

LETOPIS

SLOVENSKE
AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

73. KNJIGA
2022

LJUBLJANA
2023

ISSN 0374-0315

LETOPIS
SLOVENSKE AKADEMIJE
ZNANOSTI IN UMETNOSTI
73/2022

THE YEARBOOK
OF THE SLOVENIAN ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS
VOLUME 73/2022

ANNALES
ACADEMIAE SCIENTIARUM
ET ARTIUM SLOVENICAE
LIBER LXXIII (2022)

LETOPIS

SLOVENSKE
AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

73. KNJIGA
2022

THE YEARBOOK
OF THE SLOVENIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
VOLUME 73/2022

LJUBLJANA
2023

SPREJETO NA SEJI PREDSEDSTVA
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI
DNE 21. FEBRUARJA 2023

Naslov - Address
SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI
SI-1000 LJUBLJANA, Novi trg 3, p.p. 323,
telefon (01) 470-61-00, elektronska pošta: sazu@sazu.si
spletna stran: www.sazu.si

VSEBINA / CONTENTS

I ORGANIZACIJA SAZU/ SASA ORGANIZATION	7
Skupščina, redni, izredni, dopisni člani / SASA Assembly,	
II POROČILO O DELU SAZU / REPORT ON THE WORK OF SASA	19
Slovenska akademija znanosti in umetnosti v letu 2022.....	21
Delo skupščine	28
I. Razred za zgodovinske in družbene vede	29
II. Razred za filološke in literarne vede.....	32
III. Razred za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede	40
IV. Razred za naravoslovne vede.....	41
V. Razred za umetnosti.....	44
VI. Razred za medicinske vede	47
Svet za varovanje okolja	48
Svet za energetiko.....	49
Svet za razvoj.....	50
Svet za raziskave Antarktike in Arktike	59
Pravopisna komisija	60
Komisija za tisk in publikacije	61
Komisija za statutarna vprašanja	63
Komisija za človekove pravice.....	63
Komisija za slovenski jezik v javnosti.....	64
Fundacija dr. Bruno Breschi.....	65
Fundacija akademika Ivana Vidava.....	69
Oddelek za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo / Department of International Relations and Scientific Coordination.....	71
Raziskovalni program Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda / Research project »Natural and Cultural Heritage of the Slovenian Nation«	78
Jubileji.....	82
Nagrade, odlikovanja, priznanja, izvolitve, imenovanja članov SAZU	85
Znanstvena in umetniška srečanja / Scientific and Art Gatherings	88
Predavanja na SAZU.....	112
Predstavitve knjig.....	134
Izjave SAZU.....	141

III ČLANI / MEMBERS	155
I. Razred za zgodovinske in družbene vede	157
II. Razred za filološke in literarne vede.....	161
III. Razred za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede.....	165
IV. Razred za naravoslovne vede.....	170
V. Razred za umetnosti.....	173
VI. Razred za medicinske vede	176
Znanstveni svetniki in svetovalci SAZU.....	181
BIBLIOGRAFIJA ČLANOV AKADEMIJE V LETU 2022/ 2022 BIBLIOGRAPHY OF SASA MEMBERS	183
POKOJNI ČLANI / DECEASED MEMBERS	271
UMRLI V 2022 / DEPARTED IN 2022	303
Jože Mencinger	305
Charles G. Dempsey.....	306
Silvin Košak.....	308
Gian Carlo Menis	310
Kajetan Gantar.....	311
Peter Gosar	330
Boštjan Kiauta.....	331
Emerik Bernard	333
Janez Maticič.....	337
Boris Pahor	340
Joseph Milič-Emili	355
IV. BIBLIOTEKA IN PUBLIKACIJE / SASA LIBRARY AND PUBLICATIONS	357
BIBLIOTEKA V LETU 2022	359
PUBLIKACIJE SAZU V LETU 2022	366
V. SUMMARY	371
Slovenian Academy of Sciences and Arts in 2022.....	373
SASA ORGANIZATION.....	381
MEMBERS.....	383
Section I. - Historical And Social Sciences.....	383
Section II. - Philological And Literary Sciences.....	388
Section III. - Mathematical, Physical, Chemical And Technical Sciences.....	392
Section IV. - Natural Sciences.....	398
Section V. - Arts.....	403
Section VI. - Medical Sciences.....	406
Library.....	411
IMENSKO KAZALO ČLANOV SAZU / MEMBERS IN ALPHABETICAL ORDER	413

I
ORGANIZACIJA SAZU
SASA ORGANIZATION

IZVRŠILNI ODBOR

Predsednik: Peter Štih

Podpredsednika: Robert Zorec, Milček Komelj

Glavni tajnik: Franc Forstnerič

REDNI ČLANI (61)

Tatjana Avšič - Županc, Tadej Bajd, Ivan Bratko, Rajko Bratož, Matej Brešar, Bojan Čerček, Vinko V. Dolenc, Igor Emri, Peter Fajfar, Dušan Ferluga, Franc Forstnerič, Josip Globevnik, Matija Gogala, Igor Grabec, Niko Grafenauer, Valentin Hribar, Drago Jančar, Andrej Jemec, Gabrijel Kernel, Matjaž Kmecl, Milček Komelj, Marjan Kordaš, Janko Kos, Alojz Kralj, Andrej Kranjc, Jože Krašovec, Ivan Kreft, Stanko Kristl, Janez Lamovec, Lojze Lebič, Jože Maček, Zdravko Mlinar, Marko Marijan Mušič, Janez Orešnik, Marijan Pavčnik, Matija Peterlin, Raša Pirc, Jože Pirjevec, Uroš Rojko, Blaž Rozman, Gregor Serša, Zorko Simčič, Uroš Skalarič, Boris Sket, Janez Sketelj, Marko Snoj, Slavko Splichal, Marija Stanonik, Branko Stanovnik, Franc Strle, Saša Svetina, Alenka Šelih, Peter Štih, Biba Teržan, Miha Tomažević, Drago Tršar, Vito Turk, Robert Zorec, Mitja Zupančič, Boštjan Žekš, Slavoj Žižek

IZREDNI ČLANI (26)

Gregor Anderluh, Tadej Battelino, Mirko Bratuša, Milan Dekleva, Franci Gabrovšek, Janez Höfler, Roman Jerala, Marko Jesenšek, Milan Jesih, Hojka Kraigher, Janez Kranjc, Željko Knez, Peter Križan, Igor Maver, Dragan Mihailović, Jožef Muhovič, Mirjana Nastran Ule, Marko Noč, Boris A. Novak, Renata Salecl, Nina Šenk Kosem, Jožica Škofic, Marko Topič, Tomo Virk, Peter Vodopivec, Andreja Žele

DOPISNI ČLANI (77)

Jelena Vladimirovna Boldireva, Pavel Bosák, Savo Bratos, Ruben G. Carbonell, Antonio Cardesa, Reinhart Ceulemans, Henry R. Cooper Jr., Milan R. Dimitrijević, Wolfgang Dreybrodt, Markus Egg, Rudolf Flotzinger, Derek Clifford Ford, Manfred Geiger, Paul Gleirscher, Vinko Globokar, Wolfgang L. Gombocz, Marc Leland Greenberg, Ivan Gušić, Duncan Haldane, Maja Haderlap, Tošihiro Hamano, Peter Handke, Christian Hannick, Reinhard Härtel, Harald zur Hausen, Philip G. Haydon, Ljudevit Ilijanić, Ludvik Karničar, Hans-Dieter Klingemann, Marija Kozar - Mukič, Ljubov Viktorovna Kurkina, Abel Lajtha,

Reinhard Lauer, Jean-Marie Pierre Lehn, Florjan Lipuš, Ljubomir Madžar, Claudio Magris, Jon Storm-Mathisen, Roberto Merletti, Henrietta L. Moore, Wolf Moskovich, Karl-Alexander Müller, Masajoši Nakašima, Erwin Neher, Velimir Neidhardt, Denis Noble, Niall O'Loughlin, Valentin Oman, Luko Paljetak, Vladimir Parpura, Alessandro (Sandro) Pignatti, Boris Podrecca, Heinz Dieter Pohl, Livio Poldini, Bogdan Povh, Chintamani Nages Ramachandra Rao, Claude Sammut, Cesare Scalon, Iris ter Schiphorst, Yehuda Shoenfeld, Liliana Spinozzi Monai, Erik Valdemar Stålberg, Johannes Jacobus Steenwijk, Jože (Joseph) Straus, Ivan Supičić, Sergio Tavano, Božena Tokarz, Emil Tokarz, Zlatko Ugljen, Felix Unger, Ivan Verč, Alexei Verkhatsky, Marija Wakounig, Joseph H. H. Weiler, Anton Wernig, Herwig Wolfram, Karl Matej Woschitz

A) PREDSEDSTVO

Predsednik: Peter Štih

Podpredsednika: Robert Zorec, Milček Komelj

Glavni tajnik: Franc Forstnerič

Tajnik I. razreda (Razred za zgodovinske in družbene vede): Slavko Splichal do 13. junija, Rajko Bratož od 1. julija

Tajnik II. razreda (Razred za filološke in literarne vede): Marko Jesenšek

Tajnik III. razreda (Razred za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede): Matej Brešar

Tajnica IV. razreda (Razred za naravoslovne vede): Tatjana Avšič - Županc

Tajnik V. razreda (Razred za umetnosti): Jožef Muhovič

Tajnik VI. razreda (Razred za medicinske vede): Gregor Serša

Člani predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU: Igor Emri, Uroš Rojko in Marija Stanonik

IZVRŠILNI ODBOR PREDSEDSTVA

Predsednik: Peter Štih

Podpredsednika: Robert Zorec, Milček Komelj

Glavni tajnik: Franc Forstnerič

Na seje izvršilnega odbora predsedstva sta bila vabljeni tudi predstojnik Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo Branko Stanovnik in upravni direktor Zoran Mezeg.

B) POSEBNE ENOTE SAZU

1. BIBLIOTEKA SAZU

Vodja: mag. Petra Vide Ogrin

2. ODDELEK ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IN ZNANSTVENO KOORDINACIJO

Vodja: akad. Branko Stanovnik

C) SVETI, ODBOR IN KOMISIJE

1. SVET ZA VAROVANJE OKOLJA

Predsednik: akad. Andrej Kranjc

Namestnik predsednika: prof. dr. France Lobnik

Člani s SAZU: akad. Boris Sket, akad. Janez Sketelj, akad. Boštjan Žekš, izr. član prof. dr. Franci Gabrovšek, izr. članica prof. dr. Hojka Kraigher

Ostali člani: prof. dr. Dušan Plut, prof. dr. h. c. Niko Torelli, prof. dr. Andreja Žgajnar Gotvajn, mag. Tilen Genov in dr. Tomi Trilar

2. SVET ZA ENERGETIKO

Predsednik: prof. dr. Alojz Poredoš

Častni predsednik: akad. Alojz Kralj

Tajnik: mag. Janez Možina

Člani: prof. dr. Maks Babuder, prof. dr. Ferdinand Gubina, prof. dr. Andrej Kitanovski, prof. dr. Janez Krč, mag. Bojan Kumer (do junija 2022), prof. dr. Borut Mavko, prof. dr. Igor Papič, prof. dr. Stojan Petelin, prof. dr. Mihael Sekavčnik, prof. dr. Marko Topič, prof. mag. Rok Vodnik, dr. Franc Žlahtič

3. SVET ZA KULTURO IN IDENTITETO PROSTORA SLOVENIJE

Predsednik: akad. Marko Marijan Mušič

Sodelavci: akademiki Zdravko Mlinar, Marijan Pavčnik, Biba Teržan, Peter Fajfar, Josip Globevnik, Branko Stanovnik, Miha Tomaževič, Matija Gogala, Andrej Kranjc, Mitja Zupančič, Andrej Jemec, Stanko Kristl, Lojze Lebič in Marjan Kordaš

4. SVET ZA RAZVOJ

Predsednik: akad. Igor Emri

Podpredsednik: akad. Slavko Splichal

Člani: akademiki Josip Globevnik, Jože Mencinger (†), Zdravko Mlinar, Marijan Pavčnik, Franc Strle, Peter Štih, Robert Zorec in Boštjan Žekš ter izredni člani Igor Maver, Željko Knez, Uroš Rojko, Marko Snoj in Marko Topič
Sodelujoči: Frane Adam, Igor Akrapovič, Tadej Bajd, Drago Babič, Janez Bešter, Aleš Blinc, Ivan Bratko, Matej Brešar, Maja Bučar, Jadranka Buturovič, Matej Černe, Leon Cizelj, Ajda Cuderman, Jože P. Damijan, Franci Demšar, Robert Dominko, Matjaž Dolšek, Marjan Dolinšek, Vilma Ducman, Peter Fajfar, Darja Ferčej Temeljotov, Zlatko Fras, Franc Forstnerič, Pavel Gantar, Peter Glavič, Andreja Gomboc, Igor Grabec, József Györkös, Jožef Horvat, Marko Jaklič, Roman Jerala, Marko Jesenšek, Mitjan Kalin, Tomaž Katrašnik, Aleksandra Kanjuo Mrčela, Tomaž Kostanjevec, Janja Koren, Uroš Korošec, Alojz Kralj, Tamara Lah Turnšek, Andrej Lazar, Barbara Malič, Marko Munih, Saša Novak, Igor Papič, Jernej Pikalo, Rajko Pirnat, Stane Pejovnik, Marko Perdih, Marko Pleško, Andrej Pleterski, Bojan Pretnar, Robert Repnik, Renata Salecl, Mateja Sedmak, Boris Sket, Špela Stres, Sibil Svilan, Mitja Slavinec, Gojko Stanič, Matija Strlič, Monika Sušanj, Božidar Šarler, Uroš Škerl, Maja Tomanič-Vidovič, Andrej Tumpej, Miha Tomaževič, Vojmir Urlep, Jože Vižintin, Blaž Zupan, Franc Matjaž Zupančič, Blaž Zmazek, Samo Zver, Peter Wostner

5. SVET ZA RAZISKAVE ANTARKTIKE IN ARKTIKE
Predsednica: Nina Gunde Cimerman
Podpredsednik: Franc Forstnerič
Člani: dipl. ing. Miro Brumat, dr. Timotej Turk Dermastia, izr. prof. dr. Cene Gostinčar, prof. dr. Milena Horvat, prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, dipl. biolog Matevž Lenarčič, prof. dr. Griša Močnik, dipl. ing. Janez Pergar

6. ODBOR ZA PREUČEVANJE NARODNIH MANJŠIN
Predsednik: akad. Jože Pirjevec
Član akademik: Matjaž Kmecl
Drugi člani: prof. dr. Oto Luthar, dr. Jure Gombač, dr. Gorazd Bajc, dr. Marina Lukšič Hacin, doc. dr. Jernej Zupančič, prof. dr. Egon Pelikan, prof. dr. Nevenka Troha, prof. Janez Stergar, Nada Vilhar, prof. dr. Dušan Nečak, dr. Vera Klopčič

7. PRAVOPISNA KOMISIJA
Predsednica: izr. prof. dr. Helena Dobrovoljc (ISJFR, ZRC SAZU in FH UNG)
Podpredsednica: doc. dr. Tina Lengar Vrhovnik (FDV UL, ZRC SAZU)
Član akademik: Janez Orešnik
Člani ožjega sestava: doc. dr. Tina Lengar Verovnik (FDV UL in ZRC SAZU, koordinatorka komisije), dr. Andrej Ermenc Skubic (samozaposlen v kulturi, do sept. 2022), doc. dr. Nataša Jakop (ZRC SAZU), dr. Tanja Mirtič (pravorečje, uskladitev z eSSKJ, od sept. 2022), Marta Kocjan Barle (fonetičarka, lektorica, urednica), prof. dr. Hotimir Tivadar (FF UL), dr. Peter Weiss (ZRC SAZU)
Člani širšega sestava: izr. prof. dr. Kozma Ahačič (ZRC SAZU), dr. Peter Holozan (Amebis, d. o. o.), izr. član prof. dr. Marko Jesenšek (FF UM, SAZU), dr. Drago Perko (GIAM ZRC SAZU), doc. dr. Nataša Logar (FDV UL), izr. prof. dr. Mateja Petrovčič (FF UL), akad. prof. dr. Marko Snoj (ZRC SAZU, FF UL, SAZU), prof. dr. Irena Stramljič Breznik (FF UM), doc. dr. Mojca Žagar Karer (ZRC SAZU), izr. članica prof. dr. Andreja Žele (FF UL, ZRC SAZU, SAZU)

8. KOMISIJA ZA TISK IN PUBLIKACIJE
Vodja: akad. Milček Komelj
Člani: akademiki Rajko Bratož, Marko Snoj, Igor Grabec, Ivan Kreft, Niko Grafenauer in Marjan Kordaš

9. KOMISIJA ZA STATUTARNA VPRAŠANJA
Predsednik: izr. član prof. dr. Janez Kranjc
Podpredsednik: akad. Marijan Pavčnik
Člani širšega sestava: akademiki Kajetan Gantar (†), Branko Stanovnik, Mitja Zupančič, Andrej Jemec in Janez Lamovec
Sodelavka: Eva Polanc, sekretarka predsedstva SAZU
10. KOMISIJA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE
Predsednik: akad. Valentin Hribar
Častna predsednica: akad. Alenka Šelih
Podpredsednica: izr. članica prof. dr. Renata Salecl
Člani: akademiki Jože Krašovec, Josip Globevnik, Ivan Kreft in Blaž Rozman ter izr. član Milan Dekleva
11. KOMISIJA ZA SLOVENSKI JEZIK V JAVNOSTI
Predsednica: izr. članica prof. dr. Andreja Žele
Člani: akad. Ivan Bratko, izr. član Milan Dekleva, doc. dr. Nataša Gliha Komac, akad. Matija Gogala, akad. Andrej Jemec, izr. član prof. dr. Marko Jesenšek, izr. član Milan Jesih, prof. dr. Dean Komel, akad. Milček Komelj, doc. dr. Mateja Legan, izr. član prof. dr. Igor Maver, akad. Jože Mencinger (†), akad. Marko Snoj, akad. Branko Stanovnik, akad. Boštjan Žekš

D) FUNDACIJI

1. FUNDACIJA DR. BRUNO BRESCHI
Vodil jo je akad. Kajetan Gantar (†),
Sodelavca: izr. član prof. dr. Marko Jesenšek in prof. Jože Faganel
2. FUNDACIJA AKADEMIKA IVANA VIDAVA
Predsednik uprave: akad. Branko Stanovnik
Člani: akademiki Josip Globevnik, Boštjan Žekš in Matej Brešar ter upravni direktor SAZU Zoran Mezeg

E) UPRAVA SAZU

Upravni direktor: Zoran Mezeg

SKUPŠČINA SAZU

PREDSEDSTVO

POSEBNE ENOTE	RAZREDI	UPRAVA
Biblioteka	I. RAZRED ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE Oddelek za družbene vede Oddelek za zgodovinske vede	Kabinet predsednika Upravna pisarna Sekretariat predsedstva Pisarna predsedstva Oddelek za tisk in publikacije Finančno-računovodska služba Tehnično-nabavna in investicijska služba
SVETI, ODBOR IN KOMISIJE Svet za varovanje okolja Svet za energetiko Svet za kulturo in identiteto prostora Slovenije Svet za razvoj Svet za raziskave Antarktike in Arktike Odbor za preučevanje narodnih manjšin Pravopisna komisija Komisija za tisk in publikacije Komisija za statutarna vprašanja Komisija za človekove pravice Komisija za slovenski jezik v javnosti	II. RAZRED ZA FILOLOŠKE IN LITERARNE VEDE III. RAZRED ZA MATEMATIČNE, FIZIKALNE, KEMIJSKE IN TEHNIŠKE VEDE Oddelek za matematične, fizikalne in kemijske vede Oddelek za tehniške vede	
FUNDACIJI Fundacija dr. Bruno Breschi Fundacija akademika Ivana Vidava	IV. RAZRED ZA NARAVOSLOVNE VEDE V. RAZRED ZA UMETNOSTI VI. RAZRED ZA MEDICINSKE VEDE	

KRONOLOŠKI PRIKAZ VODSTVA

AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI (1938–1949)

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI (od 1949)

PREDSEDNIKI

Rajko Nahtigal	(1939–1942), član Filozofsko-filološko-historičnega razreda
Milan Vidmar	(1942–1945), član Matematično-prirodoslovnega razreda
France Kidrič	(1945–1950), član Razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, za filozofijo in filologijo (1945–1948), član Razreda za zgodovinske in družbene vede (1948–1950)
Fran Ramovš	(1950–1952), član Razreda za filološke in literarne vede
Josip Vidmar	(1952–1976), član Razreda za filološke in literarne vede
Janez Milčinski	(1976–1992), član Razreda za medicinske vede
France Bernik	(1992–2002), član Razreda za filološke in literarne vede
Boštjan Žekš	(2002–2008), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Jože Trontelj	(2008–2013), član Razreda za medicinske vede
Marko Marijan Mušič	(2014), član Razreda za umetnosti
Tadej Bajd	(2014–2020), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Peter Štih	(2020–), član Razreda za zgodovinske in družbene vede

PODPREDSEDNIKI

Božidar Lavrič	(1950–1961), član Razreda za prirodoslovne in medicinske vede
Anton Kuhelj	(1961–1980), član Razreda za matematične, fizikalne in tehniške vede
Boris Ziherl	(1975–1976), član Razreda za zgodovinske in družbene vede
Bratko Kreft	(1976–1992), član Razreda za umetnosti
Robert Blinč	(1980–1999), član Razreda za matematične, fizikalne in tehniške vede (1980–1994), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede (1994–2011)
Ciril Zlobec	(1992–1999), član Razreda za umetnosti
Kajetan Gantar	(1999–2005), član Razreda za filološke in literarne vede
Alojz Kralj	(1999–2002), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Jože Trontelj	(2002–2008), član Razreda za medicinske vede

Alenka Šelih	(2005–2008), članica Razreda za zgodovinske in družbene vede
Matija Gogala	(2008–2011), član Razreda za naravoslovne vede
Marko Marijan Mušič	(2008–2014), član Razreda za umetnosti
Tadej Bajd	(2011–2014), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Andrej Kranjc	(2014–2017), član Razreda za naravoslovne vede
Jože Krašovec	(2014–2017), član Razreda za filološke in literarne vede
Robert Zorec	(2017–), član Razreda za naravoslovne vede
Peter Štih	(2017–2020), član Razreda za zgodovinske in družbene vede
Milček Komelj	(2020–), član Razreda za umetnosti

GLAVNI TAJNIKI

Gregor Krek	(1939–1942), član pravnega razreda
Fran Ramovš	(1942–1950), član Filozofsko-filološko-historičnega razreda (1942–1945), član Razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, za filozofijo in filologijo (1945–1948), član Razreda za filološke in literarne vede (1948–1950)
Milko Kos	(1950–1972), član Razreda za zgodovinske in družbene vede
Gorazd Kušej	(1972–1980), član Razreda za zgodovinske in družbene vede
Jože Goričar	(1980–1985), član Razreda za zgodovinske in družbene vede
Janez Batis	(1985–1992), član Razreda za medicinske vede
Matija Drovenik	(1992–1999), član Razreda za naravoslovne vede
Lidija Andolšek - Jeras	(1999–2002), članica Razreda za medicinske vede
Matija Gogala	(2002–2008), član Razreda za naravoslovne vede
Andrej Kranjc	(2008–2014), član Razreda za naravoslovne vede
Uroš Skalerič	(2014–2020), član Razreda za medicinske vede
Franc Forstnerič	(2020–), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede

ČLANI PREDSEDSTVA SAZU PO 22. ČLENU ZAKONA O SAZU

Janez Batis	(1996–2002), član Razreda za medicinske vede
Primož Ramovš	(1996–1999), član Razreda za umetnosti
Lojze Vodovnik	(1996–2000), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Ciril Zlobec	(1999–2002), član Razreda za umetnosti
Ernest Mayer	(2000–2003), član Razreda za naravoslovne vede

Lidija Andolšek - Jeras	(2002–2003), članica Razreda za medicinske vede
Jože Maček	(2003–2008), član Razreda za naravoslovne vede
Tone Pavček	(2003–2008), član Razreda za umetnosti
Saša Svetina	(2004–2008), član Razreda za medicinske vede
Kajetan Gantar	(2008–2011), član Razreda za filološke in literarne vede
Andrej Jemec	(2008–2014), član Razreda za umetnosti
Alenka Šelih	(2008–2014), članica Razreda za zgodovinske in družbene vede
Matija Gogala	(2011–2017), član Razreda za naravoslovne vede
Peter Fajfar	(2014–2020), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Lojze Lebič	(2014–2020), član Razreda za umetnosti
Jože Mencinger	(2017–2020), član Razreda za zgodovinske in družbene vede
Igor Emri	(2020–), član Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede
Uroš Rojko	(2020–), član Razreda za umetnosti
Marija Stanonik	(2020–), članica Razreda za filološke in literarne vede

II
POROČILO O DELU SAZU
REPORT ON THE WORK OF SASA

Poročilo s skupščine SAZU 23. februarja 2023

Delu na SAZU v letu 2022 je dal pečat konec omejitev v zvezi s pandemijo covid-19. To se je odrazilo v povečanju naših aktivnosti, ki so bile zelo številne na različnih področjih. Te bodo podrobneje predstavljene v nadaljevanju, so pa bile sproti evidentirane in o njih je bilo redno poročano na naši spletni strani, ki je tudi svojevrsten digitalni arhiv dogajanja na Akademiji ali v zvezi z njo. Tam so zabeleženi tudi javni odmevi na delo in dosežke naših članic in članov. To in pa poročila, ki bodo objavljena v Letopisu, me odvezuje, da bi na tem mestu poročal o vsem in omenil čisto vse, ki so zaslužni, da je bila Akademija leta 2022 tako delavna. Poleg porasta naših aktivnosti nam je konec omejitev omogočil tudi več druženja in neposrednega srečevanja na dogodkih, ki smo jih organizirali v naših prostorih, kar je za delo in vzdušje na Akademiji še kako pomembno.

Največje pozitivne učinke je konec omejitev nemara prinesel na področju mednarodnih aktivnosti SAZU. Če sem moral v poročilu za leto 2021 napisati, da so bila zaradi pandemije covid-19 odpovedana številna mednarodna srečanja, konference, izmenjave, slavnostni dogodki in druge oblike mednarodnega sodelovanja, lahko za leto 2022 zapišem, da so se tovrstne aktivnosti vrnile na raven pred letom 2020. V letu 2022 se je predsednik SAZU tako udeležil generalne skupščine Združenja evropskih akademij (ALLEA) v Bruslju, slavnostne skupščine ob 175-letnici Avstrijske akademije znanosti na Dunaju, skupaj s podpredsednikom akad. Robertom Zorcem srečanja nacionalnih akademij višegrajske skupine (Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska) v Budimpešti (kamor smo bili vabljeni kot gosti), skupaj z vodjo Oddelka za mednarodno sodelovanje akad. Brankom Stanovnikom generalne skupščine Evropske akademije znanosti in umetnosti (EAZU) v Salzburgu ter srečanja regionalnih akademij jugovzhodne Evrope v Sarajevu. Glavni tajnik SAZU akad. Franc Forstnerič pa se je s predstavniki višegrajskih akademij v Bruslju udeležil sestanka s predsednico Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) prof. Mario Leptin, kjer so govorili o možnih ukrepih za izboljšanje uspeha držav E-13 na razpisih ERC.

Na Dunaju je bil ob robu slavnostne skupščine podpisan obnovljen bilateralni sporazum z Avstrijsko akademijo znanosti, v Budimpešti pa so predsedniki na srečanju prisotnih akademij podpisali skupno izjavo o ruskem napadu na Ukrajino. V organizaciji Urada predsednika Republike Slovenije ter v soorganizaciji SAZU in EAZU je 1. decembra potekala v Ljubljani mednarodna konferenca *Toleranca in demokracija za mir v Evropi*, na kateri sta kot

osrednja govornika nastopila akad. Jože Krašovec in predsednik EAZU prof. Klaus Mainzer. Ob tej priložnosti sta se predsednik SAZU in vodja Oddelka za mednarodno sodelovanje akad. Stanovnik sestala s predsednikom EAZU prof. Mainzerjem, častnim predsednikom EAZU prof. Felixom Ungerjem in prof. Ludvikom Toplakom, predsednikom Alma Mater Europaea, v zvezi s pripravo naslednje Konference podonavskih akademij, ki jo bomo jeseni 2023 organizirali na SAZU.

Poleg sodelovanja v Združenju evropskih akademij je SAZU na multilateralni ravni aktivno delovala zlasti v Svetovalnem odboru za znanost evropskih akademij (EASAC), v Mednarodni mreži za človekove pravice (IHRN) ter v Zavezništvu mednarodnih znanstvenih organizacij (ANSO) s sedežem v Pekingu. S posredovanjem podpredsednika akad. Roberta Zorca, ki je naš predstavnik v ANSO, je bila ena od številkih njihovega biltena ANSO Outreach v letu 2022 v celoti namenjena prikazu in promociji nekaterih slovenskih raziskovalnih projektov s področij, ki jih pokrivajo III., IV. in VI. razred SAZU.

V primerjavi z letoma 2020 in 2021 se je okrepilo tudi mednarodno sodelovanje na bilateralni ravni. SAZU ima sklenjene dvostranske pogodbe s 45 tujimi akademijami, ki med drugim omogočajo izmenjavo slovenskih in tujih znanstvenikov in znanstvenic. Kljub porastu izmenjave glede na pretekli leti je na tem področju še veliko neizkoriščenih možnosti, kar vsaj v določeni meri pripisujem nezadostni informiranosti potencialnih uporabnikov in čemur velja v prihodnje nameniti več pozornosti. Sicer pa je med nam bližnjimi akademijami gotovo najbolj zgledno sodelovanje z Avstrijsko akademijo znanosti, s katero imamo skupni projekt *Slovensko-avstrijska zgodovina*. Člani delovne skupine so se v letu 2022 srečali na dveh sestankih; spomladi na Dunaju, jeseni v Ljubljani; besedilo bo v letu 2023 končano, izid slovenske in nemške verzije knjige pa je načrtovan za leto 2024.

Od obiskov, ki smo jih leta 2022 imeli na Akademiji in na katerih smo med drugim gostili ministra za izobraževanje, znanost in šport prof. dr. Igorja Papiča, ministra za Slovence po svetu Mateja Arčona, direktorja NAKVIS-a dr. Francija Demšarja, direktorja ARRS prof. dr. Mitjo Lainščaka, v. d. generalne direktorice Direktorata za evropske zadeve Ministrstva za zunanje zadeve mag. Ksenijo Škrilec, je treba izpostaviti zlasti obiska dveh predsednikov Vlade Republike Slovenije. Januarja smo sprejeli Janeza Janšo in novembra dr. Roberta Goloba. Na obeh obiskih, ki sta bila zelo konstruktivna, smo predsednika vlade seznanili z dejavnostjo in poslanstvom SAZU. Obakrat smo opozorili tudi na problematiko zmanjšanih članskih nagrad in izrazili pričakovanje, da se to vprašanje uredi v skladu z Zakonom in Statutom SAZU. Predstavili smo jima tudi problematiko Škerkove domačije v Trnovci v zaledju Trsta, kjer se razdelitev premoženja (in s tem vse ostalo) zaradi neodzivnosti dežele Furlanije - Julijske krajine ne premakne z mrtve točke, ter ju seznanili z obnovo Finžgarjeve

hiše, ki smo jo tudi zaradi obeh obiskov lahko pospešili. Tako bodo v letu 2023 v njej končana vsa gradbeno-inštalacijska dela, po optimističnem scenariju pa bomo še v istem letu lahko zaključili tudi z obnovo fasade in vrta, hišo opremili ter jo predali svojemu novemu namenu.

Na drugi strani smo se tudi na Akademiji vedno znova radi in s posluhom odzivali na vabila na najrazličnejše dogodke in na prošnje, da njihove udeležence pozdravimo ali nagovorimo. Teh dejavnosti reprezentativnega značaja je bilo več kot trideset in poleg predsednika SAZU sta v njih sodelovala zlasti oba podpredsednika.

Na tem mestu, kjer je govora o dejavnostih, povezanih predvsem z vodstvom Akademije, je treba dodati tudi to, da nas je v letu 2022 obiskalo Računsko sodišče Republike Slovenije. Pregledalo je poslovanje SAZU v letu 2020 in v revizijskem poročilu izdalo negativno mnenje. Na podlagi našega odzivnega poročila, v katerem so bili predstavljeni popravljivi ukrepi, je te ocenilo kot zadovoljive in postopek je bil končan.

Ena od jedrnih dejavnosti Akademije je organizacija simpozijev, posvetov, konferenc in predavanj. Nosilci teh aktivnosti so v prvi vrsti razredi in delovna telesa Akademije. V delu slednjih sodelujejo tudi zunanji strokovnjaki. To daje delovnim telesom dodatno širino, kar je zlasti vidno v delovanju Sveta za razvoj, ki je med vsemi našimi delovnimi telesi najaktivnejši in nagovarja predvsem vsebine, pomembne za širši družbeni razvoj Slovenije. Podoben pomen imajo tudi aktivnosti Sveta za varovanje okolja in Sveta za energetiko. Zelo vidno je tudi delo Komisije za slovenščino v javnosti in Komisije za človekove pravice. Žal pa je v zadnjem obdobju zamrlo delovanje Sveta za kulturo in identiteto prostora Slovenije in Odbora za preučevanje narodnih manjših. Smo pa leta 2022 ustanovili Svet za raziskave Antarktike in Arktike, s katerim smo nadgradili dosedanja prizadevanja Akademije na tem področju. Njegova glavna naloga je, da pripravi vsebinska izhodišča in sistemsko okolje za ustanovitev in delovanje nacionalnega centra za raziskave Antarktike in Arktike.

Z organizacijo simpozijev, posvetov, konferenc in predavanj Akademija v veliki meri opravlja naloge, ki ji jih nalaga Zakon o SAZU in s katerimi nagovarja vsebine, pomembne za slovensko znanost in kulturo in relevantne za širši družbeni razvoj. V tem smislu smo s sklepi in priporočili nekaterih posvetov seznanjali kabinet predsednika vlade in pristojna ministrstva in na takšen način opravljali eno od nalog akademij v 21. stoletju – na znanosti utemeljeno svetovanje političnim odločevalcem. Resnici na ljubo to ni imelo ravno velikega učinka. Simpozijev in podobnih dogodkov je bilo v letu 2022 na Akademiji kar 24 ali statistično gledano dva na mesec. Vsi so evidentirani na naši spletni strani, prav tako bodo dobili svoje mesto v poročilih razredov in delovnih teles v Letopisu SAZU. Zato naj tu zgolj za ilustracijo in nesistematično omenim samo nekatere, kot so 4. medakademijski simpozij o zoonozah (pripravil IV. razred skupaj z

Medicinsko fakulteto Univerze v Ljubljani), *Ramovšev simpozij* (II. razred) in *Simpozij o akad. Stanku Kristlu* ob njegovi stoletnici (V. razred skupaj z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje). Med posveti naj omenim tistega o pravnih panogah in metodologiji razlage prava (I. razred skupaj s Pravno fakulteto Univerze v Ljubljani), posvete o prihodnosti javne televizije, ključnih vprašanjih razvoja zdravstva v Sloveniji, demografskih razmerah v Sloveniji (vsi v organizaciji Sveta za razvoj), regenerativnem kmetijstvu ter gozdu in lesu (oba Svet za varovanje okolja v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani in drugimi inštitucijami). Tovrstne oblike našega javnega delovanja je decembra sklenil mednarodni kolokvij *Javnost pod grožnjo digitalne oligarhije*, ki je bil organiziran ob izidu nove knjige akad. Slavka Splichala.

Za akademije zelo značilna so tudi predavanja in teh je bilo na SAZU leta 2022 prav tako zelo veliko. Predvsem smo se lahko veselili odličnih in kot vedno zelo zanimivih ter po vsebini zelo raznovrstnih nastopnih predavanj naših novih, v letu 2021 izvoljenih izrednih in dopisnih članov in članic. Nekaj, čeprav manj, kot je za Akademijo običajno, je bilo tudi vabljenih predavanj gostov iz Slovenije in tujine. Ob tem želim posebej izpostaviti slavnostno predavanje akad. Jožeta Krašovca z naslovom *Znanost in umetnost na poti do edinosti v svetu nasprotij in protislovij*, ki ga je imel na prvem dnevu SAZU (10. novembra): 12. novembra 1938 je bila namreč ustanovna skupščina Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani in ta dan štejemo za ustanovni dan naše Akademije. Od leta 2022 ga s predavanji naših članic in članov ali uglednih gostov obeležujemo kot dan Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

SAZU je v letu 2022 izdala, založila ali sofinancirala 24 knjig, monografij, zbornikov in periodičnih publikacij. Med akademijskimi publikacijami naj poleg Letopisa za leto 2021 omenim še 41. zvezek Razprav I. razreda, ki prinaša historično topografijo predjožefinskih župnij za Primorsko izpod peresa izr. člana Janeza Höflerja ter 26. in 27. zvezek Razprav II. razreda, ki prinašata prispevke s simpozija o Adamu Bohoriču (ur. izr. član Marko Jesenšek) in Antonu Žaklju (ur. akad. Marija Stanonik). Finančno smo podprli naše periodične publikacije v IV. razredu (*Fagopyrum*, *Folia biologica et geologica*) kakor tudi nekatere publikacije, ki jih izdaja ZRC SAZU (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, *Acta carsologica*, *Traditiones*, *Acta geografica Slovenica*, *Arheološki vestnik*, *Umetnine v žepu*) ter knjige, ki so jih člani in članice SAZU objavili pri drugih založbah. Tu naj omenim imenitno monografijo akad. Andreja Jemca, *Slike 1956–2020* (Slovenska matica), roman akad. Draga Jančarja *Ob nastanku sveta* (Beletrina), zbornik razprav *Na obzorju novega*, posvečen sedemdesetletnici akad. Rajka Bratoža (Filozofska fakulteta UL) in več kot tisočstranski dvodelni zbornik *Izzivi raziskovanja v vsakdanjem življenju: Na poti k občanski znanosti in naprej – žirovske izkušnje in pričakovanja*, ki ga je uredil akad. Zdravko Mlinar. Poleg tega smo na Akademiji pripravili predstavitev več knjig

in zbornikov, ki so jih napisali ali uredili naši člani in članice; med njimi naj tu omenim zgolj predstavitev zadnjega dela spominov akad. Kajetana Gantarja *Penelopin prt* in zbornika *Koga reševati v času pandemije*, ki ga je uredila izr. članica Renata Salecl.

Na slovensko in mednarodno javnost smo se tudi v letu 2022 večkrat obrnili z izjavami in predlogi oziroma pobudami. Večina od njih je neposredno ali posredno povezana z ruskim napadom na Ukrajino, ki je sprožil največjo vojno v Evropi po drugi svetovni vojni, nas pretresel, v temelju zamajal mir na starem kontinentu ter povzročil varnostno, humanitarno in energetska krizo. Štiri dni po ruski invaziji smo 28. februarja 2022 objavili izjavo, v kateri smo napad na suvereno ukrajinsko državo z demokratično izvoljeno oblastjo označili za najhujšo kršitev mednarodnega prava in največjo grožnjo miru in stabilnosti v Evropi, izrazili solidarnost z Ukrajino ter pozvali k miru. Na srečanju višegrajskih akademij v Budimpešti konec maja 2022, o katerem je bilo govora na začetku tega poročila, je predsednik SAZU s predsednico češke in predsedniki poljske, slovaške in madžarske akademije sopolpodpisal podobno izjavo. Kot povsem nesprejemljiv in v popolnem nasprotju z našimi vrednotami je predsednik SAZU označil ruski napad na Ukrajino tudi v svojem nagovoru na konferenci *Toleranca in demokracija za mir v svetu*, ki je proti koncu leta 2022 potekala v Ljubljani in o kateri je tudi že bilo govora. Komisija za človekove pravice pri SAZU je 2. junija 2022 naslovila na generalnega sekretarja Združenih narodov predlog, ki si zasluži neomejeno podporo in odobravanje, da se ustanovi mednarodno sodišče za vojne zločine nad otroki. Žal v slovenski javnosti in diplomaciji ni doživel zasluženega in pričakovanega odziva. S posledicami ruskega napada na Ukrajino so povezani tudi *Stališča in predlogi ob energetska krizi*, ki so jih v mesecu septembru pripravili v Svetu za energetiko pri SAZU. Poleg tega je Komisija za slovenski jezik v javnosti že 14. februarja 2022 objavila izjavo, v kateri je na podlagi novih primerov ponovno opozorila na kršitve z zakonom in ustavo določene rabe slovenskega jezika v javnosti, ki se nanašajo predvsem na izrinjanje slovenščine na račun angleščine. Na tem mestu naj še dodam, da je SAZU kot prvopodpisana 28. novembra 2022 skupaj z Rektorsko konferenco Republike Slovenije, Koordinacijo samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Inženirsko akademijo Slovenije in Slovensko medicinsko akademijo vložila na predsednika (predsednico) Republike Slovenije, vlado in državni zbor naslovljeni pobudi, da se 10. november (dan smrti Žige Zoisa) proglasi za državni praznik dan znanosti in da se državne štipendije poimenujejo po dr. Francetu Mundi in dr. Pavlu Turnerju, dveh največjih donatorjih slovenskim študentom (za ta vprašanja pristojno Ministrstvo za delo je v svojem odgovoru s 17. januarja 2023 prvi predlog podprlo, drugega pa žal ne).

Z mladimi so povezani tudi obiski srednješolcev na Akademiji. Te dogodke organiziramo s Slovensko znanstveno fundacijo in maja 2022 smo na Novem

trgu 3 po dveletni prekinitvi spet lahko pozdravili dijake in dijakinje iz srednjih šol v Sloveniji in zamejstvu. Četrto srečanje z mladimi, ki postaja tradicionalno in smo ga poimenovali *Prebujanje plemenitosti in modrosti*, je pripravil I. razred na temo Evropska unija. Na njem pa so bile predstavljene tudi možnosti, ki jih Evropa ponuja mladim, in v veliko zadovoljstvo je bilo videti njihovo živo zanimanje in poslušati njihova razmišljanja v diskusiji, ki je sledila. Aktivno in že tradicionalno podpiramo tudi delovanje društva VTIS, ki povezuje v tujini študirajoče, izobražene in delujoče mlade Slovence. Veseli smo, da smo 26. decembra 2022 v Prešernovi dvorani lahko gostili njihovo letno srečanje, ki sta se ga udeležila predstojnik oddelka za mednarodno sodelovanje akad. Branko Stanovnik in predsednik SAZU. Slednji je prisotne tudi nagovoril in podelil nagrado VTIS leta, ki jo je prejel prof. Uroš Seljak z univerze Berkely v Združenih državah Amerike za ustanovitev nagrade, namenjene spodbujanju in podpiranju znanstvenih objav študentov v Republiki Sloveniji.

Vedno smo veseli nagrad, priznanj, odlikovanj in sploh uspehov naših članic in članov. Akad. Kajetan Gantar je v letu 2022 prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo, akad. Marijan Pavčnik pa Zoisovo nagrado za življenjsko delo. Akad. Gantar je poleg tega skupaj z akademiki Tadejem Bajdom, Tinetom Hribarjem in Milčkom Komeljem postal še zaslužni član Slovenske matice. Akad. Komelj je poleg tega prejel tudi Valvasorjevo nagrado za enkratne dosežke (v letu 2021), akad. Janko Kos pa je bil nagrajen s Trubarjevim priznanjem za leto 2022. Izr. član Marko Noč je bil odlikovan z redom za zasluge, izr. članica Renata Salecl je postala častna meščanka Ljubljane, izr. član Peter Vodopivec je prejel veliki častni znak za zasluge Republike Avstrije, naš dopisni član Florijan Lipuš pa častni znak avstrijske dežele Koroške. Slovenska škofovsko konferenca je akad. Jožetu Krašovcu podelila odličje sv. Cirila in Metoda, akad. Marija Stanonik je prejela zlatnik slovenski tolar Svetovnega slovenskega kongresa, izr. članica Andreja Žele zahvalo Zdravniške zbornice, akad. Vito Turk pa spominsko medaljo »30. obletnica samostojne in neodvisne države Republike Slovenije«. Več naših članic in članov, ki jih tu žal ne morem omeniti vseh, je prejelo zahvalne listine Slovenske znanstvene fundacije za svoje donatorstvo. Izr. član Marko Topič je prejel prestižno nagrado Alexandra Becquerela, izr. članica Nina Šenk Kosem Fuxovo nagrado, izr. član Milan Dekleva pa Cerarjevo nagrado. Akad. Franc Forstnerič je kot prvi na področju matematike pri nas postal dobitnik ERC projekta, medtem ko je izr. član Roman Jerala pridobil projekt Teaming in z njim za gradnjo in opremo Centra za tehnologije genske in celične terapije (v okviru Kemijskega inštituta) 15 milijonov € s strani Evropske komisije (z enako vsoto bo novi center sofinancirala Slovenija). Prav tako nas je ob koncu leta 2022 razveselila novica, da je izr. član Boris A. Novak postal dopisni član Akademije znanosti in umetnosti Bosne in Hercegovine. Prav posebne pozornosti pa je bil deležen akad. Drago Jančar, čigar literarnemu opusu je bil posvečen simpozij

v Cankarjevemu domu. Ob tem naj dodam, da je bila lani že tretjič podeljena Cankarjeva nagrada, katere soustanoviteljica je SAZU. Za zbirko dram *Tri igre za punce* jo je prejela Simona Semenič.

Žal tudi v tem poročilu ne morem mimo tega, da so nas v letu 2022 zapustili številni naši redni člani, akademiki: Emerik Bernard, Kajetan Gantar, Peter Gosar, Boštjan Kiauta, Janez Matičič, Jože Mencinger in Boris Pahor. Izgubili smo tudi štiri dopisne člane: Charlesa Dempseyja, Silvina Košaka, Gian Carla Menisa in Josepha Miliča-Emilija.

* * *

Če za konec povzamem gornje poročilo, lahko upravičeno rečem, da je za nami uspešno leto. To potrjujejo tudi pohvale našega dela, ki sem jih lahko večkrat slišal. Opravljali smo ga v duhu gesla *nobis atque aliis*, torej nam, Slovincem, in vsem ostalim, ki so si ga za svoje vodilo izbrali naši predhodniki operozi s konca 17. in začetka 18. stoletja ter ga v svojem grbu povezali s čebelami, prisposodbo marljivega nabiranja znanja, ki se nalaga v panju kot simbolu hrama modrosti in s katerim se na koncu sladkajo vsi. Pri vsem tem nas je vodilo prepričanje, da je poleg skrbi za znanost in umetnost temeljna družbena vloga SAZU, da s svojim ugledom in položajem, ki ga ima v slovenski družbi, povezuje celotno slovensko občestvo. To poslanstvo lahko uresničujemo samo tako, da ne posegamo in se ne pustimo zvleči v (dnevno)politične teme in vsebine, kar je tudi eno od vodil našega delovanja. Nenazadnje to niti ni naloga akademij.

Če odmislimo julij in avgust, ki sta čas akademskega mrtvila, ni minil teden, da na Akademiji nismo imeli kakšnega dogodka in tako smo tudi po svoji delavnosti vredni nasledniki naših predhodnikov operozov. Vsega tega ne bi mogli uresničiti brez dela in prizadevanj članov in članic SAZU in njenih zaposlenih, za kar se vsem iskreno zahvaljujem.

Prepričan sem, da ne bo nič manj delovno in uspešno tudi leto 2023. Zaznamovale ga bodo dvojne volitve, s katerimi bo Akademija dobila novo vodstvo ter v svojih vrstah pozdravila nove članice in člane. Na področju mednarodnega sodelovanja bo gotovo najpomembnejši dogodek jesensko srečanje podonavskih akademij v Ljubljani, ki ga bomo organizirali skupaj z Evropsko akademijo znanosti in umetnosti, novembra pa bomo slovesno obeležili 85-letnico SAZU.

Peter Štih

Skupščina SAZU je zasedala dvakrat, in sicer 23.–25. februarja in 15.–20. junija.

Dopisna skupščina SAZU 23.–25. februarja

Dnevni red

1. Potrditev zapisnika seje skupščine dne 3. junija 2021.
2. Poročilo predsednika o delu Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 2021.
3. Poročilo o finančnem poslovanju Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 2021 in Finančni načrt Slovenske akademije znanosti in umetnosti za leto 2022.

SKLEPI

1. sklep: Zapisnik skupščine Slovenske akademije znanosti in umetnosti z dne 3. junija 2021 je potrjen.
2. sklep: Skupščina se je seznanila s poročilom predsednika o delu Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 2021.
3. sklep: Skupščina je sprejela Poročilo o finančnem poslovanju Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 2021 in Finančni načrt Slovenske akademije znanosti in umetnosti za leto 2022.

Dopisna skupščina SAZU 15.–20. junija

Dnevni red

1. Potrditev zapisnika seje skupščine, ki je potekala dopisno med 23. in 25. februarjem 2022.
2. Potrditev sprememb Sklepa o ustanovitvi ZRC SAZU.

SKLEPI

1. sklep (zapisnik skupščine, ki je potekala dopisno med 23. in 25. februarjem 2022): 62 glasov ZA, = glasov PROTI, 2 VZDRŽANA;
2. sklep (predlog spremembe Sklepa o ustanovitvi ZRC SAZU): 52 glasov ZA, 6 glasov PROTI, 6 VZDRŽANIH.

Glasovnice je oddalo 64 članic in članov.

I. RAZRED: RAZRED ZA ZGODOVINSKE IN DRUŽBENE VEDE

Na Pravni fakulteti v Ljubljani je bila 4. januarja konferenca *Pravne panoge in metodologija razlage prava* (organizator akad. Pavčnik). Posvet je bilo mogoče spremljati tudi po spletu na platformi Zoom.

Februarja sta bila v okviru posvetov Sveta za razvoj posveta o prihodnosti javne radiotelevizije (organizator akad. Splichal). Oba sta potekala v spletnem okolju MiTeam in sta dostopna na kanalu Youtube. Prvi je potekal v angleščini in je obravnaval ključna razvojna vprašanja javne radiotelevizije v različnih delih Evrope. Drugi posvet je potekal v slovenščini in je bil osredotočen na osnutek novega zakona o RTV Slovenija, ki ga je pripravila skupina državljanov. Na drugem posvetu so uveljavljeni slovenski strokovnjaki z različnih raziskovalnih področij od filmske režije do ekonomije predstavili svoje kritične poglede na razvoj RTV Slovenija kot javnega servisa in osnutek zakona.

16. februarja je bilo nastopno predavanje izr. članice prof. dr. Mirjane Nastran Ule *Emancipacijski potencial socialne psihologije*.

3. marca je bila predstavitev znanstvene monografije *Pravica do abortusa* avtoric Ane Kralj, Tanje Rener, Vesne Leskošek, Metke Mencin in Mirjane Ule ter Slavca Kurdije. Monografija je pomembna tako z znanstvenega vidika kakor z vidika civilizacijskega boja za enake pravice za vse.

10. marca je bilo nastopno predavanje izrednega člana prof. dr. Petra Vodopivca *Kako slovenski so bili Slovenci okoli leta 1900*.

31. marca je bila predstavitev zbornika *Odzivanje na spolno kriminaliteto: modeli, spreminjanje in družbeni kontekst*. Monografijo, ki je izšla v okviru Razprav Razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU, je predstavilo nekaj njenih avtoric in avtorjev. V publikaciji so zbrani prispevki referentov z istoimenskega posveta na SAZU 19. maja 2021.

Ob dnevu Evrope in z dveletno zamudo v počastitev 50-letnice EU je bilo 19. maja v akademski dvorani letošnje srečanje SAZU z mladimi. Potekalo je v znamenju prihodnosti Evropske unije. Srečanje je bilo sicer načrtovano za pomlad 2020, a je bilo zaradi pandemije prestavljeno. Po dveh letih kovidnih omejitev je bila dvorana SAZU polna do zadnjega kotička. Gostili smo 54 dijakov in 20 profesorjev s petnajstih srednjih šol iz vse Slovenije in iz zamejstva. Še posebej smo ponosni, da so se nam pridružili tudi dijaki Zvezne gimnazije in realne gimnazije za Slovence v Celovcu, Državnega izobraževalnega zavoda s slovenskim učnim jezikom Simon Gregorčič iz Gorice in dijaki Državnega tehniškega zavoda Žiga Zois iz Trsta.

Slavko Splichal

Poročilo o delu prvega razreda od 28. junija 2022 do sklepnega dela leta

Zapisnik predhodne seje (28. junija), na kateri je prišlo do zamenjave tajnika (podpisani R. Bratož sem se kot novi tajnik v prostem pogovoru zahvalil predhodniku Slavku Splichalu za zgledno vodenje razreda), je bil potrjen. Sicer pa bo leto 2022 v I. razredu ostalo v neprijetnem spominu. V tem letu je umrlo deset članov SAZU, od teh kar štirje iz I. razreda, in sicer po naslednjem zaporedju: dopisni član SAZU Charles G. Dempsey (22. februar), dopisni član Silvin Košak (18. april), akademik Jože Mencinger (26. avgust) in dopisni član Gian Carlo Menis (7. oktober). Prvi razred šteje zdaj 15 članov: Oddelek za zgodovinske vede šteje šest članov (oz. pet članov in eno članico), Oddelek za družbene vede pa devet članov (oz. šest članov in tri članice).

Sklep na razredni seji 28. junija, da bomo na prvi jesenski seji, ki naj bi bila sklicana septembra, izoblikovali delovni načrt dela in s tem pospešili delo, je bil otežen zaradi bolezni tajnika (podpisani): od srede septembra do poznega novembra sem imel zdravstvene težave (diagnostične raziskave, laboratorijske kontrole, fizična nezmožnost). Tako je bila prva razredna seja sklicana šele 22. novembra. Ker sta v času moje fizične nesposobnosti načelnik oddelka za zgodovinske vede izr. član Peter Vodopivec (27. 10.) in načelnica oddelka za družbene vede izr. članica Renata Salecl (25. 10.) sklicala ločeni oddelčni seji, na katerih sta bila predložena programa dela, k sreči ni prišlo do opaznih zamud pri delu.

Okvirni program dela I. razreda

I. Oddelek za zgodovinske vede: Predvidene aktivnosti članov prvega razreda do jeseni 2023 si sledijo v naslednjem okvirnem časovnem zaporedju:

- (a) V aprilu Gabrovčev dan (v sodelovanju z Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU, Narodnim muzejem Slovenije in Oddelkom za arheologijo Filozofske fakultete). Osrednja tema: bronasta doba na Gorenjskem in Dolenjskem (iniciator in vodja projekta akad. Biba Teržan).
- (b) Spomladi 2023 predstavitev moje monografije z naslovom *Scontri e incontri di popoli fra Aquileia e Illirico nel Tardoantico* (Spopadi in srečevanja ljudstev med Oglejem in Ilirikom v pozni antiki; gre za dopolnjeno italijansko izdajo monografije *Med Italijo in Ilirikom*, ki je bila nagrajena s Zoisovo nagrado).
- (c) Predstavitev štirih arheoloških monografij z objavo rezultatov izkopavanj bronastodobne naselbine na Monkodoniji pri Rovinju) v prvi polovici 2023 (iniciator projekta akad. Biba Teržan).
- (č) Projekt skupne avstrijsko-slovenske zgodovine, rezultat sodelovanja med SAZU in Avstrijsko akademijo znanosti. Nosilca projekta s slovenske strani sta akad. Peter Štih in izr. član SAZU Peter Vodopivec (predviden zaključek redakcije v letu 2023).

- (d) Mednarodni umetnostnozgodovinski simpozij z naslovom: *Periferija ali regionalni centri: Tri stoletja umetnosti med srednjo Evropo in Jadranom (1400–1700)*, v drugi polovici septembra ali prvi polovici oktobra 2023. Predlagatelj izr. član SAZU Janez Höfler.
- (e) Predstavitev knjige profesorja Robina Okeya *Towards Modern Nationhood, Wales and Slovenia* (predlagatelj izr. član Peter Vodopivec).

II. Oddelek za družbene vede:

- (f) Izbor člana Komisije SAZU za slovenski jezik v javnosti iz prvega razreda. Na predlog razrednega tajnika je to zadolžitev prevzel izredni član SAZU Janez Kranjc, strokovnjak na področju terminologije in prevajalec zahtevnih besedil (rimsko pravo, srednjeveški in novoveški pravni viri).
- (g) Izbor člana ekspertne skupine za pripravo zakona o visokem šolstvu in razvoju znanosti, ki zastopa SAZU. Na predlog razrednega tajnika je to zadolžitev sprejel izr. član Janez Kranjc, ki je raziskoval in predaval na številnih tujih univerzah (ZDA, Francija, Španija, Nemčija, Avstrija, Rusija) in je nedvomno dober poznavalec visokega šolstva v mednarodnem merilu.
- (h) Oddelek za družbene vede je predlagal, da SAZU podpre natis publikacije, ki bi jo izdala Pravna fakulteta v čast pokojnega akademika Mencingerja. Na ta način bi se ohranil spomin na njegovo življenjsko pot in znanstveno delo.
- (i) Oddelek za družbene vede je predlagal predsedstvu SAZU, da omogoči kandidaturu za izredne člane in članice, katerih delo je izrazito interdisciplinarno. V takih primerih bi morala podpreti kandidata ali kandidatko dva akademijska razreda.
- (j) Izr. članica Mirjana Nastran Ule je sprejela kandidaturu za članstvo v UO ZRC SAZU.

Razred je predlagal tudi kandidate za nove redne, izredne in dopisne člane.

Razno

Akad. Marijan Pavčnik je bil nagrajen s Zoisovo nagrado za življenjsko delo.

Akad. Marijan Pavčnik je Oddelek za družbene vede obvestil, da v sodelovanju z Alešem Novakom pripravlja konferenco s področja sodniškega prava.

Oddelek za družbene vede je spodbudil k večji angažiranosti svojih članov pri organizaciji Sveta za razvoj pri SAZU.

Akad. Slavko Splichal je sporočil, da je odstopil iz Programskega sveta RTV.

DODATEK

18. januarja 2023 je izšla dvodelna obsežna monografija akad. Zdravka Mlinarja in sodelavcev z naslovom *Izzivi občanskega raziskovanja. Izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*, Žiri 2022, 495 + 558 strani.

Knjigi je dodano zelo koristno pismo družboslovca Franeta Adama, ki seznanja bralca s terminologijo tovrstnega družboslovnega raziskovanja (*Citizen Science, občansko, laično, [...], državljansko raziskovanje*) ter omenja starejše primere tovrstnih ali podobnih raziskav v Sloveniji. Izid knjige okvirno sovпада z jubilejem devetdesetletnice akademika Zdravka Mlinarja, ki je glavni avtor in urednik. Od članov SAZU so pripravili prispevke tudi akad. Slavko Splichal, akad. Marija Stanonik, izr. članica Mirjana Nastran Ule in akad. Igor Emri. V projektu je sodelovalo več kot 80 avtorjev, med katerimi naletimo na vrsto poznanih imen iz gospodarstva, politike, športa, kulture, šolstva, novinarstva, varstva narave in številnih drugih dejavnosti. Knjižna predstavitev bo predvidoma februarja ali v prvi polovici marca.

Rajko Bratož

II. RAZRED: RAZRED ZA FILOLOŠKE IN LITERARNE VEDE

Ob koncu leta 2022 je imel II. razred 11 rednih (šest) in izrednih (pet) ter 15 dopisnih članov SAZU. Že nekaj let zaporedoma je to najmanj rednih in izrednih članov med vsemi razredi SAZU. II. razred pokriva številna področja humanistike (filologijo, literarne vede, dramaturgijo, etnologijo in folkloristiko, teologijo ...), zato po smrti akademikov Borisa Paternuja in Kajetana Gantarja, ki je umrl 16. junija 2022, pričakujemo, da bomo lahko medse sprejeli najmanj dva nova člana.

Seje II. razreda za filološke in literarne vede

Razred je imel letos pet sej, in sicer štiri redne in eno dopisno.

Na dopisni seji 9. januarja smo predlagali (1) izr. članico SAZU Andrejo Žele za članico Odbora Republike Slovenije za Zoisovo nagrado, Zoisovo priznanje, priznanje ambasador znanosti Republike Slovenije in Puhovo priznanje, ki jo v Odbor imenuje Vlada Republike Slovenije; (2) izr. člana Igorja Mavra za člana Komisije za izdajo priložnostnih kovancev, ki ga v Odbor imenuje Vlada Republike Slovenije. IO SAZU je imenoval Igorja Mavra za člana Komisije za izdajanje priložnostnih kovancev (2022–2026).

Na redni seji (5. aprila) smo odprli vprašanje o sporazumevalnem jeziku v slovenskem zdravstvu, in sicer smo razpravljali o (1) jezikovnem sporazumevanju med zdravstvenimi delavci in priseljenci v Sloveniji in (2) pilotnem preizkušanju testov znanja slovenščine za tuje zdravnike pri Zdravniški zbornici. Podprli smo prizadevanja delovne skupine za usposabljanje zdravstvenih delavcev o rabi slovenščine kot jezika stroke in priporočili imenovanje kulturnega mediatorja, ki naj bi pomagal pri medjezikovnem sporazumevanju v zdravstvu. Pogovarjali smo se o možnosti, da bi na SAZU pripravili posvet o sporazume-

vanju v zdravstvu med slovenskimi govorci in tujimi zdravniki ter slovenskimi zdravniki in tujci, ki zaradi razmer v svetu vse pogosteje prihajajo v Slovenijo.

Podprli smo pobudo akad. Mateja Brešarja, da SAZU pripravi posvet o habilitacijah. II. razred je v organizacijski odbor posveta predlagal izr. člana Marka Jesenška, dogovorili pa smo se, da je treba povezovati in upoštevati značilnosti posameznih ved ter tako iskati skupni imenovalac habilitacijskih meril.

Ob razmišljanju o položaju slovenskega jezika v javnosti smo ugotovili, da je v medijih treba narediti več za ugled slovenščine in spodbuditi sinhronizacijo tujejezičnih oddaj in filmov na nacionalni televiziji.

Dogovorili smo se za organizacijo dveh znanstvenih simpozijev, in sicer (1) simpozija ob 70. obletnici smrti Frana Ramovša in (2) simpozija ob 100. obletnici rojstva Janeza Stanonika. *Ramovšev simpozij* (21. 9. 2022) bo organiziral in vodil Marko Jesenšek, *Stanonikov simpozij* (29. 9. 2022) pa Igor Maver. Razred je na predsedstvo SAZU naslovil pobudo, da bi delegacija predsedstva SAZU ob obletnici smrti Frana Ramovša (16. 9. 2022) položila venec na njegov grob.

Na naslednji redni seji 9. junija smo ponovno razpravljali o pripravah na posvet o habilitacijah. Ugotovili smo, da je vprašanje učnega jezika na slovenskih univerzah tesno povezano s habilitacijskim vprašanjem, saj se rektorji zavzemajo za avtonomijo univerz pri odločanju o učnem jeziku visokošolskega izobraževanja. Anglizacijo slovenskih univerz poskušajo opravičiti z »internacionalizacijo« in Evropsko univerzo, s tem pa so povezane tudi znanstvene objave v angleškem jeziku, ki so v primerjavi s slovenskimi objavami izrazito privilegirane. To odločilno vpliva tudi na habilitacije. Opozorili smo na različna habilitacijska merila, ki veljajo na slovenskih inštitucijah, in na neenačenje habilitacijskih nazivov z razpoložljivimi delovnimi mesti. Bolj kot o poenotenju meril je treba razmišljati o tem, da morajo izvolitve v nazive temeljiti na vsebinskih podlagah, ne (le) na kvantitativnih merilih (točkovanje). II. razred podpira izvedbo posveta o habilitacijah in opozarja, da je pri tem treba upoštevati status slovenskega jezika, v habilitacijske postopke vključiti znanstvene objave v slovenščini, ki »štejejo« pri habilitaciji, in upoštevati uradno sprejeto stališče SAZU glede vprašanja slovenskega učnega jezika na slovenskih univerzah. V nadaljevanju smo soglasno podprli *Pobudo slovenskim univerzam za sistemsko uvedbo predmeta Strokovna slovenščina*, ki jo je pripravila akademijska Komisija za slovenski jezik v javnosti.

Na seji 18. oktobra smo z minuto molka počastili spomin na umrlega akad. Kajetana Gantarja. Seznanili smo se s časovnico volilnih opravil na SAZU (volitve novih rednih, izrednih in dopisnih članov SAZU leta 2023). Člani II. razreda smo predlagali širši izbor možnih kandidatov in razpravljali o možnih kandidatih za nove redne, izredne in dopisne člane II. razreda SAZU. Razred ima tudi kandidata za podpredsednika SAZU - vsem pogojem ustreza akad. Marko Snoj, ki je tudi najprimernejši kandidat za to funkcijo. Sklenili smo, da

bo II. razred SAZU na mesto podpredsednika za humanistične, družboslovne in umetnostne vede, če bo to možno oz. če se bo to mesto izpraznilo, predlagal akad. Marka Snoja.

Za namestnico tajnika II. razreda SAZU smo imenovali zapisnikarico izr. članico Jožico Škofic.

Osrednja točka novembrske seje (29. november) so bile volitve novih članov, tj. predlog kandidatov II. razreda za filološke in literarne vede. Razred ima le 11 članov, za še zadovoljivo pokrivanje vseh dejavnosti pa bi jih potreboval vsaj 15 (v preteklosti je II. razred imel toliko članov). Preskromno je zastopano področje literarnih ved, prav tako pa smo ostali brez strokovnjakov za klasično filologijo. V zadnjem letu sta umrla dva akademika iz našega razreda, zato pričakujemo, da bo predsedstvo SAZU to upoštevalo in bo na januarski seji dodelilo II. razredu SAZU najmanj dve prosti mesti ali več. Na seji je bilo predstavljeno znanstveno in raziskovalno delo desetih kandidatov za izredne člane, dveh za dopisna člana in enega izrednega člana za napredovanje v rednega člana SAZU. Razredne volitve (predlogi) so bile izpeljane s tajnim glasovanjem v dveh krogih.

Člani SAZU smo prejeli pisno vabilo na konferenco *Toleranca in demokracija za mir v Evropi* (1. 12. 2022 v Predsedniški palači v Ljubljani). Vabilo predsednika države, Evropske akademije znanosti in umetnosti ter SAZU je bilo napisano samo v angleščini. Člani II. razreda SAZU obsojamo tako samoangleško vabilo slovenskim povablencem in opozarjamo na nedopustno kršitev slovenske zakonodaje in Zakona o javni rabi slovenščine. V Sloveniji poteka javno sporazumevanje v slovenščini. Vsako vabilo mora biti napisano v slovenskem jeziku, če pa je soorganizator tudi tuja inštitucija, je lahko vabilo dvojezično, in sicer tako, da slovenskemu zapisu sledi še prevod v tuj jezik. II. razred SAZU protestira, da so vabila na konference, organizirane na najvišji državni ravni v Sloveniji in v sodelovanju s SAZU, napisana samo v angleščini, in zahteva, da se na prvo mesto postavi besedilo v slovenskem jeziku, ki je uradni in državni jezik Republike Slovenije.

Zaskrbljeni smo, ker Ministrstvo za kulturo premalo odločno zahteva, naj se slovenizirajo digitalne platforme Disney*, Netflix in Apple. Izr. članica Andreja Žele in akad. Marko Snoj sta obiskala gospo Ireno Jovevo, slovensko poslanko v odboru za kulturo evropskega parlamenta, ki naj bi se pri tem odboru zavzela, da bi Evropska komisija po načelu enakosti in nediskriminatornosti izglasovala obvezno uporabo vseh uradnih jezikov Evropske zveze pri prodaji izdelkov v EZ.

Dogovorili smo se, da bo II. razred v letu 2023 organiziral naslednje znanstvene simpozije in predavanja:

- 11. 1. (dvorana SAZU) predavanje akademika Janka Kosa *Dr. Jože Pučnik – politika, filozofija in znanost*.

- 13. 9. (dvorana SAZU) simpozij ob 100. obletnici smrti jezikoslovca in slovaropisca Maksa Pleteršnika (v sodelovanju z društvom Pleteršnikova domačija, Inštitutom za slovenski jezik Frana Ramovša in Ustanovo dr. Šiftarjeva fundacija).

- 11. 10. (dvorana SAZU) simpozij ob 300. obletnici rojstva Števana Küzmiča in 150. obletnici smrti Janoša Kardoša (v sodelovanju s Slovensko matico, Evangeličansko cerkvijo v RS in Ustanovo dr. Šiftarjeva fundacija).

- Simpozij o Franu Saleškem Finžgarju, ob slovesnem odprtju Finžgarjeve vile, ki jo je pisatelj podaril SAZU (predvidoma novembra 2023).

- Literarnovedna simpozija ob 100. obletnici smrti Ivana Tavčarja in Josipa Stritarja (predvidoma pred poletnimi počitnicami).

- Sodelovali bomo tudi pri obeležitvi 200. obletnice smrti Janeza Nepomuka Primica in 150. obletnice smrti Petra Dajnka (razred bo sodeloval na posvetih, ki jih bodo pripravile druge inštitucije).

II. razred SAZU je predlagal izr. članico SAZU Andrejo Žele za kandidatko za članico Programskega sveta CRP 2023. IO SAZU je predlog potrdil.

Znanstvene monografije

Najpomembnejše znanstvene monografije, ki so jih člani II. razreda objavili leta 2022:

(1) Akad. Jože Krašovec je pri založbi William B. Eerdmans (Grand Rapids/Michigan, ZDA) izdal znanstveno monografijo *God's righteousness and justice in the Old Testament*. Gre za najpomembnejšo monografijo slovenskega avtorja s področja teologije, ki je lani izšla v tujini. Založnik jo je predstavil kot semantično študijo o Božji pravičnosti in pravičnosti v hebrejski Bibliji, ki predstavlja eksegetične, teološke in filozofske zaključke o Bogu in njegovem odnosu s človeštvom. Jože Krašovec je postavil semantiko v dialog z eksegezo in teologijo, da bi natančno osvetlil, kako je treba razumeti Božjo pravičnost in pravičnost v Stari zavezi. Analizira pojavitve hebrejskega korena *šdq* (*pravičen*) in druge sinonime, ki sistematično obravnavajo celoten starozavezni kanon. Med drugim ugotavlja, da svetopisemski pisci »pravičnost« uporabljajo kot izraz božje naklonjenosti vernim ljudem, zlasti tistim, ki so v stiski zaradi preganjanja. Božja pravičnost torej obstaja v hebrejski Bibliji v razmerju do pravičnosti človeških posameznikov in skupnosti.

(2) Izr. član Tomo Virk je avtor treh monografij: (2.1) *Književnost i etika* (Vlastita naklada K. Premur; Znanstvena založba Filozofske fakultete), (2.2) *Pod Prešernovom glavom. Slovenska književnost i društvene promjene. Nacionalna država, demokratizacija i tranzicijska raskrižja* (Naklada »Lara«; Znanstvena založba Filozofske fakultete) in (2.3) *Zakaj je literatura pomembna* (Literarno-umetniško društvo Literatura).

(3) Izr. članica Andreja Žele je v soavtorstvu z Mladenom Uhlikom izdala

monografijo *Rusko-slovenska skladnja. Propozicijska in medpropozicijska razmerja* (Založba Univerze, Razprave FF).

(4) Izredni član Marko Jesenšek: *Poglavja iz zgodovine prekmurskega knjižnega jezika* (Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, e-knjiga).

Uredniško delo (monografije)

Člani II. razreda so med številnimi obveznostmi v uredniških odborih domačih in mednarodnih znanstvenih revij, delu v uredništvih humanističnih knjižnih zbirk in/ali njihovih uredniških odborih uredili tudi sedem pomembnih znanstvenih monografij:

(1) Akad. Janko Kos je pri založbi DZS uredil (1.1) Prešernov *Krst pri Savici* (2. izd.) in (1.2) *Zgodbe Svetega pisma* (2. izd.).

(2) Akad. Marija Stanonik je uredila in izdala znanstveno monografijo (2.1) *Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas* (Razprave II. razreda SAZU, 27), zbrano delo *Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski (faksimile)*. Dopolnilo k Razpravam, 27 in (2.3) *Ljubezen na daljavo. Pisma moža ženi aleksandriniki v Egipt* (Zbirka Razsežnosti slovenstva).

(3) Akad. Marija Stanonik in dopisni član Han Steenwijk sta uredila znanstveno monografijo *Tra ricerca sul campo e studio a tavolino : contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov = Med terenom in kabinetom*, ki je izšla pri založbi Cleup v Padovi.

(5) Izr. član Marko Jesenšek je uredil in izdal znanstveno monografijo *Novi pogledi na Adama Bohoriča* (Razprave II. razreda SAZU, 26).

Znanstveni simpoziji

Člani II. razreda so organizirali tri mednarodne znanstvene simpozije:

(1) Izr. članica Jožica Škofic je bila predsednica organizacijskega odbora 4. *Slavističnega dialektološkega posveta* (SDP 4), tj. mednarodne znanstvene konference, ki je potekala 22. in 23. septembra (del prireditve v Ramovšem tednu).

(2) Izr. član Marko Jesenšek je 21. septembra v dvorani SAZU vodil mednarodni znanstveni simpozij o življenju in delu Frana Ramovša (del prireditve v Ramovšem tednu).

(3) Izr. član Igor Maver je vodil mednarodni znanstveni simpozij ob 100. obletnici rojstva Janeza Stanonika (29. september).

Znanstvene razprave in samostojna poglavja v znanstvenih monografijah

Med številnimi znanstvenimi članki, samostojnimi poglavji v monografijah in vabljenih predavanjih, ki so jih člani II. razreda objavili/opravili v letu 2022, izpostavljam dve razpravi akad. Marka Snoja (ena v soavatorstvu z izr. članico Andrejo Žele) o medmetih:

(1) Marko Snoj, 2022: Prispevki k slovnici slovenskih medmetov. *Slavistična revija* 70/3, 237–253, <https://srl.si/ojs/srl/article/view/4047>.

(2) Marko Snoj, Andreja Žele, 2022: Merila za razločevanje med medmeti in členki. *Slavistična revija* 70/4, 557–572 (soavtorica Andreja Žele), <https://srl.si/ojs/srl/article/view/4082>.

Gre za prebojno novo znanje/vedenje v raziskovanju medmetov in njihovem razločevanju do členkov v slovenski in mednarodni jezikoslovni znanosti.

Odličja in zahvale

Slovenska škofovska konferenca je podelila akad. Jožetu Krašovcu odličje sv. Cirila in Metoda ob izidu katoliškega prevoda Svetega pisma po jeruzalemski predlogi v enotni knjigi.

Zdravniška zbornica Slovenije je izredni članici SAZU in predsednici Komisije za slovenski jezik v javnosti Andreji Žele podelila *Zahvalo za pomemben prispevek pri pripravi vseh potrebnih podlag za začetek izvajanja izpitov iz slovenskega jezika za tuje zdravnike v okviru zbornice in uspešno izvajanje izpitov*.

Akad. Janko Kos je dobil Trubarjevo priznanje za leto 2022 za znanstveno in uredniško delo, posvečeno slovenskim pesnikom in pisateljem, katerih zapuščine v veliki meri hrani NUK. Gre za izjemen in trajen prispevek k ohranjanju in predstavljanju nacionalne pisne kulturne dediščine.

Nastopna predavanja

Dop. članica Marija Kozar - Mukič je imela 6. septembra v dvorani SAZU nastopno predavanje *Dokumentiranje načina življenja Slovencev na Madžarskem 1920–2020*. Opozorila je na tri obdobja (1920–1945, 1945–2000 in 2000–2020), ki jih je zaznamovalo raziskovalno delo (1) Vilka Novaka in Avgusta Pavla (opozarjala sta na asimilacijo, na pomen domačega spremljevalca na terenu in na pogovor v domačem narečju); (2) Nika Kureta, Milka Matičetovega, Helene Ložar-Podlogar, Julijana Strajnarja, Marka Terseglava, Mirka Ramovša, Karla Krajcerja in Marije Kozar - Mukič (gradivo, ki je bilo zbrano na terenu, hranita Inštitut za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisni inštitut pri SAZU; tri monografije Marije Kozar - Mukič so največji dosežek tega obdobja); (3) v tretjem obdobju pa so s pomočjo arhivskih virov nastajale nove objave, npr. monografija Gornjega Senika v madžarščini, brošura o Dolnjem Seniku v madžarščini in slovenščini ter žepna knjiga o Slovencih na Madžarskem v madžarščini, porabski slovar in dva romana Franceka Mukiča.

Dop. član Han Steenwijk je imel 17. novembra v dvorani SAZU nastopno predavanje *O Buttolovem seznamu rezijanskih besed (1818). Vloga šuma v narečnem gradivu*. Gre za rokopis rezijanskega župnika Odorica Buttola (1768–1845), ki vsebuje seznam več kot 200 italijanskih besed in njihov prevod v rezijanščino. Na začetku seznama je tudi rezijanski prevod italijanske različice molitve

očenaš. Steenwijk je predstavil podatke o rezijanščini na začetku 19. stoletja in zastavil vprašanje o zanesljivosti ponujenega gradiva. Predavanje je sklenil z ugotovitvijo, da kljub šumu, ki ga povzročajo različni dejavniki, seznam ponuja dragocene podatke o rezijanskem glasoslovju in besedju Buttolovega časa.

Dan SAZU

12. novembra 1938 se je na prvi glavni skupščini AZU zbralo 14 ustanovnih članov, ki so izvolili tri člane, izmed katerih je regent Pavel imenoval Rajka Nahtigala za prvega predsednika AZU. IO SAZU je leta 2022 ta dan izbral za dan SAZU. Letos smo prvič praznovali rojstni dan Slovenske akademije znanosti in umetnosti, in sicer »z izstopajočim predavanjem« rednega člana II. razreda akad. Jožeta Krašovca, ki sodi »med naše najuglednejše in v javnosti najbolj prepoznavne člane«, predvsem pa ga »poleg znanstvenih in strokovnih presežkov izrazito krasijo tudi humanistični nazori«. Prvo rojstnodnevno predavanje na SAZU je naslovil *Znanost in umetnost na poti do edinosti v svetu nasprotij in protislovij*. V uvodu je poudaril, da nas na ta dan »prevevajo posebna čustva ob spominu na vsa leta, ki smo jih člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti doživljali na naši najvišji znanstveni ustanovi. Osnovni namen raziskav članov Akademije je od vsega začetka utrjevanje naše nacionalne samobitnosti na temelju naše specifične vpetosti v nasprotja med močjo velikih sil vseh kontinentov in med trdoživostjo malih narodov. Trdoživost malih narodov se kaže v vnemi za preživetje s preseganjem ozkih geografskih, ideoloških in političnih okvirov z močjo ustvarjalnega duha, ki vse ljudi dobre volje po vsem svetu združuje v univerzalno skupnost z močnim čutom za solidarnost.« Akad. Krašovec je v razpravi o edinosti in protislovjih ter nasprotjih zastavil temeljno vprašanje o tem, kako se ustvarja harmonija. Nanj je poskušal odgovoriti z iskanjem prave mere med (1) potekom dogodkov, ki jih dojemamo v nasprotjih, (2) časovnim zaporedjem in (3) sočasnostjo struktur sveta, tako da je predstavil svetopisemski primer rabe nasprotij: »Vse ima svoj trenutek, vsaka reč ima svoj čas pod nebom: Čas za rojevanje in čas za umiranje; čas za sajenje in čas, da se vsajeno izruje. Čas za ubijanje in čas za ozdravljanje; čas za podiranje in čas za zidanje. Čas za jokanje in čas za smejanje; čas za žalovanje in čas za plesanje. Čas za metanje kamnov in čas za zbiranje kamnov; čas za objemanje in čas, ko se zdržiš objemanja. Čas za iskanje in čas za izgubljanje; čas za zbiranje in čas za razmetavanje. Čas za trganje in čas za šivanje; čas za molčanje in čas za govorjenje. Čas za ljubezen in čas za sovraštvo; čas za vojno in čas za mir.« (Prd 3,1-8) Če si lahko predstavljamo celoto vesoljnega reda, v njej s pomočjo časovnega zaporedja sicer zaznamo možno harmonijo, zelo težko pa jo določimo v sočasnosti. Resnična nasprotja so dojemljiva le, če človek zna razlikovati med dobrim in slabim, če ima moralni čut. Tako razumevanje je najtesneje povezano z razvojem evropske kulture, zato je akademik Krašovec ta del predavanja skle-

nil z mislijo, da se »nekatera nasprotja izravnavajo, druga se zaostrejo«. Vse je odvisno od priznavanja tega, kar vrednoti in usmerja medsebojne odnose ljudi. Človekovo moralo določa tudi pripadnost določenemu kulturnemu prostoru: »Kulture starega Bližnjega vzhoda so od najstarejših časov močno vplivale na razvoj evropske kulture vse do danes. Uveljavilo se je mnenje, da je stara Grčija dala filozofijo, stari Rim pravo, stari Izrael religijo. V antiki so osnovne idejne usmeritve določale nasprotje med dojemanjem determinacije kozmičnega reda in med vtisom o neobvladljivosti kaotičnih sil; nasprotje med zavestjo o delovanju neobvladljive usode in med zavestjo neodtujljive osebne vesti in svobode; nasprotje med vero v množstvo bogov in malikov ter med vero v enega Boga stvarnika in gospodarja zgodovine odrešenja; nasprotje med cikličnim ponavljanjem vedno istega in med inklinacijo progresivne zgodovine k telosu; nasprotje med čutom odgovornosti za vse ljudi in med samovoljnim prisvajanjem oblasti; nasprotje med apoteozo faraonov in med moralnim imperativom, ki ga nosi v sebi vsak posameznik; nasprotje med kolektivističnimi paradami in med tihožitjem vesoljnega občestva, ki zajema družine in narode v njihovi biti.« Akad. Krašovec je v zadnjem delu predavanja predstavil temeljna dela s področja humanistike, ki so nastala v okviru SAZU in so za slovenstvo posebnega pomena. Levi prilastek *slovenska* namreč prepoznavno določa temeljno poslanstvo naše Akademije: *Etimološki slovar slovenskega jezika*, *Slovenski pravopis*, *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ), zbirka *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*, zbirka *Slovenske ljudske pesmi* (v šestih knjigah), *Novi slovenski biografski leksikon* in izdaja najstarejših slovenskih prevodov Svetega pisma v mednarodni zbirki *Biblia Slavica*. Prvi svečani govornik na prvem dnevu SAZU sporoča, da je treba iskati dobre rešitve, ki vodijo v edinost družbe – za to pa je potreben čas, ki »ima podlago v brezpogojnem notranjem imperativu naše eksistence v vrednotenju dostojanstva in presežnosti vsakega človeškega bitja«. Akad. Jože Krašovec je predavanje sklenil s Kantovim videnjem harmonične povezave med znanostjo, umetnostjo in etiko v delu *Kritik der praktischen Vernunft*: »Dve stvari navdajata um z vedno novim in vedno večjim občudovanjem in strahospoštovanjem, čim pogosteje in vztrajnejše razmišljamo o njih: *zvezdnato nebo nad menoj in moralni zakon v meni* (*der bestirnte Himmel über mir und das moralische Gesetz in mir*). Nobenega od njiju ne smem iskati kot zavitega v temo ali v zanesenjaštvu zunaj svojega vidnega polja in zgolj domnevati; vidim jih pred seboj in jih neposredno povezujem z zavestjo svojega obstoja.«

Marko Jesenšek

III. RAZRED ZA MATEMATIČNE, FIZIKALNE, KEMIJSKE IN TEHNIŠKE VEDE

Ob koncu leta je imel razred petnajst rednih, pet izrednih in dvanajst dopisnih članov. Dne 5. aprila nas je zapustil dolgoletni član akad. Peter Gosar. Izmed rednih in izrednih članov jih je enajst članov oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede in devet oddelka za tehniške vede. Tajnik razreda je Matej Brešar, načelnik oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede je Peter Križan, načelnik oddelka za tehniške vede pa Igor Emri.

Leta 2022 je imel razred tri redne seje (14. aprila, 13. oktobra in 8. decembra), poleg teh pa tudi številna neformalna posvetovanja. Redne seje smo sklenili s skupnim kosilom in tako obudili navado, ki se je spomnijo le najstarejši člani.

Na vseh sejah je bila izpostavljena preskromna zastopanost kemikov v SAZU. Po smrti akad. Tišlerja leta 2021 so v razredu le trije kemiki in le eden izmed njih je mlajši od 80 let. Tako skromna zastopanost kemije v SAZU ne ustreza njeni znanstveni pomembnosti v slovenskem prostoru in tudi ni skladna s tradicijo.

Trije v letu 2021 izvoljeni člani so imeli nastopna predavanja. Izredni član prof. dr. Dragan Mihailović je 27. januarja predaval o faznih prehodih v času, izredni član prof. dr. Marko Topič pa 14. aprila o raziskavah in uporabi fotovoltaike za doseganje energetske neodvisnosti in klimatske nevtralnosti. Na zadnjem predavanju 13. oktobra je dopisni član prof. dr. Roberto Merletti predstavil področje elektromiografije in med drugim opisal sodelovanje s slovenskimi znanstveniki. Vsa tri odlično pripravljena predavanja so bila zelo lepo sprejeta.

Člani SAZU smo imeli 21. aprila priložnost obiskati tovarno Yaskawa v Kočevju. Glavni organizator je bil naš član akad. Bajd in tudi med udeleženci smo prevladovali člani našega razreda. Bili smo toplo sprejeti in ogled tovarne je bil zelo zanimiv za prav vse obiskovalce, ne le za tiste, ki so zaradi svoje znanstvene usmeritve lahko razumeli nekoliko več.

Izredni član prof. dr. Željko Knez je 27. maja za člane razreda organiziral ogled tovarne Vitiva v Novi vasi pri Markovcih (v bližini Ptuja), ki proizvaja naravne ekstrakte, predvsem antioksidante iz rožmarina. Prodaja jih po vsem svetu. Nastanek in razvoj tovarne je tesno povezan z raziskovalnim delom skupine prof. Kneza. Po prijaznem sprejemu smo z zanimanjem poslušali zgodbo, v kateri so bili za uspeh potrebni tako znanstveni presežki kot podjetnost in pogum. Izlet smo sklenili s kosilom v čudovitem okolju Jeruzalemskih gor.

Člani razreda so podprli izdajo zbornika *XI. Conference on External Control of Human Extremities*. V zborniku so predstavljeni izbrani prispevki s področja rehabilitacijskega inženirstva. Zbornik je tudi poklon dopisnemu članu Dejanu Popoviću, ki nas je zapustil v letu 2021.

Evropski raziskovalni svet (ERC) je za leto 2021 dodelil prvi projekt na področju matematike v Sloveniji akad. Francu Forstneriču.

Izredni član prof. dr. Marko Topič je prejel prestižno Becquerelovo nagrado za izjemne dosežke na področju fotovoltaike. Nagrada mu je bila podeljena na otvoritvenem delu 8. svetovne konference o fotovoltaični pretvorbi energije septembra v Milanu.

Izredni član prof. dr. Roman Jerala je od Evropske komisije pridobil projekt Teaming za ustanovitev Centra za tehnologije genske in celične terapije (CTGCT) v višini 15 milijonov evrov in od Vlade Republike Slovenije sofinanciranje v višini najmanj 15 milijonov evrov za gradnjo in opremo CTGCT, ki bo postavljen na lokaciji Kemijskega inštituta.

Vlada Republike Slovenije je na slovesnosti 15. aprila akad. Vitu Turku podelila spominsko medaljo »30. obletnica samostojne in neodvisne države Republike Slovenije« za prispevek k samostojnosti Slovenije leta 1991.

Člani razreda so aktivno sodelovali pri več dejavnostih SAZU. Akad. Forstnerič je glavni tajnik SAZU, akad. Emri predseduje Svetu za razvoj, akad. Stanovnik pa je predstojnik Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo SAZU ter predsednik uprave v Fundaciji akademika Ivana Vidava, ustanovi za štipendiranje študentov matematike in naravoslovnih ved doktorskega študijskega programa. Izredni član prof. dr. Željko Knez je kot predstavnik SAZU sodeloval v delovni skupini za pripravo novele Zakona o visokem šolstvu. Več članov je sodelovalo v delovnih telesih Akademije, kot so Svet za energetiko, Komisija za tisk in publikacije, Komisija za človekove pravice, Svet za razvoj, Komisija za slovenski jezik v javnosti idr.

Matej Brešar

IV. RAZRED: RAZRED ZA NARAVOSLOVNE VEDE

Razred je imel ob koncu leta osem rednih, tri izredne in štirinajst dopisnih članov.

Imel je štiri redne in dve dopisni seji in več neformalnih posvetovanj. Na seji 15. februarja je dr. Kraigher poročala o znanstvenem srečanju *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige*, ki je 26. januarja potekalo v dvorani SAZU in po spletu. Srečanje in organizacijo so (v odsotnosti akad. Kranjca) vodili dr. Kraigher, dr. Plut, ddr. Torelli in mag. Breznikar. Urednik razredne revije *Folia biologica et geologica* (FBG) Ivan Kreft je poročal, da začne leta 2023 publikacija izhajati kot spletna revija; natisnjeni izvodi bodo od tedaj le v okviru nujnih potreb in finančnih možnosti. Razred je razpravljal o pobudah v zvezi z delovanjem Sveta za varovanje okolja (SVO) in Komisije za raziskave Antarktike in Arktike (ANA). SVO je že na svoji novembrski seji sklenil, da bi bila pridružitve ANA v SVO nesprejemljiva. Sklenili smo, da naj se status akademika Kranjca v Svetu za varovanje okolja ne spre-

meni. Člani razreda predlagajo, naj bo tudi v prihodnje predsednik SVO član IV. razreda SAZU. Prof. Franci Gabrovšek je poročal o udeležbi na sestanku EASAC, ki je bil aprila v Budimpešti. Tema je bila regenerativno kmetijstvo, o katerem je EASAC izdal publikacijo. Članica IV. razreda prof. Hojka Kraigher je imela 24. marca zelo uspešno nastopno predavanje. Umrli je akademik Boštjan Kiauta, redni član našega razreda. V akademijki dvorani je bila 25. maja žalna seja, na kateri je imel akad. Matija Gogala poslovilni govor. Istega dne je potekal tradicionalni simpozij *Gozd in les v času in prostoru* v soorganizaciji IV. razreda. Med 12. in 16. septembrom je v soorganizaciji IV. razreda na SAZU potekala 16. mednarodna konferenca InterRad, ki jo je vodila dr. Špela Goričan s Paleontološkega inštituta Ivana Rakovca ZRC SAZU. Udeleženci konference so imeli pod vodstvom prof. dr. Francija Gabrovskega ekskurzijo v Škocjanske jame in po porečju kraške Ljubljane. Tajnica razreda je poročala o uspešnem dvodnevem mednarodnem simpoziju *Zoonoze* (6. in 7. oktobra). 4. medakademijki simpozij sta v srednji predavalnici Medicinske fakultete organizirala IV. razred SAZU in Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo MF (potekal je tudi po spletu). Na simpoziju smo gostili 11 tujih in 13 domačih uveljavljenih predavateljev. Prof. Hojka Kraigher je poročala, da je bila 6. oktobra hibridno izvedena Skupščina UEAA (General Assembly, GA) v Bratislavi in po Zoomu. SVO pri SAZU je v sodelovanju z Biotehniško fakulteto, Katedro za pedologijo in varstvo okolja Univerze v Ljubljani in Slovenskim združenjem za ohranitveno kmetijstvo (SZOK) 23. novembra organiziral posvet *Regenerativno kmetijstvo – tla so temelj*. Osnova za posvet je bil dokument EASAC, *Regenerative agriculture in Europe; A critical analysis of contributions to European Union Farm to Fork and Biodiversity Strategies*. Na poziv Ministrstva za okolje in prostor smo v Podnebni svet predlagali prof. Hojko Kraigher z namestnico akad. Tatjano Avšič - Županc ter kandidata prof. Francija Gabrovskega z namestnikom akad. Ivanom Kreftom.

Na sejah smo razpravljali o kandidatih IV. razreda, ki jih bomo predlagali na volitvah. Razred ima evidentirane kandidate za nove izredne člane tako s področja ved o zemlji kakor tudi s področja ved o življenju. Utemeljitev za nove člane smo pravočasno predložili v tajništvo SAZU in se dogovorili o kandidatih IV. razreda glede na razpoložljiva mesta.

Na seji razreda smo sklenili, da s 1. januarjem 2023 predlagamo za novo glavno in odgovorno urednico revije *Folia biologica et geologica* (FBG) izr. članico SAZU prof. dr. Hojko Kraigher in za članico uredniškega odbora doc. dr. Jožico Gričar. Razred je soglasno sprejel in predlagal okvirni načrt objav v letih 2023 in 2024 za revije *Acta carsologica*, *Folia biologica et geologica* in *Fagopyrum*. Predsedstvo SAZU je na 6. seji (11. oktobra) potrdilo uredniške programe razrednih revij za naslednji dve leti. Prejšnje leto smo prav tako sprejeli predlog novega Poslovnika publikacije *Folia biologica et geologica* in potrdili

predlog, da je prof. dr. Dalibor Ballian dodatni član v uredništvu razredne revije FBG.

Leta 2022 sta izšla dva zvezka akademijske razredne revije *Folia biologica et geologica*, in sicer 63/1 in 63/2. Zvezka sta v tiskani in elektronski obliki. Pri večini objavljenih razprav so potrebne ilustracije z barvnimi fotografijami organizmov, fitocenoz in geografskih kart, kar zelo podraži tisk. O vsebini revije, organiziranju urejanja in finančnih težavah smo večkrat razpravljali na razrednih sejah; dogovorili smo se, da bo prednostna elektronska oblika, tiskana oblika pa bo za domače in tuje informacijsko-dokumentacijske službe, avtorje in recenzente. Med objavami so v zvezku 63/1 razprave o značilnih fitocenozah Slovenije. Zvezek 63/2 (2022) objavlja razprave slovenskih in tujih avtorjev s področja paleontologije, o mezozojskemu obdobju v Sloveniji in okolici ter radiolarijih. Posamezne članke vključujemo s sodelovanjem knjižnice SAZU tudi v OJS elektronski portal ZRC SAZU. Vse objavljene razprave so uporabnikom prosto dostopne.

Publikacija IV. razreda SAZU revija *Fagopyrum* objavlja znanstvene razprave o ajdi z mednarodnim sodelovanjem avtorjev iz Evrope in Azije. V letu 2021 sta izšla dva zvezka, 39/1 in 39/2, z razpravami o metabolizmu, nutricionalnosti in kakovosti ajde in izdelkov. Revija izhaja v prosto dostopni spletni obliki. S prijaznim sodelovanjem vodje knjižnice SAZU tudi razprave v tej reviji označujemo z ustreznimi DOI številkami in so vključene v OJS sistem. Od leta 2021 ARRS sofinancira tudi revijo *Fagopyrum*. Leta 2022 smo se soočili s kadrovske težavami v uredništvu revije *Acta carsologica*, zato smo prvi zvezek 51. številke izdali šele decembra, drugega pa končujemo v teh dneh. Prvi zvezek je natisnjen in na spletu, drugi bo v obeh oblikah izšel v prvi polovici februarja. Celotna vsebina revije je dostopna na spletišču revij ZRC SAZU: <http://ojs.zrc-sazu.si/carsologica>. V prvem zvezku je sedem prispevkov, pri katerih je sodelovalo 18 avtorjev iz sedmih držav. Prispevki so s področja speleologije, geomorfologije in hidrologije krasa, problematike mikroplastike na krasu, turizma na krasu in uporabe orodij GIS pri raziskovanju krasa. V drugi številki objavljamo prispevek o poplavljanju Planinskega polja, krasu Slavinskega ravnika, raztapljanju stalagmitov in kraški hidrologiji jadranske obale, kot jo je v 18. stoletju opisal Alberto Fortis. Kljub manjšemu obsegu je v letniku nekaj pomembnih prispevkov o krasu v Sloveniji. Kadrovske težave smo rešili z angažiranjem nove tehnične urednice, prvi članki 52. letnika pa bodo izšli že prihodnji mesec. Celoten uredniški postopek poteka v sistemu Open Journal System, ki omogoča veliko preglednost uredniškega delovanja. Revija je vključena v WOS, SCOPUS in več drugih bibliografskih baz.

Četrty razred SAZU je tudi v letu 2022 s posredništvom svojega člana aktivno sodeloval v Državni komisiji za splošno maturo. Člani aktivno sodelujejo v komisijah in odborih SAZU, organih ZRC SAZU in državnih organih. Prav

tako so člani razreda aktivni v mednarodnih svetovalnih odborih za znanost evropskih akademij (EASAC) in med akademijskem partnerstvu (InterAcademy Partnership).

Tatjana Avšič - Županc

V. RAZRED: RAZRED ZA UMETNOSTI

V leto 2022 je razred vstopil z 31 člani, 13 rednimi, šestimi izrednimi in 12 dopisnimi s področja književnosti, likovne umetnosti in glasbe. Aprila (2. 4.) nas je zapustil akademik Emerik Bernard (1937–2022), umetnik, s katerim je iz naše srede odšel »nekdo, ki je nenehno na sledi svežini pozabljenih pozitivnih dejstev in ne pusti, da bi se nanje spustile rutina, pozaba ali odtujenost,« kakor stoji zapisano v nekrologu. 30. maja mu je v 109. letu starosti na isto pot sledil akademik Boris Pahor (1913–2022), eden najpomembnejših in največ prevajanih slovenskih avtorjev. Obema pa se je 3. junija pridružil še akademik Janez Matičič (1926–2022), skladatelj velikega formata, ustvarjalec, ki je pustil neizbrisen pečat v zakladnici slovenske in evropske glasbe. Tako je razred v polovici leta izgubil kar tri vrhunsko pomembne umetnike, ki so s svojim opusom trdno zapisani v kánonu slovenske umetnosti. Vse tri člane bomo zelo pogrešali in jih ohranili v trajnem spominu. Razred ima tako trenutno 28 članov, 10 rednih, šest izrednih in 12 dopisnih.

Leto 2022 se je, kar zadeva kovidne razmere, v svoji drugi polovici postopoma normaliziralo. Epidemiološke razmere so postale obvladljive, zato so bile tudi vse štiri razredne redne seje organizirane v drugi polovici leta. V spremenjenih razmerah se je intenzivirala tudi – individualna in kolektivna – ustvarjalna aktivnost članov. Nekaj bolj izpostavljenih vidikov te ustvarjalnosti predstavljam v nadaljevanju.

19. novembra 2021 je bil ob stoletnici akademika Zorka Simčiča načrtovan simpozij o akademikovem življenju in delu, vendar ga zaradi neugodnih epidemioloških razmer ni bilo mogoče izvesti v živo. Simpozij smo v začetku leta 2022 posneli v AV-obliki, ki je odtlej dostopna na medmrežju (shorturl.at/apUZ7) in na akademijskem kanalu Youtube. Simpozijiški zbornik bo izšel v začetku leta 2023.

31. januarja 2022 je bil v Cankarjevem domu v Ljubljani mednarodni simpozij, posvečen literaturi akademika Draga Jančarja z naslovom *Pogledi na umetnost Draga Jančarja*. Ponudil je prispevke sedmih poznavalcev njegovih del, sklenil pa se je s pogovorom akademika Jančarja s srbskim pisateljem Aleksandrom Gatalico.

22. marca je bila izr. članica Nina Šenk »v fokusu« na 40. festivalu *Aspects des musiques d'aujourd'hui* v Caenu (izvedba skladb *Chant* za godalni orkester,

T.E.R.R.A za flavto, violončelo in harfo ter *Recitativo & Allegro* za klarinet in klavir).

11. maja je bilo v Galeriji Prešernovih nagrajencev odprtje razstave del na papirju izr. člana Jožefa Muhoviča z naslovom *O minevanju in trajanju*. Razstavljenaa dela so nastala po motivih pesniškega diptiha Prešernovega nagrajenca in izr. člana SAZU Milana Dekleve (*in vsi so očarani z mesečino /okrog pesmi/* ter *Zora in črček. Lirična opera za dva glasova*). Razstava je bila na ogled do 11. junija.

29. junija je Japonsko veleposlaništvo v Sloveniji ob 30. obletnici vzpostavitve diplomatskih odnosov med Republiko Slovenijo in Japonsko v zgodovinskem in stranskem atriju ljubljanske Mestne hiše organiziralo razstavo, na kateri je sodelovalo šestnajst slovenskih in šest japonskih umetnikov. Med njimi so bili tudi štirje člani našega razreda: akad. prof. Andrej Jemec, akad. prof. Drago Tršar, izr. član prof. Jožef Muhovič ter dopisni član prof. Tošihiro Hamano. Soorganizatorji razstave so bili Mestna občina Ljubljana, Mecenat Kagawa (Umetniška fundacija Hamano) in umetniška skupina Ryu. SAZU je bila častna pokroviteljica razstave. Razstava je bila za javnost odprta do 21. julija 2022.

7. junija je bil na Aleji velikih na Maistrovem trgu v Gornji Radgoni odkrit bronast doprnsni kip Ivana Krambergerja ob 30. obletnici njegove smrti, delo izr. člana Mirka Bratuše.

14. junija je izr. član Milan Dekleva na *Slovenskih dnevih knjige* v Mariboru postal prvi prejemnik nagrade Vasje Cerarja za izjemne dosežke na področju prevajanja mladinske književnosti v slovenščino.

6. julija je izredna članica Nina Šenk Kosem prejela avstrijsko nagrado Johann-Joseph-Fux-Prize za novo komorno opero *canvas*. Nagrado si deli z avstrijskim skladateljem Christofom Ressim. Operno delo bodo v sodelovanju z ÖRF naslednje leto uprizorili na Univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost v Gradcu.

28. septembra se je tajnik razreda na povabilo predsednika SAZU udeležil obiska generalnega sekretarja Nemške akademije za jezik in pesništvo (Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung) dr. Berndta Buscha na SAZU. Akademija iz Darmstadta je nemška državna akademija, ki podeljuje osrednje nemške nagrade na področju književnosti in humanistike (Büchnerjeva, Freudova nagrada in druge). Nemška akademija je zainteresirana za sodelovanje s SAZU. Za začetek še posebej v obliki priprave svoje letne skupščine v Sloveniji, ki jo namerava leta 2023, ko je v Slovenija v fokusu frankfurtskega knjižnega sejma, organizirati v Ljubljani. Najmanj ena prireditev ob tej priložnosti bo tudi v dvorani SAZU.

12. oktobra se je v akademiji dvorani v soorganizaciji SAZU in Muzeja za arhitekturo in oblikovanje (MAO) odvijal t. i. *Kristlov simpozij*, ki je bil ob akademikovi stoletnici posvečen njegovemu življenju in delu. Na simpoziju so z referati sodelovali akad. Marko Mušič, prof. dr. Fedja Košir, doc. Aleksander S. Ostan, prof. dr. Aleš Vodopivec, prof. Tadej Glažar, asistent mag. Jure Henigsmann ter mag. Maja Vardjan iz MAO. Simpozij je bil dobro obiskan in je v

zvezi z referati sprožil tudi pomenljive debate o kompleksnosti akademikove ustvarjalnosti (bolnišnica kot prostor, ki zdravi; bolnišnica kot mesto v malem; interiornost; humane dimenzije prostora ipd.). Tudi zbornik tega simpozija bo izšel v prvi četrtini leta 2023.

Velik del razredne dejavnosti je bil na sejah namenjen evidentiranju primernih kandidatov za sprejem v članstvo SAZU, saj je leto 2023 volilno leto, ter intenziviranju sodelovanja s Srpsko akademijo nauka i umetnosti (SANU) in z Académie française. Likovniki so namreč dali pobudo, da bi s Francosko akademijo poizkušali vzpostaviti stik preko njenega člana v razredu za umetnosti (Arts) akademika Jeana Claira (1940–), nekdanjega direktorja Picassovega muzeja v Parizu, ki je bil velik prijatelj slovenskega slikarja Zorana Mušiča in Slovenije ter poznavalec slovenske likovne umetnosti.

Na zadnji, 4. seji v začetku decembra je prišla v ospredje tudi ideja o multidisciplinarni razstavi ob praznovanju 85-letnice ustanovitve SAZU, ki bo 12. novembra 2023. Ob tej priložnosti, ki bo obeležena s slavnostno akademijo in slavnostnim predavanjem, bi lahko razred pripravil večjo »multidisciplinarno« razstavo del vseh strok in avtorjev, ki smo zastopani v V. razredu. Uspešna predstavitev tega tipa je bila leta 2021 v Galeriji Prešernovih nagrajencev v Kranju (cf. *Glas umetnikov*, Ljubljana – Kranj 2021). Ker pa so prostori te galerije premajhni, umetniških dosežkov nismo mogli predstaviti na način, ki bi ustrezal njihovemu obsegu in rangu. To bi v počastitev 85-letnice SAZU morda lahko pripravili v Moderni galeriji v Ljubljani ali pa v Cukrarni, s katero nas, kot je opozoril akademik Jančar, intimno povezujejo štirje stebri slovenske moderne, ki so v njej ustvarjali in se družili. Tajnik razreda je preliminarno idejo v ustni obliki predstavil tudi predsedniku SAZU, ki jo je bil pripravljen podpreti. Predlagal je celo, da bi bilo smiselno, če bi do realizacije razstave dejansko prišlo, slavnostni dogodek obeležitve 85-letnice s slavnostnim predavanjem prenesti kar v okvir te razstave. Člani so bili nad idejo razstave in idejo prenosa slavnostne obeležitve v okvir take razstave navdušeni in so pripravljene na realizacijo. Sklenjeno je bilo, da se najprej raziščejo prostorske in terminske možnosti za organizacijo razstave, v primeru zagotovitve termina pa bi znotraj razreda imenovali operativni »organizacijski odbor«, ki bo stvari koordiniral z avtorji, kustosi in z vodstvom SAZU. Če pa razstave ne bo mogoče organizirati letos, bomo začeli s pripravo razstave ob 90-letnici ustanovitve SAZU, leta 2028.

Tradicionalno pripravijo člani razreda za umetnosti tudi novoletno voščilnico, s katero SAZU svojim partnerjem doma in po svetu zaželi prijetne novoletne praznike in uspešen vstop v novi krog časa. Letos sta materiale za voščilnico za leto 2023 prispevala akademika Drago Tršar in Niko Grafenauer.

Jožef Muhovič

VI. RAZRED: RAZRED ZA MEDICINSKE VEDE

Razred za medicinske vede (RMV) je imel pet rednih sej, kjer smo obravnavali nekaj vsebinsko zanimivih tematik.

Na sejah smo razpravljali o pobudi akad. Brešarja, da je potrebna razprava o habilitacijskih merilih na univerzah. Prejeli smo dokument, kjer je bilo na kratko opisano, o katerih merilih naj bi razpravljali. Razred medicinskih ved je dokument ocenil kot korak nazaj v merilih. Mnenje je bilo, da merila premalo upoštevajo raziskovalno dejavnost kandidatov. Nekateri člani so tudi poudarili, da so trenutni kriteriji precej blagi, morda bi jih bilo treba celo zaostri. Poudarjeno je tudi bilo, da bi morale komisije imeti več diskrecijske pravice. Vsi navzoči so se strinjali, da bi lahko resno razpravljali le o dobro pripravljem konkretnem dokumentu, ki obravnava predloge sprememb meril; strinjali so se tudi, da so habilitacijska merila v pristojnosti posameznih univerz. V luči te razprave je bilo sklenjeno, da naš razred ne želi sodelovati v tej razpravi. Ob koncu leta 2022 pa smo bili ponovno pozvani, da bi bilo zaželeno, da naš razred v tej razpravi sodeluje. Po pogovoru z nekaterimi člani komisije, ki pripravljajo posvet, sem dobil natančnejša pojasnila, kaj je namen posveta, zato smo se v našem razredu odločili, da povabimo akad. Brešarja na naslednjo sejo, ki je bila v začetku leta 2023. Na seji nam je pojasnil svoje poglede, nato smo razpravljali tudi o svojih stališčih. Sklep se je bil, da pripravimo kratek dokument o svojih stališčih, jih uskladimo s pogledi predsednice habilitacijske komisije na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani in pošljemo organizacijskemu odboru posveta. Aktivnosti so trenutno v teku.

Ena od dejavnosti Razreda medicinskih ved je bilo tudi načrtovanje simpozija *Slovenski genom*. Gre za projekt, v katerem bi zajeli večjo populacijo ljudi v Sloveniji, ki bi jim sekvenirali genom, in iskali specifične naše populacije ljudi. Takoj po začetku projekta se je prijavilo okrog sto prostovoljcev. Na simpoziju bi predstavili nekaj splošnega o človeškem genomu in njegovi sestavi, pomenu v onkologiji, konkretno o slovenskem genomu, pomenu za redke bolezni, pa tudi sociološki pogled. Predviden je bil tudi pogled pravnika. Nadaljevali smo priprave na simpozij, a hkrati ugotovili, da bi bilo treba predstaviti tudi delne rezultate, zato smo organizacijo simpozija predstavili na leto 2023, ko naj bi bilo analiziranih vsaj 500 prostovoljcev.

Predsedstvo Akademije nas je obvestilo, da je naš razred na vrsti za organizacijo letnega srečanja članic in članov SAZU z mladimi. Razred je nalogo sprejel. Jeseni sem se srečal s predsednikom akad. Štihom in direktorjem SZF dr. Kobalom. Dogovorili smo se za organizacijo srečanja, ki bo predvidoma 16. marca 2023. Srečanje bo na temo zdravstva s poudarkom na vlogi zdravnika in njegovega dela. Predvideli smo teme, kot so napredek v medicini na temelju z dokazi podprte medicine, o covidu-19 in o tem, kaj smo se naučili o virusu in bolezni, genetiki v medicini, oživljanju pri srčem zastoju ter o pomenu bazičnih

znanj za napredek medicine. V popoldanskem delu smo predvideli praktično demonstracijo oživljanja in dva prispevka: o različnih nalogah zdravnikov in vlogi družinskega zdravnika v medicini. Sestavili smo preliminarni program, ki smo ga dali v potrditev. Na srečanju bodo sodelovali člani našega razreda in mlajša zdravnica, asistentka Ana Perdih, zdravnica družinske medicine, ki bo mladim srednješolcem predstavila svoj poklic.

Ker je 2023 t. i. volilno leto, smo del aktivnosti posvetili izboru novih kandidatov. Ker predvidevamo, da ne bomo imeli prostega mesta za izrednega člana, smo se odločili izbrati samo enega kandidata. Dva člana razreda sta naredila analizo objav in predagala dva kandidata. Zaradi veliko boljših kazalnikov smo se odločili predlagati enega izmed njiju. Prijavili smo ga v kandidaturo z njegovo privolitvijo. Med nami je tudi izredni član, ki smo ga predlagali za napredovanje v rednega člana. V nadaljnji razpravi smo se pri naslednjih volitvah tudi odločili analizirati merila, ki jih imamo za kandidaturo kandidatov.

Gregor Serša

Svet za varovanje okolja

Leta 2022 je imel svet 12 članov. Novi člani so postali Tilen Genov, Tomi Trilar in Andreja Žgajnar Gotvajn.

Svet je pripravil tri dobro obiskane posvete. Znanstveno srečanje *Podnebne spremembe in biogospodarstvo* (84 udeleženk in udeležencev) je ocenil kot zelo uspešno in se strinjal z objavo sklepov posveta v okviru vsebinsko bogatega tedna gozdov maja 2022. Posnetek posveta je dostopen na spletu.

Majski posvet *Gozd in les* je bil posvečen pregledu stanja in obnove gozdov, trendom razvoja in nevarnostim za gozd ter lastnostim lesa (40 udeleženk in udeležencev). Posvet se je sklenil z okroglo mizo na temo obnovljivih virov energije, na kateri so sodelovali strokovnjaki z različnih področij. Posnetek posveta je dostopen na spletu.

Tretji, novembrski posvet je naslovil temo regenerativnega kmetijstva. Osnova za posvet *Regenerativno kmetijstvo – tla so temelj* je bil EASAC dokument, *Regenerative agriculture in Europe; A critical analysis of contributions to European Union Farm to Fork and Biodiversity Strategies*. Na posvetu je bilo navzočih več kot sto udeležencev, sodelovali so številni strokovnjaki s področja kmetijstva, okolja in tal. Posnetek posveta je dostopen na spletu.

Svet bo nadaljeval razpravo o termični obdelavi odpadkov v letu 2023. Na takratno sejo bodo vabljeni predstavniki organizacij, ki so že sodelovale pri osvetlitvi te problematike.

Svet je razpravljal tudi o pripravi posvetov *Večplastna problematika mikroplastike in vpliv na okolje, na človeka in živali ter Svetlobno onesnaževanje*.

Svet sodeluje s Svetom EASAC (European Academies Science Advisory Board) in njegovim Odborom za okolje (Steering Panel Environment), saj so cilji obeh pogosto podobni ali enaki.

Franc Lobnik

Svet za energetiko

Svet za energetiko SAZU (v nadaljevanju Svet) je nadaljeval delo v okviru poslanstva in ciljev, ki jih je za svoje delovanje oblikoval ob konstituiranju in jih glede na aktualna dogajanja po potrebi tudi dopolnjeval. Ugotavljali smo, da bo glede na zaostrene in dinamične razmere na energetskem trgu Nacionalni energetski podnebni načrt (NEPN) in Dolgoročno podnebno strategijo treba periodično dograjevati in vključevati potrebne dopolnitve.

Svet se je leta 2022 sestal na dveh rednih sejah, člani pa smo aktivno prispevali svoja mnenja in predloge tudi po razpoložljivih komunikacijskih kanalih. Seji sta zaradi ukrepov zaščite proti okužbam z novim koronavirusom potekali po spletu.

Redni seji sveta sta bili realizirani kot triindvajseta seja 7. aprila in štiriindvajseta seja 12. septembra.

Na triindvajseti seji je bilo v razpravi poudarjeno, da bo za zagotavljanje potrebnega obsega energije nujno več aktivnosti usmerjati predvsem v intenzivnejše izkoriščanje obnovljivih virov energije. Ugotavljali smo, da sedanje stanje na tem področju ni ustrezno, ker so pri investicijah v fotovoltaike in vetrno energijo omejitve, ki jih je treba odpraviti. Omejitve pri velikosti moči je treba odpraviti in tudi stimulirati izgradnjo enot večje moči, ker bo le to omogočalo proizvodnjo potrebne količine energije. Predvsem je treba skrajšati postopke umeščanja energetskih objektov v prostor.

Izpostavljena je bila skrb glede zanesljivosti in cenovne sprejemljivosti oskrbe z energijo v ogrevalni sezoni 2022/2023, pa tudi pozneje, če se razmere na trgu energije ne bodo stabilizirale. Predvsem bo treba poleg čim večje proizvodnje različnih vrst energetskih produktov v državi več pozornosti posvetiti diverzifikaciji dobav tujih dobaviteljev. Pri tem ne bi smel prevladati cenovni faktor, tako kot je bilo nemalokrat v preteklosti, kar je pripeljalo v slabo diverzifikacijo dobav ter ogroženo zanesljivost dobav in oskrbe.

Štiriindvajsete seje sta se na povabilo udeležila tudi člana Vlade RS mag. Bojan Kumer in prof. dr. Igor Papič, ki sta bila do imenovanja v vlado tudi člana SE-SAZU. Osrednja točka razprav in sklepov te seje je bilo aktualno dogajanje na področju energetike.

V uvodu je predsednik dr. Poredoš poudaril izjemno težavnost in zapletenost na področju oskrbe z energijo že v ogrevalni sezoni 2022/2023 in nasle-

dnjih letih. Potrebni bodo tako kratkoročni kot dolgoročni ukrepi za ublažitev problemov pri zagotavljanju oskrbe. Kot kratkoročni ukrep je že pred sejo Ministrstvu za infrastrukturo predlagal angažiranje energetske svetovalce, ki bi v primerni organizacijski obliki na terenu svetovali porabnikom energije, kako doseči čim višjo energetske učinkovitost pri ogrevanju.

V nadaljevanju je minister Kumer navzoče seznanil s stanjem na področju oskrbe z energijo in nekaterimi aktivnostmi, ki jih bo treba realizirati v bližnji prihodnosti. Poudaril je, da bo slabo načrtovanje in izvajanje energetskega razvoja v preteklih petnajstih letih povzročilo v nekaj naslednjih letih veliko težav. Premalo je bilo narejenega na področju obnovljivih virov energije (OVE). Pri načrtovanju novih enot za proizvodnjo električne energije je vse prevečkrat poleg nasprotovanja prebivalstva prisotno tudi nasprotovanje strokovnjakov z različnih področij.

V nadaljevanju razprave so bili nanizani številni predlogi ukrepov za izhod iz dejanskega stanja na področju energetike. Člani Sveta so v razpravi naštel in pojasnili predloge kratko-, srednje- in dolgoročnih ukrepov. Minister Kumer je izrazil željo, da predloge dokončno oblikujemo in jih v ustrezni pisni obliki čim prej posredujemo ministrstvu.

V nekaj dneh po opravljeni seji Sveta so člani dodatno pisno posredovali natančnejši opis svojih predlogov predsedniku Sveta. Na osnovi razprave na seji Sveta in prejetih pisnih predlogov so bila oblikovana *Stališča in predlogi Sveta za energetiko SAZU v zvezi z reševanjem energetske krize* (gl. poglavje Izjave SAZU), ki zajemajo širok nabor predlogov o načinu prihodnjega delovanja za obvladovanje stanja in razvoja na področju energetike. Ta so bila konec septembra po potrditvi na izvršilnem odboru SAZU posredovana predsedniku vlade, Ministrstvu za infrastrukturo, Ministrstvu za okolje in prostor ter Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

Janez Možina in Alojz Poredoš

Svet za razvoj

Poslanstvo SR SAZU:

Področje dela SR je priprava, koordinacija in organiziranje javnih strokovnih razprav o temeljnih vprašanih družbenega razvoja, ki imajo dolgoročne pomembne posledice za slovensko družbo. V ta namen pripravlja letni načrt javnih posvetov in drugih oblik javnih razprav, skrbi za njihovo interdisciplinarno zasnovano, imenuje člane delovnih skupin za njihovo izvedbo in pripravo zaključkov posvetov, ureja spletni portal, na katerem objavlja dokumente o svojem delu, po potrebi oblikuje priporočila za reševanje problemov, posreduje sklepe javnih razprav pristojnim državnim organom in z njimi seznanja

javnost ter izvaja druge aktivnosti, vezane na vlogo Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Ustanovni člani SR SAZU: Igor Emri, Josip Globevnik, Željko Knez, Igor Maver, Jože Mencinger, Zdravko Mlinar, Marijan Pavčnik, Uroš Rojko, Marko Snoj, Slavko Splichal, Franc Strle, Peter Štih, Robert Zorec, Boštjan Žekš.

Vabljeni zunanji člani SR SAZU: Frane Adam, Igor Akrapovič, Tadej Bajd, Drago Babič, Janez Bešter, Aleš Blinc, Ivan Bratko, Matej Brešar, Matevž Bren, Maja Bučar, Vincenc Butala, Jadranka Buturovič, Matej Černe, Leon Cizelj, Ajda Cuderman, Jože P. Damijan, Franci Demšar, Rober Dominko, Matjaž Dolšek, Marjan Dolinšek, Vilma Ducman, Zdenka Čebašek-Travnik, Peter Fajfar, Darja Ferčej Temeljotov, Zlatko Fras, Franc Forstnerič, Pavel Gantar, Peter Glavič, Andreja Gomboc, Igor Grabec, Jože Gričar, Marko Grobelnik, József Györkös, Jožef Horvat, Marko Jaklič, Roman Jerala, Marko Jesenšek, Mitjan Kalin, Tomaž Katrašnik, Aleksandra Kanjua-Mrčela, Dušan Keber, Marko Kiauta, Tomaž Kostanjevec, Janja Koren, Uroš Korošec, Alojz Kralj, Tamara Lah Turnšek, Andrej Lazar, Barbara Malič, Matjaž Mikoš, Marko Munih, Saša Novak, Igor Papič, Mojca Vizjak Pavšič, Jernej Pikalo, Rajko Pirnat, Stane Pejovnik, Marko Perdih, Marko Pleško, Andrej Pleterski, Bojan Pretnar, Robert Repnik, Renata Salecl, Mateja Sedmak, Boris Sket, Špela Stres, Sibil Svilan, Mitja Slavinec, Gojko Stanič, Matija Strlič, Monika Sušanj, Božidar Šarler, Uroš Škerl, Marko Topič, Maja Tomanič-Vidovič, Andrej Tumpej, Miha Tomažević, Vojmir Urlep, Jože Vižintin, Blaž Zupan, Franc Matjaž Zupančič, Blaž Zmazek, Samo Zver, Peter Wostner, Dobran Božič, Ivan Svetlik, Peter Tancig, Julij Bertoncej, Nada Trzan Herman, Marjan Šiftar, Tina Drolec Sladojevič, Marko Sladojevič, Anton Ramšak, Zoran Ren, Lucija Čok, Rado Bohinc, Dejan Židan, Mitja Lainščak, Goran Tomšič, Franjo Štibilar, Edo Sternad, Janez Malačič, Bogomir Kovač, Edvard Govekar, Ali Žerdin.

Seje SR SAZU:

Vse seje so potekale po Zoomu prvo sredo v mesecu z začetkom ob 13. uri. Na sejah sprejeti sklepi so predstavljeni v prilogi.

V nadaljevanju so na kratko predstavljene aktivnosti SR, vsebina posameznih posvetov in njihovi povzetki pa so podrobneje predstavljeni v poročilih, ki so dostopna na spletni strani SR.

Aktivnosti SR SAZU v 2022:

V letu 2022 je Svet za razvoj pri SAZU organiziral deset posvetov, ki so naslovili različne, za Slovenijo aktualne tematike.

Posvet 1: Volilni sistem poslancev v Državni zbor Republike Slovenije, izveden 6. januarja (organizatorja I. Svetlik in E. M. Pintar)

Posvet 2: Prihodnost javne radiotelevizije – 1. posvet, izveden 17. februarja (organizator S. Splichal)

Posvet 3: Prihodnost javne radiotelevizije – 2. posvet, izveden 23. februarja 2022 (organizator S. Splichal)

Posvet 4: Ključna vprašanja za razvoj zdravstva v Sloveniji v letih 2022–2032, izveden 1. marca 2022 (organizatorji A. Blinc, Z. Fras in S. Zver)

Posvet 5: Priložnosti in pasti odprtega spletnega objavljanja znanstvenih dosežkov – vzpostavitev enovite slovenske platforme *Open Science of Slovenia*, izveden 2. marca 2022 (organizator V. Butala)

Posvet 6: Green Deal, Orange Style Slovenian-Dutch Forum, izveden 30. marca 2022 (organizator T. Zupančič)

Posvet 7: Strategija razvoja energetske-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050, izveden 13. maja 2022 (organizator D. Babič)

Posvet 8: Univerza na Prokrustovi postelji javnega zavoda – avtonomnost in odgovornost univerze v RS, izveden 27. maja 2022 (organizatorji R. Bohinc, L. Čok in I. Svetlik)

Posvet 9: Demografske razmere v Sloveniji: Trendi, problemi in politika/e, izveden 9. junija 2022 (organizatorja J. Malačič in J. Sambt)

Posvet 10: Strategija razvoja energetske-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050, izveden v Državnem svetu RS 27. oktobra 2022 (organizator D. Babič)
Sklepe s posvetov je SAZU posredovala Vladi RS in pristojnim ministrstvom.

Prvi posvet v 2022 je bil posvečen tematiki volilnega sistema poslancev v državni zbor, ki je bil drugi posvet s to aktualno tematiko. Na posvetu so bila naslovljena predvsem vprašanja večje personalizacije odločanja oziroma večji vpliv volivcev, večje odgovornosti poslancev in bolj izenačene možnosti regij, da dobijo svojega predstavnika v državnem zboru. Posveti s to tematiko se bodo nadaljevali tudi v letu 2023.

Sledila sta **drugi in tretji** posvet o prihodnosti javne radiotelevizije. Prvi je potekal v angleščini in je obravnaval ključna razvojna vprašanja javne radiotelevizije v različnih delih Evrope. Sodelovali so ugledni evropski strokovnjaki, ki so v svojih prispevkih predstavili poglede na prihodnost javne RTV, zlasti na vlogo in načine izvajanja javne službe ter ekonomske in politične spodbude in ovire za njen razvoj. Posebej pomembne teme so bile sistemi upravljanja, nove (digitalne) naloge in formati, pluralizem in raznolikost programov, sodelovanje javnosti in mlada generacija kot občinstvo, uporabniki in sodelavci. Drugi posvet je potekal v slovenščini in je bil osredotočen na osnutek novega zakona o RTV Slovenija, ki ga je pripravila skupina državljanov. Na drugem posvetu so uveljavljeni slovenski strokovnjaki z različnih raziskovalnih področij od filmske režije do ekonomije predstavili svoje kritične poglede na razvoj RTV Slovenija kot javnega servisa in osnutek zakona.

Četrty posvet je obravnaval ključna vprašanja za razvoj zdravstva v Sloveniji v letih 2022–2032 kot ene od ključnih civilizacijskih pridobitev. Za kvalitetne

zdravstvene storitve morajo države poskrbeti same. Čeprav smo na marsikateri element našega zdravstva upravičeno ponosni, v celoti gledano pri razvoju družbe in zdravstva zaostajamo za številnimi evropskimi državami, tudi tistimi, ki so nas ob prelomu tisočletja še gledale v hrbet. Nujno je, da svoje potenciale v prihodnjem desetletju izkoristimo mnogo bolje, kot smo jih doslej. Razvojno naravnana medicina, ki prispeva h kvalitetnemu življenju in zdravemu staranju, se povezuje s temeljnimi naravoslovnimi vedami, z družboslovnimi vedami in z informacijsko znanostjo, ki omogoča analizo in smiselno uporabo velikega števila podatkov. Načrtovanje razvoja medicine in zdravstva je dolgoročen proces, ki mora temeljiti na utemeljenih strokovnih, nikakor pa ne dnevno-političnih odločitvah. Sklep posveta je bil, da se cilji razvoja zdravstva natančno opredelijo v novem Ciljnem raziskovalnem programu ARRS »Razvoj zdravstva v Sloveniji v letih 2022–2032« in rabijo kot osnova za strateško odločanje državnih organov.

Peti posvet je obravnaval zelo aktualno tematiko odprtega spletnega objavljavanja znanstvenih dosežkov in predlog za vzpostavitev enovite slovenske platforme *Open Science of Slovenia*. Na posvetu so bila predstavljena stališča in vprašanja glede odprte znanosti in odprtega objavljavanja znanstvenih dosežkov z vidika relevantnosti za znanost, financiranja, habilitacij in verodostojnosti informacij. Izpostavljena so bila vprašanja, kot so vrednotenje odprte znanosti, kulturno vrednotenje znanstvenih dosežkov, standardizacija in priporočila za odprto objavljavanje, merila kakovosti pri spletnem objavljanju znanstvenih člankov in publikacij, diamantni odprti dostop, financiranje in avtorskopравни vidik odprte znanosti, javnost odprtega dostopa, habilitacije, vloga recenzentov, ravnanje z raziskovalnimi podatki (FAIR), sprememba namembnosti pri publikacijah in dodatno ravnanje s podatki in drugimi rezultati raziskav, normativna ureditev itn. Reforma vrednotenja raziskovalne dejavnosti naj bo pomembna prioriteta na nacionalnem in regionalnem nivoju. Sklep posveta je bil, da bi bilo treba pripraviti Ciljni raziskovalni program ARRS *Priložnosti in pasti odprtega spletnega objavljavanja znanstvenih dosežkov – vzpostavitev enovite slovenske platforme 'Open Science of Slovenia' v letih 2022–2030 s pogledom do leta 2040*, kar bo služilo kot osnova za strateško odločanje državnih organov.

Šesti posvet je bil nadaljevanje posvetov o digitalizaciji in zelenem prehodu slovenskega gospodarstva in družbe v širšem smislu, ki so bili organizirani v letu 2021. Posvet je bil organiziran v okviru sodelovanja z Nizozemsko. Cilj posveta je bil izmenjava mnenj in izkušenj na področju zelenega prehoda in digitalizacije v povezavi s strategijo EU.

Sedmi posvet je naslovil zelo aktualno tematiko energetske-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050. Ugotovitev posveta je bila, da je zeleni prehod slovenske elektroenergetike izvedljiv. Že leta 2035, po izgradnji JEK2, lahko proizvedemo dovolj brezogljivične električne energije, da pokrijemo vse potrebe slo-

venskih odjemalcev. Pred tem uvozna odvisnost na letni ravni ne presega 10 %, razen v letih med izklopom TEŠ6 (2033) in zagonom JEK2 (2035), ki bo za oskrbo z električno energijo kritično obdobje. Zaradi zahtevnih razmer v oskrbi v bližnji bodočnosti (do leta 2035), ko še ne bo zgrajeno dovolj novih kapacitet, morajo biti ukrepi za varčevanje in zmanjševanje porabe energije prva linija ukrepanja.

Osmi posvet je naslovil problematiko visokega šolstva, ki zahteva prenovno vsebin in visokošolske zakonodaje. V razpravi je bil posebej izpostavljen odnos med državo in univerzami, ki morajo prevzeti več odgovornosti ob s strani države zagotovljeni avtonomnosti. Slednje zahteva zmanjšanje števila predstavnikov države v organih upravljanja visokošolskih institucij. Posebej je bil izpostavljen tudi pomen sodelovanja in povezovanja univerz in raziskovalnih inštitutov pri opravljanju raziskovalne in pedagoške dejavnosti. Odstraniti je treba vse administrativne ovire za izvajanje visokošolske dejavnosti na znanstveno vrhunskih raziskovalnih inštitutih.

Deveti posvet je obravnaval za Slovenijo zelo pomembna demografska vprašanja. Medtem ko prebivalstvo sveta še zmeraj hitro narašča in se je v zadnjih sto letih povečalo za šest milijard ter bo okrog sredine 21. stoletja doseglo deset milijard, se slovensko in evropsko prebivalstvo zaradi prenizke rodnosti hitro starata. Po letu 1980 je rodnost padla daleč pod raven enostavnega obnavljanja (1,6 v primerjavi s potrebnega 2,1 otroka na žensko). Pozitivno neto priseljevanje v Slovenijo se kaže kot pomemben proces za reševanje demografskih izzivov in potreb gospodarstva. Vendar pa priseljevanje ne more biti alternativa višji rodnosti, saj bi ob sedanji nizki rodnosti potrebovali verjetno nerealno visoko število priseljencev. Pri migracijah pa je pomembno zavedanje, da se ljudje selijo tja, kjer je boljše (»ubi bene, ibi patria«). Velik problem slovenskih zunanjih migracij je negativna selekcioniranost po izobrazbi in negativni saldo pri državljanih. To pomeni, da v bitki za talente, ki poteka v razvitih državah, Slovenija ni dovolj konkurenčna, kar še dodatno opozarja na slabosti morebitnega poskušanja reševanja naših demografskih problemov samo s priseljevanjem.

Deseti posvet je bil nadaljevanje posveta o energetiki, ki je bil dopolnjen z nekaj govorniki s pristojnih ministrstev. Posvet je bil izveden v prostorih Državnega sveta RS.

Delo Sveta za razvoj je zelo aktivno potekalo tudi znotraj delovnih skupin:

- za spremljanje izvajanja Načrta za okrevanje in odpornost ter Nacionalnega programa visokega šolstva 2021–2030, ki jo koordinira F. M. Zupančič;
- za analizo stanja v RS v zadnjih 30 letih, ki jo koordinira Peter Glavič;
- za spremljanje uresničevanja Vizije razvoja Slovenije 2050 in izvajanja Strategije razvoja Slovenije 2030, ki je stalna delovna skupina SR.
- za pripravo *Bele knjige tehnološkega potenciala Slovenije*, ki jo vodi Špela Stres.

Priloga: Sklepi sej v letu 2022

Člani SR SAZU smo se v letu 2022 sestali na enajstih rednih sejah in dveh izrednih sejah, na katerih smo obravnavali različne tematike in soglasno sprejeli navedene sklepe:

Sklepi 1. seje SR SAZU, 5. januar:

Sklep 1: SR predlaga predsedniku Državnega zbora RS, da predstavnikom strank, npr. vodjem poslanskih skupin, omogoči predstavitev aktivnosti in razgovor s predlagatelji.

Sklep 2: SR podpira organizacijo posveta na temo zdravstva v Sloveniji v prihodnjih 10 letih in zadolži prof. dr. A. Blinca, prof. dr. Z. Frasa in prof. dr. S. Zvera, da povabijo ustrezne govorce. Predlagani termin je druga polovica februarja 2022.

Sklep 3: SR zadolži stalno delovno skupino SR, da v prvi polovici januarja 2022 skliče sestanek prorektorjev štirih univerz v Sloveniji.

Sklep 4: SR zadolži akademika Slavka Splichala, da organizira posvete o zakonodaji RTV Slovenije v skladu s poslanim predlogom po elektronski pošti.

Sklepi 2. seje SR SAZU, 2. februar:

Sklep 1: SR dodeli mandat prof. dr. Radu Bohincu in prof. dr. Luciji Čok za pripravo serije posvetov o problematiki visokošolskega izobraževanja. Sklepe posvetov bi posredovali odločevalcem.

Sklep 2: Aktivnosti na področju zdravstva v okviru NOO in EU OP Kohezija za pridobivanje konkretne pobude financiranja bodo vključene v pripravo bodočih posvetov na temo razvoja zdravstva v Sloveniji v letih 2022–2032.

Sklep 3: SR zadolži akad. Igorja Emrija in akad. Slavka Splichala, da se na Ministrstvu za obrambo pozanimata glede umika teme z dnevnega reda sej SR.

Sklep 4: SR podeli mandat delovni skupini v sestavi: prof. dr. Blaž Zmazek, dr. Špela Stres, izr. član prof. dr. Roman Jerala, prof. dr. Rado Bohinc, prof. dr. Lucija Čok (?), prof. dr. Matjaž Mikoš, da do naslednje seje predstavijo predlog teme in problematike. Prof. dr. Zlatko Fras in prof. dr. Aleš Blinc bosta predlagala sodelujočega s področja medicine.

Sklepi 3. seje SR SAZU, 2. marec:

Sklep 1: SR potrjuje dopis v dopoljnjeni obliki, ki ga bodo tri akademije naslovile na politične stranke. Končen dopis bosta pripravila prof. dr. Lucija Čok in akad. Slavko Splichal. Predloge sprejemata do ponedeljka, 7. 3. 2022. Člani SR bodo dopis prejeli v potrditev na dopisni seji SR.

Sklep 2: SR se je seznanil s poročilom o izvedbi dveh posvetov o prihodnost javne radiotelevizije, izvedenih 17. in 23. februarja 2022.

Sklep 3: Oblikuje se iniciativna skupina, ki naj na osnovi izhodišč, oblikovanih na obeh posvetih, pripravi predloge za nadaljnjo obravnavo problematike javne

radiotelevizije v sestavi: dr. Miran Zupanič, dr. Barbara Rajgelj in akad. Slavko Splichal. Do naslednje seje SR iniciativna skupina pripravi: 1. predlog celotne sestave delovne skupine, 2. predloge za nadaljnje delovanje. Člani SR so vabljeni, da se tej delovni skupini pridružijo.

Sklep 4: SR se je seznanil s posvetom *Priložnosti in pasti odprtega spletnega objavljanja znanstvenih dosežkov – vzpostavitev enovite slovenske platforme 'Open Science of Slovenia'*, izvedenega 2. marca 2022.

Sklep 5: Delovna skupina oceni prvi posvet, se sestane in predlaga podlage za izvedbo drugega posveta o tej problematiki s ciljem izdelave akcijskega načrta in raziskovalnega programa ARRS, ki bi podal določene osnove za strateško odločanje v RS.

Sklep 6: Akad. Zdravko Mlinar bo poslal ustrezno gradivo, ki bo posredovano članom SR in obravnavano na naslednji seji SR. Akad. Slavko Splichal bo v imenu SR pripravil besedilo podpore.

Sklepi 4. seje SR SAZU, 6. april:

Sklep 1: Delovna skupina SR v sestavi prof. dr. Peter Glavič, prof. dr. Frane Adam in dr. Špela Stres bo pripravila predlog Ciljnega raziskovalnega programa.

Sklep 2: Delovna skupina SR v sestavi prof. dr. Bojan Pretnar, dr. Špela Stres in prof. dr. Matjaž Mikoš bo vodila pripravo in povabila zainteresirane k pripravi prijave na razpisan Ciljni raziskovalni program.

Sklepi 5. seje SR SAZU, 4. maj 2022:

Sklep 1: Člani SR se strinjajo s predlagano organizacijsko spremembo zapisnika 4. seje SR.

Sklep 2: SR zadolži stalno delovno skupino, da do junijske seje SR pripravi predlog operativnih akcij, vezanih na formiranje skladov za premostitev TRL1 do TRL9.

Sklep 3: SR pooblasti prof. dr. Rada Bohinca, da organizira posvet o univerzi 27. 5. 2022 v predlagani hibridni obliki. Glede formalnosti za operativno izvedbo stopi v stik z go. Vodišek in g. Sternadom.

Sklep 4: SR se je seznanil z dosedanjim delom delovne skupine in podpira izvedbo predstavitve predloga delovne skupine 13. 5. 2022 v prostorih SAZU v hibridni obliki. SR pooblasti mag. Draga Babiča, da organizira predstavitev rezultatov delovne skupine.

Sklep 5: SR pooblasti prof. dr. Janeza Malachiča in prof. dr. Jožeta Sambta, da do junijske seje SR pripravita predlog vsebine in datum prve razprave na temo demografskih vprašanj v Sloveniji.

Sklepi 6. seje SR SAZU, 1. junij:

Sklep 1: Svet za razvoj podpira priporočilo delovne skupine za področje podnebnih sprememb in energetike, da se pripravi program razvoja in raziskav na področju zelenega prehoda do leta 2030.

Sklep 2: SR podeli prof. dr. Janezu Malačiču mandat za organizacijo posveta o demografski problematiki z naslovom *Demografske razmere v Sloveniji: trendi, problemi in politika/e*, ki bo 9. 6. 2022 v dvorani Akademije in po spletu.

Sklepi 7. seje SR SAZU, 6. julij:

Sklep 1: Svet za razvoj potrdi poročilo o posvetu *Strategije razvoja elektroenergetsko-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050*, izvedenem 13. maja 2022. Predsedniku SAZU predlaga, da poročilo posreduje vladi RS, pristojnim ministrstvom in vsem parlamentarnim strankam.

Sklep 2: Svet za razvoj potrdi poročilo o posvetu *Demografske razmere v Sloveniji: trendi, problemi in politika(e)*, izvedenem 9. junija 2022. Predsedniku SAZU predlaga, da poročilo posreduje vladi RS, pristojnim ministrstvom in vsem parlamentarnim strankam. Svet za razvoj prof. dr. Janezu Malačiču podeli mandat za organizacijo naslednjih posvetov.

Sklep 3: Svet za razvoj pooblašča stalno delovno skupino, da pripravi predlog organizacije posvetov na tematiko ustanovitve inovacijskega sklada, ki bodo izvedeni v septembru in oktobru 2022. Podroben predlog posvetov bo posredovan v odločanje na septembrsko sejo SR.

Sklep 4: Svet za razvoj podeli mandat delovni skupini, ki jo vodi prof. dr. Blaž Zmazek, da do septembrske seje SR pripravi predlog organizacije posveta.

Sklepi 8. seje SR SAZU, 7. september 2022:

Sklep 1: SR zadolži prof. dr. R. Bohinca, prof. dr. L. Čok in prof. dr. I. Svetlika, da do naslednje seje pripravijo dopis, ki ga bo predsednik SAZU po potrditvi poslal vladi, ministrstvu in drugim pristojnim organom.

Sklep 2: SR zadolži stalno delovno skupino, da do naslednje seje pripravi predlog za razpravo na seji SR.

Sklep 3: SR predlaga delovni skupini, da čim prej pripravi predloge, intenzivira delo in po potrebi okrepi članstvo delovne skupine.

Sklep 4: SR se strinja s predlogom in potrdi sestavo delovne skupine: g. Jošt Jakša, prof. dr. Jurij Diaci, prof. dr. Mojca Golobič, g. Slavko Šipec, doc. dr. Tjaša Pogačar, izr. prof. dr. Maja Turnšek, prof. dr. Matjaž Mikoš, ki naj pripravi niz posvetovanj na temo požarne ogroženosti v Sloveniji.

Sklep 5: SR imenuje delovno skupino v sestavi: prof. dr. E. Govekar, akad. I. Bratko, akad. S. Splichal, da pripravi predlog za izvedbo analize recenzijskih postopkov na ARRS in ga predstavi na naslednji seji Sveta.

Sklepi 9. seje SR SAZU, 5. oktober:

Sklep 1: Predlog povzetka posveta in dopis, ki so ju pripravili prof. dr. L. Čok, prof. dr. R. Bohinc in prof. dr. I. Svetlik, se posreduje predsedniku SAZU s predlogom, da dopis in povzetke razprave pošlje vladi in resornemu ministrstvu.

Sklep 2: Svet za razvoj SAZU sprejme Sklep, da delovna skupina R. Bohinc, L. Čok, I. Svetlik nadaljuje z delom in pripravi do naslednje seje predlog posvetov, ki bi spodbudili pravno-normativno ureditev delovanja univerz v skladu z njihovo ustavno zagotovljeno avtonomijo.

Sklep 3: Do naslednje seje Sveta za razvoj se prof. dr. B. Zmazek in dr. Š. Stres, kot vodji delovnih skupin pod točko 9 in točko 10, uskladita in organizirata skupen sestanek, da se presodi o potencialnih kandidatih za sodelovanje.

Sklep 4: Predlog prof. dr. B. Zupana o organizaciji okrogle mize *Spoznavanje umetne inteligence v slovenskih šolah* se potrdi in izvede.

Sklep 5: Svet za razvoj se je seznanil, da je delovna skupina pripravila osnutek predloga za sistematično analizo postopkov recenziranja na ARRS.

Sklep 6: Svet za razvoj zadalži delovno skupino, da na podlagi današnje razprave pripravi dokončen predlog za sistematično analizo postopkov recenziranja na ARRS.

SKLEP 7: Svet za razvoj pošlje vodstvu ARRS dokončen predlog za analizo revizijskih postopkov na ARRS.

Sklepi 10. seje SR SAZU, 2. november:

Na seji ni bilo Sklepov.

Sklepi 11. seje SR SAZU, 7. december:

Sklep 1: Pozivamo vse člane SR, da do 12. decembra 2022 do 12. ure posredujejo predloge tem za CRP g. Francu Matjažu Zupančiču, predsedniku stalne delovne skupine SR, ki bo predloge zbral in posredoval predsedniku SAZU v nadaljnjo obravnavo.

Sklep 2: SR predlaga predsedstvu SAZU, da v imenu SAZU v komisijo ARRS, ki bo potrjevala teme CRP, imenuje prof. dr. Matjaža Mikoša.

Sklep 3: SR predlaga delovni skupini, ki je delala na tematiki *Strategije razvoja elektroenergetsko-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050*, da nadaljuje z delom tudi na obravnavi kratkoročne problematike, vezane na dobavo energentov.

Sklep 4: Gradivo bo poslano vsem članom SR za obravnavo na naslednji seji SR v januarju 2023. Po potrditvi bo gradivo temelj za organizacijo naslednjih posvetov.

Sklep 5: V okviru stalne delovne skupine SR se formira delovna skupina za pripravo razpisa NOO za štiri projekte, ki jih pripravlja ARRS v letu 2023. Predloge delovne skupine se posreduje obema članoma SR, dr. Špeli Stres in prof. dr. Alešu Blincu.

Sklep 6: SR poziva vse člane SR in širše, da do 15. januarja 2023 predlagajo izboljšave spletnega portala ARRS. Predloge sprejema akademik Igor Emri.

Sklep 7: SR podpira osnutek dopisa in prosi predsedstvo SAZU, da Sklepe posvetov na tematiko kulturne dediščine posreduje vladi in resornim ministrstvom.

Igor Emri in Slavko Splichal

Svet za raziskovanje Antarktike in Arktike

Slovenija je leta 2019 kot 54. država podpisala Antarktični sporazum. Temu koračku bi moral slediti strateški načrt sodelovanja slovenskih znanstvenikov pri polarnih raziskavah, kar bi moralo biti podprto tudi s podpisi ustreznih mednarodnih sporazumov, ki zagotavljajo potrebno pravno podlago in mednarodno logistično podporo. Z namenom spodbuditi ustanovitev nacionalnega centra za polarne raziskave je predsedstvo SAZU na svoji redni seji 22. februarja 2022 izdalo sklep o ustanovitvi ANA, Sveta SAZU za znanstvene raziskave na Antarktiki in Arktiki.

Ustanovna seja Sveta ANA, ki so se je udeležili prof. dr. Nina Gunde - Cimerman, predsednica, akademik prof. dr. Franc Forstnerič, podpredsednik, ter člani dipl. ing. Miro Brumat, dr. Timotej Turk Dermastja, izr. prof. dr. Cene Gostinčar, dipl. ing. Matevž Lenarčič, prof. dr. Griša Močnik, g. Janez Pergar, je bila 23. marca 2022. Opravičeno odsotna je bila članica prof. dr. Milena Horvat. Maja se je svetu pridružila tudi članica prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj.

Da bi opozorili javnost na problematiko slovenskih polarnih raziskav, je Svet ANA 18. 5. 2022 organiziral posvet na SAZU z imenom *Slovenija – polarne raziskave*. Posvet je bil namenjen informiranju znanstvene skupnosti, laične javnosti in medijev o slovenskih polarnih aktivnostih. Slovenski raziskovalci v sklopu ANA so predstavili svoje delo in pobudo za ustanovitev Nacionalnega centra. O posvetu je bil 22. 8. 2022 napisan prispevek v časniku *Finance* z naslovom *Moč polarnih raziskav v megli birokracije*.

Leta 2022 je Svet ANA vodil številna dogovarjanja z MOP in MIZŠ o ustanovitvi nacionalnega centra in o podpisu ustreznih mednarodnih sporazumov. Obe ministrstvi sta sicer izrazili pozitiven odnos do teh pobud, vendar sporočili, da nimata potrebnih finančnih sredstev in da tematika antarktičnih raziskav za Slovenijo ni prioriteta. Na SAZU je bil konec leta poslan poziv za predlog predstavnikov SAZU v Podnebni svet v okviru MOP. Kot predstavnik je bil predlagan prof. Griša Močnik, kot namestnica pa prof. dr. Nina Gunde - Cimerman. Oba predloga sta bila potrjena na SAZU 5. 12. 2022.

Nina Gunde - Cimerman

Pravopisna komisija

Pravopisna komisija pri SAZU in ZRC SAZU (PK) v ožjem sestavu se je v letu 2020 sestala devetkrat (seje 41–49), od aprila 2021 pa se je ob preglednicah za tuje jezike delovno sestajala posebna delovna skupina (M. Kocjan Barle, T. Lengar Verovnik, P. Weiss, H. Dobrovoljc, kot strokovna sodelavka z inštituta U. Vranjek Ošlak). Ta skupina se je od januarja do aprila 2022 sestala 13-krat.

Na sejah so sodelovali vsi člani ožjega sestava razen A. Ermenca Skubica, ki je sodeloval dopisno. Ob gradivskih poizvedbah, pripravi anket, čistopisih in dokumentacijski dejavnosti – zapisniki in arhiv – sta bili k delu pritegnjeni sodelavki Pravopisne sekcije Manca Černivec in Urška Vranjek Ošlak (ISJFR).

Prvo poglavje (*Glajoslovni oris*) slovničnega dodatka pravopisnim pravilom z naslovom *Slovnični oris za pravopis* je bilo oktobra oddano v tehnično obdelavo za spletno objavo in bilo januarja objavljeno na portalu Fran. Sodelavci PK, ki so želeli, so pripravili za ta razdelek (Pravila) tudi komentarje oz. utemeljitve; te spremljajo spletno izdajo in so objavljene tudi na spletišču komisije. V pripravi so še poglavja *Črkovno-glasovne premene pri pregibanju in tvorbi novih besed* (v zaključni fazi), *Oblikoslovni oris samostalnika* in *Besedotvorni oris* (predvidena objava v letu 2023) ter *Dodatek* (preglednica črka – glas, poglavja, ki jih ni mogoče vključiti v prva štiri).

Objavljenih je bilo tudi prvih deset preglednic za prevzemanje iz tujih jezikov (10): albanščina, estonščina, finščina, francoščina, italijanščina, madžarščina, poljščina, slovaščina, španščina, turščina. V zadnjih delovnih fazah so preglednice za naslednje jezike (10): baskovščina, češčina, danščina, hrvaščina, katalonščina, latinščina, nizozemščina, ruščina, portugalsščina, švedščina, korejščina, kitajščina, arabščina, hindi.

S pomočjo vprašanj v spletni Jezikovni svetovalnici zbiramo probleme, ki jih je treba obravnavati v poglavjih *Pisanje skupaj ali narazen* in *Ločila*.

Vzporedno s prenovo pravopisnih pravil nastaja slovarski del pravopisa – *ePravopis*. Slovar se obvestilno osredinja na probleme izrazne ravnine jezika, predvsem zapisa, začetnice, pisanja skupaj ali narazen, pregibanja, slovarski sestavki prinašajo tudi pregibnostno-naglasne vzorce. Besedje je obravnavano po problemskih sklopih. Vsak predlog novega pravopisnega pravila, ki na spletu še ni objavljen, spremlja različno število gradivskih ponazoritev – odvisno od tipa problemskega sklopa. Problemski sklopi so predstavljeni v zbirki *Pravopisne kategorije ePravopisa*. Komisija slovarskih sestavkov še ni verificirala, vendar rastoči slovar uporablja kot gradivski vir. Obstoječi slovarski zbirki je bilo dodanih 764 novih slovarskih sestavkov (na spletu je zdaj 8964 slovarskih sestavkov). Celotna slovarska zbirka je bila pravorečno izpopolnjena, in sicer je bil vsaki iztočnici dodan t. i. izgovorni sklop, v katerem je zapisan izgovor iztočnic, roditeljskih oblik, kadar se osnova krajša ali daljša, zaradi preglasevanja pa tudi izgovor orodnika. S slovarskih iztočnic so bila odstranjena naglasna znamenja,

saj je zaradi uslovarjanja tujih imen prihajalo do nerazlikovanja med naglasnimi in ločevalnimi znamenji (*Comédie-Française* [komedí-fransêz-], *Dvořák* [dvóřzak], *Šafárik* [šáfárik], *Jiří* [jírži]).

Težišče slovarske obravnave v letu 2022 so bila (1) tuja imena iz preglednic *Pravopisa 8.0* za italijanščino, slovaščino, poljščino in češčino; (2) tuja imena iz preglednice *Pravopisa 8.0* za latinščino; (3) tuja imena iz preglednice *Pravopisa 8.0* za francoščino; (4) slovenska, poslovenjena in tuja zemljepisna imena (ponazoritve pravil poglavja *Velika in mala začetnica* v *Pravopisu 8.0*). Pri zemljepisnih imenih so bila v ospredju imena slovenskih in tujih pokrajin ter poslovenjena stvarna imena sporazumov in deklaracij, npr. *Brionska deklaracija*, *Frascatiški priročnik*, *Pogodba iz Nice*.

Helena Dobrovoljc

Komisija za tisk in publikacije

Komisija je na seji 2. februarja 2022 porazdelila razpoložljiva namenska sredstva za natis publikacij, ki so jih predlagali predsedstvo SAZU, posamezni razredi SAZU in njeni člani. Na voljo je imela 78.000 evrov. Pri razporejanju razpoložljivega denarja je upoštevala doslej uveljavljena načela *Poslovnika o izdajanju in razdeljevanju publikacij SAZU*, po katerih imajo prednost publikacije, ki jih izdaja predsedstvo SAZU, publikacije akademijskih razredov (razprave simpozijev) in publikacije akademikov, šele nato pa se lahko upošteva tudi predloge za sofinanciranje drugih izdaj. Porazdelitev sredstev je potekala s soglasjem vseh članov komisije. Ker nekatere prijavljene publikacije, za katere so bila sredstva odobrena, niso bile pravočasno pripravljene, so bila njim namenjena sredstva dodeljena izdajam ZRC SAZU, v prvi vrsti zbranim delom slovenskih pesnikov in pisateljev.

SAZU je tako v letu 2022 založila, sozaložila in sofinancirala naslednje publikacije:

Razpošiljanje publikacij in knjig	6.098
Letopis SAZU – 72. knjiga (za leto 2021)	6.200
Na obzorju novega (akad. Rajko Bratož)	1.500
Pravne panoge in metodologije razlage prava (akad. Marijan Pavčnik) – sof. Lexpera	3.000
Argumentacija v pravu – nova izdaja (akad. Marijan Pavčnik) – sof. Lexpera	1.500
Razprave I. razreda št. 41 – Janez Höfler: Historična topografija predjožefinskih župnij na slovenskem: Primorska	2.073
Razprave II. razreda št. 26 – Novi pogledi na Adama Bohoriča (izr. član Marko Jesenšek)	4.573

Med terenom in kabinetom: ob 100. obletnici akademika Milka Matičetovega (akad. Marija Stanonik) – sof. Univerza v Padovi	2.000
Razprave II. razreda št. 27 – Anton Žakelj; Rodoljub Ledinski in njegov čas (akad. Marija Stanonik)	5.340
Brez imena in križa (akad. Marija Stanonik) – sof. Slovenska matica	1.500
XI. Conference on External Control of Human Extremities – The Dejan Popović Memorial Proceedings (akad. Tadej Bajd in prof. dr. Zlatko Matjačič) – sof. URI Soča	1.356
Fagopyrum vol. 39 – zvezek 1 in 2 (akad. Ivan Kreft)	319
Folia biologica et geologica - 63/2022 – zvezek 1 in 2 (akad. Ivan Kreft)	5.500
Grenko seme tatarske ajde »Tatary buckwheat« (akad. Ivan Kreft)	1.691
Opis na najvišji ukaz Njegovega rimskocesarskega in kraljevega veličanstva Franca I., avtorja Josepha Antona Nagla (akad. Andrej Kranjc) – sof. Založba Maks Viktor	1.500
Kulturni središči v Bosanskem Šamcu in v Nikšiču – tekst v angleškem jeziku za knjigo Fedje Koširja (akad. Marko Mušič)	1.179
Slike 1956–2020 (akad. Andrej Jemec) – sof. Slovenska matica	1.500
Produkcija filmskega projekta Simčičev simpozij ob 100. obletnici rojstva akad. Zorka Simčiča	3.000
Ob nastanku sveta (akad. Drago Jančar) – sof. Beletrina	3.000
Izzivi raziskovanja v vsakdanjem življenju: Na poti k občanski znanosti in naprej – žirovske izkušnje in pričakovanja (akad. Zdravko Mlinar); Svet za razvoj	2.000
Skupaj	54.829 €

SOFINANCIRANJE ZRC SAZU

Arheološki vestnik 73 – Zbornik posveta Gabrovčevi dnevi	1.500
Revija Acta carsologica (letnik 51)	3.500
Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev (Kocbek, Jarc, Kozak)	2.000
Traditiones (letnik 51)	1.000
Acta geografica Slovenica (letnik 62)	1.000
Umetnine v žepu (Zacherlova hiša na Dunaju)	1.000
Delo Pravopisne komisije v letu 2022	5.000
Skupaj	15.000 €

SKUPNA PORABA 69.829 €

Tabelo pripravila Damjana Stopar, vodja FRS

Milček Komelj

Komisija za statutarna vprašanja

Komisija se je večkrat sestala v ožji sestavi in obravnavala tekoča statutarna vprašanja.

Vrh tega je pripravila predlog sprememb *Sklepa o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti*. Sklep o ustanovitvi tega zavoda je bilo treba spremeniti zaradi uskladitve z Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21).

Komisija je tudi pripravila predlog sprememb Statuta SAZU, ki so potrebne zaradi uskladitve z istim zakonom. Predlog sprememb Statuta SAZU bo predložen skupščini SAZU februarja 2023.

Žal sta komisijo v letu 2022 zapustila dva člana, in sicer akad. Jože Mencinger, ki je bil član Komisije za statutarna vprašanja v ožji sestavi, in akad. Kajetan Gantar, ki je bil član njene širše sestave.

Janez Kranjc

Komisija za človekove pravice

Komisija za človekove pravice (v nadaljevanju komisija) ima po sklepu predsedstva Slovenske akademije znanosti in umetnosti z dne 22. februarja 2022 in popravkom z dne 7. julija 2022 naslednjo sestavo: akad. Valentin Hribar, predsednik, izr. članica prof. dr. Renata Salecl, podpredsednica, izr. član Milan Dekleva, akad. Josip Globevnik, akad. Jože Krašovec, akad. Ivan Kreft, akad. Blaž Rozman. Kot častna članica pri delu komisije sodeluje akad. Alenka Šelih.

Na 1. redni (konstitutivni) seji 24. marca 2022 je bila sprejeta pobuda o oblikovanju izjave o stanju v Ukrajini. Na 2. redni seji 5. maja je bil sprejet sklep, da komisija najprej oblikuje izjavo *Za ustanovitev mednarodnega sodišča za vojne zločine nad otroki*. Izjava je bila nato sprejeta na 3. redni seji 12. maja 2022. Naslovljena je na generalnega sekretarja Združenih narodov Antonia Guterresa (v ta namen jo je podpredsednica Renata Salecl prevedla tudi v angleščino). Vendar SAZU izjave ni poslala neposredno predsedniku Guterresu, tudi ne v objavo, temveč sva se s predsednikom SAZU s posebnim pismom zaradi posredovanja najprej obrnila na Ministrstvo za zunanje zadeve. To je predlagalo, da izjavo podpremo s širšo ekspertizo. Ker pa komisija ni niti raziskovalni inštitut niti redakcija raziskovalnih novinarjev, smo na 4. redni seji komisije 14. decembra sprejeli sklep oz. prošnjo, »da se preko akad. Šelih k oblikovanju pobude za ustanovitev mednarodnega sodišča za zločine nad otroki povabi strokovnjaka za mednarodno pravo«. Sledil je seveda premik celotne zadeve v leto 2023.

Ravno tako pa tudi premik finalizacije naslednjih dveh sklepov 4. seje: prvič, da do 5. redne seje komisije 18. januarja 2023 akad. Blaž Rozman in izr.

članica prof. dr. Renata Salecl oblikujeta izjavo *Proti razgradnji javnega zdravstva*, akad. Tine Hribar in akad. Jože Krašovec pa izjavo *Za mir in proti vojnim hujskačem*. (Prvo izjavo je SAZU objavila istega dne, kot je bila sprejeta, 18. januarja 2023, z naslednjim sporočilom predsednika akad. Petra Štiha: »Z izjavo se povsem strinjam in jo bomo takoj objavili na naši spletni strani in poslali medijem.« Izjava *Za mir in proti vojnim hujskačem* pa je še v postopku.)

Tine Hribar

Komisija za slovenski jezik v javnosti

Komisija za slovenski jezik v javnosti (v nadaljevanju komisija) je v letu 2022 imela mesečne seje, in sicer se je sestajala vsak prvi torek v mesecu, z izjemo julija in avgusta.

Komisija ima od 2. februarja 2021 potrjeno članstvo v sestavi: izr. članica prof. dr. Andreja Žele, predsednica, akad. Ivan Bratko, izr. član Milan Dekleva, doc. dr. Nataša Gliha Komac, akad. Matija Gogala, akad. Andrej Jemec, izr. član prof. dr. Marko Jesenšek, izr. član Milan Jesih, prof. dr. Dean Komel, akad. Milček Komelj, doc. dr. Mateja Legan, izr. član prof. dr. Igor Maver, akad. Jože Mencinger, akad. Marko Snoj, akad. Branko Stanovnik, akad. Boštjan Žekš.

Vse potrebno uradno delo, vključno s sklicevanjem sej in pisanjem zapisnikov sej, opravlja gospa Eva Polanc.

Komisija je v tej novoimenovani sestavi v letu 2022 izpeljala 7 rednih sej in 1 dopisno sejo. Dopisna seja je bila speljana zaradi potrebe po potrditvi **8. izjave Kršitve zakonodaje o slovenskem jeziku (14. februar 2022)**.

Sicer pa so se člani na rednih sejah ukvarjali **1)** z vprašanji, ki so bila sproti naslovljena na komisijo, in **2)** s seznanjanjem in obravnavo terminoloških vprašanj z različnih področij našega strokovnega delovanja.

7. junija 2022 je bila štirim slovenskim univerzam, ki so članice Rektorske konference RS, poslana *Pobuda slovenskim univerzam za sistemsko uvedbo predmeta Strokovna slovenščina*.

V kontekstu sprotnega odzivanja na jezikovne potrebe javnosti so se na Zdravniški zbornici Slovenije junija 2022 tudi s podporo Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU začeli izpiti za tuje zdravnike in zobozdravnike. Izr. članica SAZU Andreja Žele je 31. maja 2022 v akademijiški dvorani organizirala predavanje dr. Marka Pokorna o zdravniški obravnavi tujcev pri nas.

Poleg aktivnosti članov komisije s svojimi predstavitvami o problematiki slovenske terminologije na njihovih posameznih področjih (nastopila sta prof. dr. Mateja Legan s predstavitvijo *Slovenski medicinski slovar kot največja in primarna zbirka slovenskega medicinskega izrazja* in akad. prof. dr. Branko Stanov-

nik s problematiko standardiziranih zapisov določenih kemijskih spojin v slovenščini, upoštevajoč uveljavljene kemijske nomenklature) so bili s specialnimi vsebinami povabljeni tudi zunanji strokovnjaki: dr. Peter Holozan s temo *Zapis strukture in pomena slovenskih povedi* (tudi primerjalno-kontrastivno s povedmi v drugih jezikih), akad. Tadej Bajd s temo *Ali je nacionalna terminologija v evropskih neangleško govorečih deželah še pomembna?* in prof. dr. Janez Höfler s predavanjem *O jezikovnem občutku*.

Vse te predstavitve notranjih članov in vabljenih zunanjih strokovnjakov imajo osnovni namen ažurirati védenje o slovenski terminologiji, predstaviti zlasti njeno razširjenost in uspešnost po posameznih strokovnih področjih in odpirati ter reševati nadaljnja vprašanja in probleme slovenskega strokovnega in znanstvenega jezika; sem kot eno vitalnejših nalog sodi tudi spremljanje razvoja slovenščine kot učnega jezika na vseh ravneh izobraževanja. Drugo pomembno vprašanje je aktualno stanje rabe slovenskega jezika v najširši javnosti, v vsakdanjem sporazumevanju in življenju nasploh. Komisija opozarja na tovrstne nepravilnosti nerabe slovenščine v slovenski javnosti nasploh; s tem sproti kaže na aktualno stanje jezikovne krajine.

Rezultati **8. izjave** *Kršitve zakonodaje o slovenskem jeziku (14. februar 2022)* in *Pobude slovenskim univerzam za sistemsko uvedbo predmeta Strokovna slovenščina*, poslani 7. 6. 2022, se kažejo v nadaljevanju, ki se bo odvijalo v letu 2023.

– V začetku decembra 2022 smo bili glede kršitev javne rabe slovenščine na pogovoru pri evropski poslanki Ireni Jovevi. Govorili smo zlasti o neuporabi slovenščine v operacijskih sistemih in pretočnih vsebinah. Ga. I. Joveva je v začetku 2023 poslala gospodu Timothyju Donaldu Cooku, izvršnemu direktorju podjetja Apple Inc. (ZDA, Kalifornija), pismo z naslovom *(Ne)uporaba slovenskega jezika na napravah in operacijskih sistemih podjetja Apple*.

– Javna pobuda Rektorski konferenci RS se uresničuje z nadaljnjimi dogovarjanji s posameznimi univerzami (zaenkrat UL, UM in UP) in s sestavo predmetnika in skupnim usklajevanjem učnega načrta za predmet *Slovenščina v strokah*.

Andreja Žele

Fundacija dr. Bruno Breschi

Fundacijo Bruna Breschija (v nadaljevanju fundacija) je v prvi polovici leta vodila tričlanska uprava: predsednik akad. Kajetan Gantar, podpredsednik izr. član SAZU Marko Jesenšek in član Jože Faganel. 16. junija je umrl predsednik akad. Kajetan Gantar in s pomočjo strokovnih služb SAZU smo začeli iskati možnost, kako organizirati nadaljnje delo skladno s pravili o ustanovitvi fundacije.

V letu 2022 smo imeli štiri sestanke. Razmišljali smo, kako nadaljevati izdajanje Tezavra. Predsednik Kajetan Gantar je že pred časom opravil razgovor s Kozmo Ahačičem, predstojnikom Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Dialektologi na inštitutu bi delo lahko nadaljevali, vendar jih je malo in so trenutno vpeti v druge naloge. Namen fundacije je gojiti dobre sosedske odnose prek državnih mej, zato smo pripravili šest predlogov, kako nadaljevati delo:

(1) V sodelovanju z ELTE v Budimpešti bi lahko pripravili pregled madžarsko-slovenske književnosti (sodelovanje s slovenistiko na budimpeški univerzi).

(2) Ponatis Pavlove slovnice. Pri Zori je leta 2013 izšel prevod Palove rokopisne slovnice *Vend nyeltan* iz leta 1942. Dvojezična (madžarsko-slovenska) je bila skupni projekt Filozofske fakultete v Mariboru, ELTE Budimpešta in Pavlove hiše v Potrni (Avstrija). Knjiga je bila natisnjena v 300 izvodih in je razprodana, zanimanje zanjo pa je še vedno veliko. Avgust Pavel je bil najboljši posrednik med slovensko, madžarsko in nemško literaturo, kulturo in jezikom v stičnem obmejnem področju ter izvrsten prevajalec Cankarja v madžarščino – imenovali so ga zvesti sin dveh domovin.

(3) Neobjavljena je ostala *Pavlova korespondenca* in prav bi bilo, da bi jo natisnili in pospremili s komentarjem.

(4) V knjižni zbirki Zora načrtujemo izid knjige madžarskega slovenista in kroatista Istvana Lukacsja o slovenski in hrvaški književnosti na Madžarskem.

(5) Analiza prekmurskih rokopisnih pridig s preloma 19. in 20. stoletja. Gre za zapuščino, ki jo je škof Smej pred leti zaupal Marku Jesenšku s predlogom, da bi pridige nekdo jezikovno in kulturno-zgodovinsko analiziral. Gre za povezovanje porabskega, prekmurskega in gradiščanskega prostora.

(6) Raziskava jezikovnih razmer v Porabju (slovenske vasi), npr. slovenščina v javnosti ali slovenščina kot učni jezik ali jezik v cerkvi.

Na naslednjem sestanku smo razpravljali o vseh predlogih. Najzahtevnejši je gotovo projekt *Pavlova korespondenca*. Zanj bi potrebovali več časa, enako tudi za projekt o madžarsko-slovenski književnosti, štirje drugi predlogi pa bi bili hitreje uresničljivi. Odločili smo se za peti predlog (prekmurske rokopisne pridige) in se dogovorili, da se pri uresničevanju projekta povežemo z mariborsko slavistiko. Pripravili smo načrt za jezikovno analizo prekmurskih rokopisnih pridig in objavo s komentarjem v knjižni obliki. Delo smo zaupali mladi raziskovalki Nini Zver. Tudi če ne bi takoj mogli pripraviti popolne večje izdaje vseh pridig, bi vsaj s prvim startom dali konkretno pobudo za morebitno nadaljevanje tega zelo pomembnega dela. Dogovorili smo se, da bo delo potekalo v okviru fundacije in da bo knjiga izšla v založbi SAZU, za sozaložništvo pa se bomo pogovarjali tudi z Mohorjevo družbo v Celju in Škofijo Murska Sobota.

31. maja smo imeli pripravljen osnutek načrta za knjižno izdajo prekmurskih adventnih in božičnih pridig Jožefa Horvata in vzorec kritičnega prepisa ene pridige s faksimilom:

Predlagana vsebina (47 pridig)

1. adventna nedelja

- **14 pridig** (3. 12. 1905, Črenšovci; 3. 12. 1905, popoldanska maša, Črenšovci (nauk o sv. spovedi); 2. 12. 1906, Črenšovci; 1. 12. 1907, Črenšovci; 1. 12. 1907, popoldanska maša, Črenšovci (nauk); 29. 11. 1908, Črenšovci; 28. 11. 1909, Črenšovci; 3. 12. 1911, Črenšovci; 6 nedatiranih pridig)

Praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije, 8. december

- **4 pridige** (8. 12. 1909, Črenšovci; 3 nedatirane)

2. adventna nedelja

- **8 pridig** (5. 12. 1909, Črenšovci; 5. 12. 1909, popoldanska maša, Črenšovci (nauk o drugi Božji zapovedi); 10. 12. 1911, Črenšovci; 5 nedatiranih pridig)

3. adventna nedelja

- **6 pridig** (17. 12. 1905, Črenšovci; 15. 12. 1907, Črenšovci; 17. 12. 1911, Črenšovci; 3 nedatirane pridige – ena verjetno 12. 12. 1920, Martjanci)

4. adventna nedelja

- **3 pridige** (nedatirane)

Božič

- **7 pridig** (25. 12. 1905, Črenšovci; 25. 12. 1907, Črenšovci; 25. 12. 1910, Črenšovci; 4 nedatirane – ena verjetno 25. 12. 1925)

God sv. Štefana, 26. december

- **2 pridigi** (26. 12. 1911, Črenšovci; 1 nedatirana)

Praznik svete družine

- **3 pridige** (29. 12. 1907, Črenšovci; 2 nedatirani)

Upoštevanje načel kritičnega prepisa:

- prečkovanje prekmurice v slovenico; isti grafem za isti fonem (predstaviti tabelarično, nato podrobneje vsak grafem posebej);
- velike in male začetnice so prilagojene sodobnemu pravopisu;
- raba ločil v skladu s sodobnim pravopisom;
- sodobno pisanje besed skupaj in narazen (kalki in druge sklopljene besede so pisani skupaj);
- diakritična znamenja so kot v izvirniku;
- prelomi vrstic ne sovpadajo z izvirnim besedilom, odstavki in prelomi strani so upoštevani;
- okrajšave so razrešene;
- nadpisane dele besedila označuje zgoraj odprti oglati oklepaj;
- odvečni deli so izpuščeni;
- prečrtane dele označuje okrogli oklepaj;
- očitne napake so popravljene (nanje posebej ne opozarjam);
- na morebitne izpuščene dele opozarjam v sprotnih opombah;

Kritični prepis prve strani

»Jakosti nebeske se bodo gibale: i teda bodo vidili Sina človečega pridočega vu oblaki z veliko zmožnostjo i dikov.«

Elmondtam Cserencsócon 1905 Advent I. vasárnapján.

Pobóžno vu Kristuši vküpspravleni Krščeniki!

Zaistino čudnovita je ona skrb, z šteron se mati Cérkev naše nemrtelne düše na zveličanje pripelati trüdi. Vu cejlon svojen leti lübéznost, milosrdnost Boga pred naše oči postavi po svoji svétkaj. ^(gda) Na zadnjo nedelo svojega leta nas pa ^[na] sodnji dén spominjava, šteri ^[bi] nam jako strahoviten i britek ^(bode) bio, či bi bili do séga mao vu naši grehi brezi pokore mrli. Na prvo nedelo svojega leta nas pa opet na sodnji dén opominjava vu svéton evangeliumi, ^(ka) gda pred naše oči postavi, da kakši bode tisti dén na nas gledóč, či mi vu novon leti svéte materé Cérkvi Bóžo milosrdnost, Bóžo lübéznost, Bóžo miloščo od nas kraj sünemo, zavržemo i naše živlénje opet na bantüvanje Boga obrnémo. Sodnji dén postavi pred naše oči mati Cérkev dnjes, gda se adventska spovid začne, ka nas pobüdi na pravo pokoro, na pravo požalüvanje, na pravo vadrüvanje naši grehov, na štero pokoro ^[i pobógšanje], či nas nemre milosrdnost, lübéznost Boga pobüditi, naj nas bar pobüdi bojznost od sodnjega dnéva, šteri, kak svéto pismo pravi: *»Strahoviten i jako britek dén Gospodnov bode.«* Na sodnji dén nas spominjava mati Cérkev vu denšnjem svéton evangeliumi, ka nas na pokoro, na pobógšanje našega živlénja pobüdi, pripela, gda ete reči Jézuša Kristuša nam pravi: *»Jakosti nebeske se bodo gibale: i teda¹*

Predsednik Fundacije Kajetan Gantar je bil na sestanku 9. junija z načrtom zelo zadovoljen in je predlagal, da ga začnemo uresničevati. Delo je bilo zaupano Nini Zver, mladi raziskovalki na mariborski filozofski fakulteti, Marko Jesenšek in Jože Faganel pa sta bila zadolžena, da se glede morebitnega sozaložništva povežeta s celjsko Mohorjevo družbo in Škofijo Murska Sobota. Prvi pogovori v Celju so stekli že naslednji dan.

16. junija je umrl Kajetan Gantar. Delo se nadaljuje, saj je bila izdaja načrtovanih prekmurskih rokopisnih pridig velika želja predsednika fundacije.

S pomočjo strokovnih služb SAZU zdaj urejamo njen status.

Marko Jesenšek

Fundacija akademika Ivana Vidava

Pri SAZU deluje Fundacija akademika Ivana Vidava (v nadaljevanju fundacija), ki je bila ustanovljena predvsem za delovanje na področjih znanosti in izobra-

¹ Ob strani je pravokotno na tekoče besedilo s svinčnikom zapisano: *Pro 2 im matr. pro remiss pecc. A. B.; Pro fel. pereg.; Pro + Glavacs Stefana; A. B. 19. d. ann.; In hon. S. Antonii. K. B. Avtor je vse skupaj prečrtal.*

ževanja. Njen namen je štipendirati nadarjene študente matematike in naravoslovnih ved doktorskega študijskega programa.

Fundacija je pri SAZU sprva delovala kot Sklad donatorjev za podiplomski študij matematike in naravoslovnih ved, šele po smrti akademika Ivana Vidava pa se je s privolitvijo njegovih dedičev poimenovala po svojem dobrotniku in mecenu znanosti. Štipendije, ki jih fundacija podeljuje, so tako del njegove zapuščine, namenjene nadarjenim mladim doktorandom.

Fundacija izvaja dejavnosti pod vodstvom akademika prof. dr. Branka Stanovnika, člani uprave, ki skrbi za izvajanje namena ustanove, pa so še akademik prof. dr. Josip Globevnik, akademik prof. dr. Boštjan Žekš, izr. član prof. dr. Matej Brešar in upravni direktor SAZU g. Zoran Mezeg, univ. dipl. ekon.

Zaradi pomanjkanja vlog je uprava fundacije sprejela odločitev, da štipendijo za študijsko leto 2021/2022 prenese v naslednje študijsko leto 2022/2023.

Branko Stanovnik

Oddelek za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo / Department of International Relations and Scientific Coordination

Oddelek za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo SAZU (v nadaljevanju oddelek) je tudi v letu 2022 nadaljeval svojo dejavnost izmenjave znanstvenikov v okviru večine dvostranskih pogodb, ki jih je Slovenska akademija znanosti in umetnosti sklenila s 45 tujimi akademijami:

Albanska akademija znanosti, Tirana,
Armenska nacionalna akademija znanosti, Erevan,
Avstrijska akademija znanosti, Dunaj,
Kraljeva flamska akademija znanosti in umetnosti Belgije, Bruselj,
Akademija znanosti Belorusije, Minsk,
Bolgarska akademija znanosti, Sofija,
Akademija znanosti in umetnosti Bosne in Hercegovine, Sarajevo,
Akademija znanosti Turkmenistana, Ašhabad,
Akademija Sinica, Tajpej,
Češka akademija znanosti, Praga,
Črnogorska akademija znanosti in umetnosti, Podgorica,
Estonska akademija znanosti, Talin,
Evropska akademija znanosti in umetnosti, Salzburg,
Finska akademija znanosti in književnosti, Helsinki,
Francoska akademija znanosti, Pariz,
Hrvaška akademija znanosti in umetnosti, Zagreb,
Indijska nacionalna akademija znanosti, New Delhi,
Kraljeva irska akademija, Dublin,
Izraelska akademija naravoslovnih in humanističnih ved, Jeruzalem,
Kitajska akademija znanosti, Peking,
Kitajska akademija družbenih ved, Peking,
Korejska akademija znanosti in tehnologije, Seul,
Kraljeva nizozemska akademija umetnosti in znanosti, Amsterdam,
Akademija znanosti in umetnosti Kosova, Priština,
Latvijska akademija znanosti, Riga,
Litovska akademija znanosti, Vilna,
Madžarska akademija umetnosti, Budimpešta,
Madžarska akademija znanosti, Budimpešta,
Makedonska akademija znanosti in umetnosti, Skopje,
Moldavska akademija znanosti, Kišinjev,
Norveška akademija znanosti in književnosti, Oslo,
Berlinsko-brandenburška akademija znanosti in humanistike, Berlin,
Poljska akademija znanosti, Varšava,

Poljska akademija umetnosti in znanosti, Krakov,
Mednarodna akademija tehniških ved, Moskva,
Romunska akademija, Bukarešta,
Ruska akademija znanosti, Moskva,
Slovaška akademija znanosti, Bratislava,
Srbska akademija znanosti in umetnosti, Beograd,
Kraljeva akademija književnosti, zgodovine in starinoslovja, Stockholm,
Švicarska akademija naravoslovnih ved, Bern,
Turška akademija znanosti, Ankara,
Britanska akademija (humanistika in družboslovje), London,
Kraljevo društvo v Edinburgu, Edinburg,
Kraljevo društvo v Londonu, London.

V letu 2022 je slovenske znanstvene ustanove obiskalo enajst znanstvenikov iz tujine v skupnem obsegu sedmih tednov in štirih dni. Pet slovenskih znanstvenikov je obiskalo tuje znanstvene ustanove v skupnem obsegu štirih tednov in šestih dni.

Predsednik akad. Peter Štih se je 13. maja udeležil slavnostne skupščine Avstrijske akademije znanosti na Dunaju. Ob tej slovesnosti je bil podpisan obnovljeni bilateralni sporazum med akademijama. Prav tako je bila obnovljena tudi pogodba o bilateralnem znanstvenem sodelovanju z Romunsko akademijo. Predsednik akad. Peter Štih, predstojnik Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo akad. Branko Stanovnik in akad. Igor Emri so 29. marca na pogovor o medsebojnem sodelovanju sprejeli veleposlanika Brazilije v Sloveniji, nj. ekscelenco Eduarda Prisca Paraisa Ramosa. Predlog medakademijskega sporazuma je veleposlanik po srečanju posredoval Brazilski akademiji znanosti. Akad. Branko Stanovnik se je na povabilo Brazilskega veleposlaništva 7. septembra udeležil slovesnosti ob 200-letnici samostojnosti Brazilije.

Potekalo je tudi sodelovanje s številnimi drugimi akademijami, ki so nas obveščale o svojih dejavnostih, vabile na različna srečanja, sporočale kadrovske spremembe ali pa prosile za različne podatke. Razpisi o štipendijah tujih akademij in organizacij so bili objavljeni na spletni strani SAZU. Srečanje nacionalnih akademij višegrajske skupine, Avstrije in Slovenije je v organizaciji Madžarske akademije znanosti potekalo v Budimpešti 26. in 27. maja 2022. Akademijo sta zastopala predsednik akad. Peter Štih in podpredsednik akad. Robert Zorec. SAZU je sopodpisala izjavo skupine višegrajskih akademij o ruskem napadu na Ukrajino in o podpori ukrajinskim znanstvenikom. Akad. Peter Štih se je udeležil srečanja regionalnih akademij 6. in 7. oktobra 2022 v Sarajevu. Prisotni so bili predstavniki šestih akademij jugovzhodne Evrope (manjkali so predstavniki Hrvaške akademije znanosti in umetnosti) in koordinator za mednarodno sodelovanje akademije Leopoldine. Naslednje leto bo srečanje v Istanbulu.

Dne 1. decembra 2022 je v organizaciji predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja ter soorganizaciji SAZU in Evropske akademije znanosti in umetnosti (EAZU) potekala konferenca *Toleranca in demokracija za mir v Evropi*. Kot osrednja govornika mednarodne konference sta nastopila akad. Jože Krašovec in predsednik EAZU prof. dr. Klaus Mainzer. Konferenci se je udeležil predsednik akad. Peter Štih, ki se je ob tej priložnosti skupaj s predstojnikom Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo, akad. Brankom Stanovnikom, srečal s predsednikom EAZU, prof. dr. Klausom Mainzerjem, ter njenima članoma, prof. dr. Felixom Ungerjem in prof. dr. Ludvikom Toplakom. Pogovor je tekel o pripravi naslednje Konference podonavskih akademij, ki bo leta 2023 na SAZU. Akad. Peter Štih in akad. Branko Stanovnik sta se 1. in 2. julija 2022 v Salzburgu udeležila generalne skupščine in inavguracije novih članov Evropske akademije znanosti in umetnosti.

Oddelek je sodeloval z medakademijskimi združenji, v katera je včlanjena tudi SAZU. Članstvo SAZU je aktivno v Združenju evropskih akademij (ALLEA, All European Academies), Svetovalnem odboru za znanost evropskih akademij (EASAC, European Academies Science Advisory Council) in Zavezništvu mednarodnih znanstvenih organizacij (ANSO – Alliance of International Science Organisations). Na spletni strani SAZU so bile objavljene pomembnejše informacije tujih združenj, v katera je včlanjena SAZU. SAZU je bila seznanjena s pozivi k miru v Ukrajini, ki so jih podale nacionalne akademije znanosti in umetnosti, mednarodne znanstvene organizacije in različna združenja intelektualcev. Na akademijski spletni strani je bila 28. februarja 2022 objavljena izjava SAZU v zvezi z vojno v Ukrajini *Poziv k miru*. Na svoji spletni strani je akademijsko izjavo objavil tudi EASAC. Izvršilni odbor je v telesih Svetovalnega odbora za znanost evropskih akademij (EASAC) na njegovo prošnjo kot člana razrešil dosedanjega predstavnika akad. Andreja Kranjca in imenoval nova predstavnika. V svetu EASAC je SAZU zastopal akad. Boštjan Žekš, v okoljskem panelu pa izr. član prof. dr. Franci Gabrovšek. Prof. dr. Gabrovšek se je udeležil sestanka okoljskega panela v Budimpešti od 4. do 6. maja in po spletu naslednjega sestanka okoljskega panela EASAC, ki je potekal 4. oktobra v Bruslju. V dneh 8. in 9. junija se je akad. Boštjan Žekš v kraju Liblice na Češkem udeležil rednega polletnega sestanka sveta EASAC, ki je po dveh letih in pol digitalnih srečanj potekal v živo. Poleg strokovnega dela je bila pomembna razprava o finančni problematiki. Med bolj zanimivimi problematikami so bile analize regenerativnega poljedelstva, plenilskega založništva in vpliva globokomorskega rudarjenja na biodiverziteti. V svetu EASAC je predstavnik SAZU akad. Boštjana Žekša novembra 2022 zamenjal izredni član prof. dr. Franci Gabrovšek. 26. sestanek energijskega panela EASAC je 3. februarja 2022 potekal spletno. Udeležil se ga je dr. Franc Žlahtič, kot predstavnik Akademije. Dr. Žlahtič se je udeležil tudi naslednjega sestanka energijskega panela v Bruslju

od 3. do 5. maja. Predsednik akad. Peter Štih se je udeležil generalne skupščine ALLEA v Bruslju od 10. do 12. maja. Združenje ALLEA je v luči vojne v Ukrajini oblikovalo sklad za pomoč ukrajinskim znanstvenikom – beguncem. SAZU je to humanitarno potezo podprla. Akademija je pripravila prispevke za objavo v publikaciji *ANSO Outreach*. Podpredsednik akad. Robert Zorec, ambasador ANSO, se je 20. januarja udeležil spletnega 2. zasedanja generalne skupščine Zaveznitstva mednarodnih znanstvenih organizacij (ANSO).

SAZU je aktivna članica v Mednarodni mreži za človekove pravice (IHRN, International Human Rights Network). Mednarodno mrežo za človekove pravice je leta 1993 ustanovila skupina raziskovalcev, ki so se čutili dolžne zavzeti za svoje kolege po svetu, ki so v kazenskem postopku zaradi svojega znanstvenega in raziskovalnega dela. Predstavniki SAZU v IHRN je akademik Valentin Hribar. Komisija za človekove pravice pri SAZU je predlagala Združenim narodom, da ustanovijo mednarodno sodišče za vojne zločine nad otroki, ki so najbolj ranljiva skupina civilnega prebivalstva in najbolj nedolžne žrtve vojaških spopadov po svetu v zadnjih letih. Predlog za ustanovitev ustreznega mednarodnega sodišča je bil v imenu SAZU poslan generalnemu sekretarju Združenih narodov, gospodu Antoniu Guterresu. S predlogom so bili seznanjeni tudi Zunanje ministrstvo Republike Slovenije, Zveza evropskih akademij (ALLEA) in Mednarodno združenje akademij (UAI).

S sodelovanjem pa se Akademija udejanja tudi v naslednjih medakademjskih združenjih: Medakademjsko partnerstvo (IAP, InterAcademy Partnership), Mednarodno združenje akademij (UAI, Union Académique Internationale), Mednarodna mreža mediteranskih akademij (Network of Mediterranean Academies), Znanstveni komite alpskega foruma (Internationales Wissenschaftliches Komitee Alpenforschung), Švicarski medakademjski odbor za preučevanje Alp (ICAS, Swiss Interacademic Commission for Alpine Studies), Mednarodni znanstveni komite za raziskovanje Alp (ISCAR, International Scientific Committee on Research in the Alps), Zveza Podonavskih akademij (DAC, Danube Academies Conference) ter drugimi. Dr. Irma Potočnik Slavič z Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani je zamenjala prof. dr. Janeza Udovča kot predstavnica SAZU v Mednarodnem znanstvenem odboru za preučevanje Alp (ISCAR). Podpisano je bilo podaljšanje Sporazuma o sodelovanju z Mednarodnim znanstvenim odborom za preučevanje Alp (2023–2026). 71. srečanje Nobelovih nagrajencev z mladimi znanstveniki v nemškem mestu Lindau, ki je bilo posvečeno kemiji, je potekalo med 26. junijem in 1. julijem 2022. Za udeležbo sta bili izbrani tudi slovenski kandidatki: Špela Zupančič s Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani in Tina Škorjanc s Fakultete za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici.

Doma je oddelek sodeloval s slovenskimi univerzami, Znanstvenoraziskovalnim centrom SAZU, Slovensko znanstveno fundacijo, Ministrstvom za vi-

soko šolstvo, znanost in tehnologijo, Javno agencijo za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, številnimi fakultetami, inštituti, umetniškimi ustanovami, zavodi ter številnimi drugimi ustanovami in posamezniki. Še posebej je sodeloval v Akademiji sami s pripravo različnih gradiv za kabinet predsednika, izvršilni odbor, predsedstvo, skupščino in druge enote. Oddelek za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo je Ministrstvu za izobraževanje, znanosti in šport pripravil poročilo o sodelovanju z Avstrijsko akademijo znanosti. Minister prof. dr. Igor Papič jo je obiskal v okviru srečanja z avstrijskim zveznim ministrom za izobraževanje, znanost in raziskave dr. Martinom Polaschkom.

Akad. Peter Štih in akad. Branko Stanovnik sta se udeležila slavnostnega dogodka društva VTIS, 26. decembra 2022 v Prešernovi dvorani Akademije, na katerem so podelili nagrado VTIS leta, katere prejemnik je bil prof. dr. Uroš Seljak. Društvo VTIS predstavlja in skuša približati študij ter raziskovalno dejavnost v tujini tistim, ki se zanj zanimajo. Prizadeva si spodbujati medsebojno sodelovanje slovenskih strokovnjakov, ki delujejo v tujini, in njihovo sodelovanje z izobraževalno-raziskovalnimi ustanovami in gospodarstvom v Sloveniji in tujini.

Tudi v letu 2022 je akademik Branko Stanovnik sodeloval kot predsednik uprave v Fundaciji akademika Ivana Vidava, ustanovi za štipendiranje študentov matematike in naravoslovnih ved doktorskega študijskega programa. Zaradi pomanjkanja vlog je uprava fundacije sprejela odločitev, da štipendijo za študijsko leto 2021/2022 prenese v naslednje študijsko leto 2022/2023.

PRIHODI TUJIH ZNANSTVENIKOV V SLOVENIJO

Bolgarska akademija znanosti

Dr. Georgi Iliev z Inštituta za literaturo Bolgarske akademije znanosti je obiskal Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU (6.–12. 5.).

Dr. Galina Dimitrova Georgieva je obiskala Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU (4.–10. 11.).

Češka akademija znanosti

Prof. Pavel Bosák in dr. Petr Pruner z Inštituta za geologijo Češke akademije znanosti sta obiskala Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU v okviru sodelovanja v medakademijskem projektu (7.–13. 8.).

Madžarska akademija znanosti

Dr. Gyorgy Kiss in dr. Tamas Szony sta v okviru sodelovanja v bilateralnem projektu obiskala Univerzo na Primorskem (8.–12. 4.).

Dr. Gyorgy Kiss in dr. Gabor Korchmaros sta v okviru skupnega projekta obiskala Univerzo na Primorskem (23.–26. 6.).

Ddr. Imre Fertő, dr. Lajos Barath in dr. Zoltan Bakucs z Ekonomskega inštituta Madžarske akademije znanosti so v okviru sodelovanja v medakademijskem projektu obiskali Univerzo na Primorskem (29. 8.–3. 9.).

Poljska akademija znanosti

Prof. Antoni Cetnarowicz z Inštituta za zgodovino Jagelonske univerze v Krakovu je v okviru medakademijskega sodelovanja obiskal Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU (19.–25. 9.).

ODHODI SLOVENSKIH ZNANSTVENIKOV V TUJINO

Bolgarska akademija znanosti

Mlada raziskovalka Lucija Mandić z Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU je v okviru bilateralnega projekta obiskala Inštitut za literaturo Bolgarske akademije znanosti (26. 11.–3. 12.).

Češka akademija znanosti

Projektjni vodja prof. dr. Nadja Zupan Hajna s sodelavcema dr. Bojanom Otoničarjem in Astrid Švaro, mag. inž. geolog. iz Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU so opravljali terensko raziskovalno delo v Pragi (13.–19. 11.).

Estonska akademija znanosti

Dr. Saša Babič z Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU je obiskala Estonski literarni muzej in se udeležila mednarodne konference *Balkan and Baltic States in United Europe: History, Religion and Culture V* v Tartuju (17. –24. 9.).

Madžarska akademija znanosti

Dr. Štefan Bojnec z Univerze na Primorskem, Fakultete za management v Kopru, je obiskal Ekonomski inštitut Madžarske akademije znanosti v Budimpešti in se udeležil konference, na kateri je bil predstavljen skupen prispevek medakademijskega projekta (5.–8. 10.).

Znanstvene izmenjave SAZU

Država	Prihod		Odhod	
	Št. znan.	tednov/dni	Št. znan.	tednov/dni
Bolgarija	2	14	1	8
Češka	2	14	2	14
Estonija	/	/	1	8
Madžarska	6	18	1	4
Poljska	1	7	/	/
SKUPAJ	11	7 tednov 4 dni	5	4 tedne 6 dni

Raziskovalni program Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda

I. Temeljne raziskave slovenskega jezika

Vrsta: aplikativni raziskovalni projekt

Čas trajanja: 2009 do preklica

Financerka: SAZU

Vodja: dr. Kozma Ahačič

Vsebina raziskovalnega dela:

Redakcija tretje izdaje Slovarja slovenskega knjižnega jezika, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu Fran, in s tem povezane raziskave ter svetovanja

V letu 2022 smo pripravljali slovarske sestavke različnih besednih vrst na podlagi koncepta in drugih konceptualnih rešitev. Posebno pozornost smo namenili prečiščenju slovarske baze: pregledali, dopolnili in objavili smo slovarske sestavke, ki so v preteklih letih zastali v različnih fazah dela zlasti zaradi nerazrešenih metodoloških vprašanj. Obenem smo naslovili ta in nekatera druga konceptualna in metodološka vprašanja. Vsebinsko smo dopolnili geslovniško bazo in jo strukturno prilagodili glede na izkazane potrebe ter lematško bazo dopolnili z vnosi, povezanimi z aktualnimi slovarskimi sestavki. Vzporedno smo izvajali leksikološke, skladijske, oblikoslovne, glasoslovne in druge raziskave knjižnega jezika, izsledki katerih so bili objavljeni v različnih znanstvenih publikacijah ter predstavljeni na znanstvenih srečanjih. Sodelovali smo pri jezikovnem svetovanju, ki ga ponuja inštitut zainteresirani javnosti, zlasti s pomočjo Jezikovne svetovalnice.

Posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika in s tem povezane raziskave ter svetovanja

Pripravili smo nov prirastek v *ePravopisu*, rastočem slovarju, in poskrbeli za njegovo elektronsko objavo (kot e-knjiga). Obstoječa gesla smo dopolnjevali glede na rezultate vzporednih raziskav in glede na odločitve Pravopisne komisije, ki so predstavljene v poglavjih *Pravopisa 8.0*. Prvi del poglavja *Slovnični oris za pravopis* in deset preglednic za prevzemanje iz tujih jezikov so bili oddani v tehnično obdelavo 24. oktobra 2022. V Jezikovni svetovalnici smo odgovorili na 237 vprašanj.

Redakcija terminoloških slovarjev različnih strok in s tem povezane raziskave ter svetovanja

Nadaljevalo se je delo pri terminoloških slovarjih različnih strok, in sicer: živinoreja, agronomija, tiflopedagogika, kriminalistika, fizioterapija, računalništvo. Končana in izdana sta bila dva slovarja, in sicer *Davčni terminološki slovar* in *Kamnarski terminološki slovar*. Nadaljevalo se je tudi delo za 2. iz-

dajo botaničnega in gledališkega slovarja. Potekalo je svetovanje v Terminološki svetovalnici na Terminologičšču.

Redakcija Slovarja jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja in s tem povezane raziskave ter svetovanja

Pripravili smo prvo redakcijo letno načrtovanih gesel za črki E in F za drugi zvezek SSKJ16 (E–J), prvi zvezek SSKJ16 (A–D) pa smo objavili na portalu Fran: SSKJ16 Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja, Spletni rastoči slovar na www.fran.si. Novo redakcijsko problematiko smo reševali na sestankih. Nadaljevali smo z analizo sklanjatvenih vzorcev pregibnih besednih vrst od E do vključno J z najvišjo frekvenco in vnos v iLex. Potekale so raziskave zgodovine slovenskega jezika, posebej knjižnega jezika od 16. do začetka 18. stoletja ter jezikovno svetovanje o (starejšem) slovenskem besedju v jezikovni svetovalnici, po telefonu in e-pošti.

Izdelovanje geolingvističnih del in s tem povezane raziskave ter svetovanja

Leto 2022 je bilo osredotočeno na pripravo končnih besedil za izdajo zvezka SLA 3 (Kmetovanje). Dokončani so bili komentarji in karte, opravljen je bil uredniški pregled gradivskih indeksov, komentarjev in kart, besedilo je pripravljeno za zadnji uredniški pregled pred prelomom. Terensko jezikovnogeografsko delo za SLA 4 je potekalo v omejenem obsegu, vse druge dejavnosti (digitalizacija rokopisnega in zvočnega gradiva SLA in OLA, poskusni vnosi gradiva za SLA 4 in dopolnjevanje tabele s celotnim gradivom OLA) so bile posvečene vsebinskim in gradivskim pripravam za prehod na novo podatkovno zbirko in nov program za urejanje jezikovnogeografskih podatkov. Potekale so dialektološke raziskave, sodelovali smo pri jezikovnem svetovanju v Jezikovni svetovalnici, po telefonu in e-pošti.

Priprava in izboljševanje interpretacij občno- in lastnoimenskega gradiva in s tem povezane raziskave ter svetovanja

Končale so se analize gradiva v Metelkovi zbirki slovenskih toponimov iz leta 1823, ki bodo izšle v obliki monografije. Nadaljevale so se etimološke analize pri izdelavi zoonimskih in drugih gesel *Novega etimološkega slovarja slovenskega jezika*. Pripravljaj se je popolni prepis rokopisne zbirke zemljepisnih imen Maksa Pleteršnika. Potekale so etimološke raziskave ter jezikovno svetovanje v Jezikovni svetovalnici, po telefonu in e-pošti.

i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij

Vrsta: aplikativni raziskovalni projekt

Oznaka: L6-2628

Čas trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2023

Financerki: ARRS in SAZU

Vodja: dr. Jožica Škofic

Vsebina raziskovalnega dela:

Leta 2022 je potekal razvoj podatkovne zbirke DIAtlas in spletne aplikacije za izdelavo jezikovne karte s pomočjo orodja QGIS. Na podlagi poskusnega izvoza podatkov stare podatkovne zbirke smo preizkušali delovanje programa, pripravili in poskusno uvozili podatke, ki doslej niso bili del baze (morfološka analiza gradiva, slovnične oznake ipd.), potekali so preureditev zbirk listkovnega in zvezkovnega gradiva, zbiranje in digitalizacija fonoloških opisov ter zbiranje in digitalizacija bibliografskih podatkov o krajevnih govorih. Ob ustaljenih postopkih priprave in obdelave spletnega gradiva je ves čas potekalo tudi ocenjevanje ustreznosti postopkov, priprava novih podatkovnih tabel, vzpostavitev novih povezav z gradivsko zbirko, dopolnitev tabel z metapodatki. Pripravljena je bila spletna podoba interaktivne jezikovne karte.

2. Kolapijani – ljudstvo ob reki Kolpi v železni dobi

Vrsta: aplikativni raziskovalni projekt

Oznaka: L6-2627

Čas trajanja: 1. 9. 2020 – 31. 8. 2023

Financerki: ARRS in SAZU

Vodja: dr. Lucija Grahek

Vsebina raziskovalnega dela:

Marca 2022 smo sodelovali pri zaščitnih predhodnih arheoloških raziskavah na širšem območju grobišča Pezdirčeva njiva v Podzemlju. Terenske raziskave so potrdile naše ugotovitve iz preteklih izkopavanj na tem najdišču, zato smo se osredotočili na poterensko obdelavo vseh zbranih podatkov ter analize vzorcev in najdb. V začetku leta 2023 tako načrtujemo izdajo znanstvene monografije Grahek, Kovač: *Od Podzemlja do Vinice 1. Železnodobno grobišče Pezdirčeva njiva*. Katalog v seriji Opera Instituti Archaeologici Sloveniae, Založba ZRC.

S terenskimi raziskavami smo nadaljevali oktobra, ko smo izkopali prvi dve testni sondi na prazgodovinskem naselju Šlemine nad Golekom pri Vinici. Prve naselbinske raziskave eponimnega najdišča prazgodovinske skupnosti, ki je poseljevala belokranjski prostor v času mlajše železne dobe (4.–1. stol. pred n. št.), so pokazale, da je bilo naselje ustanovljeno že v začetku starejše železne dobe (9./8. stol. pred n. št.), ko je bilo prvič dobro utrjeno s kamnitim obzidjem.

V okviru poterenske obdelave rezultatov raziskav v Podzemlju in priprave znanstvenih prispevkov sta bili zaključeni konservacija in restavriranje ter slikovna obdelava vseh najdb. Rezultati različnih arheometalurških in kemijskih analiz, ki so bili ob tem opravljeni predvsem na kovinskih, deloma pa tudi steklenih in jantarnih najdbah, so v procesu izvrednotenja. Slednje velja tudi za

rezultate analiz pedoloških in geomorfoloških vzorcev, ki jih opravljajo raziskovalni partnerji z Biotehniške fakultete, Univerze v Ljubljani.

Del rezultatov sofinanciranega raziskovalnega projekta je že predstavljen na prenovljeni stalni razstavi arheološke zbirke v Belokranjskem muzeju v Metliki. Na njej je poleg izbora najmenitnejših najdb, ki izvirajo iz grobišča Pezdirčeva njiva v Podzemlju na ogled tudi animiran film o razvoju železnodobnega središča na Kučarju, ki je bil deležen izjemnega odziva obiskovalcev vse od odprtja razstave *Arheološko bogastvo Bele krajine* dne 27. 9. 2022. S pripravo omenjene razstave in odmevnostjo predstavitev preliminarnih raziskovalnih rezultatov na številnih domačih in tujih konferencah smo se na povabilo ustanovnih članov vključili v partnersko mrežo »Iron Age Danube Route«, ki je prejela tudi certifikat Sveta EU.

3. Težave v duševnem zdravju migrantk/ov: izkušnje prepoznavne in obravnave

Vrsta: aplikativni raziskovalni projekt

Oznaka: L5-3183

Čas trajanja: 1. 10. 2021 – 30. 9. 2024

Financerki: ARRS in SAZU

Vodja: dr. Sanja Cukut Krilić

Vsebina raziskovalnega dela:

Opravljen je bil sistematičen pregled literature, v katerem se zbira in kritično pregleduje raziskave s področja beguncev/migrantov in dejavnikov, ki vplivajo na njihovo duševno zdravje, s posebnim poudarkom na obdobju epidemije covida-19. Pregledane so bile prakse na področju socialnega dela, socialnega in zdravstvenega varstva ter kulturne mediacije, kar nam je pomagalo pri oblikovanju tematik/raziskovalnega načrta za pogovore. Opravili smo deset pogovorov (dva z migrantkama in osem s strokovnjaki/njami na področju duševnega zdravja in/ali migracij). Skupaj je bilo izvedenih šest predstavitev na temo projekta in objavljena dva znanstvena članka, dva sta v recenzentskem postopku. Na spletni izobraževalni platformi www.omra.si se redno objavljajo vsebine s področja duševnega zdravja, kulturnih razlik, migracij, rasizma, travme, begunstva in družbenih neenakosti.

JUBILEJI

V letu 2022 so praznovali:

100 let: akademik Stanko Kristl in dopisni član Abel Lajtha;

95 let: akademik Drago Tršar in dopisni član Karl-Alexander Müller;

90 let: akademik Gabrijel Kernel in dopisni član Bogdan Povh;

85 let: akademiki Alojz Kralj, Vito Turk in Matija Gogala ter dopisna članica Ljubov Viktorovna Kurkina in dopisni člani Hans-Dieter Klingemann, Florjan Lipuš, Karel Matej Woschitz in Tošihiro Hamano;

80 let: akademika Miha Tomaževič in Janez Höfler ter dopisna člana Heinz-Dieter Pohl in Peter Handke;

75 let: akademikinji Marija Stanonik in Biba Teržan ter akademiki Slavko Splival, Janez Sketelj, Matija Peterlin, izredna članica Mirjana Nastran Ule ter dopisna članica Božena Tokarz in dopisni član Ruben G. Carbonell;

70 let: akademika Rajko Bratož in Igor Emri ter dopisna članica Marija Kozar Mukič in dopisni član Masajoši Nakašima;

65 let: akademikinja Tatjana Avšič - Županc in dopisna članica Henrietta L. Moore;

60 let: akademik Roman Jerala in izredna članica Renata Salecl;

55 let: izredni član Marko Topič;

40 let: izredna članica Nina Šenk Kosem.

Nagovor predsednika SAZU ob stoletnici akademika Stanka Kristla (21. februarja)

Spoštovani akademik Stanko Kristl,

v čast mi je, da vam lahko v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti čestitam k izjemnemu jubileju, danemu le redkim, vašemu stotemu rojstnemu dnevu, ki ste ga praznovali konec letošnjega januarja. Naj vam ob tem zaželim vse dobro, osebnega zadovoljstva kot tudi še veliko lepih trenutkov in doživetij, predvsem pa seveda zdravja in nič manj delovne energije, kajti, kot sem lahko prebral v enem od zapisov ob vaši stoletnici, še vedno ustvarjate.

Ob vaši izvolitvi za izrednega člana SAZU leta 2005, s katero se je najvišja slovenska znanstvena in umetnostna ustanova poklonila vašemu takrat že pol stoletja trajajočemu opusu in vas obenem umestila med naše najpomembnejše ustvarjalce na področju arhitekture, je akad. Milan Mihelič v utemeljitvi med drugim zapisal tudi misel, da sodi Stanko Kristl »v tisto znamenito jedro najplodnejše povojne generacije arhitektov, ki se je vidno uveljavila na prehodu petdesetih v šestdeseta leta, in je arhitekturni modernizem na Slovenskem skupaj s svojim učiteljem Edvardom Ravnikarjem znova usmerila k inovativno pre-

pričljivim in avtorsko dorečenim rešitvam, ki so Evropo in svet zanimale vsaj toliko kot najprodornejša snovanja oziroma njeni akterji na drugih likovnih področjih«. Pomen in mesto, ki ga, spoštovani akad. Kristl, zavzimate v slovenski arhitekturi, pa je Mihelič ilustriral z veliko razstavo *Slovenska arhitektura dvajsetega stoletja* iz leta 2001, na kateri je bilo več vaših stvaritev predstavljenih v izboru ključnih del, ki so zaznamovala arhitekturni razvoj v Sloveniji v preteklem stoletju.

Naj tu spomnim le na nekatera med njimi, ki so avtorsko ter spomeniško zaščiteni in nagrajena z državnimi nagradami in priznanji: univerzitetni stanovanjski blok na Prulah, atrijske hiše na Borsetovi ulici v Ljubljani, osnovna šola dr. Franceta Prešerna v Kranju, trgovsko-stanovanjski blok na Šeleškovi ulici v Velenju, vrtec Mladi rod v Ljubljani, UKC v Ljubljani in Splošna bolnišnica v Izoli. Zaokrožen pogled v ta opus, ki obsega več kot šestdeset izvedenih projektov, je ponudila vam posvečena razstava, ki je bila pred petimi leti na ogled v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje.

Razstava iz leta 2017 je nosila naslov *Stanko Kristl, arhitekt* in podnaslov *Humanost in prostor*, ki je zelo natančno odlikoval eno od temeljnih značilnosti vašega arhitekturnega ustvarjanja – vprašanje, kaj je arhitektura v odnosu do človeka, ki ste ga postavili v središče. Za vas arhitektura ni ustvarjanje zgolj funkcionalnega prostora za zadovoljevanje človekovih osnovnih potreb. Je poslanstvo, skozi katero arhitekti razpirajo tudi duhovne dimenzije človekovega bivanja, ki ga arhitektura tako kot druge umetnosti lahko plemeniti. Pri snovanju svojih projektov ste se zato vedno znova poglobljali v proučevanje človekovega doživljanja in vanje vključevali spoznanja s področij sociologije in psihologije. Na takšen način ste postali, če citiram besede iz utemeljitve ob prejemu srebrnega reda za zasluge leta 2018, »glasnik nove arhitekturne misli, ki zavrača dogmatsko funkcionalnost in ki jo skrbi brezskrben odnos do prostora, v katerem se izgublja avtentičnost kulturnih identitet in duhovna raznolikost«.

Ocenjevalci vašega dela so tudi zapisali, da je »Kristl tkal svojo arhitekturo kot erudit«. Da ste torej k svojim projektom pristopali na učen način. Da ste, kot je to morda najbolj vidno pri snovanju bolnišnic, ki ste jih, preden ste začeli z njihovim načrtovanjem doma, proučevali v ZDA in drugod, raziskovanje šteli za bistveno prvino svojega dela.

S takšnimi razmišljanji in pristopi ste pravzaprav udeleževali svoje prepričanje, da je arhitektura umetnost in znanost obenem. S tem ste na področju svojega delovanja nagovorili nekaj, kar je bistveno tudi za našo Akademijo, ki je dom znanosti in umetnosti in ki v svojem imenu sicer razlikuje eno od drugega, a oboje hkrati tudi povezuje.

Arhitektura na Slovenskem ima dolgo tradicijo. Dediščina, ki nam jo je zapustila, je zelo bogata. Njeni ustvarjalci so, še zlasti ko govorimo o starejših obdobjih, ostali velikokrat anonimni, in ko občudujemo arhitekturne spomeni-

ke tistih oddaljenih časov, pogosto ne poznamo imen mojstrov, ki so jih ustvarili. Če prav vidim, je bil prvi po imenu znani arhitekt pri nas gradbeni mojster Mihael, ki je okrog srede 12. stoletja vodil gradnjo samostanske cerkve v Stični, ki je bila v tistem času najverjetneje največja zidana stavba na Kranjskem. Mihael je bil latinskega rodu in je domnevno izviral iz Burgundije. Toda slovenski prostor, v katerem je postavil najpomembnejši spomenik romanske arhitekture pri nas in kjer si je ustvaril družino, je postal njegova nova domovina. Sledili so mu številni drugi in njihova imena so postajala sčasoma vedno pogostejša in prepoznavnejša. Iz arhitekture na Slovenskem je nastala slovenska arhitektura, ki jo najbolj simbolizira Jože Plečnik, čigar stopetdeseto obletnico rojstva praznujemo prav letos. Umrli je leta 1957, v času, ko ste bili vi, spoštovani akad. Kristl, asistent pri Plečnikovem učencu Edvardu Ravnikarju in ste starega mojstra še osebno poznali. Plečnik je bil ustanovni član naše Akademije, Ravnikar je postal dvanajst let po Plečnikovi smrti njegov naslednik na SAZU. V razredu za umetnosti so jima kot arhitekti nato sledili še Marjan Mušič, Milan Mihelič, Savin Sever, Marko Marijan Mušič in vi, ki tako v svoji osebi povezujete današnji čas in današnjo slovensko arhitekturo z njenimi očeti. Na SAZU smo ponosni, da ste naš član, in hvaležni smo vam za vaše delo ter za prispevek k slovenski arhitekturi in njenemu razvoju.

Peter Štih

NAGRADE, ODLIKOVANJA, PRIZNANJA, IZVOLITVE, IMENOVANJA ČLANOV SAZU

Tadej **Bajd** je postal zaslužni član Slovenske matice.

Rajko **Bratož** je bil imenovan za tajnika I. razreda SAZU.

Milan **Dekleva** je za prevoda slikanic prejel Cerarjevo nagrado.

Igorju **Emriju** je bila podeljena diploma o izvolitvi v National Academy of Engineering of the United States of America (uradna podelitev je bila zaradi epidemije prestavljena za dve leti).

Francu **Forstneriču** je Evropski raziskovalni svet (European Research Council – ERC) za leto 2021 dodelil prvi projekt na področju matematike v Sloveniji.

Franci **Gabrovšek** je bil imenovan za predstavnika SAZU v EASAC in predstavnika SAZU v EASAC Environmental steering panel.

Kajetan **Gantar** je prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Postal je zaslužni član Slovenske matice.

Matija **Gogala** je prejel zahvalno listino Slovenske znanstvene fundacije.

Tine **Hribar** je postal zaslužni član Slovenske matice.

Dragu **Jančarju** je bil posvečen simpozij v Cankarjevem domu.

Roman **Jerala** je pridobil projekt *Teaming* za ustanovitev Centra za tehnologije genske in celične terapije (CTGCT) v višini 15 milijonov evrov s strani Evropske komisije in sofinanciranja v višini 15 milijonov evrov s strani MIZŠ za gradnjo in opremo CTGCT.

Pesniška zbirka Milana **Jesiha Namreč** je bila nominirana za Veronikino nagrado.

Milček **Komelj** je postal zaslužni član Slovenske matice in predsednik strokovne komisije za knjižno in revijalno produkcijo pri Javni agenciji RS za knjigo. Ponovno je bil imenovan za predsednika komisije za Prešernove nagrade za področje likovne umetnosti. Prejel je Valvasorjevo nagrado za enkratne dosežke v letu 2021 (soprejemnik nagrade skupaj s soavtorji stalne razstave Ljubiteljev zaklad, Zbirka akademika prof. dr. Vinka Kambiča in primadone Vilme Bukovec, Galerija Kambič Metlika).

Slovenska škofovska konferenca je Jožetu **Krašovcu** podelila odličje sv. Cirila in Metoda ob izidu katoliškega prevoda Svetega pisma po jeruzalemski predlogi v enotni knjigi.

Florijan **Lipuš** je bil odlikovan s častnim znakom avstrijske dežele Koroške.

Marka **Noča** je predsednik republike Borut Pahor za vrhunsko strokovno in znanstveno delo na področju intenzivne interne medicine in »glasno skrb za delovanje zdravstva« odlikoval z redom za zasluge.

Boris A. **Novak** je bil izvoljen za dopisnega člana Akademije znanosti in umetnosti Bosne in Hercegovine (ANUBiH).

Renata **Salecl** je postala častna meščanka Mestne občine Ljubljana.

Slovenska znanstvena fundacija je publikaciji *Odzivanje na spolno kriminaliteto*:

modeli, spreminjanje in družbeni kontekst v soredništvu Alenke Šelih podelila zahvalno listino kot donatorici.

Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa je Mariji Stanonik podelila zlatnik slovenski tolar za dolgoletno delovanje v svetu Slovenske konference SSK za ustanovitev, vodenje sekcije Slovstvena folkloristika in izdajanje revije *Slovstvena folkloristika* ter njena predavanja v okviru Večerov izza Kongresa.

Nina Šenk Kosem je prejela Fuxovo nagrado dežele Štajerske za sodobno operno delo *Platno (Canvas)*.

Marko Topič je za izjemne prispevke na področju fotovoltaike dobil nagrado Alexander Edmond Becquerel.

Vlada Republike Slovenije je Vitu Turku podelila spominsko medaljo »30. obletnica samostojne in neodvisne države Republike Slovenije« za prispevek k samostojnosti Slovenije leta 1991.

Peter Vodopivec je prejel veliki častni znak za zasluge Republike Avstrije.

Joseph H. H. Weiler je po izbiri papeža Frančiška prejel Ratzingerjevo nagrado, najvišje priznanje za znanstvene raziskave na področju teologij.

Andreji Žele je Zdravniška zbornica Slovenije podelila zahvalo za pomemben prispevek pri pripravi vseh potrebnih podlag za začetek izvajanja izpitov iz slovenskega jezika za tuje zdravnike v okviru zbornice in uspešno izvajanje izpitov.

Prešernova nagrada

Utemeljitev

Klasični filolog in prevajalec akademik prof. dr. Kajetan Gantar je prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo.

Akademik prof. dr. Kajetan Gantar, klasični filolog svetovnega ugleda, zagotovo eden ključnih slovenskih intelektualcev svoje generacije, se v slovensko kulturno zgodovino zapisuje z veličastnim prevajalskim opusom.

Kot prevajalec sodi med naše najpomembnejše, med tiste, ki si niso le požrtvovalno naložili posredniške in razlagalske naloge, temveč jim je bilo dano to nalogo opravljati z umetniškim čutom, s poslušom za slogovne razpone in odtenke izvirnih besedil, predvsem pa z neomajno jezikovno samozavestjo, z vero v izrazno moč slovenščine.

Prispevek Kajetana Gantarja k slovenskemu poznavanju antične književnosti in filozofije je neprecenljiv. Dolgujemo mu prevode Homerja, Hezioda, Pindarja, Sapfo, Ajshila, Sofokla, Evripida, Aristotela, Teofrasta, Teokrita, Plutarha, Prokopija, Plavta, Terencija, Katula, Propercija, Horacija, Ovidija, Ps.-Longina, več svetopisemskih knjig.

Za antologijo in prevod Rimske lirike je leta 1969 prejel Sovretovo nagrado, za prevod dveh Plavtovih komedij leta 1972 pa nagrado Prešernovega sklada.

K večini svojih prevodov je napisal obširne spremne študije, prav tako k nekaterim starejšim prevodom Antona Sovreta, ki jih je z diskretnimi, a učinkovitimi posegi približal sodobnemu bralcu in so po njegovi zaslugi še vedno berljivi.

Modernost, ki jo odsevajo ti spoštljivi, a odločni posegi, pride seveda še toliko bolj do izraza v Gantarjevih lastnih prevodih. Antika, kot jo spoznavamo skozi te poslovenitve, ni prevlečena s patino, nima enotne »stare« govornice, ampak nam govori v različnih slogih, tako kot je govorila v času nastanka, ko je bil njen jezik jezik sedanjosti. Skozi prevode Kajetana Gantarja se nam antična književnost ne kaže kot zgodovinska kurioziteteta niti ne kot zakopani temelj naše kulture, temveč kot nekaj svežega in navdihujočega. Prevajalčev prožni duh nam je ustvaril klasično tradicijo, ki bo, kot vsaka prava klasika, dolgo ohranila živost.

4. JANUARJA

Pravne panoge in metodologija razlage prava

(Posvet; zlata predavalnica PF)

Program:

- Uvodni pozdrav predsednika SAZU akademika prof. dr. Petra Štiha
- akad. Marijan Pavčnik, sodnik ustavnega sodišča: *Enotnost v različnosti, različnost v enotnosti*
- dr. Marko Bošnjak, sodnik na Evropskem sodišču za človekove pravice: *Posebnosti pravne interpretacije v presoji Evropskega sodišča za človekove pravice*
- prof. dr. Matej Accetto, predsednik Ustavnega sodišča RS: *Razlaga v pravu Evropske unije*
- prof. dr. Jure Vidmar, profesor mednarodnega prava na univerzi v Maastrichtu: *Metodologija razlage v mednarodnem pravu*
- dr. Sebastian Nerad, generalni sekretar Ustavnega sodišča: *Ustavno sodišče kot razlagalec in ustvarjalec ustave (Posebnosti pri razlagi Ustave v primerjavi z razlago zakonov in drugih predpisov)*
- dr. Mile Dolenc, vrhovni sodnik: *Razlaga prava na civilnopravnem področju (pogled sodnika)*
- prof. dr. Primož Gorkič, vrhovni sodnik: *Prometna nesreča, širjenje okužb in odvzem prostosti: trije primeri v luči načela zakonitosti v kazenskem pravu*
- prof. dr. Grega Strban, profesor prava socialne varnosti na Pravni fakulteti v Ljubljani, dekan Pravne fakultete v Ljubljani: *Metodologija primerjalne razlage prava socialne varnosti*
- dr. Erik Kerševan, vrhovni sodnik: *Razlaga upravnega prava – specifično vsebinsko zapolnjevanje pravno (ne)urejenega*
- Andreja Krabonja, strokovna svetovalka na Ustavnem sodišču: *Razlaga podzakonskih aktov*
- doc. dr. Aleš Novak, Pravna fakulteta: *Meje enovitosti in raznoterosti v razlagi prava*

Povzetki so objavljeni na spletni strani SAZU: [chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://www.sazu.si/uploads/files/57ee1e0bc23371144545f64b/Pravne%20panoge%20in%20metodologija%20razlage%20prava%20-%20zbrani%20povzetki.pdf](https://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://www.sazu.si/uploads/files/57ee1e0bc23371144545f64b/Pravne%20panoge%20in%20metodologija%20razlage%20prava%20-%20zbrani%20povzetki.pdf).

6. JANUARJA

Volilni sistem poslancev v Državni zbor Republike Slovenije

(Posvet v organizaciji Sveta za razvoj pri SAZU; Prešernova dvorana, splet)

Razprava je bila posvečena predvsem vprašanjem njegovega družbenega konteksta in koncepta in jo je z zanimanjem spremljalo večje število udeležencev. V nadaljevanju je Nacionalni svet za demokratično prenovu volilnega sistema oblikoval zakonsko besedilo novega volilnega sistema. Ta prinaša večjo personalizacijo odločanja oziroma večji vpliv volivcev, večjo odgovornost poslancev in bolj izenačene možnosti regij, da dobijo svojega predstavnika v državnem zboru. Seveda pa se ob tem odpirajo tudi nekatera vprašanja, ki terjajo poseben razmislek in utemeljitve. Zato je Svet za razvoj pri SAZU sprejel sklep o nadaljevanju razprave.

Program:

- akad. prof. dr. Slavko Splichal, podpredsednik SR pri SAZU: Uvodni pozdrav
- prof. dr. Ivan Svetlik, UL: Predstavitev programa razprave
- mag. Emil Milan Pintar: *Predstavitev glavnih rešitev v predlogu Zakona o volitvah poslancev v državni zbor*
- prof. dr. Franc Grad, PF UL in Društvo za ustavno pravo: *Ustavni vidik prednostnega glasovanja*
- prof. dr. Milica Antić Gaber, FF UL: *Ali predlog zakona povečuje verjetnost izvolitve žensk?*
- prof. dr. Rado Bohinc, FDV UL: *Načini povečevanja odgovornosti poslancev*
- zasl. prof. dr. Ciril Ribičič, PF UL: *Izračunavanje volilnih izidov, oblikovanje državnega zbora in njegov odpoklic*
- doc. dr. Boštjan Rogelj, FF UL: *Ustreznost oblikovanja novih volilnih enot in volilnih okrajev*
- prof. dr. Saša Zagorc, PF UL: *Ustavno-pravna kritika predloga sprememb ZDVZ*

26. JANUARJA

Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige

Podnebne spremembe in posledično biotske in abiotske ujme vse bolj krojijo podobo gozdov in vplivajo na gozdno-lesne verige. Na srečanju smo osvetlili problematiko gozdno-lesne verige in bioekonomije. Ta se začne pri semenu in se nadaljuje do vplivov podnebnih sprememb na varstvo gozdov, kakovost, točke in razkroj lesa ter njegove uporabe. Srečanje je zaokrožila okrogla miza o prehodu v gozdno-lesno krožno biogospodarstvo v Sloveniji.

Organizatorji programa: Svet za varovanje okolja SAZU in Programska skupina P4-0430 Gozdno-lesna veriga in podnebne spremembe: prehod v krožno biogospodarstvo. Za: Jožica Gričar, Gozdarski inštitut Slovenije, Hojka Kraigher, izr. član. SAZU, Nikolaj Torelli, svetovalec SAZU. Moderatorji: prof. N. Torelli in prof. H. Kraigher.

Program:

- Odprtje posveta: akad. Peter Štih, predsednik SAZU
- Pozdravne besede: akad. Mitja Zupančič
- Nikolaj Torelli: *Gospodarjenje z gozdnim ogljikom in raba lesa v kontekstu podnebnih sprememb*
- Barbara Piškur s sod.: *NextGen, novi Center za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov*
- Jožica Gričar: *Predstavitev novega raziskovalnega programa P4-0430 Gozdno-lesna veriga in podnebne spremembe: prehod v krožno biogospodarstvo*
- Luka Krajnc s sod.: *Primerjava debelinskih prirastkov in gostote lesa pri izbranih proveniencah bukve in duglazije*
- Peter Prisljan s sod.: *Potenciali rasti biogospodarstva v gozdno-lesnem sektorju – pregled raziskav aktualnih projektov*
- Miha Humar: *Vpliv podnebnih sprememb na dinamiko razkroja lesa*
- Andreja Pondelak: *Novi pristopi k razvoju ognjevarnih lesenih izdelkov*
- Iztok Šušteršič: *Visoke lesene gradnje*
- Diskusija in sklepni del posveta (moderator: Andrej Breznikar, Zavod za gozdove Slovenije): Andreja Kutnar, InnoRenew; Primož Simončič, GIS; Boštjan Mali, GIS; Igor Milavec, GZS; Sergej Medved, BF UL

Povzetki so objavljeni na spletni strani SAZU: Knjiga povzetkov znanstveno srečanje_26012022.pdf (sazu.si).

17. in 23. FEBRUARJA

Prihodnost javne radiotelevizije / The Future of Public Service Media

(Posvet v organizaciji Sveta za razvoj pri SAZU; splet)

Prvi posvet (17. 2.) je potekal v angleščini; obravnaval je ključna razvojna vprašanja javne radiotelevizije v različnih delih Evrope. Ugledni evropski strokovnjaki so v svojih prispevkih predstavili poglede na prihodnost javne RTV, zlasti na vlogo in načine izvajanja javne službe ter ekonomske in politične spodbude in ovire za njen razvoj. Posebej pomembne teme so sistemi upravljanja, nove (digitalne) naloge in formati, pluralizem in raznolikost programov, sodelovanje javnosti in mlada generacija kot občinstvo, uporabniki in sodelavci.

Drugi posvet (23. 2.) je potekal v slovenščini in je bil osredotočen na osnutek novega zakona o RTV Slovenija, ki ga je pripravila skupina državljanov. Tudi na drugem posvetu so uveljavljeni strokovnjaki z različnih raziskovalnih področij od filmske režije do ekonomije, tokrat iz Slovenije, predstavili svoje kritične poglede na razvoj RTV Slovenija kot javnega servisa in osnutek zakona.

Program 1. posveta (17. februarja):

- Introduction: Slavko Splichal, Vice-president, Development Council at SASA
- Karen Donders, Professor at the Vrije Universiteit Brussel and Director of Public Value, Talent and Organisation at Flemish public broadcaster VRT
- Barbara Thomass, Professor at the Ruhr University Bochum, member of the ZDF Board of Directors
- Klaus Unterberger, Head of the Public Value Department of ORF, Vienna
- Hannu Nieminen, Professor at University of Helsinki
- Jonas Ohlsson, Professor at the University of Gothenburg and Director of the Nordic - Information Centre for Media and Communication Research (NORDICOM)
- Steven Barnett, Professor at the University of Westminster
- Maria Heller, Professor at Eotvos Lorand University (ELTE), Budapest
- Maria Michalis, co-President of the International Association of Public Media Researchers (IAPMR), professor at the University of Westminster

Povzetki so objavljeni na spletni strani SAZU: Future of public service media.pdf (sazu.si).

Program 2. posveta (23. februarja)

- Uvodni nagovor: Slavko Splichal, podpredsednik SR pri SAZU
- Povzetek 1. posveta: Tanja Kerševan Smokvina, moderatorica posveta
- Melita Poler Kovačič, profesorica na Fakulteti za družbene vede UL
- Ksenija Vidmar Horvat, profesorica na Filozofski fakulteti UL, prorektorica UL
- Boris Bergant, svetovalec EBU
- Zoran Medved, RTV Ljubljana, docent na Univerzi na Primorskem
- Miran Zupanič, profesor na AGRFTV UL
- Gorazd Trpin, profesor prava, Inštitut za upravno pravo
- Vojko Antončič, nekdanji član Evropskega računskega sodišča
- Maks Tajnikar, profesor na Ekonomski fakulteti UL

Povzetki so objavljeni na spletni strani SAZU: Posvet Javna RTV 2 - povzetki.pdf (sazu.si).

Ključna vprašanja za razvoj zdravstva v Sloveniji v letih 2022–2032

(Posvet v organizaciji Sveta za razvoj pri SAZU, dvorana SAZU, hibridno)

Zdravstveni sistem je ena ključnih civilizacijskih pridobitev, ki nas spremlja dobesedno od rojstva do smrti. Vsi si želimo dostopnega in učinkovitega zdravstva, ki bo neposredno in posredno prispevalo h kakovostnemu življenju prebivalcev Slovenije. Hkrati se zavedamo, da je zdravstvo nadvse drag in zapleten sistem, v katerem se prepletajo številni mehanizmi.

Namen posveta je identificirati ključna vprašanja, ki bi jih natančneje naslovili v poznejših, bolj poglobljenih posvetih. Uvodni posvet o zdravstvu smo razdelili na štiri sklope, od katerih prvi trije obravnavajo primarno, sekundarno in terciarno raven zdravstva, četrti sklop pa je namenjen temeljnemu vprašanju financiranja in vodenja zdravstva.

Le usklajen zdravstveni sistem, v katerem vse tri ravni delujejo dobro in med seboj ustrezno komunicirajo, lahko uporabnikom nudi kakovostno in pravočasno zdravstveno storitev, širši družbi pa nudi podporo za razvoj z zdravjem povezane pametne industrije z visoko dodano vrednostjo in omogoča razvoj z zdravjem povezanega zelenega turizma.

Program razprave

Uvod

- Drago Ivanuša: *Kako bolnik doživlja delovanje zdravstva v Sloveniji?*
- Mitja Lainščak: *Z medicino podprto zdravo življenje – kako povezati razvojno naravnano medicino z drugimi vedami?*

Osnovno zdravstvo

- Antonija Poplas Susič: *Kakšen model osnovnega zdravstva si želimo razvijati v Sloveniji?*
- Igor Švab: *Kako povrniti ugled družinskemu zdravniku in oživiti zanimanje mladih zdravnikov za specializacijo družinske medicine?*
- Jernej Završnik: *Katere specialnosti poleg družinske medicine potrebujemo na primarni ravni zdravstva?*
- Egon Stopar: *Kako vpliva model financiranja na delovanje primarnega zdravstvenega varstva?*

Sekundarna raven zdravstva

- Franc Vindišar: *Kakšno mrežo regijskih bolnišnic potrebujemo v Sloveniji?*
- Alenka Forte: *Kako naj poteka vključevanje zasebnih diagnostično-terapevtskih centrov v zdravstveno mrežo?*

- Marko Noč: *Kako naj poteka sodelovanje med javnim in zasebnim zdravstvom v dobrobit bolnikov?*
- Janez Remškar: *Kako naj poteka sodelovanje sekundarne in terciarne ravni zdravstva?*

Terciarna raven zdravstva – akademska medicina

- Iztok Takač: *Kako zagotoviti vrhunskim zdravnikom usklajevanje dela z bolniki, poučevanje in raziskovanje?*
- Samo Zver: *S kakšnimi problemi se v praksi srečuje vrhunski zdravnik in profesor na medicinski fakulteti v Sloveniji?*
- Tamara Lah Turnšek: *Kakšen je pomen translacijske medicine za razvojno naravnano zdravstvo?*
- Zlatko Fras: *Zakaj v Sloveniji potrebujemo Nacionalni univerzitetni medicinski center?*

4. Financiranje in upravljanje zdravstva

- Dorjan Marušič: *Kakšno je optimalno razmerje med vlaganji v zdravstvo in delovanjem družbenih podsistemov?*
- Milan Krek: *Katere naj bodo prednostne naloge Nacionalnega inštituta za javno zdravje pri varovanju in krepitvi zdravja v prihodnjem desetletju?*
- Mirta Koželj: *Zakaj razvojno naravnani model zdravstva koristi širši družbeni skupnosti?*
- Marko Kiauta: *Kako izboljšati vodenje (kakovosti) v zdravstvu v Sloveniji?*

2. MARCA

Priložnosti in pasti odprtega spletnega objavljanja znanstvenih dosežkov – vzpostavitev enovite slovenske platforme »Open Science of Slovenia«

(Posvet o odprtem spletnem objavljanju znanstvenih dosežkov, v organizaciji Sve-ta za razvoj pri SAZU, hibridno)

Posvet je bil osredotočen na iskanje sinergije različnih pogledov za poenotenje na nivoju Republike Slovenije. Njegov namen je bil ugotoviti skupne deležnike, identificirati stališča in probleme. Kompleksnost teme posveta(ov) naj nudi odgovor za znanost, financiranje, habilitacije, jezik, verodostojnost informacij itn. Predstavljeni so bili pogledi na sedanost in prihodnost odprte znanosti in odprtega spletnega objavljanja znanstvenih dosežkov. Posvet je skušal potrditi tezo, da ima odprta znanost pomembno, če že ne ključno vlogo pri krepitvi učinka, kakovosti, učinkovitosti, preglednosti in integritete raziskav in inovacij ter da zbližuje znanost in družbo. V svetu se poudarja, da sta biblioraznolikost in večjezičnost ter priznavanje vseh znanstvenih produkcij pomembna elementa politike evropskega raziskovalnega prostora o odprti znanosti.

Program posveta

- Uvodni nagovor: akad. prof. dr. Slavko Splichal, podpredsednik Sveta za razvoj SAZU
- Pozdrav udeležencem: prof. dr. Mitja Lainščak, v. d. direktorja ARRS
- Predstavitve programa razprave, prof. dr. Vincenc Butala
- Prof. dr. Gregor Majdič, rektor Univerze v Ljubljani: *Odprta znanost – kako naprej?*
- Prof. dr. Janja Hojnik, prorektorica za kakovost, kadre in pravne zadeve Univerze v Mariboru: *Reforma vrednotenja znanstvenega dela v Evropi in svetu v procesu odprte znanosti.*
- mag. Miro Pušnik, direktor Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani, *Odprta znanost v programu Obzorje Evropa*
- Dr. Mojca Kotar, pomočnica glavnega tajnika Univerze v Ljubljani, Univerzitetna služba za knjižnično dejavnost: *Odprti dostop: finance, avtorsko-pravni vidiki, repozitoriji*
- Dr. Tomaž Boh, generalni direktor direktorata za znanost, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: *Smeri strateškega razvoja odprte znanosti v Sloveniji*
- Simon Ošo: Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (ARRS), sektor za raziskovalne projekte, *Odprti dostop – izkušnje ARRS in izzivi v prihodnje*
- Dr. Jan Jona Javoršek: Inštitut Jožef Stefan, *Naš prostor in odprta znanost v Evropskem skupnem raziskovalnem prostoru*

18. MAJA

Strategije razvoja elektroenergetsko-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050 (Posvet v organizaciji Sveta za razvoj pri SAZU, dvorana SAZU, hibridno)

V bližnji prihodnosti bodo podnebne spremembe, povzročene z emisijami toplogrednih plinov, zaradi uporabe fosilnih virov energije odločilno vplivale na naše življenje. Zato je pomembno, kako bomo izvedli energetske prehode v nizkoogljično družbo, v kateri bodo fosilne vire energije nadomestili brez- oziroma nizkoogljični viri. Glavni energetske viri prihodnosti bo električna energija, zato je njena uporaba, proizvodnja in vplivom na okolje treba posvetiti posebno pozornost.

Svet za razvoj pri SAZU je decembra 2021 oblikoval posebno delovno skupino, da bi pripravila strokovno podlago za več razprav na področju podnebnih sprememb in energetike.

Na posvetu maja 2022 je bilo predstavljeno prvo gradivo o razvoju elektroenergetskega sistema Slovenije, ki je nastalo v sodelovanju predstavnikov energetske, ekonomske in biološke stroke.

Program predstavitve

- Pozdravni nagovor: predsednik Sveta za razvoj pri SAZU, akad. prof. dr. Igor Emri
- Uvodni nagovor vodje delovne skupine, mag. Drago Babič, Svet za razvoj pri SAZU
- Prof. dr. Jože P. Damijan, EF UL: *Predviden gospodarski razvoj in poraba električne energije v Sloveniji do leta 2050*
- Dejan Paravan, energetska podjetja Gen-I: *Strategija razvoja elektro energetske-podnebnega sistema Slovenije do leta 2050*
- Prof. dr. Jože P. Damijan, EF UL: *Ekonomski vidiki razvoja sistema s poudarkom na investicijah in stroških proizvodnje*
- Prof. dr. Tamara Lah Turnšek s sodelavci, NIB: *Pogled biologov na razvoj elektroenergetske- podnebnega sistema Slovenije*
- Mag. Drago Babič: *Razvojni izzivi energetskega prehoda*

Predstavitev je bila v času, ko smo tako v Sloveniji kakor v Evropski skupnosti sprejemali najpomembnejše odločitve, ki bodo začrtale način in kakovost našega življenja. Za sprejemanje pravih odločitev je potrebna in pomembna najširša vključenost vseh deležnikov.

Posamezne prezentacije so na ogled na spletni strani SAZU.

18. MAJA

Slovenija – polarne raziskave

(Posvet v organizaciji Sveta za raziskave Antarktike in Arktike pri SAZU, dvorana SAZU, hibridno)

Zemlja je edinstven in notranje močno prepleten sistem. Na polarna okolja vplivajo tudi procesi, ki se dogajajo daleč od njih, posledice teh dogodkov pa so pogosto najizrazitejše ravno v polarnih območjih. Glavni povzročitelji podnebnih sprememb so emisije toplogrednih plinov, povezane z industrializacijo in poljedelstvom, visoko stopnjo urbanizacije in naraščanjem svetovnega prebivalstva ter njegovih energetskih potreb. V polarnih področjih je vpliv podnebnih sprememb v povprečju dvakrat izrazitejši kot drugod po svetu. Zaradi globalnega segrevanja se tam pospešeno talijo ledeni pokrovi in ledeniki, v povezavi s tem pa se hitro spreminjajo tudi območja permafrosta ter obseg in debelina morskega ledu. Ob taljenju ledu se zaradi povišanih temperatur vse hitreje sprošča še metan, ki je bistveno močnejši toplogredni plin kot ogljikov dioksid. Zaradi teh sprememb, ki neposredno ali posredno vplivajo na celoten planet, so znanstvene raziskave polarnih področij postale ključnega pomena za celotno človeštvo. Mednarodno sodelovanje pri preučevanju okoljskih, socialnih, političnih, geostrateških in ekonomskih posledic hitrih sprememb v

polarnih območjih pa nepogrešljiv del mednarodnih prizadevanj za omilitev posledic podnebnih sprememb. Znanstveno sodelovanje je ena od najučinkovitejših oblik mednarodnega sodelovanja, pri katerem sodeluje tudi Slovenija. S tem se je Slovenija pridružila tistim državam, ki ob zavedanju o ogromnem vplivu podnebnih sprememb na polarna območja, prek njih pa tudi na območja v zmernem podnebnem pasu, v katerem živimo, podpirajo znanstvena odkritja o okoljskih procesih na polarnih območjih in z njimi povezanimi tveganji. Čeprav na tem področju aktivno deluje nekaj mednarodno prepoznanih slovenskih raziskovalnih skupin, je njihovo delo v Sloveniji večinoma neprepoznano.

Posvet je namenjen informiranju znanstvene skupnosti, laične javnosti in medijev o slovenskih polarnih aktivnostih, da bi na te dejavnosti posredno opozorili tudi slovenske vzgojno-izobraževalne institucije in politike. Kot del odgovora na podnebne spremembe in ukrepe, ki jih je predlagal (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC), je Slovenija leta 2012 ustanovila samostojno vladno službo za podnebne spremembe in leta 2019 kot 54. država podpisala *Sporazum o Antarktiki*. Kljub formalnim korakom pa Slovenija doslej ni osnovala strateškega načrta sodelovanja slovenske znanosti v polarnih raziskavah in ni kakorkoli drugače podprla tovrstne raziskave, ne finančno ne organizacijsko in tudi ne s podpisi ustreznih mednarodnih sporazumov, ki bi slovenskim raziskovalcem omogočali potrebno mednarodno logistično podporo in koordinacijo.

Zato so slovenski raziskovalci, ki so na posvetu predstavili svoje delo, naslovili na MOP in MIZŠ pobudo za ustanovitev Nacionalnega centra za koordinacijo polarnih raziskovalnih aktivnosti (ANA) ter ureditev področja polarnih raziskav v okviru obstoječe infrastrukture za podporo znanosti.

Program

- Akad. Franc Forstnerič: uvodne besede
- Miro Brumat: predstavitev civilne iniciative
- Dr. Cene Gostinčar: *Skrita raznolikost polarnih območi*
- Timotej Turk: *Priložnosti in izzivi raziskav polarnih območij z biološkega in biotehnološkega vidika*
- Kaja Pergar: *Predstavitev ekspedicije na Antarktiko z g. Swanom*
- Matevž Lenarčič: *Aeromeritve črnega ogljika nad Arktiko in Antarktiko*
- Dr. Griša Močnik: *Transport onesnaževal na Arktiko – posledica za regionalno podnebje*
- Dr. Nina Gunde Cimerman: *Črno obdobje bele Grenlandije*

Posnetek posveta je dostopen na Youtube kanalu SAZU: <https://www.youtube.com/watch?v=JNG0whLRHC4&feature=youtu.be>.

Gozd in les v času in prostoru

(Znanstveno srečanje, dvorana GIS in hibridno, v organizaciji Programske skupine Gozdna biologija, ekologija in tehnologija (prof. dr. Hojka Kraigher), Programske skupine Les in lignocelulozni kompoziti (prof. dr. Miha Humar), Programske skupine Gozdno-lesna veriga in podnebne spremembe: prehod v krožno biogospodarstvo (dr. Jožica Gričar), v sodelovanju s IV. razredom SAZU in SVO SAZU, Gozdarskim inštitutom Slovenije in Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani)

V okviru evropskega zelenega dogovora si je EU z evropskim podnebnim zakonom zastavila zavezujoč cilj, da do leta 2050 doseže podnebno nevtralnost, do leta 2030 pa kot vmesni korak zmanjša emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 odstotkov glede na leto 1990. EU v okviru tako imenovanega svežnja *Pripravljeni za 55* pripravlja revizijo podnebne, energetske in prometne zakonodaje, da bi sedanjo zakonodajo uskladila s cilji za leti 2030 in 2050. Pomemben del tega zakonodajnega paketa se dotika tudi energetske rabe lesa. Ta zahteva uravnoteženo rabo lesa, in sicer za lesene izdelke, ki shranjujejo CO₂, in za obnovljiv vir energije ob vzdržnem upravljanju gozdov. Brez gozda ni lesa! Ob hitrih podnebnih spremembah je razvoj gozdov čedalje bolj odvisen od aktivnega prispevka gozdarjev k načrtovanju ustrezno pestrih in prilagodljivih gozdov za negotove razmere v prihodnosti. Ob 75-letnici Gozdarskega inštituta Slovenije in Biotehniške fakultete se raziskovalci srečujemo z izzivi raziskovalne, inovacijske, načrtovalske, tehnološke, socio-ekonomske narave, ki zahtevajo celosten prenos znanj in komunikacijo med znanostjo, prakso, politiko in javnostjo.

Srečanje je bilo posvečeno pregledu stanja in obnove gozdov, trendom razvoja in nevarnostim za gozd ter lastnostim lesa. Sklenili so ga z okroglo mizo o pomenu lesa za biogospodarstvo in energetske strategije Slovenije. Prihodnost je v usklajevanju, uravnoteženi rabi lesa in spodbujanju v prihodnost usmerjenih procesov v naravi in družbi.

Program:

Moderatorja: Hojka Kraigher, GIS, in Miha Humar, BF UL

- Pozdravne besede: Primož Simončič, direktor, Gozdarski inštitut Slovenije; Robert Režonja, MKGP, gen. direktor, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo; Nataša Poklar Ulrih, dekanja BF UL, akad. Mitja Zupančič, SAZU

Moderator: Robert Brus, BF UL

- Matteo Cerioni et al.: *Empirical studies on the resilience of European temperate forests to large and severe disturbances*
- Marjana Westergren et al.: *Center za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov: prispevek k razvoju GIS in gozdarske znanosti*

- Jure Žigon: *Potencial uporabe atmosferske zračne plazme za doseganje kakovostnejšega premazovanja in lepljenja lesa*

Okrogla miza: *Prihodnost OVE v Energetski strategiji Slovenije s poudarkom na biomasi iz gozda* Moderatorja: Miha Humar, BF UL in Andrej Breznikar, ZG

- Jožica Gričar, GIS: Povzetek zaključnih misli SAZU posveta *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige*
- Drago Babič, SR SAZU; Nike Krajnc, GIS; Daša Majcen, Innorenew; Stane Merše, IJS; Jože Mori, ZGS; Dušan Plut, SVO SAZU; Primož Simončič, GIS; Niko Torelli, SVO SAZU; Franc Žlahtič, SE SAZU

Posnetek prenosa in zbornik so dostopni na spletni strani SAZU (Znanstveno srečanje GOZD in LES v času in prostoru TEST (arnes.si); ZBORNIK_A4_2022_interactive.pdf (sazu.si)).

26. MAJA

Gabrovčev dan

(Strokovno srečanje)

Strokovno srečanje *Gabrovčev dan*, posvečeno spominu na akad. prof. dr. Staneta Gabrovca, že tradicionalno poteka v sodelovanju Oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU z Narodnim muzejem Slovenije, Arheološkim oddelkom Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU in Slovenskim arheološkim društvom. Zaradi pandemičnih ukrepov je bilo večkrat preloženo. Ker se je v letu 2021 sklenil ciklus srečanj o novih raziskavah halštatskih kulturnih skupin na območju Slovenije (cfr. *Arheološki vestnik* 70–74), smo v letu 2022 začeli z novim tematskim sklopom, naslovljenim *Nove raziskave o bronasti dobi na območju Slovenije*. Kot prvo je bilo srečanje 26. maja 2022 namenjeno predstavitvam novosti o bronasti dobi v severovzhodni Sloveniji – v Prekmurju in na Štajerskem. Na simpoziju je sodelovalo kar trinajst predavateljev, med njimi tudi iz tujine, kar mu je dalo – tako kot že v preteklih letih – pečat mednarodnega srečanja.

Velika arheološka izkopavanja v zadnjih dveh do treh desetletjih, povezana predvsem z izgradnjo slovenskega avtocestnega križa in številnih drugih gradbenih posegov, so nepričakovano odkrila številna arheološka najdišča, še posebej iz bronaste dobe. Gre predvsem za naselbinske ostaline, ki dajejo povsem nov vpogled v poseljenost slovenskega prostora, gradnjo bivališč in gospodarske razmere v 2. tisočletju pr. n. št. Tako so bile predstavljene nove arheološke raziskave v Prekmurju (Branko Kerman, Samo Sankovič in Gojko Tica), na avstrijskem Štajerskem (Christoph Gutjahr in Maria Windholz-Konrad), v Pohorskem Podravju in Ptujsko-Ormoškem Podravju ter v Slovenskih Goricah

(Bine Kramberger, Marija Lubšina-Tušek, Boris Kavur, Ana Kovačič in Martina Blečić-Kavur in Mojca Jančar), v Savinjski dolini, na Konjiškem in Kozjanskem (Maja Bricelj in Matija Črešnar). Prispevki s tega strokovnega srečanja bodo kot poseben sklop predvidoma objavljeni v *Arheološkem vestniku* za l. 2024.

Biba Teržan

27. MAJA

Univerza na prokrustovi postelji javnega zavoda; avtonomnost in odgovornost univerze v RS

(Posvet v organizaciji Sveta za razvoj pri SAZU, dvorana SAZU, hibridno)

Univerzalna uporaba oblike in organiziranosti javnega zavoda, tako za dejavnosti upravnega značaja (npr. na področjih, kot so pokojninsko ali zdravstveno zavarovanje in zaposlovanje) kakor tudi za t. i. ustvarjalne dejavnosti (visoko šolstvo, raziskovanje, kultura znanost, javno obveščanje), krči prostor avtonomnosti, odgovornosti in ustvarjalnosti izvajalcev in ga odpira za vpliv države.

Razprava na posvetu je razprla vprašanja, v kolikšni meri slovenski visokošolski sistem zagotavlja univerzam izobraževalno, raziskovalno in poslovno avtonomnost ter razbremenjenost administrativnih ovir v akademskem ustvarjanju in urejanju notranjih razmerij.

Razprava je odprla tudi vprašanje, ali slovenski visokošolski sistem s podrobno zakonsko regulacijo, ki univerzi zožuje polje kreativnosti in delovanja, še zagotavlja pogoje za uresničevanje ciljev, kot so:

- k posamezniku usmerjeno učenje, ki naj bo prilagodljivo in večplastno obenem in s katerim si lahko študenti in študentke pridobijo sodobna znanja, sposobnosti in spretnosti, ki jih terja razvijajoči se trg dela ter jim s tem povečuje karijerne možnosti in zaposljivost;

- udejanjati dinamično in gibko, z raziskovanjem povezano in inovativno visokošolsko izobraževanje, ki spodbuja povezave med izobraževanjem in raziskovanjem ter vključevanje v mreže inovativnosti.

Preverjali smo naslednjo tezo: dokler bo univerza javni (de facto: državni) zavod in s tem podrejena upravni hierarhiji države, in ne od države avtonomna javna ustanova, ki deluje po načelih prirejenosti, partnerstva in vzajemne odgovornosti z državo kot ustanoviteljem, obstaja resna ovira za udejanjanje ustavnega in akademskega načela avtonomnosti. Zaradi prepodrobnega zunanega urejanja notranje organizacije in študijskega procesa na univerzi, namesto da bi bilo to prepuščeno samoregulaciji univerze (visokošolskega modela organiziranosti, položaj članic znotraj modela, organizacija izvedbe študijskega procesa, materialni pogoji za študij, imenovanje visokošolskih učiteljev v naziv, obseg in organizacija pedagoške obveznosti ...), ne moremo govoriti o avtonomiji uni-

verze po evropskih standardih EUA (Trends 2010: A decade of change in European Higher Education).

V Sloveniji moramo sprejeti zakon o univerzi in temeljito preurediti tudi ostalo visokošolsko zakonodajo ter postaviti nova težišča strategije za področje visokega šolstva in raziskovanja. Zakon o univerzi bi moral urediti le tisto, kar je po mnenju univerze treba urediti, da se vzpostavijo partnerska razmerja in odpravijo razmerja oblastne hierarhije med državo in univerzo. Ostala regulativa naj bo v pristojnosti univerze, ki samo po tej poti postane avtonomna.

Program:

- Odprtje posveta: prof. dr. Rado Bohinc; akad. prof. dr. Slavko Splichal; dr. Igor Papič, kandidat za ministra za področje visokega šolstva
- Prof. dr. Gregor Majdič, predsednik rektorske konference, rektor UL: *Odprta vprašanja družbenega položaja univerze v RS in stališča rektorske konference*
- Prof. dr. Zdravko Kačič, rektor UM: *Avtonomnost in odgovornost univerze za razvoj izobraževanja in raziskovanja – izkušnje Univerze v Mariboru*
- Dr. Franci Demšar, direktor NAKVIS: *Neodvisnost in avtonomija v institucijah javnega sektorja*
- Prof. dr. Lucija Čok: *Slovenske univerze med akademsko tradicijo in novimi izzivi*
- Prof. dr. Ivan Svetlik: *Univerza in postmoderna država*
- Prof. dr. Rado Bohinc: *Ustavnopravni in zakonski vidiki uresničevanja avtonomnosti univerze kot javnega zavoda; teze za nov zakon o univerzi*
- Prof. dr. Tamara Lah Turnšek: *Vzvodi sodelovanja univerz in raziskovalnih inštitutov*
- Prof. dr. Boštjan Zalar: *Sodelovanje med univerzami in raziskovalnimi zavodi: izzivi in pričakovanja, povezana z novima nacionalnima strategijama RISS in NPVŠ*
- Prof. dr. Peter Glavič: *Financiranje visokega šolstva, posebej univerz v RS*

9. JUNIJA

Demografske razmere v Sloveniji: trendi, problemi in politika/e

(Posvet v organizaciji SR SAZU, dvorana SAZU, hibridno)

V zadnjih desetletjih se demografske razmere v Sloveniji, njeni soseščini in širše v Evropi hitro spreminjajo. Medtem ko prebivalstvo sveta še zmeraj hitro raste in bo okrog sredine 21. stoletja doseglo deset milijard, se naše in evropsko prebivalstvo zaradi prenizke rodnosti hitro stara in v vse več evropskih državah tudi zmanjšuje kljub pozitivnemu selitvenemu saldu. Demografski trendi zadnjih desetletij v Sloveniji in Evropi so jasno nakazovali tak razvoj, vendar zaradi

počasnosti in togosti demografskih procesov niso bili deležni večje družbene pozornosti. Vse to se je v zadnjih nekaj letih temeljito spremenilo. Po eni strani so se nastajajoči problemi že precej zaostri, po drugi strani pa se kaže tudi vse večji vpliv klimatskih sprememb, naraščajoče neenakosti v razvitosti v svetu, politične nestabilnosti in vojaških konfliktov v svetu in naši sosesčini v Evropi. Zato se moramo tudi v Sloveniji soočiti s to problematiko in sprožiti kar najširšo razpravo o njej v različnih institucijah in na različnih ravneh.

Program

- Pozdravni nagovori predsednika SR SAZU, akad. Igorja Emrija, in uvodni nagovor prof. dr. Janeza Malačiča o naravi posveta ter vlogi znanosti in še posebej SAZU pri doseganju širšega družbenega soglasja o reševanju demografskih problemov v Sloveniji
- Vojka Šircelj: *Rodnost*
- Marina Lukšič Hacin, Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU: *Migracije*
- Jože Sambt, EF Univerza v Ljubljani: *Projekcije prebivalstva in vpliv na javne finance v Sloveniji*
- Tanja Istenič, EF Univerza v Ljubljani: *Nacionalni transforni računi*
- Matjaž Gams, Inštitut Jožef Stefan: *Staranje prebivalstva, zdravje in umetna inteligenca*
- Janez Malačič: *Zaostrovanje demografskih problemov in prebivalstvena politika v Sloveniji*

Posvet smo organizirali v času, ko se tako v Sloveniji kakor v Evropski skupnosti vse bolj zavedamo pomena ugodnih in dolgoročno vzdržnih demografskih razmer, ki bodo pomembno vplivale na način in kakovost našega življenja v prihodnje.

Za doseganje dolgoročno nemotenega razvoja prebivalstva je vse bolj pomembno raziskovanje in poznavanje demografske problematike, pa tudi ustrezna vloga širše družbene razprave in političnih odločevalcev pri tem.

Posnetek posveta je dostopen na akademijemskem kanalu Youtube: DEMOGRAFSKE RAZMERE V SLOVENIJI: TRENDI, PROBLEMI IN POLITIKA(E)
- YouTube.

12.–15. SEPTEMBRA

16. mednarodna konferenca združenja InterRad (International Association of Radiolarists) – 16th International Conference on Fossil and Living Radiolaria
(Mednarodna konferenca v organizaciji ZRC SAZU in SAZU, dvorana SAZU)

Konferenca je bila v angleškem jeziku. Program in povzetki prispevkov so dostopni na spletnih straneh ZRC SAZU in SAZU:

Mednarodna konferenca InterRad - sazu.si

IR-XVI-Program- talks and posters-za SAZU (3).pdf

program – InterRad XVI, Ljubljana 2022 (zrc-sazu.si)

20.–23. SEPTEMBRA

Ramovšev teden

Dne 16. septembra 2022 je minilo 70 let od smrti Frana Ramovša, četrtega predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Ramovšev teden, ki je potekal med 20. in 23. septembrom 2022, je bil poklon Ramovševemu znanstvenemu, raziskovalnemu in organizacijskemu delu.

V petek, 16. septembra 2022, je predsednik SAZU akademik Peter Štih ob okrogli obletnici Ramovševe smrti izpolnil pietetno dolžnost s polaganjem venca na njegov grob.

V torek, 20. 9. 2022, je potekal dan Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša v Atriju ZRC SAZU. Prisotne so nagovorili Asta Vrečko, ministrica za kulturo Republike Slovenije, Sabine Kirchmeier, predsednica Evropskega združenja nacionalnih inštitutov za jezik (EFNIL), Peter Štih, predsednik SAZU, in Oto Luthar, direktor ZRC SAZU. Predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša Kozma Ahačič je nato predstavil temeljne dosežke in vizijo inštituta, sledil pa je prikaz dela vseh sekcij inštituta: leksikološke, pravopisne, terminološke, dialektološke, etimološko-onomastične in sekcije za zgodovino jezika. Srečanje se je nadaljevalo s predstavitvijo enajstih slovenskih in tujih ustanov, ki se ukvarjajo z raziskovanjem slovenskega in drugih nacionalnih jezikov ter leksikografijo in leksikologijo: Simon Krek je predstavil delo Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani, tuje inštitucije, s katerimi ISJFR v zadnjih letih intenzivneje sodeluje, pa so predstavili: Željko Jozić – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje v Zagrebu, Hana Mžourková – Ústav pro jazyk český in Václav Čermák – Slovanský ústav Akademie Věd České republiky v Pragi, Jasmin Hodžić – Institut za jezik Univerze v Sarajevu, Michał Rzepiela – Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk v Krakovu, Sofija Miloradović – Institut za srpski jezik SANU v Beogradu, Jana Levická – Jazykovedný ústav Ludovíta Štúra SAV v Bratislavi ter Elena Jovanova-Grujovska – Institut za makedonski jazik Krste Misirkov v Skopju. Slovenske zamejske inštitucije

sta predstavila Devan Jagodic s Slovenskega raziskovalnega inštituta v Trstu in Martina Piko Rustia s Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik v Celovcu. Dan inštituta se je sklenil z razstavo izbranih publikacij sodelujočih inštitucij.

Zvečer istega dne je bila na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani (v sodelovanju z ISJFR) odprta razstava o Franu Ramovšu. Prisotne so nagovorili Gregor Majdič, rektor Univerze v Ljubljani, Mojca Schlamberger Brezar, dekan-ka Filozofske fakultete, in Mateja Pezdirc Bartol, predstojnica Oddelka za slovenistiko. Anka Sollner Perdih je spregovorila o *Ramovševi dopolnjeni bibliografiji*, Vera Smole z Oddelka za slovenistiko in Karmen Kenda Jež z ZRC SAZU pa sta predstavili razstavo.

V sredo, 21. septembra, je potekal *Ramovšev simpozij*, ki ga je vodil izredni član SAZU Marko Jesenšek. V dvorani SAZU je zbrane pozdravil predsednik SAZU akademik Peter Štih, nato pa je sedemnajst vabljenih strokovnjakov osvetlilo življenje in delo Frana Ramovša. Marko Snoj je spregovoril o izvoru priimka Ramovš, Anka Sollner Perdih pa je dopolnila Ramovševo bibliografijo. Ovrednoteno je bilo Ramovševo organizacijsko delo: Peter Štih je predstavil Ramovšev delež pri ustanavljanju in delovanju SAZU, Alenka Šivic Dular je orisala manj znano dejavnost Frana Ramovša in njegovo nesebično sodelovanje v snovanju ter organizaciji znanstvenih ustanov na Slovenskem, Marija Stanonik pa je osvetlila nesojeno pot Ivana Grafenauerja na ljubljansko univerzo. Na novo je bilo ovrednoteno Ramovševo dialektološko delo: Jožica Škofic je razmišljala o Ramovševi klasifikaciji slovenskih narečij in predstavila *Dialektološko karto slovenskega jezika* ter njene naslednice; Gerhard Neweklowsky je analiziral Ramovševo raziskovanje ziljskega narečja, Han Steenwijk pa naglasne značilnosti rezijanščine, Marc L. Greenberg je pokazal, kako so nastali in se razvijali slovanski sistemi s stalnim naglasom, Matej Šekli je predstavil Ramovša kot naglasoslovca ter njegova predavanja o akcentu, Mihaela Koletnik pa je analizirala podobo človeka v prekmurskih primerjalnih živalskih frazemih. Pomembno težišče simpozijskega razpravljanja je bilo Ramovševo raziskovanje zgodovine slovenskega jezika: Andreja Legan Ravnika je ovrednotila pomen Ramovševih jezikovnozgodovinskih raziskav za zgodovinsko leksikografijo; Majda Merše je opozorila, da je Ramovš posebno pozornost namenjal prikazu značilnosti jezika slovenskih protestantov v drugi polovici 16. stoletja; Marko Jesenšek je predstavil Ramovševo *Morfologijo slovenskega jezika*, Irena Orel njegov pogled na delo slovenskih jezikoslovcev, Irena Stramljič Breznik tuja moška osebna lastna ime-na in njihove svojilne pridevnike v Breznik-Ramovšem *Slovenskem pravopisu 1935*, Emil Tokarz pa je podal svoj pregled na razvoj zgodovine slovenskega jezika in dialektologije od Ramovša do danes.

V četrtek, 22. septembra, in v petek, 23. septembra, se je Ramovšev ten-den sklenil v Prešernovi dvorani SAZU s 4. *Slovenskim dialektološkim posve-*

tom (SDP 4), ki ga je organizirala Dialektološka sekcija ISJFR ZRC SAZU pod vodstvom izredne članice SAZU Jožice Škofic. Povod za organizacijo posveta je bil skorajšnji izid tretjega dela *Slovenskega lingvističnega atlasa*, ki ga avtorji posvečajo Franu Ramovšu ob 70. obletnici njegove smrti. Na znanstvenem srečanju, ki je potekalo tudi po Zoomu, je sodelovalo 34 referentov iz Slovenije, Avstrije, Hrvaške, Madžarske, Slovaške, Poljske in Rusije. V svojih prispevkih so ob predstavitev Frana Ramovša kot utemeljitelja sodobne slovenistike, dialektologije in zgodovinskega jezikoslovja ter snovalca *Slovenskega lingvističnega atlasa* obravnavali predvsem vprašanja s področja slovenske dialektologije (naglasoslovja, glasoslovja, oblikoslovja, besedoslovja, pomenoslovja, narečne klasifikacije) in geolingvistike (slovenskega in slovanskega lingvističnega atlasa), zgodovine jezika (slovenskega in slovaškega), primerjalnega jezikoslovja in etimologije. Novost tokratnega posveta je bila študentska sekcija, kjer so se s svojimi prispevki predstavili študenti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem. Srečanje je bilo sklenjeno z literarnozgodovinskim sprehodom po Ljubljani.

Jožica Škofic, Marko Jesenšek

21. SEPTEMBRA

Ramovšev simpozij

(V organizaciji Razreda za filološke in literarne vede SAZU, dvorana SAZU)

Humanist, slovenist, primerjalni jezikoslovec, jezikovni zgodovinar, narečjeslovec, imenoslovec, urednik in univerzitetni profesor akademik Fran Ramovš se je rodil 14. septembra 1890 v Ljubljani, kjer je 16. septembra 1952 tudi umrl. Po študiju v Gradcu in na Dunaju je bil leta 1919 med soustanovitelji ljubljanske univerze – 3. decembra je imel prvo predavanje na novoustanovljeni univerzi v Ljubljani, med letoma 1934 in 1935 je bil rektor univerze – in eden izmed prvih profesorjev Filozofske fakultete, tudi njen dekan med letoma 1926 in 1927. Bil je soustanovitelj in med prvimi imenovanimi člani Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani (1938), kasneje pa njen glavni tajnik (1942–1950) in 4. predsednik (1950–1952). Leta 1945 je ustanovil in nato vodil Inštitut za slovenski jezik. Bil je častni član Slavističnega društva Slovenije in dopisni član več akademij znanosti. Njegovo znanstveno delo je neizčrpen vir tudi za sodobne raziskave slovenskega jezika.

Na simpoziju je bil predstavljen pomen Ramovševga dela za:

- zgodovino slovenskega jezika,
- razvoj slovenskega zgodovinskega jezikoslovja,
- razvoj slovenske dialektologije,
- naglasoslovje slovenskega jezika,

- raziskovanje ravnin slovenskega jezika,
- imenoslovje,
- geolingvistiko in
- Ramovšev pomen pri ustanavljanju ljubljanske univerze in filozofske fakultete ter
- Ramovševo delo na SAZU.

Znanstveno srečanje je potekalo v okviru Ramovševega tedna. Recenzirani prispevki bodo objavljeni v Razpravah II. razreda SAZU.

22. in 23. SEPTEMBRA

4. Slovenski dialektološki posvet

(v organizaciji SAZU in Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Prešernova dvorana)

Program

22. SEPTEMBRA

Odprtje simpozija: Jožica Škofic, vodja simpozija; Marko Snoj, v imenu Razreda za filološke in literarne vede SAZU; Kozma Ahačič, predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša; Mojca Schlamberger Brezar, dekanja FF UL, Karmen Kenda-Jež, vodja Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša

Fran Ramovš (predsedujoča Vera Smole in Marek Majer)

- Alenka Šivic-Dular: *Fran Ramovš – utemeljitelj sodobne slovenistike*
- Karmen Kenda-Jež: *Ramovševi teoretični pogledi na dialektologijo*

Naglasoslovje (predsedujoča Vera Smole in Marek Majer)

- Janoš Ježovnik: *Tip *zi'ma v terskem narečju – arhaizem ali inovacija?*
- Mate Kapović: *Oksitoneza u terskom narječju*
- Metka Furlan: *Diakritika v Alasijevev slovarju kot vir za naglasno mesto skrajno zahodnega narečnega gradiva*

Etimologija (predsedujoča Marko Snoj in Alenka Šivic-Dular)

- Mikalaj Antropav: *Этимологическое гнездо прасл. *selg- и его полногласные реализации*
- Tatjana V. Šalaeva: *К этимологии южнославянской лексики šaka 'кисть руки; горсть; кулак'*
- Bogumił Ostrowski: *In memoriam Prof. Wiesław Boryś: Meteorologica w badaniach etymologicznych Profesora W. Borysia*

- Matej Šekli: *Izvor prevzetih pripon -ar, -lj-ar in -n(j)-ar v slovenščini*
- Rafał Szeptyński, Marek Majer: *Splošnoslovansko *minoti ali *minuti? Nov pogled na rekonstrukcijo pripone glagolov II. vrste*

Besedoslovje (predsedujoča Mojca Kumin Horvat in Joža Horvat)

- Marija Bajzek Lukač: *Prevzeto slovensko kmetijsko besedišče v madžarščini*
- Alenka Valh Lopert: *Germanizmi v govoru Malečnika pri Mariboru (vezani na kmečko okolje)*
- Suzana Todorovič: *Romanizmi v narečno dvo- in enojezičnih vaseh slovenske Istre: Bertoki, Pomjan in Šared*
- Vera Smole, Karin Marc: *Narečna poimenovanja za posodo s poudarkom na romanizmih*

Narečna klasifikacija (predsedujoča Matej Šekli in Helena Grochola-Szczepanek)

- Mijo Lončarič: *Grananje kajkavskoga narječja*
- Januška Gostenčnik: *Narečna klasifikacija govora Ravne Gore v Gorskem kotarju*
- Nina Pahor: *Govor kraja Števerjan v Brdih (SLA T087)*

Geolingvistika (predsedujoča Karmen Kenda-Jež in Herta Maurer-Lausegger)

- Jožica Škofic: *Ramovšev Slovenski lingvistični atlas – pred izidom SLA 3*
- Mojca Kumin Horvat: *Semaziološke karte v Slovenskem lingvističnem atlasu*
- Joža Horvat: *Geolingvistički pogled u čakavsku kuhinju – valjak za tijesto u čakavskim govorima hrvatskoga jezika*
- Tatjana I. Vendina: *Slovanski lingvistični atlas(OLA) in možnosti njegove interpretacije*

23. SEPTEMBRA

Zgodovina jezika (predsedujoča Januška Gostenčnik in Janoš Ježovnik)

- Siniša Habijanec: *Nový prístup ranému vývinu slovenčiny*
- Andrejka Žejn: *Elementi govorov koroških narečnih skupin v rokopisu s svetniškimi legendami iz 18. stoletja*

Oblikoslovje (predsedujoča Januška Gostenčnik in Janoš Ježovnik)

- Miha Sušnik: *Množinske oblike na -a samostalnikov nesrednjega spola v slovenščini*
- Robert Grošelj: *Namenilnik v slovenskih panonskih in štajerskih narečjih: pregled na osnovi narečnih opisov (s posebnim poudarkom na delih akademikinje Zinke Zorko)*
- Danila Zuljan Kumar: *Deležje v terskem narečju*

- Tjaša Jakop: *Oblikoslovne posebnosti izbranih štajerskih govorov*

Študentska sekcija (predsedujoči Danila Zuljan Kumar in Nina Pahor)

- Aleks Birsa Jogan: *Jezikovna analiza Confiteorja iz Italijansko-slovenskega slovarja Alasie da Sommaripe (1607)*
- Teja Breznik: *Krajevni govor vasi Krivčevo*
- Ema Štarkl: *Jezikovna inovacija v mestnem govoru – generacijski vidik*
- Ivona Andres: *Besedila o stari kmečki hiši v slovenskih narečjih na avstrijskem Koroškem*

Besedoslovje in frazeologija (predsedujoči Tjaša Jakop in Marija Bajzek Lukač)

- Helena Grochola-Szczepanek: *Badanie pola tematycznego z zakresu gospodarstwa rolnego na podstawie korpusowych danych mówionych*
- Herta Maurer-Lausegger: *Narodno blago iz Roža 1936–1937: dialektološko-etnološka zakladnica v rožanskem narečju*
- Klemen Klinar: *Kozolec in z njim povezano besedje na Gorenjskem*
- Peter Weiss: *Hišna imena in priimki narečno in knjižno v Zgornji Savinjski dolini*
- Karin Marc, Vera Smole: *Narečni frazemi na spletu*

Sklep simpozija

- Luka Vidmar: *Literarnozgodovinski sprehod po Ljubljani*

29. SEPTEMBRA

Simpozij o akademiku Janezu Stanoniku

(Dvorana SAZU)

Program

- Odrptje in uvodne besede: akad. Milček Komelj, podpredsednik SAZU; prof. dr. Marko Jesenšek, tajnik II. razreda SAZU; prof. dr. Igor Maver, izredni član SAZU; prof. dr. Danica Čerče, Oddelek za anglistiko in amerikanistiko FF UL
- Akad. Marko Snoj: *O priimku Stanonik*
- Akad. Marija Stanonik: *Zanimanje akademika Janeza Stanonika za slovensko folkloro*
- Akad. Waldemar Zacharasiewicz (Univerza na Dunaju; Avstrijska akademija znanosti): *Encounters and Representations Beyond Borders: Nathaniel P. Willis and 19th Century American Travels to Central Europe (Nathaniel P. Willis in ameriška potovanja v Srednjo Evropo v 19. stoletju)*
- Prof. dr. Igor Maver: *Mednarodni pomen kranjskega misijonarja Marka Antona Kappusa pri kartografiranju Kalifornije*

- Prof. dr. Marija Javor Briški: *O Oswaldu von Wolkensteinu »izpod peresa slovenskega literarnega zgodovinarja«*
- Prof. dr. Bogdan Kolar: *Alkuin – rojak Bede Častivrednega in sodelavec Karla Velikega*
- Prof. dr. Danica Čerče: *Dokumentarnost v literarni preobleki: o vojni, zmagovalcih in poražencih v Steinbeckovem romanu Mesec je zašel*

6. IN 7. OKTOBRA

4. znanstveni simpozij Zoonoze

(V organizaciji SAZU in Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo MF, MF, po spletu)

Zoonoze so nalezljive bolezni, ki se prenašajo z okuženih ali bolnih živali na ljudi. Ostajajo in vedno bolj postajajo rastoča in nerešena uganka, ki predstavlja senco, v kateri se skrivajo številne nalezljive bolezni. Z vabljenimi domačimi in tujimi znanstveniki/strokovnjaki z interdisciplinarnega področja smo osvetlili nevarne bolezni, ki prihajajo iz naravnega okolja.

Simpozij je potekal v angleškem jeziku in v hibridni obliki.

Program

6. OKTOBRA

Opening ceremony: Robert Zorec, Miroslav Petrovec

Chair: T. Avšič, A. Markotić

- Connie Schmaljohn (NHI/NIAID, Ft. Detrick, USA): *Assessing pathogenic mechanisms of viral diseases in animal models using medical imaging*
- Mirsada Hukić (ANUBiH, Sarajevo, BiH): *Epidemic Location Intelligence System in Prediction and Surveillance of Emerging Zoonoses*
- Tom Fletcher in Caitlin Thompson (LSTM, Liverpool, UK): *Recent advances and future plans for CCHF diagnostics and therapeutics*
- Jan Felix Drexler (Charité, Berlin, Germany): *Epidemiology, evolution and pathogenesis of emerging viruses*
- Boris Klempa (SAS, Bratislava, Slovakia): *Hantaviruses: a story of (not only) mice and men*
- Franc Strle (SAZU, Ljubljana, Slovenia): *Skin manifestations of Lyme borreliosis*
- Eva Grilc (NIJZ, Ljubljana, Slovenia): *Surveillance of zoonoses in Slovenia and EU*
- Tomi Trilar (PMS, Ljubljana, Slovenia): *Ticks in Slovenia*
- Samo Zakotnik (IMI-MF, Ljubljana, Slovenia): *Complete genome analysis of TBE virus sequences from TBE patients*
- Jernej Jorgačevski (PAFI-MF, Ljubljana, Slovenia): *Flavivirus Infection of Astrocytes*

- Lidija Cvetko Krajinović (KIB, Zagreb, Croatia): *Role of monocytes/macrophages in hantavirus pathogenesis*
- Katarina Resman Rus (IMI-MF, Ljubljana, Slovenia): *Rapid response to Monkeypox epidemics*

7. OKTOBRA

Chair: C. Schmaljohn, M. Hukić

- Albert Osterhaus (TiHo, Hannover, Germany): *Preparing for the next pandemic: can we do better next time?*
- Alessandro Marcello (ICGEB, Trieste, Italy): *Leveraging on SARS-CoV-2 to promote international scientific cooperation in virus surveillance and diagnosis*
- Julian A. Hiscox (Univ. of Liverpool, Liverpool, UK): *The evolution of SARS-CoV-2 and the host response in human and animal models in the absence and presence of medical countermeasures*
- Alemka Markotić (HAZU, Zagreb, Croatia): *Longevity of humoral immune response against SARS-CoV-2 following vaccination in healthcare workers*
- Tatjana Lejko Zupanc (UKC LJ, Ljubljana, Slovenia): *Case Series: Prolonged SARS-CoV-2 Positivity in Immunocompromised Individuals*
- Ivan-Christian Kurolt (KIB, Zagreb, Croatia): *Clinical manifestations of SARS-CoV-2 variants*
- Alen Suljič (IMI-MF, Ljubljana, Slovenia): *A retrospective case-control study on SARS-CoV-2 reinfections*
- Maja Sočan (NIJZ, Ljubljana, Slovenia): *Changing epidemiology of influenza and other respiratory viruses in first two years of COVID-19 pandemic*
- Miša Korva (IMI-MF, Ljubljana, Slovenia): *Concurrent outbreaks of HFRS and Tularemia in a wake of COVID-19 pandemics*
- Irena Zdovc (IMP-VF, Ljubljana, Slovenia): *Is Methicillin-resistant Staphylococcus pseudintermedius (MRSP) an overlooked zoonotic pathogen?*
- Matjaž Očepek (IMP-VF, Ljubljana, Slovenia): *Mycobacteria in pets from a One Health perspective*
- Jana Avberšek (IMP-VF, Ljubljana, Slovenia): *WGS as a tool for tracking zoonotic transmission of Salmonella serovars*

12. OKTOBRA

Simpozij o akademiku Stanku Kristlu

Program

- Odrptje in pozdravne besede: akad. Peter Štih, predsednik SAZU, dr. Bogo Zupančič, direktor MAO
- Akad. Marko Marijan Mušič: *Kraljestvo arhitekture*

- Prof. dr. Fedja Košir, svetovalec SAZU: *Virtuoz zasnove dinamičnega svobodnega tlorisa*
- Doc. Aleksander Ostan, FA UL: *Med kriki in tišino: prostori, ki celijo*
- Prof. dr. Aleš Vodopivec, FA UL: *Prizadevanje za humanost prostora*
- Prof. mag. Tadej Glažar in asist. Jure Henigsmann, FA UL: *Humani prostor zdravljenja*
- Maja Vardjan, muzejska svetovalka, MAO: *Interiernost prvinskih prostorov*

23. NOVEMBRA

Regenerativno kmetijstvo – tla so temelj

(Posvet v organizaciji SVO SAZU, Katedre za pedologijo in varstvo okolja na BF in Slovenskega združenja za ohranitveno kmetijstvo, dvorana Janeza Hribarja, BF)

Program

- Uvodni pozdravi SAZU, MKGP, BF
- Franc Lobnik, podpredsednik SVO SAZU: Cilji posveta in moderiranje posveta
- Rok Mihelič, BF: *Predstavitev dokumenta EASAC Regenerative Agriculture, https://easac.eu/fileadmin/PDF_s/reports_statements/Regenerative_Agriculture/EASAC_Report_RegenerativeAgriculture_April_2022_WEB.pdf in razmere v Sloveniji. Kmetijske regenerativne prakse v različnih agro-ekosistemih; povezava rastlinske pridelave z živinorejo*
- Petra Božič, MKGP: *Regenerativno kmetijstvo in kmetijska politika*
- Luka Juvančič, BF: *Prispevek (in domet) regenerativnega kmetijstva k zagotavljanju dolgoročne prehranske varnosti Slovenije*
- Marina Pintar, BF: *Trajnostno gospodarjenje z vodo v rastlinski pridelavi v Sloveniji*
- Marko Zupan, BF: *Gospodarjenje s tlemi in lastnosti tal*
- Marjetka Suhadolc, BF: *Izzivi in priložnosti za povečanje biotske pestrosti tal v agro-ekosistemih*
- Helena Grčman, BF: *Rodovitnost in ranljivost kmetijskih tal v Sloveniji*
- Mario Lešnik, FKBV: *Regenerativni ukrepi za zajezitev erozije tal v Sloveniji*
- Mario Lešnik, FKBV: *Kako regenerativno kmetovati in varovati rastline ob strogi restrikciji fitofarmacije v EU?*
- Denis Stajnkó, FKBV: *Ekološki odtisi različnih sistemov kmetovanja*
- Primož Simončič, GIS: *Agroforestry in pomen sistema za krajino in kakovost tal*

Osnova za posvet je bil dokument EASAC (Sveta evropskih akademij za znanost), *Regenerative Agriculture in Europe* in aktivnosti:

- EU programa EJP Soil s sofinanciranjem MKGP (<https://ejpsoil.eu/>);

- SZOK (Slovenskega združenje za ohranitveno kmetijstvo (<https://www.szoort.si/>)).

9. DECEMBRA

Javnost pod grožnjo digitalne oligarhije

(Mednarodni kolokvij, dvorana SAZU, splet)

Na mednarodnem kolokvijju, ki je bil organiziran ob izidu knjige akad. Slavka Splichala *Datafication of Public Opinion and the Public Sphere: How Extraction Replaced Expression of Opinion* (Anthem 2022), so sodelovali komunikologi iz Finske, Nemčije, Velike Britanije, ZDA in Slovenije.

Program

- Uvodni pozdrav: Slavko Splichal
- Hannu Nieminen: *The faltering utopia of liberal democracy: the public sphere and the digitization of inequality*
- Ksenija H. Vidmar: *Collapse of reason? Between private anxieties and the fall of the public sphere*
- Risto Kunelius: *The public sphere and the contemporary lifeworld: reconstruction in the context of systemic crises*
- Christian Fuchs: *Towards a public service Internet*
- Stephen Coleman: *The invention of segmented publics: How 'publics' are generated through data cluster analysis*
- Bart Cammaerts: *On the need to revalue old radical imaginaries for asserting epistemic media and communication rights today*
- Ed Mcluskie: *Distancing publics through managed engagement and ideologized transparency*
- Jernej A. Prodnik, Igor Vobič: *Journalistic sources in the normative framework of the public sphere*
- Jernej Kaluža, Boris Mance: *Digital platforms and the revaluation of journalistic values: a case study of Google's Digital News Initiative*
- Tanja Kerševan: *New European media law and the strengthening of the democratic public sphere*
- Sašo Slaček Brlek, Peter Sekloča: *Datafication of the public and digital advertising in Slovenian news media*
- Nina Cvar, Jure Trilar: *Proposal for an epistemic AI's public use-model*
- Jan Kostanjevec: *Software development and quantification of public opinion*

PREDAVANJA

31. MAJA

Marko Pokorn: *Obravnavaj tujcev v našem zdravstvu: pogled zdravnika in pogled bolnika*

Dr. Marko Pokorn je zdravnik že skoraj 30 let. Pri svojem delu se srečuje tako s tujejezičnimi bolniki kot tudi s tujejezičnimi zdravniki. V bolj osebno obarvanem kot s strokovnimi navedki podprtem predavanju je predstavil svoje videnje, kako zagotoviti, da bo vsak bolnik v slovenskem zdravstvu obravnavan na strokoven in človeški način, ne glede na to, kakšni sta njegova in tudi zdravnikova materinščina.

20. OKTOBRA

Max Diesenberger: *Moralni klub. Pomen pridige za (post)karolinški svet*

Zgodovinske raziskave so do zdaj pridige v veliki meri zanemarjale. Kljub temu predstavljajo pomemben del ohranjenih virov iz zgodnjega srednjega veka. Na predavanju je bil obravnavan pomen pridig za (po)karolinški svet in predstavljen njihov izjemen pomen za nastanek in zaton karolinškega cesarstva.

Doc. dr. Maximilian Diesenberger je član Inštituta za srednjeveške raziskave na Avstrijski akademiji znanosti in vodja njegovega oddelka za zgodovinske identitetne raziskave. Za univerzitetnega učitelja za srednji vek in pomožne zgodovinske vede se je habilitiral leta 2011 z raziskavo o pridigah in politiki v zgodnesrednjeveški Bavarski. Je vodja mednarodne raziskovalne mreže Transformacija karolinškega sveta.

25. OKTOBRA

Sabri Hamiti: *Albanska književnost v XXI. stoletju*

Za razumevanje sodobne albanske književnosti je po mnenju avtorja nujno poznavanje treh okoliščin:

1. Albanska književnost je pisana v starem jeziku, a je bila več stoletij prepevovana, zato se je v pisni obliki pojavila pozno. Prvo besedilo v albanščini je *Formula e pagëzimit* (Krstni obrazec) iz leta 1463, obsežnejša *Historia e Skënderbeut* (Zgodovina Skenderbega) Marina Barletija pa je napisana v latinščini (1506–1510).

2. Književno ustvarjanje v albanščini je v petih stoletjih pisne zgodovine kanoniziralo te tipe literarnih formacij: humanistično, filobiblično, bejtadžijsko², romantično, moderno, sorealistično, disidentsko, postmoderno. Obe-

² Bejte bëjt/e,-ja -e(t) pesem z dvoverzinskimi kiticami v vzhodnjaški poeziji, ki se je razširila v Albaniji v XVII. in XVIII. stoletju; lirična ali humoristična pesem, ki se ustvarja v hipu; slabšalno: verzi brez vrednosti, slaba pesem (prir. prev. po *Slovarju sodobnega albanskega jezika*).

nem se v tej književnosti oblikujejo in ohranjajo nekatere književne stalnice: književnost v tujih jezikih, narečna književnost, ustna književnost, književnost kot dodatek (suplement), književnost kot taka, junaška (herojska) književnost, domačijska in svetovljanska književnost, žalostinke, palimpsestna književnost. Križanje književnih spremenljivk s stalnicami je proizvedlo identiteto te literature, ki je glede na poreklo dobila oznako *albanizem*.

3. V 20. stoletju se pri Albancih zgodita temeljna kulturna dogodka: sprejetje latinične pisave (1908) in normiranje standardnega albanskega jezika (1972). Sledita jima temeljna zgodovinska dogodka: samostojnost Albanije (1912) in osvoboditev Kosova (1999). Kot posledica tega razvoja in zrušenja diktatur v Albaniji in na Kosovu se je šele v 21. stoletju začela celovita literarna komunikacija v celotnem albanskem svetu in odprla svobodna literarna komunikacija s preostalim svetom.

Postmoderno albansko književnost je avtor predstavil glede na:

- *prozno poligrafijo*, ki predpostavlja poetično prozo, urbano prozo in dokumentarno prozo;
- *enigmo poezije*, ki vsebuje vokativno, emocionalno in metafizično poezijo;
- *poskuse kritičtva*, ki se deli na esejistično kritiko besedila in na sistematiko albanske književnosti;
- realizacijo *dramskih del*, ki nastajajo po zaslugi prehoda iz klasične drame v dramo enodejanko in dokudramo.

Na področju **proze** je izpostavil najodmevnejše romane. *Dvoboj (Dueli, 1998)* Agrona Tufe je roman upora zoper komunistično dediščino ter iskanja identitete. *Tudi nori letijo (Edhe të çmendurit fluturojnë, 2004)* Mehmeta Kraje je alegorični roman o dogajanju na Kosovu v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ki skozi prepričevanje norosti in normalnosti kritično ošvrkne vse strani v sporu. Zejnullah Rrahmani v fragmentarnem poetičnem romanu *99 smaragdnih rožnih vencev (99 rruzaret prej smaragdi, 2006)*, ki ga odlikuje lep metaforičen jezik, prikazuje proces samooblikovanja prek samospoznavanja ter obravnava večne teme, kot so dobro in zlo, ljubezen in sovraštvo itn. Ismail Kadare v avtorefleksivnem, avtobiografsko obarvanem romanu *Lutka (Kukulla, 2015)* tematizira mater kot osebo, ki ga je rodila in ljubeče vzgajala, ter obenem kot matico svojega literarnega dela. *Prerok iz Prage (Profeti nga Praga, 2017)* Muse Ramadanija je intelektualni roman o Franzu Kafki s fantazijskimi elementi, ki govori o literarnem ustvarjalcu nasploh. Roman *Živi, samo da bi pripovedoval (Rrno vetëm për me tregue, 2001)* duhovnika Zefa Pllumija je monumentalna dokumentarna avtobiografska proza o preživetju v obdobju nasilja albanske komunistične diktature, spominjanju in odpuščanju ter pisanju. Posebej je omenjena Ornela Vorbsi z v italijanščini napisanim romanom *Dežela, v kateri nikoli ne umreš (Il paese dove non si muore mai)*.

Na področju **poezije**, ki je osrednja oblika albanske literature, so izpostavljeni naslednji avtorji in dela: Eqrem Basha, *Popotnik na koncu poti: Memento*

mori (*Udhëtar në fund të rrugës: Memento mori*, 2020); Abdullah Konushevci: *Ljubezenska molitev* (*Lutje dashurie*, 2012); Arben Idrizi: *Poezija* (*Poezi*, 2016, 2017); Romeo Çollaku: *Izkopavajoč tišino* (*Heshtjen duke gërmuar*, 2011); Luljeta Lleshanaku: *Tako rekoč vçeraj* (*Pothuajse dje*, 2012) in Mimoza Ahmeti: *Knjiga sreçe* ali *Speçe rože* (*Libri i lumturisë ose Lulet e fjetura*, 2016). V teh delih najdemo tako čustveno, vokativno, sentimentalno poezijo kot tudi miselno in metafizično poezijo. Pri tem je, gledano razvojno, opazen prehod od vokativne prek izpovedne do metafizične poezije. Pesniki in pesnice s svobodnejšimi ritmičnimi in verzniimi oblikami prelamljajo s tradicionalno albansko poezijo in poudarjajo svojo literarnost.

Dramatiko zastopata Jonila Godole iz Tirane z dramo *Peščeni mož* (*Njeriu i rërës*, 2010) in Doruntina Basha iz Prištine z dramo *Prst* (*Gishti*, 2011).

Na področju **literarnega kritištva** se pojavljata dve generaciji avtorjev, ki pišejo o literaturi z izrazito osebnega zornega kota. Avtor omenja prištinske (Muhamet Hamiti, Kujtim Shala, Nysret Krasniqi) in tiranske avtorje in avtorice (Persida Asllani, Dhurata Shehri).

NASTOPNA PREDAVANJA

27. JANUARJA

Dragan Mihailović: Fazni prehodi v času

Kolektivno obnašanje izven ravnovesja je zaradi univerzalnega pomena zanimivo za področja vse od kozmologije do sociologije. Za študij tovrstnih pojavov, še posebej novo nastajajočih ureditev po faznih prehodih, so najpripravljeni sistemi, ki omogočajo sledenje v realnem času.

Na predavanju je prof. dr. Mihailović prikazal svoje raziskave faznih prehodov in kritičnih pojavov v različnih kvantnih sistemih s pomočjo metod, ki omogočajo podrobno sledenje dogajanja osnovnih delcev in nastanek novih izvornih stanj, hkrati pa so fenomenološko dovolj bogati, da prikazujejo univerzalne fenomene širšega pomena.

17. FEBRUARJA

Mirjana Nastran Ule: Emancipatorni potenciali socialne psihologije

Temeljno vprašanje, ki bo tematizirano v predavanju, je, kako udejanjiti družbeno odgovorno in emancipatorno socialno psihologijo oziroma družboslovno raziskovanje v času, ki ga bremenijo globalne ekološke, ekonomske, politične, zdravstvene krize, ko se vsepovsod srečujemo z občutki skrbi, negotovosti, tesnobe, jeze in ko vlogo urejevalca socialnih odnosov prevzemajo vse bolj abstraktni aparati nadzora. Socialna psihologija mora zadostiti trem vrstam interesov: znanstvenemu, praktičnemu in emancipatornemu interesu. Predvsem emancipatorni interes postavlja psihologe pred nalogo, da vzpostavijo družbeno

refleksijo svojega početa in ugotovitev. Psihološka spoznanja niso le nevtralen opis dejstev, temveč tudi impliciten predpis, vrednostno ali normativno pričakovanje ali kritika nezaželenega obnašanja. Emancipatorni interes pa širi socialno občutljivost ljudi, prispeva k večji ozaveščenosti o družbenih nasprotjih in jih usposablja za osvobajanje od ponotranjenih vzorcev pristajanja na družbene pritiske. Od socialne psihologije in družboslovja nasploh se ne pričakuje znanstvenih utopij družbe, ampak analizo razvojnih alternativ, kot se nam danes zastavljajo, sposobnost za detekcijo pglavitnih izvorov družbenih tveganj in vrednotenje prednosti in izgub pri različnih razvojnih scenarijih. Ob tem se sprašujemo, kako se razumno in etično odgovorno odzvati na te družbene razmere, kakšen je naš družbeni dolg intelektualk in intelektualcev, predvsem pa, kako ob tem ohraniti človeško dostojanstvo.

10. MARCA

Peter Vodopivec: *Kako slovenski so bili Slovenci okoli leta 1900?*

Izredni član SAZU Peter Vodpivec je dr. zgodovinskih znanosti, do 1999 redni profesor obče zgodovine 18. in 19. stoletja na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani. Med letoma 1999 in 2012 je bil znanstveni svetnik na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani, potem pa se je upokojil. Izredni član je od 6. junija 2019, načelnik oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU pa od 1. junija 2020.

Vsebina njegovega prispevka bo leta 2023 objavljena v posebnem zborniku nastopnih predavanj članov SAZU.

24. MARCA

Hojka Kraigher: *Skrita biotska raznovrstnost v gozdu*

Gozd je kompleksen ekosistem, njegovo delovanje je odvisno od medsebojnih vplivov vseh komponent okolja in živih bitij. Biotska raznovrstnost na vseh nivojih pogojuje prilagodljivost teh ekosistemov na spreminjajoče se razmere v okolju; med pomembnimi dejavniki, ki ogrožajo obstoj gozdnih ekosistemov, so hitre podnebne spremembe z ekstremnimi vremenskimi pojavi, kot jih beležimo v zadnjih desetletjih. Sestavine biotske raznovrstnosti lahko delimo na strukturno pestrost (genetske, populacijske, habitatne), pestrost sestave (na genetskem, vrstnem in ekosistemskem nivoju) in funkcionalno pestrost (genetski, demografski in ekosistemski procesi in motnje). Za delovanje je pomembna tudi (ali predvsem) očem skrita biotska raznovrstnost, npr. genetska pestrost in biotska raznovrstnost v gozdnih tleh. Na predavanju so bile predstavljene raziskave genetske pestrosti gozdnega drevja in biotska raznovrstnost mikorize, simbioze med glivami in koreninami gozdnega drevja.

24. APRILA

Marko Topič: *Od raziskav do uporabe fotovoltaike za doseganje energetske neodvisnosti in klimatske nevtralnosti*

Fotovoltaika je mlada znanstvena veda in še mlajša gospodarska panoga, ki že dokazuje, še bolj pa obeta, da bo pomembno pripomogla k trajnostni oskrbi z energijo in pri tem ne bo obremenjevala okolja. Fotonapetostni sistemi pretvarjajo svetlobno energijo neposredno v električno energijo z izkoriščanjem fotonapetostnega pojava. Proces neposredne pretvorbe se odvija v raznovrstnih sončnih celicah, ki so povezane v fotonapetostni modul kot neločljiva celota. Učinkovitost pretvorbe svetlobne energije v električno je močno odvisna od tipa sončnih celic in pod posebnimi pogoji celo presega 50 %. Modularna zasnova fotonapetostnih generatorjev omogoča izdelovanje sistemov za oskrbo z električno energijo zelo različnih moči – od samo nekaj tisočink vata za naprave komercialne elektronike do sistemov z nazivno močjo nekaj kilovatov za samostojne porabnike, kot so na primer gorske kočice ali električna vozila, in celo do omrežnih fotonapetostnih sistemov, t. i. sončnih fotonapetostnih elektrarn, z nazivno močjo tudi do nekaj sto megavatov.

V predavanju je prof. dr. Topič prikazal svoje najpomembnejše raziskave s širokega spektra znanstvenih in inženirskih izzivov fotovoltaike.

26. MAJA

Tomo Virk: *Literarna interpretacija med hermenevtiko in ideologijo*

Predavanje je na kratko osvetlilo načelno razliko med ideološkim in hermenevtičnim pristopom pri interpretaciji literarnih besedil, nato pa ob konkretnem primeru etičnega vrednotenja v knjigi Waynea Bootha o etiki pripovedne umečnosti poskušalo pokazati, kako lahko ideologija pretrga hermenevtični proces in povzroči vprašljive interpretativne sklepe.

23. JUNIJA

Jožica Škofic: *Izzivi slovenske dialektologije*

Na predavanju so bila predstavljena nekatera raziskovalna področja, s katerimi se je v preteklosti ukvarjala slovenska dialektologija, in raziskovalni izzivi sodobne slovenske dialektologije.

Temeljno dialektološko vprašanje je ob definiciji narečja predvsem narečna klasifikacija slovenskega jezika, ki lahko temelji na različnih kriterijih in metodah raziskovanja – geneolingvistika z raziskavami sistemsko povezanih gradnikov jezika po njegovih ravninah (zlasti glasoslovni in oblikoslovni) omogoča vpogled v razvoj narečnih sistemov, geolingvistika izbrane elemente jezikovnih sistemov umešča v prostor, sociolingvistika omogoča upoštevanje izvenjezikovnih dejavnikov, ki vplivajo na razvojno dinamiko zemljepisno vezanih različic jezika, psiholingvistika nudi vpogled v dožemanje jezika in njegovih različic tako pri njihovih govorcih kakor pri poslušalcih.

Od primerjalnega jezikoslovja do dialektometrije/kvantitativne dialektologije, od fonoloških opisov krajevnih govorov do njihovih opisnih slovnici in slovarjev, od posameznih jezikovnih kart do regionalnih, nacionalnih in večjezičnih atlasov, od terenskega zbiranja gradiva do njegovega urejenega arhiviranja in spletno dostopnega korpusa narečnega besedja in besedil, od jezikoslovne znanosti do strokovnega svetovanja in množičenja – ob odličnih temeljih, ki so jih slovenski dialektologiji postavili v preteklosti, ostaja za sedanje in prihodnje rodove dialektologov še veliko (vedno novih) raziskovalnih izzivov.

6. SEPTEMBRA

Marija Kozar – Mukič: Dokumentiranje načina življenja Slovencev na Madžarskem 1920–2020

Dokumentiranje načina življenja Slovencev na Madžarskem v zadnjih stotih letih, med letoma 1920 in 2020, bomo pregledali v treh obdobjih.

Med letoma 1920 in 1945 sistematično raziskovanje Porabja na terenu zaradi bližine državne meje in posledične nezaupljivosti ni bilo omogočeno. Prekmurskemu slavistu in etnologu Vilku Novaku ter prvemu prekmurskemu poklicnemu znanstveniku Avgustu Pavlu – ki je med 1920 in 1946 živel in deloval v Szombathelyu na Madžarskem – se je kljub znanju domačega narečja komaj uspelo približati informatorjem. Novak je pridobil nekaj podatkov o sezonstvu, izseljenstvu in stavbarstvu. Avgust Pavel je v svojih dveh etnološko-jezikoslovnih razpravah opisal odprta ognjišča in lov na brinjevke v madžarščini s porabsko terminologijo. Oba sta opozarjala na asimilacijo, na pomen domačega spremljevalca na terenu in pogovora v domačem narečju. Vse to velja še danes.

V drugem obdobju, med 1945 in 2000, so se na teren podali ljubljanski in domači raziskovalci. Razprave so nastajale na podlagi ustnih virov. Med letoma 1970 in 1972 so sodelavci Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti obiskali Porabje. Zbrano gradivo hranita obe instituciji v svojem arhivu. Objavljene so bile šege, ljudske pesmi in plesi (Niko Kuret, Helena Ložar-Podlogar, Julijan Strajnar, Marko Terseglav, Mirko Ramovš). Mirko Ramovš je s koreografijami podpiral delovanje folklornih skupin na Gornjem Seniku in v Sakalovcih. Julijan Strajnar je poskrbel za zborovske priredbe porabskih pesmi, ki jih poje gornjeseniški Mešani pevski zbor Avgust Pavel. Porabske pravljice z zvočnih posnetkov Milka Matičetovega iz leta 1970 v arhivu ISN so luč sveta ugledale v porabskem narečju in prevodu v knjižno slovenščino šele leta 2017.

Porabski Slovenci so objavljali prispevke v zborniku *Etnografija južnih Slovanov na Madžarskem* (Budimpešta, 1975–1993) in *Etnologija Slovencev na Madžarskem* (Budimpešta, 1997–2018). Števanovskemu profesorju slovenščine Karlu Krajcarju so zbrane pravljice izdali v Budimpešti, Murski Soboti in Ljubljani. Kot prva študentka-štipendistka iz Porabja sem diplomirala v Ljubljani

iz etnologije in slovenščine leta 1978 na etnologiji pri profesorjih Vilku Novaku in Slavku Kremenšku. Od leta 1979 kot kustosinja etnologinja Muzeja Savaria v Szombathelyu na Madžarskem raziskujem način življenja Slovencev na Madžarskem. Na pobudo svojih profesorjev sem se vključila v projekt *Način življenja Slovencev v 20. stoletju*. Raziskovala sem v Porabju in napisala vse tri predvidene knjige: *Etnološko topografijo slovenskega Porabja* leta 1984, monografijo vasi Gornji Senik leta 1988 in *Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem* leta 1996. Predmete kmečkega gospodarstva iz porabskih vasi hranijo v šestih muzejskih ustanovah na Madžarskem.

V tretjem obdobju (2000–2020) smo črpali informacije večinoma iz arhivskih virov (monografija Gornjega Senika v madžarščini, brošura o Dolnjem Seniku v madžarščini in slovenščini ter žepna knjiga o Slovencih na Madžarskem v madžarščini). Jezik porabskih Slovencev je dokumentiran v porabskem slovarju in dveh romanih domačega slavista Franceka Mukiča.

Razveseljivo je, da se je na začetku 21. stoletja spet pokazalo zanimanje za tradicionalno kulturo porabskih Slovencev med sodelavci ISN in GNI SAZU. Raziskave potekajo tudi v sodelovanju z institucijami Madžarske akademije znanosti, s podporo Evropske unije. Ugotovitev Rebeke Kunej v zvezi s terenskim delom nas spominja na nasvete Vilka Novaka in Avgusta Pavla iz prve polovice 20. stoletja: »Z lastnim opazovanjem in udeležbo v dogodkih ter pogovorih s sogovorniki (informatorji) lahko preverimo, raziskujemo in dokumentiramo ljudsko izročilo danega prostora.«

13. OKTOBRA

Roberto Merletti: *Surface Electromyography*

(Predavanje je bilo v angleščini in brez prevoda.)

Surface EMG (sEMG) is the result of a number of physiological events and bioelectric phenomena whose voltage distribution over the skin provides a window on the neuromuscular system. Movies of this surface electrical activity can also be very artistic. The analysis of sEMG imaging started 20 years ago in Torino (Italy) and in Nijmegen (The Netherlands) and research in the field developed very quickly.

The concept of a spatio-temporal 2D signal is not trivial. Measuring its features provides tools for physiological investigations and prevention of disorders as well as for planning and monitoring the effect of interventions in terms of Evidence Based Medicine. These concepts are not easy to transfer to the rehabilitation clinical and educational worlds.

EMG applications in medical fields, ranging from rehabilitation to obstetrics, from ergonomics to sport and psychology, will be illustrated with videos

and examples. Its use in research and in the clinics requires interdisciplinary training. Despite over 7000 publications, 200 review articles, and a dozen textbooks, transfer of technology and knowledge is still a bottleneck.

Proper understanding and interpretation of sEMG imply its proper detection and processing. Electrode grids are becoming common in research labs and proper sampling in space is required for a meaningful interpolation and processing of the resulting image. The definition of regions of activity and the spatial distribution of amplitude and spectral features provide maps of great clinical interest. More recent and sophisticated processing technique allows the decomposition of the signal into the constituent motor unit action potential trains. This is a powerful tool for investigating the Central Nervous System muscle control strategies using the window provided by sEMG images.

17. NOVEMBRA

Han Steenwijk: *O Buttolovem seznamu rezijanskih besed (1818): vloga šuma v narečnem gradivu*

Rezijanski župnik Odorico Buttolo (1768–1845), rojen Solbičan, je zapustil rokopis, ki vsebuje seznam več kot 200 italijanskih besed in njihov prevod v rezijanščino. Na začetku seznama je tudi rezijanski prevod italijanske različice molitve očenaš. Iz gradiva želimo dobiti čim več podatkov o rezijanščini na začetku 19. stoletja, zato si moramo najprej zastaviti vprašanje o zanesljivosti ponujenega gradiva. Pri odgovoru na to vprašanje bomo naleteli na nekatere moteče dejavnike, ki se večkrat pojavljajo pri zbiranju in vrednotenju dialektoloških podatkov. Kljub šumu, ki ga taki dejavniki povzročajo, seznam ponuja dragocene podatke o rezijanskem glasoslovju in besedju Buttolovega časa.

Besedila nastopnih predavanj izrednih članov bodo objavljena v posebnem zborniku.

DAN SAZU

10. NOVEMBRA

Nagovor predsednika SAZU akad. Petra Štiha

Spoštovane članice in spoštovani člani SAZU, drage kolegice in kolegi, spoštovane gospe in spoštovani gospodje, leta 1938 je bila po sedemnajstih letih vztrajnih prizadevanj slovenskih znanstvenikov in umetnikov ter najpomembnejših slovenskih kulturnih društev, ki so se jim pridružili tudi vodilni slovenski politiki tistega časa, v Ljubljani kot javna ustanova ustanovljena Slovenska akademija znanosti in umetnosti, ki pa sprva v svojem imenu še ni imela pridevnika »slovenska«.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani je bila ustanovljena z Uredbo z zakonsko močjo, ki jo je sprejela jugoslovanska vlada oziroma ministrski svet v Beogradu, podpisal pa jo je regent Pavle Karađorđević. Obsegala je le 26 členov. Ti so opredeljevali naloge Akademije, določili njeno notranjo strukturo, vrste članstva ter volitve članov in funkcionarjev. Akademija je tako lahko imela največ 30 rednih in 60 dopisnih članov ter častne člane, ki so bili razdeljeni v štiri razrede: filozofsko-filološko-zgodovinski, pravni, matematično-prirodoslovni in umetniški razred. Uredba je nadalje določala, da so člani, razen ustanovnih, ki so bili imenovani, voljeni na glavni skupščini, ki je najvišje telo Akademije. Njen izvršilni organ je bilo Predsedništvo. Sestavljali so ga predsednik Akademije, glavni tajnik in načelniki razredov, pri tem pa samo predsednika niso volili člani Akademije, temveč je bil imenovan s kraljevim ukazom na predlog prosvetnega ministra izmed treh rednih članov, ki so bili z volitvami izbrani na glavni skupščini.

Uredba je stopila v veljavo z njeno objavo v *Službenih novinah* 31. avgusta 1938. Dne 7. septembra ji je sledila še objava v *Službenem listu Kraljevske banske uprave Dravske banovine*, slovensko javnost pa je z njenimi najpomembnejšimi člani že 2. septembra seznanil časnik *Slovenec*.

Prvih 18 rednih članov AZU so v imenu mladoletnega kralja Petra II. imenovali njegovi namestniki, po videzu nič kaj lepe članske diplome pa je 7. oktobra 1938 izstavilo ministrstvo prosvete; leta 1940 so jih nadomestili z novimi, ki jih je oblikoval Jože Plečnik. Ustanovni člani naše Akademije so bili imenovani na podlagi seznama kandidatov, ki ga je predložilo šele decembra 1937 v okviru priprav na ustanovitev Akademije ustanovljeno Društvo AZU. Mislim, da je prav, da se jih ob tej priložnosti še enkrat spomnimo. To so bili: v filozofsko-filološko-historičnem razredu France Kidrič, Milko Kos, Rajko Nahtigal, Fran Ramovš in Aleš Ušeničnik, ki je kot najstarejši do imenovanja predsednika tudi vodil Akademijo; v pravnem razredu Metod Dolenc, Gregor Krek, Rado Kušej, Leonid Pitamic in Janko Polec; v matematično-prirodoslovnem razredu Jovan Hadži, Josip Plemelj in Rihard Zupančič ter v umetniškem razredu Fran Saleški Finžgar, Rihard Jakopič, Matija Jama, Jože Plečnik in Oton Župančič. Z besedami Franceta Steleta je bila z izvolitvijo v Akademijo – skupaj s tistimi, ki so bili tako kot on izvoljeni leta 1940 – nagrajena generacija, ki je ponesla po prevratu slovensko znanost in umetnost na novo evropsko raven.

Ustanovni člani Akademije znanosti in umetnosti so se na svoji prvi glavni skupščini zbrali 12. novembra 1938. Ta datum, ko je Akademija resnično začela delovati, praznujemo kot rojstni dan naše Akademije, čeprav je bila formalno ustanovljena več kot dva meseca pred tem.

Prve skupščine, ki je imela samo eno točko dnevnega reda – to je izvolitev treh kandidatov za predsednika v skladu z 21. členom Uredbe o Akademiji – se je udeležilo 14 članov Akademije. Po več poskusnih volitvah sta bila na prvo in

drugo mesto kot enakovredna kandidata izvoljena jezikoslovec Rajko Nahtigal in pravnik Gregor Krek, na tretje mesto pa po dodatnih volitvah jezikoslovec Fran Ramovš. Na tej podlagi je regent Pavel 4. januarja 1939 na predlog prosvetnega ministra za prvega predsednika AZU v Ljubljani imenoval Rajka Nahtigala, ki je dolžnost prevzel 28. januarja. Naj ob robu temu dodam, da je bil na enak način v času vojne in italijanske okupacije leta 1942 imenovan tudi drugi predsednik naše Akademije. V skladu z Uredbo iz leta 1938 so akademiki na glavni skupščini izvolili tri kandidate, izmed katerih je nato visoki komisar Ljubljanske pokrajine Emilio Grazioli 27. junija 1942 z dekretom za novega predsednika imenoval Milana Vidmarja. Šele z začasno uredbo o AZU iz septembra 1945 in nato dokončno z Zakonom o SAZU iz leta 1948 volijo predsednika člani Akademije sami.

Spoštovane članice in spoštovani člani SAZU, na izvršilnem odboru smo letos spomladi sklenili, da bomo 12. november, ko je leta 1938 potekala ustanovna oziroma prva glavna skupščina AZU in ki ga razumemo kot rojstni dan naše Akademije, odslej praznovali kot dan SAZU. Z njim se želimo poudarjeno spominjati začetkov naše Akademije in tudi na takšen način v slovenski javnosti krepiti zavest o njenem pomenu za slovenstvo in Slovenijo.

Dan SAZU bomo obeleževali s predavanji naših članic in članov ali uglednih gostov iz domovine in tujine. V izvršilnem odboru smo bili enotnega mnenja, da je primerno, da serijo novih in po svojih predavateljih izstopajočih predavanj odpre redni član oziroma članica naše Akademije. Našemu vabilu se je prijazno odzval akad. Jože Krašovec, za kar se mu na tem mestu najlepše zahvaljujem. Akad. Krašovec, teolog, biblicist, filozof in prevajalec z doktorati iz Rima, Jeruzalema in Pariza ter zaslužni profesor Univerze v Ljubljani, kjer se je na Teološki fakulteti dolga leta posvečal bibličnim študijam, iz katerih mu je zrasla obsežna bibliografija z vrsto v tujini objavljenih monografij, sodi med naše najuglednejše in v javnosti najbolj prepoznavne člane, ki ga poleg znanstvenih in strokovnih presežkov izrazito krasijo tudi humanistični nazori. Njegovo današnje predavanje ima naslov *Znanost in umetnost na poti do edinosti v svetu nasprotij in protislovij*. Spoštovani gospod akademik Krašovec, beseda je vaša.

Jože Krašovec: *Znanost in umetnost na poti do edinosti v svetu nasprotij in protislovij*

Dne 12. novembra 1938 je bila na rektoratu Univerze v Ljubljani ustanovna oziroma »prva glavna skupščina« Akademije znanosti in umetnosti. Ta dan šteje mo za rojstni dan naše Akademije. Ker danes (10. novembra 2022) obhajamo prvi dan SAZU, nas prevevajo posebna čustva ob spominu na vsa leta, ki smo jih člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti doživljali na naši najvišji

znanstveni ustanovi. Osnovni namen raziskav članov Akademije je od vsega začetka utrjevanje naše nacionalne samobitnosti na temelju naše specifične vpetosti v nasprotja med močjo velikih sil vseh kontinentov in med trdoživostjo malih narodov. Trdoživost malih narodov se kaže v vnemi za preživetje s preseganjem ozkih geografskih, ideoloških in političnih okvirov z močjo ustvarjalnega duha, ki vse ljudi dobre volje po vsem svetu združuje v univerzalno skupnost z močnim čutom za solidarnost. Danes ima Slovenska akademija znanosti in umetnosti sklenjeno dvostransko pogodbo s 45 tujimi akademijami, aktivno pa sodeluje tudi z medakademijskimi združenji.

V vpetosti v vrenje duha v naši lastni domovini in v globalnem svetu vsak na svoj način doživlja antinomije, nasprotja in protislovja na kozmični, družbeni in duhovni ravni. Pojav nasprotij in protislovij so že v antiki opazili nekateri filozofi. Leta 1807 pa je Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1770–1831), utemeljitelj nemškega objektivnega idealizma, objavil svoje prvo večje, pa tudi najslovitije delo *Phänomenologie des Geistes*, v katerem je razvil tehniko dialektičnega mišljenja, ki ga je dopolnil v poznejših delih, predvsem v delu *Vorlesungen über die Philosophie der Geschichte* (*Predavanja o filozofiji zgodovine*, 1848). Odmevi na Heglove poglede na svet antinomij in protislovij še posebej očitno kažejo, kako aktualno je vprašanje izvora, vloge in posledic nasprotij in protislovij v svetu znanosti in umetnosti.

Leonard F. Wheat v svoji študiji *Hegel's Undiscovered Thesis-Antithesis-Synthesis Dialectics* (2012) ugotavlja, da v stotinah knjig in tisočih člankov ni našel nobenega razlagalca Heglove filozofije, ki bi njegovo dialektično triado teza – antiteza – sinteza zadovoljivo razložil. Wheat razlagalce Heglove filozofije deli na tiste, ki mu dialektično mišljenje odrekajo, in tiste, ki mu ga priznavajo. Po njegovem mnenju sta Hegla razumela samo Karl Max in Paul Tillich. V predstavitvi »narave problema« (strani 14–17) Wheat navaja 35 konceptualnih parov teza – antiteza:

1. Univerzalno in posebno
 2. Eden in mnogo
 3. Združitev in ločitev
 4. Bistvo in eksistenca
 5. Božanski in človeški
 6. Notranji in zunanji
- [...]

Zgodovina človeške kulture in znanosti kaže, da so nekateri nasprotja dojemali predvsem kot kozmične danosti, drugi kot metafizične ideje, nekateri pa so glavno pozornost posvečali moralnemu imperativu človeške osebe, ki ji posebno dostojanstvo zagotavlja moralni imperativ vesti. Skozi vso zgodovino

razvoja evropske civilizacije narekuje narava teh treh domen različne pristope v okviru znanosti, umetnosti, religije in osebnega življenja. Simbolna vloga nasprotij v izražanju odtenkov nasprotij v moralnem redu je porajala predvsem nasprotno pojme, kot so Bog in demon ali malik, materialno in duhovno, nebeško in zemeljsko, vera in nevera, meso in duh, vrlina in pokvarjenost, strah in pogum itn. Simbolna uporaba teh nasprotij sestavlja samo substanco evropske umetnosti, religije, hermenevtike, filozofije, psihologije in teologije,³ zato odpira velike možnosti za bolj pretanjen hermenevtičen pristop k vprašanju vloge nasprotij v naši kulturi.

Heglovi prikazi nasprotnih pojmov odražajo njegov konceptualen interes v razlaganju razmerja teza – antiteza – sinteza. Pogled v antiko pa kaže, da so že starogrški filozofi bili pozorni na pojav nasprotij, a so jih, še posebej Heraklit, razlagali bolj v povezavi s spoznanji o kozmičnih zakonih kakor na idejni, antropološki in sociološki osnovi.

1. Kozmološka percepcija nasprotij pri grškem filozofu Heraklitu

Pogosto citiranje Heraklitovih pogledov na vlogo in pomen nasprotij v strukturi sveta v obdobju rimske vladavine kaže na aktualnost tematike (Norden 1971, zv. 2, 18). Eduard Norden govori o »duhovnih titanah tistega časa« in ugotavlja: »Skupna vez, ki jih vse povezuje, je boj proti tradicionalnemu in najde svoj čutni izraz v antitetičnem jeziku. Heraklit, zaničevalec sofistične retorike, je bil pravzaprav njegov oče.« (Norden 1971, 20–21) Pomembna okoliščina pa je, da velik del Heraklitovih fragmentov razlaga oblike in pomen nasprotij na kozmični, ne pa na antropološki ravni.

Za razumevanje narave in vloge nasprotij v likovni umetnosti in glasbi je posebno poveden odlomek v delu *De mundo* (5, 396b7), ki ga je tradicija pripisovala Aristotelu. Besedilo v fragmentu 10 (59B) v podkrepitev razlage vloge nasprotij navaja stališče Heraklita: »Stvari, vzete skupaj, so cele in ne cele, nekaj, kar se združuje in ločuje, kar je usklajeno in neusklajeno: iz vseh stvari je mogoče narediti enotnost in iz enotnosti vse stvari.« (Heraclitus 1986, 167–168) Osnovna ideja tega odlomka je, da v naravnem svetu nasprotja omogočajo harmonijo raznih vrst: v redu spola, slikarstva, glasbe in končno v strukturi celotnega sveta. Razlagalci pa imajo težavo v razumevanju, kako je v naravnem redu sploh mogoče, da nasprotja sestavljajo harmonijo.

Temeljno vprašanje je, ali se harmonija ustvarja v poteku dogodkov, ki jih dojemamo v nasprotjih, v časovnem zaporedju, ali v sočasnosti strukture sveta. Kako aktualno je to vprašanje, nam pokaže primer rabe nasprotij v 3. poglavju svetopisemske knjige *Pridigar*, ki se glasi: »Vse ima svoj trenutek, vsaka reč ima svoj čas pod nebom: Čas za rojevanje in čas za umiranje; čas za sajenje in čas,

³ Za opredelitev raznih vidikov percepcije nasprotij prim. Clark 1997; Priest 2006; Lee 2010; Wong 2014.

da se vsajeno izruje. Čas za ubijanje in čas za ozdravljanje; čas za podiranje in čas za zidanje. Čas za jokanje in čas za smejanje; čas za žalovanje in čas za plesanje. Čas za metanje kamnov in čas za zbiranje kamnov; čas za objemanje in čas, ko se zdržiš objemanja. Čas za iskanje in čas za izgubljanje; čas za zbiranje in čas za razmetavanje. Čas za trganje in čas za šivanje; čas za molčanje in čas za govorjenje. Čas za ljubezen in čas za sovraštvo; čas za vojno in čas za mir.« (Prd 3,1-8) Razporejanje dogodkov in odločitev po časovnem zaporedju nam omogoča predstavo možne harmonije v okviru celote vesoljnega reda. Težko pa si predstavljamo harmonijo, če imamo pred očmi način delovanja pojavnega sveta v sočasnosti. Kirk to dilemo razlaga takole:

Res je, da pojavni svet ponazarja enotnost, ki jo sestavlja pluralnost, ne samo zato, ker je celota iz delov, temveč zato, ker so vsi njegovi navidezno nepovezani deli bistveno povezani: torej se domneva na podlagi sovpadanja nasprotij. [...] Heraklitova enotnost je povezava med nasprotji in povezava se komajda lahko šteje za edino sestavino stvari, ki so povezane. (Heraclitus 1986, 178)

Način delovanja pojavnega sveta kaže, da vesolje kaže na centripetalno in ne centrifugalno zakonitost povezovanja delov v celoto. Raba nasprotij ima torej retorično funkcijo izražanja celote kozmične resničnosti, ker povezuje tudi vse dele resničnosti, ki obstajajo vmes, med nasprotji. Na področju antične retorike, vključno s svetopisemsko literaturo, sta se uveljavila dva izraza za povezovanje nasprotij v celoto. Precej razumljiv izraz je »polarno izražanje«, ki pomeni zaobjemanje celotne resničnosti med nasprotji. Prvi stavek v Svetem pismu »V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo« (1 Mz 1,1) dejansko ne označuje kozmične resničnosti »neba« in »zemlje«, temveč služi kot retorično sredstvo za izražanje celote vesolja. S to vrsto retorike so si v antiki pomagali, da so se izognili abstraktnim pojmom, kot so »vse«, »vesolje« itn. Drugi uveljavljeni strokovni izraz je »merizem« (gr. »delitev«), ki označuje delitev celotne resničnosti v dele, kar pa v dojetju resničnosti pomeni dejansko združevanje delov v celoto. Samo v primerih prilagoditve vseh delov neke resničnosti s celoto je koincidenca nasprotij mogoča.

Če povzamemo Heraklitovo dojetje nasprotij v kozmosu, lahko sklepamo, da je njegovo osnovno sporočilo v tem, da nasprotij ne dojemamo kot deformacijo kozmičnega reda, temveč kot oporne točke za dojetje celote kozmosa, torej vsega, kar je med ekstremi in nasprotji v odnosu do boga, Logosa, ali univerzalne kozmične harmonije. Vesolje lahko dojemamo kot »kozmos«, se pravi urejeno in harmonično univerzalno resničnost, ki ne dopušča, da posamična nasprotja izstopajo iz celote in prevladajo nad drugimi, temveč igrajo konstruktivno vlogo interakcije med nasprotji, ki zajame vse, kar obstaja med nasprotji. Za ljudi to pomeni, da morajo svoje mesto v kozmosu usklajevati z determinacijo usklajevanja nasprotij v težnji po univerzalni kozmični harmoniji.

Usklajevanje vtisa o nasprotjih pa je za človeka najbolj boleče, ker v njem ne delujejo samo združevalni, ampak tudi razdiralni instinkti. Vedno smo v nevarnosti, da potenciramo dojemanje nekega ekstrema, ga presojava ločeno od celote in za vsako tezo iščemo antitezo brez želje po sintezi.

2. »Semantična« dialektika in Kantov moralni imperativ

V novjšem obdobju je postalo pomembno razlikovanje med »metafizično« in »semantično« percepcijo nasprotij, ker v naši komunikaciji igra odločilno vlogo jezik v vseh svojih razsežnostih. V presoji narave jezika pa Alfred Tarski pride do distinkcije med »objektnim jezikom« (*object-language*) in »meta-jezikom« (*meta-language*), ki je »bistveno bogatejši« in vsebuje objekte višjega logičnega tipa, ki omogoča dojemanje posebne vrste antonomij, imenovane »semantični paradoksi« (Tarski 1935, 1944). V metafizičnem načinu izražanja se pojavlja ideja o resničnosti sami na sebi (po Kantu *Ding an sich*), za razliko od tega, kar je o njej rečeno. Razlikovanje med »metafizično« in »semantično« percepcijo nasprotij se odraža v vseh domenah humanistike: govorimo o dihotomiji med materialnim in duhovnim, med realnim in idealnim. Poznamo klasično razlikovanje med formo (*eidos*) in materijo (*hyle*); sholastično razlikovanje med čutno formo (*morphe, species sensibilis*) in inteligibilno formo (*eidos, species apprehensibilis*), razlikovanje med formo kot lastnostjo objekta in formo kot produktom mišljenja. Kant je formo opredelil kot *a priori* intuicijo, transcendentalno idejo pojavov. Umetniško delo ima vlogo izražanja metafizične ali transcendentalne ideje, ki je lahko formalna, konceptualna, ekspresionistična, intelektualna, numinozna, duhovna ali estetski vidik umetniškega dela.

V svojem delu *Kritik der reinen Vernunft* (*Kritika čistega uma*, 1787) je Immanuel Kant (1724–1804) dokazoval, da imajo naše kategorije naraven obseg aplikacij. Če svoje časovne pojme apliciramo na celotno vesolje, ki leži onkraj naše izkušnje, bomo lahko dokazali, da je vesolje hkrati vezano na čas in v časovnem pogledu večno. V tem razmerju nastajajo antinomije, argumenti, ki končujejo v kontradikciji. V svojem dojemanju Kantovih antinomij je Friedrich Hegel (1770–1831) trdil, da so naši koncepti kontradiktorni, in je sklepal, da so nedoslednosti resnične, če se porajajo ob popolnoma pravilni aplikaciji konceptov/jezika.

Razlog za pogosto neustrezno rabo terminologije je predvsem pomanjkljivo razlikovanje med fenomenološkimi, kozmološkimi, ontološkimi in moralnimi vidiki dojemanja in prezentacije sestave sveta in delovanja človeštva, ki konec koncev ne morejo biti v antitetičnem, ampak so v komplementarnem medsebojnem razmerju. V vsakdanjem občevanju, v filozofskih diskurzih, v znanstvenem raziskovanju in v umetniških prikazih pojavov in zakonov sveta se opiramo na nasprotne koncepte. Ljudje smo pozorni na nasprotja vseh vrst, nasprotja v naravi in nasprotja v svetu jezika. Tako v naravi kot v svetu jezika nasprotja v večini primerov niso rabljena v resničnem antitetičnem smislu,

temveč kot komplementarne polarnosti oziroma kontrasti. V različnih oblikah dialoga antitetičen način govora služi za izražanje namenov, ciljev, verovanj, za zavračanje pričakovanja, za dopuščanje možnosti in korelacije izjav. Dokler ostajamo v svetu pojavov in intelektualnega diskurza, lahko nasprotja, kot so univerzalno in partikularno, eden in številni, edinost in ločevanje, bistvo in eksistenca, božansko in človeško, notranje in zunanje, umetno in naravno, abstraktno in konkretno, resnica in laž, teorija in praksa, ženska in moški itn., uporabljamo brez dramatičnega osebne učinka.

Resnične eksistencialne in intelektualne drame se odvijajo na ravni človekove vesti, osebnih moralnih dilem, moralnih in pravnih norm. Antiteze na ravni morale obstajajo v vseh časih, kljub veri v božanski zakon in sankcije. V modernem času se bije boj med sprejemanjem in zavračanjem božanske avtoritete v utemeljevanju osnovnega moralnega zakona in vrednot. To osnovno antitezo je mogoče dobro osvetliti s primerjalno analizo filozofije Sørenega Kierkegaarda (1813–1855) in Friedricha Nietzscheja (1844–1900). Nietzsche je v nasprotju s Kierkegaardom v krščanstvu videl svojstveno šibkost, ki jo je razumel kot antitezo k svoji volji do moči. Krščanstvo je dojemal kot religijo »šibkega in dekadentnega ljudstva«, kot podaljšek morale »gospodar – suženj«, ki temelji na prejšnjih razrednih razlikah. Zavrgel je idejo božjega kot osnove za naše religiozno in moralno verovanje. Uvedel je koncept Nadčloveka kot antiteze Bogu in je vse religije presojal izključno glede na njihove učinke na družbo.

Nasprotujoči si nazori pri nekaterih filozofih ilustrirajo ozadje tega premika. Primerjalna presoja razumevanja sveta pri Friedrichu Heglu (1770–1831), pri Sørenu Kierkegaardu (1813–1855) in pri Karlu Marxu (1818–1883) se zdi najbolj koristna. Hegel je verjel v dialektično strukturo in historično neizbežnost sveta. Zagovarjal je tezo, da smo priče historičnega boja med idejami in njihovimi antitezami. V nasprotju s Heglom Karl Marx vprašanja, ali je objektivno resnico mogoče pripisati človekovemu mišljenju, ni presojal kot teoretično, temveč kot praktično vprašanje. V nasprotju s Kierkegaardom je videl izvor alienacije sodobne družbe v materialnih strukturah in v ekonomiji. Po njegovem mnenju so bili delavci odtujeni od svojega »človeškega bistva«. Heglov koncept sveta, ki ga poganja historični boj med idejami in njihovimi antitezami, je nadomestil svet, ki ga poganja historični boj med različnimi razredi za nadzor nad sredstvi produkcije. Marx je trdil, da je Heglova dialektična metoda idealistična, medtem ko je njegova materialistična. Med Heglom in Marxom odkrijemo Kierkegaarda, ki je veroval v duhovne osnove resničnosti in vztrajal, da je sedanji človekov položaj alienacija, ki je duhovne narave.

Primerjava razlik v pogledih se osredotoča na pojmovanje kontradikcije (prim. Priest 2010). Hegel je trdil, da je vsaka stvar kontradiktorna, in je konkretna družbena razmerja obravnaval kot manifestacije razmerij med idejami. »Ideja« je bila za Hegla celota, totalnost, v kateri so se razmerja razvila z ustvar-

janjem kontradikcij. Končno so vse kontradikcije dosegle spravo v Ideji. Marx je zavrnil Heglove abstraktne koncepte kontradikcije kot nekaj internega v bistvu resničnosti in je prepoznal izvor kontradikcij v kontradiktorni naravi sistema produkcije, ki je kapitalizem. Kontradiktorni pogledi na svet pri teh in nekaterih drugih vplivnih filozofih ter mislecih moderne dobe so neizogibno generirali kontradiktorne odnose do religije, vrednot, družbenih organizacij in še posebej obrat v politiki, ki se imenuje totalitarizem. Priče in različni viri razkrivajo različne načine preganjanja, ki odsevajo notranjo logiko posvetnih totalitarizmov. Ti so rezultat redukcije zahodnih simbolov človekovega dostojanstva, svobode in enakosti za vse državljane zavili v potrošniške slogane. Nietzschejev program »razvrednotenja vseh vrednot«, njegova volja do moči in povzdigovanje nadčloveka so navdihovali predvsem nacizem. Komunizem ima posebno kompleksno teoretično ozadje za opozicijo krščanstvu in vsaki religiji.

Ideološka nasprotja so v 20. stoletju eskalirala do te mere, da so sprevržene ideologije začele ogroziti samo temeljno vprašanje smiselnosti zgodovinsko preverjenih vrednot in so znanost začele podrežati vsem vrstam gradnje babilonskega stolpa »z vrhom do neba« (1 Mz 11,4). Namesto globalne empatije do vseh ljudi vseh narodov sveta se stopnjuje tekmovanje med kolonizatorji z najbolj neverjetnim konstruktom jezika propagande z zlorabo svobode, demokracije in solidarnosti. Tako se uresničuje ugotovitev motivov za gradnjo babilonskega stolpa: »Glej vsi so eno ljudstvo in imajo en jezik. In to je začetek njihovega dela. Zdaj jih ne bo nič zadržalo, da ne bi storili vse, karkoli jim pride na um.« (1 Mz 11,6) Judovski pisatelj Stefan Zweig je leta 1942 v svojem delu *Die Welt von Gestern* (prevod *Včerajšnji svet*, 2008) zapisal sumarij svojega doživljanja najbolj pretresljive antiteze med veličastnimi sadovi moderne znanosti in med prepadnim dnom stanja človeškega duha:

Bil sem nemočna priča najbolj nepredstavljivega padca človeštva v davno pozabljeno barbarstvo z njegovo zavestno in načrtno dogmo nečlovečnosti. Nam je bilo namenjeno, da smo bili zopet priča vojni brez napovedi, koncentracijskim taboriščem, mučenju, ropanju množic, bombnim napadom na nezavarovana mesta, zverinskim dejanjem, ki jih že petdeset generacij ni več poznalo in ki jih bodoče – upajmo – ne bodo več trpele. Toda po nekem paradoksu sem istočasno, ko je naš svet moralno padel tisoč let v preteklost, spremljal, kako se je to isto človeštvo na področju tehnike in duhovnosti povzpelo do neslutnih dejanj, da je na mah prekosilo vse, kar je bilo storjeno prej v milijon letih. Zavzetje zračnega prostora z letalom, prenos človeške besede v isti sekundi prek vse zemeljske oble in s tem obvladovanje svetovnega prostora, cepitev atoma, zmaga nad najbolj zahrbtnimi boleznimi, skoraj dnevno uresničevanje tega, kar je bilo še včeraj nemogoče. Nikdar prej se človeštvo ni vedlo bolj satansko kot v naših časih in nikdar prej ni ustvarilo toliko božanskega. (Zweig 2008, 8–9)

3. Nasprotja kot kontradikcije v redu morale

Spopad med vrednotami in razvrednotenjem vseh vrednot odraža paradoks razpetosti človeške narave med težnjem (*inclinatio*) po najvišjem dobrem in torej po najvišji sreči in med nagnjenostjo (*propensio*) k slabemu. Immanuel Kant v svojem delu *Die Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft* (*Religija znotraj meja golega uma*, 1793) v štirih delih temu paradoksu posveča veliko pozornosti. V prvem delu (1.22) piše, da je človek »moralno dober ali moralno zloben« (*entweder sittlich gut oder sittlich böse*). V 1.2.29 človeško slabost označuje pod tremi vidiki: prvič pod vidikom šibkosti (*Gebrechlichkeit, fragilitas*); drugič pod vidikom nelojalnosti (*Unlauterkeit, impuritas, improbitas*); tretjič pod vidikom zlobnosti (*Bösartigkeit, vitiositas, pravitas*), pokvarjenosti (*Verderbtheit, corruptio*) ali sprevrženosti (*Verkehrtheit, perversitas*). V nagnjenosti k zlu (*Böse*) Kant vidi »celo radikalno, prirojeno zlo« (*»selbst ein radicales, angebornes Böse«*).

Razlog za dojemanje resničnih nasprotij ni sestava vesoljstva kot takšnega, tudi ne abstraktni filozofski koncepti, kot sta »idealizem« ali »materializem«, temveč človekov moralni čut, da razlikuje med dobrim in slabim. Nujen pogoj za ustrezno dojemanje narave nasprotij in za pravilno rabo terminologije je ustrezno razlikovanje med konstitutivnim in moralnim dualizmom. Moralni čut za antitezo med dobrim in zlim je v vseh religijah ustvaril antitetične prezentacije bogov in demonov, dobrih in slabih duhov, personifikacije dobrega in zla, pravičnosti in nepravičnosti, pravičnih in nepravičnih oseb, ideale ljubezni in nesrečo sovraštva itn. Bogata raba različnih oblik nasprotja v Svetem pismu in v poznejših judovsko-krščanskih civilizacijah kaže, da so moralne osnove prisotne v samem jedru judovstva in krščanstva, v nasprotju s »fatalističnimi« antičnimi kulturami in njihovimi novodobnimi panteizmi in determinizmi.

Kulture starega Bližnjega vzhoda so od najstarejših časov močno vplivale na razvoj evropske kulture vse do danes. Uveljavilo se je mnenje, da je stara Grčija dala filozofijo, stari Rim pravo, stari Izrael religijo. V antiki so osnovne idejne usmeritve določale nasprotje med dojetjem determinacije kozmičnega reda in med vtisom o neobvladljivosti kaotičnih sil; nasprotje med zavestjo o delovanju neobvladljive usode in med zavestjo neodtujljive osebne vesti in svobode; nasprotje med vero v mnoštvo bogov in malikov ter med vero v enega Boga stvarnika in gospodarja zgodovine odrešenja; nasprotje med cikličnim ponavljanjem vedno istega in med inklinacijo progresivne zgodovine k telosu; nasprotje med čutom odgovornosti za vse ljudi in med samovoljnim prisvajanjem oblasti; nasprotje med apoteozo faraonov in med moralnim imperativom, ki ga nosi v sebi vsak posameznik; nasprotje med kolektivističnimi paradami in med tihožitjem vesoljnega občestva, ki zajema družine in narode v njihovi biti. Nekatera nasprotja se izravnavajo, druga se zastrujejo.

Posvet o volilnem sistemu / *Symposium on the electoral system*

Akademijo sta obiskala oba predsednika vlade:
januarja Janez Janša, novembra pa Robert Golob. /
*Both Prime Ministers visited the SASA: Janez Janša
in January and Robert Golob in November.*

Predstavitve zbornika *Koga reševati v času pandemije?* / *Presentation of conference proceedings Whom to Save During the Pandemic?*

Posvet o podnebnih spremembah in biogospodarstvu / *Conference on climate changes and bioeconomy*

Akad. Kajetan Gantar je prejel Prešerenovo nagrado. (foto: Daniel Novakovič/STA) / Acad. Kajetan Gantar received the Prešeren Award.

Posvet o ključnih vprašanjih za razvoj zdravstva v naslednjem desetletju / Conference on the key issues of healthcare in the coming decade

Predstavitve monografije *Pravica do abortusa* / Presentation of the monograph *The Right to Abortion*

Brazilski veleposlanik Eduardo Prisco Paraiso Ramos na obisku SAZU / The Brazilian Ambassador Eduardo Prisco Paraiso Ramos visited the SASA.

4. Pregled opravljenih projektov na področju humanistike na SAZU in ZRC SAZU

Akademija je na vseh področjih znanosti in umetnosti izvajala svoje poslanstvo skladno z nazivom »Slovenska akademija znanosti in umetnosti«. Njen poglavitni cilj je torej bil prizadevanje za utrjevanje osebne in narodnostne identitete. Z uresničevanjem tega cilja lahko največ prispevamo za širjenje edinosti v Srednji in širši Evropi od Gibraltarja do Japonskega morja. Akademija v načelu deluje nadideološko in se izogiba konfliktom, ki razdvajajo ljudi po samovoljnih ideoloških in drugih dejavnikih. Vodstvo SAZU si je vsa leta prizadevalo za enakopravno zastopnost vseh področij znanosti, zajetih v šestih razredih Akademije. Vsak razred lahko s ponosom navede vrsto pomembnih skupinskih in individualnih dosežkov raziskovalnega in umetniškega dela v službi stroke, gospodarstva, kulture in religije. Izredno pomembno vlogo igra Biblioteka SAZU, ki skrbi za dostopnost gradiva in mednarodno izmenjavo. Mednarodno sodelovanje Akademije se izvaja pod pokroviteljstvom Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo. Oddelek skrbi za sodelovanje na področju znanosti in umetnosti z akademijami in medakademijskimi združenji po svetu, torej na bilateralni in multilateralni ravni.

Kot predstavnik II. razreda bi na tem mestu želel navesti nekaj temeljnih del, ki jih je Akademija, v veliki meri ob sodelovanju z ZRC SAZU, izvedla v času svojega obstoja. Od številnih objav, ki jih je pripravila SAZU sama ali ob sodelovanju drugih ustanov, naj navedem temeljna dela, ki so posebnega narodnostnega pomena: *Etimološki slovar slovenskega jezika*; *Slovenski pravopis*; *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ); zbirka *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*; na področju folkloristike zbirka *Slovenske ljudske pesmi* (v šestih knjigah); *Novi slovenski biografski leksikon* (NSBL); na področju bibličistike priprava dveh komentiranih prevodov Svetega pisma ob sodelovanju s SAZU v obdobju od leta 1981; izdaja najstarejših slovenskih prevodov Svetega pisma v mednarodni zbirki *Biblia Slavica*; faksimilna izdaja *Iconotheca Valvasoriana*. Skupinski in individualni projekti so sad zavesti o pomenu temeljnih virov naše kulture in duhovnosti. V zadnjih letih je posebno pomenljivo prizadevanje za veljavo slovenskega jezika v javnosti.

Ob ustanavljanju Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani je bila leta 1938 med njene prioritete naloge vključena izdelava etimološkega slovarja slovenskega jezika. Leta 1942 je Komisija za etimološki slovar slovenskega jezika s člani Rajkom Nahtigalom (predsednik), Franom Ramovšem (tajnik), Antonom Breznikom in Ivanom Grafenauerjem sprejela idejni načrt za slovar. Leta 1952 je skrb za pripravo in izdelavo slovarja prevzel prof. France Bezlaj. Na začetku osemdesetih let sta začela v Etimološko-onomastični sekciji Inštituta za slovenski jezik pri izdelavi slovarja sodelovati Marko Snoj (od leta 1981) in Metka Furlan (od leta 1983), ki delo nadaljujeta po smrti akad. Franceta Bezlaja leta

1993. Leta 1997 je Marko Snoj pri založbi Mladinska knjiga izdal svoj *Slovenski etimološki slovar*. Druga, dopolnjena izdaja njegovega slovarja je leta 2003 izšla pri založbi Modrijan, tretja pa leta 2015 najprej na spletu na prosto dostopnem slovarskem portalu Fran, naslednje leto pa tudi v tiskani izdaji pri Založbi ZRC.

Od vsega začetka je Akademija skrbela za pripravo *Slovenskega pravopisa*. Izdala ga je v letih 1950, 1962 in 1990. V šesti izdaji je leta 1990 izšel prvi del *Slovenski pravopis – pravila*, leta 2001 pa je izšel celoten pravopis skupaj s slovarskim delom. Vzporedno je na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU potekala priprava *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki je v petih knjigah izšel v letih 1970–1991. Leta 1997 je izšel v eni knjigi, leta 2014 pa kot druga dopolnjena in deloma prenovljena izdaja v dveh knjigah. Zdaj na inštitutu nastaja tudi tretja izdaja SSKJ, ki bo popolnoma nov slovar.

Od leta 1946 dalje poteka veliki projekt *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*. To je najstarejša in največja kontinuirana znanstvenokritična knjižna zbirka v slovenskem jeziku v Sloveniji. Glavna urednika zbirke, Anton Ocvirk in France Bernik, sta v svojem času v tej zbirki izdala glavnino slovenske literarne klasike. Anton Ocvirk, ustanovitelj zbirke, jo je urejal od 1946 do svoje smrti leta 1980. Od leta 1980 do konca leta 2010 je zbirko urejal France Bernik. Leta 2009 je urejanje zbirke prevzel ZRC SAZU. Do takrat je izšlo 233 knjig zbranih del in devet monografij. Ob 70-letnici leta 2016 je izšla brošura *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev 1946–2016*.

Med osrednje projekte SAZU in ZRC SAZU spada *Novi Slovenski biografski leksikon (NSBL)*. Ta projekt nadgrajuje delo *Slovenskega biografskega leksikona*, ki je izhajal 1925–1991. NSBL v razširjenih opisih predstavlja najvidnejše slovenske in s slovenskim prostorom povezane osebnosti iz vseh zgodovinskih obdobij vse do danes. Od 2009 je *Novi Slovenski biografski leksikon* dostopen tudi na spletnem portalu *Slovenska biografija*.

V letih 2003–2006 smo ob sodelovanju SAZU, ZRC SAZU in nemških strokovnjakov pripravili faksimilno izdajo najstarejših slovenskih prevodov Svetega pisma skupaj s komentarji. Delo v dveh monumentalnih zvezkih je izšlo leta 2006 v zbirki *Biblia Slavica* pri založbi Ferdinand Schönigh (Paderborn – München – Wien – Zürich).

Akademija zelo pospešuje sodelovanje v organizaciji in nastopih na mednarodnih znanstvenih posvetih doma in v tujini. Omeniti velja tudi skrb za predstavitev še malo raziskanih profilov osebnosti, ki so zaslužne za razvoj slovenskega jezika, slovstva in kulture v širšem pomenu besede. Ko govorimo o dosežkih SAZU in ZRC SAZU na področju humanistike, družboslovja in umetnosti, pa mislimo tudi na pomembne dosežke na področju matematične, fizikalne, kemijske, tehniške, naravoslovne in medicinske vede. Zelo pomembno se mi zdi, da v bližnji prihodnosti dan SAZU pomeni priložnost za celostne predstavitve dosežkov v teh vedah.

Sklep

Sedanje vrednotenje dela SAZU in ZRC SAZU v 84 let dolgi zgodovini obstoja Slovenske akademije znanosti in umetnosti beleži nasprotja različnih vrst. Nekateri vidni slovenski znanstveniki in umetniki iz ideoloških razlogov niso postali člani SAZU. Ogromen opus SAZU in ZRC SAZU, posebno mega projekti slovarskega tipa, ni bil nikoli dovolj ustrezno ovrednoten kot znanstveno delo. Delo na mega projektih je torej potekalo vzporedno s trdoživim prizadevanjem za preživetje. V novejšem obdobju je SAZU dejavna tudi v raznih komisijah za vrednotenje znanstvenega dela na ARRS. Odzvala pa se je tudi na pobude, da v okviru SAZU pripravimo vsebinska izhodišča za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Leta 2016 me je doletela naloga, da sem v vlogi podpredsednika SAZU predsedoval akademijemskemu svetu, ki je pripravil vsebinska izhodišča za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Izhodišča za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti smo na SAZU predstavili 16. maja 2017. Udeležence je nagovorila tudi ministrica za izobraževanje Mateja Makovec Brenčič. Ob tej priložnosti je dejala, da bodo izhodišča umestili v novo visokošolsko in razvojno zakonodajo. Na podlagi teh vsebinskih izhodišč se zdaj ustanavlja Nacionalni svet za etiko in integriteto znanosti.

V zadnjih letih je SAZU postala prepoznavna tudi po prizadevanju za premostitev trenutno najbolj travmatičnega področja nasprotij in protislovij, za urejanje nerazšičenega odnosa do naše preteklosti. SAZU je na dopisni skupščini, ki je potekala med 22. in 25. februarjem 2021, sprejela *Izjavo Slovenske akademije znanosti in umetnosti o spravi ob tridesetletnici samostojne slovenske države*. Odmevi na ta dokument so pomembna spodbuda za iskanje edinosti v vseh segmentih družbe, ki nosi pečat nasprotij in protislovij. Nasprotij ni mogoče izravnati s silo. Za vsako dobro rešitev velja, da se je čas moral dopolniti, dopolnil pa se je zato, ker ima podlago v brezpogojnem notranjem imperativu naše eksistence, v vrednotenju dostojanstva in presežnosti vsakega človeškega bitja. Med slovite ponazoritve globljega razumevanja možnosti in meja v razreševanju antinomij sodi primer Immanuela Kanta, ki v svojih delih združuje idejni svet metafizike in postulate metaetike. Na koncu (*Beschluß*) svojega dela *Kritik der praktischen Vernunft* Kant povzema svoje videnje možnosti harmonične interakcije med znanostjo, umetnostjo in etiko: »Dve stvari navdajata um z vedno novim in vedno večjim občudovanjem in strahospoštovanjem, čim pogosteje in vztrajnejše razmišljamo o njih: *zvezdnato nebo nad menoj in moralni zakon v meni (der bestirnte Himmel über mir und das moralische Gesetz in mir)*. Nobenega od njiju ne smem iskati kot zavitega v temo ali v zanesenjaštvu zunaj svojega vidnega polja in zgolj domnevati; vidim jih pred seboj in jih neposredno povezujem z zavestjo svojega obstoja.«

Reference in priporočena literatura

- Caswell, Mathew. 2006. Kant's Conception of the Highest Good, the *Gesinnung*, and the Theory of Radical Evil. *Kant Studien* 97, št. 2: 184–209.
- Clark, Stuart. 1997. Contrariety. V: Stuart Clark, *Thinking with Demons: The Idea of Witchcraft in Early Modern Europe*. Oxford: Oxford University Press. 43–68.
- Engstrom, Stephen. 1992. The Concept of the Highest Good in Kant's Moral Theory. *Philosophy and Phenomenological Research* 52, št. 4: 747–780.
- Fremstedal, Roe. 2014. *Kierkegaard and Kant on Radical Evil and the Highest Good: Virtue, Happiness, and the Kingdom of God*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave Macmillan; New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Hendrix, John Shannon. 2013. *The Contradiction between Form and Function in Architecture*. London / New York: Routledge.
- Heraclitus. 1986. *The Cosmic Fragments*. Edited with an Introduction and Commentary by Geoffrey Stephen Kirk. Cambridge / London / New York / New Rochelle / Melbourne / Sydney: Cambridge University Press.
- Hourihane, Colum, ur. 2000. *Virtue and Vice: The Personifications in the Index of Christian Art*. Princeton: Princeton University and Princeton University Press.
- Kant, Immanuel. 1995. *Kritik der reinen Vernunft*. V: Immanuel Kant, *Werke in sechs Bänden*. Band 2. Ur. Rof Toman. Köln: Könenmann.
- Kant, Immanuel. 1995. *Kritik der praktischen Vernunft*. V: Immanuel Kant, *Werke in sechs Bänden*. Band 3. Ur. Rof Toman. Köln: Könenmann. 291–491.
- Kant, Immanuel. 1995. *Die Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft*. V: Immanuel Kant, *Werke in sechs Bänden*. Band 5. Ur. Rof Toman. Köln: Könenmann. 11–242.
- Kranz, Walther, ur. 1989 (18. izdaja). *Die Fragmente der Vorsokratiker: Griechisch und Deutsch von Hermann Diels*. Zv. 1–3. Zürich / Hildesheim: Weidmann. Zv. 1: Herakleitos. 139–190.
- Krašovec, Jože. 1977. *Der Merismus im Biblisch-hebräischen und Nordwestsemitischen*. Rome: Biblical Institute Press (*Biblica et Orientalia*; 33).
- Krašovec, Jože. 1983. Merism – Polar Expression in Biblical Hebrew. *Biblica* 2 (64): 231–239.
- Krašovec, Jože. 1984. *Antithetic Structure in Biblical Hebrew Poetry*. Leiden: Brill (*Supplements to Vetus Testamentum*; 35).
- Krašovec, Jože. 2022. *God's Righteousness and Justice in the Old Testament*. Grand Rapids, MI: Eerdmans.
- Kuzanski, Nikolaj. 1997. O božjem pogledu. Prevod Ksenja Geister. Ljubljana: Družina.
- Lee, Randy S. 2010. *Contrast of Contradiction*. Raleigh: Ivy House Publishing Group.
- Nicholas of Cusa (gl. tudi Kuzanski, Nikolaj). 1997. *Nicholas of Cusa: Selected Spiritual Writings*. Translated and introduced by H. Lawrence Bond, preface by Morimichi Watanabe. New York / Mahwah: Paulist Press.
- Norden, Eduard. 1971 (6. izdaja). *Die antike Kunstprosa vom VI. Jahrhundert v. Chr. bis in die Zeit der Renaissance*. Zv. 1–2. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

- Priest, Graham. 2010 (2. izdaja). *In Contradiction: A Study of the Transconsistent*. Oxford: Clarendon Press.
- Russell, D. S. 1964. *The Method and Message of Jewish Apocalyptic: 200 BC–10 AD*. Philadelphia, PA: The Westminster Press. (Old Testament Library).
- Shakespeare, William. 2006. *Hamlet*. Prevedel Milan Jesih. Ljubljana: Delo; Intelego; Študentska založba (Zbirka Domača branja)
- Tarski, Alfred. 1935. Der Wahrheitsbegriff in den formalisierten Sprachen. *Studia Philosophica* 1: 261–405. Prevod iz poljščine (1933).
- Tarski, Alfred. 1944. The Semantic Conception of Truth and the Foundations of Semantics. *Philosophy and Phenomenological Research* 4: 341–376.
- Toorn, Karel van der. 1985. *Sin and Sanction in Israel and Mesopotamia: A Comparative Study*. Assen / Maastricht (Studia Semitica Neerlandica; 22).
- Toorn, Karel van der, Bob Becking, in Pieter W. van der Horst, ur. 1999 (2. izdaja). *Dictionary of Deities and Demons in the Bible*. Leiden/Boston/Köln: Brill; Grand Rapids, MI / Cambridge, U.K.: Eerdmans.
- Wheat, Leonard F. 2012. *Hegel's Undiscovered Thesis-Antithesis-Synthesis Dialectic: What Only Marx and Tillich Understood*. Amherst, NY: Prometheus Books.
- Wong, Denis. 2014. *Antithesis 151 Success Secrets: 151 Most Asked Questions on Antithesis: What You Need to Know*. Middletown: Emereo Publishing.
- Zweig, Stefan. 2008. *Včerajšnji svet*. Prev. Angela Vode. Spremnio besedo napisala Amalija Maček. Ljubljana: Mladinska knjiga.

13. JANUARJA

Kajetan Gantar: *Penelopin prt*

Akademiku Kajetanu Gantarju je bil še posebej pri srcu lik Penelope, ki podnevi vedno znova tke ponoči razparani prt. Po njenem zgledu je s podporo SAZU pri Slovenski matici v zbirki Spomini in srečanja izdal še knjigo tistih spominov, ki jih je v prejšnjih dveh knjigah *Utrinki ugaslih sanj* in *Zasilni pristanek* izpustil, in s tem oblikoval edinstveno trilogijo. Če je v prvi knjigi pisal o svojih mladih letih in obdobju po drugi svetovni vojni, od poroke do doktorata, v drugi pa o dogodkih v času po tem, prinaša *Penelopin prt* predvsem zapise o profesorjevih potovanjih in predavanjih v tujini.

Knjigo je v (za epidemiološke razmere natrpani) akademijiški dvorani avtor predstavil s klasičnim filologom prof. dr. Davidom Movrinom. Predsednik SAZU akad. Peter Štih je uvodoma opozoril na Gantarjevo dvojno in simbolno vlogo v slovenskem kulturnem in znanstvenem prostoru: po eni strani je akademik Gantar znanstvenik, ki je za svoje vrhunsko delo prejel Zoisovo nagrado, zdaj pa je še Prešernov nagrajenec, torej v eni osebi (kot edini član SAZU) združuje in predstavlja znanost in umetnost.

V šestih sklopih *Penelopinega prta* prof. Gantar spregovori o vprašanih eksistence, zasebnih zanimanjih in razvedrilih, srečanjih s prijatelji, objavah, nastopih in predavanjih v tujini, nastajanju samostojne Slovenije, 70-letnem (so)delovanju na Oddelku za klasično filologijo Filozofske fakultete ter članstvu v SAZU. Kot je opozoril tudi akad. Štih, je torej knjiga obenem tudi zanimivo dopolnilo k razumevanju delovanja Slovenske akademije znanosti in umetnosti. S *Penelopinim prtom* smo tako dobili še en dragocen vpogled v duha preteklosti skozi osebni pogled lucidnega in mojstrskega pripovedovalca in pričevalca.

20. JANUARJA

Koga reševati v času pandemije. Etični, medicinski in kazenskopравни vidiki triaže

Predstavitev zbornika

Zbornik prinaša prispevke s posveta, ki ga je Svet za razvoj pri SAZU organiziral z Inštitutom za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani 24. novembra 2020. Zbornik je uredila izredna članica SAZU prof. dr. Renata Salecl.

Avtorji so skušali osvetliti zagate ob pomanjkanju opreme in osebja v času pandemije z medicinskega, etičnega in pravnega vidika. Namen posveta je bil, da bi bil v pomoč pri oblikovanju bodočih smernic triaže ter pri informiranju javnosti o tem, kako so odločitve o zdravniški pomoči v času pandemije spre-

jete; da se o teh težkih temah govori, preden pride do razpada zdravstvenega sistema; da se utrdi zavest, da je potrebno sodelovanje široke javnosti. Delavci v zdravstvu pri reševanju etičnega problema ne smejo ostati sami.

Zbornik je razdeljen na dva dela. V prvem z naslovom *Raziskave o triaži med epidemijo covid-19* se avtorji sprašujejo o triaži v luči etičnih načel, drugi pa med drugim prinaša eseje izpod peres uglednih zdravnikov »s terena« in filozofa akad. Tineta Hribarja.

3. MARCA

Pravica do abortusa

Predstavitev monografije

SAZU, FDV UL in izdajateljica Založba FDV so v akademski dvorani predstavile znanstveno monografijo avtoric Ane Kralj, Tanje Rener, Vesne Leskošek, Metke Mencin in Mirjane Ule ter Slavca Kurdije.

Monografija ponuja bralkam in bralcem celovit vpogled v genezo reproduktivnih pravic v Sloveniji in je – zgodovinsko gledano – nadaljevanje znamenite knjige *Abortus – pravica do izbire!?*, ki je izšla pred tridesetimi leti. Avtorice se že vrsto let ukvarjajo z raziskovanjem socialnega položaja žensk v Sloveniji, vključno z njihovimi reproduktivnimi pravicami. Prav razprave o pravici do splava so postale osrednje simbolno mesto, okoli katerega se zgošča celoten spopad za obvladovanje polja in procesa reprodukcije. Družbene in humanistične vede so se na ogrožanje reproduktivnih in seksualnih pravic povsod, tudi pri nas, odzvale razmeroma pozno, kar kaže na podcenjevanje problema. Avtorice monografije pa so mnenja, da je – prav nasprotno – treba vso pozornost nameniti epistemičnim, diskurzivnim in simbolnim procesom, ki so tu na delu, ker je odnos do žensk in seksualnih manjšin še enkrat več lakmusov papir konservativnega obrata, ki ga pravkar živimo. Hkrati pa je nujen tudi nov premislek, kako ohraniti temeljno pravico ženske, da sama odloča o svojem telesu. V tem smislu je monografija enako pomembna tako z znanstvenega vidika kakor z vidika civilizacijskega boja za enake pravice za vse.

V razpravi so sodelovale dr. Tanja Rener, dr. Vesna Leskošek, dr. Metka Mencin, izr. članica SAZU dr. Mirjana Nastran Ule, dr. Mateja Kožuh Novak in dr. Gabriela Simetinger.

31. MARCA

Odzivanje na spolno kriminaliteto: modeli, spreminjanje in družbeni kontekst

Predstavitev zbornika

V publikaciji so zbrani prispevki referentov z istoimenskega posveta na SAZU 19. maja 2021.

V zadnjih letih se v vse več državah odpirajo debate o potrebah po spreminjanju tradicionalnih sistemov preganjanja spolne kriminalitete. Te so v več primerih vodile v spreminjanje zakonodaje, pri čemer gre v glavnem za konceptualne spremembe glede temeljne inkriminacije poseganja v spolno avtonomijo posameznika, posilstva.

Klasični model prisile za to, da neko neprimerno spolno ravnanje sodi v inkriminacijo, zahteva uporabo določene sile in temu nasprotnega odpora. Ta model, ki se zdi v nekaterih pogledih okorel in pretog, je mogoče korigirati s posameznimi popravki ali širšo interpretacijo, pogosteje pa države posegajo po preskoku v drugačno inkriminacijo. Sodobni trendi gredo tako v smeri modela soglasja, pri čemer se odločajo bodisi za sistem, ki za inkriminacijo zahteva jasno zavrnitev spolnega partnerja, bodisi sistem, ki – da bi se izognili inkriminaciji – zahteva jasno pritrnitev spolnega partnerja.

Javni diskurzi tako v laični kakor strokovni javnosti ob samem postopku spreminjanja in ob implementaciji kažejo, da vprašanje, kako oblikovati sodobnemu času in vrednotam primeren sistem varovanja spolne integritete, ni enostavno in ne ponuja enoznačnih odgovorov.

11. MAJA

Jožef Muhovič, Milan Dekleva: in vsi so očarani z mesečino (okrog pesmi). Zora in čriček / lirična opera za dva glasova

Izredna člana pesnik Milan Dekleva in slikar prof. dr. Jožef Muhovič sta v Galeriji Prešernovih nagrajencev v Kranju predstavila pesniški diptih, ki je z letnico 2020 izšel kot posebna Poetikonova edicija.

Poetični diptih, ki ga je likovno opremil Jožef Muhovič, sestavljata dve zbirki Milana Dekleve, imenovani temna in svetla knjiga. Prva, nočna ali lunar na zbirka ima naslov *in vsi so očarani z mesečino (okrog pesmi)*, druga, dnevna ali sončeva zbirka pa *Zora in čriček*.

Milan Dekleva: V mesečini pred zoro

V pesnitvi *Čuvar čred* Alberta Caeira/Fernanda Pessoe (v prevodu Miklavža Komelja) berem:

»Veter govori samo o vetru.

To, kar si v njem slišal, je bila laž
in laž je bila v tebi.«

Pesniški glas, ki se poskuša prebiti v svet (mi govori Alberto Caeiro), se mora najprej spopasti z že izdelano (in ponotranjeno) podobo sveta. Ta slika je

seštevek čutnih, čustvenih in miselnih vtisov, ki jih razum predela v izkušnjski sistem. Nekakšen zemljevid avanture, ki ji rečemo življenje. Razum udomačuje svet, skuša ga narediti preglednega in predvidljivega. Prvobitnost sveta se zamegli, znano prekrije neznanost.

Poezija naj bi bila nekaj drugega. Bila naj bi veter jezika, ki govori samo o vetru jezika, torej vrnitev k besedi nepremišljenega pogleda in izbrisane perspektive. Vrnitev k besedi, ki »svetu ničesar ne odvzame in ničesar ne doda« (Alberto Caeiro), kjer so stvari samo stvari. Naloga poezije je, da znotraj *logosa* nagovarja *ne-logično*, tisto izmuzljivo presežnost bivajočega, ki prežema umrljivo človeško bit. Drža pesnika (z njo stopa v šolo narave) je takšna, da *poskuša* govoriti kot veter, zvezda, zaljubljeno telo, časovnost časa, prostorskost prostora. Težka, lahko bi rekel *nečloveško* zahtevna naloga. Pesniško udejanjanje se namreč *samovoljno* upre organizatorju, usmerjevalcu, inženirju besed. Noče postati stvar, ki ji pesnik *predpiše* svoje razumevanje sveta. Pesem noče biti ukročena. Pesem ni last nikogar, snubljenje je zaman. Tako kot Luna ni last Zemlje, kaj šele človeka. S srhljivo privlačnim, a tujim pogledom mu pokaže, kako *neprepričljiv* je v svojem dvorjenju in nagovarjanju. Takoj ko hoče *postati* svet, spregovoriti kot ptica, kamen, ogenj, val, se izkaže, da tega ne more storiti. Otrpne pred nemočjo biti nekaj drugega.

O tem govori prva knjiga diptiha z naslovom *in vsi so očarani z mesečino (okrog pesmi)*. O robu ubesedovanja sveta, o skrajni negotovosti subjekta.

Ampak tudi v tem položaju ni mogoče zdržati. Neznosno je biti sam s sabo, izključen iz brezmejnega sveta. Zdaj se skuša pesnik prebiti v svet drugače, z zastrtjem in izvotlitvijo jaza. Začeti hoče iz nič. Zavrne vnaprejšnjo vednost o svetu. Pozabi na izkušnje, ki si jih je ustvaril o stvareh. Stopi nazaj v zoro sveta. Postane otrok, ki ga kliče neznanški čudež biti. Ekstatično sledi (ne kot vernik, ampak kot oblikovalec mita) vsemu, kar je nerazumljiva *lepota*, lepota *nerazumljivosti*. Govorica se nenadoma razpre, postane ekstenzivna, s slehernim verzom namerjena in sprožena v svet. Pesnik skuša, ne glede na svoj sodobni antropološki status, žareti v prvinski zarji stvarjenja. Biti obsijan s predanostjo *nastanku vsega*. Biti *medij* nesmrtnosti, če že ne more biti ne bog ne stvar.

O tem govori druga knjiga diptiha z naslovom *Zora in čriček*. O vznesenem večnem vračanju enakega, ki se človeku razodeva kot hrepenenje.

Še enkrat se vračam k *Varuhu čred* Alberta Caeira, da sklenem krog.

*O mesečini, lijoči skozi visoke veje,
pravijo pesniki, da je več
kot mesečina, lijoča skozi visoke veje.*

*A zame, ki ne vem, kaj mislim,
je to, kar je mesečina, lijoča skozi visoke veje,*

*poleg tega, da je
mesečina, lijoča skozi visoke veje,
to, da ni nič več
kot mesečina, lijoča skozi visoke veje.*

21. JUNIJA

Jože Pirjevec: *Glossae*

Gre za izbor tedenskih kolumn, ki jih je akad. Pirjevec zadnjih štirideset let objavljaval v *Primorskem dnevniku*. Knjiga je izšla ob akademikovi osemdesetletnici, a je zaradi pandemije prej ni bilo mogoče predstaviti. Na predstavitvi v akademjski dvorani so o knjigi poleg avtorja spregovorili še Janez Lombergar, Egon Pelikan in Anton Rupnik.

SREČANJA

25. MARCA (Dunaj) in 21. NOVEMBRA (Ljubljana)

Drugo in tretje delovno srečanje slovenskih in avstrijskih avtorjev skupne Slovensko-avstrijske zgodovine

Drugo srečanje slovenskih in avstrijskih zgodovinarov in zgodovinarjev na Dunaju je bilo pod okriljem Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Avstrijske akademije znanosti. Drugi delovni sestanek je potekal na Avstrijski akademiji znanosti v zelo konstruktivnem in prijateljskem ozračju in je bil naslednji dan pospremljen z ogledom samostana avguštincev-kanonikov v Klosterneuburgu ter tamkajšnjih rokopisnih in drugih cimelij, med katerimi izstopa t. i. Verdunski oltar. Avtorji in avtorice pripravljajoče se monografije so na sestanku predstavili vsebinski načrt posameznih poglavij, razpravljali o odprtih vsebinskih in tehničnih vprašanjih in določili naloge, ki jih je treba opraviti do naslednjega srečanja.

Tretje srečanje je bilo v dvorani SAZU v Ljubljani. V obravnavo so bila že predložena posamezna besedila.

Prvo srečanje obeh skupin zgodovinarov in zgodovinarjev, ki jih vodita Oliver Jens Schmitt, predsednik Filozofsko-zgodovinskega razreda Avstrijske akademije znanosti, in Peter Štih, predsednik SAZU, je bilo 1. oktobra 2021 v Ljubljani.

19. MAJA

4. srečanje SAZU z mladimi

Program:

- Pozdravna nagovora: akad. Peter Štih, predsednik SAZU, dr. Edvard Kobal, predsednik uprave SZF
- Uvod v vsebino letnega srečanja: akad. Slavko Splichal

Evropa

- Akad. Jože Pirjevec, zgodovinar: *Od starogrškega mita o Evropi do ustanovitve Unije / Problematika skupnih politik / Kaj nas v Evropski uniji povezuje, kaj razdvaja?*

Evropska unija, Jugoslavija in Slovenija

- Akad. prof. dr. Jože Mencinger, ekonomist: *Povezovanje gospodarstev – od želje do stvarnosti / Skupni trg, gospodarska, politična, denarna unija / Slovenija v nekdanji Jugoslaviji / Slovenija v Evropski uniji*

Evropska javna sfera in evropski demokratični primanjkljaj

- Akad. Slavko Splichal, komunikolog: *Stanje demokracije: nazadovanje ali napredovanje? / Nacionalna država in javna sfera / Posledice vzpostavljanja*

javne sfere / Globalizacija / Evropska javna sfera: zgolj želja ali tudi stvarnost?

Evropsko leto mladih 2022

- Nataša Šip, Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji: *Položaj mladih v Evropi / Politike EU za mlade / Poglavitni cilji in dejavnosti leta mladih*

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je 19. maja spet odprla svoja vrata dijakom. Na četrtem letnem srečanju članic in članov z mladimi, podnaslovljenim *Prebujanje plemenitosti in modrosti*, so predavatelji mladim gostom spregovorili o prihodnosti Evrope.

Po dveh letih kovidnih omejitev je bila velika dvorana SAZU polna do zadnjega kotička. Gostili smo 54 dijakov in 20 profesorjev s petnajstih srednjih šol iz vse Slovenije in iz zamejstva. Še posebej smo ponosni, da so se nam pridružili tudi dijaki Zvezne gimnazije in realne gimnazije za Slovence v Celovcu, Državnega izobraževalnega zavoda s slovenskim učnim jezikom Simon Gregorčič iz Gorice in dijaki Državnega tehniškega zavoda Žiga Zois iz Trsta.

Slovinci smo tudi Evropejci. O sedANJI in pretekli podobi Evrope in v njej tudi Evropske unije so spregovorili člani Razreda za zgodovinske in družbene vede. Predavanjem je sledila živahna in zanimiva diskusija. Prihodnje leto se spet srečamo.

Brošura je dostopna na spletni strani SAZU: brošura_2020_NOVA.pdf (sazu.si).

21. DECEMBRA

Sprehod po Plečnikovi Ljubljani ob koncu Plečnikovega leta

V sodelovanju z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje so si člani SAZU ogledali nekaj lokacij, ki povezujejo Plečnika z Ljubljano: Plečnikovo hišo na Karunovi ulici 4, kjer je arhitekt živel in ustvarjal, in se po tako imenovani kopni osi sprehodili čez Trnovski most, mimo Križank in Ilirskega stebra, po Vegovi ulici vse do Kongresnega trga in parka Zvezda, ki skupaj predstavljajo kulturno alejo mesta. Ogled so sklenili v Narodni in univerzitetni knjižnici, kjer so jim predstavili nekaj dragocenosti in projekt za NUK 2 – knjižnico za 21. stoletje.

26. DECEMBRA

Srečanje z društvom VTIS

Predsednik akad. Peter Štih in predstojnik Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo akad. Branko Stanovnik sta v Prešernovi dvorani sprejela članice in člane društva VTIS. Predsednik akad. Peter Štih je zbrane nagovoril in podelil nagrado VTIS leta, katere prejemnik je bil prof. dr. Uroš Seljak.

Kršitve zakonodaje o slovenskem jeziku

8. izjava Komisije za slovenski jezik v javnosti pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, 14. februarja

Komisija za slovenski jezik v javnosti pri SAZU je v zadnjem času prejela več dopisov z dokazili o kršenju določil Zakona o javni rabi slovenščine (dalje ZJRS). Nekaterim dopisom so priložene prijave, naslovljene na pristojne inšpektorate, vsakič s pripombo, da se ti na prijave ne odzivajo, prijaviteljem ne odgovarjajo ali pa se izmikajo odgovornosti in skrbi za zakonitost, ki jim je bila zaupana.

Kršenje z zakonom in ustavo določene rabe slovenskega jezika v javnosti se pojavlja v več oblikah: od neuporabe slovenščine do neupoštevanja osnovnih uveljavljenih standardov njene rabe, še zlasti pri zapisu. Tovrstno vedénje kaže na neupoštevanje, celo zanikanje ustavnih določil in iz njih izpeljanih zakonov v zvezi z rabo slovenščine kot uradnega in državnega jezika Republike Slovenije. Po več kot tridesetih letih samostojne države si tako držo težko razlagamo kot nevednost in neozaveščenost. Vsiljevanje angleščine na vsakem koraku namreč ob dobrem šolskem znanju tega jezika in njegovi praktični uporabnosti nehote prispeva k njegovemu ponotranjanju, to pa iz iste notranjosti vztrajno izkoreninja slovenščino kot orodje za polno izrazno moč posameznika in uveljavljanje poslanstva slovenske nacionalne in državne skupnosti v svetovnem prostoru, ki jo s tem postavlja v drugo vrsto. Na ta način materni jezik preneha biti prvovrsten in stopi na nepovratno pot nazadovanja in postopnega izumiranja.

Očitno zapostavljanje slovenščine v javni rabi se je začelo že v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so takratnemu *Uradu za slovenski jezik pri Vladi Republike Slovenije* začeli jemati veljavo in ga po več degradacijah umestili kot *Službo za slovenski jezik pri Ministrstvu za kulturo* ter mu odvzeli tako rekoč vse pristojnosti. In ta Služba za slovenski jezik v okviru Ministrstva za kulturo se je šele z novim vodjo ponovno začela zavzemati za izboljšanje položaja slovenskega jezika na ozemlju Republike Slovenije.

Tokratna izjava komisije se omejuje na tiste pojave v naši vidni jezikovni krajini, v katerih je angleščina brez zakonske podlage, protizakonito, v posameznih primerih pa celo protiustavno izrinila slovenščino ali se kako drugače postavila v položaj, ki ga naša zakonodaja ne predvideva.

Kršitve zakonodaje o slovenskem jeziku je mogoče strniti v naslednje skupine.

1. Državne ustanove in službe izdajajo nekatere dokumente v neprimerni jezikovni podobi. Primer: EU digitalno COVID potrdilo ima vse vsebine zapisane najprej v angleščini, nato v slovenščini, pri čemer je besedilo v angleščini celo odebelfeno. To je v nasprotju s 13. členom Zakona o potnih listinah in tudi

v nasprotju z 10. členom ZJRS. Res je, da tudi nekatere druge evropske države izdajajo kovidna potrdila z angleščino v privilegiranem položaju, vendar ne vse. Na francoskih potrdilih je na prvem mestu francoščina. Opozarjamo tudi, da Izraz *EU digitalno COVID potrdilo* ni skladen z aktualnim slovenskim pravopisom vsaj v treh podrobnostih. Primer št. 2: Prejela sem digitalno podpisani dokument, na katerem je podpis ubeseden takole: *Digitally signed by Janez Polklukar Date 2021.09.22 11:19:44 +02'00''*. Izdajatelj kvalificiranih digitalnih potrdil SIGEN-CA, ki deluje v okviru SI-TRUST na Ministrstvu za javno upravo RS, zagotavlja slovenskim državljanom digitalni podpis s privzetim angleškim jezikom. Če hočemo tega spremeniti v slovenskega, je potrebno kar nekaj računalniške spretnosti. Ime SI-TRUST ni skladno z duhom 9. člena ZJRS, privzetost angleščine pri izdanih kvalificiranih digitalnih potrdilih pa ne s tretjo alinejo 20. člena istega zakona.

2. Na naših avtocestah so prejšnje, v puščico oblikovane prometne znake z napisom *Izhod* zamenjale obvestilne dvojezične slovensko-angleške table, ki so izgubile potrebno nazornost in s tem tudi svoj prvotni namen.

3. Imena lokalov, firm, registriranih v Republiki Sloveniji, ki sestavljajo jezikovno krajino naših mest, so kljub zakonskemu določilu (17. in 18. člen ZJRS) pogosto angleška. Primerov je res mnogo, med njimi so tudi taki, ki jih težko prilagodimo našemu jeziku, npr. *Speed Queen Self-Service Laundry Store*. Raziškava iz leta 2017 je pokazala, da je bilo nezakonito tujejezičnih imen lokalov v Ljubljani takrat 30 odstotkov.

4. Imena blagovnih znamk, spletnih mest, tudi če so v prvi vrsti namenjena državljanom Republike Slovenije, so brez vidnega razloga v angleščini, npr. serija veganskih izdelkov *Tereza's Choice* po zamisli Tereze Poljanič, ajdovski Mlinotest ima blagovno znamko mok *Happy Harvest*, vrhniško podjetje Nutrisslim pa prodaja *Nature's Finest bio CURCUMA powder* brez prevoda. Tu kaže omeniti, da se kurkumi angleško reče *turmeric* in ne *curcuma*. Tako se rojevajo krelski jeziki. Slovenci smo besedo *kurkuma* prek nemščine prevzeli iz arabščine.

5. Javnosti namenjeni obvestilni in reklamni napisi, ki jih postavljajo osebe zasebnega prava, so neredko v angleščini ali tudi v angleščini, neredko na prvem mestu. Na trgovnici z domačijskim imenom *Mok'ca* pred trgovskim centrom Leclerc se sveti napis *Open*. Minimax oglašuje TV-risanko po imenu *The Owl*. Vsak dan ob 17:35. V ljubljanskem parku Tivoli nas je napis na velikem plakatu *Smile Nation Slovenia, powered by Tuš* opozarjal takole: *You shall not pass*. Prehod je bil tam zaradi prireditve res zaprt. V naših Julijskih Alpah so vzpostavili 16-dnevno krožno pot, imenovano *Juliana Trail*, ki se le v dveh etapah za nekaj kilometrov oddalji iz Slovenije v Italijo. Smerokaze z izključno angleškim imenom poti srečujemo zdaj že v našem visokogorju. Na marsikaterem bankomatu piše samo še *ATM*. Na velikih plakatih je SLOSKI spodbujal podporo našim smučarjem z geslom *Winning Moments*. Sredi Ljubljane imamo

restavracijo Rio, ki se ponaša z napisom *Fresh – Home Made – Grilled Authentic Serbian Cuisine* brez slovenskega prevoda.

Če bomo znali ceniti sami sebe, nas bodo cenili tudi drugi. Celo turisti si pri nas ne želijo videti še več istega, temveč hočejo spoznavati drugačnost, ki je na prvi pogled vidna prav v jezikovni krajini. In tako morda doživimo dan, ko nam ne bodo več prizanesljivo pripominjali: »Nismo vedeli, da se tudi pri vas govori angleško.«

6. Na mnogih elektronskih napravah, ki se prodajajo v Republiki Sloveniji, ni mogoče izbrati slovenskega vmesnika. Primer računalnikov in telefonov znamke Apple je podrobneje opisan v izjavi Komisije z naslovom *Računalniški operacijski sistemi in slovenščina*. Da je to neposredna kršitev slovenske zakonodaje, pritrjuje pravno mnenje Ministrstva za kulturo, objavljeno 13. 1. 2022. Pri tem opozarjamo: Applov operacijski sistem dopušča izbor vmesnika v jezikih vseh naših sosedov, izmed manjših slovanskih jezikov pa tudi v slovaščini.

7. Spletni servisi podjetij, ki poslujejo v Sloveniji, zlasti onih s sedežem v tujini, pogosto ne omogočajo komunikacije v slovenščini. Primer: Rezervacija za ljubljanski hotel Intercontinental je mogoča samo v angleščini. To ravnanje krši 1. odstavek 14. člena ZJRS, ki pravi: *Vse pravne osebe zasebnega prava in fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost, poslujejo s strankami na območju Republike Slovenije v slovenščini. Kadar je njihovo poslovanje namenjeno tudi tujcem, se poleg slovenščine lahko uporablja tudi tuji jezik*. Opozarjamo: Hotel je član verige IHG Hotels & Resorts, ki svoje storitve v Nemčiji ponuja tudi v nemščini, v Franciji pa tudi v francoščini. Na večkratno prijavo tega primera so se pristojni odzvali z različnimi izmikanki in celo s skrajno žaljivim argumentom, češ da podjetje ne krši slovenske zakonodaje, saj da hotel ni namenjen slovenskim gostom. Hotel Intercontinental torej nekaznovano in z blagoslovom pristojnih državnih organov krši zakonodajo države, v kateri gostuje.

Če hočemo kot nacija preživeti, bomo morali večjo pozornost posvečati našemu skupnemu imenovalcu, ki je slovenski jezik v vseh svojih razvojnih in pojavnih oblikah, od Brižinskih spomenikov do prihodnosti in od narečij prek slengov do zbornega knjižnega jezika.

Ljubezni do vrednot, kot sta slovenski jezik in spoštovanje vladavine prava, na katerih temelji sodobna slovenska država, se seveda ne da zapovedati vsakomur, ki v tujem jeziku napiše grafit na sivi beton cestnega podvoza. Je pa slovenski jezik zapovedan v zakonsko in ustavno določenih položajih, duh ustave in zakonov pa sega tudi na primere, ki jih črke ne opredeljujejo z milimetrsko natančnostjo. Od pristojnih državnih organov, zlasti inšpektoratov, ki so po svoji službeni dolžnosti zavezani k spoštovanju zakonitosti, torej ne pričakujemo nič več in nič manj, kot da upoštevajo zakone in ustavo, njihova drža pa naj bo državotvorna.

Andreja Žele

Izjava Slovenske akademije znanosti in umetnosti v zvezi z vojno v Ukrajini

Poziv k miru

(28. februarja)

Na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti smo zgroženi in pretreseni zaradi vojaškega napada Rusije na Ukrajino. Napad na suvereno državo z demokratično izvoljeno oblastjo pomeni najhujšo kršitev mednarodnega prava in največjo grožnjo miru in stabilnosti v Evropi.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti poziva Slovenke in Slovence, državljanke in državljane Republike Slovenije, vso evropsko in svetovno javnost, da se v težkem trenutku v Ukrajini zavemo medsebojne povezanosti in soodvisnosti, gojimo spoštovanje in solidarnost v medsebojnih odnosih in po svojih najboljših močeh odgovorno prispevamo k miru v svetu. K miru in dobrososedskim odnosom nas vizionarsko pozivajo že verzi velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, ki smo jih izbrali za slovensko državno himno:

Živé naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
da rojak,
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak.

Peter Štih

Predlog Komisije za človekove pravice pri SAZU za ustanovitev mednarodnega sodišča za vojne zločine nad otroki

(2. junija)

Komisija za človekove pravice pri SAZU predlaga Združenim narodom, da ustanovijo mednarodno sodišče za vojne zločine nad otroki, ki so najbolj ranljiva skupina civilnega prebivalstva in najbolj nedolžne žrtve vojaških spopadov po svetu v zadnjih letih. Predlog za ustanovitev ustreznega mednarodnega sodišča je bil v imenu SAZU poslan generalnemu sekretarju Združenih narodov, gospodu Antoniu Guterresu. S predlogom so bili seznanjeni tudi Zunanje ministstvo Republike Slovenije, Zveza evropskih akademij (ALLEA) in Mednarodno združenje akademij (UAI).

Celotno besedilo je dostopno na spletni strani SAZU: UN Motion_SASA Human Rights Commission_SLOfinal.pdf (sazu.si).

Stališča in predlogi Sveta za energetiko pri SAZU ob energetske krizi
(12. septembra)

Svet za energetiko pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (SE SAZU) je na seji 12. septembra 2022 razpravljal o aktualnem dogajanju na področju energetike (zanesljivost oskrbe, delovanje energetskih trgov, cene energentov, alternative oskrbe z zemeljskim plinom, učinkovite rabe energije, spodbude OVE ...). Izdelal je Stališča in predloge v zvezi z reševanjem energetske krize. V dokumentu podaja splošno stališče SE SAZU o aktualnem dogajanju v energetiki, kratkoročne ukrepe, izvedljive pred prihajajočo ogrevalno sezono, ter srednje- in dolgoročne ukrepe, ki so nujni za povečanje zanesljivosti energetske oskrbe. V dodatku so pojasnila k nekaterim točkam.

Celotno besedilo je dostopno na spletni strani SAZU.

SAZU soodpisnica izjave skupine višegrajskih akademij o ruskem napadu na Ukrajino in o podpori ukrajinskim znanstvenikom
(26., 27. maja)

Na sedežu Madžarske akademije znanosti v Budimpešti je 26. in 27. maja 2022 potekalo letno srečanje skupine višegrajskih akademij (Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska), na katero sta bili kot zunanji partnerki vabljeni tudi Avstrijska akademija znanosti in SAZU.

Na letošnjem srečanju, ki sta se ga v imenu SAZU udeležila predsednik akad. Peter Štih in podpredsednik akad. Robert Zorec, je bila pozornost namenjena predvsem vlogi akademij pri premagovanju pandemije covid-19, aktivnostim akademij pri podpori mladih raziskovalcev in veliki raziskovalni infrastrukturi. V okviru srečanja je potekala tudi predstavitev medicinskih proizvodov za napredne oblike zdravljenja, ki jo je v imenu SAZU pripravil in vodil akad. Robert Zorec.

Poleg tega je bila na srečanju sprejeta skupna izjava o ruskem napadu na Ukrajino in o podpori ukrajinskim znanstvenikom, v kateri je bila obsojena ruska agresija ter izražena solidarnost z Ukrajinci in ukrajinskimi raziskovalci. Izjavo so podpisali predsednica in predsedniki akademij, ki so se udeležili srečanja.

Izjava v angleškem jeziku je dostopna na povezavi Sympathy and solidarity – Presidents of Visegrad Academies issue joint declaration at Budapest meeting in support of Ukrainian people, scientists and science, condemning Russia's military aggression | MTA.

Nagovor predsednika SAZU akad. Petra Štiha in govor akad. Jožeta Krašovca na mednarodni konferenci *Toleranca in demokracija za mir v svetu / The International Conference on Tolerance and Democracy for Peace In Europe* 1. 12. 2022 v palači predsednika republike

Spoštovani predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor, spoštovani visoki gostje, gospe in gospodje!

Kot zgodovinarju, čigar pogled je usmerjen v preteklost, iz poznavanja katere pa vendarle želimo razumeti sedanost in se iz lekcij zgodovine naučiti tudi kaj za prihodnost, se mi mir kaže kot ena od prvinskih teženj človeškega bivanja. To zagotovo velja od trenutka, ko je človek začel živeti v skupnosti in je postal bitje v okolju, ki ga opredeljujemo kot družbo. Življenje v skupnosti, pa naj bo to družina ali pa globalno svetovno občestvo, zahteva prilagoditve, pravila, ki se jih držimo, in meje, ki jih je treba spoštovati, da se znotraj nje ohranjata kohezija in mir. Težnja po miru je zaobjeta že v desetih božjih zapovedih, verjetno najstarejši kodifikaciji družbenega reda. Kar sedem od njih se jih nanaša na odnose med ljudmi in z njimi so zaobjete vrednote, na podlagi katerih so Izraelci vzpostavili svoje občestvo kot skupnost miru. Te pravrednote tudi po več kot dveh in pol tisočletjih ohranjajo aktualnost in so še vedno eden od etičnih temeljev modernih družb.

A kot ugotavlja že Pridigar, ki ga Stara zaveza enači s kraljem Salomonom, prispodobno modrosti in pravičnosti, »je čas vojne in je čas miru«. Težnja po miru ni nekaj samo po sebi umevnega. Ima vzrok, ki izvira iz ne-miru, iz kaosa in v skrajni posledici iz vojne. Vojna in mir sta par, ki gresta z roko v roki. Tako kot želja po miru je tudi vojna stalnica človeške zgodovine in nič ne kaže, da bo kaj drugače.

Po strahoviti izkušnji druge svetovne vojne, iz grozot katere je zrasel v Evropski uniji udejanjen in na humanističnih in demokratičnih vrednotah utemeljen največji mirovni projekt evropske zgodovine, smo dolgo časa živeli v prepričanju, da je v Evropi čas vojn minil. To iluzijo smo kljub vojnem na tleh bivše Jugoslavije v glavnem ohranjali vse do letošnjega ruskega napada na Ukrajino, ki je v našem vrednostnem sistemu povsem neopravičljiv. Sprožil je vojno, po kateri v Evropi nič več ne bo moglo biti tako, kot je bilo, ne glede na to, kako se bo končala.

Zato je upravičeno meniti, da označuje vojna v Ukrajini konec nekega obdobja, in ob njej se ponovno postavljajo številna z mirom povezana vprašanja. Ob spraševanju, kako pomembni sta toleranca in demokracija za mir, si jih zastavlja tudi današnja konferenca. Zagotoviti in ohranjati mir toleranca in demokracija sama po sebi zagotovo ne moreta, lahko pa pomembno prispevata k njemu. Ob tem bi vendarle rekel, da je imperativ tolerance postavljen nekoliko nizko. Kot

politični pojem je toleranca v družbenem kontekstu postala pomembna v času razsvetljenstva in je bila najprej povezana s tako imenovano versko toleranco, ki je poleg katoliške dopuščala tudi druge veroizpovedi. Seveda je še kako pomembno, da dopuščamo in spoštujemo drugače misleče, še zlasti če gre za manjšine, toda hkrati jih s konceptom tolerance vendarle samo toleriramo, se pravi »prenašamo«. Za 18. stoletje je bil to sicer velik korak naprej, za današnji čas, ki si prizadeva za družbeno kohezivnost, temelječo na inkluzivnosti in solidarnosti, pa je to vendarle premalo.

To seveda niti najmanj ne izključuje pomena spoštovanja drugače mislečih. Za notranje povezano in solidarno družbo je to verjetno sploh predpogoj. In te lekcije spoštovanja drugače mislečih, njihovega sprejemanja, da ne rečem celo empatije do njih, se še vedno nismo naučili, kar lahko ob najrazličnejših, tudi zelo radikalnih in nestrpnih polarizacijah opažamo na vsakem koraku tako doma kot drugod.

Problem je vsekakor splošen, menim pa, da se je z njegovim reševanjem treba spopadati predvsem na lastnem dvorišču in si v domačem okolju prizadevati ustvarjati kulturo spoštovanja drugega, drugačnega in tudi tujega. Če bo vsak v tem smislu pometal pred svojim pragom, bomo bliže Prešernovi viziji miru med narodi, svobode vsakega posameznika in dobrososedstva, ki so tudi osrednje sporočilo slovenske himne in s tem del naše zavestne opredelitve.

Zgledi so pri tem še kako pomembni. In naj se sliši še tako panegirično, zastavonoša teh prizadevanj v Sloveniji je prav predsednik republike Borut Pahor. To mu priznavajo tudi njegovi kritiki. Deset let si je na najvišjem položaju v državi iskreno in vztrajno prizadeval za kulturno javno besedo, spoštljiv odnos do drugače mislečih, za preseganje velikih razlik med nami, za s spravo povezano družbeno sožitje kot tudi za dobre odnose z vsemi nam sosednjimi narodi. In brez uspehov ta prizadevanja niso bila.

Mednje sodi tudi v javnosti zelo odmevna in v celoti gledano dobro sprejeta izjava *Slovenska sprava*, ki jo je Slovenska akademija znanosti in umetnosti pripravila in z velikim soglasjem njenih članov in članic sprejela ob tridesetletnici samostojne slovenske države v preteklem letu. V njej je z etičnega stališča opredeljeno dogajanje v drugi svetovni vojni na Slovenskem in neposredno po njej. Predsednik Pahor je ves čas spodbujal pripravo izjave, takoj prepoznal njen pomen za naše sožitje in jo po objavi brezpogojno podprl, za kar sem mu kot predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti iskreno hvaležen.

Spoštovani gospod predsednik, dragi Borut, ob zahvali za sodelovanje in podporo Ti želim čisto na koncu tega nagovora in ob skorajšnjem zaključku Tvojega mandata predsednika republike vse dobro na nadaljnji življenjski poti.

Hvala lepa.

Peter Štih

Toleranca je pot do miru kljub videzu pragmatičnosti

Uvod

Slovesnost podelitve najvišjega odlikovanja Evropske akademije znanosti in umetnosti našemu predsedniku Borutu Pahorju iz rok predsednika Akademije je za nas posebna priložnost, da vrednoto tolerance doživimo s celostne družbene in osebne perspektive. Moj prispevek je poskus dopolnitve običajne formalne rabe besede »toleranca« z upoštevanjem vseh možnih subjektov in objektov tolerance. Poudarek je na vprašanju razlogov za toleranten ali netoleranten odnos do različnih oseb, skupin in narodov, ki jih lahko navaja miroljuben in razvojno naravnani človek v svojem življenju in družbeni angažiranosti, ko se opredeljuje glede vrednostne naravnosti do ljudi, ki so drugačni od nas. Pregled strokovne literature kaže, da izvedenci tolerance razumejo kot družbeno, ne pa kot individualno osebnostno načelo življenjske komunikacije med ljudmi. Globalizacijski procesi objektivno povezujejo vse ljudi tako rekoč po zakonu nujnosti. Sklepajo se dogovori s podpisanimi zavezami. Množijo se oblike političnega in poslovnega partnerstva, ki so uspešna, vse preveč pa je tudi takšnih, ki prej povečujejo kakor ukinjajo socialno-ekonomsko, politično in medosebno odtujenost. Ko načelo in vrednoto tolerance presojamo kot moralno vprašanje v interakciji med osebnimi in družbenimi izzivi, pridobimo nesporno osnovo za prepričanje, da toleranca predstavlja eno najpomembnejših vrednot v vsaki družbi.

Pomenski vidiki v rabi pojma »toleranca«

V diskurzih o toleranci se kot raziskovalna metodologija uporablja sociokulturni pristop, ki upošteva zgodovinske, nacionalne, kulturne in verske pogoje za strpne odnose med ljudmi. Zgodovinski pregled stanja tolerantnosti v zasebnem in javnem življenju nas postavlja pred nalogo ključnega pomena, da z moralnimi kriteriji presojamo stanje duha in ugotavljamo, kdaj se toleranca priporoča in kje se razlogi za tolerance končajo. Splošni človekov čut nam govori, da odnosi v družbi ne morejo biti tolerantni, harmonični in ustvarjalni, če se ne napajajo v preverjenih modelih in likih naše duhovne kulture. Vsi življenje gradimo na osnovnem čutu za dobro, iskreno, verodostojno in zato nagonsko zavračamo laž, nezanesljivost in neodgovornost. Samoumevno se zdi, da je obljube treba vzeti resno in jih izpolniti. Če tega čuta ne bi nosili v sebi, najbrž ne bi tvegali nobenega dogovora, ne na osebni ne na družbeni ravni.

Poglavitni sad čuta za dobro je spoštovanje do dobronamernih stališč drugih ljudi v zavesti, da je vsako človeško bitje edinstveno. Zato smo toliko bolj razočarani v svetu politike, v kateri je glavno vodilo lasten interes močnejših političnih in ekonomskih akterjev, ki pa svoje skrite namene spretno prikrivajo z navideznim propagiranjem svobode, enakosti in bratstva. Pogosto smo kot posamezniki in kot člani družbe žrtve razprtij na lokalni in globalni ravni. Lokalna in svetovna

mreža interesov se v družbi uveljavlja tako od spodaj navzgor kot od zgoraj navzdol. Kitajska, na primer, že desetletja poudarja, da je njen interes globalen, da si prizadeva za odprto sodelovanje vseh narodov, da bi lažje pomagali šibkejšim narodom sveta. Nasprotniki te velesile kritizirajo nedemokracijsko enopartijskega komunističnega režima in kratenje človekovih osebnih pravic. Tako imenovani zahodni demokratični svet ideološke totalitarizme izpostavlja kot glavnega sovražnika svojih liberalnih vrednot, ki pa so pogosto pod udarom zlorab svobode, nihilizma in permisivnosti. Formalno demokratično ureditev zlahka izkoriščajo gospodarske in finančne korporacije, pogosto pa tudi razbojniške tolpe, ki se skrivajo za skladišči orožja in svet pehajo v negotovost, prevrate in pokole.

Pax Romana je temeljila na principu in praksi tolerance do tistih, ki so se brezpogojno podredili rimski oblasti, in popolne netolerance do tistih, ki so se rimskemu imperiju upirali. Poglavitno sredstvo širjenja imperija je bila parola *divide et impera*. Ustvarjalni cesarji so bili dovzetni za veljavo pravnega reda, v katerem ni bilo prostora za potrebe človekove duše in duha. Analogno moderna zahodna demokracija pravni red in načelo demokracije razglasa za najvišjo dobro, pri tem pa ustvarja moralno praznino ali celo razkroj s permisivnostjo vseh vrst. Doktrina zahodnih zaveznikov je, da je vojna med Rusijo in Ukrajino posledica ruskega hegemonizma, zato je treba Ukrajince z orožjem podpirati do zadnjega. Le malokdo pa si upa na glas povedati, da to pomeni zamenjavo pretežne harmonije med narodi Srednje Evrope z dolgotrajnim sovraštvom. Že *pax Romana* je temeljila na doktrini: »Če hočeš mir, pripravi vojno (*si vis pacem, para bellum*).« Prav to načelo danes kroji usodo celotnega sveta. Namesto vztrajnih klicev k spravljivim pogajanjem se širi duh vojne z napovedjo, da bo vojne konec, ko bo ena stran poražena. Tisti, ki priznavajo krivdo obeh strani in si prizadevajo za mir z demilitarizacijo določenega dela Evrope, ki je edina realna pot do miru, so glas vpijočega v puščavi.

Korak k streznitvi je uvid v prepadno dno moralnega stanja sveta tako demokracije kot avtokracije. Države z demokratično ureditvijo so pogosto žrtve prikritih diktature političnih, gospodarskih in vojaških kolonizatorjev. V avtokratsko vodenih državah se prizadevanje za svobodo, enakost in bratstvo seli v ilegalo. To stanje blažijo nesebični posamezniki na vseh področjih in znanilci miru na duhovnih osnovah. Pri njih najdemo spodbude za odkrivanje skupnega jedra človeškega dostojanstva, skupne razloge za toleranco, oplemeniteno z empatijo, solidarnostjo in ljubeznijo. Ljudje duha in srca črpajo duhovno moč iz najzlahtnejših religiozних in humanističnih korenin naše kulture. Zato osebnosti iz teh življenjskih situacij najbolj zanesljivo vedo, kaj pomeni toleranca kot vrednostna naravnost do ljudi, ki so drugačni od nas.

Ko v vrednoto tolerance zajamemo vse možne vidike osebnih in družbenih odnosov pod prizmo morale in etike, lahko najdemo vrsto drugih, sorodnih izrazov za vsebine pojma toleranca in demokracija v naši duhovni kulturi. Kot

raziskovalec Svetega pisma s stalnim pogledom na vplivne religije in kulture antike in poznejših obdobj bom v nadaljevanju predstavil tiste vidike judovsko-krščanskih virov, ki formalnim vsebinam koncepta tolerance dajejo meso in kri, življenje v najbolj polnem pomenu besede. Nosilni koncepti so empatija, prizanesljivost, usmiljenje, odpuščanje in sprava. Življenje po teh idealih upravičenosti besede »toleranca« ne razveljavlja, ampak jo šele zares nesporno utemeljuje. Še več, življenje po teh idealih je edino sredstvo, ki toleranco v dejanskem življenju zares omogoča.

Pot do tolerance preko dejavne pravičnosti, empatije, solidarnosti in miru

Analiza skrajnih primerov posledic netolerance nas morda najlaže prepriča, da je osnovni pogoj za uresničevanje vrednote tolerance upoštevanje človekove naravnosti na pravičnost. Po splošnem racionalnem prepričanju je pravičnost urejevalni princip sveta v skladu s kozmičnim načrtom, z determinacijo usode ali z načrtom Božje previdnosti, univerzalni in absolutni pojem naravnega zakona ter simbol socialne organizacije življenja (Schmid 1968). Toda eksistencialne izkušnje potrjujejo zavedanje, da se najpomembnejše razsežnosti pravičnosti kažejo v osebnih občutjih, prepričanjih in človeških dejanjih. Notranje stanje človeškega čuta za pravičnost in resnico daje vedeti, da pravičnost ni v nasprotju, temveč v medsebojni povezavi s sočutjem v razmerju do trpečih, v povezavi z odgovornostjo za prihodnost, z dobrohotnostjo, karitativnostjo, preudarnostjo, usmiljenjem, velikodušnostjo in mirom. Sociološke smeri, ki se ukvarjajo s pojmom pravičnosti, so tesno povezane z izročilom družbene pogodbe. Ta temelji na argumentih razumnega dogovora, da bi sodelovali z drugimi v skupno dobro (Rawls 1973; Sen 2010). Obstajajo pravne institucije, dogovori in sistemi, ki določajo, kaj je za koga predpisano ali primerno, in nudijo okvir, ki kaže na zavezanost enake obravnave v enakih ozirih za vsakogar.

Osnovna motivacija za toleranco in humanost na duhovnih osnovah je človeški naravni čut nekega višjega dobrega, kot sta nesebična solidarnost in mir, dosežen skozi spravo. Za takšno stanje duha ne razum ne empirično znanje ne zadoščata. Osnovna gonilna sila prizadevanja za humane in duhovne odnose je vtis, da je celotna struktura vesolja pozitivna. Zgodovinski dokazi, sintetična racionalna aktivnost in osebna religiozna izkušnja pričujejo, da je zgodovina naravnana na nek cilj. Prirojena lakota po resnici in ogenj ljubezni v naši naravi razsvetlujeta naš razum in ga usposabljata za dojemanje sveta kot celote. Kozmični red sam po sebi ne zadošča, da bi mogli razumeti teleološko usmeritev vesolja. Razsvetljeni razum pa omogoča delovanje višje racionalnosti in s tem harmonijo med racionalnostjo in intuicijo. Razsvetljeni razum postane dovolj kritičen, da prizna vse zmote, ki jih je človeštvo zagrešilo, in išče pot iz krivde v odpuščanje in spravo. Sprava je možna, ker razloge za spravo narekuje človekova naravna potreba, da živi v miru in sožitju z vsemi ljudmi dobre volje.

Načelni razlogi za spravo so univerzalni in postavljajo pod vprašaj nazo-
re, ki ne priznajo možnosti ali upravičenosti prizadevanja za mir in spravo, ko
divja vojna in v kritičnem povojnem obdobju. Človekova usoda je najslabša,
kadar se človekova individualnost podreja interesom kolektivističnih družb,
ki jih ustanavlja peščica ljudi z revolucijo in naropanim kapitalom. V takšnih
družbah ni mesta za toleranco. Če človek ne velja za najvišjo vrednoto v svoji
individualnosti in osebnem dostojanstvu, je najbolj naravni odziv na žalitev in
krivična dejanja sovraštvo, ki hoče uničiti krivičnika. Bohoti se tako imenova-
no moralno sovraštvo, ki ni usmerjeno samo na žalitev ali krivico, temveč tudi
ali pa morda celo predvsem na samega storilca. Sklop ontološko-eksistencialnih
danosti in različne okoliščine pa lahko zelo omajajo domnevo, da imamo pravi-
co do sovraštva in maščevanja. V Sirahovi knjigi (Sir 27,30-28,7) najdemo zelo
prepričljiv argument za odpuščanje:

Srd in jeza, tudi ta sta ostudna,
ujameta grešnega človeka.
Kdor se maščuje, bo izkusil Gospodovo maščevanje,
ki si bo skrbno zapomnil njegove grehe.
Odpusti krivico svojemu bližnjemu,
tedaj bodo tudi tebi na tvojo prošnjo odpuščeni tvoji grehi.
Kako bo človek, ki kuha jezo zoper drugega človeka,
pri Gospodu iskal ozdravljenja?
Kako bo človek, ki do sebi enakega nima usmiljenja,
za svoje grehe prosil odpuščanja?
Če on, ki je le bitje iz mesa, ohranja zamero,
kdo mu bo odpustil njegove grehe?
Spomni se na poslednje reči in nehaj sovražiti,
na trohno in smrt in se drži zapovedi.
Spomni se na zapovedi in se ne srdi na bližnjega,
na zavezo Najvišjega in odpusti njegovo nevednost.

Kar se zdi načelno mogoče ali upravičeno, je lahko dejansko nemogoče ali
neupravičeno. Obojestranska nepopolnost je morda najbolj očiten dokaz, da mo-
ralno sovraštvo krivičnikov ni upravičeno. Na to utemeljeno opozarja Imanuel
Kant v delu *Die Metaphysik der Sitten (Metafizika npravnosti)*. Krepost ni dolžna
samo odpuščati sovražnosti in se vzdrževati sleherne maščevalnosti, temveč ni-
koli ne sme terjati od svetovnega sodnika maščevanje – deloma zato, ker je teža
krivde, ki pritiska na človeka, že dovolj velika, zato sam potrebuje odpuščanje, in
deloma, pravzaprav predvsem zato, ker ne sme biti nobena kazen, ne glede na to,
kdo jo nalaga, naložena iz sovraštva.

Noben formalni zakon ne more biti zadostno merilo pri sodbi dejanj, ki jih stori človek. Obremenilne ali olajševalne okoliščine namreč ne zadevajo samo dejanja, temveč največkrat tudi predvsem čustveno obarvane razloge in namene. Sodnik ali prizadeta oseba pa morata odgovoriti tudi na drugo pomembno vprašanje: Ali je človek dovolj čist, da bi smel sovražiti in soditi brez sleherne pripravljenosti za vrednoto tolerance? Izkušnje kažejo, da vztrajanje pri sovraštvu in odklanjanje vrednote tolerance človeka lahko polagoma popolnoma razosebi. Naravni čut pravi, da človeka, ki vztrajno zavrača odpuščanje, ni mogoče spoštovati. Hkrati je mogoče izkustveno ugotavljati, da velikodušno odpuščanje deluje zdravilno tako na krivičnika kot na prizadetega. Izkušnje obeh vrst samo potrjujejo pravilnost prvinskega občutja, da je treba krivičniku odpustiti vselej, kadar obstajajo za to jasni načelni ali moralni razlogi.

Sklep

Po vseh primerih pričevanja za dobrohotnost, empatijo, odpuščanje in spravo se vprašamo, kaj neki je odločilni razlog za to, da sta mir in sprava najvišja ideala judovsko-krščanske civilizacije. Omenili smo že, da ta vrsta vrednotenja vseh vrednot temelji na izjavi v 1 Mz 1,27, da je človek ustvarjen po Božji podobi. Iz tega sledi prepričanje, da vsako človeško bitje nosi v sebi božansko dostojanstvo in zato nikogar ne bi smeli poniževati s kakršno koli obliko netolerance, zlasti v primerih, ko drugi, drugačni niso obremenjeni s kakšno osebno krivdo. Ko verjamemo v edinstvenost vsakega človeka, ljudi vrednotimo po najvišjih možnih duhovnih kriterijih, ki so onkraj vsakega videza, celo onkraj dometa jezika. Ta osnova vrednotenja človeka predstavlja edino zares sprejemljivo razlago, zakaj moderna družba tako visoko ceni vrlino tolerance. Sprejemanje te smeri vrednotenja človekovega dostojanstva nas lahko usposobi, da si za vrednoto tolerance vztrajno prizadevamo in po njej tudi živimo.

O izredni pomembnosti vrednote tolerance pa se morda najbolj nesporno prepričamo, ko se soočamo s skrajnimi posledicami netolerance. Ko človek sočloveku ni več Božja podoba, ampak je *homo homini lupus*, je sovražstvo z napovedjo vojne neizbežno. Tega moralnega stanja pa ni mogoče premostiti drugače kakor z resnično živeto toleranco. Primeri dostojanstvene tolerance poraženega politika ali športnika pred zmagovalcem nam najbolj nazorno pokažejo, kako drugače bi bilo na svetu, če bi vsi ali velik del ljudi bili sposobni tolerance v trenutkih, ko vse govori za opcijo netolerance. Samo absolutni moralni imperativ zavezanosti dobremu lahko pomaga razvijati in utrjevati čut odgovornosti in pripadnosti temeljnim vrednotam, ki zagotavljajo družbeno stabilnost.

Reference

- Bekisheva, Tatiana G. et al. 2017. Humanitarian and Anthropologic Aspects of Tolerance. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences* (Future Academy). [Http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2017.01.10](http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2017.01.10).
- Kant, Immanuel. 1995. *Die Metaphysik der Sitten* (1797). V: Immanuel Kant, *Werke in sechs Bänden*. Band 5. Köln: Könenmann. 243–592.
- Krašovec, Jože. 2020. *Razsežnosti Božje pravičnosti in pravice v hebrejskem Svetem pismu*. Ljubljana: SAZU in Družina.
- Krašovec, Jože. 2022. *God's Righteousness and Justice in the Old Testament*. Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company.
- Rawls, John. 1973. *A Theory of Justice*. Oxford: Oxford University Press.
- Schmid, Hans Heinrich. 1968. *Gerechtigkeit als Weltordnung: Hintergrund und Geschichte des alttestamentlichen Gerechtigkeitsbegriffs*. Tübingen: Mohr (Siebeck) (Beiträge zur historischen Theologie; 40).
- Sen, Amartya. 2010. *The Idea of Justice*. London: Penguin Books.

III
ČLANI
MEMBERS

I. RAZRED

za zgodovinske in družbene vede

REDNI ČLANI

Bratož, Rajko, dr. zgodovinskih znanosti, zaslužni profesor za zgodovino starega veka Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 17. februarja 1952 v Braniku. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001. Načelnik Oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU od 7. maja 1996 do 19. marca 2002; tajnik I. razreda SAZU od 1. aprila 1999 do 19. marca 2002; tajnik I. razreda in načelnik Oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU od 10. februarja 2005 do 6. maja 2008. Tajnik I. razreda SAZU od 1. julija 2022. *Zasebni naslov*: Malgajeva 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01 231-18-14, gsm 031-268-395.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 241-11-92, faks: 01-425-93-37, e-pošta: rajko.bratoz@guest.arnes.si.

Hribar, Valentin, dr. političnih znanosti, redni profesor za fenomenologijo in filozofijo religije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v pokoju. Rojen 28. januarja 1941 v Goričici pri Ihanu. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001.

Zasebni naslov: Tomišelj 31a, 1292 Ig, tel.: 059 939-439, e-pošta: valentin.hribar@siol.net.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 241-10-06, faks: 01 425-93-37.

Mlinar, Zdravko, dr. družbenopolitičnih znanosti, redni profesor za prostorsko sociologijo Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 30. januarja 1933 v Žireh. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. aprila 1987. Načelnik Oddelka za družbene vede I. razreda SAZU od 1. aprila 1995 do 5. maja 1998 in tajnik I. razreda od 7. maja 1996 do 1. aprila 1999.

Zasebni naslov: Pod topoli 93, 1000 Ljubljana, tel.: 28-31-032.

Službeni naslov: SAZU, Novi trg 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01 470-64-23, faks: 01 425-34-23, e-pošta: zdravko.mlinar@fdv.uni-lj.si.

Pavčnik, Marijan, dr. znanosti, redni profesor za teorijo prava in filozofijo prava Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 8. decembra 1946 v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Načelnik Oddelka za družbene vede I. razreda SAZU od 10. februarja 2005 do 31. maja 2011 in tajnik I. razreda SAZU od 1. junija 2008 do 31. maja 2011.

Zasebni naslov: Poljanski nasip 28, 1000 Ljubljana, tel.: 01 232-26-90 ali 01 232-58-62.

Službeni naslov: Pravna fakulteta, Poljanski nasip 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 420-31-97, faks: 01 420-31-15, e-pošta: marijan.pavcnik@pf.uni-lj.si.

Pirjevec, Jože, dr. znanosti, redni profesor za novejšo zgodovino Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem v Kopru. Rojen 1. junija 1940 v Trstu v Italiji. Dopisni član od 6. junija 1995, izredni član od 5. maja 2005, redni član od 21. maja 2009.

Zasebni naslov: Trg 28. avgusta 6, 6210 Sežana, e-pošta: pirjevecj@gmail.com.

Službeni naslov: Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Titov trg 5, 6000 Koper, tel.: 05 663-77-40, faks: 05 663-77-42, e-pošta: info@fhs-kp.si ali joze.pirjevec@fhs.upr.si.

Splichal, Slavko, dr. znanosti, redni profesor za komunikologijo Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Rojen 14. junija 1947 v Novem mestu. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Načelnik Oddelka za družbene vede I. razreda SAZU od 1. junija 2011 do 8. maja 2017, tajnik I. razreda od 8. maja 2017 do 13. junija 2022.

Zasebni naslov: Pot na Golovec 1, 1000 Ljubljana, e-pošta: slavko.splichal@guest.arnes.si.

Službeni naslov: Fakulteta za družbene vede, Kardeljeva ploščad 5, 1000 Ljubljana, tel.: 01 580-52-42, faks: 01 580-51-06, e-pošta: slavko.splichal@fdv.uni-lj.si.

Šelih, Alenka, dr. znanosti, redna profesorica za kazensko pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in njena zaslužna profesorica. Raziskovalka na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Rojena 2. oktobra 1933 v Mariboru. Izredna članica od 27. maja 1997, redna članica od 12. junija 2003. Načelnica Oddelka za družbene vede I. razreda SAZU od 5. maja 1998 do 10. februarja 2005; tajnica I. razreda SAZU od 19. marca 2002 do 10. februarja 2005; podpredsednica SAZU od 5. maja 2005 do 6. maja 2008; članica predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU od 22. aprila 2008 do 6. maja 2014.

Zasebni naslov: Pod bukvami 40, 1000 Ljubljana, tel.: 01 283-47-01 ali 4260 Bled, Grič 7a.

Službeni naslov: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, Poljanski nasip 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 420-31-93, faks: 01 420-32-45, e-pošta: alenka.selih@pf.uni-lj.si.

Štih, Peter, dr. zgodovinskih znanosti, redni profesor za srednjeveško zgodovino in pomožne zgodovinske vede na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Rojen 27. novembra 1960. Izredni član od 1. junija 2007, redni član od 18. junija 2015. Načelnik Oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU od

6. maja 2008 do 31. maja 2014. Tajnik I. razreda od 1. junija 2011 do 8. maja 2017. Podpredsednik SAZU od 8. maja 2017 do 31. maja 2020, predsednik SAZU od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: Bratovševa ploščad 36, 1000 Ljubljana, tel.: 059 018908, peter.stih@siol.net.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 241-11-98, faks: 01 425-93-37, e-pošta: peter.stih@guest.arnes.si.

Teržan, Biba, dr. arheoloških znanosti, redna profesorica za prazgodovinsko arheologijo kovinskih obdobij na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njena zaslužna profesorica. Rojena 25. julija 1947 v Mariboru. Izredna članica od 7. junija 2001, redna članica od 1. junija 2007. Načelnica Oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU od 19. marca 2002 do 10. februarja 2005 in od 1. junija 2014 do 31. maja 2020.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Arheološki oddelek, Zavetiška 5, 1000 Ljubljana, faks: 01 423-12-20, e-pošta: biba.terzan@ff.uni-lj.si.

Žižek, Slavoj, dr. znanosti, redni profesor filozofije in teoretske psihoanalize, raziskovalec na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Rojen 21. marca 1949 v Ljubljani. Izredni član od 5. maja 2005, redni od 21. februarja 2013. *Zasebni naslov:* Metelkova 7b, 1000 Ljubljana, tel.: 01 431-70-16, e-pošta: szizek@yahoo.com.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 241-10-00.

IZREDNI ČLANI

Höfler, Janez, dr. muzikoloških znanosti, dr. umetnostnozgodovinskih znanosti, zaslužni profesor Univerze v Ljubljani. Rojen 11. decembra 1942. Izredni član od 1. junija 2017.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana; tel.: 01 241-12-10; e-pošta: janez.hoefler@ff.uni-lj.si.

Kranjc, Janez, dr. pravnih znanosti, redni profesor za rimsko pravo in pravno zgodovino na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru ter za nemško pravno terminologijo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Rojen 11. maja 1949. Izredni član od 6. junija 2019.

Službeni naslov: Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Poljanski nasip 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 420 31 98, e-pošta: janez.kranjc@pf.uni-lj.si.

Nastran Ule, Mirjana, dr. psiholoških znanosti, zaslužna profesorica za socialno psihologijo na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani v pokoju. Izredna članica SAZU od 3. junija 2021.

Zasebni naslov: mirjana.ule@guest.arnes.si.

Službeni naslov: Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, mirjana.ule@fdv.uni-lj.si.

Salecl, Renata, redna profesorica, znanstvena svetnica na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Rojena 9. januarja 1962. Izredna članica od 1. junija 2017. Načelnica Oddelka za družbene vede I. razreda od 1. junija. 2020.

Službeni naslov: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, Poljanski napis 2, 1000 Ljubljana, tel. 01 420-32-46, e-pošta: renata.salecl@pf.uni-lj.si

Vodopivec, Peter, dr. zgodovinskih znanosti, do 1999 redni profesor obče zgodovine 18. in 19. stoletja na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, 1999–2012 znanstveni svetnik na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani, 2012 upokojen. Rojen 7. julija 1946. Izredni član od 6. junija 2019. Načelnik Oddelka za zgodovinske vede I. razreda od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: Poljanska 15, 1000 Ljubljana, tel.: 01 2313 354, 041 796 713, e-pošta: peter.vodopivec@guest.arnes.si.

DOPISNI ČLANI

Egg, Markus, vodja Oddelka za prazgodovino pri Raziskovalnem inštitutu in restavratorski delavnici ter namestnik generalnega direktorja Rimsko-germanskega muzeja v Mainzu, upokojen 2019. Dopisni član od 3. junija 2021.

Flotzinger, Rudolf, rojen 22. septembra 1939. Direktor Inštituta za muzikologijo Univerze v Gradcu, Avstrija. Dopisni član od 23. maja 1985.

Gleirscher, Paul, rojen 7. oktobra 1960, vodja Oddelka za prazgodovinsko in zgodnj srednjeveško arheologijo v Deželnem muzeju v Celovcu, Avstrija. Dopisni član od 18. junija 2015.

Gombocz, Wolfgang L., rojen 28. septembra 1946. Redni profesor za zgodovino filozofije Univerze v Gradcu, Avstrija. Dopisni član od 7. junija 2001.

Härtel, Reinhard, rojen 24. novembra 1945. Upokojeni profesor srednjeveške zgodovine in pomožnih zgodovinskih znanosti na Univerzi v Gradcu. Dopisni član od 6. junija 2019.

Klingemann, Hans-Dieter, rojen 3. februarja 1937. Dr. znanosti, profesor emeritus, Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB). Dopisni član od 1. junija 2017.

Madžar, Ljubomir, rojen 30. septembra 1938. Dr. znanosti, upokojeni profesor ekonomije in predsednik Akademije ekonomskih nauka na Ekonomski fakulteti Univerze v Beogradu. Dopisni član od 1. junija 2017.

Moore, Henrietta L., rojena 18. maja 1957, dama, poveljnica britanskega imperija in članica Britanske akademije, ustanoviteljica in direktorica Inštituta za globalno blaginjo ter Katedre za filozofijo in kulturo oblikovanja na University College London (UCL). Dopisna članica od 3. junija 2021.

O'Loughlin, Niall, rojen 30. septembra 1941. Dr. znanosti, muzikolog, predavatelj na univerzi v Loughboroughu v Veliki Britaniji in direktor Centra za umetnosti v pokoju. Dopisni član od 1. junija 2007.

- Scalon**, Cesare, rojen 20. novembra 1939. Dr. znanosti, upokojeni profesor za latinsko paleografijo na Filozofski fakulteti Univerze v Vidmu. Dopisni član od 1. junija 2017.
- Straus**, Jože (Joseph), rojen 14. decembra 1938, naslovni redni profesor za intelektualno lastnino Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, honorni profesor za patentno pravo Univerze Ludwig Maximilian v Münchnu, zaslužni direktor Inštituta Maxa Plancka za inovacije in konkurenco (nekdanjega Inštituta Maxa Plancka za intelektualno lastnino, konkurenčno pravo in davčno zakonodajo) v Münchnu, častni doktor univerz v Ljubljani in Krajujvcu. Dopisni član od 6. junija 1995.
- Supičič**, Ivan, rojen 18. julija 1928. Redni profesor Akademije za glasbo Univerze v Zagrebu in predstojnik Zavoda za muzikološke raziskave Hrvaške akademije znanosti in umetnosti, Zagreb, Hrvaška, v pokoju. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Tavano**, Sergio, rojen 13. marca 1928. Redni profesor za zgodnjekrščansko arheologijo in bizantinsko umetnost Univerze v Trstu, Italija. Dopisni član od 7. junija 2001.
- Wakounig**, Marija, rojena 19. marca 1959. Zgodovinarica, izredna profesorica na Inštitutu za vzhodnoevropsko zgodovino Univerze na Dunaju. Dopisna članica od 5. maja 2011.
- Weiler**, Joseph H. H., rojen 2. septembra 1951, profesor in sodirektor Centra Jean-Monet za mednarodno in regionalno gospodarsko pravo ter pravičnost na Pravni fakulteti Univerze v New Yorku, Dopisni član od 3. junija 2021.
- Wolfram**, Herwig, rojen 14. februarja 1934. Zaslužni profesor za srednjeveško zgodovino in pomožne zgodovinske vede Univerze na Dunaju, nekdanji direktor Institut für Österreichische Geschichtsforschung. Dopisni član od 18. junija 2015.

II. RAZRED za filološke in literarne vede

REDNI ČLANI

- Kmecl**, Matjaž, dr. znanosti, redni profesor za slovensko literarno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v pokoju. Rojen 23. februarja 1934 v Dobovcu (Trbovlje). Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003. Tajnik II. razreda SAZU od 3. oktobra 2002 do 1. julija 2007.
Zasebni naslov: Pot v Čeželj 14, 1231 Ljubljana Črnuče, tel.: 01 537-40-14.
- Kos**, Janko, dr. znanosti, redni profesor za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 9. marca 1931 v Ljubljani. Izredni član od 10. marca 1977, redni član od 6. junija 1983.

Zasebni naslov: Pleteršnikova 1, 1000 Ljubljana, tel.: 01 436-80-99.

Krašovec, Jože, dr. bibličnih znanosti, dr. filozofije, dr. teologije, dr. zgodovine religij – religijske antropologije, redni profesor za biblični študij Stare zaveze Teološke fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 20. aprila 1944 v Sodni vasi pri Podčetrtku. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995. Podpredsednik SAZU od 6. maja 2014 do 8. maja 2017.

Zasebni naslov: Dolničarjeva 1, 1000 Ljubljana, tel.: 01 434-01-98, faks: 01 433-04-05.

Službeni naslov: Teološka fakulteta, Poljanska 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 434-58-10, faks: 01 434-58-54, e-pošta: joze.krasovec@guest.arnes.si.

Orešnik, Janez, dr. znanosti, zaslužni profesor, redni profesor za primerjalno slovnico germanskih jezikov in redni profesor za splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 12. decembra 1935 v Ljubljani. Izredni član od 23. aprila 1987, redni član od 27. maja 1993. Tajnik II. razreda SAZU od 26. maja 1992 do 23. marca 1999.

Zasebni naslov: Janežičeva 21, 1000 Ljubljana, tel.: 051 622-732, e-pošta: janez.oresnik@sazu.si.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 241-14-22, faks: 01 425-93-37, e-pošta: janez.oresnik@sazu.si.

Snoj, Marko, primerjalni jezikoslovec, etimolog, slovaropisec na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, profesor na Oddelku za primerjalno in splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 19. aprila 1959. Izredni član od 18. junija 2015, redni član od 3. junija 2021. Tajnik Razreda za filološke in literarne vede od 1. oktobra 2015 do 30. septembra 2021.

Službeni naslov: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Novi trg 4, 1000 Ljubljana, tel. 01 / 470-61-62, e-pošta: marko.snoj@zrc-sazu.si

Stanonik, Marija, literarna zgodovinarica, slovstvena folkloristka, etnologinja; znanstvena svétnica v pokoju; prof. na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojena 23. maja 1947. Izredna članica SAZU od 18. junija 2015, redna članica od 3. junija 2021. Članica predsedstva po 22. členu zakona o SAZU od 1. junija 2020.

Službeni naslov: Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU, Novi trg 5, 1000 Ljubljana, tel.: 01 / 519-88-64, e-pošta: stanonik@zrc-sazu.si.

IZREDNI ČLANI

Jesenšek, Marko, dr. jezikoslovnih znanosti, redni profesor na Oddelku za slovanske jezike in književnost Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Rojen 14. marca 1960. Izredni član od 1. junija 2017. Tajnik II. razreda od 1. oktobra 2021.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Koroška cesta 166, 2000 Maribor, tel.

02 22- 93- 630, 051 324 250 e-pošta: marko.jesensek@um.si; marko@jesensek.si.

Maver, Igor, dr. literarnih znanosti, anglist in francist, redni profesor na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 1. decembra 1960 v Ljubljani. Izredni član SAZU od 6. junija 2019. *Službeni naslov*: Filozofska fakulteta UL, Oddelek za anglistiko in amerikanistiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01/2411334, e-pošta: igor.maver@ff.uni-lj.si.

Škofic, Jožica, doktorica jezikoslovnih znanosti, dialektologinja, znanstvena svetnica na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, redna profesorica za slovenski jezik na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem v Kopru. Rojena 4. marca 1964. Izredna članica SAZU od 3. junija 2021.

Službeni naslov: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Novi trg 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 4706 221, e-pošta: jozica.skofic@zrc-sazu.si.

Virk, Tomo, dr. literarnih ved, redni profesor za primerjalno književnost in literarno teorijo na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete, Univerza v Ljubljani. Rojen 31. maja 1960. Izredni član od 3. junija 2021.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, e-pošta: tomo.virk@ff.uni-lj.si.

Žele, Andreja, visokošolska učiteljica na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, znanstvena svetnica na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Rojena 7. avgusta 1963. Izredna članica od 6. junija 2019.

Zasebni naslov: tel.: 051 335 052, e-pošta: andrejaz@zrc-sazu.si.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2/II, 1000 Ljubljana, tel.: 01 241 10 00, e-pošta: andreja.zele@ff.uni-lj.si.

DOPISNI ČLANI

Cooper, Henry R. Jr., rojen 30. septembra 1946. Redni profesor in predstojnik Oddelka za slovanske jezike in književnosti Univerze v Bloomingtonu, Indiana, ZDA. Dopisni član od 6. junija 1995.

Greenberg, Marc Leland, rojen 9. novembra 1961. Profesor slovanskih jezikov in književnosti na Fakulteti za jezike, literature in kulture Univerze v Kansasu, ZDA, in njen dekan. Dopisni član od 1. junija 2017.

Hannick, Christian, rojen 3. septembra 1944. Predstojnik Oddelka za slovansko filologijo na Julius-Maximilians-Universität v Würzburgu. Dopisni član od 1. junija 2007.

Karničar, Ludvik, rojen 23. avgusta 1949. Izr. univ. profesor v pokoju (Univerza v Gradcu), slavist, dialektolog in slovaropisec. Dopisni član SAZU od 1. junija 2017.

- Kozar - Mukič**, Marija rojena 8. marca 1952, višja kustodinja etnologinja v pokoju (Muzej Savaria, Szombathely, Madžarska), etnologinja in slavistka. Dopisna članica SAZU od 6. junija 2019.
- Kurkina**, Ljubov Viktorovna, rojena 17. februarja 1937. Slavistka, etimologinja, leksikografinja na Inštitutu za ruski jezik V. V. Vinogradova RAN, Moskva, Rusija. Dopisna članica od 18. junija 2015.
- Lauer**, Reinhard, rojen 15. marca 1935. Vodja Seminarja za slovansko filologijo in redni profesor na Georg-Augustovi univerzi v Göttingenu, Nemčija. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Moskovich**, Wolf, rojen 7. aprila 1936. Redni profesor na Oddelku za ruske in slovanske študije Hebrejske univerze v Jeruzalemu, Izrael. Dopisni član od 5. maja 2005.
- Pohl**, Heinz Dieter, rojen 6. septembra 1942. Redni profesor za splošno in diahrono jezikoslovje Univerze v Celovcu, Avstrija. Dopisni član od 5. maja 2005.
- Spinozzi Monai**, Liliana, rojena 30. oktobra 1936, zunanja sodelavka Mednarodnega središča za večjezičnost (CEIP) Univerze v Vidmu in nekdanja raziskovalka na Inštitutu za jezikoslovje iste ustanove. Posveča se teoretičnemu jezikoslovju in raziskavam slovenskih narečij v Furlaniji. Objavila je več rokopisnih besedil Jana Baudouina de Courtenayja. Dopisna članica od 6. junija 2019.
- Steenwijk**, Johannes Jacobus, rojen 27. maja 1959, dr. slovanskih jezikov in književnosti, izredni profesor za slovenski jezik in književnost na Oddelku za jezike in književnosti (DiSLL) Univerze v Padovi. Dopisni član od 3. junija 2021.
- Tokarz**, Božena, rojena 17. oktobra 1946, literarna teoretičarka, polonistka in slovenistka, komparativistka, redna profesorica in vodja Enote za literarno teorijo in prevodoslovje na Oddelku za slovansko filologijo na Filološki fakulteti Šlezijske univerze, Katowice, Poljska, glavna urednica prevodoslovne revije *Prevajanje slovanskih književnosti*. Dopisna članica razreda od 18. junija 2015.
- Tokarz**, Emil, rojen 6. oktobra 1944, jezikoslovec, slavist in splošni lingvist, upokojeni redni profesor Šlezijske in Bielske univerze (Poljska). Dopisni član od 6. junija 2019.
- Verč**, Ivan, rojen 2. februarja 1950, redni profesor za področje slavistike na Oddelku za pravne, jezikovne in prevajalske vede Univerze v Trstu, v pokoju. Nekdanji vodja Inštituta za slovansko filologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Trstu in ustanovitelj prve slavistične revije tržaške univerze *Slavica tergestina*. Dopisni član od 6. junija 2019.
- Woschitz**, Karl Matej, rojen 19. septembra 1937. Redni profesor na Teološki fakulteti Univerze v Gradcu, Avstrija, v pokoju. Dopisni član od 7. junija 2001.

REDNI ČLANI

Bajd, Tadej, dr. znanosti, redni profesor za robotiko Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Rojen 19. januarja 1949 v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Podpredsednik SAZU od 5. maja 2011 do 6. maja 2014, predsednik SAZU od 6. maja 2014 do 31. maja 2020.

Zasebni naslov: Bobenčkova 12, 1000 Ljubljana, tel.: 01 256-23-80, e-pošta: tadej.bajd@robo.fe.uni-lj.si.

Bratko, Ivan, dr. računalniških znanosti, redni profesor za področje računalništva in informatike Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani. Rojen 10. junija 1946 v Ljubljani. Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003. Načelnik Oddelka za tehniške vede III. razreda SAZU od 1. maja 2014 do 1. maja 2020.

Zasebni naslov: Podrožniška 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 251-39-11.

Službeni naslov: Fakulteta za računalništvo in informatiko, Tržaška cesta 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01 476-83-93, 01 476-83-87, 01 476-83-93, faks: 01 426-46-47, e-pošta: bratko@fri.uni-lj.si.

Brešar, Matej, dr. znanosti, redni profesor za matematiko Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani in Fakultete za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru. Rojen 26. septembra 1963. Izredni član od 18. junija 2015, redni član od 3. junija 2021. Načelnik Oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede III. razreda SAZU od 1. maja 2017 do 31. maja 2020. Tajnik III. razreda SAZU od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: Kosarjeva 47b, 2000 Maribor, tel.: 02 251-47-34.

Službeni naslov: Fakulteta za matematiko in fiziko, Jadranska 19, 1000 Ljubljana, tel. 01 476-66-23, faks: 01 251-72-81, in Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Koroška c. 160, 2000 Maribor, tel.: 02 229-36-91, faks: 02 251-81-80; e-pošta: matej.bresar@fmf.uni-lj.si ali matej.bresar@um.si.

Emri, Igor, dr. znanosti, redni profesor za mehaniko Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani. Rojen 22. maja 1952 v Murski Soboti. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 21. februarja 2013. Član predsedstva po 22. členu zakona o SAZU od 1. junija 2020, načelnik Oddelka za tehniške vede III. razreda od 1. maja 2020.

Zasebni naslov: Grampovčanova 17, 1125 Ljubljana, tel.: 01 257-27-52, e-pošta: ie@emri.si.

Fajfar, Peter, dr. znanosti, upokojeni redni profesor za teorijo konstrukcij in potresno inženirstvo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 27. maja 1943 v Ljubljani. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 27. maja 1993. Načelnik Oddelka za

tehniške vede III. razreda SAZU od 7. maja 1996 do 18. aprila 2002; tajnik III. razreda SAZU od 18. aprila 2002 do 18. aprila 2008. Član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 6. maja 2014 do 31. maja 2020.

Zasebni naslov: Puharjeva 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01 251-98-52.

Službeni naslov: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, 1000 Ljubljana, Jamova 2, tel.: 01 476-85-92, e-pošta: pfajfar@fgg.uni-lj.si.

Forstnerič, Franc, dr. znanosti, redni profesor za matematično analizo Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani. Rojen 1. maja 1958 v Ljubljani. Izredni član od 8. aprila 1999, redni član od 5. maja 2005. Načelnik Oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede III. razreda SAZU od 1. maja 2014 do 1. maja 2017. Tajnik Razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehnične vede SAZU od 1. maja 2017 do 31. maja 2020. Glavni tajnik SAZU od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: Pot v Hrastovec 8, 1231 Ljubljana Črnuče, tel.: 01 561-17-87.

Službeni naslov: Fakulteta za matematiko in fiziko, Jadranska 19, 1000 Ljubljana, tel.: 01 476-65-56, 01 476-65-00, faks: 01 251-72-81, e-pošta: franc.forstneric@fmf.uni-lj.si.

Globevnik, Josip, dr. znanosti, redni profesor za matematično analizo Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani v pokoju in njen zaslužni profesor. Rojen 6. decembra 1945 v Ljubljani. Izredni član od 23. maja 1985, redni član od 18. maja 1989; načelnik Oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede III. razreda SAZU od 18. aprila 2002 do 6. maja 2008, tajnik III. razreda SAZU od 18. aprila 2008 do 30. aprila 2014.

Zasebni naslov: Trnovska 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 283-50-11.

Službeni naslov: Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko, Jadranska 19, 1111 Ljubljana, tel.: 01 476-65-48, 01 476-65-00, faks: 01 251-72-81; e-pošta: josip.globevnik@fmf.uni-lj.si.

Grabec, Igor, dr. znanosti, redni profesor za fiziko Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani v pokoju. Rojen 17. novembra 1939. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001; načelnik Oddelka za tehniške vede III. razreda SAZU od 18. aprila 2002 do 6. maja 2008.

Zasebni naslov: Kantetova 75, 1000 Ljubljana, tel.: 01 256-37-18, e-pošta: igor.grabec@fs.uni-lj.si.

Kernel, Gabrijel, dr. fizikalnih znanosti, redni profesor za fiziko Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 14. septembra 1932. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001; načelnik Oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede III. razreda SAZU od 1. junija 2008 do 30. aprila 2014.

Zasebni naslov: Pod bukvami 7, 1000 Ljubljana, tel.: 01 425-96-61.

Službeni naslov: tel.: 01 477-37-95, faks: 01 425-70-74, e-pošta: gabrijel.kernel@ijs.si.

- Kralj**, Alojz, dr. znanosti, redni profesor za biomedicinsko tehniko, biomehaniko in robotiko Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 12. marca 1937 v Novem Sadu, Vojvodina. Izredni član od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997; podpredsednik SAZU od 6. maja 1999 do 25. aprila 2002.
Zasebni naslov: Planinska 26, 1231 Ljubljana Črnuče, tel.: 01 537-48-25, e-pošta: alojkralj7@gmail.com.
- Pirc**, Raša, dr. fizikalnih znanosti, redni profesor, sodelavec Instituta »Jožef Stefan« v Ljubljani, Odsek za teoretično fiziko. Rojen 15. junija 1940 v Ljubljani. Izredni član od 1. junija 2007, redni član od 18. junija 2015.
Zasebni naslov: Jamova 52, 1000 Ljubljana, tel.: 01 256-57-20.
Službeni naslov: Institut »Jožef Stefan«, Odsek za teoretično fiziko, Jamova 39, 1000 Ljubljana, tel.: 01 477-35-88, faks: 01 251-93-85, e-pošta: rasa.pirc@ijs.si.
- Stanovnik**, Branko, dr. znanosti, redni profesor za organsko kemijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 11. avgusta 1938 na Brezovici pri Ljubljani. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995, predstojnik Oddelka za mednarodno sodelovanje in znanstveno koordinacijo od 21. septembra 1999.
Zasebni naslov: Tičnica 26, 1360 Vrhnika, tel.: 01 755-11-40.
Službeni naslov: Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Večna pot 113, 1000 Ljubljana, tel.: 01 479-85-67, e-pošta: branko.stanovnik@fkkt.uni-lj.si; SAZU, 1000 Ljubljana, Novi trg 3, tel.: 01 470-61-34, faks: 01 425-53-30, e-pošta: international@sazu.si.
- Tomažević**, Miha, dr. znanosti, znanstveni svetnik Zavoda za gradbeništvo Slovenije, redni profesor za potresno inženirstvo in zidane konstrukcije Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, upokojen. Rojen 19. septembra 1942 v Ljubljani. Izredni član od 7. junija 2001, redni član od 21. maja 2009.
Zasebni naslov: 1000 Ljubljana, Kvedrova 1, tel. 041 667-497.
Službeni naslov: Zavod za gradbeništvo Slovenije, 1000 Ljubljana, Dimičeva 12, tel. 01 280-44-00, faks: 01 280-44-84, e-pošta: miha.tomazevic@zag.si
- Turk**, Vito, dr. kemijskih znanosti, redni profesor za biokemijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani, znanstveni svetnik Instituta »Jožef Stefan«. Rojen 27. junija 1937 v Osijeku. Izredni član od 5. maja 2005, izredni član od 21. februarja 2013.
Zasebni naslov: Lamutova 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 519-96-51.
Službeni naslov: Institut »Jožef Stefan«, Oddelek za biokemijo in molekularno biologijo, Jamova 39, 1000 Ljubljana, tel.: 01 477-33-65 ali 01 477-39-25, faks: 01 477-39-84, e-pošta: vito.turk@ijs.si.
- Žekš**, Boštjan, dr. znanosti, redni profesor za biofiziko Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 26. junija 1940 v Ljubljani. Izredni član od 23.

aprila 1987, redni član od 30. maja 1991. Načelnik Oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede III. razreda SAZU od 5. oktobra 1994 do 18. aprila 2002; tajnik III. razreda SAZU od 7. maja 1996 do 18. aprila 2002; predsednik SAZU od 25. aprila 2002 do 6. maja 2008.

Zasebni naslov: Poštna 4, 1360 Vrhnika, tel.: 041 741-898.

Službeni naslov: Inštitut za biofiziko Medicinske fakultete, Vrazov trg 2, 1000 Ljubljana, bostjanzecks66@gmail.com, tel.: 01 543-76-18, 01 543-76-00, faks: 01 431-51-27; SAZU, 1000 Ljubljana, Novi trg 3.

IZREDNI ČLANI

Jerala, Roman, dr. kemijskih znanosti, redni profesor za biokemijo in molekularno biologijo na Univerzi v Ljubljani in vodja Odseka za sintezno biologijo in imunologijo na Kemijskem inštitutu v Ljubljani. Rojen 24. januarja 1962. Izredni član od 6. junija 2019.

Službeni naslov: Kemijski inštitut, Hajdrihova 19, 1000 Ljubljana, e-pošta: roman.jerala@ki.si.

Knez, Željko, dr. znanosti, redni profesor za kemijsko inženirstvo na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru. Rojen 26. avgusta 1954. Izredni član od 1. junija 2017.

Zasebni naslov: Aljaževa 15, 2000 Maribor, tel.: 02 320-30-00, 041 672-545; e-pošta: zeljko.knez@guest.armnes.si.

Službeni naslov: Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Univerza v Mariboru, Smetanova 17, 2000 Maribor, tel.: 02 22-944-31, 041 371-666; e-pošta: zeljko.knez@um.si

Križan, Peter, dr. fizikalnih znanosti, redni profesor za fiziko Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani, raziskovalni svetnik na Inštitutu »Jožef Stefan«, gostujoči profesor na Univerzi v Nagoji. Rojen 21. maja 1958. Izredni član od 1. junija 2017. Načelnik Oddelka za matematične, fizikalne in kemijske vede III. razreda SAZU od 1. junija 2020.

Službeni naslov: Fakulteta za matematiko in fiziko, Univerza v Ljubljani, Jadranska 19, 1000 Ljubljana, e-pošta: peter.krizan@ijs.si.

Mihailović, Dragan, dr. fizikalnih znanosti, znanstveni svetnik in vodja odseka za kompleksne snovi na Inštitutu »Jožef Stefan«, redni profesor fizike na Fakulteti za matematiko Univerze v Ljubljani ter Mednarodni podiplomski šoli Jožefa Stefana in direktor Nanocentra. Rojen 2. marca 1958. Izredni član od 3. junija 2021.

Službeni naslov: Inštitut Jožef Stefan, tel.: 01 477 33 88, 041 787 196, e-pošta: dragan.mihailovic@ijs.si.

Topič, Marko, dr. elektrotehniških znanosti, redni profesor za elektrotehniko na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani. Rojen 8. julija 1967. Izredni član od 3. junija 2021.

DOPISNI ČLANI

- Boldireva**, Jelena Vladimirovna, rojena 4. februarja 1961. Vodja raziskav na Inštitutu za kemijo trdnih stanj in mehanske kemije pri sibirski izpostavi Ruske akademije znanosti v Novosibirsku in vodja Katedre za kemijo trdnih stanj Univerze v Novosibirsku. Dopisna članica od 1. junija 2017.
- Bratos**, Savo, rojen 28. julija 1926. Častni doktor Univerze v Wroclawu, redni profesor za fiziko Univerze Pierre et Marie Curie v Parizu, Francija. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Carbonell**, Ruben G., rojen 27. decembra 1947. Doktor znanosti, profesor kemijskega in biomolekularnega inženiringa na Univerzi Severne Karoline. Dopisni član od 1. junija 2017.
- Geiger**, Manfred, rojen 13. junija 1941. Dr. strojništva, redni profesor za proizvodne tehnologije na Univerzi Erlangen-Nürnberg, častni doktor Univerze v Ljubljani, redni član Brandenburške akademije znanosti v Berlinu, Nemčija. Dopisni član od 21. maja 2009.
- Haldane**, Duncan, rojen 14. septembra 1951, profesor fizike na Univerzi Princeton, ZDA, Nobelov nagrajenec leta 2016. Dopisni član od 6. junija 2019.
- Lehn**, Jean-Marie Pierre, rojen 30. septembra 1939, direktor laboratorija za supramolekularno kemijo na Inštitutu za supramolekularno znanost in inženiring pri Univerzi v v Strasbourgu. Profesor na Inštitutu za specialistične študije Univerze v Strasbourgu. Nobelov nagrajenec za kemijo leta 1987. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Merletti**, Roberto, rojen 6. marca 1945, upokojeni izredni profesor biomedicinskega inženiringa na Univerzi v Bostonu, ZDA, upokojeni profesor rehabilitacijskega inženiringa na Univerzi Politecnico iz Torina, Italija. Dopisni član od 3. junija 2021.
- Müller**, Karl-Alexander, rojen 20. aprila 1927. Redni profesor za fiziko trdne snovi Univerze v Zürichu, Švica. Nobelov nagrajenec za fiziko leta 1987. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Nakašima**, Masajoši, rojen 28. januarja 1952. Zaslužni profesor potresnega inženirstva na Univerzi v Kjotu. Dopisni član od 3. junija 2021.
- Povh**, Bogdan, rojen 20. avgusta 1932. Znanstveni član, član kolegija in direktor Jedrskega inštituta Max Planck, Heidelberg, in osebni redni profesor Univerze v Heidelbergu, Nemčija. Dopisni član od 10. marca 1977.
- Rao**, Chintamani Nages Ramachandra, rojen 30. junija 1934. Redni profesor za kemijo in predsednik Indijskega znanstvenega inštituta Centra Jawaharlala Nehruja za pospeševanje znanstvenih raziskav, Bangalore, Indija. Dopisni član od 24. aprila 1981.

Sammut, Claude, rojen 9. marca 1956, profesor na School of Computer Science and Engineering, University of New South Wales, Sydney, Avstralija, vodja laboratorija za umetno inteligenco. Dopisni član od 6. junija 2019.

IV. RAZRED

za naravoslovne vede

REDNI ČLANI

Avšič - Županc, Tatjana, dr. medicinskih znanosti, redna profesorica za mikrobiologijo in imunologijo, vodja laboratorija na Katedri za mikrobiologijo in imunologijo na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. Rojena 11. julija 1957 v Brežicah. Izredna članica od 1. junija 2007, redna članica od 18. junija 2015. Tajnica razreda za naravoslovne vede od 25. maja 2017.

Zasebni naslov: Močilnikarjeva 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 529-20-87.

Službeni naslov: Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo, Zaloška 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 543-74-50, faks: 01 543-74-01, e-pošta: tatjana.avsic@mf.uni-lj.si.

Gogala, Matija, dr. znanosti, upokojeni muzejski svetnik in direktor Prirodoslovnega muzeja Slovenije; habilitirani redni profesor za fiziologijo živali na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 11. decembra 1937 v Ljubljani. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 8. aprila 1999. Glavni tajnik SAZU od 25. aprila 2002 do 6. maja 2008; podpredsednik SAZU od 6. maja 2008 do 5. maja 2011. Član predsedstva po 22. členu zakona o SAZU od 5. maja 2011 do 8. maja 2017.

Zasebni naslov: Pot na Tičnico 6, 1351 Brezovica pri Ljubljani, tel.: 01 756-55-39, e-pošta: matija.gogala@guest.arnes.si.

Službeni naslov: SAZU, Novi trg 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01 470-61-26, faks: 01 425-64-92.

Kranjc, Andrej, dr. znanosti, znanstveni svetnik v pokoju, zaslužni redni profesor krasoslovja na Univerzi v Novi Gorici. Rojen 5. novembra 1943 v Ljubljani. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001. Glavni tajnik od 6. maja 2008 do 6. maja 2014, podpredsednik SAZU od 6. maja 2014 do 8. maja 2017.

Zasebni naslov: Cesta v Podboršt 12, 1231 Ljubljana Črnuče, p. p. 4959.

Službeni naslov: SAZU, Novi trg 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01 470-61-28, faks: 01 425-64-92, e-pošta: makranjc@siol.net.

Kreft, Ivan, dr. znanosti, dr. h. c. (Slovaška kmetijska univerza v Nitri), redni profesor genetike na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 23. novembra 1941 v Novem mestu. Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003. Tajnik razreda za naravoslovne vede SAZU od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2012.

Zasebni naslov: Kremžarjeva ulica 36, 1000 Ljubljana, tel.: 01 517-44-29, e-pošta: ivan.kreft@guest.arnes.si.

Službeni naslov: Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1001 Ljubljana, tel.: 01 320-32-61.

Maček, Jože, dr. agronomskih znanosti, dr. ekonomskih znanosti, dr. zgodovinskih znanosti, redni profesor za fitopatologijo, gozdno fitopatologijo in fitofarmakologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 28. oktobra 1929 v Oleščah pri Laškem. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 6. junija 1995. Tajnik razreda za naravoslovne vede SAZU od 7. maja 1996 do 10. januarja 2002; član predsedstva po 22. členu Zakona o SAZU od 27. novembra 2003 do 22. aprila 2008.

Zasebni naslov: Jerančičeva 12, 1133 Ljubljana Brod, tel.: 01 512-35-31.

Sket, Boris, dr. znanosti, redni profesor, znanstveni svetnik na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete. Rojen 30. julija 1936. Izredni član od 5. maja 2011, redni član od 1. junija 2017.

Službeni naslov: Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, p. p. 2995, 1001 Ljubljana, tel.: 01 320-33-63, e-pošta: boris.sket@bf.uni-lj.si

Zorec, Robert, dr. znanosti, redni profesor za patološko fiziologijo na Inštitutu za patološko fiziologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 23. januarja 1958 v Koprju. Izredni član od 7. junija 2001, redni član od 1. junija 2007. Tajnik razreda za naravoslovne vede SAZU od 1. januarja 2013 do 8. maja 2017. Podpredsednik SAZU od 8. maja 2017.

Zasebni naslov: Brdnikova 31, 1125 Ljubljana, tel.: 01 256 13 84.

Službeni naslov: Inštitut za patološko fiziologijo Medicinske fakultete, Zaloška 4, 1104 Ljubljana, tel.: 01 543 70 80, 01 543 70 20, faks: 01 543 70 21, e-pošta: robert.zorec@mf.uni-lj.si.

Zupancič, Mitja, dr. gozdarskih znanosti, fitocenolog, znanstveni svetnik na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija ZRC SAZU v pokoju. Rojen 25. decembra 1931 v Ljubljani. Izredni član od 27. maja 1993, redni član od 7. junija 2001. Tajnik razreda za naravoslovne vede SAZU od 10. januarja 2002 do 31. decembra 2006.

Zasebni naslov: Trubarjeva 61, 1000 Ljubljana, tel.: 041 737 538.

Službeni naslov: Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Novi trg 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 470-63-24, faks: 01 425-33-24.

IZREDNI ČLANI

Anderluh, Gregor, dr. bioloških znanosti, redni profesor za področje biokemije Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, znanstveni svetnik na Kemijskem inštitutu. Rojen 15. julija 1969. Izredni član od 1. junija 2017.

Službeni naslov: Kemijski inštitut, Hajdrihova 19, 1000 Ljubljana, tel.: 01 476-02-61, e-pošta: gregor.anderluh@ki.si.

Gabrovšek, Franci, dr. fizike, izredni profesor krasoslovja na Univerzi v Novi Gorici, znanstveni svetnik na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni. Rojen 20. oktobra 1968. Izredni član od 18. junija 2015.

Zasebni naslov: Stara Vrhnika 79, 1360 Vrhnika, tel.: 031 530-711, e-pošta: gabrovsek@zrc-sazu.si.

Službeni naslov: Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, Titov trg 2, 6230 Postojna, tel.: 05 700-19-07.

Kraigher, Hojka, dr. kmetijskih znanosti za področje gozdarstva, izredna profesorica na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, znanstvena svetnica na Gozdarskem inštitutu Slovenije v Ljubljani. Rojena 4. septembra 1956. Izredna članica od 6. junija 2019.

Zasebni naslov: Brdnikova 31, 1125 Ljubljana, tel.: 01 256 13 84, 041 330 543, e-pošta: hojkakz@gmail.com.

Službeni naslov: Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 200 78 20, e-pošta: hojka.kraigher@gozdis.si.

DOPISNI ČLANI

Bosák, Pavel, rojen 14. avgusta 1951. Krasoslovec, geolog, sedimentolog in geomorfolog, redni profesor ved o Zemlji. Češka republika. Dopisni član od 5. maja 2005.

Ceulemans, Reinhart, rojen 15. januarja 1954. Zaslužni profesor ekologije na Univerzi v Antwerpnu. Častni doktor na Mendlovi univerzi v Brnu (Češka) in Université d'Orléans (Francija). Član belgijske Kraljeve akademije znanosti in umetnosti. Dopisni član od 18. junija 2015.

Dreybrodt, Wolfgang, rojen 10. januarja 1939, profesor eksperimentalne fizike na Univerzi v Bremnu. Dopisni član od 3. junija 2021.

Ford, Derek Clifford, rojen 24. aprila 1935. Doktor znanosti, zaslužni profesor geografije in znanosti o Zemlji na Univerzi McMaster, Kanada. Dopisni član od 1. junija 2017.

Gušić, Ivan, rojen 17. novembra 1938, dr. geologije, profesor emeritus zagrebške univerze, redni član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti. Dopisni član od 6. junija 2019.

Haydon, Philip G., rojen 11. aprila 1958. Dr. nevroznanosti, redni profesor, predstojnik Oddelka za nevroznanosti na Univerzi Tufts, Boston, ZDA. Dopisni član od 21. maja 2009.

Ilijanić, Ljudevit, rojen 27. septembra 1928. Zaslužni profesor za področje geobotanike, ekologije rastlin, fitocenologije in morfologije rastlin Prirodoslovno-matematične fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 12. junija 2003.

Neher, Erwin, rojen 20. marca 1944. Redni profesor za fiziko, direktor ustanove Max-Planck-Institut für biophysikalische Chemie v Göttingenu, Nemčija.

Nobelov nagrajenec za fiziologijo in medicino, 1991. Dopisni član od 1. junija 2007.

Noble, Denis, rojen 16. novembra 1936. Zaslužni profesor kardiovaskularne fiziologije in direktor Oddelka za računalniško fiziologijo Univerze v Oxfordu, Velika Britanija. Dopisni član od 5. maja 2011.

Parpura, Vladimir, rojen 5. decembra 1964. Doktor medicinskih znanosti (vzporedno z zoologijo in nevroznanostjo), profesor nevrobiologije na Univerzi Alabama v Birminghamu, ZDA. Dopisni član od 1. junija 2017.

Pignatti, (Sandro) Alessandro, rojen 28. septembra 1930. Botanik, fitocenolog, ekolog, redni profesor na Univerzi La Sapienza v Rimu, Italija. Dopisni član od 5. maja 2005.

Poldini, Livio, rojen 7. septembra 1930. Redni profesor za rastlinsko ekologijo Univerze v Trstu, Italija. Dopisni član od 6. junija 1995.

Storm-Mathisen, Jon, rojen 16. januarja 1941, nevroznanstvenik na področju imunocitokemije centralnega živčnega sistema, profesor medicine na oddelku za anatomijo Univerze v Oslu. Dopisni član od 3. junija 2021.

Verkhatsky, Alexei, rojen 30. julija 1961, profesor nevrofiziologije, Faculty of Life Sciences, The University of Manchester. Dopisni član od 6. junija 2019.

V. RAZRED

za umetnosti

REDNI ČLANI

Grafenauer, Niko, pesnik, pripovednik, esejist, prevajalec in publicist, glavni urednik Založbe Nova revija v pokoju. Rojen 5. decembra 1940 v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Tajnik V. razreda SAZU od 1. oktobra 2009 do 30. septembra 2015.

Zasebni naslov: Bratovševa ploščad 21, 1000 Ljubljana, tel.: 01 534-26-27, 041 632-072, e-pošta: nina.grafenauer@nova-revija.si.

Jančar, Drago, pisatelj, tajnik in glavni urednik pri Slovenski matici v Ljubljani. Rojen 13. aprila 1948 v Mariboru. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001.

Zasebni naslov: Velika čolnarska 8, 1000 Ljubljana, tel.: 01 283-50-31.

Službeni naslov: Slovenska matica, Kongresni trg 8, 1000 Ljubljana, tel.: 01 422-43-42, faks: 01 422-43-43, e-pošta: drago.jancar@siol.net.

Jemec, Andrej, akademski slikar, redni profesor za risanje in slikanje na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani v pokoju. Rojen 29. novembra 1934 v Ljubljani. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001. Tajnik V. razreda SAZU od 11. aprila 2002 do 6. maja 2008; član predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU od 22. aprila 2008 do 6. maja 2014.

Zasebni naslov: Zabreznica 40b, 4274 Žirovnica, tel./faks: 04 580-21-66, studio: Prešernova 12, 1000 Ljubljana, tel.: 01 425-56-76, e-pošta: andrej.jemec@siol.net.

Komelj, (Bogomil) Milček, dr. znanosti, izr. profesor Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v pokoju. Rojen 16. novembra 1948. Izredni član od 5. maja 2011, redni član od 1. junija 2017. Tajnik razreda za umetnosti od 1. decembra 2015 do 31. maja 2020. Podpredsednik SAZU od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: Glinškova ploščad 20e, 1000 Ljubljana, tel.: 01 537-18-83, 041 737-863, e-pošta: sumi.komelj@gmail.com.

Kristl, Stanko, univ. dipl. inž. arhitekture, predavatelj na Fakulteti za arhitekturo in Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Rojen 29. januarja 1922 v Ljutomeru. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 5. maja 2011.

Zasebni naslov: Borsetova 19, 1000 Ljubljana, tel.: 01 283-88-14, e-pošta: s.kristl@biro-arcus.si.

Lebič, Lojze, skladatelj, dirigent, glasbeni publicist in redni profesor za glasbenoteoretične predmete in kompozicijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v pokoju. Rojen 23. avgusta 1934 na Prevaljah na Koroškem. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995. Od leta 2003 izredni član Kraljeve flamske akademije za znanost in umetnost Belgije. Tajnik V. razreda SAZU od 1. junija 2008 do 23. avgusta 2009. Član predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU od 6. maja 2014 do 31. maja 2020.

Zasebni naslov: Ulica bratov Učakar 134, 1000 Ljubljana, tel.: 01 518-31-55.

Službeni naslov: SAZU, Novi trg 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01 470-64-29, faks: 01 425-34-23.

Mušič, Marko Marijan, univ. dipl. inž. arhitekture. Rojen 30. januarja 1941 v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 1. junija 2007. Podpredsednik SAZU od 6. maja 2008 do 27. februarja 2014, namestnik predsednika SAZU od 17. decembra 2013 do 27. februarja 2014. Predsednik SAZU od 27. februarja 2014 do 6. maja 2014.

Zasebni naslov: Stari trg 11a, 1000 Ljubljana, tel./faks: 01 425-52-90, e-pošta: info@ateljemarkomusic.si.

Službeni naslov: SAZU, Novi trg 3, 1000 Ljubljana, tel.: 01 470-61-27, faks: 01 425-64-92.

Rojko, Uroš, redni profesor kompozicije na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani, skladatelj in klarinetist. Rojen 9. septembra 1954. Izredni član od 18. junija 2015, redni član od 3. junija 2021. Član predsedstva po 22. členu zakona o SAZU od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: Tbilisijska 8, 1000 Ljubljana, 01 256-71-74, rojkour@gmail.com, uros-rojko.de.

Simčič, Zorko, pisatelj in dramatik. Rojen 19. novembra 1921 v Mariboru. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 5. maja 2011.

Zasebni naslov: Metelkova 7/b, 1000 Ljubljana, tel.: 0590 27639, 031 200-866.

Tršar, Drago, akademski kipar, redni profesor za kiparstvo Akademije za likovno umetnost Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 27. aprila 1927 v Planini pri Rakeku. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995.

Zasebni naslov: Cesta na Rožnik 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01 251-39-28, atelje: Svetčeva 1, 1000 Ljubljana.

IZREDNI ČLANI

Bratuša, Mirko, akademski kipar, redni profesor za kiparstvo na Oddelku za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 19. februarja 1963. Izredni član od 6. junija 2019.

Zasebni naslov: Linhartova cesta 42, 1000 Ljubljana, tel.: 041 692 516, e-pošta: mirko.bratusa@pef.uni-lj.si.

Službeni naslov: Oddelek za likovno pedagogiko, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana, tel.: 01 5892 248, e-pošta: mirko.bratusa@pef.uni-lj.si.

Dekleva, Milan, diplomirani komparativist in literarni teoretik, pesnik, pripovednik, dramatik, esejist, prevajalec. Rojen 17. oktobra 1946. Izredni član od 1. junija 2017.

Zasebni naslov: Aljaževa 13, 1000 Ljubljana, e-pošta: milan.dekleva@gmail.com.

Jesih, Milan, pesnik, dramatik in prevajalec. Rojen 14. aprila 1950. Izredni član od 6. junija 2019.

Zasebni naslov: Ulica pregnancev 5, 1000 Ljubljana, tel. 041 559 643, e-pošta: milan.jesih@guest.arnes.si.

Muhovič, Jožef, akademski slikar, doktor filozofskih znanosti, redni profesor za likovno teorijo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Rojen 22. decembra 1954. Izredni član od 1. junija 2017. Tajnik Razreda za umetnosti od 1. junija 2020.

Zasebni naslov: e-pošta: jozef_muhovic@t-2.net.

Službeni naslov: Akademija za likovno umetnost, Erjavčeva 23. 1000 Ljubljana; e-pošta: muhovicjo@aluo.uni-lj.si.

Novak, Boris A., pesnik, dramatik, esejist, prevajalec in mladinski pisatelj, redni profesor na Oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 3. decembra 1953. Izredni član od 1. junija 2017.

Službeni naslov: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, tel. 01 / 241-13-88, e-pošta: boris-a.novak@guest.arnes.si.

Šenk Kosem, Nina, skladateljica, docentka na področju kompozicije. Rojena 14. februarja 1982. Izredna članica od 6. junija 2019.
Zasebni naslov: tel. 041 533 233, e-pošta: senk.nina@gmail.com.

DOPISNI ČLANI

Globokar, Vinko, rojen 7. julija 1934. Skladatelj, Pariz, Francija. Dopisni član od 1. junija 2007.

Haderlap, Maja, rojena 8. marca 1961, pesnica, pisateljica, dramaturginja, Celovec, Avstrija. Dopisna članica od 1. junija 2017.

Hamano, Tošihiko, rojen 6. decembra 1937. Slikar, grafik, kipar, Takamacu, Japonska. Dopisni član od 18. junija 2015.

Handke, Peter, rojen 6. decembra 1942. Pisatelj, dramatik, prevajalec, Salzburg, Avstrija. Nobelov nagrajenec za literaturo leta 2019. Dopisni član od 23. aprila 1987.

Lipuš, Florjan, rojen 4. maja 1937. Pisatelj, učitelj na Osnovni šoli Šentlipš na slovenskem Koroškem, Avstrija. Dopisni član od 23. maja 1985.

Magris, Claudio, rojen 10. aprila 1939. Univerzitetni profesor nemške književnosti, pisatelj, pesnik, esejist, prevajalec, senator Republike Italije. Dopisni član od 3. junija 2021.

Neidhardt, Velimir, rojen 7. oktobra 1943. Arhitekt, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 18. junija 2015.

Oman, Valentin, rojen 14. decembra 1935. Akademski slikar, Finkenstein/Bečkštanj, Avstrija. Dopisni član od 18. junija 2015.

Paljetak, Luko, rojen 19. avgusta 1943. Pesnik, prevajalec, esejist in teatrolog. Glavni urednik revije *Dubrovnik*, Hrvaška. Dopisni član od 7. junija 2001.

Podrecca, Boris, rojen 30. januarja 1940. Dipl. inž. arhitekture. Direktor inštituta Raumgestaltung und Entwerfen Tehnične univerze, Stuttgart, Nemčija, Dunaj, Avstrija. Dopisni član od 23. aprila 1987.

Schiphorst ter, Iris, rojena 22. maja 1956, skladateljica, profesorica medijske kompozicije. Dopisna članica od 3. junija 2021.

Ugljen, Zlatko, rojen 15. septembra 1929. Arhitekt, urbanist in oblikovalec, redni profesor na Tehnični fakulteti in Akademiji likovnih umetnosti, Sarajevo, BiH, v pokoju. Dopisni član od 1. junija 2007.

VI. RAZRED

za medicinske vede

REDNI ČLANI

Čerček, Bojan, dr. znanosti, kardiolog, redni profesor na Kalifornijski univerzi. Rojen 20. septembra 1949 v Ljubljani. Izredni član od 1. junija 2007, redni član od 18. junija 2015.

Zasebni naslov: 4319 Manson Avenue, Woodlandhills, CA 91364, ZDA.

Službeni naslov: Cedars-Sinai Medical Center, 8700 Beverly Boulevard, Division of Cardiology, Room 5534, Los Angeles, CA 90048, ZDA, tel.: +1 310 423-38-36, faks: +1 310 423-02-45, e-pošta: bojan.cercek@cshs.org.

Dolenc, Vinko V., dr. znanosti, redni profesor za nevrokirurgijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 29. junija 1940 v Sestrzah pri Ptuju. Izredni član od 23. aprila 1987, redni član od 27. maja 1993.

Zasebni naslov: Barvarska steza 7, 1000 Ljubljana, tel.: 01 282-18-00.

Službeni naslov: Klinični center, Klinični oddelek za nevrokirurgijo, Zaloška 7, 1525 Ljubljana, tel.: 01 522-53-57, e-pošta: vinko.dolenc@kclj.si.

Ferluga, Dušan, dr. znanosti, redni profesor za patologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Rojen 28. maja 1934 v Grubišnjem Polju. Izredni član od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997.

Zasebni naslov: Komenskega 20/II, 1000 Ljubljana, tel.: 01 232-21-36.

Službeni naslov: Inštitut za patologijo Medicinske fakultete, Korytkova 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 543-71-37, 01 543-71-03, faks: 01 543-71-04, e-pošta: dusan.ferluga@mf.uni-lj.si.

Kordas, Marjan, dr. znanosti, redni profesor za patološko fiziologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani v pokoju in njen zaslužni profesor. Rojen 17. avgusta 1931 v Čupriji. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001. Tajnik VI. razreda SAZU od 24. aprila 2002 do 24. aprila 2005.

Zasebni naslov: Ilirska 8, 1000 Ljubljana, tel.: 01 232-24-96.

Službeni naslov: Inštitut za patološko fiziologijo Medicinske fakultete, Zaloška 4, 1104 Ljubljana, tel.: 01 543-70-83, faks: 01 543-70-21, e-pošta: marjan.kordas@mf.uni-lj.si.

Lamovec, Janez, dr. medicinskih znanosti, raziskovalec na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Rojen 14. aprila 1941. Izredni član od 1. junija 2007, redni član od 18. junija 2015.

Zasebni naslov: Ulica bratov Učakar 132, 1000 Ljubljana.

Službeni naslov: Onkološki inštitut, Zaloška 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 587-97-19, e-pošta: jlamovec@gmail.com.

Peterlin, Matija, dr. znanosti, redni profesor medicine, mikrobiologije in imunologije na Kalifornijski univerzi v San Franciscu, ZDA. Rojen 4. julija 1947 v Ljubljani. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 21. februarja 2013.

Zasebni naslov: 14 Hill Point Ave., San Francisco, US-CA 94117, tel.: +1 415 665-20-71.

Službeni naslov: University of California at San Francisco (UCSF), Box 0703, 3rd and Parnassus Aves, San Francisco, US-CA 94143-0703, tel.: +1 415 502-1902, +1 415 502-19-05, faks: +1 415 502-19-01, e-pošta: matija.peterlin@ucsf.edu.

- Rozman**, Blaž, dr. znanosti, redni profesor za interno medicino Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, višji svetnik. Rojen 29. septembra 1944 v Ljubljani. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 21. februarja 2013.
Zasebni naslov: Dermastjeva ul. 17, 1235 Radomlje, tel.: 01 534-65-66, e-pošta: meta.rozman@siol.net.
Službeni naslov: Klinični center, Klinični oddelek za revmatologijo, Vodnikova 62, 1000 Ljubljana, tel.: 01 522-55-33, faks: 01 522-55-98.
- Serša**, Gregor, dr. znanosti, redni profesor za molekularno biologijo in radiobiologijo Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani ter vodja Oddelka za eksperimentalno onkologijo Onkološkega inštituta Ljubljana. Rojen 4. marca 1956 v Ljubljani. Izredni član SAZU od 18. junija 2015, redni član od 3. junija 2021. Tajnik razreda za medicinske vede SAZU od 1. junija 2017.
Zasebni naslov: Kopališka 6, 1000 Ljubljana, tel.: 031 648-015.
Službeni naslov: Onkološki inštitut Ljubljana, Zaloška 2, 1000 Ljubljana. Tel: 01 587-94-34, e-pošta: gserša@onko-i.si.
- Skalerič**, Uroš, dr. znanosti, doktor stomatologije, redni profesor na Katedri za ustne bolezni in parodontologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in strokovni direktor Stomatološke klinike v Ljubljani. Rojen 9. aprila 1945 v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Glavni tajnik SAZU od 6. maja 2014 do 9. aprila 2020.
Zasebni naslov: Ulica bratov Jančar 25, 1000 Ljubljana, tel.: 01 510-82-28.
Službeni naslov: Odsek za stomatologijo, Medicinska fakulteta, Hrvatski trg 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01 300-21-10, faks: 01 522-25-04, e-pošta: uros.skaleric@mf.uni-lj.si.
- Sketelj**, Janez, redni profesor za patološko fiziologijo, predstojnik Inštituta za patološko fiziologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 23. junija 1947 v Ljubljani. Izredni član od 7. junija 2001, redni član od 1. junija 2007. Tajnik VI. razreda SAZU od 24. aprila 2005 do 30. aprila 2011.
Zasebni naslov: Jesihov štradon 47, 1000 Ljubljana, tel.: 01 427-56-26.
Službeni naslov: Inštitut za patofiziologijo, Zaloška 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 534-70-46, faks: 01 543-70-21.
- Strle**, Franc, dr. znanosti, redni profesor za infektologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, predstojnik Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja na Kliničnem centru v Ljubljani in predsednik raziskovalnega sveta Kliničnega centra v Ljubljani. Rojen 18. februarja 1949 v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Tajnik VI. razreda od 1. maja 2011 do 1. junija 2017.
Zasebni naslov: Kmečka pot 20, 1000 Ljubljana, tel.: 01 517-12-91.
Službeni naslov: Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Japljeva 2, 1525 Ljubljana, tel.: 01 522-21-10, faks: 01 522-24-56, e-pošta: franc.strle@kclj.si.

Svetina, Saša, dr. znanosti, redni profesor za biofiziko Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Rojen 16. oktobra 1935 v Celju. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001; član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 4. novembra 2004 do 22. aprila 2008.

Zasebni naslov: Gradišče 6, 1000 Ljubljana, tel.: 041 778-235.

Službeni naslov: Inštitut za biofiziko Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, Vrazov trg 2, 1000 Ljubljana, tel. 01 543-76-19, faks: 01 543-76-01, e-pošta: sasa.svetina@mf.uni-lj.si.

IZREDNA ČLANA

Battelino, Tadej, specialist pediatrije in subspecialist pediatrične endokrinologije, diabetologije in bolezni presnove. Od 1997 predstojnik Kliničnega oddelka za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove na Pediatrični kliniki UKC Ljubljana. Od 2007 redni profesor pediatrije in od 2014 predstojnik Katedre za pediatrijo na Medicinski fakulteti UL. Rojen 7. januarja 1966. Izredni član od 3. junija 2021.

Službeni naslov: Pediatrična klinika UKC Ljubljana, Bohoričeva 20, 1000 Ljubljana, tel.: 01 522 9235, E-pošta: tadej.battelino@mf.uni-lj.si

Noč, Marko, specialist kardiologije, vaskularne medicine in intenzivne medicine. Predstojnik Kliničnega Oddelka za intenzivno interno medicino na Univerzitetnem kliničnem centru od 2001. Redni profesor interne medicine na Medicinski fakulteti v Ljubljani od 2007. Rojen 6. marca 1963. Izredni član SAZU od 1. junija 2017.

Službeni naslov: Center za intenzivno interno medicino, Univerzitetni klinični center, Zaloška 7, 1000 Ljubljana, tel.: 01 522-37-90, 041 723-807; E-pošta: marko.noc@mf.uni-lj.si.

DOPISNI ČLANI

Cardesa, Antonio, rojen 23. marca 1939. Redni profesor za patologijo Univerze v Barceloni, Španija. Dopisni član od 7. junija 2001.

Dimitrijević, Milan R., rojen 27. januarja 1931. Redni profesor za nevrologijo in predstojnik Oddelka za fizikalno medicino in rehabilitacijo, Baylor College of Medicine, Houston, Teksas, ZDA. Dopisni član od 24. aprila 1981.

Hausen, Harald zur, rojen 11. marca 1936. Virolog in nobelovec, Heidelberg, Nemčija. Dopisni član od 18. junija 2015.

Lajtha, Abel, rojen 22. septembra 1922. Redni profesor za psihiatrijo Medicinske fakultete Univerze v New Yorku in Centra za nevrokemijo na Inštitutu NS Kline, Orangeburg, N. Y., ZDA. Dopisni član od 18. maja 1989.

Shoenfeld, Yehuda, rojen 14. februarja 1948. Redni profesor za interno medicino na Medicinski fakulteti Univerze v Tel-Avivu, vodja Centra za avtoimu-

ne bolezni Medicinskega centra Sheba v Tel-Avivu, Izrael. Dopisni član od 21. maja 2009.

Stålberg, Erik Valdemar, rojen 21. aprila 1936. Zaslužni profesor za klinično nevrofiziologijo univerzitetne bolnišnice v Uppsali, Švedska. Dopisni član od 27. maja 1997.

Unger, Felix, rojen 2. marca 1946, kardiolog. Predstojnik Klinike za kardiokirurgijo in predsednik Evropske akademije znanosti in umetnosti, Salzburg, Avstrija. Dopisni član od 6. junija 1995.

Wernig, Anton, rojen 14. oktobra 1944. Redni profesor za nevrofiziologijo Univerze v Bonnu, Nemčija. Dopisni član od 7. junija 2001.

ZNANSTVENI SVETNIKI IN SVETOVALCI SAZU

ZNANSTVENI SVETNIKI SAZU

- Cvetko-Orešnik**, Varja, rojena 3. maja 1947. Jezikoslovka in pedagoginja, redna profesorica za primerjalno jezikoslovje indoevropskih jezikov. Znanstvena svetnica SAZU od leta 1991.
- Gubina**, Ferdinand, rojen 16. maja 1939. Doktor elektrotehniških znanosti, redni profesor za elektroenergetiko in predstojnik Katedre za elektroenergetске sisteme Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani v pokoju. Član Sveta za energetiko SAZU. Znanstveni svetnik SAZU od leta 2007.
- Gunde Cimerman**, Nina, rojena 28. decembra 1958. Dr. biotehnologije in redna profesorica za področje mikrobiologije, vodja Katedre za molekularno genetiko in biologijo mikroorganizmov na Oddelku za mikrobiologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Znanstvena svetnica SAZU za področje ekstremofilnih raziskav v zvezi s podnebnimi spremembami od 13. septembra 2022.
- Mavko**, Borut, rojen 29. februarja 1944. Doktor elektrotehniških znanosti, redni profesor za jedrsko tehniko na Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani. Član Sveta za energetiko SAZU. Znanstveni svetnik SAZU od leta 2007.
- Poredoš**, Alojz, rojen 20. maja 1953. Doktor strojništva, redni profesor za ogrevanje, hlajenje in klimatizacijo ter prenos toplote in snovi na Fakulteti za strojništvo. Tajnik Sveta za energetiko SAZU. Znanstveni svetnik SAZU od leta 2007.

SVETOVALCI SAZU

- Globokar**, Roman, rojen 11. decembra 1971, doktor znanosti, docent na Katedri za moralno teologijo na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani; direktor Zavoda sv. Stanislava, Ljubljana – Šentvid, svetovalec SAZU na področju šolske vzgoje od 24. junija 2013.
- Košir**, Fedja, rojen 24. maja 1940, profesor na Fakulteti za arhitekturo, svetovalec SAZU za področje arhitekture in urbanizma od 1. decembra 2009.
- Lobnik**, Franc, rojen 17. decembra 1942, zaslužni profesor pedologije in rabe in varstva tal Centra za pedologijo in varstvo okolja na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Svetovalec SAZU za varstvo okolja od 3. junija 2014.
- Malle**, Avguštin, rojen 5. januarja 1944, dr., vodja Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu. Svetovalec SAZU za področje narodnih manjšin in Slovencev v zamejstvu od 26. marca 2012.

- Martelanc**, Ivan, rojen 6. oktobra 1938, upokojeni univerzitetni diplomirani pravnik, svetovalec SAZU za raziskave kulturnega delovanja Slovencev po svetu od 1. decembra 2009.
- Musek**, Janek, rojen 3. junija 1945, doktor znanosti, redni profesor za občo psihologijo, svetovalec SAZU na področju psihologije osebnosti in etičnih vrednot v šolski vzgoji od 24. junija 2013.
- Plut**, Dušan, rojen 17. avgusta 1950. Zaslužni profesor za področje geografije. Član Sveta za varovanje okolja SAZU od leta 2015. Svetovalec SAZU na področju okoljevarstva od 13. septembra 2022.
- Torelli**, Niko, rojen 4. julija 1940, prof. dr., dr. h. c., dipl. gozdarski inženir in mag. lesarstva. Profesor na lesarskem in agronomskem oddelku Biotehniške fakultete in na Visoki šoli za dizajn. Svetovalec SAZU za področje naravoslovja od 14. junija 2011.
- Voljč**, Božidar, rojen 3. januarja 1939, dr. med., dr. sci., specialist družinske medicine, diplomant javnega zdravstva z magisterijem in doktoratom v pokojju, strokovni svetovalec pri Inštitutu Emonicum za aktivno in zdravo življenje. Svetovalec SAZU za javno zdravstvo, zdravstveno gerontologijo in medgeneracijsko sožitje od 24. junija 2013.

Gregor Anderluh

OBJAVE

- Anderluh G. et al.: Binding of the transcription activator-like effector augments transcriptional regulation by another transcription factor. *Nucleic acids research*. 7 Jun. 2022, vol. 50, iss. 11, str. 6562–6574. <https://academic.oup.com/nar/article/50/11/6562/6603662>, DOI: 10.1093/nar/gkac454.
- Anderluh G. et al.: Expansion and neofunctionalization of actinoporin-like genes in Mediterranean mussel (*Mytilus galloprovincialis*). *Genome biology and evolution*. Nov. 2022, vol. 14, no. 11, 1–23. <https://academic.oup.com/gbe/article/14/11/evac151/6763142>, DOI: 10.1093/gbe/evac151.
- Anderluh G. et al.: Fusion pore stabilization by cholesterol in astrocytes and pituitary cell : relevance for lysosomal storage disease. V: *21st International symposium on chromaffin cell biology : Hamburg, 7-12 July 2022*. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 34.
- Anderluh G. et al.: Incorporation of noncanonical amino acids into proteins using genetic code expansion. V: *Abstracts book : Week of Microbial Technologies : 7-11 November, [2022] : Ljubljana, Slovenia*. Ljubljana: Jozef Stefan Insitute, 2022. Str. [43–44]. https://drive.google.com/file/d/1KpM6Gj8UKxonMbQn3aRUuhZNmva8_JuG/view, <https://surfbio.eu/publications/>.
- Anderluh G. et al.: Interactions between membranes and pore-forming toxins. V: *1st MOSBRI Scientific Conference : 20th-22nd June 2022, Institut Pasteur, Paris : programme book : showcasing how our integrated network can tackle an unusually wide variety of life science research questions*. Paris: Institut Pasteur, 2022. Str. 37. <https://www.mosbri.eu/events/conferences/paris-2022/>.
- Anderluh G. et al.: Interactions of (-)-epigallocatechin-3-gallate with model lipid membranes. *Biochimica et biophysica acta. Biomembranes*. Oct. 2022, vol. 1864, iss. 10, str. 1–13. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0005273622001377?via%3Dihub>, DOI: 10.1016/j.bbmem.2022.183999.
- Anderluh G. et al.: Listerial PC-PLC is a critical virulence factor for phagosomal membrane disintegration. *FEBS open bio*, The Biochemistry Global Summit, 25th IUBMB Congress, 46th FEBS Congress, 15th PABMB Congress, July 9–14, 2022, Lisbon, Portugal. Jul. 2022, vol. 12, suppl. s1, str. 9. <https://febs.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/2211-5463.13442>, <https://febs.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/2211-5463.13442>, DOI: 10.1002/2211-5463.13442.

- Anderluh G. et al.: Mechanism of pore formation by Nep1-like proteins. V: *Examining membrane biochemistry with neutron reflectometry : 7 September 2022 - 9 September 2022, [Abingdon, UK] : [abstract book]*. [Abingdon: s. n.], 2022. Str. 4–5. <https://indico.stfc.ac.uk/event/486/book-of-abstracts.pdf>.
- Anderluh G. et al.: Modern venomomics-current insights, novel methods, and future perspectives in biological and applied animal venom research. *Giga-Science*. 18 May 2022, vol. 11, str. 1–27. <https://academic.oup.com/gigascience/article/doi/10.1093/gigascience/giac048/6588117>, DOI: 10.1093/gigascience/giac048.
- Anderluh G. et al.: Molecular interactions in the Department of Molecular Biology and Nanobiotechnology. V: *1st MOSBRI Scientific Conference : 20th-22nd June 2022, Institut Pasteur, Paris : programme book : showcasing how our integrated network can tackle an unusually wide variety of life science research questions*. Paris: Institut Pasteur, 2022. Str. 60. <https://www.mosbri.eu/events/conferences/paris-2022/>.
- Anderluh G. et al.: *Novel nanopore-forming polypeptides : WO 2022/038144 A1, 2022-02-24*. Geneve: WIPO, 2022. [54] str. <https://worldwide.espacenet.com/patent/search/family/077640666/publication/WO2022038144A1?q=pn%3DWO2022038144A1>.
- Anderluh G. et al.: An oomycete NLP cytolysin forms transient small pores in lipid membranes. *Science advances*. 11 Mar. 2022, vol. 8, iss. 10, str. 1–12. <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.abj9406>, DOI: 10.1126/sciadv.abj9406.
- Anderluh G.: Plant sphingolipid-toxin interactions in microbial pathogenesis. V: *Chemistry and plant biology : abstracts : Kyoto University, ERATO International Symposium : March 15, 2022, virtual Zoom, Japan*. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 18–19.
- Anderluh G. et al.: Pore-forming moss protein bryoporin is structurally and mechanistically related to actinoporins from evolutionarily distant cnidarians. *The Journal of biological chemistry*. 2022, vol. 298, iss. 10, str. 1–15. [https://www.jbc.org/article/S0021-9258\(22\)00898-5/fulltext#%20](https://www.jbc.org/article/S0021-9258(22)00898-5/fulltext#%20), DOI: 10.1016/j.jbc.2022.102455.
- Anderluh G.: Predgovor. V: Bavcon J., Ravnjak B. *Zakladi zelene strehe : streha Kemijskega inštituta kot rastišče in varuhinja slovenskih avtohtonih rastlinskih vrst*. 1. izd. Ljubljana: Kemijski inštitut, 2022. Str. 7.
- Anderluh G. et al.: Response of blood cells to a Listeriolysin O and its mutant LLO Y406A. V: *ISEV2022 abstract book*. [S. l.]: Wiley Online Library, 2022. Str. 224–225. *Journal of extracellular vesicles*, vol. 11, iss. S1 (May 2022), e12224. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/jev2.12224>.
- Anderluh G. et al.: Structural studies of cnidarian pore-forming toxins, actinoporins, using cryo-EM. V: Podobnik M. (ur.). »Give Structural Biology

to Young People« : minisymposium 2022, 28. 09. 2022 : [book of abstracts]. Electronic version. Ljubljana: Department of Molecular Biology and Nanobiotechnology, National Institute of Chemistry, 2022. Str. 2. https://www.ki.si/fileadmin/user_upload/datoteke-D11/Dogodki_in_mini_simpozij/MS2022/MS2022.pdf.

Anderluh G. et al.: Vesicle cholesterol controls exocytotic fusion pore. *Cell calcium*. 2022, vol. 101, str. 1–17. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0143416021001573>, DOI: 10.1016/j.ceca.2021.102503.

DRUGO

Anderluh G. *Venom research in Europe... and beyond : the COST Action European Venom Network (EUVEN) : oral presentation at Bridging Gaps in Venom Research: From Ecology and Evolution to Socio-Economic Impacts, August 7 - 12, 2022.*

Anderluh G.: *Nanopores for sensing applications : invited lecture at the 4EBAT Eurasia Biochemical Approaches & Technologies, November 5, 2022.*

Anderluh G.: *Biotechnology and structure-function analyses of venom toxins : virtualni prispevek na EUVEN venom school : 15th,19th-21st, 27th September, Zoom.*

Anderluh G., Ravnjak B., Bavcon J. (intervjuvanci): *Zakladi zelene strehe na Kemijskem inštitutu v Ljubljani*. Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija javni zavod, 2022. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (24 min, 19 sek)). Pogled v znanost. <https://365.rtv slo.si/arhiv/pogled-v-znanost/174880172>.

Anderluh G. (intervjuvanec): Gregor Anderluh : Ne smemo in ne moremo biti zadovoljni s tem, koliko vlagamo v znanost : (intervju). *Večer*. 21. mar. 2022. <https://www.vecer.com/slovenija/intervju-gregor-anderluh-ne-smemo-in-ne-moremo-biti-zadovoljni-s-tem-koliko-vlagamo-v-znanost-10275402>

Anderluh G. (član ur. odbora 2007–) *Analytical biochemistry*. New York: Academic Press.

Anderluh G. (član ur. odbora 2016–) *Scientific reports*. London: Nature Publishing Group, 2011–.

Anderluh G. (član ur. odbora 2012–) *Scientifica (Hindawi)*. Cairo: Hindawi Publishing Corporation, 2012–.

Anderluh G. (ur. 2005–) *Kvarkadabra : časopis za tolmačenje znanosti*. Ljubljana: Kvarkadabra, 1999–.

Anderluh G. (član ur. odbora 2015–) **3.** *Biochimica et biophysica acta. Biomembranes*. Amsterdam: Elsevier, 1967–. <http://www.sciencedirect.com/science/journal/00052736>.

Tatjana Avšič - Županc

Avšič - Županc T. et al.: Clinical and Laboratory Characteristics and Outcome of Illness Caused by Tick-Borne Encephalitis Virus without Central Ner-

- vous System Involvement. *Emerg Infect Dis*. 2022 Feb; 28(2): 291–301. DOI: 10.3201/eid2802.211661
- Avšič - Županc T. et al.: History and classification of Aigai virus (formerly Crimean– Congo haemorrhagic fever virus genotype VI). *Journal of General Virology* 2022; 103:001734 DOI: 10.1099/jgv.0.001734
- Avšič - Županc T. et al.: Comparative Evaluation of Six SARS-CoV-2 Real-Time RT-PCR Diagnostic Approaches Shows Substantial Genomic Variant-Dependent Intra- and Inter-Test Variability, Poor Interchangeability of Cycle Threshold and Complementary Turn-Around Times. *Pathogens*. 2022 Apr 12;11(4):462. DOI: 10.3390/pathogens11040462
- Avšič - Županc T. et al.: Complete Genome Sequencing of Tick-Borne Encephalitis Virus Directly from Clinical Samples: Comparison of Shotgun Metagenomic and Targeted Amplicon-Based Sequencing. *Viruses*. 2022 Jun 10;14(6):1267. DOI: 10.3390/v14061267
- Avšič - Županc T. et al.: Comparison of laboratory and immune characteristics of the initial and second phase of tick-borne encephalitis. *Emerg Microbes Infect*. 2022 Dec;11(1):1647-1656. DOI: 10.1080/22221751.2022.2086070
- Avšič - Županc T. et al.: Evaluation of Two Broadly Used Commercial Methods for Detection of Respiratory Viruses with a Recently Added New Target for Detection of SARS-CoV-2. *Viruses*. 2022 Jul 13;14(7):1530. DOI: 10.3390/v14071530
- Avšič - Županc T. et al.: Vector-Borne Tularemia: A Re-Emerging Cause of Cervical Lymphadenopathy. *Trop Med Infect Dis*. 2022 Aug 16;7(8):189. DOI: 10.3390/tropicalmed7080189
- Avšič - Županc T. et al.: Haematospirillum jordaniae Cellulitis and Bacteremia. *Emerg Infect Dis*. 2022 Oct;28(10):2116-2119. DOI: 10.3201/eid2810.220326
- Avšič - Županc T. et al.: Milder outcomes of SARS-CoV-2 genetically confirmed reinfections compared to primary infections with the delta variant: A retrospective case-control study. *Front Med (Lausanne)*. 2022 Oct 6;9:962653. DOI: 10.3389/fmed.2022.962653
- Avšič - Županc T. et al.: In human astrocytes neurotropic flaviviruses increase autophagy, yet their replication is autophagy-independent. *Cellular and Molecular Life Sciences* (2022) 79:566. <https://doi.org/10.1007/s00018-022-04578-7>
- Avšič - Županc T. et al.: High incidence of multisystem inflammatory syndrome and other autoimmune diseases after SARS-CoV-2 infection compared to COVID-19 vaccination in children and adolescents in south central Europe. *Clin Exp Rheumatol* 2022 Nov 12. DOI: 10.55563/clinexprheumatol/i112xn
- Avšič - Županc T. et al.: 022 taxonomic update of phylum Negarnaviricota (Riboviria: Orthornavirae), including the large orders Bunyavirales and Mononegavirales. *Arch Virol*. 2022 Nov 28. DOI: 10.1007/s00705-022-05546-z

Tadej Battelino

- Battelino T. et al. Compound heterozygote mutation in the SMPD1 gene leading to Nieman-Pick disease type A. *The American journal of case reports*. 2022, vol. 23, str. 1–4.
- Battelino T. et al.: Global Burden of Disease Bladder Cancer Collaborators. Global impact of COVID-19 on newborn screening programmes. *BMJ global health*. 2022, vol. 7, iss. 3, str. 1–12.
- Battelino T. et al.: Data on phenylalanine-to-tyrosine ratios in assessment of tetrahydrobiopterin (BH4)-responsiveness in patients with hyperphenylalaninemia. *Data in brief*. Apr. 2022, vol. 41, str. 1–8.
- Battelino T. et al.: Continuous and intermittent glucose monitoring in 2021. *Diabetes technology & therapeutics*. 2022, vol. 24, suppl. 1, str. s-209–s-219.
- Battelino T. et al.: Real-world performance of the MiniMed™ 780G system : first report of outcomes from 4120 users. *Diabetes technology & therapeutics*. 2022, vol. 24, iss. 2, str. 113–119.
- Battelino T. et al.: A comparison of postprandial glucose control in the medtronic advanced hybrid closed-loop system versus 670G. *Diabetes technology & therapeutics*. 2022, vol. 24, iss. 8, str. 573–582.
- Battelino T. et al.: Impact of temporary glycemic target use in the hybrid and advanced hybrid closed-loop systems. *Diabetes technology & therapeutics*. 2022, vol. 24, iss. 11, str. 848–852.
- Battelino T. et al.: International comparison of glycaemic control in people with type 1 diabetes : an update and extension. *Diabetic medicine*. May 2022, vol. 39, iss. 5, str. 1–12.
- Battelino T. et al.: Consensus recommendations for the use of automated insulin delivery (AID) technologies in clinical practice : a pilot randomized study. *Endocrine reviews*. 2022, vol. 43, str. 1–80.
- Battelino T. et al.: Prenatal dexamethasone treatment for classic 21-hydroxylase deficiency in Europe. *European journal of endocrinology*. 2022, vol. 186, iss. 5, str. k17–k24.
- Battelino T. et al.: Patient reported outcome measures in children and adolescents with type 1 diabetes using advanced hybrid closed loop insulin delivery. *Frontiers in endocrinology*. Aug. 2022, vol. 13, str. 1–8.
- Battelino T. et al.: Final adult height in children with central precocious puberty - a retrospective study. *Frontiers in endocrinology*. Dec. 2022, vol. 13, str. 1–13.
- Battelino T. et al.: Heterozygous genetic variants in autosomal recessive genes of the leptin-melanocortin signalling pathway are associated with the development of childhood obesity. *Frontiers in endocrinology*. 2022, vol. 13, str. 1–12.
- Battelino T. et al.: A homozygous variant in the GPIHBP1 gene in a child with

- severe hypertriglyceridemia and a systematic literature review. *Frontiers in genetics*. Aug. 2022, vol. 12, str. 1–12.
- Battelino T. et al.: Early discovery of children with lysosomal acid lipase deficiency with the Universal Familial Hypercholesterolemia Screening Program. *Frontiers in genetics*. 2022, vol. 13, str. 1–9.
- Battelino T. et al.: Altered taste function in young individuals with type 1 diabetes. *Frontiers in nutrition*. 2022, vol. 8, str. 1–6.
- Battelino T. et al.: Accuracy of Allplex SARS-CoV-2 assay amplification curve analysis for the detection of SARS-CoV-2 variant Alpha. *Future microbiology*. 2022, vol. 17, no. 4, str. 1125–1131.
- Battelino T. et al.: Optimizing the phenylalanine cut-off value in a newborn screening program. *Genes*. 2022, vol. 13, iss. 3, str. 1–12.
- Battelino T. et al.: A novel splice-site deletion in the POU1F1 gene causes combined pituitary hormone deficiency in multiple sudanese pedigrees. *Genes*. 2022, vol. 13, iss. 4, str. 1–14.
- Battelino T. et al.: Long-term follow-up of three family members with a novel NNT pathogenic variant causing primary adrenal insufficiency. *Genes*. 2022, vol. 13, iss. 5, str. 1–12.
- Battelino T. et al.: Heterozygous NPR2 variants in idiopathic short stature. *Genes*. 2022, vol. 13, iss. 6, str. 1–9.
- Battelino T. et al.: Universal screening for familial hypercholesterolemia in 2 populations. *Genetics in medicine*. 2022, vol. 24, iss. 1, str. 2103–2111.
- Battelino T. et al.: Effective GH replacement with once-weekly somapacitan vs daily GH in children with GHD : 3-year results from REAL 3. *The Journal of clinical endocrinology & metabolism*. 2022, vol. 107, iss. 5, str. 1357–1367.
- Battelino T. et al.: A glycemia risk index (GRI) of hypoglycemia and hyperglycemia for continuous glucose monitoring validated by clinician ratings. *Journal of diabetes science and technology*. 2022, vol. 16, iss. , str. 1–17.
- Battelino T. et al.: Efficacy of once-weekly tirzepatide versus once-daily insulin degludec on glycaemic control measured by continuous glucose monitoring in adults with type 2 diabetes (SURPASS-3 CGM) : a substudy of the randomised, open-label, parallel-group, phase 3 SURPASS-3 trial. *The Lancet : Diabetes & Endocrinology*. Jun. 2022, vol. 10, iss. 6, str. 407–417.
- Battelino T. et al.: Clinical and genetic characteristics of two patients with tyrosinemia type 1 in Slovenia – a novel fumarylacetoacetate hydrolase (FAH) intronic disease-causing variant : case series. *Molecular genetics and metabolism reports*. Mar. 2022, vol. 30, str. 1–7, art. 100836.
- Battelino T. et al.: Report from the CVOT Summit 2021 : new cardiovascular, renal, and glycemic outcomes. *Cardiovascular diabetology*. 2022, vol. 21, str. 1–16.
- Battelino T. et al.: The role of epigenetic modifications in late complications in type 1 diabetes. *Genes*. 2022, vol. 13, iss. 4, str. 1–12.

- Battelino T. et al.: Pathogenesis of type 1 diabetes : established facts and new insights. *Genes*. 2022, vol. 13, iss. 4, str. 1–19.
- Battelino T. et al.: Osilodrostat for Cushing disease and its role in pediatrics. *Hormone research in paediatrics*. 2022, vol. 95.
- Battelino T. et al.: Sodium-glucose co-transporter-2 inhibitors in Type 1 Diabetes : a scoping review. *Hormone research in paediatrics*. 2022, vol. 95.
- Battelino T. et al.: Towards achieving equity and innovation in newborn screening across Europe. *International journal of neonatal screening*. 2022, vol. 8, iss. 2, str. 1–11.
- Battelino T. et al.: Glycaemic management in diabetes : old and new approaches. *The Lancet : Diabetes & Endocrinology*. 2022, vol. 10, iss. 1, str. 75–84.
- Battelino T. et al.: Prikaz primera prvega uspešnega genskega zdravljenja slovenskega bolnika z mukopolisaharidozo tipa I v tujini = Gene therapy in a child with mucopolysaccharidosis type I : case report of the first successful gene treatment of a Slovenian patient abroad. *Zdravniški vestnik : glasilo Slovenskega zdravniškega društva*. 2022, letn. 91, str. 1–9.

Ivan Bratko

- Šoberl D., Bratko I.: Qualitative control of cart and pole on uneven terrain. *QR 2022: Proceedings of the 35th Int. Workshop on Qualitative Reasoning* (Agell N., ur., Forbus K. D., ur.), Int. Conference on Artificial Intelligence (IJCAI'22), Vienna, July 2022, str. 6–12.
- Bratko I. et al.: Bicycle sharing systems meet AI : forecasting bicycles availability and decision-making. V: *Proc. 33rd International Conference CECIIS*, September 21-23, 2022, Dubrovnik, Croatia, str. 365–370.

Rajko Bratož

- Bratož R.: Hieronymus als Zeithistoriker : sein Blick auf die Krisenerscheinungen und auf den Untergang des Imperium Romanum. *Zgodovinski časopis : glasilo Zveze zgodovinskih društev Slovenije*. 2022, letn. 76, št. 3/4, str. 288–315. <https://zgodovinskicasopis.si/zc/article/view/4112/4621>, DOI: 10.56420/Zgodovinskicasopis.2022.3-4.01.
- Bratož R.: Der Kampf zwischen Konstantin und Licinius um Illyricum 316/317 im Licht der zeitgenössischen Propaganda. V: Goltz A., Schlange-Schönningen H. (ur.). *Das Zeitalter Diokletians und Konstantins : Bilanz und Perspektiven der Forschung : Festschrift für Alexander Demandt*. Wien; Köln: Böhlau Verlag, 2022. Str. 245–294.

DRUGO

- Cedilnik A., Lovenjak M. (ur.): *Na obzorju novega : območje severnega Jadrana ter vzhodnoalpski in balkansko-podonavski prostor v obdobju pozne antike*

in zgodnjega srednjega veka : posvečeno Rajku Bratožu ob njegovi sedemdesetletnici. 1. izd. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 453 str.

Bratož R. (član ur. odbora 2014–) *Antichità altoadriatiche*. Udine: Arti grafiche friulane; Trieste: Editreg, 1972–.

Bratož R. (član ur. 2014–) *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*. Trieste: Tipografia-Litografia Moderna, 1884–.

Bratož R. (član ur. sveta 2015–) *Hercegovina : časopis za kulturno i povijesno naslijeđe*. Mostar: Filozofski fakultet; Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 1981–.

Bratož R. (član ur. sveta 2007–) *Keria : studia Latina et Graeca*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 1999–.

Bratož R. (član ur. odbora 2010–) *Mitteilungen zur Christlichen Archäologie*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1995–.

Bratož R. (član ur. odbora 2012–) *Quaderni giuliani di storia*. Trieste: Deputazione di storia patria per la Venezia Giulia, 1980–.

Bratož R. (član ur. odbora 2011–) *Radovi*. Zagreb: Zavod za hrvatsku povijest, 1987–.

Bratož R. (član ur. odbora 2001–) *Studia Historica Slovenica : časopis za humanistične in družboslovne študije*. Maribor: Zgodovinsko društvo dr. Franca Kovačiča, 2001–.

Bratož R. (član ur. odbora 2014–) *Thought, society, culture : Slovenian and South Eastern European perspectives*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2014–.

Bratož R. (član ur. odbora 1996–) *Zgodovinski časopis : glasilo Zveze zgodovinskih društev Slovenije*. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije, 1947–.

Mirko Bratuša

SKUPINSKE RAZSTAVE

Bratuša M.: Prostori na poti, Galerija Bažato, Ljubljana, 7. 7. 2022–31. 8. 2022.

Bratuša M.: Czechoslovenia, Galerie Gong, Ostrava, 20. 9. 2022–30. 10. 2022.

TRAJNE JAVNE POSTAVITVE

Bratuša M.: Spomenik Ivanu Krambergerju, (bron, nerjavno jeklo, granit, v: 205 cm), Gornja Radgona, 7. 6. 2022.

Bratuša M.: Spominsko obeležje Cesarju Frideriku III. Habsburškemu, (bron, 65 x 60 x 8 cm), Višnja Gora, 30. 7. 2022.

Matej Brešar

Brešar M.: Automorphisms and derivations of finite-dimensional algebras. *Journal of algebra*. June 2022, vol. 599, str. 104–121.

Brešar M.: Jordan maps and zero Lie product determined algebras. *Turkish journal of mathematics*. 2022, vol. 46, no. si-2, str. 1691–1698.

- Brešar M et al.: Maps preserving two-sided zero products on Banach algebras. *Journal of mathematical analysis and applications*. Nov. 2022, vol. 515, iss. 1, art. 126372 (16 str.).
- Brešar M. et al: On, around, and beyond Frobenius' theorem on division algebras. *Linear and Multilinear Algebra*. 2022, vol. 70, iss. 7, str. 1369–1381.
- Bajuk Ž., Brešar M.: Two-sided zero product determined algebras. *Linear Algebra and its Applications*. June 2022, vol. 643, str. 125–136.

Bojan Čerček

- Čerček B. et al.: Immunization using ApoB-100 peptide-linked nanoparticles reduces atherosclerosis. *JCI Insight*. 2022 Jun 8:7(11):e14741, doi: 10.1172/jci.insight.149741.

Milan Dekleva

OBJAVE

- Dekleva M.: *Pet za kvartet*. Ljubljana: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, 2022. 1 CD (277 min).
- Dekleva M.: *Pet za kvartet*. Elektronska izd. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). <https://www.biblos.si/isbn/9789612825072>.
- Kovič K., Novak J., Falk N., Dekleva M., Kovač T., Tadel B., Droljc T., Kompoš G., Strlič N.: *Maček Muri in muca Maca : 1984–2019*. [S. l.: s. n.], 2022. 64 str.
- Dekleva M.: *Mala Alma na veliki poti*. 1. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [32] str. Zbirka Velike slikanice.
- Dekleva M. (prevajalec): Carroll L. *Alica v čudežni deželi*. Ljubljana: Beletrina, 2022. 131 str. Knjižna zbirka Zvezdna Beletrina, Letn. 1, 3.
- Dekleva M. (prevajalec): Carroll L. *Alica v čudežni deželi*. Elektronska izd. Ljubljana: Beletrina, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). Zbirka eBeletrina. <http://www.biblos.si/isbn/9789612849580>.
- Dekleva M. (prevajalec). Wagner J. *Avtoportret z rojem čebel*. Ljubljana: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, 2022. 1 CD (150 min). Knjižna zbirka Beletrina, 531.
- Dekleva M. (prevajalec): Donaldson, Julia. *Bi se gnetli na tej metli?*. 8. natis z dodanim DVD-jem. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [26] str. Zbirka Velike slikanice.
- Dekleva M. (prevajalec): Dahl R. *Čarli in tovarna čokolade*. 7. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 193 str. Zbirka Žepnice.
- Dekleva M. (prevajalec): Bright R. *Koala, ki vse zmore*. 1. ponatis. Jezero: Morfemplus, 2022. [30] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Bright R. *Koala, ki vse zmore*. Jezero: Morfemplus, 2022. [30] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Scheffler A. *Lan in Luna. Lužica*. Jezero: Morfemplus, 2022. [26] str.

- Dekleva M.: (prevajalec): Reid C. *Lan in Luna. Rojstnodnevna zabava*. Jezero: Morfemplus, 2022. [26] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Bright R. *Lev v srcu*. 2. ponatis. Jezero: Morfemplus, 2022. [32] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Walliams D. *Mihec milijarder*. 3. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 242 str.
- Dekleva M. (prevajalec): Donaldson J. *Najprisrčnejši velikan*. 1. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [32] str. Zbirka Velike slikanice.
- Dekleva M. (prevajalec): *Ob morju : čudesa narave za male raziskovalce*. Jezero: Morfemplus, 2022. 1 kartonka ([10] str.).
- Dekleva M. (prevajalec): *Podeželje : čudesa narave za male raziskovalce*. Jezero: Morfemplus, 2022. 1 kartonka ([10] str.).
- Dekleva M. (prevajalec): Donaldson J. *Polž na potepu na kitovem repu*. 5. natis z dodanim DVD-jem. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [31] str. Zbirka Velike slikanice.
- Dekleva M. (prevajalec): Davies B. *Pridni medo. Oskrbnik živali : za majhne šapice!*. Jezero: Morfemplus, 2022.
- Dekleva M. (prevajalec): Davies B. *Pridni medo. Reševalec : za majhne šapice!*. Jezero: Morfemplus, 2022.
- Dekleva M. (prevajalec): *Pridni medo. Vlakovodja : za majhne šapice!*. Jezero: Morfemplus, 2022. 1 kartonka ([10] str.).
- Dekleva M. (prevajalec) Walliams D. *Tiranska teta*. 1. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 403 str.
- Dekleva M. (prevajalec): Jeffers O. *Tukaj smo : napotki za življenje na planetu Zemlja*. Jezero: Morfemplus, 2022. [42] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Mccartney P. *Velededijeva zelena podmornica*. 1. izd. Jezero: Morfemplus, 2022. [30] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Bright R. *Veveričji prepir*. 1. ponatis. Jezero: Morfemplus, 2022. [30] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Bright R. *Veveričji prepir*. Jezero: Morfemplus, 2022. [30] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Donaldson J. *Zgodbe iz želodjega gozda : štiri zgodbe - skrižalnice*. 1. ponatis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [57] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Donaldson J. *Zverjasec*. 10. natis z dodanim DVD-jem. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [25] str.
- Dekleva M. (prevajalec): Donaldson J. *Zverjašček*. 9. natis z dodanim DVD-jem. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. [32] str. Zbirka Velike slikanice.

DRUGO

- Dekleva M. (intervjuvanec): Odličen prevajalec, imeniten človek in krasen urednik : Milan Dekleva, pesnik in prevajalec. *Večer*. 14. jun. 2022, 78, št. 136, str.
- Dekleva M., Herman B. (intervjuvanca): Močerad, kot prisposoda dvojnosti

Akad. Franc Forstnerič, prvi slovenski prejemnik projekta ERC na področju matematike, se je s predstavniki višegrajskih akademij v Bruslju udeležil sestanka s predsednico ERC prof. Mario Leptin. / Acad. Franc Forstnerič, the first Slovenian recipient of an ERC project in the field of mathematics met ERC President, Prof. Maria Leptin in Brussels, together with representatives of Visegrad academies.

Posvet o elektroenergetski strategiji / Conference on electricity strategies

Predsednika Avstrijske akademije znanosti in SAZU, prof. dr. Anton Zeilinger in akad. Peter Štih sta podpisala memorandum o sodelovanju. / Presidents of the Austrian Academy of Sciences and the SASA, Prof. Anton Zeilinger and Acad. Peter Štih signed a memorandum on bilateral cooperation.

Tema tokratnega srečanja SAZU z mladimi je bila prihodnost EU. / The future of the EU was the topic of this years' SASA meeting with secondary school students.

Posvet o polarnih raziskavah / Conference on polar research

Člani III. razreda so obiskali tovarno Vitiva v Novi vasi pri Markovcih, ki proizvaja naravne ekstrakte. / Section III members visited the Vitiva Llc. Factory in Nova vas pri Markovcih, where natural extracts are produced.

Posvet o avtonomnosti in odgovornosti univerze / *Conference on the autonomy and responsibility of universities*

Srečanja višegrajskih akademij na sedežu Madžarske akademije znanosti sta se udeležila tudi predsednik in podpredsednik SAZU, akademika Peter Štih in Robert Zorec. / *SASA President and Vice-President, Acad. Peter Štih and Acad. Robert Zorec attended the Visegrad Academies meeting at the headquarters of the Hungarian Academy of Sciences in Budapest.*

ognja in vode : Milan Dekleva in Bogdana Herman : Vodnikova domačija bo nocoj gostila znamenito zasedbo Salamander. *Delo*. 30. avg. 2022, leto 64, št. 200, str. 15.

Igor Emri

OBJAVE

- Emri I. et al.: Evaluation of modulus of elasticity based on vibration modes identification using acoustic methods. *Materials today : proceedings*.2022. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214785322018144?via%3Dihub>, DOI: 10.1016/j.matpr.2022.03.464.
- Emri I. et al.: Knjigi na pot. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 9–10. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Emri I. et al.: Novel approach of energy dissipation for vibration mitigation. V: *The 12th International Conference on Mechanics of Time-Dependent Materials : September 6-9, 2022 The University of Texas at Dallas, USA*. [Dallas: University], 2022. Str. 55–56. http://mtdm2022.org/wp-content/uploads/2022/09/mtdm2022_program_electronic.pdf.
- Emri I. et al.: Novoe pokolenie polimernoj zaščity ot vibracii i udarnyh vozdeystvij, sozdannoj na osnove tehnologii vysokogo davlenija. V: Orobej O. N. (ur.). *Perspektivnye zadaci inženernoj nauki : Sbornik statej meždunarodnoj konferencii = Long-term Tasks of the Engineering Science : Collected papers of the international conference : Meždunarodnaja naučno-praktičeskaja konferencija, posvjaščennaja 30-letiju Inženernoj akademii SSSR, Meždunarodnoj i Rossijskoj inženernyh akademij*. Moskva: OOO Izdatel'skij dom «Master», 2022. Str. 150–179.

DRUGO

- Emri I.: *Tehnološki preboj na področju zvočne izolacije : pom. akad. dr. Igor Emri : predstavitev akademika : predstavitev znanstvenega področja : znanstveno predavanje*. Murska Sobota: TV Idea Kanal 10, 2022. Po sledih napredka. https://www.youtube.com/watch?v=qRvh4cbAIWc&list=PLIV0S_IEWmhBGXQd3FBGS8dZaoLhFjwF&index=14.
- Emri I et al: Using sound in the very near field of vibrating plates for determination of their mechanical properties. *Applied Acoustics*. [Online ed.]. Jan. 2022, vol. 186, 13 str. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0003682X21005806>, DOI: 10.1016/j.apacoust.2021.108486.

Peter Fajfar

OBJAVA

- Fajfar P., Vukobratović V.: Floor acceleration spectra: from research to seismic code provisions. *Proceedings of fifth international workshop on seismic per-*

formance of non-structural elements (SPONSE), SPONSE / ATC 161, str. 2-14-2-26, Redwood City, CA: Applied Technology Council, 2022.

DRUGO

Fajfar P. (zaslužni ur. 2015–) *Earthquake engineering & structural dynamics*. Chichester; New York: J. Wiley, 1972–.

Fajfar P. (član ur. odbora 2002–) *Earthquake engineering and engineering vibration*. Dordrecht: Springer, 2002–.

Fajfar P. (član ur. odbora 2003–) *Bulletin of earthquake engineering*. Dordrecht: Springer, 2003–.

Fajfar P. (član ur. odbora 1992–) *International journal for engineering modelling*. Split: Faculty of Civil Engineering, Zagreb: Faculty of Civil Engineering, 1992–.

Fajfar P.: Floor acceleration spectra: from research to seismic code provisions. Fifth international workshop on seismic performance of non-structural elements (SPONSE), uvodno predavanje po spletu, 6. 12. 2022.

Fajfar P. (intervjuvanec): Niti najboljši zakon ne pomaga brez nadzora: svetovno priznani strokovnjak za potresno varno gradnjo s pol stoletja delovne dobe. *Delo*. 20. dec. 2022, leto 64, št. 294, str. 12. <https://www.delo.si/magazin/generacija-plus/niti-najboljsi-zakon-ne-pomaga-brez-nadzora/>.

Dušan Ferluga

OBJAVA

Ferluga D., V: Zupanič Slavec Z., Jaunig S. (ur). *Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem. Infektologija, nevrologija, onkologija, dermatovenerologija, zobozdravstvo, strokovno-zdravstvene vede, predklinika, zdravstveno šolstvo = The history of healthcare and medicine in the Slovene lands. Infectiology, neurology, oncology, dermatovenerology, dentistry, professional health sciences, pre-clinic, health education*. Celje: Celjska Mohorjeva družba; Društvo Mohorjeva družba; Ljubljana: Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije, 2022. 751 str.

DRUGO

Ferluga D. (član ur. odbora 1999–) *Pathology oncology research*. Budapest: Tud. Kiadó.

Ferluga D. (član ur. odbora 1989–) *Pathology research and practice*. Stuttgart; New York: Fisher, 1978–.

Franc Forstnerič

Forstnerič F.: Mergelyan approximation theorem for holomorphic Legendrian curves. *Analysis & PDE*. 2022, vol. 15, no. 4, str. 983–1010. <https://msp.org/apde/2022/15-4/p04.xhtml>, DOI: 10.2140/apde.2022.15.983.

Forstnerič F.: Stein neighbourhoods of bordered complex curves attached to holomorphically convex sets. *Arkiv för matematik*. 2022, vol. 60, no.2, str.

- 335–349. <https://www.intlpress.com/site/pub/pages/journals/items/arkiv/content/vols/0060/0002/a006/>, DOI: 10.4310/ARKIV.2022.v60.n2.a6.
- Forstnerič F.: Every smoothly bounded p -convex domain in \mathbb{R}^n admits a p -plurisubharmonic defining function. *Bulletin des sciences mathématiques*. [Print ed.]. March 2022, vol. 175, art. 103100 (10 str.). <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0007449722000045>, DOI: 10.1016/j.bulsci.2022.103100.
- Forstnerič F., Lárusson F.: Holomorphic Legendrian curves in projectivised cotangent bundles. *Indiana University mathematics journal*. 2022, vol. 71, iss. 1, str. 93–124. <http://www.iumj.indiana.edu/IUMJ/FTDLOAD/2022/71/8767/pdf>, DOI: 10.1512/iumj.2022.71.8767.
- Forstnerič F.: Euclidean domains in complex manifolds. *Journal of mathematical analysis and applications*. [Print ed.]. Feb. 2022, vol. 506, iss. 1, art. 125660 (17 str.). <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022247X21007393>, DOI: 10.1016/j.jmaa.2021.125660.
- Forstnerič F., Kutzschebauch F.: The first thirty years of Andersén-Lempert theory. *Analysis mathematica*. June 2022, vol. 48, iss. 2, str. 489–544. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10476-022-0130-1>, DOI: 10.1007/s10476-022-0130-1.

Franci Gabrovšek

OBJAVE

- Gabrovšek F. et al.: Slovene Classical Karst : Kras plateau and the recharge area of Ljubljana river = Klasični kras : planota Kras in kraško zalednje izvirov Ljubljane. *Folia biologica et geologica*. 2022, letn. 63, št. 2, str. 35–60. https://ojs.sazu.si/folia_bio_geo/article/view/8026/7508, DOI: 10.3986/fbg0097.
- Gabrovšek F. et al.: Use of terrestrial LiDAR scanner for monitoring of ice thickness in ice caves : examples from Slovenia. V: Andreo Navarro B. (ur.). *EuroKarst 2022, Málaga : advances in the hydrogeology of karst and carbonate reservoirs*. Cham: Springer, cop. 2023. Str. 185–192. *Advances in karst science*. DOI: 10.1007/978-3-031-16879-6_27.
- Gabrovšek F. et al.: Modeling the evolution of cave passage cross-sections : understanding drivers of passage shape. V: Gauchon C., Jaillet S. (ur.). *UIS 2022 Scientific Conference, Savoie Mont Blanc : proceedings of the 18th International Congress of Speleology = actes du 18ème Congrès International de Spéléologie. vol. 4*. [Bourget-du-Lac: French Federation of Speleology], 2022. Str. 145–148, fotogr. *Karstologia, Mémoires*, no. 24.
- Gabrovšek F. et al.: The scientific program of the ESA caves astronaut training course in Slovenia. V: Gauchon C., Jaillet S. (ur.). *UIS 2022 Scientific Conference, Savoie Mont Blanc : proceedings of the 18th International Congress of*

- Speleology = actes du 18ème Congrès International de Spéléologie. vol. 2.* [S. l.: s. n.], 2022. Str. 65–68. *Karstologia, Mémoires*, no. 22.
- Gabrovšek F. et al.: Ecohydrological characteristics of the Cerkniško Polje (Slovenia) as a result of flooding pattern changes and human activities. V: *Eurokarst 2022 : Málaga, 22-25 June 2022 : communications*. [Malaga: Centre of Hydrogeology at the University of Malaga, 2022]. Str. 171.
- Gabrovšek F. et al.: Airflow in karst vadose zone : patterns, drivers and consequences. V: *Eurokarst 2022 : Málaga, 22-25 June 2022 : communications*. [Malaga: Centre of Hydrogeology at the University of Malaga, 2022]. Str. 172.
- Gabrovšek F. et al.: Instabilities in the early development of karst systems. V: *Eurokarst 2022 : Málaga, 22-25 June 2022 : communications*. [Malaga: Centre of Hydrogeology at the University of Malaga, 2022]. Str. 306.
- Gabrovšek F. et al.: Cave in the Mežica mine = Jama v rudniku Mežica. V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst« = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022*. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 127–128.
- Gabrovšek F. et al.: Dissolution-precipitation experiments in Postojna cave (Slovenia) using limestone tablets and SEM techniques = Opazovanje raztapljanja-odlaganja kalcita v Postojnski jami (Slovenija) z uporabo apnenčastih ploščic in vrstičnega elektronskega mikroskopa. V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst« = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022*. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 113–114.
- Gabrovšek F. et al.: Interactions among cave airflow, CO₂ dynamics, and speleogenesis = Interakcije med pretokom jamskega zraka, dinamiko CO₂ in speleogenezo. V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst« = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022*. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 105.
- Gabrovšek F. et al.: New insights on the water balance of Planinsko Polje (Slovenia) = Nova spoznanja o vodni bilanci Planinskega polja (Slovenija). V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst« = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022*. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 116.
- Gabrovšek F.: What determines airflow patterns in caves? = Kaj določa značilnosti zračnih tokov v jamah?. V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst« =*

29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 106.

Gabrovšek F. et al.: Caves of the northern border of Planina Polje : afternoon field trip (B). V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst«* = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 34–45.

Gabrovšek F. et al.: Groundwater flow in the Ljubljana recharge area : whole-day field trip (D). V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst«* = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 85–100.

Gabrovšek F. et al.: Postojnska jama (Postojna Cave system) : whole-day field trip (C). V: Gabrovšek F. et al. (ur.). *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School »Classical Karst«* = 29. mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. Str. 46–84.

Gabrovšek F. et al.: *Hidrološke analize na Krasu v letu 2022 za podporo ukrepom NUV2 : OS3.2b2, OS6a, OPZ2b*. Postojna: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Inštitut za raziskovanje krasa, 2022. 65 str.

Gabrovšek F. et al.: *Poročilo skrbnika (IZRK ZRC SAZU) o opravljanju koncesije v Postojnskem in Predjamskem jamskem sistemu : v letu 2021 : klimatski monitoring, biološki monitoring, strokovni nadzor, monitoring voda in popis raziskav za obdobje 1. 7. do 31. 12. 2021*. Postojna: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Inštitut za raziskovanje krasa, 2022. 87 str.

DRUGO

Gabrovšek F. et al.: Assessment of the water balance of a Dinaric karst polje (Planinsko Polje, Slovenia). V: *EGU General Assembly 2022 : Vienna, Austria & Online : 23–27 May 2022*. [S. l.]: European Geosciences Union, 2022. 1 spletni vir. <https://meetingorganizer.copernicus.org/EGU22/EGU22-4866.html>, DOI: 10.5194/egusphere-egu22-4866.

Gabrovšek F. et al.: Hydrogeology of the shallow karst aquifer of the Pivka Valley (Slovenia). V: *The Nordic Hydrological Conference 2022 : Hydrology and Water-related Ecosystems : Tallinn University, Tallinn, Estonia, 15-18 August 2022*. Tallinn: Nordic Association for Hydrology. <https://www.google.com/url?q=https://drive.google.com/file/d/1KlmbuFLn1izdDGPdLn51tu86aKQ71nuu/view?usp%3Ddrivesdk&sa=D&source=editors&ust=1666902809589265&usg=AOvVaw2QZPMHxlzRTDNuqpNLX2Rg>.

Gabrovšek F.: *Fizikalni in kemijski procesi zakrsevanja v Postojnski jami in značilnosti jamske mikro-klime : vabljeno predavanje v okviru dogodka 2022*

European Researchers's Night, RI-SI-EPOS, EPOS SP H2020, Postojna, Postojnska jama, 30. sep. 2022.

Gabrovšek F. (glavni in odg. ur. 2011–) *Acta carsologica*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1974–.

Gabrovšek F. (član ur. odbora 2004–) *Glas podzemlja : glasilo Društva za raziskovanje jam Ljubljana*. Ljubljana: Društvo za raziskovanje jam.

Gabrovšek F. et al. (ur.) *Speleology = Speleologija : 29th International Karstological School "Classical Karst" = 29. mednarodna krasoslovna šola "Klasični kras" : abstracts & guide book = povzetki & vodnik : Postojna, 2022*. 1st ed. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. 137 str.

Kajetan Gantar

OBJAVE

Gantar K. (prevajalec): Sophocles. *Antigona*. 1. izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 87 str. Gantar K. (prevajalec): Aristoteles. *Nikomahova etika*. 4. natis. V Ljubljani: Slovenska matica, 2022. 391 str. Filozofska knjižnica, zv. 38.

Gantar K. (prevajalec): Aristoteles. *Nikomahova etika*. Elektronska izd. Ljubljana: Slovenska matica, 2022. 1 spletni vir. Filozofska knjižnica, zv. 38. <https://www.biblos.si/isbn/9789612133818>.

Gantar K. (intervjuvanec): Antika je tlakovala pot Kristusu : klasični filolog in prevajalec dr. Kajetan Gantar prejme Prešernovo nagrado »za svoj prispevek k slovenski kulturi, katerega jedro predstavlja prevajalski opus«. *Družina : slovenski katoliški tednik*. 6. feb. 2022, letn. 71, št. 5, str. 14–15.

Gantar K. (intervjuvanec): Besede niso nekaj, kar bi lahko z dekreti ukinjali : klasični filolog, prevajalec, Prešernov nagradjenec. *Delo, Sobotna priloga*. 5. feb. 2022, št. [5], str. 4–7.

Movrin D., Gantar K. (intervjuvanec): Filologija ne gradi samo na logiki (pogovor s Kajetanom Gantarjem). *Clotho*. 2022, letn. 4, št. 1, str. 163–177. <https://journals.uni-lj.si/clotho/article/view/11467>, DOI: 10.4312/clotho.4.1.163-177.

Gantar K. (intervjuvanec): S Prešernom in Zoisom ob velikanih antike : dr. Kajetan Gantar. *Zvon : kulturno - družbena revija*. 2022, letn. 25, št. 1, str. 26–32.

DRUGO

Gantar K. (član ur. odbora 2014–) *Thought, society, culture : Slovenian and South Eastern European perspectives*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2014–.

Gantar K. (član ur. sveta 2007–) *Keria : studia Latina et Graeca*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 1999–.

Gantar K. (član ur. odbora 1984–) *Živa antika*. Skopje: Sojuz na društva za antički studii na Makedonija, 1951–.

Gantar K. (član ur. sveta 2000–) *Acta neophilologica*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 1968–.

Gantar K. (član ur. odbora 2013–) *Biblioteka*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1952–.

Matija Gogala

OBJAVE

Gogala M.: Ob zadnjem slovesu slovenskega odonatologa akademika Boštjana Kiaute. 2022, *Proteus* 84 (9/10): 495–497.

Gogala M.: Akademik Boštjan Kiauta (1937–2022) – In memoriam. 2022, *Trdoživ* 11 (1): 17–18.

Gogala M.: Cicadatra persica use tymbal sounds and wing clicking during the courtship song.

Gogala M., Trilar T.: 3rd International Conference on Biotremology, Piran 19.–22. 9. 2022. 3^d Biotremology Conference, Abstract Book: idem, p. 15.

Igor Grabec

OBJAVI

Grabec I., Sok N.: Random Walk of Particles during the Formation of Chladni Patterns [Elektronski vir] Horizons in computer science research [Elektronski vir]. Vol. 23 (Str. 55–74). 2022. <https://public.ebookcentral.proquest.com/choice/PublicFullRecord.aspx?p=29841523>

Grabec I., Sok A. E.: Foraging Performed by the Random Walk [Elektronski vir]

Horizons in computer science research. Vol. 23 (Str. 76–88). 2022. <https://public.ebookcentral.proquest.com/choice/PublicFullRecord.aspx?p=29841523>

DRUGO

Kontler - Salamon J., Grabec I.: Sem popolnoma srečen človek : fizik, ki je upokojitev izkoristil za vsestransko umetniško ustvarjalnost. Delo, letn. 64, št. 230, 4. okt. 2022, str. 12.

Niko Grafenauer

Grafenauer N. et al.: Čudeži pri Mariji Snežni. Elektronska izd. Maribor: Kulturni center, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). Zbirka e-knjige Kulturnega centra, 170.

Grafenauer N., Slana F.: France Slana : slikar odhajajočega sveta. Kranj: Galerija Prešernovih nagrajencev: Gorenjski muzej, 2022. 70 str.

Grafenauer N.: Kekec in Pehta. 4. ponatis. Ljubljana: Grafenauer, 2022. 60 str.

Grafenauer N., Grafenauer Korošec E.: Kekec in Pehta : [slikopis in naloge za opismenjevanje]. 3. ponatis. Ljubljana: Grafenauer, 2022. 78 str.

Grafenauer N.: Lirik v slovenskem modernističnem slikarstvu. V: Fridl I. J. (ur.), et al. Andrej Jemec : slike. Ljubljana: Slovenska matica, 2022. Str. 51–54.

Grafenauer N.: Levstik F.: Martin Krpan. 3rd print. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 60 str.

Grafenauer N.: Levstik F.: Martin Krpan. Elektronska izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). Zbirka e-Velike slikanice.

Grafenauer N.: Levstik F.: Martin Krpan. 17. natis. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 60 str. Zbirka Velike slikanice.

Janez Höfler

OBJAVE

Höfler J.: *Historična topografija predjožefinskih župnij na Slovenske : Primorska (Oglejski patriarhat, Tržaška škofija)*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 216 str. Razprave, 41.

Höfler J.: *Oglejski generalni vikarji in drugi patriarhovi pooblaščenici na Slovenskem v poznem srednjem veku (1300-1535)*. 1. e-izd. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (136 str.)). *Historia Artis*, Podzbirka ICCHS. <https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/book/375>, DOI: 10.4312/9789612970307.

Höfler J.: Razmisleki ob novi monografiji o Turjaškem gradu in Turjačanih. *Zgodovinski časopis : glasilo Zveze zgodovinskih društev Slovenije*. [Tiskana izd.]. 2022, 76, št. 3/4, str. 336–351. <https://zgodovinskicasopis.si/zc/article/view/4114/4619>, DOI: 10.56420/Zgodovinskicasopis.2022.3-4.03.

Höfler J.: Še enkrat o tako imenovanem »češkem cestopisu« v zbirki Arhiva Republike Slovenije (drugič). *Arhivi : glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije*. 2022, letn. 45, št. 1, str. 115–126. http://www.arhivsko-drustvo.si/wp-content/uploads/2022/08/Arhivi_2022-1_Internet.pdf.

Tine Hribar

OBJAVE

Hribar T.: Sem, torej bivam, Ljubljana, Slovenska matica, 2022, 272 str.

Hribar T.: Alma Sodnik, filozofinja evropskega formata. V: Markič O. (ur.) et al. *Alma Sodnik in njeno filozofsko delo*, Slovenska matica, Ljubljana, 2022, str. 7–12.

Hribar T.: Kaj pomeni ustavna prisega, da bom »ravnal po svoji vesti«, *Pravnik*, Ljubljana. Vol. 76 (138)11-12, str. 1–5.

DRUGO

Hribar T.: Ali obstajajo poleg življenjskega sveta še drugi svetovi. Referat na simpoziju »O mnogih svetovih v teoriji in praksi«, Cankarjev dom, Ljubljana, 8. aprila 2022, 12. str.

Drago Jančar

ROMANI

- Jančar D.: Ob nastanku sveta. Beletrina, Ljubljana, 2022.
- Jančar D.: Ob nastanku sveta. Elektronska knjiga. Beletrina, Ljubljana, 2022.
- Jančar D.: Jens sa hende i nat (To noč sem jo videl. Prevedla Jette Ostan Vejrup. Jensen and Dalgaard, Kopenhagen 2022.
- Jančar D.: Petintrideset stopinj. Elektronska knjiga. Beletrina, Ljubljana, 2022.
- Jančar D.: Nordlicht (Severni sij). Folio Verlag, Wien 2022.
- Jančar D.: Miłość niech odpocznie trochę (In ljubezen tudi). Prevedla Joanna Pomorska. Wydawnictwo Akademicki Sedno, Varšava 2022
- Jančar D.: Dhe dashuria, gjithashtu (In ljubezen tudi). Prevedel Nikollë Berishaj. Toena, Tirana 2022.
- Jančar D.: I ljubivata (In ljubezen tudi). Prevedel Darko Spasov, Ars Lamina, Skopje 2022.
- Kratki zgodbi*
- Jančar D.: Dve srečanji. MMC RTV, 28. 9. 2022.
- Jančar D.: The girl in the photograph. The Bridge, Tirana, november 2022.
- ČLANKI, ESEJI
- Jančar D.: Resnična strašna zgodba. Razpotja št. 47, Nova Gorica 2022.
- Jančar D.: Boris Pahor – uporni človek. Skupna priloga Primorskih novic, Koper in Primorskega dnevnika, Trst, 2. 6. 2022, str. 15–16.
- Jančar D.: Duša Evrope. Spomini, pisma in potopisi. ARS, Radio Slovenija, 8. 5. 2022.
- Jančar D.: O Borisu Pahorju. ARS, Radio Slovenija, 30. 5. 2022.
- Jančar D.: Literarna matineja o romanu Ob nastanku sveta. Radio Slovenija, 4. 5. 2022.
- Jančar D.: Pahorjev slovenski in evropski čas. Domovina, 5. junija 2022.
- Jančar D.: Zmarł Boris Pahor, pamięć i sumienie Triestu, Nova Europa Wschodnia, Warszawa, julij 2022.
- Jančar D.: Spomini mladega prijatelja, Večer, Maribor 30. 3. 2022
- Jančar D.: Borisas Pahoras – maištaujantis žmogus. Šiaurės Atėnai (Severne Atene), Vilnius, 5. 8. 2022.
- Jančar D.: Vrnitev v rodno mesto. Retrospektiva 12. Maribor, evropska prestolnica kulture. Mestna občina Maribor, avgust 2022.
- Jančar D.: Hiša Toneta Kuntnerja. Spremná beseda v: Tone Kuntner, Grabe mojih sanj. Kulturni center, Maribor 2022.
- Jančar D.: Boris Pahor -clowiek zbuntowany. Czasopismo imaginaria - Časopis Fakultete za slavistiko Jagielonske univerze. Krakov, oktober 2022.
- GLEDALIŠČE
- Jančar D.: Severni sij. Erdman. Intermedijska uprizoritev. Koprodukcija Imaginarnega in Lutkovnega gledališča Ljubljana. Režija Primož Ekart. Palača Cukrarna Ljubljana. Premiera 8. 9. 2022.

Andrej Jemec

SKUPINSKE RAZSTAVE

Nasledstvo: Dialog z grafiko, Mala galerija Banke Slovenije, Ljubljana, 18. februar–10. marec 2022.

Prepletanje Lepote – Umetnost Slovenije in Japonske, Mestna hiša, Ljubljana, 29. junij–27. julij 2022.

Other Worlds on Paper, 418 Gallery, München, 22. avgust–30. september 2022.

KNJIGE

Jemec A.: Slovenec sem, *Slovensko slikarstvo in grafika kot pomemben del slovenske likovne kulture in umetnosti*, KD Mohorjan, Prevalje, 2022, str. 150–158.

Jemec A.: *Slike*, monografija, besedila: Tonko Maroevič, Milčec Momelj in Niko Grafenauer, Slovenska matica, Ljubljana, december 2022.

Roman Jerala

Jerala R. et al.: Chemically inducible split protein regulators for mammalian cells. *Nature chemical biology*. 26. Sep. 2022, str.1–23. <https://www.nature.com/articles/s41589-022-01136-x>, DOI: 10.1038/s41589-022-01136-x.

Jerala R. et al.: Coiled-coil heterodimer-based recruitment of an exonuclease to CRISPR/Cas for enhanced gene editing. *Nature communications*. 23 Jun. 2022, vol. 13, str. 1–12. <https://www.nature.com/articles/s41467-022-31386-1.pdf>, DOI: 10.1038/s41467-022-31386-1.

Jerala R. et al.: Regulation of protein secretion through chemical regulation of endoplasmic reticulum retention signal cleavage. *Nature communications*. 14 Mar. 2022, vol. 13, str. 1–14. <https://www.nature.com/articles/s41467-022-28971-9.pdf>, DOI: 10.1038/s41467-022-28971-9.

Jerala R. et al.: Binding of the transcription activator-like effector augments transcriptional regulation by another transcription factor. *Nucleic acids research*. 7 Jun. 2022, vol. 50, iss. 11, str. 6562–6574. <https://academic.oup.com/nar/article/50/11/6562/6603662>, DOI: 10.1093/nar/gkac454.

Jerala R. et al.: Metal ion-regulated assembly of designed modular protein cages. *Science advances*. 17 Jun. 2022, vol. 8, iss. 24, str. 1–12. <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.abm8243>, DOI: 10.1126/sciadv.abm8243.

Marko Jesenšek

Jesenšek M.: *Poglavja iz zgodovine prekmurskega knjižnega jezika*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/113>, DOI: 10.18690/um.ff.13.2022. (2022).

Jesenšek M.: Malonedeljsko čitalništvo in slovenski jezik. *Čitalništvo in bralno društvo pri Mali Nedelji*. (Zora, 146). Ur. Jesenšek M.: Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. 7–39. (2022).

- Jesenšek M.: Zinka Zorko in Pleteršnikovi dnevi. *Narečno besedje slovenskega jezika. V spomin na akademikinjo Zinko Zorko.* (Zora 148). Ur. Jesenšek M.: Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. 7–29. (2022).
- Jesenšek M.: Adam Bohorič in stanovska šola v Ljubljani. *Novi pogledi na Adama Bohoriča.* (Razprave, 26). Ur. Jesenšek M.: Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti. 301–322. (2022).
- Jesenšek M.: Čar, Janko. *Novi Slovenski biografski leksikon.* Ur. Barbara Šterbenc Svetina. Ljubljana: Založba ZRCzv. 5: č, str. 43–45, <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1023080/>. (2022).

DRUGO

- Jesenšek M.: *Oblikovanje enotnega slovenskega knjižnega jezika : predavanje v organizaciji Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm, Trst, 18. 11. 2022.*
- Jesenšek M.: *Oblikovanje enotnega slovenskega knjižnega jezika sredi 19. stoletja.* Predavanje v sklopu cikla jezikoslovnih predavanj Naj slovenščina odmeva, Cankarjev dom. Ljubljana, 14. 11. 2022.
- Jesenšek M.: *Rajhmanov Trubar.* Predavanje na prireditvi Dan Primoža Trubarja, Glazerjeva dvorana Univerzitetne knjižnice Maribor, 8. junija 2022.
- Jesenšek M.: *Slovensko pokrajinsko knjižno izročilo.* Predavanje na Poletni šoli slovenskega jezika kot drugega in tujega jezika »Slovenščina na prvi pogled«, Maribor: Filozofska fakulteta UM, 29. 8.–10. 9. 2022.
- Jesenšek M.: *Kopitarjev pogled na slovenski jezik.* Predavanje na Posvetu o delu in pomenu Jerneja Kopitarja. Ljubljana: dvorana Državnega sveta, 13. 10. 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=IWU080ilQTo>.
- Jesenšek M.: *Prešeren, slovenstvo in slovenski jezik leta 2022.* Govor ob slovenskem kulturnem prazniku. Dom kulture Brežice, 6. 2. 2022.
- Jesenšek M.: *Protestantizem je Slovincem dal knjižni jezik in tudi omiko.* Govor na regijski slovesnosti ob dnevu reformacije, v Gledališču Park Murska Sobota, 27. 10. 2022. https://www.youtube.com/watch?v=V962O_1NKk4.
- Jesenšek M.: Govor akademika dr. Marka Jesenška na Petanjcih na zaključni slovesnosti literarnega natečaja, 8. oktobra 2022. *Svobodna beseda.* 25. 10. 2022.. <https://www.svobodnabeseda.si/dr-marko-jesensek-petanjci-8-oktobra-2022/>.
- Jesenšek M.: (intervjuvanec). *Slovenski jezik in krščanstvo – gradnika slovenstva.* Akademik prof. dr. Jesenšek M.: v oddaji *Iz roda v rod*, Radio Maribor, 30. 10. 2022. <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174910425?s=radio>.
- Jesenšek M.: *Slovenski knjižni jezik sloni na kranjski osnovi.* Radio Trst A, TDD Furlanija Julijska krajina, Umetnost in kultura, 18. 11. 2022. <https://www.rainews.it/tgr/fjk/video/2022/11/tdd-Slovenski-knjizni-jezik-slomi-na-kranjski-osnovi-1cf4f52b-da17-47a6-85d6-433966af5bc4.html>
- Jesenšek M.: (intervjuvanec), Bogovič F., Rojs Kirbiš M. 9. maj - svetovni dan Evrope : nacionalno domoljubje in evropski patriotizem. Prispevek v oddaji

Radia Maribor Radijska delavnica znancev, 9. 5. 2022. <https://365.rtv slo.si/arhiv/radijska-delavnica-znancev/174871212>.

Jesenšek M. (ur.) *Čitalništvo in bralno društvo pri Mali Nedelji*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. 251 str.

Jesenšek M. (ur.) *Narečno besedje slovenskega jezika, V spomin na akademikinjo Zinka Zorko*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 294 str. 2022.

Marko Jesenšek (ur.): *Novi pogledi na Adama Bohoriča*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 481 str., 2022.

Jesenšek M. (ur.): *Dnevi akademikinje Zinke Zorko. Zinka Zorko in raziskovanje slovenskih narečij*. Selnica ob Dravi: Hram kulture Arnolda Tovornika. 2022.

Jesenšek M. (glavni ur. 2008–2022, odg. ur. 2008–2022): *Slavia Centralis*. Maribor: Filozofska fakulteta.

Jesenšek M. (ur. zbirke) *Zora*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.

Milan Jesih

REVIJALNI OBJAVI

Jesih M.: Mroč in zmrš, *Sodobnost* 1–2, 2022.

Jesih M.: Pesmi za svetega Blaža, *Poetikon* 105–106, maj–avgust 2022.

ANTOLOGIJA, ZBORNIK

Štirinajstica. *Antologija slovenskega soneta*. Ur. Svetina P. Knjižnica Kondor. Ljubljana, Mladinska knjiga 2022.

RADIO

Jesih M.: So tolovaji in so rokovnjači, *Radio ARS*, literarni nočno, 16. decembra 2022.

IZBRANE PESMI V PREVODU, KNJIGA

Jesih M.: *Niemal*, Varšava, Państwowy Instytut Wydawniczy, 2022.

INTERVJU

Aljaž Koprivnikar z Milanom Jesihom, *Pogovori s sodobniki*, *Sodobnost* 1–2, 2022.

NOTNO GRADIVO

Koder U.: *Uglasbene pesmi 3 [Glasbeni tisk] : Kovič, Fritz, Jesih ... in drugi : za glas in spremljavo*, 2022.

Matjaž Kmecl

Kmecl M.: Stanonik M (ur.) *Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 217 str. *Razprave*, 27.

Kmecl M.: Žakelj A., Stanonik M. (ur., avtorica) *Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski : zbrano delo : (faksimile)*. Ljubljana: Slovenska akade-

mija znanosti in umetnosti, 2022. 287 str., faks. Dopolnilo k razpravam, 27.

Kmecl M.: Milka Hartman v slovenski literaturi. V: Malle A. (ur.) et al. *Milka Hartman, pesnica libuškega puela : prispevki s simpozija 23. februarja 2002 v Pliberku*. Klagenfurt; = Celovec: Drava, cop. 2022. Str. 13–21.

Kmecl M.: Peter Božič, slikoviti poštenjak. *Dnevnik, Dnevnikov objektiv*. 1. okt. 2022, leto 72, št. 228.

Kmecl M.: Šiftar V. *Pobiram orumenele liste*. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. 79 str.,

Kmecl M.: Adamlje S. (ur.) *Slovenian cookery : over 100 classic dishes*. 3rd revised and redesigned ed. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 231 str.

Kmecl M.: Gaber M. *Svet, kot iz škatlice vzet*. 2. izd. Ljubljana: v samozal., 2022. 179 str.

Željko Knez

OBJAVE

Knez Ž. et al.: Green techniques for preparation of red beetroot extracts with enhanced biological potential. *Antioxidants*. 2022, vol. 11, iss. 5, 19 str. DOI: 10.3390/antiox11050805.

Knez Ž. et al.: Silica aerogel-filled polymer foams by emulsion-templating: one-pot synthesis, hierarchical architecture and thermal conductivity. *Chemical engineering journal*. 15 Dec. 2022, vol. 450, part 3, 9 str.

Knez Ž. et al.: Comparative analysis of virgin and recycled thermoplastic polymer based on thermochemical characteristics. *Chemical engineering transactions*. [Online ed.]. Sept. 2022, vol. 94, str. 1321–1326. DOI: 10.3303/CET2294220.

Knez Ž. et al.: Enzyme activity and physiochemical properties of flour after supercritical carbon dioxide processing. *Foods*. 2022, vol. 11, iss. 13, 17 str. DOI: 10.3390/foods11131826.

Knez Ž. et al.: Effect of green food processing technology on the enzyme activity in spelt flour. *Foods*. 2022, vol. 11, iss. 23, 15 str. <https://www.mdpi.com/2304-8158/11/23/3832>, DOI: 10.3390/foods11233832.

Knez Ž. et al.: Arnica Montana L. supercritical extraction optimization for anti-biotic and anticancer activity. *Frontiers in bioengineering and biotechnology*. Published online: 10 May 2022, 9 str. DOI: 10.3389/fbioe.2022.897185.

Knez Ž. et al.: The synthesis of (magnetic) crosslinked enzyme aggregates with laccase, cellulase, β -galactosidase and transglutaminase. *Frontiers in bioengineering and biotechnology*. 03 March 2022, vol. 10, 17 str. DOI: 10.3389/fbioe.2022.813919.

Knez Ž. et al.: Hop (*Humulus lupulus* L.) essential oils and xanthohumol derived from extraction process using solvents of different polarity. *Horticulturae*. 2022, vol. 8, iss. 5, 12 str. DOI: 10.3390/horticulturae8050368.

- Knez Ž. et al.: Phase equilibrium data of tetrabutylurea, tetramethylurea, and tetramethylthiourea/carbon dioxide at pressures up to 200 bar at 313.15 and 333.15 K. *Journal of chemical and engineering data*. Publication Date: June 7, 2022, 6 str. DOI: 10.1021/acs.jced.2c00079.
- Knez Ž. et al.: P-x,y equilibrium data of the binary systems of 2-propanol, 1-butanol and 2-butanol with carbon dioxide at 313.15 K and 333.15 K. *Molecules*. 2022, vol. 27, iss. 23, 9 str. DOI: 10.3390/molecules27238352.
- Knez Ž. et al.: Natural hemp-ginger extract and its biological and therapeutic efficacy. *Molecules*. 2022, vol. 27, iss. 22, 16 str. DOI: 10.3390/molecules27227694.
- Knez Ž. et al.: The effect of drying methods and extraction techniques on oleuropein content in olive leaves. *Plants*. March 2022, vol. 11, iss. 7, 17 str. DOI: 10.3390/plants11070865.
- Knez Ž. et al.: Supercritical fluid and conventional extractions of high value-added compounds from pomegranate peels waste: production, quantification and antimicrobial activity of bioactive constituents. *Plants*. March 2022, vol. 11, iss. 7, 17 str. DOI: 10.3390/plants11070928.
- Knez Ž. et al.: Optimisation of the green process of industrial hemp - preparation and its extract characterisation. *Plants*. June 2022, vol. 11, iss. 13, 14 str. DOI: 10.3390/plants11131749.
- Knez Ž. et al.: Synergistic effect of supercritical and ultrasound-assisted ginger (*Zingiber officinale* Roscoe) extracts. *Plants*. 27 Oct. 2022, vol. 11, iss. 21, 14 str. DOI: 10.3390/plants11212872.
- Knez Ž. et al.: Simple, one-pot method for preparing transparent ethyl cellulose films with good mechanical properties. *Polymers*. 2022, vol. 14, iss. 12, 14 str. DOI: 10.3390/polym14122399.
- Knez Ž. et al.: Chemical recycling of polyolefins waste materials using supercritical water. *Polymers*. 19 Oct. 2022, vol. 14, iss. 20, 18 str. DOI: 10.3390/polym14204415.
- Knez Ž. et al.: Kinetics study of hydrothermal degradation of PET waste into useful products. *Processes*. [Online ed.]. 2022, vol. 10, iss. 1, 12 str. DOI: 10.3390/pr10010024.
- Knez Ž. et al.: Degradation of polyvinyl chloride (PVC) waste with supercritical water. *Processes*. [Online ed.]. 2022, vol. 10, iss. 10, 14 str. DOI: 10.3390/pr10101940.
- Knez Ž. et al.: Determination of viscosity, density and interfacial tension of the carbon dioxide-isopropanol, argon-isopropanol, sulphur hexafluoride-isopropanol binary systems at 313.15 K and 333.15 K and at elevated pressures. *Processes*. [Online ed.]. 2022, vol. 10, iss. 11, 13 str. DOI: 10.3390/pr10112275.
- Knez Ž. et al.: Effect of ascorbic acid on cardiac surgery-associated acute kidney injury incidence. *The thoracic and cardiovascular surgeon*. 2022, [9

str.]. <https://www.thieme-connect.com/products/ejournals/abstract/10.1055/s-0042-1744262>, DOI: 10.1055/s-0042-1744262.

Knez Ž. et al.: Evaluation of natural extracts as promising components of bioactive coatings for orthopedic implants. *Frontiers in materials*. 08 April 2022, vol. 9, str. 1–8. DOI: 10.3389/fmats.2022.878176.

Knez Ž. et al.: Antioxidant, antibacterial, antitumor, antifungal, antiviral, anti-inflammatory, and neuro-protective activity of *Ganoderma lucidum* : an overview. *Frontiers in pharmacology*. 2022, vol. 13, 14 str. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fphar.2022.934982/full>, DOI: 10.3389/fphar.2022.934982.

Knez Ž. et al.: A brief evaluation of pore structure determination for bioaerogels. *Gels*. July 2022, vol. 8, iss. 7, 18 str. DOI: 10.3390/gels8070438.

Knez Ž. et al.: Supercritical fluid technologies for the incorporation of synthetic and natural active compounds into materials for drug formulation and delivery. *Pharmaceutics*. [Online ed.]. 11 Avg. 2022, vol. 14, iss. 8, 22 str. DOI: 10.3390/pharmaceutics14081670.

Knez Ž. et al.: Separation of amino acids and peptides with supercritical fluids chromatography. *Separation and purification reviews*. Published online: 02 March 2022, 18 str. DOI: 10.1080/15422119.2022.2038625.

Knez Ž. et al.: Supercritical fluids for the treatment of bioactive components. V: Györkös J. (ur.), et al. *Athena Research Book. Vol. 1*. Maribor: University of Maribor, University Press, 2022. Str. [59]–88. DOI: 10.18690/um.3.2022.

Knez Ž. et al.: Supercritical fluids as a tool for sustainable manufacturing of added value products. V: Režek Jambrak A. (ur.). *Nonthermal processing in agri-food-bio sciences : sustainability and future goals*. Cham: Springer Nature, cop. 2022. Str. 549–564. Food engineering series. DOI: 10.1007/978-3-030-92415-7_17.

DRUGO

Knez Ž. et al.: *Nov postopek čiščenja vodikovega peroksida : P-202200213*, 26. 9. 2022. Ljubljana: Urad RS za intelektualno lastnino, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2022. 12 str.

Knez Ž. et al.: *Postopek za predpripravo pridelka industrijske konoplje : P-202200140*, 22. 8. 2022. Ljubljana: Urad RS za intelektualno lastnino, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2022. [17] str.

Knez Ž. (član ur. odbora 1998–2015, 2022) *Acta chimica slovenica*. Ljubljana: Slovensko kemijsko društvo: =Slovenian Chemical Society, 1993–2017.

Knez Ž. (ur. 2008–2022, član ur. sveta 2008–2022) *Acta medico-biotechnica : AMB*. Maribor: Medicinska fakulteta, 2008–.

Knez Ž. (ur.) *Book of abstracts : GEHPT and ESS-HPT 2022, Green engineering by high pressure technology*, 3. 7.-10. 7. 2022, *The European Summer school in high pressure technology*, 11. 7.-17. 7. 2022. Graz: Verlag der Technischen

Universität, cop. 2022. 1 spletni vir (1 PDF datoteka (VIII, 132 str.)) <https://openlib.tugraz.at/download.php?id=62b15bfd45ac4&location=browse>, DOI: 10.3217/978-3-85125-903-2.

Knez Ž. (član ur. sveta) *Chemical industry & chemical engineering quarterly*. Beograd: Association of Chemical Engineers, 2005–.

Knez Ž. (član ur. odbora) *Food quality and safety*. Oxford: Oxford University Press, 2017–.

Knez Ž. (član ur. odbora) *The Journal of supercritical fluids*. Cincinnati, OH: PRA Press.

Milček Komelj

NATISNJENA BESEDILA

Komelj M.: Slikarska simfonija Andreja Jemca. Besedilo v monografiji Andrej Jemec: Slike. Ljubljana, Slovenska matica, 2022, str. 31–49.

Komelj M.: Duhovna risarska pokrajina Hermana Gvardjančiča. Herman Gvardjančič and his spiritual landscape of drawings. Herman Gvardjančič. Risba 1953–2022. Drawing 1953–2022. Ljubljana, Galerija Bažato, str. 6–20.

Komelj M.: Risbe Karla Plemenitaša. Besedilo v razstavnem katalogu Karel Plemenitaš. Monologi 1969–2019. Radovljica, Galerija Šivčeva hiša, 2022.

Komelj M.: Ustvarjalni eros Marijana Tršarja. V katalogu Marijan Tršar: Mislim barve. I think colours. Ljubljana, Agencija katapult, d. o. o., str. 67–75. (Ob razstavi ob 100-letnici umetnikovega rojstva v ljubljanski Moderni galeriji.)

Komelj M.: Spremna beseda. Drevo pravljic. Pravljice in pesmi s podobami Marlenke Stupica. Ljubljana, Mladinska knjiga, str. 359–371. 2022. Tretji ponatis.

Komelj M.: Nekaj vidikov ljubiteljske »občanske« ustvarjalne dejavnosti. Izzi- vi občanskega raziskovanja. Izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od dru- god. Urednik Zdravko Mlinar. Žiri, Muzejsko društvo, 2022, drugi del, str. 232–245.

Komelj M.: Sedemdesetletnica rojstva ministra Vaska Simonitija. Simoniti- jev zbornik 2021. Ljubljana, Muzej novejše zgodovine Slovenije, 2022, str. 15–18.

Komelj M.: Identifikacija umetnikovega imena z drevesnim osamelcem. Ivan Grohar: Macesen, olje na platnu, 1904. Vzgoja, marca 2022, št. 93, str. 38–39.

Komelj M.: Svetlobna podoba otroškega zdravja. Matija Jama: Rajanje (Kolo), olje na platnu, okrog 1935. Vzgoja, junij 2022, št. 94, str. 34–35.

Komelj, M.: Nostalgično zatočišče v lepoti minulega sveta. Janez Vidic: Novo popoldne, olje na steklu, 1984. Vzgoja, september 2022, št. 95, str. 37–38.

Komelj M.: Barvita magičnost ustvarjalnega življenja. Franc Novinc: Na ajdovi paši, akril na platnu, 2010. Vzgoja, december 2022, št. 96.

Komelj M.: Penelopin prt Kajetana Gantarja. Zvon 2022, št. 1, str. 63–65.

- Komelj M.: Galerija slikarskih portretov predsednikov Slovenske matice. Glasnik Slovenske matice, leto 2019–2020. Ljubljana, 2021 (izšlo 2022), str. 42–54.
- Komelj M.: Pesniška romanja Valentina Bruna. Spremnna beseda v zbirki Valentin Brun: Pretakanje. Novo mesto, Kulturno društvo Severin Šali, 2022, str. 57–59.
- Komelj M.: Prerojenje v ognju Boga. Spremnna beseda v zbirki Smiljan Trobiš: Nekdo ve zate. Novo mesto, Kulturno društvo Severin Šali, 2023 (izšlo 2022), str. 34–35.
- Komelj M.: Dr. Lojze Gostiša (1923–2029). Glasnik Slovenske matice, leto 2019–2020. Ljubljana, 2021 (izšlo 2022), str. 218–221.
- Komelj M.: Pozdravni nagovor ob začetku simpozija. Novi pogledi na Adama Bohoriča. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, razred za filološke in literarne vede, Razprave XXVI, 2022, str. 7–11.
- Komelj M.: Nagovor ob začetku simpozija. Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas. Ljubljana, SAZU, Razprave II. razreda, 27, 2022, str. 7–10.
- Komelj M.: Razstavna zloženska o Francetu Slani. Ljubljana, galerija Hest, maj 2022.
- Komelj M.: Mož s statusom živega spomenika. Govor podpredsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti na žalni seji za akad. Borisom Pahorjem 14. junija 2022 v dvorani SAZU v Ljubljani. Mladika 2022, št. 6, str. 44–54.
- Komelj M.: Odlomek v katalogu o Francetu Slani. Kranj, Galerija Prešernovih nagrajencev, 2022.
- Komelj M.: Pojasnilo o nastanku ljubljanskega grafičnega bienala (razmerje Jakac-Kržišnik), Delo, 16. VII. 2022.
- Komelj M.: Stane Kregar. Slikar onstranske svetlobe. Mohorjev koledar 2023. Celje, Mohorjeva družba, 2022, str. 154–157.
- Komelj M.: Claudio Magris. Letopis SAZU, 72. knjiga, Ljubljana, SAZU, 2022, str. 301–303.
- Komelj M.: Akademik Boris Pahor in Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Letopis SAZU, 72. knjiga, Ljubljana, SAZU, 2022, str. 80–82.
- Komelj M.: Ob odkritju spominske plošče Vojeslava Moleta. Letopis SAZU, 72. knjiga, Ljubljana, SAZU, 2022, str. 115–118.
- SAMO SPLETNA OBJAVA
- Komelj M.: Dvojna obletnica Matije Jame. Spletna stran SAZU.
- Komelj M.: Kajetan Gantar (1930–2022) In memoriam. Spletna stran Slovenske matice.
- JAVNI NASTOPI
- Komelj M.: Spomini na dogajanja v stavbi društva slovenskih pisateljev in pričevanje o nastajanju spomenika Miri Mihelič na njenem vrtu. Ob predstavitvi knjige Barbare Vodopivec: Pisateljska vila na Tomšičevi v Ljubljani.

- Ljubljana, Društvu slovenskih pisateljev, v organizaciji ZRC SAZU, 22. III. 2022.
- Komelj M.: Sodelovanje v dokumentarnem filmu o slikarstvu Toneta Kralja na Primorskem; pogovor vodil dr. Egon Pelikan, posneto 31. III. 2022.
- Komelj M.: Slavnostni govor ob otvoritvi razstave o Neodvisnih Izven okvirja, Ljubljana, Cankarjev dom, 20. IV. 2022. Objavljeno na spletni strani SAZU.
- Komelj M.: Umetnost Franceta Slane. Predstavitev umetnika, častnega občana Ivančne Gorice, na žalni seji. Občina Ivančna Gorica, 3. V. 2022.
- Komelj M.: Predstavitev zbornika Emilijan Cevc, pisatelj in umetnostni zgodovinar. Sodelovanje na tiskovni konferenci o zbirki Odstiranja. Ljubljana, Slovenska matica, 5. IV. 2022.
- Komelj M.: Predstavitev zbornika Emilijan Cevc, pisatelj in zgodovinar in moderiranje predstavitve z avtorji. Kamnik. Društvo sv. Jakoba, Slovenska matica, 6. V. 2022.
- Komelj M.: O minevanju in trajanju. Govor ob otvoritvi razstavi del Jožefa Muhoviča iz knjig Milana Dekleve in Jožefa Muhoviča. Ljubljana, Galerija Prešernovih nagrajencev, 11. V. 2022. Objavljeno tudi na spletni strani SAZU.
- Komelj M.: Govor ob spominski razstavi Franceta Slane. Ljubljana, Galerija Hest, 26. V. 2022.
- Komelj M.: Zorko Simčič in slovenstvo. Jubilejna predstavitev akademika Zorka Simčiča. Spletni simpozij ob 100-letnici pisateljevega rojstva. Ljubljana, SAZU, posneto 11. II. 2022. Spletna stran SAZU.
- Komelj M.: Javno vodstvo po dragocenostih knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu. Prireditev »Knjižničar za en dan«. Novo mesto, 8. VI. 2022.
- Komelj M.: Slavnostni govor ob Trubarjevem kulturnem prazniku ob zaključku literarnega natečaja Slavističnega društva Dolenjske in Bele krajine in ob verzu Milčka Komelja, vklesanem na spomenik Rastoče knjige v Novem mestu. Novo mesto, park Rastoče knjige, 8. VI. 2022.
- Komelj M.: Govor na žalni seji v spomin akademiku Borisu Pahorju. Ljubljana, SAZU, 14. VI. 2022; objavljen tudi na spletu SAZU.
- Komelj M.: Govor na žalni seji v spomin akademiku Kajetanu Gantarju. Ljubljana, Slovenska matica, 29. VI. 2022.
- Komelj M.: Govor na žalni seji za akademikom Kajetanom Gantarjem. Ljubljana, dvorana SAZU, 30. VI. 2022, tudi na spletni strani SAZU.
- Komelj M.: Komentiranje reliefne spominske plošče kiparja Mirka Bratuša cesarju Frideriku III., ob odkritju v Višnji gori, TV Novo mesto, Vaš val, 30. VII. 2022.
- Komelj M.: Nagovor na proslavi ob 70-letnici odkritja šempetrskih rimskih nagrobnih spomenikov. Šempeter pri Celju, 26. VIII. 2022.
- Komelj M.: Spomini na Jožeta Pučnika; TV intervju za razstavo o Jožetu Pučniku v Muzeju slovenske osamosvojitve, posnet 8. VIII. 2022.

- Komelj M.: Akademik Janez Stanonik. Uvodne besede na simpoziju ob 100-letnici rojstva akademika Janeza Stanonika. Ljubljana, dvorana SAZU, 29. IX. 2022.
- Komelj M.: Spomin na očeta naroda. Posvet Jože Pučnik v spominu sodobnikov in zgodovinskem spominu. Muzej slovenske osamosvojitve. Ljubljana, Slovenska matica, 4. X. 2022.
- Komelj M.: Slikarstvo Andreja Jemca. Sodelovanje na tiskovni konferenci ob predstavitvi monografije Andreja Jemca Slike. Ljubljana, Slovenska matica, 1. XII. 2022.
- Komelj M.: Slikarstvo Andreja Jemca. Posneto za Radio Slovenija (Svet kulture, na prvem programu in programu Ars), 1. XII. 2022.
- Komelj M.: O Lovru Žvabu in knjigah Ivana Vogriča o njem. Predstavitev knjig o Lovru Žvabu. Ljubljana, Slovenska matica, 6. XII. 2022.
- Komelj M.: Marijan Tršar. Govor o otvoritvi razstave Marijana Tršarja. Ljubljana, Moderna galerija, 15. XII. 2022.
- Komelj M.: Pomen novomeških frančiškanov. Slavnostni govor ob otvoritvi kipa frančiškana z rastočo knjigo. Novo mesto, frančiškanska cerkev, 16. XII. 2022.
- Komelj M.: Ob otvoritvi kipa frančiškana z rastočo knjigo. TV Novo mesto, Vaš kanal, 16. XII. 2022.

Janko Kos

OBJAVI

- Kos J.: Adam Bohorič med protestantizmom in humanizmom. V: Novi pogledi na Adama Bohoriča [uredil Marko Jesenšek]. SAZU, 2022. Str. 65–74.
- Kos J.: France Prešeren in generacija Antona Žaklja Ledinskega. V: Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas [uredila Marija Stanonik]. SAZU, 2022. Str. 65–73.

DRUGO

- Kos J.: Jože Pučnik – naš sodobnik (Muzej slovenske osamosvojitve, Slovenska matica), 3. oktober 2022.

Hojka Kraigher

OBJAVE

- Kraigher H. et al.: Buckwheat milling waste effects on root morphology and mycorrhization of Silver fir seedlings inoculated with Black Summer Truffle (*Tuber aestivum* Vittad.). *Forests*. [Online ed.]. 2022, iss. 2, art. 240, 16 str. <https://doi.org/10.3390/f13020240>, <https://www.mdpi.com/1999-4907/13/2/240>, <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=14741>, DOI: 10.3390/f13020240.
- Kraigher H. et al.: Center za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov : prispevek k razvoju Gozdarskega inštituta Slovenije in gozdarske znano-

- sti. V: Kraigher H., Humar M. (ur.). *Gozd in les v času in prostoru : Znanstveno srečanje Gozd in les 2022 : Ljubljana, 25. maj 2022*. 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. Str. 14–15. *Studia Forestalia Slovenica*, 182. <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15112>, DOI: 10.20315/SFS.182.
- Kraigher H. et al.: A comparison of radial increment and wood density from beech provenance trials in Slovenia and Hungary. *European journal of forest research (Internet)*. 2022, vol. 141, str. 433–446. <https://doi.org/10.1007/s10342-022-01449-5>, <https://link.springer.com/article/10.1007/s10342-022-01449-5>, <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15032>, DOI: 10.1007/s10342-022-01449-5.
- Kraigher H. et al.: Cost assessment of forest genetic monitoring based on the LIFE GENMON project activities. V: Zorc M., Dovč P. (ur.). *Proceedings of Genetika 2022 : 9th Congress of the Genetic Society of Slovenia and [9th] meeting of the Slovenian Society for Human Genetics with international participation : Ljubljana, September 28-30, 2022*. Ljubljana: Genetic Society of Slovenia, 2022. Str. 93.
- Kraigher H. et al.: Evolutionary potential in natural populations of forest trees. V: Baebler Š. (ur.), et al. *Plants in Changing Environment : International Conference of the Slovenian Society of Plant Biology : Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, September 15-16, 2022, Ljubljana, Slovenia : [book of abstracts]*. 1st electronic ed. Ljubljana: Slovenian Society of Plant Biology, 2022. Str. 54. <https://www.plantslo.org/wp/wp-content/uploads/2022/09/PlantsInChangingEnvironment22AbstractBook.pdf>.
- Kraigher H. et al.: *Forest biodiversity in Europe*. [S. l.]: European Forest Institute, 2022. 79 str. From science to policy (Online), 13, From science to policy (Print), 13. <https://doi.org/10.36333/fs13>, <https://efi.int/publications-bank/forest-biodiversity-europe>.
- Kraigher H. et al.: *Forest biodiversity in Europe*. [S. l.]: European Forest Institute, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (80 str.)). From science to policy (Online), 13, From science to policy (Print), 13. <https://doi.org/10.36333/fs13>, <https://efi.int/publications-bank/forest-biodiversity-europe>, DOI: 10.36333/fs13.
- Kraigher H. et al.: Forest genetics research in the mediterranean basin : bibliometric analysis, knowledge gaps, and perspectives. *Current forestry reports*. 2022, vol. 8, str. 277–298, <https://doi.org/10.1007/s40725-022-00169-8>, <https://link.springer.com/article/10.1007/s40725-022-00169-8>, <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15895>, DOI: 10.1007/s40725-022-00169-8.
- Kraigher H. et al.: *How can we effectively maintain and enhance forest biodiversity in Europe?*. [S. l.]: European Forest Institute, 2022. 1 spletni vir (1 dato-

- teka PDF ([2] str.)), EFI Policy Brief, 1. https://efi.int/sites/default/files/files/publication-bank/2022/EFI_pb1_2022.pdf, DOI: 10.36333/pb1.
- Kraigher H. et al.: The influence of climate changes on Central European forests with an emphasis on Slovenia. V: *IRG documents database and compendium*. Stockholm: IRG Secretariat. 2022, 1 spletni vir (1 datoteka pdf([10] str.)). <https://www.irg-wp.com/irgdocs/details.php?82208a28-d4ba-18f0-d3cf-69cbd26c25d9>.
- Kraigher H. et al.: Primerjava debelinskih prirastkov in gostote lesa pri izbranih proveniencah bukve in duglazije. V: Kraigher H. (ur.) et al. *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige : zbornik povzetkov znanstvenega srečanja : Velika dvorana SAZU, 26. januar 2022 in po spletu*. 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. Str. 11.
- Kraigher H. et al.: Primerjava lesnoanatomskih značilnosti pri izbranih proveniencah bukve v Sloveniji in na Madžarskem. V: Kraigher H. (ur.), Humar M. (ur.). *Gozd in les v času in prostoru : Znanstveno srečanje Gozd in les 2022 : Ljubljana, 25. maj 2022*. 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. Str. 21–26. *Studia Forestalia Slovenica*, 182. <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15112>, DOI: 10.20315/SFS.182.
- Kraigher H. et al.: Response of *Quercus pubescens* ectomycorrhizal fungi to abiotic changes in the Slovenian Sub-Mediterranean. V: Baebler Š. (ur.), et al. *Plants in Changing Environment : International Conference of the Slovenian Society of Plant Biology : Biotechnical Faculty, University of Ljubljana, September 15-16, 2022, Ljubljana, Slovenia : [book of abstracts]*. 1st electronic ed. Ljubljana: Slovenian Society of Plant Biology, 2022. Str. 56. <https://www.plantslo.org/wp/wp-content/uploads/2022/09/PlantsInChangingEnvironment22AbstractBook.pdf>.
- Kraigher H. et al.: Sampling design for forest genetic monitoring. V: Zorc M., Dovč P. (ur.). *Proceedings of Genetika 2022 : 9th Congress of the Genetic Society of Slovenia and [9th] meeting of the Slovenian Society for Human Genetics with international participation : Ljubljana, September 28-30, 2022*. Ljubljana: Genetic Society of Slovenia, 2022. Str. 90.
- Kraigher H. et al.: Seznam gozdnih semenskih objektov : stanje na dan 1. 1. 2022. *Uradni list Republike Slovenije*. 28. jan. 2022, leto 32, št. 11, str. 521–529. https://www.uradni-list.si/files/RS_-2022-011-00176-OB~P001-0000.PDF, <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2022-01-0176?sop=2022-01-0176>.
- Kraigher H. et al.: Wood-anatomical characteristics of four beech provenances in international provenance trials in Slovenia and Hungary in 2009-2019. V: Zorc M., Dovč P. (ur.). *Proceedings of Genetika 2022 : 9th Congress of the*

Genetic Society of Slovenia and [9th] meeting of the Slovenian Society for Human Genetics with international participation : Ljubljana, September 28-30, 2022. Ljubljana: Genetic Society of Slovenia, 2022. Str. 81.

Kraigher H. (ur.) et al. *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige : zbornik povzetkov znanstvenega srečanja : Velika dvorana SAZU, 26. januar 2022 in po spletu.* 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. Str. 9.

DRUGO

Kraigher H.: *Assessment of characteristics contributing to sustainable afforestation and reforestation : presented at Working group on plants, animals, food and feed, Section Forest reproductive material, 9 March 2022.*

Kraigher H. (sour.) *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige : zbornik povzetkov znanstvenega srečanja : Velika dvorana SAZU, 26. januar 2022 in po spletu.* 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. 19 str. <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15035>, <https://doi.org/10.20315/SilvaSlovenica.0019>, DOI: 10.20315/SilvaSlovenica.0019.

Drozg M. (oseba, ki intervjuja), Kraigher H. (intervjuvanka). *Pogovor s Hojko Kraigher.* Ljubljana: Pro Plus, 2022. 1 spletni vir (1 videodatoteka (5 min 9 sek)). 24ur Zvečer. <https://www.24ur.com/novice/slovenija/sanacija-krasabo-trajala-vsaj-pet-let-krasevci-nocejo-vec-borov.html>.

Kraigher H. (intervjuvanka): *Požari na Krasu : prispevek v oddaji Panorama, TV Slovenija, 2. program, 29. jul. 2022.*

Kraigher H. et al.: NextGen : Center za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov. V: Kraigher H. (ur.) et al. *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige : zbornik povzetkov znanstvenega srečanja : Velika dvorana SAZU, 26. januar 2022 in po spletu.* 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. Str. 9.

Kraigher H. et al.: *Delovni sklop 1.3 Pomen bolezní in škodljivcev GRM na poslovno uspešnost semenarn in drevesnic : Aktivnost 1.3.2 Problemi pri obnovi gozdov s sadnjo in setvijo ter vpliv bolezní in škodljivcev na izpad prihodka slovenskih semenarjev in drevesničarjev.* Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (18 str.)). <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15260>.

Kraigher H. (sour.) *Gozd in les v času in prostoru : Znanstveno srečanje Gozd in les 2022 : Ljubljana, 25. maj 2022.* 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. 58 str. Studia Forestalia Slovenica, 182.

Daugul L. (oseba, ki intervjuja): »Kras je najzahtevnejše področje za obnovo gozda. Sadi in seje se praktično v kamen.« : na Krasu bodo sadili puhasti hrast, črniko ter hrast graden. MMC RTV SLO : prvi multimedijški portal.

27. jul. 2022. <https://www.rtv slo.si/okolje/kras-je-najzahtevnejse-podrocje-za-obnovo-gozda-sadi-in-seje-se-prakticno-v-kamen/635476>.

Kraigher H. (glavna ur. 2015–) *Lifegenmon novice*. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2015–.

Kraigher H. (članica ur. odbora 2013–2023) *Acta Silvae et Ligni*. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, založba Silva Slovenica: Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo, 2013–. <http://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=8068&lang=slv>, <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-MCCA-WXYE>, <http://asetl.si/>.

Kraigher H. (članica ur. sveta 2010–) *Spanish journal of rural development*. Lugo: Ignacio Javier Díaz-Maroto Hidalgo, 2009–.

Aljoz Kralj

Kralj A.: Selected Events of Ljubljana FES Research for Augmenting Paraplegic Patients Rehabilitation, str. 85–100, v XI. Conference on External Control of Human Extremities, The Dejan Popović Memorial Proceedings, ur. Bajd T. in Matjačić Z., Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 182 strani, Ljubljana 2022.

Andrej Kranjc

OBJAVE

Kranjc A., Cerkl J., V: Šterbenc Svetina B. (ur.). *Novi Slovenski biografski leksikon*. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC. 2022, zv. 4: c, str. 151–152.

<https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi157708/>.

Kranjc A., Cvijić J.: V: Šterbenc Svetina B. (ur.). *Novi Slovenski biografski leksikon*. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC. 2022, zv. 4: c, str. 338–339, <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1021600/>.

Kranjc A.: Josef Anton Nagel (1717-1794). V: Čeč T., Hribar M., Nagel J. A.: *Opis na najvišji ukaz Njegovega rimskocesar. in kralj. veličanstva Franca I. raziskanih redkosti narave, ki se nahajajo v vojvodini Kranjski*. 1. izd. Cerkljica: Knjižnica Jožeta Udoviča; Ljubljana: »Maks Viktor«, 2022. Str. xiii-xxx, [1] f.

DRUGO

Kranjc A. (član ur. odbora 1989–) *Acta carsologica*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1974–.

Kranjc A. (ur. 2000–) *Acta carsologica. Supplementum*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti; Postojna: ZRC SAZU, Inštitut za raziskovanje krasa, 2002–.

Kranjc A. (član ur. odbora 2003–) *Acta geographica Slovenica*. Ljubljana: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU; Založba ZRC: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2003–.

- Kranjc A. (član ur. odbora 1994–) *Annales : anali za istrske in mediteranske študije. Series historia naturalis*. Koper; = Capodistria: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko; = Società storica del Litorale, 1994–.
- Kranjc A. (član ur. odbora 2009–) *The Egyptian Journal of Environmental Change*. Cairo: The Egyptian Society of Environmental Changes (ESEC), 2009–.
- Kranjc A. (član ur. odbora 1991–) *Geografski vestnik : časopis za geografijo in sorodne vede*. Ljubljana: Zveza geografskih društev Slovenije, 1925–.
- Kranjc A. (področni ur. 2010–) *Karst development*. Szombathely: University of West Hungary, Department of Physical Geography, 2010–.
- Kranjc A. (član ur. odbora 2004–) *Karstologia*. Paris: Fédération française de spéléologie; Nîmes: Association française de karstologie.
- Kranjc A. (član ur. odbora 1998–) *Kras i speleologia*. Katowice: Uniwersytet Śląski, 1977–. Prace naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
- Kranjc A. (član uredniškega odbora 2008–) *Pesquisas em Turismo e Paisagens Cársticas*. Campinas, SP: Sociedade Brasileira de Espeleologia.
- Kranjc A. (član ur. odbora 2010–) *Peščery : zbornik naučnih trudov*. Perm': [Permskij gosudarstvennyj universitet], 1961–.
- Kraigher H., Gričar J., Torelli N., Kranjc A. (ur.): *Podnebne spremembe in biogospodarstvo: izzivi in priložnosti slovenske gozdno-lesne verige : zbornik povzetkov znanstvenega srečanja : Velika dvorana SAZU, 26. januar 2022 in po spletu*. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. 19 str. <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15035>, <https://doi.org/10.20315/SilvaSlovenica.0019>, DOI: 10.20315/SilvaSlovenica.0019.
- Kranjc A. (član ur. odbora 1995–) *Slovenský kras : zbornik slovenske muzeum*. Bratislava: Osveta, 1959.
- Kranjc A. (član ur. odbora 2008–) *Zeitschrift für Geomorphologie*. Stuttgart: Gebrüder Borntraeger.

Janez Kranjc

OBJAVE

- Kranjc J.: *Nepozabna latinščina*. 1. natis. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. 431 str. Zbirka Pravna obzorja, 57.
- Kranjc J.: *Rimsko pravo*. 4., pregledana in dopolnjena izd. Ljubljana: Lexpera, GV založba, 2022. 949 str. Zbirka Pravna obzorja, Veliki format, 10.
- Kranjc J.: *Primeri iz rimskega prava*. 3., nova izd. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 2022. 267 str.
- Kranjc J.: Wie das bezwungene Griechenland die Künste in das bäuerliche Latium brachte : das Beispiel von Gaius Verres. V: Herger Eszter Cs. (ur.) et al. *Festschrift Gernot Kocher zum 80. Geburtstag : für den Interpreten der Bildsprache*. Graz: Leykam, Wissenschaft, 2022. Str. 223–244. Grazer recht-

swissenschaftliche Studien, Bd. 69.

- Kranjc J.: Vse pravo je zaradi ljudi : (Hominum causa omne ius constitutum). *Odvetnik : glasilo Odvetniške zbornice Slovenije*. 2022, leto 24, št. 5 (108), str. 7–11.
- Kranjc J.: Je tradicija res breme in nedotakljivost življenja zgolj privid?. *Pravna praksa : PP*. 25. avg. 2022, leto 41, št. 29/30, str. 25–26.
- Kranjc J.: Občečloveški nauki iz zakladnice latinskih maksim. *Pravna praksa : PP*. 2. jun. 2022, leto 41, št. 21/22, str. 10–11.
- Kranjc J.: Pravica do pomoči pri končanju življenja. *Pravna praksa : PP*. 26. maj 2022, leto 41, št. 20, str. ii–vi.
- Kranjc J.: 18 prispevkov za rubriko *Pozabljena latinščina*, ki izhaja v reviji *Pravna praksa*.
- Kranjc J.: Knjigi na pot. V: Novak A (ur.) et al. *Pravne panoge in metodologija razlage prava*. 1. natis. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. Str. 305–315. Zbirka *Pravna obzorja*, 58.

DRUGO

- Kranjc J. (recenzija) Korpič-Horvat E. (ur.) et al. *Socialna država in revščina*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. IV, 724 str.
- Kranjc J.: Seminar o latinskih pravnih maksimah na Pravnem inštitutu Državne univerze v Irkutsku (Ruska federacija) od 14. do 24. februarja 2022 (po Zoomu).
- Kranjc J.: Predavanja na Kazenskopravni, upravnopravni in prekrškovnopravni sodniški šoli ter na konferenci »Humanizem kot žlahtna prvina pravniškega poklica«, katerega soorganizatorja sta bila Ministrstvo za pravosodje in Odvetniška zbornica Slovenije.
- Kranjc J.: Predavanje na kolokviju pravnih zgodovinarjev v Poitiersu, Francija, 2. septembra 2022.
- Kranjc J.: Predavanje na Humboldt-Kolleg v Budimpešti 16. sept. 2022.
- Kranjc J.: Predavanje na 10. Slovensko-turškem pravnem simpoziju v Adani, Turčija, 27. okt. 2022.
- Kranjc J. (član ur. sveta 2009–) *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*. Beograd: Pravni fakultet, 1953–.
- Kranjc J. (član ur. odbora 2006–) *Annals of the Faculty of Law in Belgrade : international edition*. Belgrade: Faculty of Law, 2006–.
- Kranjc J. (član ur. sveta 2011–) *Beiträge zur Rechtsgeschichte Österreichs*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften: Austrian Academy of Sciences Press.
- Kranjc J. (član ur. odbora 2015–) *Pravnik : revija za pravno teorijo in prakso*. Ljubljana: Zveza društev pravnikov Slovenije, 1953–.
- Kranjc J. (član ur. sveta 2002–) *Littera scripta manet*. Ljubljana: Pravna fakulteta, 2002–.

Jože Krašovec

OBJAVE

Krašovec J.: *God's Righteousness and Justice in the Old Testament*. Grand Rapids (Michigan): William B. Eerdmans, 2022. XXI, 457 str.

Krašovec J.: Symbolism of Names and of the Word »name« in the Bible = Simbolizem imen in besede »ime« v Svetem pismu. *Bogoslovni vestnik : glasilo Teološke fakultete v Ljubljani*. 2022, letn. 82, št. 4, str. 841–862.

Krašovec J.: The Use of Terms for God's Attributes of Salvation in Jerome's Double Translation of the Psalms. V: Schmid K. (ur.). *Programme Book : IOSOT, IOMS, IOQS, IOSCS, IOVS, ISLP, Zurich, 5-12 August 2022*. Zürich: [University, Faculty of Theology: IOSOT, Organizing Committee], 2022. Str. 98–99.

Krašovec J.: Pravični Jožef kraljevega rodu. *Virtuti & musis : interno glasilo Marijine kongregacije slovenskih duhovnikov in bogoslovcev*. maj 2021, letn. 58, str. 6–8.

DRUGO

Krašovec J.: *Znanost in umetnost na poti do edinosti v svetu nasprotij in protislovij*. Slavnostno predavanje na dan Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 10. 11. 2022.

Krašovec J.: *Toleranca je pot do miru kljub videzu pragmatičnosti*. Slavnostno predavanje na mednarodni konferenci o toleranci in demokraciji za mir v Evropi = v predsedniški palači ob sodelovanju predsednika Republike Boruta Pahorja, Evropske akademije znanosti in umetnosti in Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 1. 12. 2022.

Krašovec J. (intervjuvanec): Sveto pismo spodbuja k edinosti : akademik Jože Krašovec je prejemnik odličja sv. Cirila in Metoda. *Družina : slovenski katoliški tednik*. 10. 7. 2022, letn. 71, št. 27, str. 10–11.

Krašovec J.: *Sveto pismo. Stara zaveza : jeruzalemska izdaja : [uradni prevod Katoliške cerkve v Sloveniji]*. Elektronska izd. Ljubljana: Slovenska škofovska konferenca: Družina, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (2271, A23 str.)).

Krašovec J. (član ur. odbora 2001–) *Acta theologica Sloveniae*. Ljubljana: Teološka fakulteta: Inštitut za Sveto pismo, judovstvo in zgodnje krščanstvo, 2001–.

Krašovec J. (član ur. sveta 1997–) *Bogoslovni vestnik*. Ljubljana: Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani, 1920–.

Krašovec J. (član ur. sveta 2013–) *Religious and Sacred Poetry*. Kraków: Scholarly Foundation of Catholics »Eschaton« = Fundacja Naukowa Katolików »Eschaton«, 2013–.

Krašovec J. (član ur. sveta 1997–) *Tretji dan*. Ljubljana: Društvo SKAM: Medškofijski odbor za mladino, 1984/1985–.

Krašovec J. (član ur. sveta 1995–) *Vetus Testamentum*. Leiden: Brill.

Ivan Kreft

OBJAVE

- Kreft I. et al.: Molecular shield for protection of buckwheat plants from UV-B radiation. *Molecules*. 2022, 27, 17, art. 5577, 1–11.
- Kreft I. et al.: Phytochemistry, bioactivities of metabolites, and traditional uses of *Fagopyrum tataricum*. *Molecules*. 2022, 27, 20, art. 7101, 1–17.
- Kreft I. et al.: Adaptative responses of common and Tartary buckwheat to different altitudes. *Plants*. Jun. 2022, 11, 1–8,
- Kreft I. et al.: Application of multiple ion beam analysis techniques in plant biology and nutritional science. V: *Book of abstracts: 26th International Conference on the Application of Accelerators in Research & Industry and 53rd Symposium of Northeastern Accelerator Personnel: October 30 to November 3, 2022, Denton, Texas*. [S. l.: s. n., 2022]. [74].
- Kreft I.: *Bitter seed Tartary buckwheat*. Ljubljana: Slovenian Academy of Sciences and Arts; Maribor: Fagopyrum – Slovenian Association for Buckwheat Promotion, 2022, 119.
- Kreft. I.: Buckwheat: about minorities, antioxidants, bitterness and commonality. V: Rucli V. (ur.). *Ajda Pratika*. [Topolove: Robida], 2022. 18–23.
- Kreft I. et al.: Impact of rutin and other phenolic substances on the digestibility of buckwheat grain metabolites. *International journal of molecular sciences*. 2022, 23, 3923, 1–16.
- Kreft I. et al.: Ion beam microscopies in life sciences. V: Belec B. (ur.), et al. *4. slovensko posvetovanje mikroskopistov : knjiga povzetkov : 12.–13. maj, Ankaran*. 1. izd. Ljubljana: Slovensko društvo za mikroskopijo, 2022. 39.
- Kreft I. et al.: Kruhovi obogaćeni zobenim brašnom: zob u pekarstvu. *Hrvatski pekar*. 2022, 28, 8–11.
- Kreft I. et al.: Pogrešani recepti v kuharskih knjigah: ječmenove sladice. *Slaščice*. 2022, 6, 14–16.
- Kreft I. et al.: Tartary buckwheat flavonoids improve colon lesions and modulate gut microbiota composition in diabetic mice. *Evidence-based complementary and alternative medicine*. 2022, 1–14.
- Kreft I. et al.: Tartary buckwheat grain as a model for spatially-resolved element and molecular distribution in plants: solving structurally-related biochemistry using multimodal imaging. V: *ICNMTA 2022: 18th International Conference on Nuclear Microprobe Technology and Applications: 11.-16. September 2022, Ljubljana, Slovenia*. Electronic ed. Ljubljana: Jožef Stefan Institute, 2022. 70.

DRUGO

- Kreft I. (glavni in odgovorni ur. 2016–2022) *Folia biologica et geologica*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2009–.
- Kreft I. (glavni in odgovorni ur. 2017–) *Fagopyrum*. [Spletna izd.]. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1981–.

Peter Križan

OBJAVE

- Križan P. et al.: B-flavor tagging at Belle II. *The European physical journal. C.* 2022, vol. 82, no. 4, str. 283-1–283-29. DOI: 10.1140/epjc/s10052-022-10180-9.
- Križan P. et al.: Belle and Belle II Collaborations. Combined analysis of Belle and Belle II data to determine the CKM angle $[\phi]_{\text{sub}3}$ using $B[\text{sup}][\text{plus}][\text{to}][D(K[\text{sub}]S[\text{sup}]_0 h[\text{sup}][\text{plus}] h[\text{sup}][\text{minus}]) h[\text{sup}][\text{plus}]$ decays. *The journal of high energy physics.* 2022, vol. 2022, no. 2, str. 063-0–063-33. DOI: 10.1007/JHEP02(2022)063.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. First measurement of the $[\Lambda]_{\text{sub}} c[\text{sup}][\text{plus}][\text{to}][p][\text{eta}][\text{sup}][\text{prime}]$ decay. *The journal of high energy physics.* 2022, vol. 2022, no. 3, str. 090-1-090-15. DOI: 10.1007/JHEP03(2022)090.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. First test of lepton flavor universality in the charmed baryon decays $[\Omega]_{\text{sub}} c[\text{sup}]_0 [\text{to}][\Omega]_{\text{sub}} l[\text{sup}][\text{plus}][\text{nu}][\text{sub}]l$ using data of the Belle experiment. *Physical review. D.* 2022, vol. 105, no. 9, 1091101-1-1091101-7. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.L091101.
- Križan P. et al.: Belle and Belle II Collaborations. An improved search for the electric dipole moment of the $[\tau]$ lepton. *The journal of high energy physics.* 2022, vol. 2022, no. 4, str. 110-1–110-17. DOI: 10.1007/JHEP04(2022)110.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. Measurement of $B(B[\text{sub}]s [\text{to}][D[\text{sub}]s X)$ with $B[\text{sub}]s$ semileptonic tagging. *Physical review. D.* 2022, vol. 105, no. 1, str. 012004-1–012004-9. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.012004.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. Measurement of the branching fraction and CP asymmetry for $B[\text{to}][D[\text{bar}][\text{sup}]_0][\pi]$ decays. *Physical review. D.* 2022, vol. 105, no. 7, str. 072007-1–072007-13. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.072007.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. Measurement of the branching fractions of the $B[\text{sup}][\text{plus}][\text{to}][\text{eta}][l[\text{sup}][\text{plus}][\text{nu}][\text{sub}]l]$ and $B[\text{sup}][\text{plus}][\text{to}][\text{eta}][\text{sup}][\text{prime}][l[\text{sup}][\text{plus}][\text{nu}][\text{sub}]l]$ decays with signal-side only reconstruction in the full $q[\text{sup}]^2$ range. *Physical review. D.* 2022, vol. 106, no. 3, str. 032013-1–032013-10. DOI: 10.1103/PhysRevD.106.032013.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. Measurement of two-particle correlations of hadrons in $e[\text{sup}][\text{plus}] e[\text{sup}][\text{minus}]$ collisions at Belle. *Physical review letters.* 2022, vol. 128, no. 14, str. 142005-1–142005-8. DOI: 10.1103/PhysRevLett.128.142005.
- Križan P. et al.: Belle Collaboration. Measurements of the branching fractions of decays $[\Xi]_{\text{sub}} c[\text{sup}]_0 [\text{to}][\Lambda] K[\text{sub}]S[\text{sup}]_0$, $[\Xi]_{\text{sub}} c[\text{sup}]_0 [\text{to}][\Sigma]_{\text{sup}]_0 K[\text{sub}]S[\text{sup}]_0$, and $[\Xi]_{\text{sub}} c[\text{sup}]_0 [\text{to}][\Sigma]_{\text{sup}][\text{plus}][K[\text{sup}][\text{minus}]$ decays at Belle. *Physical review. D.* 2022, vol. 105, no. 1, 1011102-1–1011102-10. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.L011102.
- Križan P. et al.: Multi-panel limited angle PET system with 50 ps FWHM coincidence time resolution : a simulation study. *IEEE transactions on radiation*

and plasma medical sciences. 2022, vol. 6, iss. 6, str. 721–730. DOI: 10.1109/TRPMS.2021.3115704.

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Search for a light Higgs boson in single-photon decays of $[\text{Upsilon}](1\text{S})$ using $[\text{Upsilon}](2\text{S}) \rightarrow [\pi]^{[\text{sup}][\text{plus}]} [\pi]^{[\text{sup}][\text{minus}]} [\text{Upsilon}](1\text{S})$ tagging method. *Physical review letters*. 2022, vol. 128, no. 8, str. 081804-1–081804-9. DOI: 10.1103/PhysRevLett.128.081804.

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Search for charged lepton flavor violating decays of $[\text{Upsilon}](1\text{S})$. *The journal of high energy physics*. 2022, vol. 2022, no. 5, str. 095-1–095-21. DOI: 10.1007/JHEP05(2022)095.

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Search for tetraquark states $X[\text{sub}](c c s[\text{bar}] s[\text{bar}])$ in $D[\text{sub}]s[\text{sup}][\text{plus}] D[\text{sub}]s[\text{sup}][\text{plus}] (D[\text{sub}]s[\text{sup}][\text{plus}][\text{ast}][\text{plus}]) D[\text{sub}]s[\text{sup}][\text{plus}][\text{ast}][\text{plus}])$ final states at Belle. *Physical review. D*. 2022, vol. 105, no. 3, str. 032002-1-032002–12. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.032002.

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Search for the decay $B[\text{sub}]s[\text{sup}]0 \rightarrow [\text{eta}][\text{eta}]$. *Physical review. D*. 2022, vol. 105, no. 1, str. 012007-1–012007-7. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.012007. Križan P. et al.: Belle Collaboration. Search for the radiative penguin decays $B[\text{sup}]0 \rightarrow K[\text{sub}]S[\text{sup}]0 K[\text{sub}]S[\text{sup}]0 [\text{gamma}]$ in the Belle experiment. *Physical review. D*. 2022, vol. 106, no. 1, str. 012006-1–012006-9. DOI: 10.1103/PhysRevD.106.012006.

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Search for $Z[\text{sup}][\text{prime}] \rightarrow [\mu]^{[\text{sup}][\text{plus}]} [\mu]^{[\text{sup}][\text{minus}]}$ in the $L[\text{sub}][\mu] - L[\text{sub}][\text{tau}]$ gauge-symmetric model at Belle. *Physical review. D*. 2022, vol. 106, no. 1, str. 012003-1–012003-10. DOI: 10.1103/PhysRevD.106.012003.

Križan P. et al.: Simulation study of a 50 ps panel TOF PET imager. V: 12th International Conference on Position Sensitive Detectors, 12–17 September, 2022 Birmingham, U.K. 2022. Vol. 17, str. c12010-1c12010-7. *Journal of instrumentation*. DOI: 10.1088/1748-0221/17/12/C12010.]

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Study of $B[\text{bar}][\text{sup}]0 \rightarrow D[\text{sup}][\text{plus}] h[\text{sup}][\text{minus}] (h=K/[\pi])$ decays at Belle. *Physical review. D*. 2022, vol. 105, no. 1, str. 012003-1–012003-9. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.012003.

Križan P. et al.: Belle Collaboration. Study of $[\text{gamma}][\text{gamma}] \rightarrow [\text{gamma}][\text{psi}](2\text{S})$ at Belle. *Physical review. D*. 2022, vol. 105, no. 11, str. 112011-1–112011-11. DOI: 10.1103/PhysRevD.105.112011.

DRUGO

Križan P. (ur. 2007–) *Journal of instrumentation*. Bristol: Institute of Physics Publishing.

Križan P. (ur. 2010–) *Nuclear instruments and methods in physics research*. Section A, Accelerators, spectrometers, detectors and associated equipment. Amsterdam: Elsevier, 1984–.

Janez Lamovec

Lamovec J. et al.: Acinic cell carcinoma of the breast: A comprehensive review. *Breast*. 2022 Dec; 66:208-216. doi: 10.1016/j.breast.2022.10.012. *Epub* 2022 Oct 28.

Lojze Lebič

NOVA DELA

Lebič L.: Dva samospeva za mezzosopran in klavir (besedilo – Alojzij Merhar). **ZVOČNI ZAPISI – ZGOŠČENKE**

Lebič L.: Vem, da je zopet pomlad, zbor SF, dirigentka Jerica Bukovec, Slovenska filharmonija : RTV Slovenija, ZKP, 2022.

POMEMBNEJŠE IZVEDBE (IZBOR)

Lebič L.: Nasprotja / Contraria za harmoniko, Mile Đurđević, Mestna hiša Ljubljana, 9. 3. 2022.

Lebič L.: Nekaj je v zraku za mešani zbor, Zbor Glasbene matice Ljubljana, dirigentka Irma Močnik, Slovenska Filharmonija, Ljubljana 21. 5. 2022.

Lebič L.: Impromptu za klavir, Peter Barbo –klavir, Gessellschaft für Musiktheater, Dunaj, 10. 6. 2022.

Lebič L.: Nasprotja / Contraria za orgle, Tomaž Sevšek, Brandneu Kassel, 15. 7. 2022.

Lebič L.: Nasprotja / Contraria za orgle, Tomaž Sevšek, Prevalje, 13. 8. 2022.

Lebič L.: Zmierom moram bondrati za moški zbor, Slovenski oktet, Križanke, Ljubljana, 7. 9. 2022.

Lebič L.: Meditacija za dva, Oliver Dizdarevič – viola, Klemen Hvala – violončelo, Mestna hiša Ljubljana, 4. 10. 2022.

Lebič L.: Srednjeveški cvetnik za sopran in orgle, Maria Leben – sopran, Klemen, Leben – orgle, Thessaloniki, Grčija, 21. 10. 2022.

Lebič L.: Srednjeveški cvetnik za sopran in orgle, Maria Leben – sopran, Klemen, Leben – orgle, Helsinki, Finska, 10. 11. 2022.

Lebič L.: Impromptu za klavir, Peter Barbo –klavir, Glasbena mladina, Ljubljana, 14. 11. 2022.

Lebič L.: Atelje III za violončelo in elektroniko, Milan Hudnik – violončelo, Koncertni atelje DSS, RTV Slovenija, studio 26, 19. 11. 2022.

Lebič L.: Streichquartett/ Godalni kvartet, Terz Quartet, Slovenska filharmonija, Ljubljana, 22. 11. 2022.

Lebič L.: Tihi gaj za mešani zbor, zbor SF, dirigentka Anastasija Kildiša, Slovenska filharmonija, Ljubljana, 2. 12. 2022.

BESEDILA SKLADATELJA

Lebič L.: Glasovi časov, o slovenski glasbeni ustvarjalnosti, Slovenec sem – zbornik, str. 159–238, Prevalje : Kulturno društvo Mohorjan, 2022.

BESEDE O SKLADATELJU

Mager I.: Poklon Lojzetu Lebiču, pomladi in veselju, *Dnevnik*, str. 11, 25. 3. 2022.

Hočevar K.: Kulturna freska Slovencev, Lebičevi Glasovi časov, Družina, str. 18, 10. 4. 2022.

Jože Maček

Maček J.: Odnos Avstrijske države do Katoliške cerkve skozi stoletja. 20 str. Samozaložba. Tisk Salve d. o. o. Ljubljana.

Maček J.: Laško pod nemško okupacijo. 2022, 37 str. Samozaložba. Tisk Salve d.o. o. Ljubljana.

Maček J.: O pokopališčih in pogrebih v dekaniji Laško. Objavljeno v domovinski zbirki knjižnice Laško, 2022, 2 str.

Maček J.: Mašne in svetne ustanove ter legati v župnijah v dekaniji Laško. Pona-tis. Celje 2012, 110 str. Samozaložba, Tisk Salve d. o. o. Ljubljana.

Maček J.: Moje življenje splet naključij. Celjska Mohorjeva družba 2022, 310 str.

Maček J.: Pogledi v rimska naselja. Manjša rimska naselja v slovenskem prostoru / Minor settlements in Slovenia. Horvat J., Lazar I., Gaspari A. (ur.). Ljubljana. Založba ZRC 2020, 420 str. Recenzija v Zgodovini za vse, vse za zgodovino XXIX, 1, 2022, str. 103–105.

Maček J.: Kratak oris slovenske agrarne zgodovine. Samozaložba, str. 38. Tisk Salve d. o. o., Ljubljana 2022.

Igor Maver

OBJAVE

Maver I.: The contested charm of *Dunciad Minor* by A. D. Hope. *Acta neophilologica*. 2022, [letn.] 55, [št.] 1/2, str. 49–60.

Maver I. et al.: *Marko Anton Kappus - slovenski jezuit na koncu Novega sveta*. 1. izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2021. 394 str.. Razprave FF.

Maver I.: James McAuley's verse and his translation of Georg Trakl's poetry. V: Gohar S. (ur.). *Translation in the Digital Era between Modern Technologies and Challenges of Historical Text : book of selected publications*. Abu Dhabi: The National Archives, 2021. Str. 90–98.

DRUGO

Maver I.: *Mednarodni pomen kranjskega misijonarja Marka Antona Kappusa pri kartografiranju Kalifornije : predavanje na Znanstvenem srečanju ob stoletnici rojstva akademika Janeza Stanonika (1922-2014), Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 29. september 2022.*

Maver, I.: (gl. ur. 2014–) *Acta neophilologica*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 1968–.

Maver I.: (član ur. odbora, 2013–) *Journal of language, literature and culture*. Milton Park, Abingdon: Taylor & Francis: Australasian Universities Language and Literature Association, 1953–.

Maver I.: Vodilni raziskovalec v bilateralnem raziskovalnem projektu z Avstrijo (ARRS ter OEAD).

Jože Mencinger

OBJAVA

Mencinger J.: Mathematical economics, economic modeling, and planning in Yugoslavia. V: Kovács J. M. (ur.). *Communist planning versus rationality : mathematical economics and the central plan in Eastern Europe and China*. Lanham: Lexington Books, 2022. Str. 293–318. Revisiting communism, collectivist economic and political thought in historical perspective.

DRUGO

Mencinger J. (ur. 1993–) *Gospodarska gibanja*. Ljubljana: Ekonomski institut Pravne fakultete, 1971–.

Dragan Mihailović

OBJAVE

Mihailović D. et al.: Charge configuration memory devices : energy efficiency and switching speed. *Nano letters*. 2022, vol. 22, no. 12, str. 4814–4821, DOI: 10.1021/acs.nanolett.2c01116.

Mihailović D. et al.: Charge dynamics in the amorphous state of 1T-TaS [sub] 2. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Krvavec A., December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 11, https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.

Mihailović D. et al.: Charge dynamics in the amorphous state of it-Tas[sub]2. V: Kirova N. (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - Avgust 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 115.

Mihailović D. (ur.) et al.: CrossNano : Crossborder Workshop in Nanoscience and Nanotechnology : [2nd CrossNano Workshop] : 22-24 February 2022, 9:00-18:00 : University of Trieste and on line. Ljubljana: Jožef Stefan International Postgraduate School, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (56 str.)). https://www.mps.si/dokumenti/CrossNano_Workshop_2022_Abstract_Book.pdf.

Mihailović D.: Dynamics of topological defects in Wigner crystals. V: First-principles modelling of defects in solids : [workshop] : June 13-15, 2022, ETH Zürich, Switzerland : book of abstracts. Zürich: [s. n.], 2022. Str. 10. <https://sites.google.com/view/defects-in-solids/home>.

Mihailović D. et al.: Electronic dislocation dynamics in metastable Wigner crystal states. *Symmetry*. 2022, vol. 14, no. 5, str. 1–10. DOI: 10.3390/sym14050926.

Mihailović D.: Electronic topological defect dynamics in metastable states : from forced to quantum. V: Kirova N. (ur.). International Research School

- and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 August 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 76.
- Mihailović D.: Emergent metastable quantum structures in 2D transition metal dichalogenides created by tempering of system trajectories : presented at CONDMAT 2022, virtual webinar, 17. 3. 2022. <https://www.continuum-forums.com/condensed-matter-physics-world-forum/index.php#speakers>.
- Mihailović D. et al.: Equilibrium states in 1T-TaS [sub] 2 : are there more?. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Krvavec A., December 11-15, 2022. Str. 58. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.
- Mihailović D. et al.: Intra- and inter-layer charge density wave dynamics of 1T-TaS [sub] 2. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Krvavec A., December 11-15, 2022. Str. 9. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf. Mihailović D. et al.: Kinetika fotoinduciranega faznega prehoda iz izolatorskega v kovinsko stanje v CuIr[sub]2S[sub]4. V: Osterman N., Lengar I. (ur.). 12. konferenca fizikov v osnovnih raziskavah : zbornik povzetkov : Terme Čatež, 11. november 2022. V Ljubljani: Fakulteta za matematiko in fiziko, 2022. Str. [62].
- Mihailović D. et al.: Kvantno taljenje domen v kvantnem žarilniku. V: Osterman N. (ur.), Lengar I. (ur.). 12. konferenca fizikov v osnovnih raziskavah : zbornik povzetkov : Terme Čatež, 11. november 2022. V Ljubljani: Fakulteta za matematiko in fiziko, 2022. Str. [80].
- Mihailović D. et al.: Non-volatile charge configuration memory devices and possible integration into a cryo-computing environment. V: WOLTE15 : IEEE 15th Workshop on Low Temperature Electronics : Matera, Italy, June 6-9 2022 : abstract booklet. Matera: [s. n.], 2022. Str. 44. https://wolte15.org/wp-content/uploads/sites/78/2022/06/WOLTE15_Abstract-BookletV6.pdf.
- Mihailović D. et al.: Nonvolatile charge configuration memory devices for use in cryocomputing environment. V: 2022 Conference on Electronic Materials and Applications : abstract book : January 19–21, 2022, Orlando, Florida. [Westerville]: The American Ceramic Society, 2022. Str. 53. https://ceramics.org/wp-content/uploads/2020/09/EMA22_Abstracts-2.pdf.
- Mihailović D. et al.: Phase transition bottleneck during ultrafast insulator-metal transition in 3D orbitally-driven perovskite insulator CuIr[sub]3S[sub]4. V: Kirova N. (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - Avgust 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 75.
- Mihailović D. et al.: Preklop med stanji z valom gostote naboja v 1T-TaS[sub]2 s pikosekundnim električnim sunkom. V: Osterman N., Lengar I. (ur.). 12. konferenca fizikov v osnovnih raziskavah : zbornik povzetkov : Terme Čatež, 11. november 2022. V Ljubljani: Fakulteta za matematiko in fiziko,

2022. Str. [78]. http://konfor.fmf.uni-lj.si/ZbornikKONFOR2022_tisk.pdf.
- Mihailović D. et al.: Pulsed excitations of 2H-NbSe [sub] 2. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Krvavec A., December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 34. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.
- Mihailović D. et al.: Quantum domain melting in a quantum annealer. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Ambrož, Krvavec, December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 7. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.
- Mihailović D. et al.: Real-time tracking of the Wigner crystals through a photo-induced phase transition. V: Kirova N. (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - August 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 114.
- Mihailović D. et al.: Superconductivity in epitaxial MBE-grown 1T-TaS[sub]2 thin films. V: Kirova N. (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - August 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 38.
- Mihailović D. et al.: Superconductivity in giant Poisson-effect strained 1T-TaS [sub] 2 thin films grown by molecular beam epitaxy. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Ambrož, Krvavec, December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 37, https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.
- Mihailović D. et al.: The space-time fabric of a doped Wigner crystal. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Krvavec A., December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 33. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.
- Mihailović D. et al.: Transient and persistent responses of stripe order in IrT[sub]2. V: Kirova N. (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - August 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 60.
- Mihailović D. et al.: Ultraefficient resistance switching between charge ordered phases in 1T-TaS[sub]2 with a single picosecond electrical pulse. Applied physics letters. [Spletna izd.]. 20 Jun. 2022, vol. 120, iss. 25, [article no.] 253510. DOI: 10.1063/5.0096850.
- Mihailović D. et al.: Ultrafast and ultraefficient light modulator for EUV and X-rays based on photoinduced phase transition. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Ambrož, Krvavec, December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 44. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.
- Mihailović D. et al.: Ultrafast dynamics of the different magnetic phases in CeSb. V: CSPM 2022 : book of abstracts, 14th Conference of the Society of

Physicists of Macedonia, 15-18 September 2022, Ohrid. Ohrid: Institut za fiziku, 2022. Str. 26.

Mihailović D. et al.: Ultrafast jamming transition in a charge-ordered system. V: KIROVA, Natacha (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - Avgust 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University Paris-Saclay, 2022. Str. 48. Mihailović D. et al.: Ultrafast optical polarimetry in magnetic phases of Kondo semimetal CeSb. V: 5th Ultrafast Magnetism Conference 2022 : September 12-16, 2022, Nancy, France. Str. 90. https://umc2022.event.univ-lorraine.fr/data/pages/booklet_UMC_2024.pdf.

Mihailović D. et al.: Ultrafast optical polarimetry in magnetic phases of Kondo semimetal CeSb. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Ambrož, Krvavec, December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 53. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.

Mihailović D. et al.: Ultrafast-efficient resistance switching between charge ordered phases in 1T-TaS₂ with a single picosecond electrical pulse. V: Kirova N. (ur.). International Research School and Workshop on Electronic Crystals, ECRYS 2022, August 8 - Avgust 20, 2022, Cargèse, France. Orsay: University ParisSaclay, 2022. Str. 117.

Mihailović D. et al.: Visualisation of topology of a metastable domain state in 1T-TaS [sub] 2. V: NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Krvavec A., December 11-15, 2022. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 8. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.

Mihailović D.: Why does maximum $T_{sub}c$ occur at the crossover from weak to strong electron-phonon coupling in high-temperature superconductors?. *Journal of superconductivity and novel magnetism*. 2022, vol. 116, no. 7, str. 1769–1773. DOI: 10.1007/s10948-022-06152-5.

DRUGO

Mihailović D. (intervjuvanec): »Razvoj kvantnih računalnikov je mnogo hitrejši, kot smo pričakovali«. Ljubljana: RTV Slovenija, 2022. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (33 min, 30 sek)). Podobe znanja. <https://ars.rtvsl.si/2022/05/dragon-mihailovic/>.

Zdravko Mlinar

OBJAVE

Bogataj A. (intervjuvanec). Anton Bogataj : o izkušnjah nepoklicnega raziskovalca vaškega življenja. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 75–82. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.

- Mlinar Z.: *Družboslovno raziskovanje : med profesionalizacijo in podružbljanjem*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022-. Zv. <1->. Prispevki in izzivi sociologije na Slovenskem, 2.
- Mlinar Z.: Elektronsko pismo Janezu Žaklju. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 551–552. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Kacin J. (intervjuvanka). Javno razkrivati težave in priznavati dosežke : intervju z Jožico Kacin. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 381–390. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z.: O globokih koreninah in nastajanju tega dela. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 21–84. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Podbregar I. (intervjuvanec). O povezovanju študija z delovnim okoljem – intervju z Iztokom Podbregarjem, dekanom Fakultete za organizacijske vede UM v Kranju. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 187–191. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z.: O spoznanjih in pričakovanjih : izbrani poudarki in izzivi. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 522–536. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Pavlin I. (intervjuvanec). Osebne izkušnje iz svetovnega središča inovativnosti : intervju z Igorjem Pavlinom. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 449–454. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z.: Pouk iz Silicijeve doline za Žirovsko kotlino in ves svet. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 443–449. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z.: Predgovor. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 14–20. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z. et al.: Prihodnost, ki je že tu. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 474–481. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.

- Mlinar Z.: Prisluhni, spodbujati, povezovati in spreminjati! Župan kot gonilna sila: Zdravko Krvina, 1937–2013. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 22–25. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z.: Razširjeni projekt Sveta za razvoj pri SAZU. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 478–479. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Demšar A., Mlinar Z.: Red in hierarhija kmečke soseske pred sto leti. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 56–61. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Vehar M.: Rojstvo in porodništvo : med domačnostjo in strokovnostjo. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 279–284, tabela. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlakar M. (intervjuvanec). Svetovni prodor z inovacijo za invalide, pogovor z inovatorjem Markom Mlakarjem. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 490–493. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Žakelj A. (intervjuvanec, avtor dodatnega besedila). Toni Žakelj : iskanje poti iz teme k svetlobi (zamejeni svet oslepelega). V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 367–374. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z. (intervjuvanec). Vsak je lahko znanstvenik po svojih močeh : intervju z Zdravkom Mlinarjem. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 546–549. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z., Oblak J.: Vse več učenja, znanja in raziskovanja : Mesarstvo Oblak, d. o. o., Žiri. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 469–473. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- DRUGO
- Mlinar Z.: O prevratu, ki ga je prinesla sociologija na VŠPN : prispevek na pogovoru ob 60-letnici FDV: »Vloga sociologije v družbi: včeraj, danes in jutri«, Velika dvorana FDV, Ljubljana, 10. nov. 2022.
- Mlinar Z. (član ur. sveta 1981–) *International journal of sociology and social policy*. Hull: Barmarick Publications.

- Mlinar Z. (član ur. odbora 1991–) *ISIG : Istituto di Sociologia Internazionale*. Gorizia: Istituto di Sociologia Internazionale, 1991–.
- Mlinar Z. (ur.) *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. 2 zv. (495; 558 str.). Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.
- Mlinar Z. (član ur.. sveta 1997–) *Space & polity*. Abingdon, Oxfordshire: Carfax.
- Mlinar Z. (član ur. odbora 1970–2022) *Teorija in praksa : revija za družbena vprašanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 1964–.
- Mlinar Z. (predsednik ur. sveta 1980–) *Žirovski občasnik : zbornik za vsa vprašanja na Žirovskem*. Žiri: DPD Svoboda Žiri, Literarna sekcija: Krajevna skupnost Žiri, 1980–.

Jožef Muhovič

UMETNIŠKA DEJAVNOST

Samostojne razstave

Muhovič J.: Kranj, Galerija Prešernovih nagrajencev: *O minevanju in trajanju* (dela na papirju po motivih pesniških zbirk Milana Dekleve: *in vsi so očarani z mesečino (okrog pesmi)* + *Zora in čriček* (lirična opera za dva glasova); oboje, Ljubljana: Hiša poezije, 2021), 11. maj–10. junij 2022.

Skupinske razstave

Ljubljana, Mestna hiša: Prepletanje lepote. Umetnost Japonske in Slovenije 2022 / *Intertwined Beauty. Art of Slovenia and Japan*, 29. junij–29. julij 2022.

ZNANSTVENO-RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Monografije

Muhovič J. (ur.): *Art between Practice and Theory. Theoretical Reflections on Artistic Reality on the Treshold of the Third Millenium*, Ljubljana, Založba Univerze v Ljubljani. 2022.

Muhovič J. (ur., avtor dodatnega besedila), Tacol A. (ur.) *Milan Lorenčak : ob stoletnici slikarjevega rojstva = on the centennial of the painter's birth*. Celje: Muzej novejšje zgodovine, 2022. 77 str.

Razprave

Muhovič J.: Die Kunst im Zeitalter der Erweiterung und der Überschreitung. V: Jerše S., Lahl K. (ur.) *Endpunkte. Und Neuanfänge : geisteswissenschaftliche Annäherungen an die Dynamik von Zeitläuften*. Köln: Böhlau, cop. 2022. Str. 117–127.

Muhovič, J.: Kratka zgodba o sakralnem prostoru in duhovni razsežnosti Marijine kapele pri sv. Jožefu (v Ljubljani). V: Mikuš T., *Marijina kapela pri sv. Jožefu*, Ljubljana: Rezidenca sv. Jožefa, str. 4–5. 2022.

Muhovič J.: Marijan Tršar – slikar z likovno teorijo v srcu in na paleti / *Marijan Tršar – A Painter with Art Theory in his Heart and his Palette*, v: Šavorič

T. (ur.), *Mislim barve / I think colours*, Ljubljana: Agencija Katapult, str. 28–65. 2022.

Muhovič J.: *Obrazi Milana Lorenčaka / Facets of Milan Lorenčak*, v: Muhovič J., Tacol A. (ur.): *Milan Lorenčak. Ob stoletnici slikarjevega rojstva*, Celje: Muzej novejšje zgodovine, str. 21–31. 2022.

Muhovič J.: *Črtomir Frelih – grafik za vse letne čase / Črtomir Frelih – A Graphic Artist for All Seasons*, v: Železnik, A. (ur., 2022): *Črtomir Frelih. Grafike in risbe. Štiri desetletja*, Ljubljana: Mednarodni grafični likovni center, str. 27–37. 2022.

Muhovič J.: »Intenzivneje, lepše, bolj predano kot kdaj koli prej ---« *Prešernov sklad*. 2022, str. 23–27.

Marko Marijan Mušič

PROJEKTI

Mušič M.: Osrednje ljubljansko pokopališče Žale, Gaj spomina IV, zaliv 1, spominski zidovi z imeni pokojnikov, katerih pepel je raztresen v Obodnem parku, projekt za izvedbo.

Mušič M.: Osrednje ljubljansko pokopališče Žale, Gaj spomina III, variantni predlogi za povečanje obsega spominskih zidov z imeni pokojnikov, idejni projekt.

Mušič M.: Osrednje ljubljansko pokopališče Žale, Gaj spomina II, dopolnilni spominski zidovi z imeni pokojnikov, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, portal kripte, spodnje cerkve, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, portal dnevne kapele, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, zapiranje in zasteklitev dnevne kapele, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, izvedba strehe in zasteklitve nad kapelo križa na vrhu zvonika, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, parter cerkve in kapele, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, zasteklitev glavne, južne fasade, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, zasteklitev vzhodne fasade cerkve, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, zasteklitev glavnega, svečanega portala, izvedbeni projekt.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, Rozeta cerkve, izvedbeni projekt.

REALIZACIJE

Mušič M.: Osrednje ljubljansko pokopališče Žale, Gaj spomina IV, zaliv 1, spominski zidovi z imeni pokojnikov, katerih pepel je raztresen v Obodnem parku, izvedba.

Mušič M.: Osrednje ljubljansko pokopališče Žale, Gaj spomina II, dopolnilni spominski zidovi z imeni pokojnikov, izvedba.

Mušič M.: Svetišče sv. Janeza Krstnika, Podmilačje, BiH, streha in svetlobnice prezbiterja, izvedba.

INTERVJUJI IN OBJAVE

Mušič M.: Delo, David proti Goljatu, Mušič proti Disneyju, 9. julij 2022.

Mušič M.: Disney skopiral Mušičevo arhitekturo? <https://wwwdelo.si>, 8. julij 2022.

Mušič M.: Disney si je »izposodil« spomenik Slovenca. Nedeljski dnevnik, 20. 7. 2022.

Mušič M.: Dali su autori nove Marvelove serije iskopirali dizajn jedne futuriističke crnogorske građevine?, Siti magazin, 26. 5. 2022.

Mušič M.: U Marvelovoj seriji »She Hulk« pojavljuje se kolašinski Spomen-dom / Jugoslovenska arhitektura i dalje inspiriše, vice Srbija, <https://wwwvice.com>, 25.5. 2022.

Mušič M.: Sličnost između građevine u novoj Marvelovoj seriji i Spomen-doma u Kolašinu, <https://vijesti.me>.

Mušič M.: A strange utilisation of Yugoslav memorial architecture created by architect Marko Mušič, <https://wwwspomenikdatabase.org/Kolašin>.

DRUGO

Mušič M.: Pogovorni večer z akademikom arhitektom Markom Mušičem, Galerija župnije Trnovo, 15. junij 2022.

Mušič M.: Plenarno predavanje na simpoziju ob stoletnici akademika arhitekta Stanka Kristla, SAZU, 12. oktober 2022.

Marko Mušič: Nagovor ob obeležju žrtvam prometnih nesreč v Sloveniji, 17. november 2022.

Marko Mušič: Phaidon research project, izbor projektov Marka Mušiča za objavo v monografiji Never Built Architecture, 2022.

Mirjana Nastran Ule

OBJAVE

Ule M.: Emancipacija žensk in njihova vloga v ustvarjanju znanja. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 414–420.

Ule M.: Vloga empatičnega komuniciranja v zdravstveni negi. V: Sima Đ., Lokajner G., Kobentar R. (ur.). *Empatija v procesu zdravstvene obravnave : zbornik prispevkov*. Ljubljana: Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov, 2022. Str. 17–27.

- Ule M.: Informatizacija, digitalizacija : svetovno znanje, lokalne posebnosti : mladi v digitalnem svetu kot znanilci prihodnosti. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 2, str. 304–313.
- Ule M.: Spremembe vsakdanjega življenja, kot jih vidijo Žirovke različnih generacij. V: Mlinar Z. (ur.). *Izzivi občanskega raziskovanja : izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod*. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. Zv. 1, str. 285–309. Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, zv. 28.

DRUGO

- Ule M.: *Družbeni vidiki in posledice pandemije covid-19 : predavanje na strokovnem srečanju ob Svetovnem dnevu zdravja »Življenje v luči epidemije covid-19«, online, 7. april 2022*. Ule M.: *Izvori ranljivosti odraslih : vabljeno predavanje na Zaključni konferenci Kakovosten razvoj kompetenc za spodbujanje učenja odraslih in večjo socialno pravičnost, Ljubljana, 15. september 2022*.
- Ule M.: *Vloga empatičnega komuniciranja v zdravstveni negi : predavanje na 22. simpoziju »Empatija v procesu zdravstvene obravnave«, Ljubljana, 25. november 2022*.
- Ule M. (diskutantka) et al.: *Pravica do abortusa : pogovor o knjigi v organizaciji Slovenskega sociološkega društva, Trubarjeva hiša literature, Ljubljana, 25. 5. 2022*.
- Ule M. (članica ur. sveta 2016–) *Psihološka obzorja : slovenska znanstveno-strokovna psihološka revija, 2000-*. Ljubljana: Društvo psihologov Slovenije.
- Ule M. (članica ur. sveta 2018–) *Socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, 1982–.
- Ule M. (članica ur. sveta 2014–) *Diskurs Kindheits- und Jugendforschung. Journal of Childhood and Youth Research*. Leverkusen: Verlag Barbara Budrich GmbH.

Marko Noč

- Noč M. et al.: Toward better understanding of coronary anatomy in refractory out-of-hospital cardiac arrest. *Resuscitation*. 2022 Apr 13;S0300-9572(22)00107-1. doi: 10.1016/j.resuscitation.2022.04.004.
- Noč M. et al.: MIRACLE₂ Score and SCAI Grade to Identify Patients With Out-of-Hospital Cardiac Arrest for Immediate Coronary Angiography. *JACC Cardiovasc Interv*. 2022 May 23;15(10):1074-1084. doi: 10.1016/j.jcin.2022.03.035.
- Noč M. et al.: Coronary Angiographic Findings For Out-of-Hospital Cardiac arrest Survivors Presenting With Nonshockable Rhythms and no ST Elevation Post Resuscitation. *Resuscitation*. 2022 Jul 20;S0300-9572(22)00614-1. doi: 10.1016/j.resuscitation.2022.07.023.

- Noč M. et al: Timing and predictors of definite stent thrombosis in comatose survivors of out-of-hospital cardiac arrest undergoing percutaneous coronary intervention and therapeutic hypothermia (ST-OHCA study). *EuroIntervention*. 2022 Jul 25;EIJ-D-22-00336. doi: 10.4244/EIJ-D-22-00336.
- Noč M. et al.: Long-Term Survival and Quality of Life in Non-Surgical Adult Patients Supported with Venous-Arterial Extracorporeal Oxygenation. *J Clin Med*. 2022 Oct 31;11(21):6452. doi: 10.3390/jcm11216452.
- Noč M. et al.: Cangrelor for comatose survivors of out-of-hospital cardiac arrest undergoing percutaneous coronary intervention: the CANGRELOR-OHCA study. *EuroIntervention*. 2022 Dec 6;EIJ-D-22-00675. doi: 10.4244/EIJ-D-22-00675.
- Noč M. et al.: The interventional management of out-of-hospital cardiac arrest (poglavje v vodilnem mednarodnem učbeniku intervencijske kardiologije). In: *The PCR-EAPCI Textbook: Percutaneous Interventional Cardiovascular Medicine*. Wijns W, Serruys PW, Vahanian A, Eeckhout E, de Palma R, van Sambeek M (eds). (2018, updates 2020, 2022)

Boris A. Novak

PESNIŠKA ZBIRKA

Novak B. A.: *Svoboda je glagol*. Novo mesto: Goga, 2022. 175 str.

PREVODNA PESNIŠKA KNJIGA

Novak B. A.: (avtor, prevajalec), Biggins M. (soprevajalec), Vrečko J. (spremna beseda). *The doors of no return : fragments of an epic*. 1st electronic ed. Novo Mesto: Goga, 2022. 357 str. <http://www.biblos.si/lib/book/9789612773380>.

Novak B. A.: (avtor, prevajalec), Biggins M. (soprevajalec), Vrečko J. (spremna beseda). *The doors of no return : fragments of an epic*. Novo mesto: Goga, 2022. 357 str.

ZNANSTVENA MONOGRAFIJA

Novak B. A.: *Spomin jezika, jezik spomina : študije o pesniškem jeziku*. 1. e-izd. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (365 str.)). Razprave FF. <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/book/352>, DOI: 10.4312/9789617128666.

Novak B. A.: *Spomin jezika, jezik spomina : študije o pesniškem jeziku*. 1. izd. V Ljubljani: Založba Univerze, 2022. 365 str. Zbirka Razprave FF. <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/book/352>, DOI: 10.4312/9789617128666.

REVIALNI OBJAVI

Novak B. A.: Corona - venec sonetov, obupa in upanja. *Sodobnost*. mar. 2022, letn. 86, št. 3, str. 240–268.

Novak B. A.: Prosti verz, ki ga ni, a lepo zveni. *Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*. 2022, letn. 70, št. 2, str. 97–112. <https://srl.si/ojs/srl/issue/view/411>, DOI: 10.57589/srl.v70i2.4036.

Janez Orešnik

OBJAVI

Orešnik J. et al.: *Pravopis 8.0 : [pravila novega slovenskega pravopisa za javno razpravo] : 1. del.* 1. e-izd. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (140 str.)), <https://doi.org/10.3986/9789610506652>, DOI: 10.3986/9789610506652.

Orešnik J. et al.: *Pravopis 8.0 : [pravila novega slovenskega pravopisa za javno razpravo] : 2. del.* 1. e-izd. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (363 str.)), <https://doi.org/10.3986/9789610506669>, DOI: 10.3986/9789610506669.

DRUGO

Orešnik J. (član ur. sveta 2016–) *eSSKJ : slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU: Založba ZRC, 2016– Fran.

Orešnik J. (član ur. odbora 1979–) *Linguistica*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1955–.

Boris Pahor

Chiereghin W., Senardi F. (ur., avtorja dodatnega besedila): *Boris Pahor : scritte senza frontiere : studi, interviste e testimonianze*. 2a ed. riveduta. Trieste: La Libreria del Ponte rosso: Mladika, 2022.

Pahor B. (intervjuvanec): Boris Pahor ob svojem 107. rojstnem dnevu: Čutim potrebo, da se oglasim. *Delo.si*. 30. maj 2022, <https://www.delo.si/kultura/knjiga/hvala-lepa-da-sem-prestal-to-noc/>.

Pahor B.: Verjamem, da bolezen, umiranje, zlo ne bodo zmagali na koncu. *NI*. 30. maj 2022, avtorj. sl. <https://n1info.si/novice/slovenija/boris-pahor-mo-dro-in-posteno-razmisljanje-ob-30-letnici-slovenije/>.

Pahor B., Battocletti C.: *Figlio di nessuno : un'autobiografia senza frontiere : nuova edizione ampliata*. 1a ed. Milano: La nave di Teseo, 2022. 293 str., [16] str. Oceani, 176.

Humar M., Paulin N. (avtorici dodatnega besedila, ur.): *Metulj na obešalniku : [avtor zgodbe Metulj na obešalniku] Boris Pahor*. Števerjan: K. D. Briški grič, 2022. ([8] str.),

Pahor B.: *Moje suhote in njihovi ljudje*. Ljubljana: Beletrina, 2022. 1 spletni vir Zbirka eBeletrina <http://www.biblos.si/isbn/9789612849764>.

Pahor B.: *Nekropola*. 2. izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 197 str. Izbrano delo.

Pahor B.: *Nekropola*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (445 min, 47 sek)). <https://l.audibook.si/9T7LSPItCnb>.

Devetak J.: *Nekropola : roman v stripu*. 1. izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 167 str.

- Pahor B.: *Oscuramento : [roman]*. 1a ed. Milano: La nave di Teseo, 2022. 476 str. Oceani, 148.
- Pahor B.: *Skarabej v srcu : ladijski dnevnik*. Ljubljana: Kulturno umetniško društvo KUD KDO, 2022.
- Pahor B.: *Srečko Kosovel*. Gorizia: Leg, 2022. 154 str. La Clessidra, 83.

Marijan Pavčnik

OBJAVE

- Pavčnik M.: (Nekatere) zagonetke razlage zakonov. *Pravna praksa : PP*. 13. jan. 2022, leto 41, št. 1/2, str. 10–12.
- Pavčnik M.: *Argumentacija v pravu : od življenjskega primera do pravne odločitve*. 4., pregledana in dopolnjena izd. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. 560 str. Zbirka Pravna obzorja, 59.
- Pavčnik M.: Enotnost v različnosti, različnost v enotnosti. V: Novak A., Pavčnik M., Accetto M. (ur.) *Pravne panoge in metodologija razlage prava*. 1. natis. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. Str. 17–35, 317, 329. Zbirka Pravna obzorja, 58.
- Pavčnik M.: Januarske glose o pravu in pravnosti. *Pravna praksa : PP*. 17. feb. 2022, leto 41, št. 6/7, str. 12–13.
- Pavčnik M.: *Meja pravnosti : pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Marijana Pavčnika k odločbi št. Up-629/17 z dne 13. 1. 2022*. Ljubljana: Ustavno sodišče RS, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (4 str.)). <https://www.us-rs.si/wp-content/uploads/2022/02/Up-629-17-LM-dr.-Pavcnik.pdf>.
- Novak A., Pavčnik M.: Pojasnilo urednikov. V: Novak A., Pavčnik M., Accetto M. (ur.): *Pravne panoge in metodologija razlage prava*. 1. natis. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. Str. 5–6. Zbirka Pravna obzorja, 58.
- Accetto M., Novak A., Pavčnik M. (ur.): *Pravne panoge in metodologija razlage prava*. 1. natis. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. 372 str. Zbirka Pravna obzorja, 58.
- Pavčnik M.: Prijatelj ustave. V: Letnar Černič J. (ur.). *Omejitev oblasti : Liber Amicorum v spomin na prof. dr. Lovra Šturma*. 1. natis. Kranj: Nova univerza, Fakulteta za državne in evropske študije, 2022. Str. 113–125.
- Pavčnik M.: Questioning the issue of interpretation priority (law as a system of principles and rules). V: Schweighofer E. (ur.). *Recht DIGITAL - 25 Jahre IRIS : Tagungsband des 25. Internationalen Rechtsinformatik Symposions = IRIS 2022 : proceedings of the 25th International Legal Informatics Symposium : colloquium*. Bern: Editions Weblaw, 2022. Str. 303-306. Editions Weblaw, 2, Colloquium, 31.
- Pavčnik M.: Razlagalna in vrednotna moč Ustavnega sodišča. *Pravna praksa : PP*. 30. jun. 2022, leto 41, št. 25, str. 7.
- Pavčnik M.: *Sežetost in razločnost utemeljevanja : ločeno mnenje sodnika dr.*

Marijana Pavčnika k odločbi št. Up-1134/18 z dne 12. 5. 2022. Ljubljana: Ustavno sodišče RS, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (2 str.)). <https://www.us-rs.si/wp-content/uploads/2022/06/Up-1134-18-Loceno-mnenje-dr.-Pavcnik.pdf>.

Pavčnik M.: *Strokovna očitnost otrokove koristi : ločeno mnenje sodnika dr. Marijana Pavčnika k odločbi št. Up-675/19U-I-91/21-20 z dne 16. 6. 2022.* Ljubljana: Ustavno sodišče RS, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (2 str.)). <https://www.us-rs.si/wp-content/uploads/2022/07/Up-675-19-U-I-91-21-LM-dr.-Pavcnik.pdf>.

Cerar M., Novak A., Pavčnik M.: *Uvod v pravoznanstvo : (učbenik in gradivo za predavanje, seminar, vaje).* 3., pregledana, spremenjena in dopolnjena izd. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 2022. 297 str.

DRUGO

Pavčnik M.: *Enotnost v različnosti, različnost v enotnosti : predavanje na posvetu Pravne panoge in metodologija razlage prava v organizaciji SAZU, Ljubljana, Pravna fakulteta, 4. jan. 2022.*

Pavčnik M.: *Zoisova nagrada za življenjsko delo : podeljena 19. dec. 2022.*

Pavčnik M.: *Uvodni nagovor : uvodnik na Simpoziju za pravno in socialno filozofijo 2022, Pravna fakulteta, Ljubljana, 10. jun. 2022.*

Pavčnik M. (član ur. odbora 2011–) *Danube : law and economics review.* Brno: European Association Comenius, 2010–.

Pavčnik M. (član ur. odbora 1997–) *Isopoliteia.* Athäena: Ant. N. Sakkoula.

Pavčnik M. (predsednik ur. odbora 2017–) *Odločbe in sklepi Ustavnega sodišča.* Ljubljana: Nova revija, 1993–. Ljubljana: Nova revija, 1993–[201–] Ljubljana: Ustavno sodišče Republike Slovenije, [2013]–.

Pavčnik M. (ur. 1994–) *Pravna obzorja.* Ljubljana: Cankarjeva založba in GV Založba (od št. 30).

Pavčnik M. (član ur. odbora 2019–) *Pravni vjesnik : tromjesečni glasnik za pravne i društveno-humanističke znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayer u Osijeku.* Osijek: Pravni fakultet, 1985–.

Pavčnik M. (član ur. odbora 1979–) *Pravnik : revija za pravno teorijo in prakso.* Ljubljana: Zveza društev pravnikov Slovenije, 1953–.

Pavčnik M. (član ur. sveta 2003–) *Revus : revija za evropsko ustavnost.* Ljubljana: GV Revije: Pravna praksa, 2003–. Ljubljana: GV revije: Pravna praksa, 2003–2007 Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 2008–2009 Kranj: Klub Revus, 2011–.

Pavčnik M. (ur. 2003–) *Scientia, iustitia.* Ljubljana: Cankarjeva založba (št. 1–7), Uradni list RS (št. 8–16) in GV Založba (od št. 17).

Pavčnik M. (član ur. sveta 2011–) *Studia iuridica Cassoviensia.* Košice: Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, 2011–.

Matija Peterlin

Peterlin B. M. et al.: P-TEFb is degraded by Siah1/2 in quiescent cells. *Nucleic Acids Research*. 2022. 50: 5000-5013.

Raša Pirc

Pirc et al.: Impact of annealing on electrocaloric response in Lanthanum-modified lead zirconate titanate ceramic. *Journal of alloys and compounds*. 2022, vol. 907, str. 164517-1–164517-5. DOI: 10.1016/j.jallcom.2022.164517.

Pirc et al.: Lead-free and antiferroelectric ceramics for novel energy and heat-management technologies. V: *MS & T22, Materials Science & Technology, October 9-12, 2022, Pittsburgh, PA, USA : final program & exhibit directory*. <http://www.programmaster.org/PM/PM.nsf/ViewSessionSheets?OpenAgent&ParentUNID=ABCFA3EF4E2ACCD085258847007E0F2E>.

Jože Pirjevec

OBJAVE

Pirjevec J.: Hči napadla očeta. *Primorski dnevnik*. 3. mar. 2022, leto 78, št. 52, str. 18.

Pirjevec J.: Moje dileme. *Primorski dnevnik*. 31. mar. 2022, leto 78, št. 76, str. 18.

Pirjevec J.: Plešoči medved. *Primorski dnevnik*. 21. apr. 2022, leto 78, št. 94, str. 18.

DRUGO

Pirjevec J.: *Jugoslovenski eksperiment : predavanje na Institutu za noviju istoriju Srbije, Beograd, 11. oktobra 2022*.

Pirjevec J. et al.: *Ob stoletnici pohoda na Rim: mednarodni okviri ter lokalni izzivi fašizma in protifašizma v historični perspektivi : okrogla miza v Pretorski palači v Kopru, 28. nov. 2022*.

Pirjevec J. (intervjuvanec), Lombergar J. (scenarist, ur.). *Spomini*. Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija javni zavod, 2022. 1 spletni vir (4 videodoteke). *Spomini, dokumentarni program*. <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174862029?s=tv>, <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174863957?s=tv>, <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174865768?s=tv>, <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174867686?s=tv>.

Pirjevec J. et al. (diskutanti): *Ukrajina*. Ljubljana: Oddelek za zgodovino UL FF, 2022. 1 spletni vir (1 videoteka (1 ura, 50 min, 43 sek)). <https://youtu.be/xN4OVqXCd4Q>.

Pirjevec J. et al. (član ur. odbora 2003–) *Acta Histriae*. [Koper; Milje: Zgodovinsko društvo za Južno Primorsko; = Capodistria; Muggia: Società storica del Litorale, Znanstveno raziskovalno središče Republike Slovenije; = Centro di ricerche scientifiche della Repubblica di Slovenia, Koper: Zgodovinsko društvo za Južno Primorsko; Univerza na Primorskem, Znanstveno razi-

skovalno središče, Inštitut IRRIS za raziskave, razvoj in strategije družbe, kulture in okolja: = Istituto IRRIS di ricerca, sviluppo e strategie della società, cultura e ambiente].

Uroš Rojko

NOVA DELA

Rojko U.: *Odtekanje časa III* za klarinet in klavir.

Rojko U.: *Odtekanje časa IV* za flavto, klarinet in dva mobilna telefona.

Rojko U.: *Odtekanje časa V* za flavto, klarinet, klavir, violino, violo in violončelo.

Rojko U.: *Zreilo je žito*, priredba za mešani zbor.

Rojko U.: „6 navedb“ Ivana Cankarja za harmoniko solo.

Rojko U.: *Try holding your breath*, za električno kitaro (za Primoža Sukiča).

Rojko U.: *Nur keiner zu Fuss*, za kvartet tolkal (za Tolkalni ansambel Bremen, Nemčija).

Rojko U.: *Flashback* za harmoniko.

Rojko U.: *Odtekanje časa Zeit VI* za godalni kvartet.

IZVEDBE DEL

Rojko U.: *Balg-Kann* za harmoniko solo, Lausanne, Haute École de Musique de Lausanne (HEMU). University of Music -Switzerland, Théo Bittel – akordeon. 19. 12. 2022.

Rojko U.: *Odtekanje časa V* za ansambel (flavta, klarinet, klavir, violina, viola, violončelo), Udine, Auditorium di Povoletto, ansambel EMARSitonija (Slovenija), dir. Simon Perčič. 3. 11. 2022.

Rojko U.: *Odtekanje časa V* za ansambel (flavta, klarinet, klavir, violina, viola, violončelo), Trst, Museo Revoltella (Trieste Prima 2022), dirigent Simon Perčič. 2. 11. 2022.

Rojko U.: *Try holding your Breath* za električno kitaro, Bienale Koper, festival za sodobno glasbo, Primož Sukič električna kitaro, 1. 12. 2022.

Rojko U.: *Quasi neoliberamente* za klarinet in akordeon. Berlin, Neuköllner Originaltöne 2022, Laura Balle - klarinet, Leonard Friese - akordeon, 26. 11. 2022.

Rojko U.: *Try holding your Breath* za električno kitaro, Ljubljana, Osmo/za, Forum Nove glasbe, spremljevalni program, Primož Sukič - električna kitaro (krstna izvedba), 21. 11. 2022.

Rojko U.: *6 navedb Ivana Cankarja* za akordeonista, Helsinki Music Centre, Klemen Leben - akordeon, 19. 11. 2022.

Rojko U.: *Mikroludiji in petrazmi I-X*, Ljubljana, Akademija za glasbo, Dnevi odprtih vrat, Otvoritveni koncert cikla Solo e da camera, Duo Xylocorda (Petra Vidmar - marimba, Erazem Grafenauer - kitaro), 18. 11. 2022.

Rojko U.: *Inner voices* za flavto in orkester, Ljubljana, Cankarjev dom, Gallusova dvorana, koncert SMS 2, Orkester Slovenske Filharmonije, dirigent: Robertas Šervenikas, solist Aleš Kacjan, 10. in 11. 11. 2022.

- Rojko U.: *6 navedb Ivana Cankarja* za akordeonista, Tesseloniki Accordion Festival, Klemen Leben - akordeon, 21. 10. 2022.
- Rojko U.: *Monolog padlega angela*, Osijek, Festival Novalis, Szilard Benes - polklarinet, 12. 10. 2022.
- Rojko U.: *Balg-kann* za solo harmoniko, Ljubljana, Akademija za glasbo, Dnevi harmonike, Andraž Malgaj - harmonika, 30. 9. 2022.
- Rojko U.: *Odtekanje časa I* za orgle in 9 svinčenih uteži, Frankfurt, St. Katharinenkirche, »documenta fifteen«, Orgelmusik für das 21. Jahrhundert, Eckhard Manz – orgle, 25. 9. 2022.
- Rojko U.: *Balg-kann* za akordeon solo, Ljubljana, Stara elektrarna, Zavod SPLOH & Akademija za glasbo, Andraž Malgaj - akordeon, 7. 6. 2022.
- Rojko U.: *5 Tangos* za akordeon solo, *Balg-kann* za akordeon solo, Murska Sobota, Andraž Malgaj - akordeon, 9. 5. 2022.
- Rojko U.: *Balg-kann* za akordeon solo, Ljubljana, Gallus Saal des Cankarjev dom, Jeunesse Musicale de Ljubljana, Andraž Malgaj - akordeon, 15. in 16. 2. 2022.
- Rojko U.: *Odtekanje časa I* za orgle in 9 svinčenih uteži, Kassel, Brandeis-Festival, St. Martinskirche, krstna izvedba, Franz Danksagmüller - orgle, 31. 8. 2022.
- Rojko U.: *Blues for S(t)even*, Ljubljana, Mestni muzej, Festival IMAGO, ansambel MD7, ob 20. obletnici ansambla, dir. Steven Loy, 6. 7. 2022.
- Rojko U.: *Odtekanje časa III* za klarinet in klavir, Novo mesto, Noč slovenskih skladateljev, Jože Kotar - klarinet, Sae Lee – klavir, 3. 6. 2022.
- Rojko U.: *Ritem kože*, SWR2 Mittagskonzert, posnetek koncerta CampusOne · Wolfgang-Rihm-Forum, 10. 5. 2022. Karlsruhe, Duo ISANIE (Leonie Klein, Isao Nakamura - tolkala), 27. 1. 2022.
- Rojko U.: *Rush* za kvartet saksofonov in klavir, Bratislava, Raschèr kvartet saksofonov, Ladislav Fančovič – klavir, 10. 3. 2022.
- Rojko U.: *Rush* za kvartet saksofonov in klavir, Trnava (Slovaška), Raschèr kvartet saksofonov, klavir: Ladislav Fančovič, 9. 3. 2022.
- Rojko U.: *Rush* za kvartet saksofonov in klavir, Košice (Slovaška), Raschèr kvartet saksofonov, klavir: Ladislav Fančovič, 8. 3. 2022.
- Rojko U.: *5 tangov* za harmoniko solo, *Balg-kann* za harmoniko solo, Ljubljana, rdeča dvorana magistrata, (Solo e da camera, Akademija za glasbo), Andraž Malgaj – akordeon, 9. 2. 2022.
- Rojko U.: *Mikroludiji in petrazmi I, III, IX, IV*, Berlin, Slovenski kulturni center, Kesselhaus & Maschinenhaus (Kulturbrauerei), Duo Xylocorda (Petra Vidmar - marimba, Erazem Grafenauer - kitara), 8. 2. 2022.
- Rojko U.: *Ritem kože (The Rhythm of Skin)* za duo tolkal, Karlsruhe, Hochschule für Musik isanie Percussion Duo (Leonie Klein & Isao Nakamura), 27. 1. 2022.

- Rojko U.: *5 tangov za harmoniko solo, Balg-kann za harmoniko solo*, Ljubljana, Klub Cankarjevega doma, Glasbena mladina ljubljanska, Andraž Malgaj – harmonika, 19. 1. 2022.
- Rojko U.: *5 tangov za akordeon solo, Balg-kann za akordeon solo*, Velenje, Andraž Malgaj - akordeon, samostojni koncert, 13. 1. 2022.
- Rojko U.: *5 tangov za akordeon solo, Balg-kann za akordeon solo*, Laško, Andraž Malgaj - akordeon, samostojni koncert, 6. 1. 2022.

Renata Salecl

OBJAVE

- Salecl R.: Ameriško poletje jeze. *Pravna praksa* : PP. 7. jul. 2022, leto 41, št. 26, str. 3.
- Salecl R.: Apathie, traumatisme et guerre. *Savoirs et clinique : revue de psychanalyse*. octobre 2022, n. 29, str. 123–130, 220.
- Salecl R.: *Cehalet tutkusu : neyi neden bilmek istemeyiz*. Istanbul: Timas, 2022. 188 str.
- Salecl R.: *Courir sur place : le sujet otage du néolibéralisme*. Stilus, cop. 2022. 257 str. Collection Résonances.
- Salecl R.: *Čovek je čoveku virus*. Beograd: Arhipelag, 2022. 87 str. Biblioteka Arhitektst.
- Salecl R.: Dobrodelnost za profit. *Delo, Sobotna priloga*. 10. dec. 2022, let. 64, št. 286. <https://www.delo.si/sobotna-priloga/strast-do-zdenja/>.
- Salecl R.: Kolapsologija. *Delo, Sobotna priloga*. 20. avg. 2022, let. 64, št. 192. <https://www.delo.si/sobotna-priloga/kolapsologija/>.
- Salecl R.: Kollapsologi. *Syre*. 2022, 45, str. 7–8. <https://tidningensyre.se/2022/12-november-2022/kollapsologi/>.
- Salecl R.: Mazzini M. *Osebno : kako se je skeptik lotil duhovnosti, se soočil s travmatičnimi spomini in izgubil strah pred bližino*. 1. elektronska izd. Novo mesto: Goga, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). Literarna zbirka Goga. <http://www.biblos.si/lib/book/9789612773724>.
- Salecl R.: Mazzini M. *Osebno : kako se je skeptik lotil duhovnosti, se soočil s travmatičnimi spomini in izgubil strah pred bližino*. Novo mesto: Goga, 2022. 277 str. Literarna zbirka Goga.
- Salecl R.: *Pasión por la ignorancia : qué elegimos saber y por qué*. Buenos Aires: EGodot, 2022. 224 str.
- Salecl R.: Pravo na apatiju? = The right to apathy?. V: Bašić G. (ur.). *Promene : međunarodna naučna konferencija, 27–29. oktobar 2022. godine, Institut društvenih nauka, Beograd : program i knjiga sažetaka = Changes : international scientific conference, 27–29. October 2022, Institute of social sciences, Belgrade : program and book of abstracts*. Beograd: Institut društvenih nauka, 2022. Str. [166]-169.

- Salecl R.: Prazno mesto oblasti. *Delo, Sobotna priloga*. 30. apr. 2022, let. 64, št. 99. <https://www.delo.si/sobotna-priloga/prazno-mesto-oblasti/>.
- Salecl R.: Prekrita ogledala. *Delo, Sobotna priloga*. 5. mar. 2022, let. 64, št. 53. <https://www.delo.si/sobotna-priloga/prekrita-ogledala/>.
- Salecl R.: V: Škodlar B. *Samoumiritev : metode za doseganje telesnega, duševnega in duhovnega ravnovesja*. Ljubljana: RTV Slovenija, ZKP, 2022. 212 str.
- Salecl R.: V: Škodlar B. *Samoumiritev : metode za doseganje telesnega, duševnega in duhovnega ravnovesja*. Ponatis. Ljubljana: RTV Slovenija, ZKP, 2022. 212 str.
- Salecl R.: *Strast do nevednosti : kdaj in zakaj ne želimo vedeti*. Elektronska izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). <https://www.biblos.si/isbn/9789610167211>, <http://www.e-emka.si/searchresults?option=catalog&keyword=9789610167211>.
- Salecl R.: *Strast do nevednosti : [kdaj in zakaj ne želimo vedeti]*. Ljubljana: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, 2022. 1 CD (456 min). Kultura.
- Salecl R.: *Strast do ždenja. Delo, Sobotna priloga*. 15. okt. 2022, let. 64, št. 240. <https://www.delo.si/sobotna-priloga/strast-do-zdenja/>.
- Salecl R.: *Strast prema neznanju : što odlučujemo ne znati i zašto*. 1. izd. Zaprješić: Fraktura, cop. 2022. 216 str. Biblioteka Platforma, knj. 105.
- Salecl R.: *La tiranía de la elección*. Buenos Aires: EGodot, 2022. 170 str.
- Salecl R.: Topologies of memory. V: Downey A. (ur.) *Shona Illingworth : topologies of air*. Toronto: The Power Plant; London: Sternberg Press, cop. 2022. Str. 133–136.
- Salecl R. (intervjuvanka). Ljubljana je zelo prijetno mesto, ravno dovolj veliko : Renata Salecl : letošnja častna meščanka Ljubljane o mestu, kjer živi in dela. *Delo*. 30. apr. 2022, leto 64, št. 99, str. 10.
- DRUGO
- Salecl R.: *Apathie et mélancolie à l'époque néo-libérale : predavanje, 23 ème Colloque de l'aleph et du cp-aleph, Lille, 13 mars 2022*.
- Jager V. (oseba, ki intervjuva), Salecl R. (intervjuvanka): »Brezup je le voda na mlin avtokrata. Napačno je prepričanje, da boš preživel, če se boš zavlekel v luknjico in čakal, da hudi časi minejo sami od sebe.« : Renata Salecl, filozofinja in sociologinja. *Mladina*. [Spletna izd.]. 22. apr. 2021, 1 spletni vir, <https://www.mladina.si/215764/brezup-je-le-voda-na-mlin-avtokrata- napacno-je-prepricanje-da-bos-prezivel-ce-se-bos-zavlekel-v/>.
- Salecl R.: *Apathy and aggression in times of post-truth : predavanje, 11th Conference of the European Family Therapy Association, Ljubljana, 7th Sept. 2022*.
- Salecl R.: *Apathy in the online world : predavanje, The Øredev conference and workshops, Malmö, 8th Nov. 2022*.
- Salecl R.: *Are pandemic denial, ignorance and violence here to stay? : presentation at the online Colloquium Reflections on a post-covid landscape: from grieving*

- to hopeful & therapeutic solidarities*, 14. 1. 2022.
- Salecl R.: *Armed democracy : apathy towards authoritarianism and aggression : Biennale Warszawa, online, 7th July 2022.*
- Salecl R.: *Bilinçli ve bilinç dışı cehaleti seçmek.* [Istanbul]: Akbank Sanat; [San Bruno]: YouTube [distributer], 2022. 1 spletni vir (1 videodatoteka (20 min, 16 sek)), https://www.youtube.com/watch?v=fmBFoy_hUpc.
- Salecl R.: *Borders and boundaries : round table, public seminars at the Birkbeck College, 15. 1. 2022.*
- Souček J., Salecl R. (intervjuvanca). Častna meščana : Jurij Souček, Renata Salecl. *Ljubljana : glasilo Mestne občine Ljubljana*. maj 2022, letn. 27, št. [4], str. 14–17.
- Salecl R.: *Čovjek je čovjeku virus : prispevek na dogodku »Učitelji u fokusu«, 26. maj 2022, online.*
- Krebelj J. (oseba, ki intervjuva), Salecl R. (intervjuvanka). Dr. Renata Salecl : smo v situaciji, ko so vrata na stežaj odprta avtoritarnim voditeljem. *Primorske novice*. 15. apr. 2022, 1 spletni vir. <https://www.primorske.si/plus/7-val/dr-renata-salecl-smo-v-situaciji-ko-so-vrata-na-st>.
- Salecl R.: *Etične dileme triaže v času pandemije : predavanje na predstavitvi knjige Koga reševati v času pandemije, Ljubljana, dvorana SAZU, 20. 1. 2022.*
- Salecl R.: *Fenomenologia e analisi psicologica di comportamenti pandemici : predavanje, doktorski seminar, Università degli Studi di Palermo, online, 18. 2. 2022.*
- Salecl R.: *Filozofski teatar : intervju, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, 27. marec 2022.*
- Salecl R.: *Genomsko presajanje za zdravje : izzivi personalizirane medicine : okrogla miza.*
- Salecl R.: *Genomsko presejanje za zdravje: izzivi personalizirane medicine : okrogla miza Združenje za medicinsko genetiko, 1. junija 2022, Zdravniška zbornica Slovenije, Ljubljana.*
- Şahinler S. (oseba, ki intervjuva), Salecl R. (intervjuvanka) Gerçekler hakkında ki ortak zemini kaybettik. *Milliyet sanat*. Mart 2022, str. 96–97.
- Salecl R.: *Gesellschaftlicher Zusammenhalt in Europa : okrogla miza, Europa, zusammen, Humboldt Universität Berlin, 27. 1. 2022.*
- Salecl R.: *How to be anti-colonial? : okrogla miza, Radio Disaster, Mudam Luxembourg, Musée d'Art Moderne Grand-Duc Jean, online, 4. 12. 2022.*
- Salecl R.: *Izbira.* Elektronska izd. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). Zbirka e-Čas misli. <https://www.biblos.si/isbn/9789610167266>, <http://www.e-emka.si/searchresults?option=catalog&keyword=9789610167266>.
- Salecl R., Žišt F. (oseba, ki intervjuva): Kako se odločamo komu, pomagati. *Večer*. 8. jan. 2022, 78, [št.] 6, str. 6–9.

- Salecl R. et al. (diskutanti). *Koga reševati v času pandemije? : predstavitev zbornika v organizaciji SAZU, Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti*, 20. 1. 2022.
- Salecl R. et al.: *Komu pripada poslednji respirator? : pogovor o etičnih in pravnih vidikih medicinske triaže v izrednih razmerah s tremi strokovnjaki z Inštituta za kriminologijo*. [S. l.]: D. Zupančič, 2022. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (76 min, 54 sek)). Umetnost lenarjenja. <https://anchor.fm/david-zupani/episodes/5-Komu-pripada-poslednji-respirator--Pogovor-o-etinih-in-pravnih-vidikih-medicinske-triaze-v-izrednih-razmerah-s-tremi-strokovnjaki-z-Intituta-za-kriminologijo-e1njdh7>.
- Salecl R.: *Ob 30. obletnici osamosvojitve Slovenije : intervju v oddaji Vklop, RAI, TDD Furlanija Julijska krajina*, 19. maj 2022.
- Salecl R.: *On anxiety : intervju, Istanbul University, Faculty of Pharmacy, Istanbul*, 2. 3. 2022.
- Salecl R.: *The passion for ignorance : keynote address, Pulsion's Inaugural Symposium Sexuality and its Discontents: the Erasure of the Feminine in Our Days, New York City*, 5th Nov. 2022.
- Salecl R.: *Pogovor ob izidu knjige Osebnost : Cankarjev dom, Ljubljana*, 3. okt. 2022.
- Salecl R.: *Pogovor s Kateryno Iakovlenko : Moč umetnosti: Kako se ukrajinska sodobna umetnost odziva na vojno, Ljubljana*, 10. maj 2022.
- Merič S. (oseba, ki intervjuje), Salecl R. (intervjuvanka). Populizem sona eriyor. *BirGün*. 20. 2. 2022, 1 spletni vir. <https://www.birgun.net/haber/populizm-sona-eriyor-377858>.
- Salecl R.: *Predstavitev knjige Boruta Škodlarja Samoumiritev : pogovor, Cukrarna, Ljubljana*, 11. maj 2022.
- Salecl R.: *The psychoanalysis of the self-portrait and the phenomenon of the selfie : predavanje, Konferenca Umetnost in njen odnos do nezavednega, online izvedba*, 26. feb. 2022.
- Božič K., (oseba, ki intervjuje), Salecl R., Soban B. (intervjuvanca). Rekel sem si, to gospo moram spoznati : Renata Salecl in Branko Soban o ljubezni in svetu. *Jana*. 17. maj 2022, št. 20, str. 11–13. <https://jana.si/clanek/ljudje/628214f7eaa60/rekel-sem-si-to-gospo-moram-spoznati>.
- Vigo A. del (oseba, ki intervjuje), Salecl R.: (intervjuvanka). Renata Salecl : la era de la negacion. *Viva*. 31. 7. 2022, n. 2413, str. 20–23.
- Pulig S. (oseba, ki intervjuje), Salecl R.: (intervjuvanec). Renata Salecl : pandemija je povečala autoritarne tendencije u brojnim društvima. *Novosti*. 2. apr. 2022, 1 spletni vir, ilustr. <https://www.portalnovosti.com/renata-salecl-pandemija-je-povecala-autoritarne-tendencije-u-brojnim-drustvima>.
- Devčić K. (oseba, ki intervjuje), Salecl R. (intervjuvanka). Renata Salecl : početkom veljače bila sam i u Ukrajini i u Rusiji, i jedni i drugi su bili uvjereni da rata neće biti. *Jutarnji list*. 23. mar. 2022. <https://www.jutarnji.hr/kultu>

ra/knjizevnost/pocetkom-veljace-bila-sam-i-u-ukrajini-i-u-rusiji-i-jedni-i-drugi-su-bili-uvjereni-da-rata-nece-biti-15174071.

- Sáliche L. (oseba, ki intervjuva), Salecl R. (intervjuvanka). Renata Salecl : El psicoanálisis nos enseñó que las personas tienen una pasión por la ignorancia. *Infobae*. 6. avg. 2022, 1 spletni vir. <https://www.infobae.com/leamos/2022/08/06/renata-salecl-el-psicoanalisis-nos-enseno-que-las-personas-tiene-una-pasion-por-la-ignorancia/>.
- Salecl R.: *Renata Salecl on truth, ignorance and apathy in today's times : predavanje, Franz Josefs Kai 3 Raum für zeitgenössische Kunst, Dunaj, 9. 12. 2022.*
- Salecl R.: *Strast do nevednosti : kdaj in zakaj ne želimo vedeti : pogovor o knjigi, AmCham Business Leaders Book Club, Ljubljana, Cukrarna, 24. maj 2022.*
- Tušar M. (oseba, ki intervjuva), Salecl R. (intervjuvanka). *Tragična izbira : dva pacienta potrebujejeta umetno predihavanje, na voljo je le ena naprava*. Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija javni zavod, 2021. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (12 min, 27 sek)). Aktualna tema. <https://radioprvi.rtvsl.si/2022/01/tragicna-izbira-dva-pacienta-potrebujejeta-umetno-predihavanje-na-voljo-je-le-ena-naprava/>.
- Salecl R. (članica ur. odbora 2020–) *Digital war*. [London?]: Palgrave Macmillan, 2020–.
- Salecl R. (članica ur. odbora 2005–) *Law, culture and the humanities : a publication of the Association for the study of law, culture and humanities*. London: Hodder, 2005–.
- Salecl R.: (članica ur. odbora 2022) *Polemos*. Roma: Carocci.
- Salecl R. (članica ur. sveta 2008–) *New formations*. London: Lawrence & Wishart, 1987–.
- Salecl R. (članica ur. sveta 2018–) *The Lacanian review*. Paris: New Lacanian school, 2016–.
- Salecl R.: (članica ur. sveta 2015–) *Savoirs et clinique : revue de psychanalyse*. Ramonville-Saint-Agne: Ed. Eres.

Gregor Serša

- Serša G. et al.: Maintenance and gene electrotransfer efficiency of antibiotic resistance gene-free plasmids encoding mouse, canina and human interleukin-12 orthologues. *Helijon* 2022; 8: e08879.
- Serša G. et al.: Atmospheric pressure plasma jet-mouse skin interaction: mitigation of damages by liquid interface and gas flow control. *Biointerphases* 2022; 17: 021004.
- Serša G. et al.: Sunitinib potentiates the cytotoxic effect of electrochemotherapy in panvreativ carcinoma cells. *Radiol Oncol* 2022.
- Serša G. et al.: Prospective cohort study by InspECT on safety and efficacy of electrochemotherapy for cutaneous tumors and metastases depending on ulceration. *J Dtsch Dermatol Ges* 2022; 20: 470-81.

- Serša G. et al.: Expression of DNA-damage response and repair genes after exposure to DNA-damaging agents in isogenic head and neck cells with altered radiosensitivity. *Radiol Oncol* 2022; 56: 173-84.
- Serša G. et al.: Treatment of skin tumors with intratumoral interleukin 12 gene electrotransfer in the head and neck region: a first-in-human clinical trial protocol. *Radiol Oncol* 2022; 56: 398-408. doi: 10.2478/raon-2022-0021.
- Serša G. et al.: Genska terapija v onkologiji, prvi razvojni koraki v Sloveniji / Gene therapy in oncology, first steps of development in Slovenia. *Onkologija* 2022; 16: 12-21.
- Serša G. et al.: Electrochemotherapy as an alternative treatment option to pelvic exenteration for recurrent vulvar cancer of the perineum region. *Tech Canc Res Treat* 2022, 21: 1-7.
- Serša G. et al.: Estimating quantitative physiological and morphological tissue parameters of murine tumor models using hyperspectral imaging and optical profilometry. *J Biophotonics* 2022; e202200181.
- Serša G. et al.: Design, development, and testing of a device for gene electrotransfer to skin cells in vivo. *Pharmaceutics* 2022; 14: 1826.
- Serša G. et al.: Tumor cell-based vaccine contributes to local tumor irradiation by eliciting a tumor model-dependent systemic immune response. *Front Immunol* 2022; 13: 974912.
- Serša G. et al.: Electrochemotherapy for the treatment of cutaneous squamous cell carcinoma: The INSPECT experience (2008-2020). *Front Oncol* 2022; 12: 951662.
- Serša G. et al.: Laparoscopic electrochemotherapy for the treatment of hepatocellular carcinoma: Technological advancement. *Front Oncol* 2022; 12: 996269.
- Serša G. et al.: Effect of experimental electrical and biological parameters on gene transfer by electroporation – a review. *Pharmaceutics* 2022; 14: 2700.
- Serša G. et al.: Combining superselective catheterization and electrochemotherapy: A new technological approach to the treatment of high-flow head and neck vascular malformations. *Front Oncol* 2022; 12: 1025270.
- Serša G. et al.: Imaging perfusion changes in oncological clinical applications by hyperspectral imaging: a literature review. *Radiol Oncol* 2022; 56: 420-29.

Zorko Simčič

- Pibernik F. (oseba, ki intervjuva), Simčič Z. (intervjuvanec): *Dohojene stopinje : [pogovori in dokumenti] : [2000-2018]*. Ljubljana: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, 2022. 2 CD-ja (992 min), stereo. Knjižna zbirka Beletrina.
- Simčič Z.: *Trije muzikantje ali Povratek Lepe Vide*. Elektronska izd. Ljubljana: Družina, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka ePUB). <https://www.biblos.si/isbn/9789610408857>, <https://www.druzina.si/knjiga/trije-muzikantje-ali-povratek-lepe-vide>.

Boris Sket

OBJAVE

Sket B., Hou Z.: Bajkalske postranice zasenčijo koralne ribice. *Proteus : ilustriran časopis za poljudno prirodoznanstvo*. Okt.-nov. 2022, letn. 85, [št.] 2/3, str. 56–67

Sket B.: Kako naprej naprej z virusi in drugo "golaznijo": z izkušnjami v varnejšo prihodnost. *Delo, Sobotna priloga*. 8. jan. 2022.

Sket B.: Za enakopravni položaj žensk v dobro naši družbi. *Delo*. 8. mar. 2022, letn. 64, št. 55, str. 9.

DRUGO

Sket B. (član ur. odbora 2021–2022) *Acta biologica slovenica : ABS*. Ljubljana: Društvo biologov Slovenije, 2002–.

Sket B. (ur. 2003–) *Mémoires de biospéologie : écologie et biologie des populations souterraines*. Moulis.

Sket B. (član ur. odbora 2006–) *National geographic. Slovenija*. Ljubljana: Rokus Klett, Ljubljana. Sket B. (ur. 2002–). *Subterranean biology* [Moulis (St. Girons)]: International Society of Subterranean Biology, 2003–.

Sket B. (član ur. odbora 2003–) *Travaux de l'Institut de spéologie »Émile Racovitzka«*. București: Editura Academiei Române, 1970–.

Sket B. (ur. 2005–) *Zootaxa*. Auckland: Magnolia Press, 2001–.

Marko Snoj

OBJAVE

Snoj M.: Prispevki k slovnici slovenskih medmetov. *Slavistična revija*, leto 2022, letnik 70, št. 3, str. 237–253. Ljubljana.

Mirtič T., Snoj, M.: Merila za razlikovanje med dvojnicami in sinonimi v eSSKJ. *Slavistična revija*, leto 2022, letnik 70, št. 4, str. 459–473. Ljubljana.

Snoj M., Žele A.: Merila za razločevanje med medmeti in členki. *Slavistična revija*, leto 2022, letnik 70, št. 4, str. 557–570. Ljubljana.

Snoj M.: Slovanski jezik v vzhodnih Alpah na prelomu prvega in drugega tisočletja, slovenščina in Slovenci. V: Kočever V. (ur.), *Kolektivne identitete skozi prizmo zgodovine dolgega trajanja*, 2022, str. 11–25. Ljubljana

Snoj M.: O priimku Ukmar. V: Stanonik M. (ur.), Steenwijk H. (ur.), *Tra ricerca sul campo e studio a tavolino: contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov = Med terenom in kabinetom: ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega*, 2022, str. 135–138. Padova.

Snoj M.: O priimku Bohorič. V: Jesenšek M. (ur.), *Novi pogledi na Adama Bohoriča*. Razprave II. razreda SAZU 26, 2022, str. 15–17. Ljubljana.

Snoj M.: O slovenskih priimkih enkrat za trikrat. *Slovenski jezik – Slovene linguistic studies*, leto 2022, letnik 14, str. 235–252. Ljubljana in Provo.

- Snoj M.: Koj ke go pišuva etimološkiot rečnik na makedonskiot jazik? *Nova Makedonija*, 1. 6. 2022, str. 9. Skopje.
- Snoj M. Tudej bo še sani, tumorov pa že bolj klavdi: odprto pismo glavni inšpektorici za kulturo in medije. *Delo*, 26. 8. 2022, str. 7. Ljubljana.
- Snoj M.: Beseda tedna: Zamuda. *Delo*, 3. 9. 2022, str. 16.
- Snoj M.: Kdor po oklicih molči, z oklicano poroko soglaša. Leksikon priimkov. *Delo*, 20. 12. 2022, str. 14. Ljubljana.
- Snoj M. (intervjuvanec): Ali je Ljubljana »ljubljenka«? *Domovina*, 10. 2. 2022, št. 34, str. 28–33.
- Snoj Marko (intervjuvanec): Jezik je najbolj dovršena stvaritev človeštva. *Reporter: informativni tednik*, 28. 3. 2022, št. 13, str. 34–40. Ljubljana.
- Snoj M. Marko (intervjuvanec): Etimološki rečnik e niškata što nedostiga: intervju so Marko Snój, lingvist, akademik na Slovensčkata akademija na naukite i umetnostite. *Nova Makedonija*, 17. 5. 2022, str. 2. Skopje.
- Snoj M.: O besedah o starejših ne brez starejših – kako se z izrazjem izogniti stereotipom o staranju. V: Pavliha, M. (ur.), *Zbornik prispevkov strokovnega programa 20. Festivala za tretje življenjsko obdobje*, 2022, str. 12–13. Ljubljana.
- Snoj M.: *Šolski etimološki slovar slovenskega jezika 2021*. Spletni vir, 168 strani. Zbirka Rastoči slovarji. Ljubljana. <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/publikacije/solski-etimoloski-slovar-slovenskega-jezika-2021>.
- DRUGO
- Snoj M.: Slovenska zemljepisna imena / Geographical names in Slovenia. Uvodno predavanje na simpoziju *23rd Meeting of the Working Group on Exonyms*. Ljubljana, ZRC SAZU, 31. 8. 2022.
- Snoj M.: O priimku *Ramovš*. Predavanje na Ramovševem simpoziju. Ljubljana, SAZU, 21. 9. 2022.
- Snoj M.: O priimku *Stanonik*. Predavanje na Simpoziju o akad. Janezu Stanoniku. Ljubljana, SAZU, 29. 9. 2022.

Slavko Splichal

OBJAVE

- Splichal S.: *Datafication of public opinion and the public sphere: how extraction replaced expression of opinion*. London; New York: Anthem Press, 2022.
- Splichal S.: In data we (don't) trust : the public adrift in data-driven public opinion models. *Big data & society*. Jan.-Jun. 2022, vol. 9, no. 1, str. 1–13. DOI: 10.1177/20539517221097319.
- Splichal S.: The public sphere in the twilight zone of publicness. *European journal of communication*. Apr. 2022, vol. 37, no. 2, str. 198–215, DOI: 10.1177/026732312111061490.
- Splichal S.: Socialist Yugoslavia's efforts to democratise international and in-

- tercultural communication : a reappraisal. *Prispevki za novejšo zgodovino*. [Tiskana izd.]. 2022, letn. 62, št. 1, str. 12–36. DOI: 10.51663/pnz.62.1.1.
- Splichal S.: Evropska javna sfera in evropski demokratični primanjkljaj. V: Kobal, E. (ur.), *Prebujanje plemenitosti in modrosti. Prihodnost Evrope*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Slovenska znanstvena fundacija, 2022, str. 29–38.
- Splichal S.: Novi globalni fevdalni red in slovenska javna RTV. *Delo, Sobotna priloga*. 12. mar. 2022, leto 64, št. 10.
- Splichal S.: Kako smo preživeli komunizem in ga celo raziskovali: Posvet protislovja medijev in novinarstva v socialistični Jugoslaviji, Simpozij na Inštitutu za novejšo zgodovino, Ljubljana 10. junij 2022.
- Splichal S.: How private extraction displaced public expression of opinion: changes in the interpretive and cultural contexts of publicness, keynote presentation, VII Congresso Internacional de Jornalismo, Comunicação e Espaço Público, 13. - 15. 7. 2022, Coimbra, Portugal.
- Splichal S.: O demokratičnih potencialih digitalizirane javnosti in medijev = On the democratic potential of digitalised publicness and the media. Vabljeni predavanje na simpoziju Film, radio and television during the pandemic. Ljubljana: UL Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, 21. september 2022.
- Splichal S.: Osvoboditev RTV Slovenije ali kako nadzorovati nadzornike. *Delo, Sobotna priloga*. 23. apr. 2022, leto 64, št. 94.
- Splichal S.: Nacionalna RTV: uravnotežena, utrujena, ustrahovana?. *Delo, Sobotna priloga*. 2. jul. 2022, leto 64, št. 151.
- Splichal S. (intervjuvanec). *Intervju: Dr. Slavko Splichal*. Ljubljana: Televizija Slovenija, 1. program, 29.5.2022. spletni vir: 1 videodatoteka (50 min, 40 sek). Intervju. <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174876204?s=tv>.
- Splichal S.: Opening words and introduction. Publicness and the public sphere under the threat of digital oligarchy; colloquium on the occasion of Slavko Splichal's book *Datafication of Public Opinion and the Public Sphere*. SAZU, Ljubljana, 9. december 2022. <https://www.youtube.com/watch?v=10RAok9udgk>
- DRUGO
- Splichal S. (glavni ur. 1994–) *Javnost-The Public*. Abingdon: Routledge / Taylor & Francis.
- Splichal S. (član ur. sveta 2013–) *Comunicação & cultura*. Lisboa: Quimera.
- Splichal S. (član ur. odbora 2013–) *Communication & Social Change*. Barcelona: Hipatia Press.
- Splichal S. (član ur. odbora 2018–) *Creativity Studies*. Vilnius Gediminas Technical University Press.
- Splichal S. (član ur. odbora 2001–) *Electronic Journal of Communication*. New York: Communication Institute for Online Scholarship.

- Splichal S. (član ur. odbora 2013–) *Journalism Studies*. Basingstoke: Routledge / Taylor & Francis.
- Splichal S. (član ur. odbora 2001–) *Médiakutató*. Budapest: Médiakut. Alapítv.: Új Mandátum Lap- Kvk.
- Splichal S. (član ur. odbora 2005–) *Medijska istraživanja: znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije*. Zagreb: Doron: Fakultet političkih nauka.
- Splichal S. (član ur. odbora 2012–) *Medijski dijalozi: časopis za istraživanje medija i društva*. Podgorica: Elit – Ekonomska laboratorija za istraživanje tranzicije.
- Splichal S. (član ur. sveta 2017–) *Problemi dell'informazione*. Bologna: Società Editrice il Mulino.
- Splichal S. (član ur. odbora 1994–) *Zeszyty Prasoznawcze*. Kraków: Krakowskie Wydawnictwo Prasowe RSW Prasa-Książka-Ruch.

Marija Stanonik

OBJAVE

- Stanonik M.: Prefazione / Spremna beseda, *Tra ricerca sul campo e studio a tavolo/ Contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov / Med terenom in kabinetom*. Ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega. Cleup sc/ Coop. Libreria Editrice Università di Padova, Padova 2022, 13–16/17–19.
- Stanonik M.: Milko Matičetov (Kopriva na Krasu* 1919–Ljubljana †2014) med znanostjo in umetnostjo, *Tra ricerca sul campo e studio a tavolo/ Contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov / Med terenom in kabinetom*. Ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega. A cura di / uredila Marija Stanonik, Han Steenwijk, Cleup sc/ Coop. Libreria Editrice Università di Padova, Padova 2022, 139–157.
- Stanonik M.: Labodji spev Milka Matičetovega, *Tra ricerca sul campo e studio a tavolo/ Contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov / Med terenom in kabinetom*. Ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega. A cura di / uredila Marija Stanonik, Han Steenwijk, Cleup sc/ Coop. Libreria Editrice Università di Padova, Padova 2022, 295–320.
- Stanonik M.: Slovenski pregovori v Bohoričevi slovnici *Arcticae Horulae* – prva znana zbirčica pregovorov v narodnem jeziku na svetu, *Razprave / Dissertationes XXVI, Novi pogledi na Adama Bohoriča*, Razred za filološke in literarne vede, classis II, Philologia et litterae, Ljubljana 2022, 418–433.
- Stanonik M.: Skrivni portret Bojana Kovačiča (Stopnik, *1955–Nova Gorica, †2016), *Slovstvena folkloristika*, glasilo Sekcije za zbiranje in raziskovanje slovenske slovstvene folklore 16, št. 1–2 (19-20). Junij 2022, 10–28.
- Stanonik M.: Resnici na ljubo, *Slovstvena folkloristika*, glasilo Sekcije za zbiranje in raziskovanje slovenske slovstvene folklore 16, št. 1-2 (19-20). Junij 2022, 29–39.

- Stanonik M.: Iz pesniške delavnice Antona Žaklja-Rodoljuba Ledinskega, *Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas*, SAZU, Ljubljana 2022, 74–115.
- Stanonik M.: Literarni portret Antona Žaklja-Rodoljuba Ledinskega (1816–1868), *Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Zbrano delo (faksimile)*, SAZU, Ljubljana 2022, 11–28.
- Stanonik M.: Opombe k Žakljevi rokopisni ostalini, *Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Zbrano delo (faksimile)*, SAZU, Ljubljana 2022, 243–281.
- Stanonik M.: Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, *Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Zbrano delo (faksimile)*, SAZU, Ljubljana 2022, 282–283.
- Stanonik M.: Pa vendar penica tudi sladko poje, *Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Pesmi*, (ur. Marija Stanonik in Marija Velikonja), Založba Bogataj, Idrija 2022, 221–284.
- Stanonik M.: Kajetan Gantar (1930–2022). In memoriam. *Slavia Centralis* XV, št. 2, 2022, 188–203.
- Stanonik M.: Laično raziskovanje v navzkrižju teorije in prakse na primeru Žirov in knjižne zbirke Glasovi. *Izzivi občanskega raziskovanja*. Izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod, I.del. Urednik Zdravko Mlinar, Žiri 2022, 111–144.
- Stanonik M.: Izgubljeno znanje – pozabljena iznajdljivost – stare novosti. *Izzivi občanskega raziskovanja*. Izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod, II. del. Urednik Zdravko Mlinar, Žiri 2022, 29–56.
- DRUGO
- Stanonik M.: Kulturni utrinki O svetih bratih Cirilu in Metodu, *Radio Ognjišče*, ur. Bartolj J., 18. 2. 2022, 10.40.
- Stanonik M.: Sveta Ciril in Metod v slovenski besedni umetnosti in narodovem spominu, oddaja Beremo: vodil Berlec M., *NOVA24TV*, 19. 2. 2022 in ponovitve.
- Stanonik M.: Anton Žakelj – Rodoljub Ledinski, oddaja Beremo: vodil Berlec M., *NOVA24TV*, 24. 9. 2022 in ponovitve.
- Stanonik M.: Zbirka Glasovi, koncept in zgodovina, *Od slike do besede*, Vodil Bartolj J., *Radio Ognjišče*, 22. 2. 2022, 21.00–21.40.
- Stanonik M.: Sveta Ciril in Metod v slovenski besedni umetnosti in narodovem spominu, oddaja Obzorja duha, pripravila Keržič Mission M., *TV Slovenija*, 20. 3. 2022 in ponovitev 21. 3. 2022 ter 31. 7 in 1. 8. 2022.
- Stanonik M.: Sveta Ciril in Metod v slovenski besedni umetnosti in narodovem spominu, *Od slike do besede*, *Radio Ognjišče*, ur. Bartolj J., 5. 7. 2022, 21–22h.
- Stanonik M.: Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Zbrano delo, Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas, *Od slike do besede*, vodila Mateja Subotičanec, *Radio Ognjišče*, 18. 10. 2022, 21.00–21.40.

- Stanonik M.: Izjemne zasluge pridižnih priročnikov iz 17. in 18. stoletja za zgodovino slovstvene folklorne, *Hagiografija v luči sodobnih raziskav. 5. mednarodna znanstvena konferenca, Slavistični znanstveni premisleki*. Maribor 19. 5. 2022.
- Stanonik M.: Nesojena pot Ivana Grafenauerja na univerzo leta 1919, *Ramovšev simpozij*, dvorana SAZU, 21. 9. 2022.
- Stanonik M.: Zanimanje akademika Janeza Stanonika za slovstveno folkloro, Znanstveno srečanje ob stoletnici rojstva akademika Janeza Stanonika (1922–2014), dvorana SAZU, 20. 9. 2022.
- Stanonik M.: Povedke kot izhodišče za domoznansko vzgojo. 4. mednarodna konferenca *Vzgoja za ljubezen do domovine in države: Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*. Društvo katoliških pedagogov Slovenije DKPS, Stari trg pri Ložu, 19. 11. 2022.
- Stanonik M.: Žalni govor na pogrebu akademika Kajetana Gantarja v cerkvi vseh Svetih na Žalah v Ljubljani, 23. 6. 2022, ob 16. uri.
- Stanonik M.: Govor na žalni seji za akademika Kajetana Gantarja na SAZU, 30. 6. 2022, ob 11. uri.
- Stanonik M.: Predstavitev pesniške zbirke Metke Tušar, *Ti boš povedal*, Pesmi in pravljice, Založba Dravljje, Ljubljana 2022.
- Stanonik M.: *Tra ricerca sul campo e studio a tavolino/ Contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov / Med terenom in kabinetom*. Ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega. A cura di / uredila Marija Stanonik, Han Steenwijk, Cleup sc/ Coop. Libreria Editrice Università di Padova, Padova 2022.
- Stanonik M.: *Slovstvena folkloristika*, glasilo Sekcije za zbiranje in raziskovanje slovenske slovstvene folklorne 16, št. 1–2 (19–20). Junij 2022.
- Stanonik M.: *Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas*, SAZU, Ljubljana 2022.
- Stanonik M.: *Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Zbrano delo (faksimile)*, SAZU, Ljubljana 2022.
- Stanonik M.: *Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski, Pesmi*, Založba Bogataj, Idrija 2022 (sour. Velikonja M.).

Branko Stanovnik

OBJAVE

- Stanovnik B.: 1,2-diazepines. V: Black D. St. Clair, Cossy J., Stevens C. V. (ur.). *Comprehensive heterocyclic chemistry IV : a review of the literature 2008-2021*. Amsterdam; Oxford: Elsevier, cop. 2022. Vol. 13, str. 181–203, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780128186558000998>, DOI: 10.1016/B978-0-12-818655-8.00099-8.
- Stanovnik B.: V: Turk B. M. *Vojna za mir : Slovenija v vrtincu krize*. Ljubljana:

Illyricus II: Philopatridus; Radenci: Društvo za raziskovanje zgodovine, 2022. 448 str.

Stanovnik B.: Akad. prof. dr. Branko Stanovnik, predstavnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti = Akad. prof. dr. Branko Stanovnik, representative of the Slovenian Academy of Sciences and Arts. *Acta chimica slovenica*. [Spletna izd.]. 2022, vol. 69, no. 4, str. s102-s103. <https://journals.matheo.si/index.php/ACSi/article/view/7938/3608>.

DRUGO

Lesnik B. (oseba, ki intervjuja), Stanovnik B. (intervjuvanec): Dr. Branko Stanovnik. Ljubljana: Radio Ognjišče, 2022. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (57 min, 35 sek)). Naš gost. https://avdio.ognjisce.si/oddaja/ng_2022_10_15_zasluzni_prof_akademik_dr_Branko_Stanovnik.

Stanovnik B. (predsednik ur. sveta 1977–, član ur. odbora 1977–) *Acta chimica slovenica*. Ljubljana: Slovensko kemijsko društvo: =Slovenian Chemical Society, 1993–2017.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2003–) *Advances in heterocyclic chemistry*. New York [etc.]: Academic Press, 1963–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2019–) *Russian chemical bulletin* =. New York: Consultants Bureau, cop. 1993–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2013–) *The scientific world journal*. Boynton Beach (FL): Scientific World, 2001–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2000–) *Targets in heterocyclic systems chemistry and properties*. Roma: Società Chimica Italiana.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2006–) *Trends in Heterocyclic Chemistry*. Trivandrum: Research Trends.

Stanovnik B. (ur. 2010–, član ur. sveta 2010–) *ARKIVOC*. Gainesville: Arkat USA Inc., 2000–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 1985–) *Croatica chimica acta*. Zagreb: The Croatian Chemical Society, 1956–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2011–) *International journal of organic chemistry*. Irvine, CA: Scientific Research Pub., 2011–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 1997–) *Journal of heterocyclic chemistry*. Provo, Utah, etc.: HeteroCorporation.

Stanovnik B. (član ur. odbora 2014–) *Journal of the Turkish Chemical Society*. Section A, Chemistry. Harbiye-Istanbul: Turkish Chemical Society, 2014–.

Stanovnik B. (član ur. odbora 1998–) *Molecules*. Basel: MDPI, 1996–.

Franc Strle

Strle F. et al.: Colocalization of radicular pain and erythema migrans in patients with Bannwarth syndrome suggests a direct spread of borrelia into the

- central nervous system. *Clinical Infectious Diseases*. 2022, vol. 75, iss. 1, str. 81–87. DOI: 10.1093/cid/ciab867.
- Strle F. et al.: Clinical and laboratory characteristics and outcome of illness caused by tick-borne encephalitis virus without central nervous system involvement. *Emerging Infectious Diseases*. 2022, vol. 28, iss. 2, str. 291–301. DOI: 10.3201/eid2802.211661.
- Strle F. et al.: Unique clinical, immune, and genetic signature in patients with borrelial meningoradiculoneuritis. *Emerging Infectious Diseases*. 2022, vol. 28, iss. 4, str. 766–776. DOI: 10.3201/eid2804.211831.
- Strle F. et al.: Comparison of laboratory and immune characteristics of the initial and second phase of tick-borne encephalitis. *Emerging Microbes & Infections*. 2022, vol. 11, iss. 1, str. 1647–1656. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/22221751.2022.2086070>, DOI: 10.1080/22221751.2022.2086070.
- Strle F. et al.: Rapid viral testing and antibiotic prescription in febrile children with respiratory symptoms visiting emergency departments in Europe. *The Pediatric Infectious Disease Journal*. 2022, vol. 41, iss. 1, str. 39–44. DOI: 10.1097/INF.0000000000003326.
- Strle F. et al.: Complete genome sequencing of tick-borne encephalitis virus directly from clinical samples : comparison of shotgun metagenomic and targeted amplicon-based sequencing. *Viruses*. 2022, vol. 14, iss. 6, str. 1–16. https://mdpi-res.com/d_attachment/viruses/viruses-14-01267/article_deploy/viruses-14-01267-v2.pdf?version=1655111790, DOI: 10.3390/v14061267.
- Strle F. et al.: Lyme disease in humans. *Current Issues in Molecular Biology*. 2022, vol. 42, str. 333–384. DOI: 10.21775/cimb.042.333.
- Strle F., Wormser G. P.: Early Lyme disease (erythema migrans) and its mimics (Southern tick-associated rash illness and Tick-associated rash illness). *Infectious Disease Clinics of North America*. 2022, vol. 36, iss. 3, str. 523–539. DOI: 10.1016/j.idc.2022.03.005.
- Strle F. et al.: Recommendations to improve tick-borne encephalitis surveillance and vaccine uptake in Europe. *Microorganisms*. 2022, vol. 10, iss. 7, str. 1–16. <https://www.mdpi.com/2076-2607/10/7/1283>, DOI: 10.3390/microorganisms10071283. Maraspin-Čarman V., Strle F.: Borrelial lymphocytoma. *Wiener Klinische Wochenschrift*. 2022, vol. 134, iss. , str. 1-13. DOI: 10.1007/s00508-022-02064-5.
- Strle F. et al.: Obituary: Univ.-Professor Dr. Gerold Stanek (1946-2022). *Ticks and tick-borne diseases*. 2022, vol. 13, iss. 6, str. 1–2. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877959X22002102?via%3Dihub>, DOI: 10.1016/j.ttbdis.2022.102108.
- Tomažič J., Strle F. (avtorja, ur.): *Infekcijske bolezni*. 2. izd. Ljubljana: Združenje za infektologijo, Slovensko zdravniško društvo, 2022. XXI, 659 str.

Saša Svetina

Božič B., Svetina S.: Membrane localization of Piezo1 in the context of its role in the regulation of red blood cell volume. *Frontiers in physiology*, 2022, vol. 13, članek št. 879038, str. 1–8.

Alenka Šelih

OBJAVE

Šelih A., Cotič D.: V: Šterbenc Svetina B. (ur.). *Novi Slovenski biografski leksikon*. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC. 2022, zv. 4: c, str. 290–291. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1022530/>.

Šelih A.: Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v Sloveniji : pogled na zgodovinski razvoj. V: Šelih A, Mihelj Plesničar M., Ambrož M. (ur.): *Odzivanje na spolno kriminaliteto : modeli, spreminjanje in družbeni kontekst*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, 2022. Str. 13–22, 179,187. Razprave, 40.

Šelih A. et al.: Predgovor. V: Šelih A., Mihelj Plesničar M., Ambrož M. (ur.). *Odzivanje na spolno kriminaliteto : modeli, spreminjanje in družbeni kontekst*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, 2022. Str. 7–9. Razprave, 40.

Šelih A.: V spomin akademiku Jožetu Mencingerju. *Pravnik : revija za pravno teorijo in prakso*. 2022, letn. 77, št. 1/2, str. 79–80.

DRUGO

Šelih A., Mihelj Plesničar M., Ambrož M (ur): *Odzivanje na spolno kriminaliteto : modeli, spreminjanje in družbeni kontekst*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, 2022. 208 str. Razprave, 40.

Šelih A. (članica ur. sveta 2004–) *European journal of criminology : journal of the European Society of Criminology*. London: Sage, 2004–.

Šelih A. (članica ur. odbora 1984–) *Pravnik : revija za pravno teorijo in prakso*. Ljubljana: Zveza društev pravnikov Slovenije, 1953–.

Nina Šenk Kosem

IZVEDBE V LETU 2022

Šenk N.: Stal sem obotavljivo... za solo akordeon. Mirko Jevtović – akordeon. Koncertni atelje DSS, Ljubljana, 9. 3. 2022.

Šenk N.: Chant za godalni orkester. Orchestre de Caen, Léo Warynski – dirigent. 40. festival Aspects des musiques d'aujourd'hui, 15. 3. 2022.

Šenk N.: T.E.R.R.A. za flavto, violončelo in harfo. Trio Salzedo. 40. festival Aspects des musiques d'aujourd'hui, 20. 3. 2022.

Šenk N.: Recitativo & Allegro za klarinet in klavir. Salome Roth-Bol, klarinet; Maveva Becu, klavir 40. festival Aspects des musiques d'aujourd'hui, 20. 3. 2022.

- Šenk N.: Scratch za altovski saksofon in kahon. Ansambel S3 Córdoba. Conservatorio Superior de Música "Rafael Orozco", Španija, 24. 3. 2022.
- Šenk N.: ...da kehrte die Ruhe ein... version II za trio viol (krstna izvedba, naročilo Tria Estatico). Trio Estatico, Amstelkerk, Amsterdam, 3. 4. 2022.
- Šenk N.: Impetus za alt saksofon in klavir. Kenneth Tse, alt saksofon; Casey Dierlam Tse, klavir. Zurich Saxfest 2022, Zürich, Švica, 5. 4. 2022.
- Šenk N.: One's Song. Ensemble Reconcil. Reaktor, Dunaj, Avstrija, 5. 4. 2022.
- Šenk N.: Spreminjanje za orkester. Orchestre de la Suisse Romande, Peter Eötvös, dirigent. Victoria Hall, Ženeva, 6. 4. 2022.
- Šenk N.: to see a world in a grain of sand za godalni kvartet (krstna izvedba, naročilo festivala) Godalni kvartet Arditti. Wittener Tage für neue Kammermusik, Witten, Nemčija, 6. 5. 2022.
- Šenk N.: to see a world in a grain of sand (prva izvedba v Sloveniji). Godalni kvartet Dissonance. Ljubljana Festival, 11. 8. 2022.
- Šenk N.: Elements za orkester. Norlandsoperans Symphonic Orchestra, Henrik Schaefer, dirigent. Norlandsoperan Umeå Concerthall, Švedska, 6. 10. 2022.
- Šenk N.: Phases of Water. Aslan Ensemble. Festival Mixtur, Barcelona, Španija, 8. 10. 2022.
- Šenk N.: Po jezeru / On the lake. Fabrice Jünger, flavta in elektronika. Festival Musiques Démesurées, 5. 11. 2022.
- Šenk N.: The Ugly Duckling Suite. Eisler Brass, Jeroen Berwaerts. Hochschule für Musik Hanns Eisler, 12. 11. 2022.
- Šenk N.: Shadows of Stillness za orkester. Simfonični orkester RTV Slovenija, dirigent: Ville Matvejeff. Kromatika, Cankarjev dom, 17. 11. 2022.
- Šenk N.: Phases of water. 30.11.2022 Mednarodna dejavnost DSS, Akademija za glasbo, Palača Kazina, Ljubljana. Stockholm Saxophone Quartet. Mednarodna dejavnost DSS, Akademija za glasbo, Palača Kazina, Ljubljana, 30. 11. 2022.
- Šenk N.: Movimento fluido. Matej Grahek, altovska flavta; Sae Lee, klavir; Milan Hudnik, čelo. Trieste Prima, Museo Revoltella, Trst, 2. 12. 2022.
- Šenk N.: Movimento fluido. Matej Grahek, altovska flavta; Sae Lee, klavir; Milan Hudnik, čelo. Auditorium di Povoletto, Povoletto, Videm, 3. 12. 2022.
- Šenk N.: Baca. Saiko Ishida, flavta; István Kohán, klarinet; Reine Takano, harfa; Tatsuki Narita, violina; Saori Nakazawa, violina; Yuko Hara, viola; Fumie Kato, čelo. Kioi Hall, Tokyo, 21. 12. 2022.

Jožica Škofic

OBJAVI

- Škofic J.: Živalski apelativi in hišna imena na Gorenjskem. V: Todorović S., Baloh B. (ur.). *Kontaktna dialektologija na območju med Alpami in Jadranom: v spomin akademiku Goranu Filipiju*. Koper: Libris, 2022. Str. 273–284.

Posvet o demografskih razmerah / *The conference on demographic changes*

Akad. Jože Pirjevec je predstavil svojo knjigo *Glossae*. / *Acad. Jože Pirjevec presented his book Glossae.*

Ob 70. obletnici smrti akad. Frana Ramovša je delegacija SAZU položila venec na njegov grob. / *On the 70th anniversary of the passing of Acad. Fran Ramovš, the SASA delegation laid a wreath to his grave.*

Dopisni član prof. dr. Roberto Merletti je pred nastopnim predavanjem prejel člansko diplomo. / *Before his inaugural lecture, Prof. Dr. Roberto Merletti received the SASA membership charter.*

Simpozij o akad. Stanku Kristlu / *Symposium on Acad. Stanko Kristl*

Na SAZU je predaval dr. Max Diesenberger z Inštituta za srednjeveške raziskave pri Avstrijski akademiji znanosti. / *Dr. Max Diesenberger from the Institute for Medieval Research at the Austrian Academy of Sciences lectured at the SASA.*

Simpozij, posvečen akad. Janezu Stanoniku / *A symposium in memory of Acad. Janez Stanonik*

Nastopno predavanje dopisne članice Marije Kozar - Mukič / *Inaugural lecture of Corresponding Member Marija Kozar-Mukič*

Škofic J.: Tradicionalni poklici gorenjskega podeželja kot motivacija narečnih hišnih imen. V: Jesenšek M. (ur.). *Narečno besedje slovenskega jezika: v spomin na akademikinjo Zinko Zorko*. Mednarodna knjižna zbirka Zora, 148. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 132–153, 281, 286.

DRUGO

Škofic J.: vodja simpozija 4. *Slovenski dialektološki posvet (22.–23. 9. 2022)*. *Ramovšev teden, 20.–23. 9. 2022*, Ljubljana: ISJFR ZRC SAZU, Filozofska fakulteta.

Referati na konferencah

Škofic J.: Ramovšev Slovenski lingvistični atlas: pred izidom SLA 3. Ljubljana: 4. *Slovenski dialektološki posvet, 22. 9. 2023*.

Škofic J.: Dialektološke poti Zinke Zorko: kraji, metode, spoznanja. Selnica ob Dravi: *Prvi Dnevi akademikinje Zinke Zorko: Zinka Zorko in raziskovanje slovenskih narečij, 15. 10. 2022*.

Škofic J.: Ramovševa Dialektološka karta slovenskega jezika in njene naslednice. Ljubljana, SAZU: *Ramovšev simpozij, 21. 9. 2022*.

Škofic J.: *Interaktivni atlas slovenskih narečij (i-SLA): od ideje do nove podatkovne zbirke*. Sarajevo, ANUBiH (prek videopovezave): Leksikografski postopak u različitim tipovima referentnih djela, 28. 5. 2022.

Peter Štih

OBJAVE

Štih P.: *Der heilige Maximilian von Celeia, die Maximilianszelle und die Anfänge der Karantanenmission*, Mittheilungen der Gesellschaft für Salzburger Landeskunde 160/61 (2020/21), str. 39–58 (objavljeno 2022).

Štih P.: *Pokristjanjevanje v karolinški Panoniji med pričakovanji in stvarnostjo*, Cedilnik A., Lovenjak M. (ur.), Na obzorju novega. Območje severnega Jadrana ter vzhodnoalpski in balkansko-podonavski prostor v obdobju pozne antike in zgodnjega srednjega veka. Posvečeno Rajku Bratožu ob njegovi sedemdesetletnici (Ljubljana 2022), str. 339–365.

Štih P.: *Pippin, Istrien und die Welt östlich von Italien*, Giuseppe Albertoni e Francesco Borri (a cura di), *Spes Italiae : il regno di Pipino, i Carolingi e l'Italia (781-810)*. (Haut Moyen âge, vol. 44, Turnhout: Brepols, 2022), str. 111–129.

Štih P. et al.: *Temelji slovenstva* (Ljubljana: Cankarjeva založba, 2022, 2. ponatis nebibliofilske izdaje), 353 str.

Štih P.: *Handbuch zur Geschichte Südosteuropas. Bd. 1 (2019), 2 (2021)*, ocena, *Zgodovinski časopis* 76, 2022, str. 256–257.

Štih P.: Nagovor predsednika SAZU, Novak A., Pavčnik M. (ur.), *Pravne panoge in metodologija razlage prave* (Zbirka pravna obzorja 58, Ljubljana 2022), str. 13–16.

Štih P.: Nagovor predsednika SAZU na simpoziju ob 150-letnici rojstva Antona Korošca, Sveti Jurij ob Ščavnici, 14. maja 2022), *Časopis za zgodovino in narodopisje* 93 (= n. v. 58), zv. 2/3, 2022, 152–153.

DRUGO

Štih P.: *Die Rolle Karantaniens, der Herzogseinsetzung und des Fürstensteins in der Geschichtsvorstellung der Slowenen*, predavanje, 2. Klagenfurt Mitteleltergespräche, Universität Klagenfurt/Celovec, 24. 6. 2022.

Štih P.: *Fran Ramovš in Slovenska akademija znanosti in umetnosti*, predavanje, Ramovšev simpozij, Ljubljana, SAZU, 21. 9. 2022.

Štih P. (odg. ur. 2000–) *Zgodovinski časopis : glasilo Zveze zgodovinskih društev Slovenije*.

Štih P. (odg. ur. 2000–) *Zbirka Zgodovinskega časopisa*.

Štih P. (član ur. odbora 2019–) *Atti*. Centro di ricerche storiche, Rovigno.

Štih P. (član ur. odbora 1993–) *Goriški letnik : zbornik Goriškega muzeja*.

Štih P. (član uredniškega odbora, 2011–) *Radovi*. Zavod za hrvatsku povijest.

Štih P. (član ur. odbora 2001–) *Studia Historica Slovenica : časopis za humanistične in družboslovne študije*.

Štih P. (član ur. odbora 2022–) *Mitteilungen des Instituts für für österreichische Geschichtsforschung*.

Biba Teržan

OBJAVE

Teržan B.: Svetolucijska halštatska kulturna skupina. Uvodnik in kratek oris/ The Sveta Lucija Hallstatt cultural group. An introduction and brief outline. V: *Arheološki vestnik* 73, 2022, 347–396; DOI: <https://doi.org/10.3986/AV.73.10>; CC BY-NC-SA 4.0.

Teržan B.: Bronaste situle z Mosta na Soči in situlska umetnost/ Bronze Situlae from Most na Soči and Situla Art. *Goriški letnik* 46, 2022, 11–33.

Teržan B.: Female costume from the Early Iron Age period at Glasinac in the heart of Western Balkans/ Ženska nošnja ranog željeznog doba na Glasincu. V: *Godišnjak/ Jahrbuch* 50, Centar za balkanološka ispitivanja ANU BiH (Sarajevo 2021) 43–66; DOI: 10.5644/Godisnjak. CBI. ANU BiH – 50.149

Teržan B. et al.: Grobni tumuli na Mušegu/ Mon Segó – nekropola gradine Monkodonja/ Grabhügel auf dem Mušego/ Mon Segó – Nekropole von der Gradina Monkodonja. V: B. Teržan, K. Mihovilić (ur.), *Monkodonja. Istraživanje protourbanog naselja brončanog doba Istre. Knjiga 4 – Mušego / Mon Segó, grobni tumuli – nekropola gradine Monkodonja i brončanodobni tumuli Istre/ Monkodonja. Forschungen zu einer protourbanen Siedlung der Bronzezeit Istriens. Teil 4 – Mušego / Mon Segó, Grabhügel – eine Nekropole von der Gradina Monkodonja und die bronzezeitlichen Grabhügel Istriens. Monografije i katalogi* 37, *Arheološki muzej Istre* (Pula 2022) 33–78.

Teržan B. et al.: Radiokarbonsko datiranje triju tumula na Mušegu/ Radiokarbondatierungen der drei Tumuli von Mušego. V: Teržan B., Mihovilić K. (ur.), Monkodonja. Istraživanje protourbanog naselja brončanog doba Istre. Knjiga 4 – Mušego / Mon Segò, grobni tumuli – nekropola gradine Monkodonja i brončanodobni tumuli Istre/ Monkodonja. Forschungen zu einer protourbanen Siedlung der Bronzezeit Istriens. Teil 4 – Mušego / Mon Segò, Grabhügel – eine Nekropole von der Gradina Monkodonja und die bronzezeitlichen Grabhügel Istriens. Monografije i katalogi 37, Arheološki muzej Istre (Pula 2022) 173-179.

Mihovilić K., Teržan B.: Brončanodobne nekropole u Istri – Oblici grobova, ukopi i grobni prilozi / Bronzezeitliche Nekropolen in Istrien – Grabformen, Bestattungsart und Grabbeigaben; Usporedba s tumulima u susjednim regijama/ Tumuli in den Nachbarregionen im Vergleich; Brončanodobni grobni običaji kao komplementarna slika sustava naselja u Istri – Sašetak / Bronzezeitliche Bestattungssitten als komplementäres Bild zum Siedlungswesen in Istrien – Zusammenfassung / Bronze Age Burial Customs: a complementary Image to the settlements in Istria – Summary / Complementarità delle usanze funebri al quadro d'insieme del sistema insediativo istriano nell'età del bronzo – sintesi. V: Teržan B., Mihovilić K. (ur.), Monkodonja. Istraživanje protourbanog naselja brončanog doba Istre. Knjiga 4 – Mušego / Mon Segò, grobni tumuli – nekropola gradine Monkodonja i brončanodobni tumuli Istre/ Monkodonja. Forschungen zu einer protourbanen Siedlung der Bronzezeit Istriens. Teil 4 – Mušego / Mon Segò, Grabhügel – eine Nekropole von der Gradina Monkodonja und die bronzezeitlichen Grabhügel Istriens. Monografije i katalogi 37, Arheološki muzej Istre (Pula 2022) 285–325, 347–375, 377–412.

DRUGO

Teržan B., K. Mihovilić (urednici), Monkodonja. Istraživanje protourbanog naselja brončanog doba Istre. Knjiga 4 – Mušego / Mon Segò, grobni tumuli – nekropola gradine Monkodonja i brončanodobni tumuli Istre/ Monkodonja. Forschungen zu einer protourbanen Siedlung der Bronzezeit Istriens. Teil 4 – Mušego / Mon Segò, Grabhügel – eine Nekropole von der Gradina Monkodonja und die bronzezeitlichen Grabhügel Istriens. Monografije i katalogi 37, Arheološki muzej Istre (Pula 2022) 419 str.

Teržan B. (članica ur. odbora od 2007–) *Archaeologia Adriatica*, Sveučilište Zadar.

Teržan B. (članica ur. odbora od 1993–) *Arheološki vestnik*, SAZU, ZRC Inštitut za arheologijo.

Teržan B. (članica ur. odbora od 2015–) *Histria Archaeologica*, Arheološki muzej Istre, Pula.

Teržan B. (članica ur. odbora od 1994–) *Katalogi in monografije*, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana.

Marko Topič

OBJAVE

- Topič M. et al.: Analysis and optimization of light outcoupling in OLEDs with different emitting dipole orientations. V: Reineke S., Vandewal K., Maes W. (ur.). *Organic electronics and photonics : fundamentals and devices III* : 3–7 April 2022 : Strasbourg, France : 9–20 May 2022, online. [Bellingham]: SPIE, cop. 2022. 1214903, str. 1–8. Proceedings of SPIE, vol. 12149. <https://doi.org/10.1117/12.2624369>, DOI: 10.1117/12.2624369.
- Topič M. et al.: Analysis of effects of dangling-bond defects in doped a-Si:H layers in heterojunction silicon solar cells with different electron affinities of ITO contacts = Numerična analiza učinkov defektov bingljajočih vezi v dopiranih plasteh iz a-Si:H v heterospojnih silicijevih sončnih celicah s kontakti ITO z različnimi elektronskimi afinitetami. *Informacije MIDEM : časopis za mikroelektroniko, elektronske sestavne dele in materiale*. 2022, vol. 52, no. 2, str. 129–142. [http://www.midem-drustvo.si/Journal%20papers/MIDEM_52\(2022\)2p129.pdf](http://www.midem-drustvo.si/Journal%20papers/MIDEM_52(2022)2p129.pdf), DOI: 10.33180/InfMIDEM2022.206.
- Topič M. et al.: Are perovskite solar cell potential-induced degradation proof?. *Solar RRL*. 2022, vol. 6, issue 2, str. 2100815-1–2100815-10. DOI: 10.1002/solr.202100815.
- Topič M. et al.: Characterisation of silicon waveguides in photonic integrated circuits. V: Rojac T., Otoničar M. (ur.). *57th International Conference on Microelectronics, Devices and Materials & The Workshop on Energy Harvesting: Materials and Applications : conference 2022 : proceedings : September 14 - September 16 2022, Maribor, Slovenia*. Ljubljana: MIDEM - Society for Microelectronics, Electronic Components and Materials, 2022. Str. 14–15.
- Topič M. et al.: Cut out for efficiency : a detailed LBIC study of edge recombination in cut-cell silicon photovoltaics. V: Scognamiglio A. (ur.). *8th World Conference on Photovoltaic Energy Conversion : proceedings of the international conference : 26 September - 30 September 2022*. München: WIP, cop. 2022. Str. 165–168. <https://www.eupvsec-proceedings.com/proceedings?paper=51678>, DOI: 10.4229/WCPEC-82022-1DV.4.7.
- Topič M. et al.: Benjamin. Detailed luminescence modelling in high-efficiency solar cells for precise calibration of spatially resolved characterisation methods : a bottom-up opto-electrical approach. *Solar energy materials and solar cells*. [Print ed.]. Dec. 2022, vol. 248, 111990, str. 1–11, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S092702482200407X?via%3Dihub>, DOI: 10.1016/j.solmat.2022.111990.
- Topič M. et al.: Energy yield of perovskite solar cells : influence of location, orientation, and external light management. *Solar energy materials and solar cells*. [Print ed.]. Jan. 2022, vol. 234, 111421, str. 1–9. <https://www>.

sciencedirect.com/science/article/pii/S0927024821004633, DOI: 10.1016/j.solmat.2021.111421.

- Topič M. et al.: High extinction ratio and an ultra-broadband polarization beam splitter in silicon integrated photonics by employing an all-dielectric metamaterial cladding. *Optics express*. 19 Dec. 2022, vol. 30, no. 26, str. 46693–46709. <https://opg.optica.org/oe/fulltext.cfm?uri=oe-30-26-46693&id=522809>, DOI: 10.1364/OE.476333.
- Topič M. et al.: High-throughput aging system for parallel maximum power point tracking of perovskite solar cells. *Energy technology*. 2022, iss. 6, 2200234, str. 1–11, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/ente.202200234>, DOI: 10.1002/ente.202200234.
- Topič M. et al.: Improving stability of FACs perovskite solar cell using PEIE as a nucleation layer for SnO₂. V: Rojac T., Otoničar M. (ur.). *57th International Conference on Microelectronics, Devices and Materials & The Workshop on Energy Harvesting: Materials and Applications : conference 2022 : proceedings : September 14 - September 16 2022, Maribor, Slovenia*. Ljubljana: MIDEM - Society for Microelectronics, Electronic Components and Materials, 2022. Str. 27–30.
- Topič M. et al.: Influence of SnO₂ electron transport layer thickness on performance of perovskite solar cell. V: Rojac T., Otoničar M. (ur.). *57th International Conference on Microelectronics, Devices and Materials & The Workshop on Energy Harvesting: Materials and Applications : conference 2022 : proceedings : September 14 - September 16 2022, Maribor, Slovenia*. Ljubljana: MIDEM - Society for Microelectronics, Electronic Components and Materials, 2022. Str. 31–34.
- Topič M. et al.: Insights into cut-edges of SHJ solar cells by EL and LBIC characterization. V: Scognamiglio, A. (ur.). *8th World Conference on Photovoltaic Energy Conversion : proceedings of the international conference : 26 September - 30 September 2022*. München: WIP, cop. 2022. Str. 63–66. <https://www.eupvsec-proceedings.com/proceedings?paper=50833>, DOI: 10.4229/WCPEC-82022-1BO.4.6.
- Topič M. et al.: Kvantno taljenje domen v kvantnem žarilniku. V: Osterman N., Lengar I. (ur.). *12. konferenca fizikov v osnovnih raziskavah : zbornik povzetkov : Terme Čatež, 11. november 2022*. V Ljubljani: Fakulteta za matematiko in fiziko, 2022. Str. [80].
- Topič M. et al.: Low-cost strategy for processing hierarchical surface textures on PET foils with modified wetting behavior and increased outcoupling efficiency for OLEDs. V: Watanabe A., Kling R. (ur.). *Laser-based Micro- and Nanoprocessing XVI : SPIE LASE : 22 January - 28 February 2022 : San Francisco, California, United States*. [Bellingham]: SPIE, cop. 2022. 119890s, str. 1–9, ilustr. Proceedings of SPIE, vol. 11989. <https://doi.org/10.1117/12.2609350>, DOI: 10.1117/12.2609350.

- Topič M. et al.: Modelling and characterisation of silicon waveguides in photonic integrated circuits. V: *2022 International Conference on Numerical Simulation of Optoelectronic Devices (NUSOD) : 12-16 Sept. 2022*. Danvers: IEEE Xplore, 2022. Str. 37–38. Proceedings of the ... International Conference on Numerical Simulation of Optoelectronic Devices (Online). <https://ieeexplore.ieee.org/document/9894767>, DOI: 10.1109/NUSOD54938.2022.9894767.
- Topič M. et al.: Monolithically integrated optical interference and absorption filters on thin film amorphous silicon photosensors for biological detection. *Sensors and actuators. B, Chemical*. 1 Apr. 2022, vol. 356, 131330, str. 1–11. DOI: 10.1016/j.snb.2021.131330.
- Topič M. et al.: Optical simulation study of perovskite/CIGS tandem solar cells with reduced graphene oxide layers. *Frontiers in photonics*. 2022, vol. 3, 888486, str. 1–12, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fphot.2022.888486/full>, DOI: 10.3389/fphot.2022.888486.
- Topič M. et al.: Optimization study of all-dielectric metamaterial cladding for increased integration density of PIC. V: Baets R. G., O'Brien P., Vivien L. (ur.). *Integrated Photonics Platforms II : 3-7 April 2022 : Strasbourg, France : 9-20 May 2022 : online*. [Bellingham]: SPIE, cop. 2022. 121480b, str. 1–5. Proceedings of SPIE, vol. 12148. https://spie.org/Publications/Proceedings/Paper/10.1117/12.2624433?origin_id=x4325&start_volume_number=12100, DOI: 10.1117/12.2624433.
- Topič M. et al.: Performance of PV systems in Slovenia with the help of typical daily profiles and automatic detection of orientation and inclination angles. *Solar energy*. [Print ed.]. 1 Apr. 2022, vol. 236, str. 870–878. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0038092X22002250>, DOI: 10.1016/j.solener.2022.03.059.
- Topič M. et al.: Perovskite/CIGS tandem solar cells : from certified 24.2% toward 30% and beyond. *ACS energy letters*. Apr. 2022, vol. 7, iss. 4, str. 1298–1307. <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acsenerylett.2c00274>, DOI: 10.1021/acsenerylett.2c00274.
- Topič M. et al.: Photovoltaics modules and systems monitoring within HighLite H2020 Project. V: Scognamiglio A. (ur.). *8th World Conference on Photovoltaic Energy Conversion : proceedings of the international conference : 26 September - 30 September 2022*. München: WIP, cop. 2022. Str. 1099–1104. <https://www.eupvsec-proceedings.com/proceedings?fulltext=bokalic&paper=51687>, DOI: 10.4229/WCPEC-82022-4DO.3.5.
- Topič M. et al.: Quantum domain melting in a quantum annealer. V: *NQW : Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Ambrož, Krvavec, December 11-15, 2022*. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 7. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.

- Topič M. et al.: A simulation study of temperature effects on performance parameters of silicon heterojunction solar cells with different ITO/a-Si:H selective contacts. *Opto-electronics review*. 2022, iss. 1, e140557, str. 1–13, <https://journals.pan.pl/dlibra/publication/140557/edition/122471/content>, DOI: 10.24425/opelre.2022.140557.
- Topič M. et al.: Towards high density photonic integrated circuits by using all-dielectric metamaterials. V: Rojac T., Otoničar M. (ur.). *57th International Conference on Microelectronics, Devices and Materials & The Workshop on Energy Harvesting: Materials and Applications : conference 2022 : proceedings : September 14 - September 16 2022, Maribor, Slovenia*. Ljubljana: MIDEM - Society for Microelectronics, Electronic Components and Materials, 2022. Str. 11–13.
- Topič M. et al.: Visualisation of topology of a metastable domain state in 1T-TaS₂1T-TaS₂. V: NQW : *Nonequilibrium Quantum Workshop : book of abstracts : Ambrož, Krvavec, December 11-15, 2022*. [S. l.: s. n., 2022]. Str. 8. https://nqw.ijs.si/wp-content/uploads/2022/12/abstracts_Krvavec_2022-1.pdf.

DRUGO

- Topič M.: *European SRIA for PV in context of European Green Deal : vabljeno predavanje na Università degli Studi di Roma Tor Vergata, 12. 7. 2022*.
- Topič M.: *Fit for 55%, climate neutrality & technology sovereignty - European SRIA for Photovoltaics and Slovenian R&D contribution : vabljeno predavanje na Imperial College London, 26. 8. 2022*.
- Topič M. et al.: Highly-efficient perovskite/CIGS tandem solar cells with optical optimization for 30% efficiency and high energy yield. V: *TandemPV : international workshop : May 30 - June 1, 2022, Freiburg, Germany, hybrid*. [S. l.: s. n.], 2022, 1 spletni vir. <https://tandempv.conexio-pse.de/internal-area>.
- Topič M.: *R&D activities in photovoltaics at the University of Ljubljana : vabljeno predavanje na Dipartimento di Ingegneria Elettronica, Università degli Studi di Roma Tor Vergata, 12. 7. 2022*.
- Topič M.: *The role of PV in European green deal and energy mix : keynote : Symposium Perspectives on PV Integration : State-of-the-art Technology and Applications : The Green Village at the Delft University of Technology, May 13, 2022*.
- Topič M.: *Shaping Europe's energy future with photovoltaics : Netherlands Organisation for Applied Scientific Research (TNO), Symposium 40 years of Solar Energy, keynotes program, 12 May 2022*. <https://www.youtube.com/watch?v=fPixrowwHjU>.
- Topič M. (ur.) *Book of abstracts : Euroreg-PV 2022 : 16th - 17th June 2022 : Ljubljana, Slovenia*. Ljubljana: Faculty of Electrical Engineering, Laboratory of Photovoltaics and Optoelectronics, 2022. 1 spletni vir (36 str).
- Topič M. (gl. in odg. ur. 2011–, član ur. odbora 2003–2011) *Informacije MIDEM : časopis za mikroelektroniko, elektronske sestavne dele in materiale*. Ljublja-

na: Strokovno društvo za mikroelektroniko, elektronske sestavne dele in materiale, 1986–.

Topič M. (član ur. odbora 2018–) *Materials*. Basel: Molecular Diversity Preservation International, 2008–.

Topič M. (član ur. odbora 2008–) *The open fuels & energy science journal*. Hilversum: Bentham Science Publishers, 2008–.

Topič M. (član ur. odbora 2012–) *The scientific world journal*. Boynton Beach (FL): Scientific World, 2001–.

Topič M.: (član ur. odbora 2017–) *Solar RRL*. Weinheim: WILEY-VCH, 2017–.

Drago Tršar

SKUPINSKE RAZSTAVE

Skupinska razstavo slovenskih in japonskih umetnikov ob 30. obletnici vzpostavitve diplomatski odnosov med Republiko Slovenijo in Japonsko, Meštna hiša, junij 2022.

Likovniki akademiki v Galeriji Prešernovih nagrajencev Kranj, 2022.

Skupinska razstava umetnikov, ki so bivali v Švicariji, 2022.

Vito Turk

OBJAVI

Turk V. et al.: Theranostic applications of an ultra-sensitive and magnetic resonance contrast agent based on Cobalt ferritespinel nanoparticles. *Cancers*, 2022, vol. 14, no. 16, str. -4026-1–4026-14, doi:10.3390/cancers14164026.

Turk V.: Beseda predsednika MPŠ. V: Novak R. (ur.) et al. 14. študentska konferenca Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana = 14th Jožef Stefan International Postgraduate School Students' Conference : knjiga povzetkov = book of abstracts : 1. - 3. junij 2022, Kamnik, Slovenia = 1st - 3rd June, 2022, Kamnik, Slovenia. Ljubljana: Jožef Stefan Institute: Jožef Stefan International Postgraduate School. 2022, str. 10–11, http://ipssc.mps.si/Book_of_Abstracts.pdf.

DRUGO

Turk V. (član ur. odbora 2004–) *Biochimica et biophysica acta, Proteins and proteomics*. Amsterdam [etc.]: Elsevier, 2002–.

Turk V. (član ur. odbora 2001–) *Current protein and peptide science*. Hilversum: Bentham Science Publishers.

Tomo Virk

Virk T.: *Književnost i etika*. Zagreb: Vlastita naklada K. Premur; Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljni: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2022. 268 str.

Virk T.: *Pod Prešernovom glavom : slovenska književnost i društvene promjene : nacionalna država, demokratizacija i tranzicijska raskrižja*. Zagreb: Na-

klada »Lara«; Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2022. 367 str.

Virk T.: *Zakaj je literatura pomembna*. Ljubljana: Literarno-umetniško društvo Literatura, 2022. 162 str. Zbirka Novi pristopi, 85.

Virk T.: Towards a bi-polar typology of Slovenian mountaineering literature = W kierunku dwubiegunowej typologii literatury górskiej autorstwa słoweńskich wspinaczy. *Slavica Tergestina*. 2022, letn. 28, št. 1, str. 176-198. <http://hdl.handle.net/10077/33712>, DOI: 10.13137/2283-5482/33712.

Virk T.: Kafka Maxa Broda. V: Brod M. *Franz Kafka : biografija*. Ljubljana: Literarno-umetniško društvo Literatura, 2022. Str. 259–274. Zbirka Labirinti, 60.

Brod M.: *Franz Kafka : biografija*. Prevedel Virk T.. Ljubljana: Literarno-umetniško društvo Literatura, 2022. 274 str. Zbirka Labirinti, 60.

Peter Vodopivec

Vodopivec P.: Die Habsburgermonarchie in der slowenischen Geschichtsschreibung. V: Winckelbauer T. (ur.) *Die Habsburgermonarchie (1526-1918) als Gegenstand der modernen Historiographie, Veröffentlichungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung, Band 78*, Böhlau Verlag, Wien 2022, str. 200–210.

Vodopivec P.: Anton Korošec, Slovenska ljudska stranka in Bolgari, *Časopis za zgodovino in narodopisje*, Nova vrsta 58, Maribor 2022, št. 2–3, str. 66–83.

Vodopivec P.: Gustav Tönnies, i suoi discendenti e le tensioni tra i Tedeschi e gli Sloveni. V: *Il secolo della famiglia Tönnies, Storia e patrimonio tecnico*, A cura di Žarko Lazarvić, Milanka e Stojan Jakopič, Lubiana 2022, str. 33–48.

Vodopivec P.: Professor Shiba's Friendship with Slovene Historians, *The Electronic Journal of Central European Studies in Japan, Special Issue in the Memory of Professor Nobuhiro Shiba*, March 2022 (josai.ac.jp/jices/ejces/index.html).

Robert Zorec

VABLJENA PREDAVANJA

Zorec R.: FUTURE MEDICINES ARE PRECISION MEDICINES: personalized versus targeted medicines. Workshop, Expo 2020, Slovenian Pavillion, Dubai United Arab Emirates. 10. 2. 2022.

Zorec R.: Control of Membrane Fusion Pore Diameter Constriction and Widening. "Membrane Morphology/Membrane and Cytoskeletal Phenomena - Relation to Membrane Function" at the Biophysical Society 66th Annual Meeting, February 19-23; from 10:45 AM - 12:45 PM in South, Level Three, Room 301/302, Moscone Center, San Francisco, USA. 20. 2. 2022.

Zorec R.: Chair, Colloquium-07; Aerobic Glycolysis; Introduction; 52nd Annual Meeting of ANS American Neuroscience Society, April 10-14, 2022, Roanoke, Virginia, USA. 13. 4. 2022.

- Zorec R.: Moderator R. Zorec, Advanced Therapy Medical Products (ATMP). Visegrad Group Academies Forum 26 May, 2022; Palace of the Hungarian Academy of Sciences, Reading Room Budapest; Hungary. 26. 5. 2022.
- Zorec R.: Vesicle traffic in reactive astrocytes. Mediterranean Neuroscience Society 2022; Symposium S8: Glia-neuron glutamatergic interaction in health and disease (Chairs Y. Pankratov & C. Henneberger) 11.40-13.40 (Mare 2); Dubrovnik, Croatia. 30. 5. 2022.
- Zorec R.: Astrocyte Specific Remodeling of Plasmalemmal Cholesterol Composition by Ketamine: a New Mechanism of Antidepressant Action. Mediterranean Neuroscience Society 2022 Symposium: Rapid Acting Antidepressants—Not only NMDAR antagonism, Dubrovnik, Croatia. 1. 6. 2022.
- Zorec R.: Heterologous lysosomal fusion and the cell-based immunotherapy of prostate cancer. 21st ISCCB held at Hotel Hafen Hamburg, Symposium "Exocytosis Beyond Chromaffin Cell" (Chairs V. Parpura & R. Zorec), Hamburg, Germany. 10. 7. 2022.
- Zorec R.: Noradrenergic control of astroglial vesicle dynamics and metabolic excitation in health and disease: Toward Noradrenergic Hypothesis of Neurodegeneration. Symposium 8 8:30 10:00 Higher brain functions, astrocyte-neuron interactions, cognition and memory; 14th International Congress, ICBEM, October 24-28, Santa Fe, NM, USA. 26. 10. 2022.
- Zorec R.: From lysosomal fusion in electrofused cells to advanced cell-based immunotherapy of prostate cancer. 7th International Conference on Vaccines Research & Development, November 07-09, 2022 Boston, USA. 8. 11. 2022.
- Zorec R.: Precision Medicines in Neurology and Oncology: From lysosomal fusion in electrofused cells to advanced cell-based immunotherapy of prostate cancer. »Mencius Lecture«, Institute for Translational Medicine, College of Medicine Qingdao University, China November 16th, 2022 (8:30 CET via internet). 16. 11. 2022.

Mitja Zupančič

- Zupančič M.: Gozd : soustvarjalec kulturne dediščine. V: Kraigher H., Humar M. (ur.). *Gozd in les v času in prostoru : Znanstveno srečanje Gozd in les 2022 : Ljubljana, 25. maj 2022*. 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2022. Str. 7–9. *Studia Forestalia Slovenica*, 182. <https://dirros.openscience.si/IzpisGradiva.php?id=15112>.
- Zupančič M., Vreš B.: Ob stoletnici akademika Ernesta Mayerja. *Kamniški zbornik*. 2022, 26, str. 331–334.

Boštjan Žekš

- Žekš B. (intervjuvanec): Slovenščina se bo ohranila tudi pri vas, če bo Slovenija tako močna in bogata, da se bo splačalo biti Slovenec : pogovor z Boštjanom

Žekšom, svetovalcem predsednika Boruta Pahorja in bivšim ministrom na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu. Novi Matajur : tednik Slovencev videnske pokrajine. 14. dec. 2022, št. 48, str. 3.

Andreja Žele

OBJAVE

Žele A.: Glagolska prehodnost v slovenščini. *Jezikoslovni zapiski : zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*. 2022, 28, št. 1, str. 39–53.

Žele A.: Posamostaljenje oz. substantivizacija v slovenščini : v razmerju do konverzije in poenobesedenja. *Slovenski jezik - Slovene linguistic studies*. 2022, 14, str. 96–116.

Žele A.: Bohoričeva slovnica z vidika sodobne slovenske skladnje. V: Jesenšek M. (ur.). *Novi pogledi na Adama Bohoriča*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. Str. 229–241. Razprave, 26.

Žele A.: Vezljivost kot pomenskoskladenjska organizacijska zmožnost neglagolskih besed. V: Nikolovski G., Ulčnik N. (ur.). *Slavistična prepletanja 1*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 3–20.

Žele A.: Na robu kraškega mreženja slovstvene folklore. V: Stanonik M., Steenwijk H. (ur.). *Tra ricerca sul campo e studio a tavolino : contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov = Med terenom in kabinetom : ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega*. 1a ed. Padova: Cleup, 2022. Str. 159–167.

Snoj M., Žele A.: Merila za razločevanje med medmeti in členki. *Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*. 2022, letn. 70, št. 4, str. 557–572.

Uhlik M., Žele A.: Ubesedovanje načina v slovenščini, ruščini in štokavščini : podobnosti in razhajanja. *Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*. 2022, letn. 70, št. 3, str. 269–287.

Sicherl E., Žele A.: *Angleško-slovenski glosar jezikoslovnega izrazja*. 1. e-izd. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (157 str.)). 1. izd. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 157 str.

Uhlik M., Žele A.: *Rusko-slovenska skladnja : propozicijska in medpropozicijska razmerja*. 1. e-izd. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 1 spletni vir (1 datoteka PDF (190 str.)). Razprave FF. 1. izd. V Ljubljani: Založba Univerze, 2022. 190 str. Razprave FF.

DRUGO

Žele A., Kern B.: Multistage derivatives with the verbal word-formational bases in terms of morphotactics and semantics. V: *Slavic Linguistics Society 17. Program : Sapporo, September 19-21, 2022*. Sapporo: 2022. 2022, [1] str. <https://sites.google.com/elms.hokudai.ac.jp/sls2021/program>.

Uhlik M., Žele A.: Upotreba prisvojnih anafora u slovenačkom: svoj 'svoj' i lastni 'vlastit, sopstven'. V: Marić B., Milošević S. (ur.). *Slovenstvo i savremeni*

- svet : čovek, jezik, kultura : 60 skup slavista Srbije : knjiga sažetaka. Beograd: Slavističko društvo Srbije, 2022. Str. 101-102. http://slavistickodrurstvo.org.rs/pdf_dokumenti/2021/Zbornik%202022.pdf.
- Žele A.: *Valenca ali vezljivost kot osnova za tvorbo sporočil tudi v slovenščini : predavanje na Poletni šoli slovenskega jezika kot drugega in tujega jezika »Slovenščina na prvi pogled«*, Maribor, Filozofska fakulteta UM, 29. 8.–10. 9. 2022.
- Žele A.: Andreja. Jezikoslovna monografija o/v okoliščinah, ki omogočajo dobro in zlasti uporabno analizo prostorskih in časovnih okoliščin : Marie Mikulová, Jarmila Panevová: *Formy a funkce okolnostních určení v češtině. Určení prostorová a časová ... Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*. 2022, letn. 70, št. 1, str. 85–88.
- Žele A.: Jubilejna monografija, posvečena delu Milka Matičetovega : *Med tereonom in kabinetom / Tra ricerca sul campo e studio a tavolino*. Ur. Marija Stanonik, Han Steenwijk. Padova: Libreria Editrice Università di Padova, 2022. 510 str. *Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*, apr./jun. 2022, letn. 70, št. 2, str. 229–231.
- Žele A. (članica ur. odbora 2005–) *Jezikoslovni zapiski : zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 1991–.
- Žele A. (glavna ur. za jezikoslovje 2020–, gostujoča urednica 2014, članica uredniškega odbora 2011–, tehnična urednica 2004–2010) *Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1948–.
- Žele A. (članica ur. odbora 2017–). *Slavistika* Beograd: Slavističko društvo Srbije, 1997–.
- Žele A. (področna ur. 2013–) *Slovenska biografija*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013–.
- Žele A. (glavna ur. 2016–, članica ur. sveta 2016–) *eSSKJ : slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU: Založba ZRC, 2016–. Fran.
- Žele A. (članica ur. odbora 2021–). *Novorečje*. Beograd: »Alma«: »Projekat Rastko«, 2019–.

Slavoj Žižek

OBJAVE

- Žižek S.: *Antigone*. Reprinted. London [etc.]: Bloomsbury Academic, 2022. XXV, 31 str.
- Žižek S.: *Çatlak neredde? : Marx, Lacan kapitalizm ve ekoloji*. Istanbul: Encore, 2022. VIII, 144 str.
- Žižek S.: *Covid19 dà liúxíng xià de zōngjiào yǔ wúshénlùn. Kexue yu wushenlun*. 2022, str. 39–45.

- Žižek S.: *Guida perversa alla politica globale : tutti i paradossi del presente dalla crisi ecologica alla guerra in Ucraina*. Milano: Ponte alle Grazie, 2022. 418 str. Saggi.
- Žižek S.: *Hegel in a wired brain*. Paperback ed. London [etc.]: Bloomsbury Academic, 2022. 201 str.
- Žižek S. et al.: *Idealizem*. 1. natis. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo, 2022. Zbirka Analecta, Problemi, letn. 60, 5–6.
- Žižek S.: Klein bottle : Le tube de caption, or, the subject's snout. V: Kroupa G., Simoniti J. (ur.). *New realism and contemporary philosophy*. London [etc.]: Bloomsbury Academic, 2022. Str. 195–209.
- Žižek S.: Marxova teorija fikcij. *Problemi : revija za kulturo in družbena vprašanja*. 2021, letn. 59, št. 3/4, str. 51–64.
- Žižek S.: Marx's theory of fictions. V: Johnston A., Nedoh B. (ur.), Zupančič Žerdin A. (ur.). *Objective fictions : philosophy, psychoanalysis, Marxism*. Edinburgh: Edinburgh University Press, cop. 2022. Str. 13–23.
- Žižek S.: Marx's theory of fictions. V: Johnston A., Nedoh B. (ur.), Zupančič Žerdin A. (ur.). *Objective fictions : philosophy, psychoanalysis, Marxism*. Edinburgh: Edinburgh University Press, cop. 2022. Str. 13–23.
- Gabriel M., Žižek S.: *Mitologia, locura y risa : subjetividad en el idealismo alemán*. Madrid; Santiago de Chile: Metales pesados, 2022. 250 str. DOI: 10.2307/j.ctv2kqx07s.
- Žižek S.: Prelude : did the Nobel Committee Honor an apologist for genocide?. V: Preljević V., Ruthner C. (ur.). *Peter Handkes Jugoslawienkomplex : eine kritische Bestandsaufnahme nach dem Nobelpreis*. Würzburg: Königshausen & Neumann, 2022. Str. 17–18. Identifizierungen, Bd. 8.
- Žižek S. et al.: *Reading Hegel*. Cambridge (UK); Medford (MA): Polity Press, cop. 2022. VI, 233 str.
- Žižek S.: *Il sesso e l'assoluto*. Milano: Ponte alle grazie, 2022. 656, [2] str.
- Žižek S.: Subjektivna destitucija kot politična kategorija. *Problemi : revija za kulturo in družbena vprašanja*. 2022, letn. 60, št. 1/2, str. 85–109, 221, 225.
- Žižek S.: *Surplus-enjoyment : a guide for the non-perplexed*. London [etc.]: Bloomsbury Academic, cop. 2022. VI, 393 str.
- Žižek S.: Štirje fragmenti o idealizmu. *Problemi : revija za kulturo in družbena vprašanja*. 2022, letn. 60, št. 5/6, str. 53–70, 204, 210.
- DRUGO
- Žižek S., Mesec L. (diskutant). *Žižek & Mesec*. [Ljubljana]: Levica; [San Bruno]: YouTube [distributer], 2022. 1 spletni vir (106 min 25 sek).
<https://www.youtube.com/watch?v=c6vwQuJTppw>.
- Žižek S. (intervjuvanec). *Dr. Slavoj Žižek*. Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija javni zavod, 2022. (47 min, 12 sek). Intervju. <https://365.rtv slo.si/arhiv/intervju/174836013>.

Žižek S. (član ur. odbora 1979–) *Problemi : revija za kulturo in družbena vprašanja*. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo, 1962–.

- Andolšek - Jeras**, Lidija, rojena 30. julija 1929, umrla 18. decembra 2003, dr. znanosti, redna profesorica za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in njena zaslužna profesorica. Izredna članica od 23. aprila 1987, redna članica od 27. maja 1993. Tajnica VI. razreda SAZU od 27. maja 1992 do 28. septembra 1999; glavna tajnica SAZU od 23. septembra 1999 do 25. aprila 2002; članica predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 25. aprila 2002 do smrti.
- Andrić**, Ivo, rojen 10. oktobra 1892, umrl 13. marca 1975, književnik, Beograd, Srbija. Nobelov nagrajenec za književnost, 1961. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Apostolski**, Mihailo, rojen 8. novembra 1906, umrl 7. avgusta 1987, zgodovinar in vojaški teoretik, Skopje, Makedonija. Dopisni član od 10. marca 1977.
- Bajec**, Anton, rojen 6. januarja 1897, umrl 10. junija 1985, dr. fil., izredni profesor za slovenski jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 13. marca 1972, redni član od 23. marca 1978.
- Bajt**, Aleksander, rojen 27. februarja 1921, umrl 24. februarja 2000, dr. ekonomskih znanosti, redni profesor za ekonomijo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani; predstojnik Ekonomskega inštituta Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. aprila 1987; načelnik Oddelka za družbene vede v I. razredu SAZU od 12. maja 1988 do 1. aprila 1995 in tajnik I. razreda SAZU od 25. januarja 1991 do 28. februarja 1995.
- Balenović**, Krešimir, rojen 17. maja 1914, umrl 25. februarja 2003, redni profesor za organsko in bioorgansko kemijo Univerze v Zagrebu in vodja Centra za kemijo organskih naravnih vezi Hrvaške akademije znanosti in umetnosti, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 25. marca 1976.
- Barton**, Derek Harold Richard, rojen 8. septembra 1918, umrl 16. marca 1998, redni profesor za kemijo na teksaški univerzi A & M in njen zaslužni profesor, College Station, Teksas, ZDA. Nobelov nagrajenec za kemijo, 1969. Dopisni član od 23. maja 1985.
- Bartoš**, Milan, rojen 10. novembra 1901, umrl 12. marca 1974, dr. prava, redni profesor na Pravni fakulteti v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 17. oktobra 1958.
- Batis**, Janez, rojen 15. marca 1919, umrl 1. oktobra 2002, dr. veterinarskih znanosti, redni profesor za mikrobiologijo Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 10. marca 1977, redni član od 6. junija 1983. Glavni tajnik SAZU od 10. marca 1985 do 14. maja 1992, član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 7. maja 1996 do 25. aprila 2002.

- Bedjanič**, Milko, rojen 29. junija 1904, umrl 15. februarja 1976, dr. med., redni profesor za infekcijske bolezni Medicinske fakultete v Ljubljani. Izredni član od 7. februarja 1968, redni član od 21. marca 1974; tajnik razreda za medicinske vede od 20. marca 1975 do smrti.
- Beier**, Friedrich-Karl, rojen 9. aprila 1926, umrl 13. novembra 1997. Direktor Inštituta Maxa Plancka za tuje in mednarodno patentno, avtorsko in konkurenčno pravo, München, Nemčija. Dopisni član od 6. junija 1983.
- Belić**, Aleksandar, rojen 2. avgusta 1876, umrl 26. februarja 1960, dr. fil., profesor za lingvistiko na Univerzi v Beogradu, Srbija; predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti. Dopisni član od 7. novembra 1947.
- Benac**, Alojz, rojen 20. oktobra 1914, umrl 6. marca 1992, dr. arheoloških znanosti, redni profesor prazgodovinske arheologije na Filozofski fakulteti v Sarajevu, Bosna in Hercegovina. Dopisni član od 23. marca 1978.
- Benhart**, František, rojen 10. septembra 1924, umrl 25. decembra 2006, slavist, kritik, prevajalec slovenske književnosti, Praga, Češka republika. Dopisni član od 23. maja 1985.
- Bergles**, Arthur E., rojen 9. avgusta 1935, umrl 17. marca 2014. Redni profesor za termodinamiko na Rensselaer Polytechnic Institute, Troy, ZDA, v pokoju. Dopisni član od 7. junija 2001.
- Berkopec**, Oton, rojen 6. decembra 1906, umrl 16. septembra 1988, dr. fil., vodja Bibliografije slavik v češkem tisku pri Akademiji znanosti v Pragi, Češka. Dopisni član od 5. februarja 1971, redni član od 24. aprila 1981.
- Bernard**, Emerik, rojen 22. septembra 1937, umrl 2. aprila 2022, akademski slikar, redni profesor za slikarstvo Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Rojen 22. septembra 1937 v Celju. Izredni član od 7. junija 2001, redni član od 1. junija 2007.
- Bernik**, France, rojen 13. maja 1927, umrl 27. aprila 2020, dr. literarnih znanosti, nazivni redni profesor za zgodovino slovenske književnosti, znanstveni svetnik na Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU. Izredni član od 6. junija 1983, redni član od 23. aprila 1987; tajnik razreda za filološke in literarne vede od 16. februarja 1988 do 1. junija 1992; član ožjega predsedstva od 19. decembra 1991 do 14. maja 1992; predsednik SAZU od 14. maja 1992 do 25. aprila 2002; častni član SAZU od 12. junija 2003.
- Bernik**, Janez, rojen 6. septembra 1933, umrl 15. julija 2016, akademski slikar, redni profesor Akademije za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 27. maja 1993. Redni član Evropske akademije znanosti in umetnosti v Salzburgu.
- Bevk**, France, rojen 17. septembra 1890, umrl 17. septembra 1970, književnik, Ljubljana. Redni član od 2. junija 1953; tajnik razreda za umetnosti od 28. oktobra 1960 do 26. novembra 1966.

- Bezljaj**, France, rojen 19. septembra 1910, umrl 27. aprila 1993, dr. fil., redni profesor za primerjalno slovansko jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 3. julija 1964.
- Blinc**, Robert, rojen 31. oktobra 1933, umrl 26. septembra 2011, dr. fizikalnih znanosti, redni profesor fizike, dekan Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana, znanstveni svetnik Instituta »Jožef Stefan«. Izredni član od 7. februarja 1969, redni član od 25. marca 1976. Tajnik III. razreda SAZU od 27. februarja 1978 do 31. oktobra 1980; podpredsednik SAZU od 2. oktobra 1980 do 6. maja 1999.
- Bogdanović**, Milan, rojen 4. januarja 1892, umrl 28. februarja 1964, književnik, gledališki kritik in esejist, profesor za sodobno jugoslovansko književnost na Univerzi v Beogradu in upravnik Narodnega gledališča v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Bole**, Jože, rojen 17. junija 1929, umrl 26. decembra 1995, dr. znanosti, zoolog – malakolog, znanstveni svetnik v Biološkem inštitutu Jovana Hadžija ZRC SAZU. Izredni član od 10. marca 1977. Redni član od 23. maja 1985.
- Borisevič**, Nikolaj A., rojen 21. septembra 1923, umrl 25. oktobra 2015. Redni profesor za fiziko in matematiko Univerze v Minsku, Belorusija. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Boršnik**, Marja, rojena 24. januarja 1906, umrla 10. avgusta 1982, dr. fil., redna profesorica za zgodovino slovenske književnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredna članica od 10. marca 1977.
- Brajdič**, Ivan, rojen 16. junija 1924, umrl 5. junija 2008, pisatelj in prevajalec slovenske književnosti, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Brajković**, Vladislav, rojen 24. januarja 1905, umrl 9. septembra 1989, dr. prava, redni profesor za pomorsko in splošno transportno pravo Pravne fakultete v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Bravničar**, Matija, rojen 24. februarja 1897, umrl 25. novembra 1977, skladatelj, redni profesor za kompozicijo in glasbenoteoretske predmete na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Izredni član od 13. marca 1972, redni član od 21. marca 1974.
- Brecelj**, Bogdan, rojen 6. maja 1906, umrl 9. septembra 1986, dr. med., redni profesor za ortopedijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in predstojnik Ortopedske klinike v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.
- Breznik**, Anton, rojen 26. junija 1881, umrl 26. marca 1944, dr. fil., gimnazijski ravnatelj, jezikoslovec, Ljubljana. Izredni član od 16. maja 1940.
- Brodar**, Srečko, rojen 6. maja 1893, umrl 27. aprila 1987, dr. fil., redni profesor za kvartarologijo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 6. decembra 1949, redni član od 2. junija 1953.
- Broz - Tito**, Josip, rojen 25. maja 1892, umrl 4. maja 1980, predsednik SFRJ, maršal Jugoslavije. Prvi častni član SAZU od 6. novembra 1948.

- Brzin**, Miroslav, rojen 13. aprila 1923, umrl 8. avgusta 1999, dr. kemijskih znanosti, redni profesor za patološko fiziologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 21. marca 1974, redni član od 29. marca 1979.
- Bujas**, Zoran, rojen 27. decembra 1910, umrl 11. januarja 2004, redni profesor za psihologijo Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 23. maja 1985.
- Butozan**, Vaso, rojen 5. decembra 1905, umrl 15. maja 1974, dr. veterinarskih znanosti, častni dr., redni profesor Veterinarske fakultete v Sarajevu, Bosna in Hercegovina. Dopisni član od 7. februarja 1967.
- Cankar**, Izidor, rojen 22. aprila 1886, umrl 22. septembra 1958, dr. fil., redni profesor za zgodovino umetnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.
- Cevc**, Emilijan, rojen 5. septembra 1920, umrl 30. januarja 2006, dr. zgodovine in teorije umetnosti, znanstveni svetnik v Umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta ZRC SAZU. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. maja 1985. Načelnik Oddelka za zgodovinske vede I. razreda SAZU od 25. januarja 1991 do 7. maja 1996 in tajnik I. razreda SAZU od 1. marca 1995 do 7. maja 1996.
- Cigoj**, Stojan, rojen 27. junija 1920, umrl 19. septembra 1989, dr. prava, redni profesor za civilno in mednarodno zasebno pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 6. junija 1983, redni član od 23. aprila 1987.
- Cilenšek**, Johann, rojen 4. decembra 1913, umrl 14. decembra 1998, skladatelj, redni profesor na Visoki šoli za glasbo Franza Liszta v Weimarju, Nemčija. Dopisni član od 7. februarja 1967.
- Cronin**, James W., rojen 29. septembra 1931, umrl 25. avgusta 2016, dr. fizike, redni profesor na Univerzi v Chicagu, ZDA. Nobelov nagrajenec za fiziko, 1980, častni doktor Univerze v Novi Gorici. Dopisni član od 21. maja 2009.
- Cvetko**, Dragotin, rojen 19. septembra 1911, umrl 2. septembra 1993, dr. fil., redni profesor za zgodovino slovenske in novejšje glasbe Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 7. februarja 1967, redni član od 5. februarja 1970. Načelnik Oddelka za zgodovinske vede v razredu za zgodovinske in družbene vede SAZU od 1. aprila 1982 do 1986 in tajnik istega razreda od 1986 do 31. januarja 1991.
- Čamo**, Edhem, rojen 30. decembra 1909, umrl 25. novembra 1996. Redni profesor za zoohigieno Veterinarske fakultete v Sarajevu, Bosna in Hercegovina. Dopisni član od 13. marca 1972.
- Čelešnik**, Franc, rojen 27. oktobra 1911, umrl 28. avgusta 1973, dr. med., redni profesor za čeljustno kirurgijo Medicinske fakultete v Ljubljani. Izredni član od 7. februarja 1969.
- Černigoj**, Avgust, rojen 24. avgusta 1898, umrl 17. novembra 1985, akademski slikar in grafik, Sežana. Dopisni član od 24. aprila 1981.

- Čop**, Bojan, rojen 23. maja 1923, umrl 3. avgusta 1994, dr. filoloških znanosti, redni profesor za primerjalno jezikoslovje in orientalistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 13. marca 1972, redni član od 25. marca 1976.
- Čubrilović**, Vasa, rojen 14. januarja 1897, umrl 11. junija 1990, dr. zgodovinskih znanosti, redni profesor za zgodovino narodov Jugoslavije v novem veku na Univerzi v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Deanović**, Mirko, rojen 13. maja 1890, umrl 16. junija 1984, dr. fil., redni profesor za romansko filologijo Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 21. marca 1974.
- Dempsey**, Charles G., rojen 11. marca 1937, umrl 22. februarja 2022, umetnostni zgodovinar na Johns Hopkins University. Dopisni član od 6. junija 2019.
- Demus**, Otto, rojen 4. novembra 1902, umrl 17. novembra 1990, dr. fil., ordinarij umetnostnozgodovinske katedre na Univerzi na Dunaju, Avstrija. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Despić**, Aleksandar, rojen 6. januarja 1927, umrl 7. aprila 2005, redni profesor za fizikalno kemijo Tehnološke fakultete Univerze v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 25. marca 1976.
- Dimnik**, Martin, rojen 6. oktobra 1941, umrl 15. novembra 2020, dr. znanosti, profesor za srednji vek kijevske Rusije in dekan pri Pontifical Institute of Mediaeval Studies (PIMS) v Torontu. Dopisni član od 5. maja 2011.
- Djordjević**, Jovan, rojen 10. marca 1908, umrl 9. decembra 1989, dr. prava, redni profesor za politične vede in ustavno pravo na Univerzi v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 17. oktobra 1958.
- Djurdjev**, Branislav, rojen 4. avgusta 1908, umrl 26. februarja 1993. Redni profesor za zgodovino turškega obdobja na Filozofski fakulteti Univerze v Sarajevu, Bosna in Hercegovina. Dopisni član od 7. februarja 1969.
- Djuričić**, Ilija, rojen 18. julija 1898, umrl 2. aprila 1965, dr. med., redni profesor za fiziologijo Veterinarske fakultete v Beogradu, Srbija; predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti. Dopisni član od 22. decembra 1961.
- Dolar**, Davorin, rojen 1. februarja 1921, umrl 12. novembra 2005, dr. kemijskih znanosti, redni profesor za fizikalno kemijo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 5. februarja 1970, redni član od 10. marca 1977.
- Dolenc**, Metod, rojen 19. decembra 1875, umrl 10. oktobra 1941, dr. prava, redni profesor za kazensko pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; načelnik pravnega razreda od 28. januarja 1939 do smrti.
- Dolinar**, Lojze, rojen 19. aprila 1893, umrl 9. septembra 1970, akademski kipar, redni profesor na Akademiji za umetnost v Beogradu. Izredni član od 2. junija 1953, redni član od 5. februarja 1970.

- Drovenik**, Matija, rojen 14. februarja 1927, umrl 30. oktobra 2015. dr. znanosti, redni profesor za mineralogijo, nahajališča mineralnih surovin, premogov in nafte, mikroskopijo rud in premogov ter geološko kartiranje II Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 23. marca 1978, redni član od 23. aprila 1987. Glavni tajnik SAZU od 14. maja 1992 do 6. maja 1999.
- Drujan**, Boris, rojen 27. junija 1928, umrl 24. decembra 1991, dr. organske kemije in farmakologije, predstojnik laboratorija za nevrokemijo IVIC v Caracasu, Venezuela. Dopisni član od 10. marca 1977.
- Dyggve**, Ejnar, rojen 17. oktobra 1887, umrl 6. avgusta 1961, častni dr., inž., arhitekt in arheolog v Köbenhavnu, Danska. Dopisni član od 17. oktobra 1958.
- Elsner**, Norbert, rojen 11. oktobra 1940, umrl 16. junija 2011. Vodja Zoološkega inštituta Univerze v Göttingenu, Nemčija. Specialist s področja nevroetologije akustične komunikacije pri insektih. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Feil**, Arnold, rojen 2. oktobra 1925, umrl 30. marca 2019. Redni profesor za muzikologijo na Inštitutu za muzikologijo Univerze v Tübingenu, Nemčija. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Fettich**, Janez, rojen 9. oktobra 1921, umrl 26. avgusta 2004, dr. znanosti, redni profesor za dermatovenerologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 21. marca 1974, redni član od 29. marca 1979.
- Finžgar**, Alojzij, rojen 30. decembra 1902, umrl 28. marca 1994, dr. prava, redni profesor za civilno in rodbinsko pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 20. marca 1975, redni član od 23. marca 1978. Načelnik Oddelka za družbene vede I. razreda SAZU od 16. septembra 1980 do 31. maja 1988 in tajnik razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU od 15. marca 1982 do 25. januarja 1991.
- Finžgar**, Fran Saleški, rojen 9. februarja 1871, umrl 2. junija 1962, književnik. Redni član od 7. oktobra 1938; načelnik razreda za umetnost od 28. januarja 1939 do 30. septembra 1949.
- Fischer**, Kurt von, rojen 25. aprila 1913, umrl 27. novembra 2003, redni profesor za muzikologijo Univerze v Zürichu, Švica. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Flaker**, Aleksandar, rojen 24. julija 1924, umrl 25. oktobra 2010, redni profesor za slovanske književnosti Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Franchini**, Aldo, rojen 3. decembra 1910, umrl 3. aprila 1987, dr. medicinskih znanosti, predstojnik Inštituta za sodno medicino v Genovi, Italija. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Frangeš**, Ivo, rojen 15. aprila 1920, umrl 29. decembra 2003. Redni profesor za novejšo hrvaško književnost Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 6. junija 1983.

- Fučić**, Branko, rojen 8. septembra 1920, umrl 31. januarja 1999, znanstveni svetnik v Kabinetu za arhitekturo in urbanizem Hrvaške akademije znanosti in umetnosti, Reka, Hrvaška. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Gabrovec**, Stane, rojen 18. aprila 1920, umrl 12. januarja 2015, dr. arheoloških znanosti, znanstveni svetnik, vodja arheološkega Oddelka Narodnega muzeja v Ljubljani. Izredni član od 23. aprila 1987, redni član od 30. maja 1991.
- Gams**, Ivan, rojen 5. julija 1923, umrl 10. marca 2014, dr. znanosti, redni profesor za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 23. marca 1978, redni član od 23. maja 1985.
- Gantar**, Kajetan, rojen 11. oktobra 1930, umrl 16. junija 2022, dr. znanosti, redni profesor za latinski jezik in književnost Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997; podpredsednik SAZU od 6. maja 1999 do 5. maja 2005; član predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU od 22. aprila 2008 do 5. maja 2011.
- Gaspari**, Maksim, rojen 26. januarja 1883, umrl 14. novembra 1980, slikar, Ljubljana. Redni član od 13. marca 1972.
- Gavazzi**, Milovan, rojen 18. marca 1895, umrl 20. januarja 1992, dr. fil., redni profesor za etnologijo na Filozofski fakulteti v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 25. marca 1976.
- Gerškovič**, Leon, rojen 2. februarja 1910, umrl 1. junija 1992, dr. prava, redni profesor političnih znanosti, Beograd, Srbija. Dopisni član od 17. oktobra 1958.
- Gestrin**, Ferdo, rojen 8. oktobra 1916, umrl 9. aprila 1999, dr. znanosti, redni profesor za občo zgodovino fevdalizma Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 6. junija 1983, redni član od 23. aprila 1987.
- Geyer**, Otto F., rojen 18. maja 1924, umrl 12. novembra 2002, redni profesor stratigrafije, paleontologije in paleoekologije na Univerzi v Stuttgartu, Nemčija. Dopisni član od 7. junija 2001.
- Giesemann**, Gerhard, rojen 14. julija 1937, umrl 21. aprila 2021. Redni profesor za slavistiko na Inštitutu za slavistiko Univerze Justusa Liebiga, Giessen, Nemčija. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Gligorič**, Velibor, rojen 28. julija 1899, umrl 3. oktobra 1977, književni kritik, Beograd, Srbija. Dopisni član od 7. februarja 1967.
- Golia**, Pavel, rojen 10. aprila 1887, umrl 13. avgusta 1959, književnik, upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.
- Golič**, Ljubo, rojen 2. julija 1932, umrl 5. julija 2007, dr. kemijskih znanosti, redni profesor za anorgansko kemijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 27. maja 1993.
- Goričar**, Jože, rojen 20. januarja 1907, umrl 20. februarja 1985, dr. prava, redni profesor za sociologijo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od

7. februarja 1969, redni član od 25. marca 1976; načelnik Oddelka za družbene vede razreda za zgodovinske in družbene vede SAZU od 24. aprila 1980 do 30. septembra 1980; glavni tajnik SAZU od 24. junija 1980 do smrti.
- Gosar**, Peter, rojen 15. oktobra 1923, umrl 5. aprila 2022, dr. fizikalnih znanosti, redni profesor za fiziko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 7. februarja 1969, redni član od 25. marca 1976.
- Grad**, Anton, rojen 23. februarja 1907, umrl 28. marca 1983, dr. fil., redni profesor za romansko filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 10. marca 1977.
- Gradnik**, Alojz, rojen 3. avgusta 1882, umrl 14. julija 1967, dr. prava, književnik, Ljubljana. Redni član od 21. decembra 1962.
- Grafenauer**, Bogo, rojen 16. marca 1916, umrl 12. maja 1995, dr. filozofije, redni profesor za zgodovino Slovencev Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 7. februarja 1968, redni član od 13. marca 1972.
- Grafenauer**, Ivan, rojen 7. marca 1880, umrl 29. decembra 1964, dr. fil., gimnazijski profesor, Ljubljana. Izredni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946; tajnik razreda za filološke in literarne vede od 30. septembra 1949 do smrti.
- Grafenauer**, Stanko, rojen 13. maja 1922, umrl 7. avgusta 2010, dr. tehniških znanosti, redni profesor za kristalografijo, mineralogijo in petrologijo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 17. aprila 1973, redni član od 24. aprila 1981. Tajnik IV. razreda SAZU od 26. maja 1981 do 15. februarja 1989.
- Grdenić**, Drago, rojen 31. avgusta 1919, umrl 7. septembra 2018, redni profesor za splošno in anorgansko kemijo Univerze v Zagrebu, Hrvaška, v pokojju. Dopisni član od 25. marca 1976.
- Grickat - Radulović**, Irena, rojena 19. januarja 1922, umrla 7. aprila 2009. Znanstvena svetnica v Inštitutu za jezik Srbske akademije znanosti in umetnosti, Beograd. Dopisna članica od 6. junija 1983.
- Grimič**, Vill, rojen 7. junija 1925, umrl 3. oktobra 2016. Književnik in prevajalec. Tajnik uprave kijevske podružnice Zveze pisateljev Ukrajine, Kijev, Ukrajina. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Grošelj**, Milan, rojen 19. septembra 1902, umrl 12. februarja 1979, dr. fil., redni profesor za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 17. oktobra 1958, redni član od 10. marca 1977.
- Gubenšek**, Franc, rojen 31. oktobra 1937, umrl 17. avgusta 2010, dr. znanosti, redni profesor za biokemijo, molekularno biologijo in gensko tehnologijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009.

- Gušić**, Branimir, rojen 6. aprila 1901, umrl 7. julija 1975, dr. med., dr. fil., redni profesor za otorinolaringologijo Medicinske fakultete v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 3. julija 1964.
- Gyergyek**, Ludvik, rojen 2. septembra 1922, umrl 22. decembra 2003, dr. uporabnih znanosti, častni doktor univerz v Budimpešti in Mariboru, redni profesor za sisteme, avtomatiko in kibernetiko Fakultete za elektrotehniko in računalništvo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. aprila 1987.
- Hajdin**, Nikola, rojen 4. aprila 1923, umrl 17. julija 2019. Redni profesor za statiko Gradbene fakultete Univerze v Beogradu. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Hadži**, Dušan, rojen 26. avgusta 1921, umrl 24. septembra 2019, dr. kemijskih znanosti, dr. phil. h. c. (Uppsala), redni profesor za strukturno kemijo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 7. februarja 1967, redni član od 21. marca 1974. Tajnik III. razreda SAZU od 27. oktobra 1980 do 30. junija 1992.
- Hadži**, Jovan, rojen 22. novembra 1884, umrl 11. decembra 1972, dr. fil., redni profesor za zoologijo na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938.
- Hafner**, Stanislav, rojen 13. decembra 1916, umrl 9. decembra 2006, redni profesor za slavistiko Univerze v Gradcu, Avstrija. Dopisni član od 27. maja 1997.
- Hahn**, Erwin Louis, rojen 9. junija 1921, umrl 20. septembra 2016. Redni profesor za fiziko Univerze v Berkeleyu, Kalifornija, ZDA. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Hauptmann**, Ljudmil, rojen 5. februarja 1884, umrl 19. aprila 1968, dr. fil., redni profesor za občo zgodovino srednjega veka Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 16. maja 1940.
- Hegedušić**, Krsto, rojen 26. novembra 1901, umrl 7. aprila 1975, akademski slikar mojster, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 20. marca 1975.
- Herak**, Milan, rojen 5. marca 1917, umrl 26. aprila 2015, redni profesor za paleontologijo Fakultete za naravoslovne in matematične vede Univerze v Zagrebu, Hrvaška, v pokoju. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Hieng**, Andrej, rojen 17. februarja 1925, umrl 17. januarja 2000, pisatelj, Ljubljana. Izredni član od 6. junija 1995.
- Horvat**, Matija, rojen 23. septembra 1935, umrl 26. aprila 2014, dr. znanosti, redni profesor za interno medicino Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003.
- Hottinger**, Lukas Conrad, rojen 25. februarja 1933, umrl 4. septembra 2011. Redni profesor za paleontologijo na Geološko-paleontološkem inštitutu Univerze v Baslu, Švica. Dopisni član od 27. maja 1993.

- Ibrovac**, Miodrag, rojen 24. avgusta 1885, umrl 21. junija 1973, dr. filoloških znanosti, redni profesor romanistike na Filozofski fakulteti v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 17. aprila 1973.
- Ilešič**, Svetozar, rojen 8. junija 1907, umrl 4. februarja 1985, dr. fil., redni profesor za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 7. februarja 1967, redni član od 5. februarja 1970.
- Ingolič**, Anton, rojen 5. januarja 1907, umrl 11. marca 1992, književnik. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981. Tajnik razreda za umetnosti SAZU od 21. marca 1977 do 31. maja 1981.
- Inkret**, Andrej, rojen 29. aprila 1943, umrl 2. avgusta 2015, dr. znanosti, zasluzni profesor za dramaturgijo in zgodovino drame AGRFT Univerze v Ljubljani v pokoju. Izredni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009. Tajnik II. razreda od 1. julija 2010 do smrti.
- Ivič**, Milka, rojena 11. decembra 1923, umrla 7. marca 2011. Redna profesorica za srbski in hrvaški jezik Filozofske fakultete Univerze v Novem Sadu, Srbija. Dopisna članica od 6. junija 1983.
- Ivič**, Pavle, rojen 1. decembra 1924, umrl 19. septembra 1999, redni profesor za srbski jezik in hrvaški jezik Filozofske fakultete Univerze v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Jakac**, Božidar, rojen 16. julija 1899, umrl 20. novembra 1989, redni profesor Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.
- Jakopič**, Rihard, rojen 12. aprila 1869, umrl 21. aprila 1943, akademski slikar, Ljubljana. Redni član od 7. oktobra 1938.
- Jakopin**, Franc, rojen 29. septembra 1921, umrl 18. junija 2002, dr. znanosti, znanstveni svetnik na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Izredni član od 23. maja 1985, redni član od 18. maja 1989.
- Jama**, Matija, rojen 4. januarja 1872, umrl 4. aprila 1947, akademski slikar, Ljubljana. Redni član od 7. oktobra 1938.
- Jovčić**, Dimitrije, rojen 14. oktobra 1889, umrl 16. februarja 1973, dr. med., redni profesor za ortopedijo in travmatologijo na Medicinski fakulteti v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 7. februarja 1967.
- Jurančič**, Janko, rojen 18. decembra 1902, umrl 15. decembra 1989, dr. filoloških znanosti, redni profesor za srbski in hrvaški jezik ter starejšo hrvaško in srbsko literaturo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981; tajnik razreda za filološke in literarne vede od 25. septembra 1979 do februarja 1984.
- Kahl**, Hans-Dietrich, rojen 4. junija 1920, umrl 30. septembra 2016, redni profesor na zgodovinskem inštitutu Univerze v Giessnu, Nemčija. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Kalin**, Boris, rojen 24. junija 1905, umrl 22. maja 1975, kipar mojster, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.

- Kalin**, Zdenko, rojen 11. aprila 1911, umrl 11. novembra 1990, akademski kipar, redni profesor za kiparstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981; tajnik razreda za umetnosti SAZU od 31. maja 1981 do 31. januarja 1985.
- Kambič**, Vinko, rojen 7. aprila 1920, umrl 24. novembra 2001, dr. znanosti, redni profesor za otorinolaringologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 23. maja 1985, redni član od 18. maja 1989.
- Karamata**, Stevan, rojen 26. septembra 1926, umrl 25. julija 2015, redni profesor za petrogenezo Rudarsko-geološke fakultete v Beogradu, Srbija, v pokoju. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Kardelj**, Edvard, rojen 27. januarja 1910, umrl 10. februarja 1979, marksistični teoretik, soorganizator KP Jugoslavije in KP Slovenije, avtor del s področja marksističnega družboslovja in tvorec samoupravnega sistema SFRJ. Častni član SAZU od 6. decembra 1949.
- Katritzky**, Alan R., rojen 18. avgusta 1928, umrl 10. februarja 2014. Redni profesor heterociklične kemije Univerze v Gainesvilleu, Florida, ZDA. Dopisni član od 7. junija 2001.
- Kenk**, Roman, rojen 25. novembra 1898, umrl 2. oktobra 1988, dr. naravoslovnih znanosti, redni profesor za zoologijo in sodelavec Kongresne knjižnice v Washingtonu v oddelku za zoologijo nevretenčarjev, ZDA. Dopisni član od 6. junija 1983.
- Kermauner**, Taras, rojen 13. aprila 1930, umrl 11. junija 2008, dr. literarnih znanosti, habilitirani redni profesor za dramaturgijo. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995.
- Kermavner**, Dušan, rojen 7. decembra 1903, umrl 11. junija 1975, dr. prava, znanstveni svetnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Izredni član od 5. februarja 1971.
- Kiauta**, Boštjan, rojen 20. januarja 1937, umrl 26. marca 2022, dr. znanosti, redni profesor citotaksonomije in citofilogenije nevretenčarjev na državni univerzi v Utrechtu na Nizozemskem in njen zaslužni profesor. Izredni član od 1. junija 2007, redni član od 18. junija 2015.
- Kidrič**, Boris, rojen 10. aprila 1912, umrl 11. aprila 1953, predsednik Gospodarskega sveta FLRJ. Redni član od 6. decembra 1949.
- Kidrič**, France, rojen 23. marca 1880, umrl 11. aprila 1950, dr. fil., redni profesor za starejše slovanske jezike in slovensko literaturo na Univerzi v Ljubljani, višji znanstveni svetnik Akademije. Redni član od 7. oktobra 1938; od 28. junija 1941 do 1. julija 1942 načelnik filozofsko-filološko-historičnega razreda SAZU; predsednik SAZU od 2. oktobra 1945 do smrti.
- Klopčič**, Mile, rojen 16. novembra 1905, umrl 19. marca 1984, pesnik in prevajalec, Ljubljana. Izredni član od 23. marca 1978, redni član od 6. junija 1983.

- Koblar**, France, rojen 29. novembra 1889, umrl 11. januarja 1975, dr. fil., redni profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Redni član od 3. julija 1964; v. d. tajnika razreda za filološke in literarne vede od 7. februarja 1965, tajnik istega razreda od 7. februarja 1968 do smrti.
- Kochansky - Devidé**, Vanda, rojena 10. aprila 1915, umrla 26. februarja 1990, dr. naravoslovnih znanosti, redna profesorica na Naravoslovno-matematični fakulteti v Zagrebu, Hrvaška. Dopisna članica od 20. marca 1975.
- Kogoj**, Franjo, rojen 13. oktobra 1894, umrl 30. septembra 1983, dr. med., redni profesor za dermatovenerologijo Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 29. marca 1953.
- Koneski**, Blaže, rojen 19. decembra 1921, umrl 7. decembra 1993. Redni profesor za makedonski jezik Filozofske fakultete Univerze v Skopju, Makedonija. Dopisni član od 7. februarja 1968.
- Konstantinović**, Zoran, rojen 5. junija 1920, umrl 22. maja 2007, redni profesor za primerjalno književnost Univerze v Innsbrucku, Avstrija. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Konstantinovski**, Georgi, rojen 29. julija 1930, umrl 8. decembra 2020. Arhitekt. Redni profesor na Fakulteti za arhitekturo v Skopju, Makedonija, v pokoju. Dopisni član od 1. junija 2007.
- Korošec**, Viktor, rojen 7. decembra 1899, umrl 16. novembra 1985, dr. prava, redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Redni član od 2. oktobra 1956.
- Kos**, Božidar, rojen 3. maja 1934, umrl 29. marca 2015, skladatelj in teoretik, profesor za kompozicijo na Konservatoriju Univerze v Sydneyju v pokoju. Dopisni član od 12. junija 2003, redni član od 21. maja 2009.
- Kos**, Gojmir Anton, rojen 24. januarja 1896, umrl 22. maja 1970, akademski slikar, redni profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.
- Kos**, Milko, rojen 12. decembra 1892, umrl 24. marca 1972, dr. fil., redni profesor za občo zgodovino srednjega veka in pomožne zgodovinske vede na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; glavni tajnik SAZU od 19. maja 1950 do 13. marca 1972.
- Kosmač**, Ciril, rojen 28. septembra 1910, umrl 28. januarja 1980, književnik, Portorož. Redni član od 22. decembra 1961.
- Kossack**, Georg, rojen 25. junija 1923, umrl 17. oktobra 2004, redni profesor za prazgodovino in stari vek Univerze v Münchnu, Nemčija. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Kostrenčič**, Marko, rojen 21. marca 1884, umrl 19. maja 1976, dr. prava, redni profesor za zgodovino države in prava narodov SFRJ od 19. stoletja na Pravni fakulteti v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 2. junija 1953.

- Košak**, Silvin, rojen 10. marca 1942, umrl 18. aprila 2022. Dr. arheologije, izredni profesor za staro orientalistiko in hetitologijo v pokoju. Znanstveni sodelavec Akademije književnosti in znanosti v Mainzu, Nemčija. Dopisni član od 21. maja 2009.
- Košir**, Alija, rojen 6. aprila 1891, umrl 9. junija 1973, dr. med., redni profesor za histologijo in embriologijo na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Redni član od 24. junija 1955.
- Kovačič**, Lojze, rojen 9. novembra 1928, umrl 1. maja 2004, pisatelj, pedagog v Centru za kulturo mladih. Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003.
- Kovič**, Kajetan, rojen 21. oktobra 1931, umrl 7. novembra 2014, pesnik, pisatelj, prevajalec, glavni urednik in pomočnik direktorja za založništvo v Državni založbi Slovenije. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995. Tajnik V. razreda SAZU od 7. maja 1996 do 11. aprila 2002.
- Kozak**, Juš, rojen 26. junija 1892, umrl 29. avgusta 1964, književnik, Ljubljana. Redni član od 22. decembra 1961.
- Kozina**, Marjan, rojen 4. junija 1907, umrl 19. junija 1966, skladatelj, izredni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.
- Koželj**, Venčeslav, rojen 17. septembra 1901, umrl 6. avgusta 1968, dr. tehniških znanosti, redni profesor za teoretično elektroniko Univerze v Ljubljani. Izredni član od 2. junija 1953, redni član od 21. decembra 1962.
- Kranjec**, Miško, rojen 15. septembra 1908, umrl 8. junija 1983, književnik, Ljubljana. Redni član od 2. junija 1953.
- Krašovec**, Metka, rojena 7. oktobra 1941, umrla 24. aprila 2018. Akademska slikarka in grafičarka, redna profesorica za risanje in slikanje na Akademiji za likovno umetnost Univerze v Ljubljani. Izredna članica od 18. junija 2015.
- Krašovec**, Stane, rojen 14. julija 1905, umrl 13. aprila 1991, dipl. ing. ekonomije, redni profesor Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981.
- Kratochvíl**, Josef, rojen 6. januarja 1909, umrl 17. februarja 1992, dr. naravoslovja, dr. biologije, profesor zoologije, konzultant, vodilni znanstveni delavec Inštituta za raziskovanje vretenčarjev pri Češkoslovaški akademiji znanosti. Dopisni član od 5. februarja 1970.
- Kravar**, Miroslav, rojen 6. aprila 1914, umrl 14. januarja 1999, redni profesor za klasično filologijo in hrvaški jezik Filozofske fakultete v Zadru in stalni redni profesor na Univerzi v Bonnu. Dopisni član od 23. maja 1985.
- Krbek**, Ivo, rojen 23. avgusta 1890, umrl 16. januarja 1966, dr. prava, redni profesor za upravno pravo na Univerzi v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 17. oktobra 1958.
- Kreft**, Bratko, rojen 11. februarja 1905, umrl 17. julija 1996, dr. filozofije, književnik, teatrolog, gledališki umetnik, redni profesor za novejšo rusko

- književnost Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 22. decembra 1961; tajnik razreda za umetnosti SAZU od 26. novembra 1966 do 25. marca 1976; podpredsednik SAZU od 25. marca 1976 do 14. maja 1992.
- Krek**, Gregor, rojen 27. junija 1875, umrl 1. septembra 1942, dr. prava, redni profesor rimskega in civilnega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; prvi glavni tajnik AZU oz. SAZU od 28. januarja 1939 do 11. julija 1942.
- Krek**, Uroš, rojen 21. maja 1922, umrl 2. maja 2008, skladatelj, redni profesor za kompozicijo in teoretske predmete Akademije za glasbo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 29. marca 1979, redni član od 23. maja 1985. Tajnik V. razreda SAZU od 12. januarja 1993 do 7. maja 1996.
- Kretzenbacher**, Leopold, rojen 13. novembra 1912, umrl 21. junija 2007, redni profesor za etnografijo Univerze v Münchnu, Nemčija. Dopisni član od 27. maja 1993.
- Krklec**, Gustav, rojen 23. junija 1899, umrl 30. oktobra 1977, književnik, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 7. februarja 1969.
- Krleža**, Miroslav, rojen 7. julija 1893, umrl 29. decembra 1981, književnik, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Kuhelj**, Anton, rojen 11. novembra 1902, umrl 31. julija 1980, dr. tehniških znanosti, redni profesor za mehaniko na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949; podpredsednik SAZU od 22. decembra 1961 do smrti.
- Kumbatovič Kalan**, Filip, rojen 25. marca 1910, umrl 8. avgusta 1989, dipl. inž. arhitekture, gledališki zgodovinar, esejist, prozaist, redni profesor na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. maja 1985.
- Kuret**, Niko, rojen 24. aprila 1906, umrl 25. januarja 1995, dr. folklornih znanosti, znanstveni svetnik v Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 30. maja 1991.
- Kušej**, Gorazd, rojen 17. decembra 1907, umrl 9. decembra 1985, dr. prava, redni profesor za teorijo države in prava ter primerjalno ustavno pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 17. oktobra 1958; glavni tajnik SAZU od 1972 do 1980.
- Kušej**, Rado, rojen 21. julija 1875, umrl 10. maja 1941, dr. prava, redni profesor za cerkveno pravo na Pravni fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938.
- Kühn**, Othmar, rojen 5. novembra 1892, umrl 26. marca 1969, dr. fil., redni profesor za paleontologijo in paleobiologijo na Univerzi na Dunaju, Avstrija. Dopisni član od 6. februarja 1965.

- Kyovsky**, Rudi, rojen 17. avgusta 1906, umrl 5. januarja 2002, dr. prava, redni profesor za delovno pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981.
- Lajovic**, Anton, rojen 19. decembra 1878, umrl 28. avgusta 1960, skladatelj in muzikolog, Ljubljana. Redni član od 16. maja 1940; tajnik razreda za ume-tnosti od 30. septembra 1949 do smrti.
- Laroche**, Emmanuel, rojen 11. julija 1914, umrl 16. junija 1991, profesor za splošno lingvistiko in primerjalno slovnico na Univerzi v Strasbourgu in di- rektor Francoskega arheološkega inštituta v Carigradu. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Lavrač**, Ivan, rojen 11. februarja 1916, umrl 25. decembra 1992, dr. ekonomskih znanosti, redni profesor za politično ekonomijo in zgodovino politične ekonomije Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 23. aprila 1987.
- Lavrič**, Božidar, rojen 10. novembra 1899, umrl 15. novembra 1961, dr. med., častni dr., redni profesor za kirurgijo Medicinske fakultete v Ljubljani in predstojnik klinike za kirurgijo. Redni član od 6. decembra 1949; podpred- sednik SAZU od 21. marca 1950 do smrti.
- Lavrin**, Janko, rojen 10. februarja 1887, umrl 13. avgusta 1986, redni profesor za novejšo rusko literaturo na Univerzi v Nottinghamu. Dopisni član od 2. oktobra 1956.
- Leeming**, Henry, rojen 6. januarja 1920, umrl 25. decembra 2004, redni profesor za primerjalno in zgodovinsko leksikologijo slovanskih jezikov Univerze v Londonu, Anglija. Dopisni član od 23. maja 1985.
- Lencsek**, Rado L., rojen 3. oktobra 1921, umrl 27. januarja 2005, redni profesor za slovanske jezike Kolumbijske univerze, New York, ZDA, in njen zaslužni profesor. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Levec**, Janez, rojen 23. oktobra 1943, umrl 13. januarja 2020, redni profesor za kemijsko inženirstvo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani in zaslužni raziskovalec Kemijskega inštituta. Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003; načelnik Oddelka za tehniške vede III. razreda SAZU od 1. junija 2008 do 30. aprila 2014. Tajnik razreda za matematične, fizikalne, kemijske in tehniške vede od 1. maja 2014 do 1. maja 2017.
- Lobe**, Feliks, rojen 14. oktobra 1894, umrl 9. maja 1970, častni dr., redni profesor na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.
- Logar**, Janez, rojen 3. februarja 1908, umrl 9. novembra 1987, višji znanstveni sodelavec Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Izredni član od 23. marca 1978, redni član od 6. junija 1983.
- Logar**, Valentin (Tine), rojen 11. februarja 1916, umrl 24. decembra 2002, dr. filozofije, redni profesor za dialektologijo in zgodovino slovenskega jezika

- Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 13. marca 1972, redni član od 24. aprila 1981. Tajnik razreda za filološke in literarne vede SAZU od 5. marca 1975 do 31. oktobra 1979.
- Lorković**, Zdravko, rojen 3. januarja 1900, umrl 11. novembra 1998, redni profesor za biologijo Medicinske fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Luckmann**, Thomas (Tomaž), rojen 14. oktobra 1927, umrl 10. maja 2016, zaslužni profesor za sociologijo Univerze v Konstanci, Nemčija. Častni doktor Univerze v Ljubljani, Univerze v Linköpingu, Nacionalne tehniške univerze v Trondheimu, Univerze v Trieru in Univerze v Buenos Airesu. Dopisni član od 27. maja 1997.
- Lukić**, Radomir, rojen 31. avgusta 1914, umrl 31. maja 1999, redni profesor za teorijo države in prava Univerze v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Lukman**, Franc Ksaver, rojen 24. novembra 1880, umrl 12. junija 1958, dr. teoloških znanosti, dr. fil., redni profesor za historično dogmatiko na Teološki fakulteti v Ljubljani. Izredni član od 16. maja 1940.
- Lunaček**, Pavel, rojen 31. januarja 1900, umrl 2. aprila 1955, dr. med., redni profesor za ginekologijo in porodništvo na Medicinski fakulteti v Ljubljani, predstojnik ginekološko-porodniške klinike. Redni član od 30. junija 1954.
- Maceljski**, Milan, rojen 27. decembra 1925, umrl 24. junija 2007, redni profesor za entomologijo in fitofarmakologijo Agronomske fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 8. aprila 1999.
- Majer**, Boris, rojen 15. februarja 1919, umrl 14. aprila 2010, dr. filozofskih znanosti, redni profesor za sodobno filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v pokoju. Izredni član od 25. marca 1975, redni član od 24. aprila 1981.
- Maksimović**, Desanka, rojena 16. maja 1898, umrla 11. februarja 1993, pisateljica, Beograd, Srbija. Dopisna članica od 7. februarja 1969.
- Mansfield**, Peter, rojen 9. oktobra 1933, umrl 8. februarja 2017. Redni profesor za fiziko na Univerzi v Nottinghamu in njen zaslužni profesor. Nobelov nagrajenec za fiziologijo in medicino leta 2003. Dopisni član od 1. junija 2007.
- Mardešić**, Sibe, rojen 20. junija 1927, umrl 18. junija 2016. Redni profesor za matematično analizo in topologijo Prirodoslovno-matematične fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška, in njen zaslužni profesor, redni član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Maroević**, Tonko, rojen 22. oktobra 1941, umrl 11. avgusta 2020. Znanstveni svetnik na Inštitutu za umetnostno zgodovino in profesor na Katedri za umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti v Zagrebu v pokoju, pesnik, komparativist, kritik, esejist, prevajalec. Dopisni član od 5. maja 2011.

- Martinović**, Juraj, rojen 24. maja 1936, umrl 3. avgusta 2021. Redni profesor za slovensko književnost Filozofske fakultete Univerze v Sarajevu, Bosna in Hercegovina. Dopisni član od 23. maja 1985.
- Matevski**, Mateja, rojen 13. marca 1929, umrl 6. junija 2018. Pesnik in prevajalec, Skopje, Makedonija. Dopisni član od 1. junija 2007.
- Matičeto**, Milko, rojen 10. septembra 1919, umrl 5. decembra 2014, dr. znanosti, znanstveni svetnik na Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001.
- Matičič**, Janez, rojen 3. junija 1926, umrl 18. aprila 2022, skladatelj, profesor za analizo glasbenih form in harmonsko analizo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Dopisni član od 23. aprila 1987, izredni član od 7. junija 2001, redni član od 1. junija 2007.
- Matjašič**, Janez, rojen 14. maja 1921, umrl 9. avgusta 1996, dr. bioloških znanosti, zoolog, speleobiolog, znanstveni svetnik v Biološkem inštitutu Jovana Hadžija ZRC SAZU. Izredni član od 21. marca 1974, redni član od 18. maja 1989.
- Mavretič**, Anton, rojen 11. decembra 1934, umrl 21. novembra 2019. Redni profesor in raziskovalec na Univerzi v Bostonu, Center za vesoljsko fiziko in astronomijo. Dopisni član od 1. junija 2007.
- Mayer**, Ernest, rojen 10. novembra 1920, umrl 17. marca 2009, dr. filozofije, botanik taksonom, redni profesor za botaniko, znanstveni svetnik v Biološkem inštitutu Jovana Hadžija ZRC SAZU. Izredni član od 21. marca 1974, redni član od 6. junija 1983. Tajnik razreda za naravoslovne vede SAZU od 15. februarja 1989 do 7. maja 1996, član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 23. novembra 2000 do 22. novembra 2003.
- McLaren**, Anne, rojena 26. aprila 1927, umrla 7. julija 2007, redna profesorica na inštitutu Wellcome CRC, Cambridge, Anglija. Dopisna članica od 6. junija 1995.
- Mekuli**, Esad, rojen 17. decembra 1916, umrl 6. avgusta 1993, dr. veterinarskih znanosti, redni profesor Univerze v Prištini, Kosovo. Pesnik in prevajalec. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Melik**, Anton, rojen 1. januarja 1890, umrl 8. junija 1966, dr. fil., redni profesor za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; upravnik Inštituta za geografijo SAZU. Izredni član od 16. maja 1940, redni član od 21. decembra 1946; tajnik razreda za prirodoslovne in medicinske vede od 8. oktobra 1955 do smrti.
- Melik**, Vasilij, rojen 17. januarja 1921, umrl 28. januarja 2009, dr. zgodovinskih znanosti, redni profesor za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997.
- Menart**, Janez, rojen 29. septembra 1929, umrl 22. januarja 2004, pesnik in prevajalec, programski vodja knjižnega kluba Svet knjige pri založbi Mladin-

ska knjiga v Ljubljani. Izredni član od 6. junija 1983, redni član od 23. aprila 1987. Tajnik razreda za umetnosti SAZU od 8. januarja 1985 do 12. januarja 1993.

Mencinger, Jože, rojen 5. marca 1941, umrl 26. avgusta 2022, dr. znanosti, redni profesor predmetov Gospodarski sistem in politika, Statistične metode družboslovnega raziskovanja, Mednarodni ekonomski odnosi in Pravo in ekonomika EU na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Izredni član od 5. maja 2011, redni član od 1. junija 2017. Načelnik Oddelka za družbene vede I. razreda SAZU od 8. maja 2017 do 31. maja 2020. Član predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU od 8. maja 2017 do 31. maja 2020.

Menis, Gian Carlo, rojen 10. decembra 1927, umrl 7. oktobra 2022, profesor zgodovine, arheologije in umetnostne zgodovine. Dopisni član od 27. maja 1997.

Merchant, Eugene Mylon, rojen 6. maja 1913, umrl 19. avgusta 2006, višji svetovalec v TechSolve, Cincinnati, Ohio, ZDA. Dopisni član od 23. aprila 1987.

Merhar, Boris, rojen 1. maja 1907, umrl 24. junija 1989, profesor za zgodovino slovenske književnosti na Pedagoški akademiji v Ljubljani, višji predavatelj za zgodovino slovenskega slovstva do moderne na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 23. maja 1985.

Merkù, Pavle, rojen 12. julija 1927, umrl 20. oktobra 2014. Slavist, skladatelj in violinist, programski režiser Radia Trst A v pokoju, Italija. Dopisni član od 23. maja 1985.

Micevski, Kiril, rojen 29. aprila 1926, umrl 6. februarja 2002, redni profesor za rastlinsko sistematiko in geobotaniko Fakultete za naravoslovne in matematične vede Univerze v Skopju, Makedonija. Dopisni član od 6. junija 1995.

Michie, Donald, rojen 11. novembra 1923, umrl 7. julija 2007, dr. bioloških znanosti, eden pionirjev umetne inteligence v svetu, zaslužni profesor za umetno inteligenco Univerze v Edinburghu, Velika Britanija. Dopisni član od 5. maja 2005.

Mihajlović, Mihajlo Lj., rojen 22. januarja 1924, umrl 8. junija 1998. Redni profesor za organsko kemijo Naravoslovno-matematične fakultete Univerze v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 25. marca 1976.

Mihalić, Slavko, rojen 16. marca 1928, umrl 5. februarja 2007, pesnik, Zagreb, Hrvaška. Dopisni član od 6. junija 1995.

Mihelič, France, rojen 27. aprila 1907, umrl 1. avgusta 1998, akademski slikar, redni profesor za slikarstvo in risanje Akademije za likovno umetnost Univerze v Ljubljani. Redni član od 6. februarja 1965.

Mihelič, Milan, rojen 20. julija 1925, umrl 13. februarja 2021, univ. dipl. inž. arhitekture. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. aprila 1987.

- Milčinski**, Janez, rojen 3. maja 1913, umrl 28. julija 1993, dr. prava in dr. med., redni profesor za sodno medicino Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 22. decembra 1961, redni član od 5. februarja 1970; predsednik SAZU od 25. marca 1976 do 14. maja 1992.
- Milčinski**, Lev, rojen 23. junija 1916, umrl 14. marca 2001, dr. znanosti, redni profesor za psihiatrijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 23. marca 1979, redni član od 6. junija 1983.
- Milič-Emili**, Joseph, rojen 27. maja 1931, umrl 8. januarja 2022. Redni profesor za fiziologijo na Oddelku za fiziologijo in eksperimentalno medicino, Meakins-Christie Laboratories na Univerzi McGill, Montreal, Kanada. Dopolni član od 6. junija 1983.
- Minatti**, Ivan, rojen 22. marca 1924, umrl 9. junija 2012, pesnik in prevajalec, urednik v založbi Mladinska knjiga v Ljubljani v pokoju. Izredni član od 23. aprila 1987, redni član od 30. maja 1991.
- Mlinarič**, Jože, rojen 13. marca 1935, umrl 13. novembra 2021, dr. znanosti, redni profesor za zgodovino fevdalizma in pomožne zgodovinske vede Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru in njen zaslužni profesor v pokoju. Izredni član od 6. junija 1995, redni član od 7. junija 2001.
- Mohorovičič**, Andre, rojen 12. julija 1913, umrl 17. decembra 2002, redni profesor za arhitekturo Fakultete za arhitekturo Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopolni član od 6. junija 1983.
- Molè**, Vojeslav, rojen 14. decembra 1886, umrl 5. decembra 1973, dr. fil., redni profesor za srednjeveško umetnost na Jagelonski univerzi v Krakovu, Poljska. Dopolni član od 22. decembra 1961.
- Moravec**, Dušan, rojen 4. oktobra 1920, umrl 25. februarja 2015, dipl. filozof, ravnatelj Slovenskega gledališkega muzeja v Ljubljani v pokoju. Izredni član od 25. marca 1976, redni član od 24. aprila 1981. Tajnik II. razreda SAZU od 6. februarja 1984 do 29. februarja 1988.
- Moszyński**, Leszek, rojen 19. februarja 1928, umrl 16. aprila 2006, redni profesor za slovansko jezikoslovje Univerze v Gdansk, Poljska. Dopolni član od 7. junija 2001.
- Müller Karpe**, Hermann, rojen 1. februarja 1925, umrl 20. septembra 2013. Redni profesor za prazgodovino in stari vek Univerze v Frankfurtu ob Maini, Nemčija. Dopolni član od 27. maja 1993.
- Murko**, Matija, rojen 10. februarja 1861, umrl 11. februarja 1952, dr. fil., redni profesor za slovensko filologijo na Karlovi univerzi v Pragi. Dopolni član od 16. maja 1940.
- Mušič**, Marjan, rojen 16. novembra 1904, umrl 6. januarja 1984, arhitekt, redni profesor na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 5. februarja 1970, redni član od 29. marca 1979.

- Mušič**, Zoran, rojen 12. februarja 1909, umrl 25. maja 2005, akademski slikar, Pariz, Francija. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Nahtigal**, Rajko, rojen 14. aprila 1877, umrl 29. marca 1958, dr. fil., redni profesor za slovansko filologijo in primerjalno gramatiko slovanskih jezikov ter častni predstojnik Slovenskega inštituta na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; prvi predsednik AZU oz. SAZU od 4. januarja 1939 do 27. junija 1942; načelnik razreda za zgodovinske in zemljepisne vede, filozofijo in filologijo od 2. oktobra 1945 do 30. septembra 1949.
- Negovski**, Vladimir A., rojen 19. marca 1909, umrl 2. avgusta 2003, direktor Inštituta za splošno reanimatologijo Akademije medicinskih ved, Moskva, Rusija. Dopisni član od 6. junija 1983.
- Nejedly**, Zdenek, rojen 10. februarja 1878, umrl 9. februarja 1962, profesor muzikologije na Karlovi univerzi v Pragi, predsednik Češkoslovaške akademije znanosti. Dopisni član od 7. novembra 1947.
- Neubauer**, Robert, rojen 7. decembra 1895, umrl 3. maja 1969, dr. med., redni profesor za ftziologijo Medicinske fakultete v Ljubljani. Redni član od 22. decembra 1961.
- Neuhäuser**, Rudolf, rojen 17. junija 1933, umrl 10. septembra 2020, redni profesor za slavistiko na Inštitutu za slovanske jezike in književnosti Univerze v Celovcu, Avstrija. Dopisni član od 6. junija 1995.
- Nicod**, Jean, rojen 25. marca 1923, umrl 2. aprila 2021. Zaslužni profesor fizične geografije in krasoslovja Univerze Aix-Marseille, Francija. Častni doktor Šlezijske univerze. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Nitsch**, Kazimierz, rojen 1. februarja 1874, umrl 26. septembra 1958, profesor poljskega jezika na Univerzi v Krakovu, Poljska. Dopisni član od 7. novembra 1947.
- Nougayrol**, Jean, rojen 14. februarja 1900, umrl 23. januarja 1975, asiriolog, profesor na École pratique des Hautes Études v Parizu, Francija. Dopisni član od 7. februarja 1968.
- Novak**, Franc, rojen 2. junija 1908, umrl 29. septembra 1999, dr. znanosti, redni profesor za porodništvo in ženske bolezni Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 22. decembra 1961, redni član od 5. februarja 1970. Tajnik razreda za medicinske vede SAZU od 25. februarja 1976 do 27. maja 1992.
- Novak**, Grga, rojen 2. aprila 1888, umrl 7. septembra 1978, dr. fil., redni profesor za zgodovino starega veka na Univerzi v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 22. decembra 1961.
- Ocvirk**, Anton, rojen 23. marca 1907, umrl 6. januarja 1980, dr. fil., redni profesor za zgodovino svetovne književnosti in literarno teorijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 3. julija 1964.
- Olszak**, Waclaw, rojen 24. oktobra 1902, umrl 10. decembra 1980, dr. tehniških znanosti, eden od rektorjev Mednarodnega centra za mehanične znanosti v Vidmu, Italija. Dopisni član od 29. marca 1979.

- Oštir**, Karel, rojen 13. oktobra 1888, umrl 27. decembra 1973, redni profesor za primerjalno jezikoslovje na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953 do 17. junija 1958.
- Pahor**, Boris, rojen 26. avgusta 1913, umrl 30. maja 2022, književnik, publicist in profesor za slovensko in italijansko književnost na srednji šoli s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Italija. Dopisni član od 27. maja 1993, redni član od 21. maja 2009.
- Panteleev**, Dimitr, rojen 26. novembra 1901, umrl 16. aprila 1993, pisatelj, prevajalec, bibliotekar in dramaturg, Sofija, Bolgarija. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Paternu**, Boris, rojen 5. junija 1926, umrl 26. novembra 2021, dr. literarnih znanosti, redni profesor za zgodovino slovenske književnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 29. marca 1979, redni član od 23. maja 1985.
- Paulin**, Alfonz, rojen 14. septembra 1853, umrl 1. decembra 1942, gimnazijski profesor, strokovnjak za floristiko, fitogeografijo in botanično sistematiko, Ljubljana. Izredni član od 16. maja 1940.
- Pavček**, Tone, rojen 29. septembra 1928, umrl 20. oktobra 2011, pesnik, esejist in prevajalec, glavni urednik Cankarjeve založbe. Izredni član od 7. junija 2001; član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 27. novembra 2003 do 22. aprila 2008, redni član od 1. junija 2007.
- Pavičević**, Branko, rojen 2. marca 1922, umrl 13. marca 2012. Redni profesor za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Podgorici, Črna gora. Dopisni član od 10. marca 1977.
- Pavlov**, Todor, rojen 14. februarja 1890, umrl 8. maja 1977, profesor filozofije dialektičnega materializma in marksistične estetike na Univerzi v Sofiji, Bolgarija. Dopisni član od 7. novembra 1947 do 1948 ali 1949.
- Pavšič**, Vladimir – Bor, Matej, rojen 14. aprila 1913, umrl 29. septembra 1993, pisatelj, Ljubljana. Redni član od 6. februarja 1965.
- Pécsi**, Márton, rojen 29. decembra 1923, umrl 22. januarja 2003, profesor raziskovalec za fizikalno geografijo v Geografskem raziskovalnem inštitutu, Budimpešta, Madžarska. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Peklenik**, Janez, rojen 11. junija 1926, umrl 15. marca 2016, dr. inž. habil., dr. tehniških znanosti, redni profesor za tehnično kibernetiko, obdelovalne sisteme in računalniško tehnologijo, predstojnik katedre Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 5. februarja 1970, redni član od 29. marca 1979.
- Perović**, Slobodan, rojen 10. septembra 1932, umrl 17. februarja 2019. Redni profesor za obligacijsko pravo Pravne fakultete Univerze v Beogradu. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Persianinov**, Leonid Semenovič, rojen 18. avgusta 1908, umrl 27. decembra

- 1978, dr. med., predstojnik Inštituta za ginekologijo in porodništvo v Moskvi, Rusija. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Peterlin**, Anton, rojen 25. septembra 1908, umrl 24. marca 1993, dr. naravoslovnih znanosti, sodelavec Nacionalnega biroja za standarde v Washingtonu. Izredni član od 21. decembra 1946, redni član od 6. decembra 1949.
- Pitamic**, Leonid, rojen 15. decembra 1885, umrl 30. junija 1971, dr. prava, redni profesor za ustavno pravo in teorijo države Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938 do 21. maja 1948. Črtan iz članstva leta 1948, posmrtno rehabilitiran na skupščini SAZU 17. decembra 1996.
- Plečnik**, Jože, rojen 23. januarja 1872, umrl 7. januarja 1957, redni profesor za arhitekturo na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938.
- Plemelj**, Josip, rojen 11. decembra 1873, umrl 22. maja 1967, dr. fil., častni doktor matematičnih in tehniških znanosti, redni profesor za matematiko na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; načelnik razreda za matematične, prirodoslovne in tehniške vede SAZU od 16. julija 1942 do 30. septembra 1949.
- Pleničar**, Mario, rojen 5. avgusta 1924, umrl 2. oktobra 2016, dr. znanosti, redni profesor za fizikalno geologijo, biostratigrafijo in geološko kartiranje Oddelka za geologijo Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 30. maja 1991.
- Pleterski**, Janko, rojen 1. februarja 1923, umrl 2. junija 2018, dr. znanosti, redni profesor za zgodovino Slovencev in zgodovino jugoslovanskih narodov od srede 18. stoletja do 1918 Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 27. maja 1993.
- Pogačnik**, Jože, rojen 14. marca 1933, umrl 18. avgusta 2002, dr. znanosti, redni profesor za slovensko književnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru in njen zaslužni profesor. Dopisni član od 30. maja 1991, izredni član od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997. Tajnik razreda za filološke in literarne vede SAZU od 23. marca 1999 do smrti.
- Polec**, Janko, rojen 19. avgusta 1880, umrl 12. maja 1956, dr. prava, redni profesor za narodno in primerjalno pravno zgodovino na Pravni fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; načelnik pravnega razreda od 23. februarja 1942 do 30. septembra 1949; predsednik Terminološke komisije pri AZU oz. SAZU.
- Popov**, Andrej Vladimirovič, rojen 24. oktobra 1939, umrl 9. januarja 2009. Vodja Oddelka za nevroetologijo žuželk Sečenovega inštituta za evolucionsko fiziologijo in biokemijo Ruske akademije znanosti v Sankt Peterburgu, Rusija. Dopisni član od 7. junija 2001.
- Popović**, Dejan, rojen 2. aprila 1950, umrl 4. oktobra 2021. Zaslužni profesor na danski univerzi v Aalborgu in kot redni član Srske akademije znanosti in

umetnosti redni profesor na Univerzi v Beogradu. Dopisni član od 6. junija 2019.

Potrč, Ivan, rojen 1. januarja 1913, umrl 12. junija 1993, pisatelj. Izredni član od 10. marca 1977, redni član od 6. junija 1983.

Prelog, Vladimir, rojen 23. julija 1906, umrl 7. januarja 1998, predstojnik laboratorija za organsko kemijo Visoke tehniške šole v Zürichu, Švica. Nobelov nagrajenec za kemijo, 1975. Dopisni član od 29. marca 1979.

Pretnar, Stojan, rojen 23. januarja 1909, umrl 1. marca 1999, dr. prava, redni profesor za gospodarsko pravo, primerjalno trgovinsko pravo in pravo industrijske lastnine Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 25. marca 1975, redni član od 24. aprila 1981.

Prevoršek, Dušan C., rojen 14. februarja 1922, umrl 25. februarja 2004, raziskovalec v podjetju Goodyear in na Univerzi v Princetonu, ZDA. Dopisni član od 7. junija 2001.

Prokop, Otto, rojen 29. septembra 1921, umrl 20. januarja 2009. Redni profesor za sodno medicino Humboldtove univerze v Berlinu, Nemčija. Dopisni član od 23. aprila 1987.

Prunč, Erich, rojen 15. oktobra 1941, umrl 28. maja 2018. Redni profesor za prevodoslovje na Univerzi v Gradcu, Avstrija. Dopisni član od 1. junija 2007.

Pusić, Eugen, rojen 1. julija 1916, umrl 20. septembra 2010, redni profesor za upravne znanosti Pravne fakultete Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 7. junija 2001.

Rajičić, Stanojlo, rojen 16. decembra 1910, umrl 21. julija 2000, skladatelj. Redni profesor Glasbene akademije v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 20. marca 1975.

Rakovec, Ivan, rojen 18. septembra 1899, umrl 3. avgusta 1985, dr. fil., redni profesor za geologijo in paleontologijo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 21. decembra 1946, redni član od 6. decembra 1949; tajnik razreda za naravoslovne vede od 15. junija 1966 do 19. maja 1981.

Rammelmeyer, Alfred, rojen 31. decembra 1909, umrl 16. marca 1995, dr. filozofije, redni profesor za slovansko filologijo na Univerzi v Frankfurtu ob Maini, Nemčija. Dopisni član od 24. aprila 1981.

Ramovš, Fran, rojen 14. septembra 1890, umrl 16. septembra 1952, dr. fil., redni profesor za fonetiko in zgodovino slovenskega jezika na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938; načelnik filozofsko-filološko-historičnega razreda od 28. januarja 1939 do 31. januarja 1940; glavni tajnik AZU oz. SAZU od 11. julija 1942 do 19. maja 1950; upravnik Inštituta za slovenski jezik; predsednik SAZU od 19. maja 1950 do smrti.

Ramovš, Primož, rojen 20. marca 1921, umrl 10. januarja 1999, skladatelj, višji bibliotekar specialist in upravnik Biblioteke SAZU. Izredni član od 10.

- marca 1977, redni član od 6. junija 1983; član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 7. maja 1996 do smrti.
- Rant**, Zoran, rojen 14. septembra 1904, umrl 12. februarja 1972, dr. tehniških znanosti, redni profesor za procesno tehniko na Tehniški univerzi v Braunschweigu. Dopisni član od 3. julija 1964.
- Ravnikar**, Edvard, rojen 4. decembra 1907, umrl 23. avgusta 1993, inž. arhitekture, redni profesor za urbanizem in javne zgradbe Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani. Izredni član od 7. februarja 1969, redni član od 29. marca 1979.
- Rebula**, Alojz, rojen 21. julija 1924, umrl 23. oktobra 2018, pisatelj, esejist in publicist, profesor na srednji šoli v Trstu, Italija. Dopisni član od 27. maja 1993, redni član od 21. maja 2009.
- Rechinger**, Karl Heinz, rojen 16. oktobra 1906, umrl 30. decembra 1998, dvorni svetnik in direktor Prirodoslovnega muzeja na Dunaju, Avstrija. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Regen**, Ivan, rojen 9. decembra 1868, umrl 27. julija 1947, dr. fil., gimnazijski profesor, strokovnjak za fiziologijo živali in bioakustiko, Ljubljana. Izredni član od 16. maja 1940.
- Rigler**, Jakob, rojen 2. decembra 1929, umrl 8. julija 1985, dr. filoloških znanosti, znanstveni svetnik v Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Izredni član od 23. maja 1985.
- Rothe**, Hans, rojen 5. maja 1928, umrl 31. marca 2021. Dr. slovanskega jezikoslovja. Predstojnik Slavističnega seminarja na Renski univerzi Friedricha Wilhelma v Bonnu, Nemčija, v pokoju. Dopisni član od 21. maja 2009.
- Rumpler**, Helmut, rojen 12. septembra 1935, umrl 10. februarja 2018. Redni profesor za novejšo in avstrijsko zgodovino Univerze v Celovcu, Avstrija. Dopisni član od 27. maja 1993.
- Rus**, Veljko, rojen 8. decembra 1929, umrl 26. februarja 2018, dr. socioloških znanosti, redni profesor za industrijsko sociologijo in socialni razvoj Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995.
- Saeverud**, Harald, rojen 17. aprila 1897, umrl 27. marca 1992, skladatelj in dirigent, Norveška. Dopisni član od 25. marca 1976.
- Safar**, Peter, rojen 12. aprila 1924, umrl 3. avgusta 2003, redni profesor za reanimatologijo in direktor Mednarodnega centra za reanimatološke raziskave Univerze v Pittsburghu, PA, ZDA. Dopisni član od 6. junija 1983.
- Salopek**, Marijan, rojen 23. decembra 1883, umrl 23. februarja 1967, dr. fil., profesor Univerze v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 7. februarja 1967.
- Samec**, Maks, rojen 27. junija 1881, umrl 1. julija 1964, dr. fil., redni profesor za kemijo na Univerzi v Ljubljani od 1919 do 1945, do 1959 upravnik Kemijskega inštituta Boris Kidrič v Ljubljani in od 1959 znanstveni svetovalec.

Redni član od 16. maja 1940 do 16. decembra 1940, ponovno od 6. decembra 1949; tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehniške vede od 16. novembra 1962 do smrti.

- Savić**, Pavle, rojen 10. januarja 1909, umrl 30. maja 1994, redni profesor za fizikalno kemijo Univerze v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 13. marca 1972.
- Scott**, James Floyd, rojen 4. maja 1942, umrl 6. aprila 2020, redni profesor za fiziko, direktor za raziskave v Cavendish Laboratory v Cambridgeu. Dopisni član od 5. maja 2011.
- Seidl**, Ferdinand, rojen 10. marca 1856, umrl 1. decembra 1942, profesor, strokovnjak za meteorologijo, klimatologijo, seizmologijo in geologijo, Ljubljana. Izredni član od 16. maja 1940.
- Sever**, Savin, rojen 27. junija 1927, umrl 12. aprila 2003, univ. dipl. inž. arhitekture, svetnik v Slovenija projektu. Izredni član od 27. maja 1997.
- Severn**, Roy Thomas, rojen 6. septembra 1929, umrl 25. novembra 2012. Redni profesor za potresno inženirstvo in dinamiko konstrukcij Gradbene fakultete Univerze v Bristolu, Anglija. Redni član Royal Academy of Engineering. Dopisni član od 12. junija 2003.
- Simoniti**, Primož, rojen 28. decembra 1936, umrl 17. julija 2018, dr. filoloških znanosti, redni profesor za latinski jezik in književnost Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 7. junija 2001, redni član od 1. junija 2007. Tajnik II. razreda SAZU od 1. julija 2007 do 30. junija 2010.
- Sirotković**, Jakov, rojen 7. novembra 1922, umrl 31. oktobra 2002, redni profesor Ekonomske fakultete Univerze v Zagrebu in vodja Zavoda za ekonomske raziskave Hrvaške akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Skok**, Petar, rojen 1. marca 1881, umrl 3. februarja 1956, dr. fil., redni profesor za romansko filologijo na Univerzi v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Slodnjak**, Anton, rojen 13. junija 1899, umrl 13. marca 1983, dr. fil., redni profesor za slovensko književnost Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 7. februarja 1967.
- Sovrè**, Anton, rojen 4. decembra 1885, umrl 1. maja 1963, redni profesor za grški jezik na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 2. junija 1953.
- Spacal**, Lojze Luigi, rojen 15. junija 1907, umrl 6. maja 2000, samostojni slikar in grafik v Trstu, Italija. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Stanković**, Siniša, rojen 26. marca 1892, umrl 24. februarja 1974, dr. fil., redni profesor za zoologijo na Univerzi v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Stankowski**, Jan, rojen 1. januarja 1934, umrl 4. septembra 2009. Redni profesor za molekularno fiziko na Inštitutu za molekularno fiziko Poljske akademije znanosti, Poznanj. Dopisni član od 27. maja 1993.

- Stanonik**, Janez, rojen 2. januarja 1922, umrl 28. decembra 2014. Dr. filoloških znanosti, redni profesor za angleško in ameriško književnost Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. aprila 1987.
- Stelè**, France, rojen 21. februarja 1886, umrl 10. avgusta 1972, dr. fil., redni profesor za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 16. maja 1940.
- Stern**, Pavao, rojen 17. marca 1913, umrl 20. marca 1976, redni profesor za farmakologijo na Medicinski fakulteti v Sarajevu, Bosna in Hercegovina. Dopolni član od 21. marca 1974.
- Stefanović**, Dimitrije, rojen 25. novembra 1929, umrl 1. avgusta 2020. Upravnik Muzikološkega inštituta v pokoju. Glavni tajnik Srbske akademije znanosti in umetnosti, Beograd, Srbija. Dopolni član od 23. aprila 1987.
- Stevanović**, Petar, rojen 3. junija 1914, umrl 31. marca 1999, redni profesor za geologijo Rudarsko-geološke fakultete v Beogradu, Srbija. Dopolni član od 20. marca 1975.
- Stuhlpfarrer**, Karl, rojen 23. septembra 1941, umrl 5. novembra 2009. Redni profesor za zgodovino Univerze v Celovcu. Dopolni član od 1. junija 2007.
- Stupica**, Gabrijel, rojen 21. marca 1913, umrl 19. decembra 1990, akademski slikar, redni profesor Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Izredni član od 10. marca 1977, redni član od 6. junija 1983.
- Svane**, Gunnar Olaf, rojen 25. septembra 1927, umrl 22. junija 2012. Redni profesor za slovanske jezike in književnosti Univerze v Århusu, Danska. Dopolni član od 18. maja 1989.
- Szentágothai**, János, rojen 31. oktobra 1912, umrl 8. septembra 1994, redni profesor za anatomijo Univerze v Budimpešti, Madžarska. Dopolni član od 24. aprila 1981.
- Šalamun**, Tomaž, rojen 4. julija 1941, umrl 27. decembra 2014. Pesnik in prevajalec. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 21. februarja 2013.
- Šašel**, Jaroslav, rojen 21. januarja 1924, umrl 25. marca 1988, dr. arheologije, znanstveni svetnik na Inštitutu za arheologijo ZRC SAZU. Izredni član od 23. maja 1985.
- Šeligo**, Rudi, rojen 14. maja 1935, umrl 22. januarja 2004, pisatelj, dramatik in esejist, višji predavatelj na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru. Izredni član od 7. junija 2001.
- Šercelj**, Alojz, rojen 8. decembra 1921, umrl 17. maja 2010, dr. znanosti, palinolog, znanstveni svetnik na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija ZRC SAZU. Izredni član od 18. maja 1989, redni član od 27. maja 1997.
- Šidak**, Jaroslav, rojen 4. januarja 1903, umrl 25. marca 1986, dr. zgodovinskih ved, redni profesor za občo zgodovino novega veka Filozofske fakultete v Zagrebu, Hrvaška. Dopolni član od 24. aprila 1981.

- Škerjanc**, Lucijan Marija, rojen 17. decembra 1900, umrl 27. februarja 1973, skladatelj, redni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949.
- Škerlj**, Milan, rojen 4. septembra 1875, umrl 8. decembra 1947, dr. prava, redni profesor za trgovinsko, menično in čekovno pravo na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 16. maja 1940.
- Škerlj**, Stanko, rojen 7. februarja 1893, umrl 21. julija 1975, dr. fil., redni profesor za romansko filologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. februarja 1969.
- Šlebinger**, Janko, rojen 19. oktobra 1876, umrl 5. februarja 1951, dr. fil., slovenski bibliograf, upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Izredni član od 21. decembra 1946.
- Šnuderl**, Makso, rojen 13. oktobra 1895, umrl 23. junija 1979, dr. prava, redni profesor za ustavno pravo SFRJ na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani. Redni član od 2. oktobra 1956.
- Štampar**, Andrija, rojen 1. septembra 1888, umrl 26. junija 1958, dr. med., redni profesor za higieno in socialno medicino na Univerzi v Zagrebu, Hrvaška; predsednik JAZU. Dopisni član od 7. novembra 1947.
- Šuklje**, Lujo, rojen 21. septembra 1910, umrl 18. junija 1997, dr. tehniških znanosti, redni profesor za mehaniko tal in osnove tehnične mehanike Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 7. februarja 1969, redni član od 20. marca 1979.
- Tavčar**, Alois, rojen 2. marca 1895, umrl 1. marca 1979, redni profesor za genotiko in žlahtnjenje rastlin na Agronomski fakulteti v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Tavčar**, Igor, rojen 2. novembra 1899, umrl 27. decembra 1965, dr. med., redni profesor za interno medicino na Medicinski fakulteti v Ljubljani, upravnik Inštituta za medicinske vede SAZU. Redni član od 6. decembra 1949.
- Taylor**, Alan John Percival, rojen 25. marca 1906, umrl 7. septembra 1990, profesor zgodovine na Univerzi v Oxfordu, Anglija. Dopisni član od 6. junija 1983.
- Tesnière**, Lucien, rojen 13. maja 1893, umrl 6. decembra 1954, redni profesor za primerjalno jezikoslovje na Univerzi v Montpellieru, Francija. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Teune**, Henry, rojen 19. marca 1936, umrl 12. aprila 2011. Sociolog, redni profesor na oddelku za politične znanosti pensilvanske univerze v Filadelfiji, ZDA. Dopisni član od 1. junija 2007.
- Tišler**, Miha, rojen 18. septembra 1926, umrl 25. marca 2021, dr. kemijskih znanosti, častni doktor Univerze v Ljubljani, redni profesor za organsko kemijo Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani in

- njen zaslužni profesor. Izredni član od 5. februarja 1970, redni član od 10. marca 1977.
- Todorović**, Kosta, rojen 5. julija 1887, umrl 19. septembra 1975, dr. med., redni profesor za infekcijske bolezni na Medicinski fakulteti v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Tolstoj**, Nikita Iljič, rojen 15. aprila 1923, umrl 27. junija 1996. Redni profesor za staro slovanščino in slovansko jezikoslovje Državne univerze v Moskvi, Rusija. Dopisni član od 23. aprila 1987.
- Tomović**, Rajko, rojen 1. novembra 1919, umrl 30. maja 2001, redni profesor za računalništvo in biomedicinsko tehniko Fakultete za elektrotehniko Univerze v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Toporišič**, Jože, rojen 11. oktobra 1926, umrl 9. decembra 2014, dr. znanosti, redni profesor za slovenski jezik in stilistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 30. maja 1991, redni član od 27. maja 1997.
- Trofenik**, Rudolf, rojen 15. aprila 1911, umrl 7. decembra 1991, dr. prava in dr. fil., založnik v Münchnu, Nemčija. Dopisni član od 30. maja 1991.
- Trontelj**, Jože, rojen 1. junija 1939, umrl 9. decembra 2013, dr. znanosti, dr. medicine, višji zdravstveni svetnik, redni profesor nevrologije na Medicinski fakulteti in Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani, zdravnik specialist nevrolog na Inštitutu za klinično nevrofiziologijo, Nevrološka klinika, Univerzitetni klinični center v Ljubljani. Izredni član SAZU od 30. maja 1991, redni član od 6. junija 1995. Tajnik razreda za medicinske vede SAZU od 28. septembra 1999 do 24. aprila 2002; podpredsednik SAZU od 25. aprila 2002 do 6. maja 2008; predsednik SAZU od 6. maja 2008 do smrti.
- Trstenjak**, Anton, rojen 8. januarja 1906, umrl 29. septembra 1996, dr. teologije, častni doktor Univerze v Mariboru in Ljubljani, redni profesor za psihologijo Teološke fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 29. marca 1979, redni član od 6. junija 1983.
- Turnšek**, Dragica, rojena 6. avgusta 1932, umrla 11. septembra 2021, dr. znanosti, paleontologinja, znanstvena svetnica na Paleontološkem inštitutu Ivana Rakovca ZRC SAZU. Izredna članica od 23. maja 1985, redna članica od 27. maja 1993.
- Udovič**, Jože, rojen 17. oktobra 1912, umrl 5. novembra 1986, pesnik in prevajalec, Ljubljana. Izredni član od 24. aprila 1981, redni član od 23. maja 1985.
- Ušeničnik**, Aleš, rojen 3. julija 1868, umrl 30. marca 1952, dr. fil., dr. teol., redni profesor filozofije na Teološki fakulteti v Ljubljani. Predsednik društva Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani od 11. decembra 1937 do 4. januarja 1939. Redni član od 7. oktobra 1938 do 21. maja 1948; namestnik v nadzornem odboru Akademije od 2. oktobra 1945 do 21. maja 1948. Črtan iz članstva leta 1948, posmrtno rehabilitiran na skupščini SAZU 17. decembra 1996.

- Vavilov**, Sergej Ivanovič, rojen 24. marca 1891, umrl 25. januarja 1951, predsednik Akademije znanosti ZSSR v Moskvi, Rusija. Dopisni član od 7. novembra 1947.
- Vavpetič**, Lado, rojen 26. junija 1902, umrl 28. marca 1982, dr. prava, redni profesor za javno upravo in upravni postopek Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Redni član od 17. oktobra 1958.
- Veber**, France, rojen 20. septembra 1890, umrl 3. maja 1975, dr. fil., redni profesor filozofije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 16. maja 1940 do 18. maja 1945, ko se je odrekel članstvu. Posmrtno rehabilitiran na skupščini SAZU 17. decembra 1996.
- Vidav**, Ivan, rojen 17. januarja 1918, umrl 6. oktobra 2015, dr. filozofije, redni profesor za matematiko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 17. oktobra 1958, redni član od 21. decembra 1962.
- Vidmar**, Josip, rojen 14. oktobra 1895, umrl 11. aprila 1992, publicist, literarni kritik, častni doktor Univerze v Ljubljani. Redni član od 6. decembra 1949; predsednik SAZU od 7. oktobra 1952 do 25. marca 1976; častni član SAZU od 25. marca 1976.
- Vidmar**, Milan, rojen 22. junija 1885, umrl 9. oktobra 1962, dr. tehniških ved, častni dr. tehniških znanosti, redni profesor za elektrotehniko na Univerzi v Ljubljani. Redni član od 16. maja 1940, načelnik matematično-prirodoslovnega razreda od 10. oktobra 1940 do 16. junija 1942; predsednik AZU oz. SAZU od 27. junija 1942 do 2. oktobra 1945; tajnik razreda za matematične, fizikalne in tehniške vede od 30. septembra 1949 do smrti.
- Vilfan**, Sergij, rojen 5. aprila 1919, umrl 16. marca 1996, dr. prava, redni profesor za pravno zgodovino Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 23. marca 1978, redni član od 6. junija 1983.
- Villadsen**, John, rojen 12. junija 1936, umrl 22. julija 2021, redni profesor za biotehnologijo Tehniške univerze v Lyngbyju, Danska. Dopisni član od 7. junija 2001.
- Vodovnik**, Lojze, rojen 6. septembra 1933, umrl 14. junija 2000, dr. znanosti, redni profesor za biokibernetiko in nevrokibernetiko Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 10. marca 1977, redni član od 6. junija 1983. Tajnik III. razreda SAZU od 16. aprila 1992 do 7. maja 1996 in načelnik Oddelka za tehniške vede III. razreda od 5. oktobra 1994 do 7. maja 1996; član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU od 7. maja 1996 do smrti.
- Volkov**, Mstislav Vasiljevič, rojen 2. junija 1923, umrl 1. januarja 1996. Direktor Centralnega inštituta za travmatologijo in ortopedijo N. N. Priorova v Moskvi, Rusija. Dopisni član od 7. februarja 1968.

- Vouk**, Vale, rojen 21. februarja 1886, umrl 27. novembra 1962, dr. fil., redni profesor za botaniko na Univerzi v Zagrebu, Hrvaška. Dopisni član od 2. junija 1953.
- Vratuša**, Anton, rojen 21. februarja 1915 v Dolnjih Slavečih, Murska Sobota, umrl 30. julija 2017, dr. slavističnih znanosti, redni profesor za teorijo in prakso samoupravljanja Fakultete družbenih znanosti Univerze v Beogradu in Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani v pokoju. Izredni član od 23. marca 1978, redni član od 23. maja 1985.
- Vrišer**, Igor, rojen 13. januarja 1930, umrl 23. januarja 2013, dr. znanosti, redni profesor za družbeno geografijo in regionalno planiranje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 23. aprila 1987, redni član od 27. maja 1993.
- Vučenov**, Dimitrije, rojen 30. oktobra 1911, umrl 13. novembra 1986, dr. znanosti, literarni zgodovinar, redni profesor Filozofske fakultete v Beogradu, Srbija. Dopisni član od 24. aprila 1981.
- Vuga**, Saša, rojen 8. februarja 1930, umrl 25. decembra 2016, pisatelj in dramatik. Izredni član od 1. junija 2007, redni član od 21. februarja 2013.
- Waugh**, John S., rojen 25. aprila 1929, umrl 22. avgusta 2014, redni profesor za fizikalno kemijo v Massachusetts Institute of Technologie, Cambridge, ZDA. Dopisni član od 18. maja 1989.
- Wollman**, Frank, rojen 5. maja 1888, umrl 9. maja 1969, dr. fil., redni profesor za slovansko slovstvo in splošne literarne vede na filozofskih fakultetah v Bratislavi in Brnu. Dopisni član od 7. februarja 1969.
- Wraber**, Maks, rojen 16. septembra 1905, umrl 14. maja 1972, dr. naravoslovnih znanosti, znanstveni svetnik v Biološkem inštitutu Jovana Hadžija SAZU. Izredni član od 7. februarja 1969.
- Zadnikar**, Marijan, rojen 27. decembra 1921, umrl 4. oktobra 2005, dr. znanosti iz zgodovine in teorije umetnosti, znanstveni svetnik v Republiškem zavodu za spomeniško varstvo. Izredni član od 27. maja 1997, redni član od 12. junija 2003.
- Zadavec**, Franc, rojen 27. septembra 1925, umrl 24. julija 2016, dr. znanosti, redni profesor za slovensko literarno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor. Izredni član od 29. marca 1979, redni član od 23. maja 1985.
- Zajc**, Dane, rojen 26. oktobra 1929, umrl 20. oktobra 2005, pesnik, dramatik, esejist, višji knjižničar v Pionirski knjižnici v Ljubljani. Izredni član od 27. maja 1993, redni član od 27. maja 1997.
- Závada**, Vilém, rojen 22. maja 1905, umrl 30. novembra 1982, književnik, Praga, Češka. Dopisni član od 29. marca 1979.
- Ziherl**, Boris, rojen 25. septembra 1910, umrl 11. februarja 1976, redni profesor za občo sociologijo in zgodovino marksizma na Filozofski fakulteti in Fa-

kulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Izredni član od 6. decembra 1949, redni član od 17. oktobra 1958; podpredsednik SAZU od 20. marca 1975 do smrti.

Zlobec, Ciril, rojen 4. julija 1925, umrl 24. avgusta 2018, pesnik, romanopisec, publicist, prevajalec, novinar, urednik v pokoju. Izredni član od 23. maja 1985, redni član od 18. maja 1989. Podpredsednik SAZU od 14. maja 1992 do 6. maja 1999; član predsedstva SAZU po 22. členu Zakona o SAZU od 6. maja 1999 do 25. aprila 2002.

Zorko, Zinka, rojena 24. februarja 1936, umrla 22. marca 2019. Dr. znanosti, redna profesorica za zgodovino in dialektologijo slovenskega jezika Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru in njena zaslužna profesorica. Izredna članica od 12. junija 2003, redna od 21. maja 2009.

Zupančič, Črtomir, rojen 28. novembra 1928, umrl 28. septembra 2018, dr. fizikalnih znanosti, zaslužni profesor Ludwig-Maximilianove univerze v Münchnu, Nemčija. Izredni član od 5. maja 2005, redni član od 5. maja 2011.

Zupančič, Rihard, rojen 22. decembra 1878, umrl 23. marca 1949, dr. fil., redni profesor za matematiko na Tehniški fakulteti v Ljubljani. Redni član od 7. oktobra 1938 do 25. julija 1945; namestnik načelnika matematično-prirodoslovnega razreda od 28. januarja 1939 do 25. julija 1945.

Zupanec - Sodnik, Anica, rojena 21. marca 1892, umrla 20. januarja 1978, slikarka. Izredna članica od 25. marca 1976.

Zwitter, Fran, rojen 24. oktobra 1905, umrl 14. aprila 1988, dr. fil., redni profesor za občo zgodovino novega veka Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 2. junija 1953, redni član od 17. oktobra 1958. Tajnik razreda za zgodovinske in družbene vede od 9. junija 1977 do 31. marca 1982.

Župančič, Andrej O., rojen 27. januarja 1916, umrl 3. decembra 2007, dr. znanosti, dr. medicine, zaslužni profesor za patološko fiziologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Izredni član od 3. julija 1964, redni član od 5. februarja 1970.

Župančič, Oton, rojen 23. januarja 1878, umrl 11. junija 1949, književnik, Ljubljana. Redni član od 7. oktobra 1938.

UMRLI V LETU 2022

DEPARTED IN 2022

JOŽE MENCINGER
(1941–2022)

Akad. Jože Mencinger se je rodil 5. marca 1941 na Jesenicah, kjer je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo. Po maturi leta 1960 se je vpisal na Pravno fakulteto Univerze v Ljubljani, kjer je diplomiral 1964, leta 1966 pa magistriral na Institutu ekonomskih nauka Univerze v Beogradu. Po diplomi se je zaposlil na Pravni fakulteti UL in 1975 doktoriral na Univerzi Pensilvanija v Filadelfiji v ZDA pri poznejšem nobelovcu prof. L. R. Kleinu. Leta 1987 je bil na Pravni fakulteti UL izvoljen v naziv rednega profesorja in je ostal na tej fakulteti do upokojitve leta 2015. Dva mandata (1998–2005) je bil rektor Univerze v Ljubljani; v letih 1990–1991 je bil podpredsednik slovenske vlade; bil je član sveta Banke Slovenije (1991–1997); državnega sveta (2002–2007) in direktor Ekonomskega inštituta Pravne fakultete (1993–2001, 2011–2018). Za izrednega člana SAZU je bil izvoljen leta 2011, za rednega pa 2017.

Mencingerjev opus obsega 30 monografij (v soavtorstvu), 60 poglavij v znanstvenih in strokovnih publikacijah in več kot 400 znanstvenih in strokovnih člankov, od tega skoraj polovico objavljenih v tujih in mednarodnih revijah. Več let je urejal revijo Ekonomskega inštituta Pravne fakultete *Gospodarska gibanja*, ki se je odlikovala po kvaliteti in vplivu. Poleg tega je objavil vrsto prispevkov o aktualnih vprašanjih z ekonomskega področja v dnevnem časopisju in s tem prenašal svoja teoretična spoznanja v prakso.

Na Pravni fakulteti UL je Jože Mencinger predaval predmete: Pravo in ekonomika EU, Statistika, Economics of Transition in Mednarodni ekonomski odnosi. Predaval je na podiplomskih programih ekonomskih fakultet v Ljubljani, Zagrebu in Mariboru, bil je gostujoči profesor na Univerzi v Pittsburgu v ZDA, gostujoči znanstvenik na Mednarodnem centru za ekonomske raziskave v Torinu in na Inštitutu za družbene vede na Dunaju. Posamična vabljenja predavanja je imel na univerzah v mnogih evropskih državah, pa tudi na univerzah in inštitutih v ZDA, Mehiki, Braziliji, Rusiji, na Kitajskem in Japonskem.

Veljal je za odličnega predavatelja, ki je znal imenitno povezovati teorijo s prakso, še posebej ker je raziskovalno delo opravljal v »Bajtovem« inštitutu, ki je bil s prakso tesno povezan. Pri študentih je bil priljubljen kot dober učitelj ter korekten in pošten izpraševalec.

Kot rektorju mu je uspelo odlično obnoviti zgodovinsko stavbo rektorata; njegova javna beseda pa je bila vedno odmerjena, tehtna in utemeljena.

Ko je bil podpredsednik prve slovenske demokratično izvoljene vlade in tudi pozneje, je zagovarjal ekonomski gradualizem, ki je prispeval k temu, da so ljudje v Sloveniji tranzicijo lažje prestali kot v večini drugih držav.

Jože Mencinger sodi med začetnike empiričnega ekonometričnega raziskovanja našega gospodarstva, je avtor prvega ekonometričnega modela jugoslovskega gospodarstva in soavtor še nekaj naslednjih ekonometričnih modelov.

Njegovo znanstveno delo je mogoče razdeliti v dve skupini: na uporabno ekonometrijo in stalno aktivno udeležbo v razpravah o gospodarskem sistemu in politiki ter družbenem razvoju tako pred osamosvojitvijo Slovenije kakor tudi po njej. Za tržno preobrazbo gospodarskega sistema si je prizadeval že v času, ko to ni bilo politično primerno. V razpravah ni nikoli podlegel vsakokratnim »resnicam« o delovanju gospodarstva, zato je bil pomemben sooblikovalec mnenj o našem gospodarskem vsakdanu.

Mencinger je bil med prvimi zagovorniki uveljavitve tržnega gospodarstva že v nekdanji Jugoslaviji, v osamosvojeni Sloveniji pa je tudi aktivno bistveno prispeval k oblikovanju ustreznega gospodarskega sistema in politike v njegovi začetni fazi; to je dalo dobro osnovo za uspešno slovensko ekonomsko preobrazbo.

Bil je človek z veliko začetnico: preudaren, spoštljiv, prijazen. Kot javni intelektualec se je v javnosti oglašal s trdnimi in jasnimi stališči; znal je reči bobu bob na natančen, a spravljen način, vedno usmerjen v stvar, ne v osebo. Njegova stališča so bila strokovno neoporečna in do konca poštena. Strokovni ali politični oportunitizem mu je bil tuj in nesprejemljiv.

Alenka Šelih

CHARLES G. DEMPSEY **(1937–2022)**

V svojem štiriinosemdesetem letu je 22. februarja 2022 zaradi srčne kapi v bolnišnici Univerze Georgetown (Washington, DC) umrl dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti Charles Gates Dempsey, umetnostni zgodovinar, zaslužni profesor Univerze Johns Hopkins (Baltimore, MA).

Rodil se je leta 1937 v kraju Providence (Rhode Island). Najprej je študiral na Swarthmore Collegeu v Pennsylvaniji, zatem pa na Univerzi Princeton, kjer je leta 1963 doktoriral pod mentorstvom Erwina Panofskega. Kot obetaven mlad umetnostni zgodovinar je po opravljenem doktoratu prejel prestižno raziskovalno štipendijo na Ameriški akademiji v Rimu. Učiteljsko kariero je začel leta 1965 na Bryn Mawr Collegeu v Pennsylvaniji in jo leta 1980 nadaljeval na Univerzi Johns Hopkins v Baltimoru, kjer je do upokojitve leta 2007 predaval italijansko renesančno in baročno umetnost. Vzporedno z učiteljskimi dolžnostmi

na univerzi je v letih 1980 do 1985 opravljal nalogo študijskega direktorja Centra za italijanske študije Univerze Johns Hopkins Villa Spelman v Firencah, v letih od 1989 do 1995 pa je vodil Oddelek za umetnostno zgodovino na univerzi. Že s svojimi prvimi objavami je prof. Dempsey vzbudil pozornost mednarodne strokovne javnosti, zato so ga pogosto vabili kot gostujočega predavatelja in profesorja na akademске ustanove v Združenih državah, Franciji, Združenem kraljestvu, Italiji, Nemčiji in Avstraliji. Postal je član Nacionalnega komiteja ZDA za umetnostno zgodovino in Mednarodnega komiteja za umetnostno zgodovino CIHA, leta 1993 pa so ga izvolili tudi za rednega člana Ameriške akademije umetnosti in znanosti.

Po svoji raziskovalni usmeritvi je Charles Dempsey nadaljeval žlahtno tradicijo tako imenovane Warburške šole, v katero ga je vpeljal njegov princetonški učitelj, znameniti Erwin Panofsky. Zato se je v prvi vrsti posvečal italijanskemu renesančnemu in baročnemu slikarstvu in se pri tem osredotočal na vidike slogovnih vplivov, ikonografije, naročništva in kulturnozgodovinskega ter družbenega konteksta v najširšem pomenu. Njegove zgodnje razprave o zgodnjenovoveškem mitološkem imaginariju so nemudoma zbudile veliko mednarodno pozornost. Mednarodni sloves si je Charles Dempsey dodatno utrdil z monografijo *Annibale Carracci and the Beginnings of Baroque Style* (Harvard University Center for Italian Renaissance Studies, 1977), ki ji je pozneje sledila sintetična razprava *Annibale Carracci: The Farnese Gallery, Rome* (George Braziller, 1995). V srčiko problematike italijanske renesanse pa je med drugim segel s knjigo *The Portrayal of Love: Botticelli's Primavera and Humanist Culture at the Time of Lorenzo the Magnificent* (Princeton University Press, 1992). Tako v Evropi kot tudi ZDA je posebno priznanje strokovnjakov požela tudi monografija *Nicolas Poussin: Friendship and the Love of Painting*, ki jo je pripravil s soprogo Elizabeth Cropper (Princeton University Press, 1996). Med novejšimi Dempseyevimi deli je treba posebej izpostaviti vsaj še knjigi *Inventing the Renaissance Putto* (The University of North Carolina Press, 2001), ki razkriva presenetljivo raznolikost ter vizualno in vsebinsko spremenljivost tega po poreklu antičnega motiva, in *The Early Renaissance and Vernacular Culture* (Harvard University Press, 2012). Sicer pa obsega njegova bibliografija poleg samostojnih publikacij tudi vrsto tehtnih člankov v najuglednejših humanističnih in umetnostnozgodovinskih serijskih publikacijah.

Charles Dempsey velja za enega najvidnejših raziskovalcev italijanskega baročnega, predvsem pa renesančnega slikarstva naše dobe. Kritiki mu priznavajo izjemen občutek za likovnost in njen pomen, hvalijo njegovo veliko razgledanost in pri tem opažajo, kako se v njegovih interpretacijah nekaterih ključnih umetnin evropske renesanse prvotne predpostavke o filozofsko poglobljenih skritih pomenih pogosto argumentirano prevešajo v korist inventivne vizualizacije humanističnih pesniških invencij. Posebej ta vidik pride do izra-

za v obravnavi Botticellijeve *Pomladi* in »učenih« slikarskih stvaritev Nicolasa Poussina.

Pokojnega se spominjamo tudi po njegovih dolgoletnih stikih s slovenskimi umetnostnimi zgodovinarji. Prof. Dempseyja so pritegnile zlasti tiste raziskave slovenskih kolegov, ki so se osredotočale na umetnost poznega srednjega in zgodnjega novega veka na Jadranu. Tako je leta 1994 v Firencah organiziral odmeven mednarodni simpozij za naslovom *Quattrocento Adriatico: Fifteenth-Century Art of the Adriatic Rim*, na katerem so bili prav slovenski referenti številčno posebno dobro zastopani (simpozijijski zbornik je izšel leta 1996). Med rezultate njegovih povezav s slovenskimi kolegi sodi tudi njegov prispevek v zborniku *Razprave iz evropske umetnosti* (1999), ki jo je Narodna galerija posvetila svoji dolgoletni, mednarodno priznani sodelavki Kseniji Rozman. Ne nazadnje smo prof. Dempseyja lahko tudi osebno pozdravili v Ljubljani, ko je leta 1998 s soprogo Elizabeth Cropper kot gost Historičnega seminarja ZRC SAZU imel v Prešernovi dvorani SAZU izjemno dobro obiskano predavanje z naslovom *Masquerades and Masking in the Art of Lorenzo de' Medici, Botticelli, and Angelo Poliziano*.

Janez Höfler

SILVIN KOŠAK (1942–2022)

Silvin Košak, rojen Mariborčan (10. marca 1942), je po končani klasični gimnaziji v svojem rojstnem mestu leta 1960 vpisal na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani študij arheologije, primerjalnega jezikoslovja indoevropskih jezikov ter orientalistike, kjer je leta 1966 diplomiral. Glavni učitelji so mu bili profesorji Karel Oštir,⁴ Viktor Korošec⁵ in Bojan Čop,⁶ njegovo zanimanje za arheologijo Starega vzhoda pa sta podpirala tudi profesorja Josip Korošec in Jože Kastelic. Silvin Košak je bil od 1969 do 1975 zaposlen kot asistent pri prof. dr. Bojanu Čopu na Oddelku za primerjalno jezikoslovje in orientalistiko na Filozofski fakulteti, kjer je zasnoval učni načrt za novoustanovljeno Katedro za staro orientalistiko in ga s predavanji, seminarji in vajami tudi izvajal. Na ljubljanski univerzi je l. 1970 magistriral z delom *EZEN nuntarrijašhaš (CTH 626)* in pridobil naziv magistra hetitologije, leta 1975 pa doktoriral s tezo *Geo-*

⁴ SAZU ob osemdesetletnici. Biografski zbornik pokojnih članov (Ljubljana 2018), 145–146.

⁵ SAZU ob osemdesetletnici. Biografski zbornik pokojnih članov (Ljubljana 2018), 41–42.

⁶ SAZU ob osemdesetletnici. Biografski zbornik pokojnih članov (Ljubljana 2018), 109–110.

grafski in politični položaj arzavskih dežel. Tu, na univerzi v Ljubljani, je bil leta 1985 habilitiran v izrednega profesorja za staro orientalistiko in hetitologijo. Za dopisnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti pa je bil izvoljen 21. maja 2009.

Že njegovo diplomsko delo je bilo posvečeno jezikovni primerjavi luvijščine in hetitščine. Nadaljnja študijska pot ga je najprej vodila v Perugia in na Dunaj, kjer se je izpopolnjeval v etruskologiji pri slavnih etruskologih, kot sta bila profesorja Massimo Pallotino in Ambros Josef Pfiffig, nato je v letih 1967–1969 poglobljal svoja znanja hetitologije najprej v Marburgu na Lahni pri vodilnem strokovnjaku za hetitsko epigrafiko profesorju Heinrichu Ottenu, nato pa med letoma 1975 in 1980 na Univerzi v Oxfordu pri prof. O. R. Gurneyu. Vendar je »uka želja« Silvina Košaka speljala še naprej v širni svet. V obdobju 1980–1985 je bil znanstveni sodelavec na slavnem Inštitutu za orientalistične študije Univerze v Chicagu (ZDA), kjer je deloval v okviru projekta *Čikaški hetitski slovar* (pod vodstvom prof. H. G. Güterbocka in prof. H. A. Hoffnerja). V tem času je za slovar obdelal večino gesel pod črkama N in P. Bil je tudi član uredniškega odbora te temeljne objave *The Hittite Dictionary* (Chicago). V letu 1986/87 je na povabilo univerze v Čangčunu (The Institute for the History of Ancient Civilisations, North-East Normal University) tam osnoval študij hetitologije, kar je bil prvi hetitološki oddelek na Kitajskem sploh.

Od leta 1987 pa vse do 2007, ko se je upokojil in tudi še naprej po upokojitvi, je deloval kot znanstveni sodelavec Akademije znanosti in književnosti (Akademie der Wissenschaften und der Literatur) v Mainzu, in sicer pri Komisiji za Stari vzhod, odsek Hetitske raziskave. Hkrati je predaval hetitščino na univerzi v Mainzu. Ob njegovem jubileju leta 2007 so mu eminentni hetitologi iz vsega sveta posvetili zbornik razprav *Tabularia Hethaeorum: Hethitologische Beiträge Silvin Košak zum 65. Geburtstag*, ki je izšel v zbirki *Dresdner Beiträge zur Hethitologie 25* (Wiesbaden 2007).

Po stroki je bil Silvin Košak hetitolog filološke usmeritve. Predvsem se je posvečal študiju in objavi glinenih tablic iz državne knjižnice in arhivov glavnega mesta Hetitov – Hattuše (iz 2. tisočletja pr. n. št.). Tako je proučil, dešifriral in prebral ter datiral okrog 25.000 fragmentov hetitskih besedil, ki mu jih je deloma uspelo sestaviti v celote in s tem v sovisna besedila, kar je izrednega pomena za razumevanje hetitske kulture, gospodarstva in zgodovine. Sem spadajo kraljevski dekreti in pravilniki za razne skupine funkcionarjev ter inventarni teksti. Za pregled tega ogromnega fonda je bilo treba zbrati banko podatkov, ki je postala osnova za dolgoletni projekt *Konkordanca hetitskih klinopisnih tekstov*. Ta konkordanca je nepogrešljivo izhodišče pri obdelavi hetitskih besedil slehernega znanstvenega dela. Ni hetitologa, ki bi pri svojem delu lahko zaobšel to konkordanco, ki je ena izmed Košakovih glavnih dosežkov: cfr. *Konkordanz der hethitischen Keilschrifttafeln. 1. Teil. Die Textfunde der Grabun-*

gen in Boğazköy 1906-1912; 2. Teil. Die Textfunde der Grabungen in Boğazköy 1931-1939; 3. Teil. Die Textfunde der Grabungen in Boğazköy 1952-1963; 4. Teil. Die Textfunde der Grabungen in Boğazköy 1964-2004 und Texte anderer Provenienz; 5. Teil. Die Textfunde der Grabungen in Boğazköy. Indizes der Konkordanz. V: Hethitologie Portal Mainz – Materialien 1-5 (Wiesbaden 2005). Poleg tega vele-opusa pa je pisec številnih znanstvenih razprav, objavljenih v različnih strokovnih revijah in zbornikih doma in v tujini ter avtor več monografij.⁷

Silvin Košak se je posvečal tudi slovenščini, predvsem kot prevajalec. Med drugim je prevajal iz opusa Stefana Zweiga in dele islandske pesnitve *Edda*. Iz hetitsčine pa je prevedel odlomke besedil *Kralj boja: Iz hetitske pismenosti* (Knjižnica Kondor 126, Mladinska knjiga 1971), ki predstavljajo enega izmed prvih prevodov hetitskih tekstov tudi v svetovnem oziru. Leta 1974 pa je izšel njegov *Od zadnji slovar hetitskih imen*.

Leta 2000 je Silvin Košak podaril svojo znanstveno knjižnico (z več kot tisoč knjižnimi enotami) Oddelku za primerjalno in splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in s tem dejanjem izjemno obogatil zastopnost strokovne literature na področju primerjalnega jezikoslovja in hetitologije na svoji *alma mater*.⁸

Silvin Košak je na svetovni ravni spadal v sam vrh sodobne hetitološke znanosti. Čeprav je dolga leta deloval v tujini in tam 18. aprila 2022 tudi umrl, je dal svoj pečat študiju stare orientalistike tudi doma. Njegovi znanstveno-raziskovalni dosežki so trajne vrednosti, nenadomestljivi in skrajno zanesljivi. Slovenski akademiji znanosti in umetnosti je bilo v čast, da je bil njen dopisni član, in se s spoštovanjem poklanja njegovemu spominu.

Biba Teržan

GIAN CARLO MENIS (1927–2022)

7. oktobra 2022 je v 94. letu umrl dopisni član Gian Carlo Menis, profesor zgodovine, umetnostne zgodovine in krščanske arheologije, dopisni član SAZU od maja 1997. Menis, ki je bil leta 1951 posvečen za duhovnika, je promoviral leta 1956 na Papeškem inštitutu za krščansko arheologijo (Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana v Vatikanu) z odmevno študijo (izšla 1958), v kateri je raziskal tipologijo zgodnje krščanske arhitekture na območju dežel Severnega Jadrana ter Vzhodnih in Centralnih Alp v časovnem razponu od zgodnjega

⁷ Cfr. SAZU ob 75-letnici. Biografski zbornik (Ljubljana), 59–60.

⁸ Za popis in pregled s komentarjem cfr. Miha Kunstelj, Knjižnica Silvina Košaka in njen pomen za slovensko arheologijo. Diplomsko delo 2008, Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete, 313 str.

četrtga do poznega 6. stoletja. V ta časovni in prostorski okvir je spadal današnji slovenski prostor s sosodstvom, ki je cerkveno-organizacijsko pripadal oglejski metropolitni cerkvi oziroma kasnejšemu oglejskemu patriarhatu. Menis je bil ne samo odličen poznavalec krščanskih mozaikov (njegova monografija *Krščanski mozaiki Ogleja* je doživela okrog 20 izdaj) in liturgične opreme cerkva, temveč tudi globok poznavalec zgodnjekrščanske književnosti in cerkvene zgodovine. Na podlagi sorodnih raziskovalnih interesov je vzdrževal stike s slovenskimi raziskovalci starejše generacije, kot sta bila akademika Emilijan Cevc in Jaroslav Šašel. Menis ni bil samo odličen raziskovalec z impozantno bibliografijo, pretežno iz zgodnjekrščanske arheologije, temveč tudi zelo uspešen organizator znanstvenega dela. Na to kažejo veliki in mednarodno odmevni razstavniki projekti z odličnimi razstavnimi katalogi izpod peresa italijanskih in mednarodnih strokovnjakov, kot sta *Langobardska Italija* (10 izdaj) in *Avari, evropsko ljudstvo* (8 izdaj). Njegovo glavno delo s področja zgodovine je sinteza *Zgodovina Furlanije od začetkov do propada Oglejskega Patriarhata (1420)*, ki je doživela več kot štirideset izdaj in prevoda v dva tuja jezika.

Ob katastrofalnem potresu, ki je 6. maja 1976 prizadel Furlanijo, je Menis svoje znanje in izkušnje usmeril v reševanje dragocenih kulturnih spomenikov. Že leto po katastrofi je s sodelavci v samostanu Dürstein pri Dunaju pripravil razstavo s pomenljivim naslovom: *Friaul lebt: 2000 Jahre im Herzen Europas*. Drugo tematsko področje, kjer so se srečevali raziskovalni interesi slovenskih in furlanskih zgodovinarjev, arheologov in umetnostnih zgodovinarjev, je pokristjanjenje Slovanov. Menis je leta 1996, ob tisočdvestoletnici čedajškega koncila (796), organiziral mednarodni simpozij, na katerem je bila ena osrednjih tem evangelizacija Slovanov in vloga Ogleja v procesu pokristjanjenja.

Gian Carlo Menis je veljal v Furlaniji za enega vodilnih angažiranih intelektualcev v humanistični, cerkveni in širši kulturni sferi. Ob njegovem odhodu so ga zaradi njegovih zaslug označili za »očeta furlanske kulture«.

Rajko Bratož

KAJETAN GANTAR (1930–2022)

Žalna seja, SAZU (Ljubljana, 11. 10. 1930 – otok Krk, Hrvaška, 16. 6. 2022)

Kdo, če ne akademik, profesor, doktor Kajetan Gantar, ki se je sedem desetletij poglobljal v starodavno antično kulturo, predvsem v grško in rimsko literatu-

ro, je vedel, kaj je akademija: najprej ime svetišča v oljčnem gaju na robu Aten, nato v *Akademovem gaju* ime znamenite Platonove filozofske šole (25), ki se je v nadaljevanju od njegovih nauk tudi oddaljevala; v renesansi, ki se je spogledovala z antiko, združba znanstvenikov ali umetnikov; in danes najvišja znanstvena ustanova.

Kajetan Gantar, dr. znanosti, redni profesor za latinski jezik in književnost na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in njen zaslužni profesor, je bil izvoljen v Slovensko akademijo znanosti in umetnosti leta 1993, njen redni član je postal leta 1997. Kot podpredsednik od leta 1999 do leta 2005 je bil šest let desna roka predsednika akademika Franceta Bernika in v eni osebi utelešal sožitje znanosti in umetnosti, kar upravičeno izpričujeta podeljeni mu Zoisova nagrada za življenjsko znanstveno delo na področju klasične filologije leta 2010 in Prešernova nagrada za prevajalsko delo, kar je gotovo edinstveno ne le za slovenski kulturni prostor.

Tudi za akademika Kajetana Gantarja velja, kar je on ob 100. obletnici rojstva poudaril za akademika Bratka Krefta, namreč, da je bil še posebej pomemben njegov prispevek h krepitvi ugleda in vloge SAZU. Kot njen delegat jo je častno zastopal na številnih mednarodnih forumih od Aten, Barcelone, Bruslja, Budimpešte, Jeruzalema, Lizbone, Osla, Reykjavika, Rima, Strasbourga do Buenos Airesa in Pekinga. Od 2008 do 2011 je bil član predsedstva SAZU po 22. členu zakona o SAZU, do pred kratkim predsednik Tiskovne komisije, o čemer pričajo poročila v *Letopisih* SAZU, od začetka obstoja predsednik Fundacije dr. Bruno Breschi, in ne nazadnje aktiven član znanstvenih svetov na različnih inštitutih Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Ves čas, do zadnjega, je aktivno sodeloval in deloval v različnih komisijah, skrbno spremljal njen status v javnosti in v razmerju do ZRC SAZU ter se redno udeleževal različnih predavanj in predstavitev v tej dvorani.

Ko smo natančno pred tremi tedni, 9. junija, imeli sejo II. razreda SAZU in na njej med drugim za letošnjo jesen načrtovali dva simpozija, je že imel v glavi, s čim bi ju želel obogatiti. »Bil je duša našega (II.) razreda.« V zapisnikih z naših sej mu nobena podrobnost ni ušla.

O njegovi čilosti in neumorni delavnosti priča še v zadnjem desetletju v *Letopisih* SAZU vsako leto evidentiranih več kot deset njegovih znanstvenih oz. strokovnih ali njim podobnih objav, če ne štejemo njegovih javnih nastopov.

Zmeraj in rad je sodeloval na znanstvenih simpozijih s humanistično podlago. Njegova zadnja razprava, ki jo je še lahko sam videl objavljeno, je v monografiji *Novi pogledi na Adama Bohoriča* z letnico 2022, 75–82.

Njegova tehtna bibliografija zajema okrog 600 enot, od tega 70 v tujih jezikih, največ v nemščini; sledijo latinščina (14), italijanščina (8), angleščina (4), hrvaščina (4).

Že za 65. obletnico življenja mu je bila v Skopju leta 1995 posvečena slavna številka (45) *Žive antike*. V njej ga je s svojim člankom počastilo 37 avtorjev, od tega 15 slovenskih. Kot eden najplodnejših klasičnih filologov v nekdanji Jugoslaviji je bil od 1969 dolga leta dejaven član njenega mednarodnega uredniškega odbora. Mednarodno ugledna revija je prestala razpad države in izhaja še danes.

Očem slovenske javnosti je bilo manj vidno Gantarjevo članstvo v uglednih tujih stanovskih organizacijah, kar slikovito, a dokumentirano zanesljivo opisuje v svoji tretji avtobiografski knjigi.

Bogata in pomembna je bila tudi njegova društvena dejavnost. V letih 1980–1983 je bil predsednik Zveze društev za antične študije Jugoslavije, pa tudi soustanovitelj, prvi predsednik in prvi častni član Društva za antične in humanistične študije Slovenije, ki se je po nastanku slovenske države osamosvojilo.

V širši okvir njegovega družbenega angažiranja lahko uvrstimo njegova prizadevanja za ohranitev osnov klasične izobrazbe, še posebej klasične gimnazije na Slovenskem, od osebnih posredovanj do izjav, kolikor jih je v medijih tisti čas dopuščal. Po osamosvojitvi Slovenije⁹ je bil tudi neposredno udeležen pri snovanju na novo vpeljanega pouka latinščine in grščine na nekaterih gimnazijah. Prav gotovo je eden najzaslužnejših, da sta oba jezika ponovno postala maturitetna predmeta.

Na družbeno aktualna vprašanja se je odzival tudi s popolnoma znanstvenimi članki, kot je npr. *Nekateri pojavi in problemi dvojezičnosti v antičnem Rimu*: »Cicero je z nezmotljivim poslušom rojenega psihologa in mojstra latinške besede, hkrati pa z zavestjo iskrenega domoljuba in kozmopolita v eni osebi zaslutil, od kod jeziku v dvojezičnem okolju grozi resnična nevarnost. Niti za las ni bil pripravljen popustiti, ko je vedno znova dokazoval, da latinski izrazi ne zaostajajo za grškim znanstvenim in strokovnim izrazjem. Latinski izrazi so veliko krepkejši in ustreznejši, veliko bolj prefinjeni, ki zadevajo v bistvo stvari.«

Kajetan Gantar je med drugim našel prostor tudi za naslednje misli: Trubar, Linhart, Prešeren so res pisali tudi v nemščini; zato da so nagovarjali vladajočo nemško garnituro in jo prepričevali o kvalitetah slovenščine in slovenske kulture, o lastni umetniški potenci, o dobrih namenih. »Dvojezičnost določenega dela današnjih slovenskih izobražencev pa izhaja iz apriorne predpostavke o manjvrednosti slovenščine, o njeni neustreznosti in nezadostnosti za izražanje in uveljavljanje vrhunskih dosežkov sodobne znanosti.«

Na simpoziju o humanizmu in humanistiki je z referatom »Berlinski zid« *med humanistiko in naravoslovjem?* najprej predstavil nenavaden paradoks. Humanist je res najlepši možni superlativ za etične odlike kake osebnosti. Vsak državnik, podjetnik, pesnik ali umetnik si šteje v veliko čast, če ga je deležen. »Če pa iz iste korenske osnove izpeljemo skupno oznako za vsa tista znanstvena in

⁹ Mimogrede: o njenem pogumnem tveganju je že v septembru 1991 poročal v italijanski reviji *Kadmos*, ki je namenjena kulturnim dogodkom v Srednji Evropi. Gorizia, september 1991, 5–7.

strokovna področja, ki se opredeljujejo kot *humanistika*, nastane iz tega nekaj, kar naj bo čim bolj omejeno in zapostavljeno, da ne bi denarno, kadrovsko in sploh izčrpavalo kapacitet koristnejših, donosnejših in pridobitnejših znanstvenih in strokovnih področij.«

Preizkuse te vrste je leta 1996 doživel na zasedanju Evropske znanstvene fundacije kot delegat SAZU v Strasbourgu, ko je bil navzoč v prepirju, ali naj bo na prvem mestu poročilo o delovanju naravoslovnih, medicinskih in tehničnih znanosti, češ da bo to imelo večji vtis za politične in gospodarske dejavnike, in šele nato humanistika. Drugi so zagovarjali stališče, naj bodo na prvem mestu tiste znanosti, ki so najbolj evropske in najbolj značilne za Evropo in v katerih je Evropa vodilna.

Take napetosti so odveč, če se zavedamo nujnosti interdisciplinarnih povezav. Kako velik in nepogrešljiv je lahko prispevek naravoslovja in tehnike k razvoju in napredku humanističnih ved in znanosti, je dokazoval z raziskavami starih papirusov s pomočjo računalniške tehnologije in na drugi strani z zgledom Andreja Gosarja, ki je že pred drugo svetovno vojno imel priložnost predavati o *socialni ekonomiji* na tehniški fakulteti v Ljubljani.

Svojo bogato življenjsko pot je popisal v treh avtobiografskih knjigah *Utrinki ugaslih sanj* (2005), *Zasilni pristanek* (2011) in *Penelopin prt* (2021).

Korenine njegovega rodu segajo v Idrijo, od koder se je oče, po sili razmer, izselil v tedanjo Jugoslavijo, saj mladi profesor slavistike in prepričan Slovenec pod fašistično Italijo ni imel nobenih možnosti za zaposlitev. Tako je njegov prvorojenec, mladi Kajetan, v družini, ki se je večala, preživljal otroštvo v Celju, kjer ga je očarala očetova delovna soba, polna knjig, da je že kot prvošolček učiteljico presenetil z izjavo: »Moje sonce so knjige.«

Že takoj v začetku druge svetovne vojne so gestapovci zaprli očeta in v strahu, da bi ji odvedli še mladoletnega sina v neznano, ga je mama samega poslala v Ljubljano, kjer se je po vrnitvi iz izgnanstva v Srbijo družina pozneje sicer našla. Toda zaradi njene zadržanosti do bratomorne revolucije, ki je preraščala sprejemljiv odpor proti okupatorju, je v množičnem eksodusu maja 1945 štirinajstletnik spremljal očeta čez mejo, kjer sta okušala status begunca in lakoto, toda nadebudni mladenič je tedaj obiskoval begunsko gimnazijo v Lienzu in jo dokončal v Ljubljani po vmesni bridki izkušnji brutalnega zaslišanja in trimesečnega zapora.

S čistostjo izraza bi ga utegnili premamiti le še matematika, ki ne prenese balasta. Neverjetna vztrajnost in zvestoba cilju, ki ga je odkril že v rani mladosti – stari atlas in zemljevidi so ga povezali z Grčijo, ministriranje v cerkvi sv. Jakoba pa z latinščino – ga je pripeljala na ljubljansko klasično filologijo, kjer je pri njenih učiteljih Antonu Sovretu in Milanu Grošlju zaradi svoje zagnanosti in temeljitosti pri priči vzbudil njuno pozornost in jo v štirih letih dokončal (1954). Obeh profesorjev se je vedno rad spoštljivo spominjal.

Po vmesni zaposlitvi gimnazijskega profesorja na Ptuj (1954–1956), kjer se je vnel njegov pedagoški eros, se je na njuno vabilo vrnil v Ljubljano in promoviral 1958. Leta 1962 je bil izvoljen za asistenta za latinski jezik in književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani in po predpisanem protokolu leta 1974 dosegel naziv rednega profesorja za latinski jezik in književnost. Poleg nje je ves čas, še dve leti po upokojitvi (1997), predaval tudi grško književnost. Spotoma se je znanstveno izpopolnjeval v Parizu, Ženevi, Heidelbergu in na Dunaju.

Gantarjevi študentje poudarjajo, da je bil predvsem profesor, njihov profesor.

Kot večkratni predstojnik oddelka za klasično filologijo je »neukročen in neukrotljiv« (Gantar 2021: 6), kot pravi sam, vzdržal vse pritiske tedanjega političnega sistema zoper dozdevno nepotrebno študijsko in znanstveno disciplino: »Po glavi mi ni rojilo nič drugega kot to, kako bi v srcih peščice izbranih slušateljev vžgal iskro ljubezni do naše žlahtne znanosti, ki se ponaša z imenom klasična filologija, da bi se kot orhideja še bolj razbohotila in še lepše razcvetela in nas omamljala z nepotešljivo žejo po lepotah antike, po njenih kulturnih idealih, po njenih težko uresničljivih, skoraj nedosegljivih etičnih vrednotah.« (2021)

1. Etika

O tem priča tudi njegov prevod *Nikomahove etike* (1964 sl.), branje za vse čase. Kajetana Gantarja je predvsem zaposlovala Aristotelova razlaga dobrega človeka in t. i. samoljubja kot prijateljstva do sebe. Če je pravo, ne zdrsne v sebičnost, temveč se razvije v plemenitost.

V sublimiranem pojmovanju samoljubja, je poudarjal Gantar, je Aristotel združil stoletne izkušnje najžlahtnejših grških etičnih tradicij z modrostjo grških pesnikov in ponotranjeno refleksijo sokratske misli iz Platonovih dialogov. V nasprotju z navzkrižjem med tem, kar je treba storiti, in tem, kar stori, dober človek stori, kar mora storiti. Kajti razum se vedno odloči za to, kar je zanj najboljše, in dober človek se pokorava razumu.

Mark Avrelj, čigar dnevnik je Kajetan Gantar tudi prevedel, je to filozofijo obogatil s praktičnim izvajanjem njenih nauk v vsakdanjem življenju.

Tudi akademik Kajetan Gantar ni samo prevajal, strokovno privzemal in posredoval grške in rimske filozofije in literature v naš slovenski prostor, temveč iz nje tudi živel, jo utelešal. »Bil je izjemen poštenjak, predvsem pa dober človek,« se mi je odzval moj, naš nekdanji profesor na slavistiki, akademik Matjaž Kmecl.

Zanimanje za Longina iz okrog prvega/dr drugega stoletja po Kr. se je povečalo, ko je kulturni zgodovinar Ernst Curtius v odmevni knjigi *Evropska literatura in latinski srednji vek* njegov traktat ovrednotil celo višje kot Aristotelovo *Poetiko*. Kot pri vseh drugih prevodih mu je akademik Kajetan Gantar dodal temeljito spremno študijo in opombe. Z izločitvijo pojma *mimesis* oz. s prevre-

dnotenjem tega strokovnega izraza so se na stežaj odprla vrata v poetiko tudi mnogim liričnim žanrom in didaktični poeziji. Zato Longin Hezioda, ki ga je Aristotelova Poetika popolnoma prezrla, pogosto citira in postavlja ob bok Homerju.

Gantarja pa navdušujejo predvsem močni etični poudarki v Longinovem spisu: »Literarna ustvarjalnost je zanj stvar visoke moralne odgovornosti.«

Na posvetu o književnem pouku v osnovnih in srednjih šolah na SAZU spomladi leta 1917 je akademik Gantar z zanj značilnim nasmeškom pripovedoval, kako je ptujskim dijakom dal v premislek zavržnost nepotizma. Celo tako velik duh, kot je bil Platon, mu je podlegel, saj je vodenje svoje filozofske šole, Akademije, raje prepustil povprečnemu nečaku kot daleč najbolj genialnemu učencu Aristotelu. Od tod ni bilo daleč do Aristotelovega izreka, ki se v slovenščini glasi: »Prijatelj mi je Platon, a še bolj mi je prijateljica Resnica.« In to je ozadje knjige Aristotelove Nikomahove etike.

Z zadoščenjem je sprejemal, ko so mu nekdanji ptujski dijaki ob jubilejnih maturantskih srečanjih radi navajali omenjene besede in pripovedovali, da so se tudi sami marsikdaj odločili v skladu z načelom *Amicus Plato sed magis amica veritas*.

Že zgodaj je najgloblji zgled v etičnem prizadevanju zaznal v Ajshilovi tragediji *Vklenjeni Prometej*. V njej je, pravi Gantar, avtor »v kozmične sfere projiciral svoj odpor do tiranije, ki je v njegovem času ogrožala temelje porajajoče se grške demokracije«. Zeus nastopa kot »nov« vladar, predstavnik »nove« oblasti, ki povsod uvaja »nove« zakone, kot tiran, ki ne pozna drugih zakonov razen svoje volje. Njegova oblast še ni povsem trdna, zato je krut in brezobziren. Njegovo sovraštvo si je nakopal tudi njegov nekdanji zaveznik Prometej (= Preudarni), poosebljenje razumništva, kar pove že njegovo ime. Zeus hoče obvladati človeški rod z bedo, Prometej pa se mu upre: ljudem prinese luč ognja, jim postane učitelj vsega znanja in vseh veščin. Zato olimpski oblastnik Prometeja okrutno muči. Ponosni bojevnik za napredek in ljubitelj človeštva mu kljubuje, ker ima, česar Zeus nima: znanje. Zavoljo nevednosti utegne Zeus enkrat izgubiti vladarski prestol.

Gantar je imel ta prvi prevod nekaj let v predalu, preden ga je dal v javnost, in kulturna srenja ga je naklonjeno sprejela.

2. (Klasična) Filologija

Kajetan Gantar je že konec 60. let 20. stoletja opravil temeljito refleksijo o razvoju svoje stroke vse od njenega začetka do konca antike. V članku *Začetki filološke znanosti* je zelo dobro pojasnil, od kod upad njene cene do njegovih dni. S tem se seveda ni mogel sprijazniti in naredil je vse, tako s svojim literarnim talentom prevajalca kot garaško erudicijo znanstvenika, da ji je pridobil današnji sloves.

3. Prevodi

Gantarjevo ustvarjalno delo je zaznamovalo harmonično prepletanje znanosti in umetnosti, pri čemer je zmeraj izhajal iz konkretnega raziskovalnega predmeta.

Za znanost terja dva pogoja:

1. »Sistem ali sistematičnost. Zakaj znanstvena raziskava ne more biti horizontalni niz poljubno napaberkovanih podatkov in domislic; imeti mora vertikalno strukturo, ki raste iz določenih predpostavk, osnov in počel in se podreja neki ideji, določenemu smotru in cilju.«

Priložnost za sistematično in sintetično obdelavo svojega predmeta je Kajetan Gantar dobil pri redakciji *Literarnega leksikona*, kjer so izšli trije njegovi zvezki *Helenizem*, tudi s poglavjem o njegovih odmevih v slovenski književnosti, *Grške lirične oblike in metrični obrazci* s poudarkom na tistih, ki so zapustili močnejše sledove v slovenski izvorni poeziji ali katerih oznaka se je udomačila v slovenski literarni terminologiji, in *Antična poetika*, prav tako s posebnim razdelkom o vplivih Aristotelove in Horacijeve poetike na slovensko ustvarjalnost. Tu je primerno poudariti troje ključnih izrazov antične poetike: inspiracija, mimesis, katarza.

2. Drugo merilo znanosti je teoretični kriterij, izhodišče, iz katerega vse te misli izhajajo, se razraščajo, razgrajujejo, se mu podreajo.

Ob pregledu Gantarjevega opusa se hitro zazna njegova premišljenost in načrtnost v posredovanju najpomembnejših antičnih del v slovenski kulturni krog. Zato se veseli izida Terencijevega *Evnuha*, ker zapolnjuje vrzel prevodov treh najznamenitejših antičnih komedij.

Vsakanjemu bralcu, predvsem študentu, se zdi samoumevno, da vzame v roko npr. Aristotelovo *Poetiko* in druge študijske pripomočke iz obdobja antike, s katerimi je Kajetan Gantar s svojimi prevodi stregel ukaželjni slovenski publiki. Ali si je Gantar tak načrt zanje oblikoval že leta 1959, prvo leto po doktoratu, začeni s prevodom Aristotelove *Poetike*?

Za rojstvo prevodne književnosti se navadno šteje Septuaginta, šele sto ali dvesto let po Aristotelu. Gantar se je že po svojih številnih prevodih nekoč zamislil, kako neki bi Aristotel zasnoval poglavje o prevodni književnosti.

Najbrž bi na začetku podal definicijo prevoda: »Prevod je *mimesis* neke pennisitve, ki skuša besedilo izvirnika posnemati (oziroma *preoblikovati* ali *ponazoriti*, gre za neprevedljiv glagol *memetodai*) v nekem drugem jeziku tako, da zbudi v bralcu in poslušalcu podobna občutja in doseže podoben *telos*, kot ga je naredila pesnitev v izvirnem jeziku.«

Nato je takoj razločil prevajalca in tolmača: podobno kot je v Poetiki definirana razlika med pesnikom in verzifikatorjem ali med pesnikom in zgodovinarjem. Zgodovinar navaja podrobne podatke o tem, kar se je zgodilo, pesnik pa pripoveduje o tem, kar bi se po zakonih verjetnosti in nujnosti moralo zgo-

diti. Podobno tolmač natančno prenaša besedo za besedo, ki jo je kdo izrekel, iz enega jezika v drug jezik. Prevajalec pa preoblikuje pesnitev, ki bi jo Homer (ali Sapfo ali Sofokles), če bi se rodil kot Rimljan (ali kot Slovenec), povedal po latinsko (ali po slovensko), tako da bi prevedena pesnitev naredila na bralca v latinščini ali v slovenščini enak učinek kot izvirna umetnina v grščini.

V poglavju o prevajalski kritiki bi dodal, da je veliko manjša napaka, če je kak aorist preveden z nedovršnim glagolom ali dvojico zamenja z množino, kot če besedilo nima takega učinka kot v izvirniku.

Prav tako stališče je zagovarjal tudi ob t. i. standardnem prevodu Svetega pisma. V zborniku liturgiku prof. dr. Marijanu Smoliku v čast je s temeljito filološko analizo zavračal težnje, ki se naslanjajo zgolj na prvotni etimološki izvir besed in prezirajo večstoletno slovensko tradicijo s koreninami v najstarejših prevodih Svetega pisma (Trubar, Dalmatin, Japelj).

Poleg teorije o pesništvu je Gantarja vedno privlačeval človek. To se vidi iz njegovih številnih člankov o sodobnikih v spomin ali ocenah njihovih knjig, z umetniškega vidika pa predvsem iz prevodov takih besedil, ki se nanašajo na človekovo čud, nprav, naravo, značaj.

Prvo tako besedilo so Teofrastovi *Značaji*, še iz Sovretove zapuščine, ki so teoretično razčlenjeni, Gantar pa jim je dodal Herondasove *Mimijambe*, ki so z naklonjenostjo do majhnega, neznatnega, umetniško upodobljeni in dramatično silovito postavljeni v vsakdanje okolje. V obojih se zrcali isti helenistični svet, trezni pogled na življenje: veličina herojskih časov je ugasnila, ideali, o katerih je sanjal grški *polites*, so zamrli, človek se je zaprl vase in živel samo še za svoje osebne interese.

Gantarjeva nagnjenost k dobrohotnemu prikazu človeških slabosti je prišla do izraza v odločitvi za prevod Plavtove *Komedije o loncu*. Ta psihološko med najbolj dognanimi odrskimi umetninami je zasnovana na pravljичnem motivu o najdbi lonca, ki je do vrha napolnjen z zlatniki. Toda sreča je samo navidezna, ker si najditelj ne upa z novico v javnost. Če bi le spremenil dotedanji življenjski slog, bi drugi posumili in ne bi bil več varen pred tatovi. Šele ko se znebi zaklada, o čemer je sanjal vse življenje, se mu povrne srčni mir. »To je prej tragedija kot komedija,« pravi Gantar. »Ko se glavni junak znebi zaklada, doživimo skoraj aristotelovsko katarzo, olajšanje, sprostitvev, spoznanje, da bogastvo še zdaleč ni isto kot sreča.«

Že v 60. letih 20. stoletja je Gantar v *Jeziku in slovstvu* predstavil dolgotrajni rimski imperij, ki je skoraj celo tisočletje obstajal od Atlantika do Kavkaza, od Britanije do Arabije, na ozemlju, na katerem je danes okrog trideset samostojnih držav. Stari Rimljani so v primerjavi z Grki za poezijo imeli kaj malo poslušanja. Njena prva generacija s Katulom na čelu ni prišla iz Rima, temveč iz Padske nižine. Po petdesetih letih od izida Katulove zbirke pa doživi *rimska lirika* nesluten razcvet. Od nje je Gantarja predvsem privlačeval *Horacij*.

Od mislecev pa Ciceron. Njegov labodji spev, dialog *O starosti* je presenetljivo osvežujoče in prijetno berljiv, še toliko bolj, ker je Ciceron več kot iz grških virov črpal iz svojih izkušenj in doživetij:

Mladost odlikujejo: telesna moč, gibkost, hitrost.

Starost odlikujejo: preudarnost, ugled, modrost.

Tudi neizogibno slovo od življenja in skorajšnje bližajoče se srečanje s smrtjo je Ciceron poskušal čim bolj osmisliti in prežeti s poudarki platonske filozofije.

Ciceron ni bil samo odličen govornik z barvno skalo glasu in izdelano gestikulacijo. Bil je tudi nedosegljiv besedni umetnik, blestel je v vseh govorniških žanrih, od slavnih panegirikov do zasebnih obtožb.

Gantar je bil navdušen: »Kako veliko in odločilno vlogo sta imela govor in govorjena beseda sploh v antični družbi in v okolju starega Rima, kjer pismenost še ni bila nekaj tako samoumevnega kot danes in kjer je bila knjiga velika rariteta, vredna več kot nepremičnine!« Govornik mora biti bolj kot vse drugo *vir bonus*, kar pomeni moralno čista in neoporečna osebnost, brez vseh zlih podtikanj, brez zahrbtnega intrigantstva. To je zlata nit, ki povezuje vse Cicero-nove govore in teoretične spise s področja retorike.

»Prvi zakon zgodovine je, 'da naj si ne drzne povedati kaj lažnega,' drugi zakon pa, 'da se ne sme bati, da kakšne resnice ne bi povedala.'« (Ciceron)

Predgovor, ki ga je napisal bizantinski zgodovinar Prokopij iz Cezareje k svoji *Tajni zgodovini*, je po navedbi Kajetana Gantarja ena najbolj pretresljivih samokritik kakega (ali le?) antičnega zgodovinarja. Prokopij priznava, da je v prejšnjih knjigah povedal samo en del resnice. To pa je za pravega zgodovinarja premalo, kajti »resnica je oko zgodovine« (Tukidid).

Prokopij je obžaloval, da je v objavljenih spisih zamolčal prenekatero bridko zgodovinsko resnico. Zdaj mu njegova znanstvena vest ne da miru, dokler te napake ne popravi. O Justinijanu bodo sodili po zunanji bleščeči fasadi, imeli ga bodo za restavratorja rimskega imperija, kot enega največjih zakonodajalcev vseh časov, graditelja veličastne bazilike Hagie Sophie in drugih znamenitih stavb, kot branik pravovernosti in mogočnega zaščitnika Cerkve. Nič pa ne bodo vedeli o njegovih tiranijah, razsipnostih, spletkah. In tega bo kriv on, Prokopij, ki ga je hvalil, ovekovečil.

Prokopijeva *Tajna zgodovina* ni bistveno zmanjšala Justinijanovega ugleda in veljave. Lotil se je njegovega zasebnega življenja – kar je po današnjih pravnih načelih – najbolj nedotakljivo. Vse drugačno slavo in ugled bi si Prokopij pridobil, če bi kritično ovrednotil Justinijanove zgrešene poteze v zunanji in notranji politiki rimskega imperija.

4. Slovenska filologija

Na vznemirljivo vprašanje o klasični in tradicionalni izgovorjavi latinščine v naših šolah se je Gantar odzval z utemeljitvijo, da celotna zgradba poučevanja

latinščine sloni na jezikovni strukturi (besedišče, oblikoslovje in skladnja) iz njenega srebrnega in zlatega obdobja, iz časa 100 pr. Kr. do 100 po Kr., tj. latinščina Cezarjeve in Ciceronove proze in avgustejske poezije, zato je naravno, da se morajo v to vključiti tudi pravila fonetike, pravorečja in izgovorjave.

Fundacija Bruno Breschi je omogočila ponovni ponatis pridig Janeza Svetokriškega. Ob koncu projekta je izšel zbornik z razpravami o njegovem delu. Gantar je ugotovil, da je v petih knjigah *Sacrum promptuarium* nekaj nad 1 % latinščine. V latinskih besedilih prevladujejo daljše, vertikalno grajene stavčne periode, podredje, kar se organsko ujema z naravo latinske sintakse. V slovenskih besedilih so stavki povprečno precej krajši. Vse to dokazuje, da je imel avtor prirojen posluš za jezik, za jezikovno oblikovanje sploh, prirojen posluš za suvereno obvladovanje sintaktičnih registrov na dveh tako različnih jezikovnih ravneh.

Več člankov te vrste je Gantar posvetil Prešernovi poeziji.

Z zlatim jubilejem *Žive antike* se je ujela 200. obletnica rojstva Franceta Prešerna. Gantar ga je počastil s člankom o Homerjevem vplivu na Prešerna. O tem pričajo motivika (cela vrsta imen) in poetika Prešernovih pesmi. Slovenska javnost je Homerja pričakovala v Prešernu, ta pa je hotel postati Orfej in ne Homer (*Sonetni venec*).

V naslednjem članku Gantar najprej z verzološko analizo in muzikološko terminologijo utemelji različno verzno zgradbo nastopajočih oseb v *Turjaški Rozamundi*. Pri tem operira z latinskimi termini za posamezne pesniške figure in opozori na motiv časti na začetku in na koncu pesmi: najprej je Rozamunda »čast dežele [...] domače«, na koncu »čast ljubljanskih nun.« *Turjaška Rozamunda* je viteška pesem, romanca, je pesem viteške časti.

Gantar bi bil lahko zelo dober literarni zgodovinar slovenske literature.

Za zbornik ob sedemdesetletnici Franceta Bernika [1997] si je izbral tehniko »svet'ga Mihela« v Prešernovem sonetu *Sanjalo se mi je...* Medtem ko se tehtanje Ajshilovih in Evripidovih verzov v Žabah dogaja v mraku mitičnega podzemlja, se Petrarkovi in Prešernovi soneti tehtajo v svetlobi nebeškega raja. Prešeren je motiv iz območja karikirane parodije premaknil v himnične sfere povelčanega onstranstva.

Prešernu je bil od rimskih pesnikov najbližji Ovidij. Stiska vsakega izgnanca ali emigranta je iztrganost iz njegovega lastnega jezikovnega okolja. Prešeren je med lastnimi rojaki žel zavist in sovraštvo, zato se je zatekal v notranjo emigracijo, k nemščini. Gantar je skrbno analiziral Prešernove nemške pesmi s tega vidika. Nemška verzifikacija obsega le eno sedmino/osmino celotnega Prešernovega opusa. Antičnih citatov, aluzij ali reminiscenc je precej več v Prešernovih nemških kot v slovenskih pesmih. Razumljivo, saj so bile namenjene izobraženim bralcem, ki so bili v njegovem času še dobro humanistično izobraženi.

Prešernova lirika in predvsem *Nova pisarija* pa nista brez Horacijevih sledov.

Gantar je tudi odkril Horacijevu *Spomladanska pesem v treh slovenskih prevodih*: Vrazovo pionirsko, filološko vzorni in jezikovno prečiščeni pristop anonimnega prevajalca v Škrabčevem *Cvetju* in Škerljev poskus popolnega po-našanja in posodobljenja, ki mu ugaja zaradi eksperimentalne drznosti.

Leta 1909 je Oton Župančič objavil epigram proti nekemu pesniku, ki je skušal modernizirati heksameter s tem, da je starodavni verz »zajezil v brani rim«. Gantar je odkril, da je bil to avtor zbirke *Akropolis in piramide*, tj. Anton Aškerc. V zbirki je pesem *V starem Korintu* v kratkih rimanih verzih. Če v njej po dva in dva zaporedna verza strnemo, dobimo heksametre, kar je v oceni zbirke opazil in pohvalil že klasični filolog in Aškercov prijatelj Josip Wester.

Najbolj se je Kajetan Gantar poklonil Ivanu Hribovšku. Njegova zamolčanost je veliko bolj totalna in dolgotrajna, kot je bila Balantičeva, daleč najbolj tragična osebnost v panteonu slovenskih pesnikov in literatov. Ne ve se, niti kje in kako je umrl niti kje je grob. Gantarju je bil še toliko bolj blizu, ker je tudi Hribovšek želel študirati klasično filologijo. Kot v vseh totalitarnih režimih je bil tudi v nacistični Nemčiji študij družbenih in humanističnih ved kar najbolj strogo ideološko nadzorovan. Hribovšku se v zimski semester niso dovolili vpi-sati. Najprej je bil Kocbekov privrženec in goreč aktivist za narodnoosvobodilno gibanje. Pritiskali so nanj, da mora v nemško vojsko. Omahoval je med njo in partizani. Ko so mu ti ubili brata, se je pridružil domobrancem.

Komaj osemnajstleten je iz grščine prevedel *Antigono*. Ta Sofoklova tragedija velja za etično najbolj izčiščeno, intelektualno domišljeno in estetsko do kraja izklesano poetično besedilo iz antike. Ni naključje, da si je Hribovšek za svoj prvi večji poskusni prevod izbral ravno to besedilo. V razmerah takratnega nacističnega Tretjega rajha in totalitarnih režimov je dobilo zelo aktualen pridih in prizvok.

5. Osebe, odnosi

Gantar je, če je mogel, počastil svoje stanovske kolege doma in po svetu s članki v strokovnih revijah o njihovem delu ali posameznih strokovnih ali prevajalskih dosežkih.

Navdušeno je pisal o finskem profesorju (*Tuomo Pekkanen*) zaradi njegove gorečnosti za latinščino kot živi jezik. Na znanstvenih srečanjih da »vedno znova preseneča z brezhibno latinsko dikcijo in sproščenostjo, ki pogosto spominja na plavtovski bravure, včasih pa preide tudi v retorski zanos ciceronsko zaokroženih stavčnih period«.

Tomaz Arhidiakon (1200–1268), ki je poslušal še Frančiška Asiškega, je rokopisu zapustil vsebinsko privlačno, stilno izbrušeno zgodovino Salona in Splita od mitične davnine do svojega časa. Od prve izdaje leta 1666 v Amsterdamu je predmet raziskav zgodovinarjev, medievalistov in latinistov. Novo dvojezično latinsko-hrvaško izdajo je vzorno pripravila Olga Perić.

Franz Ferdinand Schwarz (1934–2001) humanističnih idej ni samo proučeval, ampak tudi uresničeval in poosebljal, kar seveda velja tudi za Gantarja samega.

Bil je strpen do drugače mislečih in obenem profiliran, globoko prepričan social-demokrat, ki mu njegovo svetovno-nazorsko in politično prepričanje ni bila prazna beseda, ampak dejaven angažma. Krivic nad sočlovekom in naravo ni prenesel in ne trpel. Rad se je udeleževal ekoloških akcij in protestov; nekoč se je spontano pridružil akciji za zaščito manjšinskih pravic koroških Slovencev.

Naklonjenost narodopisja oz. etnologiji sta akademiku Kajetanu Gantarju poleg domače vzgoje utrdila učitelj Rajko Ložar in ravnatelj Marko Bajuk v begunski gimnaziji v Lienzu. Nanju je hranil trajen hvaležen spomin.

V stanovskem krogu se je s toplimi besedami oddolžil kolegici prof. dr. Eriki Mihevc-Gabrovec ob visokem življenjskem jubileju in mlajšemu kolegu akademiku Primožu Simonitiju, iz II. razreda SAZU pa akademikom Bratku Kreftu, Jožetu Pogačniku in častnemu članu SAZU Francetu Berniku.

Sklep

Humanist je najlepši možni superlativ, s katerim označimo etične odlike kake osebnosti: vsak si šteje v veliko čast, če se o njem tako piše ali govori, da je velik humanist, je zapisal akademik Kajetan Gantar. Zdaj mu te besede vračamo. Bil je več kot to, bil je dober človek (Matjaž Kmecl). Bil je velik človek.

Pri tem pa ne gre zgrešiti, da je z naših sestankov zmeraj hitel domov k svoji Roži, dobesedno. Zavedal se je, koliko dolguje tudi njej, da je bilo njegovo življenje tako izpolnjeno za njemu tako ljubljeno stroko, v prid slovenskemu jeziku in v čast slovenskemu narodu.

Oči pa so mu še posebej zažarele, ko je povedal, kako veliko družino ima. Že vnukinje in vnuke in pravnuke.

To ga dela še večjega.

Slava mu!

Marija Stanonik

Spoštovani!

Akademiku Kajetanu Gantarju so lahko gotovo najbolj hvaležni klasični filologi, učenci, na katere je bil ponosen, tako kot je bil ponosen tudi na učiteljske predhodnike, o katerih je vedno rad s hvaležnostjo govoril, posebno o Antonu Sovretu in Milanu Grošlju, pa tudi o Jožetu Kastelicu; še bolj pa mu moramo biti hvaležni tisti, ki se klasičnih jezikov nismo učili, a smo željno spremljali plodove njegovega dela, brali njegove prevode, se z njim lahko tudi

osebno srečevali in doživljali bogastvo njegove izjemno ljubeznive osebnosti, zato naj v spomin nanj dodam le nekaj spominskih utrinkov in opažanj o njegovi človeški podobi.

Njegova življenjska modrost je temeljila na poglobitvi v antično izročilo, ki ga je dojemal v njegovi celovitosti in je očitno postalo organski del njega samega, in na predanosti krščanskim vrednotam, temelječim na Bibliji, ki mu je prav tako prešla že v podzavest; ob tem pa ni bila zanj nič manj odločilna njegova popolna predanost slovenstvu, ki sem jo ob srečanjih z njim tako na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in na Slovenski matici kot drugje vselej kar najbolj občutil, saj je bila razvidna že iz prav vsake njegove besede, pripombe ali komentarja.

S svojimi prevodi ni le posredoval nesmrtnega duha nekdanjosti, ampak je skoznje kot rojen ustvarjalec v dialogu z izvirniki manifestiral tudi univerzalno moč slovenščine, ki zmore v pravih, mojstrskih rokah starodavna antična besedila na novo oživiti v vseh svojih razsežnostih in otenkih. Moč slovenščine je občudoval in oznanjal, podobno kot med starejšimi sodobniki na SAZU in Slovenski matici Boris Pahor, Zorko Simčič ali Saša Vuga in Alojz Rebula, o ustvarjalnosti svojega prevajalskega procesa pa je nazadnje nadvse slikovito, temperamentno in nepozabno razvneto spregovoril na odru Prešernovega gledališča po prejemu Prešernove nagrade za življenjsko delo, ko nam ga je pričaral kar kot nekakšen viteški spopad med grškim oziroma latinskim in slovenskim jezikom, iz katerega je izhajal kot zmagovalec s slovenskim znamenjem na čelu. Bil je dejaven pričevalec o moči slovenske besede, skozi katero lahko oživi duh, ki vseskozi oplaja tudi naše izvirno izročilo, izstopal pa je tudi kot njen označevalec in bojevnik za njeno vsestransko uveljavitev in brezpogojen obstoj na slovenskih univerzah.

Ob vsem siceršnjem zgodovinskem znanju, osredotočenem na mediteranski izvor antične kulture, se je akademik Gantar poglobljal tudi v zgodovino slovenskega naroda in njegovo usodo. Kot sem vedno znova opazil, je imel o teh stvareh vse natanko premišljeno; vsaj v razglabljanjih o preteklosti novejšega, zlasti povojnega časa, pa je, oprt na lastno in očetovo izkušnjo, izrabil sleherno priložnost, da se je lahko izrekel za resnico, kot jo je v času režimsko ponarejenega povojnega zgodovinopisja sam dojel in doživel. Zato se je rad oglašal tudi kot pričevalec, tako na simpozijih, ki jih je pogosto obogatil tudi z dragocenimi pričevanjskimi dopolnili, kot v javnih izjavah in govorih, kjer se je, prekaljen že v nenehnem boju za ohranitev klasičnih jezikov, enako hrabro zavzemal tudi za uvid resnice in se še posebej pravičniško zavzemal za ljudi, ki jim nekdaj niso priznavali prave veljave, pa naj je šlo za njegovega profesorja v begunskem korškem taborišču Rajka Ložarja ali za znanilca samostojne Slovenije Lamberta Erlicha in Zorka Simčiča; ob njegovem nedavnem jubileju nam je oživil svoje doživljanje monumentalnega *Zbornika zimske pomoči*.

Na Slovenski matici je некоč posegel že v razpravo o vprašanjih naše najstarejše zgodovine in na videz paradoksalno presodil, da je bil za nas kljub politični prevladi tujcev boljši sprejem zahodne kulture, kot da bi uspela misija svetih bratov Cirila in Metoda, ker bi potem danes pisali v cirilici in bi ne bili vključeni v kulturni razvoj, ki nam bi dopustil dosedanji ustvarjalni razmah in izoblikovanje narodne identitete. Takrat je, že v času samostojne slovenske države, o izviri slovenske narodne zavesti takole pomenljivo zapisal: »Morda zveni paradokсно ali celo heretično, toda predpogoj za oblikovanje slovenske nacionalne zavesti je bil propad Metodijevega misijonarskega poslanstva na slovenskih tleh. Nasprotni rezultat – uspeh Metodijeve misije – bi nas najbrž slejkoprej vključil v kulturni krog cirilice – in le kdo si more predstavljati samostojno slovensko kulturo v cirilici? V bistvu je šlo takrat, v 9. stoletju, za spopad dveh kulturnih sfer, kot lahko razberemo iz enega naših najstarejših zgodovinskih virov (Conversio Bagoariorum et Carantanorum). [...] Na eni strani vpliv grškega vzhoda in na novo iznajdene slovanske črke, na drugi strani latinščina, vpliv rimskega zahoda in dostojanstvene latinske črke (litterae auctoriales Latinae). Zmagala je latinščina, zmagal je vpliv zahodnorimske tradicije, ki je vtisnil našemu nacionalnemu značaju, naši nacionalni kulturi neizbrisen, svojstven, slovenski pečat. Če bi zmagala nasprotna opcija, bi bili Slovenci danes najbrž samo eksotična kuriozitetna nekje na periferiji velikega ciriličnega oceana, ki se razteza od Kurilov in Kamčatke do Ohridskega in Skadarskega jezera.« »Več kot 90 % vsega, kar je bilo v srednjeveških stoletjih napisanega na naših tleh, je bilo v latinščini, manj kot 1 % v slovenščini! In sama sreča, da je bilo napisano v latinščini: ta nas je tedaj najbrž reševala pred nemščino!«

In prav podobno je najbrž menil tudi Emilijan Cevc, ko je napisal, da je bila politično »zgodovinska usoda, ki nas je pritegnila v zahodnoevropski krog, sicer neprijetna, kulturnozgodovinsko pa je bila srečnejša«. Vendar taki pogledi v profesorju Gantarju niso vzbujali kakih kulturnih predsodkov, ampak je na vsakršno umetnost gledal z vso širino in ga je na primer mozaik patra Marka Ivana Rupnika v papeževi vatikanski kapeli, ki je zavestno skušal simbolno povezati vzhodne in zahodne kulturne prvine, celo tako navdušil, da sta ga skupaj s Francetom Bernikom, s katerim sta bila vedno podobnih misli, celo predlagala za Prešernovo nagrado in pred tem organizirala, da sem si ga šel za njima še sam ogledat. In prav pod tovrstnim mozaikom, ki je zaradi bizantinističnih potez zelo različno sprejemano delo, je pred dnevi potekala tudi žalna poslopitev od akademika Kajetana Gantarja v cerkvi vseh svetnikov na ljubljanskih Žalah.

V pogledu na zgodovino je akademik Gantar enako nasprotoval vsem trem totalitarizmom, tako fašizmu in nacizmu kot komunizmu, in se je v času neposredne ali še po osamosvojitvi prikrite prevlade slednjega enako kot za slovenstvo kot dosleden humanist vedno zelo zavzeto, odločno in pogumno zavzemal

tudi za demokracijo, in to v času, ko je bilo to tvegano. Vselej znova se spominjam, kako sta si v avditoriju Filozofske fakultete upala oporekati sicer vsaj navzven kompaktni profesorski večini samo on in profesor Primož Simoniti, že ko sta protestirala proti zlorabi fakultetnih logotipov na pismih, v katerih je prof. Rudi Rizman v svojem imenu kolegom po svetu črnil Janeza Janšo; in takrat se mi je vzbudilo spoznanje, da so prav klasični filologi, kakršen je danes med njegovimi učenci tudi pesnik Brane Senegačnik, etični ljudje posebnega kova, ki gledajo na družbeno dogajanje širše in ne le v pričakovanih dnevno oportunističnih okvirih.

Bil je tudi med podpisniki Ure evropske resnice, protestni govorec pred ideološko pristranskim sodiščem in upal si je primerjati nedavne izsiljevalske pohode kolesarjev s kolesarjenjem nacistov, kot jih je v zgodnji mladosti doživel v Celju; zato mu takih pisem vodilni mediji niso hoteli objavljati, a jih je lahko predstavil vsaj v drugih glasilih, in gotovo zato je uradni osrednji slovenski dnevnik v svojo sramoto tako o njegovi Prešernovi nagradi kot o njegovem slovesu objavil komajda opazno poročilo, namesto da bi ga oznanil na prvi strani. Seveda pa se Kajetan Gantar zaradi tega ne bi prav nič vznemirjal, saj je Slovence z njihovim tiskom vred zelo dobro poznal in je vedel, da so med njimi tudi še ljudje njegovega kova; vedno pa je bil tudi napolnjen z optimizmom in potrpežljiv in se je skliceval ne na enodnevnice, ampak na večnostne duhove, tja do svetega Avgušтина, in na brezčasne, a danes pogosto zanemarjane vrednote, kakršna je bila zanj klasična kultura in bistven pomen iz roda v rod segajočega družinskega izročila. Zaupal pa je tudi v največje umetnike in nekoč za Ivana Cankarja, ko je šlo za neke korekture besed, dejal, da je bil tak mojster, da je sam najbolje vedel, kaj je prav, in bi se njegovih besedil sploh ne smeli dotikati. Nasploh so ga motile neurejenosti, površnosti in vandalizmi in zato me je nagovoril, da sem napisal odklonilno besedilo o nemarnih grafitih, ki tako močno kazijo Ljubljano, o čemer je njegova soproga Roža Gantar napisala občutene priložnostne pesmi, ki slikajo duha časa. Posebno ponosen je bil, da je lahko prispeval k preimenovanju ljubljanskih ulic. Večkrat pa je tudi povedal, kako se ni pustil pregovoriti, da bi ga predlagali za ljubljanskega častnega meščana, tako kot se ni dal niti Boris Pahor.

Sam sem Kajetana Gantarja doživel še kot mladeniča, ko je po Sovretovi smrti na odru vzneseno govoril o Sovretu in recitiral, v Novem mestu pa se je med kulturnimi ljudmi že raznesel glas o njem kot edinstveni kulturni pridobitvi, tako da je tam naš blokovski sosed, klasični filolog in zgodovinar ter poznejši akademik Jože Mlinarič, prav zaradi njega imenoval svojega sina za Kajetana. Ko sva pred desetletji po osamosvojitveni proslavi kot sosed s hodnika Filozofske fakultete v gneči naletela drug na drugega, oba s slovensko zastavico v rokah, pa je profesor Gantar, ko je videl, da tudi sam praznujem, veselo vzkliknil: »Tudi vi?«, me objel in govoril, kako je neznansko srečen, da je lahko

dočakal zgodovinski dogodek državne osamosvojitve kot največji čudež, kar jih je sploh lahko doživel v življenju.

To svojo zavzetost je nenehno potrjeval tudi na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti in na Slovenski matici. Njenega zgodovinskega pomena se je tako zavedal, da mi je, ko me je v času nenadne zadrege, ko se je zaradi pisanja avtobiografije s predsedniškega mesta nepričakovano poslovil Joža Mahnič, nagovarjal, da ga nadomestim, dobesedno dejal: »Kaj Akademija, Matica, Matica«, in se je vedno za vse na njej živo zanimal in v njeni dejavnosti videl jamstvo za prosperiteto slovenske kulture; še posebej pa se je zanimal tudi za njene mestne knjige in nazadnje nestrpno čakal na knjigo o Idriji, od koder so izhajali njegovi predniki, o katerih usodah in značajih je zelo rad govoril.

Slovensko matico, v kateri je dolga leta opravljal več funkcij, je štel za osrednjo slovensko kulturno ustanovo, ponosen pa je bil tudi na svoje sodelovanje s še starejšo Mohorjevo založbo, pa tudi na prizadevanje za ponovno vključitev Teološke fakultete v okrilje Univerze v Ljubljani. Vsepovsod, tudi na SAZU, pa se je zavzemal za veljavo slovenskega jezika in dojemal njegove nasprotnike, ki bi ga po judeževsko zamenjali za angleščino, kot narodne odpadnike in je bil vedno nadvse pogumen, v svojem vztrajnem in brezkompromisnem zavzemanju za narodne vrednote podoben že novodobnemu Tugomerju. Zato je prav on prevzel tudi skrb za akademijsko fundacijo, ki je izdajala spise Janeza Svetokriškega in nazadnje skrbela za izdajanje slovarja slovenskega ljudskega jezika na Koroškem.

V sebi je kot oživljajočo srčiko lastnega duhovnega tkiva nosil izročilo svetovne in slovenske kulturne zgodovine, a kot učen svetovljan in zaveden Slovenec spremljal tudi sodobno domačo ustvarjalnost in pri predstavitvah antičnega izročila sodeloval celo z gledališči. Osredotočen je bil sicer na logos, besedo, a se je zavedal tudi lepote in pričevalnosti drugih umetnosti, tudi arhitekture, ki je bila zanj prav tako živo pričevanje duhovnega dogajanja, tako kot v najožji bližini njegovega domovanja mogočni renesančni fužinski grad, ki je bil nekoč tudi ena izmed naših kulturnih rezidenc. O njem je rad govoril in bil zelo vesel, ko mu je prijatelj Andrej Capuder ponosno napovedal, da ga bo dal kot minister prenoviti, kar je tudi resnično storil; v isti sapi pa je tudi pripovedoval, kako so mimoidoči sosede neslovenskega rodu, ki jim ni slovenska kultura nič pomenila, godrnjali, čemu tega starega kamenja raje ne podrejo, in je vsa taka doživetja tudi primerno komentiral.

Skrbelo ga je tudi vprašanje demografije oziroma prihodnosti Slovencev, a rešitve za ta problem ni videl v tujih priseljencih, marveč v prihodnosti slovenskih družin, in ne v paradah ponosa. O takih stvareh je najbolj vzneseno in za tedanje razmere celo močno pogumno govoril že leta 2006 na predavanju o Lambertu Erlichu na Višarjah, ki je bilo ponovno predvajano na Radiu Ognjišče v dneh po njegovi smrti, in med poslušanjem tega prenosa je bilo mogoče

akademika Kajetana Gantarja ponovno doživeti v njegovi polni moči, polnega strasti, zanosa in ognjevitosti, saj se je oglašal malone kot biblijski prerok in se skliceval na božje zapovedi, v katerih je bilo zanj zajeto najbolj naravno človeško pravo. Živahno dejaven pa je bil vse do zadnjega in že se je pripravljaj na slavnostni govor ob jubileju oziroma prazniku SAZU, v katerem se je odločil prikazati zgodovino in pomen akademij od antike dalje. Posrečilo pa se mu je dokončati še zadnji zvezek avtobiografije, ki je izšla pri Slovenski matici, z naslovom *Penelopin prt*.

Potem ko se je v prvem zvezku osredotočil na to, kar je bilo zanj najpomembnejše, na poglobitev v antiko in v boj za ohranjanje klasičnih jezikov v šolah, ki jih ni nikoli priznaval za mrtve, in je v drugem z življenjsko zgodbo nadaljeval, se je v tretji knjigi poleg opisov znanstvenih srečanj in gostovanj po vsem svetu, tja do Kitajske, razkril tudi kot premišljujoč in nič manj čustven človek, ki je živel z naravo in družino, planinaril, poleg lepot izkušal tudi hude nevarnosti narave, iz katerih se je kdaj komajda izvlekel, drsal po ledu ter se v duhu antične harmonije trudil uskladiti vse vidike življenja. Iz knjige je razviden kot očarljiva, ne le profesorska, marveč živahna in vedno radovedna osebnost, še do zadnjega pa je bil kot potohodec navajen vsakodnevnih sprehodov na Grad in Golovec, kjer je imel pod nadzorom vse spremembe. In prav takega sem še boljše in na novo spoznaval ob tkanju njegove zadnje biografske knjige, ko sva se z ženo, ki je knjigo urejala, z njim pogosto sestajala v fužinskem gradu, kamor je sproti prinašal slikovno in drugo dokumentarno gradivo, ga obširno pojasnjeval in se pri tem vedno razgovoril kot rojen pripovednik z neuničljivim spominom in očetovsko toplino in skrbjo.

Po mogočnem drevoredu je prihajal z vselej prenapolnjeno torbo, poln informacij in spominov in ob fotografijah in spominih na dogajanja vselej obširno spregovoril posebno o ljudeh, ki jih je v življenju in na svojih poteh srečal. A ob vseh družbenih in človeških zablodah, ki jih je komentiral, ljudi nikakor ni apriorno presojal po njihovih ideoloških pogledih niti jih ni obsojal, ker je bil v osnovi razumevajoče strpen, ampak je v vsakomer videl individualnost in odkrival ter spoštoval njegove najboljše človeške poteze, kot bi ga s perspektive antičnega etičnega presojanja značajeve poganjala pravičniška želja po spoznavanju resnice in nedoumljive skrivnosti človekove zapletene narave. Tako je presojal profesorje s Filozofske fakultete in kolege, o katerih je vedel za vsakogar razumevajoče povedati njegovo osebno zgodbo ali življenjsko dilemo; nikoli ni pozabil dodati, da je bil nekdanji uradni marksistični ideolog Boris Zihler lahko tudi čuteč človek, ki je ne glede na drugačno idejno opredelitev pomagal njegovemu očetu, cenil je vedoželjnost in sposobnost Lojzeta Gostiše, ki ga je v mladosti inštruiral, ne glede na to, da je bil udbovec, in je svoji ženi nazadnje celo na glas prebiral Matičino knjigo o njem. O vsakomer je vedel tako rekoč vse, kot živa enciklopedija svojega časa in okolja, ne le antične umetnosti, filozofije in

mitologije, in kot takega so ga z velikim spoštovanjem dojemali številni ljudje, ki so ga vselej z veseljem in ponosom sprejemali v svoje družbe.

Kot je razvidno iz zadnje avtobiografske knjige, je bil še pred desetletjem pripravljen iti kot domoljub celo v Ameriko samo na željo tamkajšnjih rojakov, da jih je tam obiskoval in seznanjal z razmerami v Sloveniji, in je to dojel kot svoje slovensko poslanstvo, ganjen nad njihovo življenjsko močjo, ki mu je dajala upanje za prihodnost, pretresen nad demografskimi posledicami nepojmljive povojne morije in občudujoč njihovo negovanje izročila, vidno že iz podob simbolnih postojank slovenske domovine v njihovih ameriških domovih. Ko smo šli nedavno skupaj v Celje na proslavo Mohorjeve družbe, se mu je ob odhodu komaj uspelo odtrgati od vseh ljudi, ker so vsi želeli spregovoriti z njim, in ko sem šel pred kratkim na neko prireditev v Celovec, so tam vsi po vrsti pogrešali samo Kajetana Gantarja in mu pošiljali pozdrave, kajti njegova nenavzočnost je bila enako opazna, kot bi bila njegova pričakovana, četudi le molčeča prisotnost. Vmes je moral zaradi padca na zaledeneli poti na opazovanje v bolnišnico in po vrnitvi je intenzivno analiziral značaj tamkajšnje materinsko zajetne medicinske sestre, ki mu je, preveč trdoživemu, strogo dopovedovala, kje in kdaj bi ga moralo kaj boleti, in nasploh se mi je vse bolj dozdeval pravi specialist za ljudi in njihove duše, kot bi se resnično tudi vanj zajedlo predvsem starodavno vprašanje o skrivnosti, ki se ji pravi človek.

Morda mu je bil tudi zato tako pri srcu *Slovenski biografski leksikon*, za katerega mi je še pred kratkim govoril, da bi moral absolutno ostati le v rokah Akademije in ne njenega ZRC, do katerega je bil kritičen. Nazadnje pa ga je zanimala pesniška knjiga Vojeslava Moleta, ki sem mu jo prinesel pokazat, ker je vanjo vpisal zelo zajedljive kritične pripombe Anton Sovre, in profesor Gantar mi je takrat ne le označil Sovretov značaj, marveč pojasnjeval celo možne variante učiteljevega podpisa, v katerem je Sovre pisal znamenje za naglas ne glede na pravila v najrazličnejših oblikah v vseh smereh, kot sta zamahu njegove poteze pač tisti hip narekovala volja ali instinkt; podobno pa se je pogosto vživel tudi v dejanja in besede svojih kolegov in je raziskovalno in ustvarjalno premišljal tudi o samem sebi, in to kljub svoji tenkočutni vesti brez morebitnih večjih očitkov, saj se je zavedal, da je bil predvsem dolžan slediti svojemu poslanstvu, ki mu je bilo dano in je bil zanj poklican in izvoljen. Tudi v tegobah je ostajal živahen in veder, in ko se je nenadoma zatopil v počitniški sen, se najbrž ni zavedel, da je bil ta sen smrten; a je gotovo tudi on občutil, da je življenje le sen, ki vodi k smrti, ki je bila zanj tudi pot v prebujo. A je bil vendar tako poln življenjskega veselja, da nikakor še ni hrepenel po njej, ampak le po nadaljnjem delu, s katerim je preučeval in prerajal, da ne rečem nenehno praznoval veličino človeškega duha.

Smrti, o kateri je premišljal že ob tolikih slovesih kolegov v Akademiji, na Slovenski matici in drugod, pa se ni bal, ker je skozi minljivost človeškega delovanja vendarle zaupal v njegovo večnost. Glede na vse prestane nevarnosti se je

zanašal na božjo pomoč, a je večkrat dejal, da še najbolj zaupa v angela varuha, čigar navzočnost je velikokrat občutil; kako je onkraj zemeljskega sveta, pa niti njemu ni moglo biti povsem jasno.

Kot učenjak je akademik profesor Kajetan Gantar prirasel iz duha antike in kot človek iz etike krščanstva, med domoljubnimi rojaki pa je bil kot njihov družinski oče, predan premišljanju in poln pripravljenosti za prijazno, a argumentirano razglabljanje o vseh bistvenih in tudi drugih vprašanih domačega in najširšega sveta, med katerim je lahko marsikomu postal tudi etični vzornik; predvsem pa je bil poln ljubezni do slovenstva, ki se je izoblikovalo na teh evropskih osnovah in mu je bil brezpogojno in nadvse ljubeče zavezan. Pogrešali ga bomo vsepovsod, kjerkoli že je bil navzoč, vedno znova pa bo njegov duhovni glas oživiljal, ko bomo prebirali njegova dela, ki so črpala iz najdragocenejše starodavne človeške izkušnje, a so se z močjo njegove izjemne učenosti in nadarjenosti, z močjo njegovega nepozabnega glasu, spremenila tudi v naš skupni slovenski zaklad, ki ga razsvetljuje njegovo žlahtno ime.

Častivredni gospod Kajetan Gantar,
v zgodovine strašnem direndaju
bili ste steber naše neomajnosti.

Zdaj zaživeli ste v duhovni trajnosti.
Z iskrivo mislijo pod kodrolaso grivo,
z živim pogledom in vedrim smehljajem
v njej čudite človeškim se značajem.

Metulj, za vedno vtisnjen v antični jantar,
se živo spreletavate okoli
med sencami v atenski šoli,
s čebelami v operozov gaju,
med dušami v nebeškem rajju.

Vedno živahni in nikoli mrki
v vsem iskro iščete neumrljivo,
ki vam prižiga živo moč besede.

Hvaležni so Latinci vam in Grki,
a največ vam dolgujemo rojaki,
Slovenci vztrajni, skupaj z vami srečni.

Za nas ste se razdali v strastni tlaki.
Ljubimec pesništva, častilec vede

v slovensko rast ste dvignili antično njivo
z lučjo Duha; v njej – živi genij – ste ostali večni.

Milček Komelj

PETER GOSAR
(1923–2022)

V osemindvetdesetem letu starosti se je 5. aprila 2022 poslovil akademik Peter Gosar. Rojen je bil 15. oktobra 1923 v Ljubljani. Po končani klasični gimnaziji je študiral fiziko na Univerzi v Ljubljani in diplomiral leta 1951 iz predmetne skupine fizika in matematika. Leta 1958 je na Univerzi v Ljubljani obranil doktorsko disertacijo o razširjanju svetlobe v optično nehomogenem sredstvu.

V letih 1953–57 je delal na razvoju polprevodniških elementov v laboratoriju za polprevodnike pri Inštitutu za elektrovezve v Ljubljani, leta 1957 pa je postal sodelavec Instituta Jožef Stefan (IJS). Ob tem je v letu 1961 začel predavati na Univerzi v Ljubljani in njegova predavanja iz fizike trdnih snovi so kmalu vzbudila veliko zanimanje. Med slušatelji so bili tudi fiziki iz industrijskega laboratorija. Oktobra 1966 se je redno zaposlil kot izredni profesor na Matematično-fizikalnem oddelku Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani ter je bil leta 1971 izvoljen v naziv rednega profesorja. Na IJS je ostal v dopolnilnem delovnem razmerju kot znanstveni svetnik na Odseku za teoretično fiziko do upokojitve v letu 1993.

Z raziskovalnim, organizacijskim in mentorskim delom je akademik Gosar postavil temelje teoretični fiziki trdnih snovi pri nas. Na IJS je bil v letih 1967–69 načelnik Oddelka za fiziko, pozneje pa nekaj časa vodja Odseka za teoretično fiziko, član Znanstvenega sveta Instituta in v času 1980–82 njegov predsednik. Bil je mentor pri petih doktorskih delih ter pri številnih diplomskih in magistrskih delih.

Akad. Gosar je kot gostujoči znanstvenik deloval v več tujih centrih: 1958–59 v Laboratoire de Magnétisme et de Physique du Solide, Bellevue, Francija; 1964–66 na University of North Caroline, Chapel Hill, ZDA; 1972–73 v Laboratoire de Spectrométrie Physique, Université I de Grenoble, Francija. Sodeloval je na številnih mednarodnih in domačih strokovnih srečanjih, večkrat tudi z vabljenimi in uvodnimi predavanji.

S svojim raziskovalnim, pedagoškim in mentorskim delom je bistveno prispeval k razvoju fizike pri nas in k dvigu kvalitete visokošolskega študija. Njegova predavanja so veljala kot vzor skrbno pripravljenih in razumljivih pred-

vanj, na katerih je tudi jasno in poglobljeno odgovarjal na vsa vprašanja. Zaradi njegovega širokega znanja je bila pomembna tudi njegova vloga predsednika komisije in glavnega izpraševalca pri diplomskih in magistrskih izpiti. Prav tako je bilo neprecenljivo njegovo mnenje pri usmerjanju pedagoškega dela in pri kadrovskih vprašanjih.

Leta 1964 je prejel Kidričevo nagrado za življenjsko delo na področju teoretične fizike, dobil pa je tudi številne druge nagrade in priznanja. Redni član SAZU je postal leta 1976, dopisni (izredni) član pa leta 1969, tako da je bil član Akademije 35 let. Ni si posebej prizadeval za vodstvene funkcije, toda ko je prišel na vrsto zanje, jih je vrhunsko opravljal. Na Institutu Jožef Stefan je bil načelnik oddelka za fiziko, vodja odseka za teoretično fiziko, član Znanstvenega sveta in tudi njegov predsednik. Na Univerzi pa je bil v dveh mandatih predstojnik Oddelka za fiziko. Med drugimi funkcijami omenjamo le, da je bil član komisije za Kidričeve nagrade, član predsedstva Raziskovalne skupnosti in predsednik njene področne komisije za matematično-fizikalne vede.

Na sestankih akad. Gosar ni govoril mnogo, ni govoril zaradi govorjenja, ampak takrat, ko je imel kaj povedati. Ko pa je bilo treba, se je vedno oglasil in jasno povedal, v čem je po njegovem mnenju problem in kaj bi morali storiti. Prav zato je bil njegov ugled izjemen in njegovi predlogi, skromno povedani, toda jasno utemeljeni, so bili skoraj vedno sprejeti. Z znanostjo se je ukvarjal, ker ga je zanimala, ne le zaradi osebnih ambicij. Verjel je, najbrž zaradi svojih začetkov na Inštitutu za elektrovezve, da znanost je in mora biti koristna. Ne le na splošnem nivoju, ampak tako, da ima vsaka raziskava svoj namen.

Raša Pirc, Boštjan Žekš

BOŠTJAN KIAUTA (1937–2022)

Na kliniki v Utrechtu na Nizozemskem je 26. marca v starosti 85 let zaradi srčnega zastoja preminil profesor Boštjan (po nizozemsko Bastiaan) Kiauta, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Rodil se je 20. januarja 1937 v Ljubljani. Postal je svetovno znan specialist za kačje pastirje, ki se jim je posvečal vse življenje. In to od tistega dne leta 1952, ko sva se v delovni sobici ob pregledovanju Kosovega vodnika po muzeju odločila, da si izbereva za zbiranje manj odmevne skupine žuželk. To so bili po Boštjanovi izbiri kačji pastirji in po moji polkrilci (Hemiptera). Temu izboru sva ostala zvesta z manjšimi odstopanji do danes.

Bila sva namreč že od mladih let sošolca na Vadnici na Resljevi cesti v Ljubljani. Tudi pozneje, na takratni klasični gimnaziji, sva bila sošolca, vsaj na nižji gimnaziji, ki je takrat trajala do 3. letnika, pozneje pa se je Boštjan odločil za angleščino in posledično za paralelko. To je trajalo do njegove izključitve iz te ustanove iz političnih razlogov. Kljub temu se mu je pozneje uspelo vpisati na 2. državno gimnazijo, kjer je z enoletno zamudo maturiral. Seveda se je nato vpisal na študij biologije, ki je zamenjal več krovnih fakultet, ob letu vpisa na Naravoslovno fakulteto do končne Biotehniške. In na tej je sošolec Boštjan Kiauta leta 1959 diplomiral z diplomskim delom *Prispevek k poznavanju odonatne favne Slovenije*.

Od leta 1960 do 1961 je bil najprej zaposlen na Inštitutu za raziskovanje krasa v Postojni, pozneje (1961–62) pa tudi na Zavodu za spomeniško varstvo, ko je uredil prvo številko publikacije *Varstvo narave*.

Leto 1962 je bil mejnik v njegovi karieri, saj je takrat emigriral na Nizozemsko kot politični begunec. Tam je najprej dobil delo na inštitutu RIVON kot hidrobiolog. Od leta 1964 do upokojitve je bil vključen v raziskovalno delo Inštituta za genetiko Univerze v Utrechtu. V tem okviru je delal doktorat s temo *Studies of karyotypic evolution in Odonata* (Raziskovanja kariotipske evolucije pri kačjih pastirjih), ki ga je obranil leta 1969. Na univerzi v Utrechtu je bil leta 1980 imenovan za rednega profesorja in pod njegovim mentorstvom je dozorelo okoli 300 diplomskih in 35 doktorskih del.

Predaval je sistematiko protistov in citogenetiko nevretenčarjev, zlasti skupin knidarijev, mehkužcev, skakačev, trihopterov in kačjih pastirjev.

Živo ga je zanimala tudi visokogorska biologija in tako je vodil eno mednarodno in tri nizozemske odprave v Nepalsko Himalajo.

Leta 1971 je bil med ustanovitelji Mednarodnega odonatološkega društva (Societas Internationalis Odonatologica) in organiziral je prvi evropski odonatološki simpozij. Eden od sklepov tega gremija je bila ustanovitev revije *Odonatologica*, ki izhaja od leta 1972 do danes, in od leta 1978 tudi *Notulae odonatologicae*. Poleg tega je izdajal in urejeval tudi serijo edicij *Opuscula zoologica fluminensia*, ki jo je izdajala njegova založba Ursus. V letih 1971–1990 je bil urednik ali sourednik znanstvenega časopisa *Genetica* in znanstvenih časopisov *Advances in Odonatology* iz Pariza in *Malangpo* iz Bangkoka.

Skupno število strokovnih in znanstvenih člankov presega število 400. Presenetljivo je število kratkih prikazov odonatoloških prispevkov tujih revij, saj je to težko predstavljevih 19.880 povzetkov. Velja pa navesti še eno visoko številko, uredil je namreč več kot 1400 rokopisov v uredniškem postopku.

O delu dr. Boštjana Kiaute sta izšli dve njemu posvečeni knjigi, prva *Odonata: Biology of dragonflies* leta 2007 in druga novejša *Dr. Bastiaan Kiauta, Odonatologist and Polymath* leta 2019.

Nizozemska kraljica je profesorja Kiauto leta 2002 počastila z nazivom vitez Oranje-Nassauskega reda. Leta 1981 je bil imenovan za častnega člana med-

narodnega odonatološkega društva (SLO). Nizozemsko odonatološko društvo pa mu je leta 2004 podelilo zlato odlikovanje.

Za vrsto let se je umaknil iz Slovenije, ker ni hotel služiti vojaškega roka v nekdanji komunistični domovini. Šele po osamosvojitvi Slovenije je spet večkrat obiskal Slovenijo. Na ožjo domovino ga vežejo poleg spominov na mlade dni tudi zasluge za ustanovitev Slovenskega odonatološkega društva leta 1992 in zasluge organizatorja prvega regionalnega odonatološkega simpozija leta 1994. Leta 1997 je pomagal organizirati tudi XIV. Mednarodni odonatološki simpozij v Mariboru.

Seveda je bil tudi dejaven sodelavec slovenskih kačjepastirskih revij *Exuviae* in *Erjavecija*, predvsem s tehničnimi prispevki iz zgodnje zgodovine odonatologije in splošne entomologije. Za te in druge zasluge ga je Slovensko odonatološko društvo izvolilo za častnega člana. Za pionirske prispevke o podzemskih jamah, netopirjih, jamskih ravnokrilcih in naravovarstvu je omenjen v ustreznih družtvih in njihovih objavah.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti ga je leta 2007 izvolila za izrednega in leta 2015 za rednega člana. Kljub želji, da bi se udeleževal sej naravoslovnega razreda, mu zadnje čase to ni bilo dano. Imel je težave s srcem in to srce ga je izdalo.

Vdova Marianne Kiauta je po premisleku sklenila, da bo Boštjanove posmrtno ostanke prinesla v Slovenijo, saj je bil v Ljubljani doma. Ker je njegov sin George (iz prvega zakona) moral še marsikaj urediti, da se je lahko udeležil pogreba, smo pokojnikovo žaro položili v grob na ljubljanskih Žalah šele 27. maja.

Matija Gogala
(SAZU, žalna seja 25. maja)

EMERIK BERNARD (1937–2022)

Na začetku letošnjega hladnega aprila nas je presenetila in zbolela novica, da je smrt preko ustvarjalnega elana akademika Emerika Bernarda povlekla svojo nedoumljivo biserno tančico in z gesto brezprizivnega korektorja oznanila, da slika njegovega življenja ne potrebuje nobene poteze ... in nobene besede več. Da lahko odslej njegov opus med nami tudi brez avtorja bogati in prehiteva tekoči čas. Vključno z našim, ki lovi sapo med starimi iluzijami progressa ter novimi fantazijami procesa in ekscesa.

Umetniški dosežki Emerika Bernarda so markantno vpisani v kánon moderne in poznomoderne slovenske in evropske likovne umetnosti. V svojih najbolj zrelih letih (od 1985 do 2007) je bil Bernard profesor za slikarstvo na

Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. Leta 2001 je bil izvoljen za izrednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti in leta 2007 za njenega rednega člana. Njegov prispevek k razvoju slovenske umetnosti je mogoče označiti kot doslej najvidnejšo in najuspešnejšo sintezo načel modernizma z likovno najbolj propulzivnimi iznajdbami postmoderne, čeprav je sam to sintezo skromno označeval z besedo »deleženje«, ki jo bremo tudi v naslovu njegove knjige esejev iz leta 2008. Vanjo mi je s svojo lepo, drobno pisavo zapisal: »Jože, malce težavno bo.« Kot bi me želel vnaprej opremiti z napotkom, naj se ne zagozdim v notranjem prometu gosto parkiranih misli, saj ni pomembno, kako zapleten je labirint, ampak kako močna je nit, ki nas kot slikarje povezuje z resničnostjo.

Bernard je sprva ustvarjal v različnih kolažnih in asemblažnih tehnikah. Te slike-objekti, ki so nastajale med letoma 1971 in 1975, so bile po kompoziciji in uporabljenih gradivih blizu novemu realizmu oziroma reizmu. V začetku 80. let prejšnjega stoletja pa je kolažno tehniko na enkratni avtorski način povezal s poetično ikonizacijo krajinske podobe, vezano na istrski *genius loci*, ki ga je od nekdaj privlačil in gostoljubno navdihoval. V slikah tega časa zasledimo skorajda etnografsko fantazijo z namigi na glagoljaške napise, prav poseben tip intenzivno teksturirane ploskovitosti, iregularne formate in zadržan, vendar zgoščen kolorit romanskih in gotskih fresk ter reminiscence na tiho in skromno življenje v odmaknjenih istrskih vaseh. Enega vrhov tega obdobja predstavlja monumentalna *Materada*, ki z asociacijami na istoimenski roman Fulvia Tomizze iz leta 1960 v sebi izpostavlja ter povzema duha in oblikotvorni duktus znanih Bernardovih istrskih palimpsestov.

Bernard je razmeroma veliko razstavljal doma in po svetu. Med samostojnimi razstavami velja omeniti razstave v Galeriji Meduza v Kopru (1984), v Beograjski Galeriji Sebastian (1987), v ljubljanski Moderni galeriji (1988), v galeriji Equrna (1990), v madridski A + A Galeria de arte (1993), v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki (2002), na Dunaju v Slovenskem kulturnem centru (2008) in v Kranju v Galeriji Prešernovih nagrajencev (2010). Skupinsko pa je razstavljal v Zagrebu, Lyonu, Ferrari, Helsinkih, Benetkah, v dunajskem Künstlerhausu, v budimpeštanski Kunsthalle in v Takamatsu Artmuseum na Japonskem. Izdal je tudi več knjig esejev: *Približevanja* (2000), *Sovpadanja* (2002), *Deležnja* (2008) in *Gibanje difference* leta 2010. Za dosežke na področju likovne umetnosti mu je bila leta 1986 podeljena Župančičeva nagrada, leta 1987 nagrada Prešernovega sklada in deset let kasneje še tako imenovana »velika« Prešernova nagrada za življenjsko delo (1997).

Emerik Bernard je bil globoka in kompleksna osebnost. Še tako natančna biografija in bibliografija jo zmore odstreti le do preddverja. Pomembna pa je

notranjost, ki razlaga vse, kar je ukoreninjeno in kar iz njegove umetnosti poganja nasade svetlobe in materializirane bližine. Mišo, kot smo mu okrajšano rekli kolegi, je imel posebno osebnostno strukturo. Njen temelj je bila topla, benevolentna človeškost in vsaj na začetku previdna zadržanost. Ni bil rad »v fokusu«, kot temu pravimo danes. Korak je spontano obračal od vsem dostopnega roba k težko dosegljivemu jedru. Drugi del njegove osebnosti je bila prirojena introvertirana kontemplativnost in neka posebna, filozofsko intonirana refleksija vsega, posebej vsega v zvezi z umetnostjo. Vedel je, da si vsakokrat, ko v mislih kaj simplificiraš, nakoplješ slepoto, kar je za slikarja lahko usodno. Iz obojega, iz benevolentne človeškosti in iz filozofsko navdahnjene meditativnosti, pa se je pri Emeriku vselej dvigala dominantna umetnosti. In se razcvetala nad breznom, nad breznom banalnega, brezobličnega, pozabljenega, daljnega ... in božanskega.

Čeprav je bil Emerik kot človek zadovoljen z majhnimi stvarmi ali celo zaljubljen vanje, kar ne nazadnje kažejo njegovi kolaži in asemblaži, ni nikdar čutil nesorazmerja med majhnimi in velikimi stvarmi v skladu z vrednostno lestvico vsakdanjika. Povsem me je ganil, ko sta se nekoč po eni naših akademjskih sej pri nas doma z ženo Mileno ustavila na kavi, pa se je, akademik, brez zadrege usedel na tla in se dolgo žogal z našo hendikepirano hčerko Mašo, ki je dejstvo, da se z njo tokrat žoga velik umetnik, mislec in akademik, sprejela z enako samoumevnostjo ... kot on. Oba sta se pristrčno zabavala. Mi, ki smo bili zraven, pa smo si to vtisnili v svoja srca.

Vemo, da človek ni ustvarjen za življenje pri tleh. Njegovo srce ima druge razsežnosti, kot so štiri stene domačega stanovanja, pa če so te še tako tople. Človeško srce zahteva življenjske razloge po meri svoje presežnosti. Sanja, da bi se razdalo prek svojih moči in dlje od sebe. Emerik je imel to »v krvi«. V obravnavo sprotnih dogajanj, idej, novosti in mod je spontano sejal žejo po horizontih, ki jih morda presegajo. Na ta način je tudi nam, ki smo bili z njim, večkrat prihranil mnogo puhlic, logičnih napak, intelektualističnih pasti in stranpoti. Če bi se izrazil po chestertonovsko, bi rekel, da je bil Emerik mistik. Pa ne eden tistih, ki so raztopili robove stvari in razpustili bitnost v njeno okolje, ampak nekdo, ki stoji z obema nogama v *fizisu*, le da ta minevajoči fizični »tukaj in zdaj« nenehno zre v soju *metafizike*. Bernard je nekdo, ki je nenehno na sledi svežini pozabljenih in zavrženih pozitivnih dejstev in ne pusti, da bi se nanje spustile rutina, pozaba ali odtujenost. Ta lastnost, da vidiš v navidez trivialnih stvareh nekaj izrazitega in vznemirljivega in zmoreš to, kar ni vpisano v poslovne knjige vsakdanjosti, posvojiti, daje ton vsemu Emerikovemu značaju, mišljenju in ustvarjanju. Enako kot to, da v tradiciji ni nikoli videl bremena ali mlinskega kamna na vratu, ampak vselej svež veter in praktično sredstvo za ponovno prebujenje dragocene pozabljene duhovnosti. Če je v njegovem delu kaj netradicionalnega in drznega, je to zato, da bi nam, zahodnim ljudem, predočil

votel strah pred tradicijo, prvobitnostjo in izvornostjo stvari. Take dialektične preskoke je imel rad. O tem govori tudi njegova knjiga *Gibanje diference* iz leta 2010.

Emerika Bernarda nisem nikoli videl ustvarjati *in flagranti*. Vendar se mi je iz del že od začetka kazal kot človek, ki mu stvari uspe razplastiti, zgostiti in vkomponirati v resnično zgovorne oblike, ki zna »natovoriti kaos življenja in ga varno privezati v našem doživljajskem pristanišču«, kakor pove literarna prisposoba. Njegove oblike in kompozicije so gostoljubne za dušo, izčrpano od hrupa in globaliziranega potovanja. V njih se je mogoče prezračiti od hitrega tempa in ozemljiti. Včasih te katera od teh kompozicij »v sekundi nahrani za vse življenje«, kot bi se lahko pesniško reklo. Ideja, da smo že od vsega začetka v stiku s stvarnim in obstoječim in se lahko zato od njiju oddaljujemo v paralelne svetove, ki naj bi nadomestili stvarnega, je bila za Emerika Bernarda v pretežni meri privid in nekaj vprašljivega.¹⁰ Podobno kot za njegovega slikarskega sodobnika, ki je ta vidik domotožja po izvornem domu takole poetično strnil: »Sprašujem se, kje stanujejo angeli, povsod ali doma. Vprašam tudi nebo in potuhnjeno zgodovino, tudi premočene oblake, so angeli tam doma. Kadar je božič, gledam iz otroka in mraza v padajoč sneg, da me nese gor, odkoder iščem pot nazaj.«¹¹

O zakulisjih slikarske alkimije in aktualnosti sva se imela z Emerikom veliko priložnosti pogovarjati v desetletju med letoma 2008 in 2018, ko sva skupaj s kolegi Brankom Suhyjem, Hermanom Gvardjančičem, Francem Novincem in akademikom Andrejem Jemcem pripravljala razstave v *Muzeju Mimara* v Zagrebu, v galeriji *Künstlerhaus* na Dunaju, v galeriji *Accademie di belle arti* v Benetkah, v *Kunsthalle* v Budimpešti in v *Takamatsu Art Museum* na Japonskem. Priprava razstav je zahtevala večkratne obiske razstavišč z dolgimi vožnjami, ki so bile kot nalašč za debate o labirintih tradicije, o piramidah konceptualizma, o zapeljivosti teorije in o meandrih imaginacije, ki smo si jih doma, v prenatrpanem vsakdanjiku težje privoščili. Na te obiske in postavljanja razstav imam najlepše spomine. To so bili zlati trenutki, ko sta refleksija in imaginacija pričeli bedeti, presvetljeni od tistega, kar sta sredi galerijske arene slišali o zadnji strani začetka in o aplikativnih vidikih jasnovidnosti.

Če bi moral na kratko povedati, kaj se po moje trajno svetlika na alabastrnem dnu Emerikovnih kontrapostov, paravanov, palimpsestov, sovpadanj in prečenj, ki smo jih umeščali v prostor na omenjenih skupinskih predstavitvah, bi rekel, da je ves smisel in skrivnost njegove kreacije ponovno odkritje naravnih snovi, naravnih dejstev in naravnih užitkov ... ter njihovo motrenje v luči več-kot-naravnega. Metafora njegovega dela je po moje človek, ki dela predor skozi zemljo, ki se spušča globlje in globlje, da bi se v nekem skrivnostno neu-

¹⁰ Prim. Emerik Bernard, *Deleženja*, Koper: Hyperion, 2008, str. 113 isl.

¹¹ Janez Bernik, *Nikogar ni k večerji*, Ljubljana: Nova revija, 2008, str. 63.

lovljivem trenutku začel vzpenjati više in više, v svetove na hrbtni strani naše vidnosti, naše izkušnje in naše predstavnosti. V svetove z gravitacijo metafizičnega brezčasa. Večina nas nikoli ne gre tako navzgor, ker nismo še nikoli šli tako navzdol.

S povedanim pa sem prišel pravzaprav na rob tega, kar je v katalogu razstave ob 80-letnici SAZU v Narodni galeriji v Ljubljani leta 2018 enkratno zgoščeno izpovedal akademik Milček Komelj, ki je bralca od roba dobesedno potisnil v središče Emerikove slikarske karizme, ko je slikarju v usta aforistično položil naslednje besede:

»Iz odvržene snovi prerojen lik je znova nov.

V njem neuničljivost poduhovljam v večno snov.«¹²

Ljubljana, 18. 4. 2022

Jožef Muhovič

JANEZ MATIČIČ (1926–2022)

Slovo od Janeza Matičiča

Spoštovane gospe, spoštovani gospodje, dragi sorodniki in prijatelji, dragi vsi, ki ste se tukaj zbrali!

Poslavljamo se od Janeza Matičiča, akademika, slovenskega skladatelja velikega formata, ustvarjalca, ki je pustil neizbrisno pečat v zakladnici slovenske in evropske glasbe.

Rodil se je 3. junija leta 1926 v Ljubljani. Njegov prvi instrument je bila violina, a jo je kmalu opustil. Zasenčil jo je klavir, instrument, ki ga je popolnoma prevzel. Postal je njegov zvesti življenjski sopotnik in, kot je Matičič sam dejal: »Med menoj in klavirjem je vedno obstajala nerazložljiva vez, ki je starši niso in niso hoteli razumeti. Do 'prepovedanega' sadu klavirskih tipk sem se moral večkrat pritihotapiti naskrivaj. To je bil moj prvi stik z novimi zvočnimi svetovi.«

Ni torej naključje, da igra ravno klavirski opus Janeza Matičiča, ki hkrati sodi med najobsežnejše v vsej slovenski glasbeni ustvarjalnosti, prav posebno vlogo v polju njegovega ustvarjalnega in poustvarjalnega impetusa. Številnih

¹² Mateja Breščak, Andrej Smrekar (ur.), *Likovni umetniki SAZU. Ob 80-letnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti*, Ljubljana: Narodna galerija, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ministrstvo za kulturo RS, 2018, str. 126.

klavirskih etud, več sonat, preludijev, suit, nokturnov in drugih glasbenih oblik ni samo komponiral, ampak jih je tudi izvajal. Bleščeče pianistične veščine je nekoč pridobil pod mentorstvom znamenite pedagoginje in pianistke Hilde Horak. In prav njena hčerka, ravno tako ena najvidnejših slovenskih pianistk mednarodnega slovesa, žal tudi že pokojna kozmopolitka Marina Horak, je bila zaprisežena izvajalka Matičičevih klavirskih del, izvajala jih je malodane po vsem svetu.

Seveda pa Matičičev opus ni omejen zgolj na klavirsko literaturo, saj obsega vse zvrsti instrumentalne glasbe, od simfonične, koncertantne, komorne in solistične pa tja do elektroakustične glasbe.

Na ljubljanski Akademiji za glasbo je Janez Matičič leta 1950 končal študij kompozicije pri Lucianu Mariji Škerjancu, leto pozneje pa dirigiranje pri Danilu Švari. Nato je poučeval glasbeno-teoretične predmete, kot so harmonija, kontrapunkt in analiza glasbenih del na Srednji glasbeni šoli in seveda klavir na Akademiji za glasbo, nekaj časa pa je poučeval tudi na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete v Ljubljani.

Odhod v Pariz leta 1959 pa je odprl novo poglavje njegove glasbene poti, prežete z novimi spoznanji, novimi estetskimi pogledi, novimi vsebinami, ki jih je vnašalo svetovljanstvo novega kulturnega prostora. Toplo je bil sprejet v prestižni krog pariške glasbeno-intelektualne scene, ki se je med drugim manifestirala zlasti v salonu legendarne Nadie Boulanger, pariške spiritus agens, slovite pianistke, skladateljice, pedagoginje, ki je kot magnet v svoj krog pritegnila najslavnejša imena, kot so Aaron Copland, Maurice Ravel, Arthur Honegger, Leonard Bernstein. In tudi Janez Matičič se je pridružil tej družini, takrat v najboljših letih, poln ustvarjalne energije in odprt za osvajanje novih obzorij.

»Treba je biti radoveden v življenju in gledati okoli sebe – ne se samo poglabljati vase in opazovati samo svoj popek,« je pred leti v intervjuju za Multimedijski center RTV Slovenije povedal Janez Matičič. In res, zanimalo ga je ti-soč stvari, astronomija, fizika, fotografija, zbiral je metulje, raziskoval lastnosti mineralov, poziral na slikarski akademiji v Parizu, pisal poezijo, celo romane, potoval je po svetu, zlasti v tropske kraje, da bi pobegnil pred zimskim mrazom. Glasba pa je postala, kot je sam zatrdil, nekakšna vrhunska – vrhovna oblast nad njim.

In v Parizu je svoji zvedavosti nadel krila, med drugim tudi v Skupini za raziskave konkretne glasbe GRM, pod vodstvom legendarnega Pierra Schaefferja. Tam, in pozneje tudi v drugih elektronskih studiih, so nastala njegova elektroakustična dela, kot so *Tri vizije*, *Oscilacije*, *Fuzije* in *Kozmofonija za klavir in magnetofonski trak*.

Janez Matičič pa je ostal v Parizu, tam je preživel večino svojega ustvarjalnega življenja.

In nemara je prav izkušnja v elektronskih studiih v skladatelju vzbudila hrepenenje po neznanih, neodkritih svetovih, hrepenenje po drugačni obravnavi instrumentalnega zvoka. Radikalna sprememba torej, ki jo skladatelj v nekem intervjuju opiše takole: »Sem komponist. Komponiram vse od otroštva. Kot komponist sem prehodil zelo dolgo pot: tako dolgo, da površni poslušalec med mojimi zgodnjimi in poznejšimi deli ne bi mogel vzpostaviti nobene povezave. Vendar sem vsa ta dela skomponiral jaz, in čeprav so tako različna, jih enakovredno priznavam za svoja.« In spet drugič pove: »V meni bivata dva skladatelja v isti osebi: Prvi je skladatelj tradicionalne, drugi radikalne usmeritve.«

V notranjem dialogu med prvim v preteklost in drugim v prihodnost zazrtim skladateljem v eni osebi pa ostaja neomajna premisa za oba, namreč zaveza univerzalističnemu odnosu do estetskega kot načelu neizpodbitnega, nevprašljivega: Gre za iskanje lepote. Lepota je cilj, ki ga išče. Duša ga je »gnala za iskanjem lepote, tiste lepote, ki smo jo vedno občudovali v čudovito napisanih skladbah in ki jo skušam jaz po svoji poti nadaljevati in v svojem smislu še naprej izražati.«

Matičič ni verjel v romantični koncept navdiha. Takole pravi: »Navdih je nekaj, kar je še iz romantičnega obdobja, v siceršnjem ustvarjanju pa je to neka osnovna substanca, v katero jaz ne bi preveč verjel. Saj vemo, kaj je rekel Stravinski: 'Navdih je nekaj, kar pride ali ne pride, ampak vedno pride šele z delom.' Več kot delate, bolj ste trdni v svojem poslu in ideje se množijo.«

Matičič sodi med umetnike, ki jim ni bilo mar za blišč in slavo. O medijski pozornosti je kritično razmišljal takole: »Če bi jaz delal skladbo za harmoniko in pevski ansambel, ki bi svoja dela izvajal v oddaji, kot je pri Jožovcu, bi me, jasno, poznala cela Slovenija. A pač delam skladbe, katerih raven niti najmanj ne spada v tak okvir in jih sliši povsem drug krog poslušalcev, katerega število ni nujno prav majhno. Če je na primer delo večkrat zapovrstjo izvajano v Cankarjevem domu, mislim, da je to že lep izbor občinstva, ki te tako spozna – ampak to je izbor resnega občinstva, ki hodi na resne koncerte, ne k Jožovcu.«

Kot osrednje gibalno umetnosti je Janez Matičič poudarjal umetniško iskrenost. Seveda je pojem neoprijemljiv in je lahko zavajajoč, vendar prav v današnjem času kategorija iskrenosti doživlja globalni deficit na vseh ravneh, še zlasti zaradi socialnih medijev, kjer je za takšne kategorije vedno manj prostora na račun hlepenja po pozornosti, viralnosti, s čimer se v končni fazi vse bolj nepovratno hrani neoliberalni kapitalizem.

O nadarjenosti, delu samem in odgovornosti do obojega pove skladatelj nekako takole: »Vem, da imam talent v sebi, ampak, delati, ustvarjati je naporeno. To ni situacija, kot jo je imel mogoče Mozart. Mi moramo bolj študirati, analizirati, kar delamo. Kompozicija je kar en lep napor, ki mora biti, ne morem mimo njega. Ne morem pa si dela olajšati tako, da bi pisal stvari, ki so lažje za delo, saj bi brez tega truda tudi kvaliteta bila šibkejša. Ogromno truda je treba vložiti.«

Janez Matičič je v svojem bogatem, razgibanem življenju na svoji umetniški poti srečal, spoznal, prijateljeval z mnogimi uglednimi osebnostmi, umetniki, glasbeniki. Prijateljevanje z Igorjem Ozimom na primer je botrovalo nastanku izjemnega violinskega koncerta, kjer se v vsej svoji razsežnosti razprostre glasbeni horizont tega novega, ne več romantičnega Janeza Matičiča.

Preden se prepustimo glasbi, poslušanju odlomka iz Matičičevega violinškega koncerta v solistični izvedbi Igorja Ozima, s simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana pod vodstvom Sama Hubada, mi dovolite, da se v imenu Društva slovenskih skladateljev in v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti še zadnjič poklonim velikemu slovenskemu skladatelju Janezu Matičiču.

Družini, svojcem in vsem bližnjim pa v svojem in v imenu obeh institucij izrekam iskreno sožalje.

Pogrešali te bomo, dragi Janez. Ostala bo tvoja glasba. Na nas je, na mlajši generaciji in naslednjih generacijah, da ohranjamo tvojo dragoceno zapuščino, da poskrbimo za to, da bo tvoja glasba živela naprej, da ne bo ostala prezrta v množici banalnosti, ki nas vse bolj obkrožajo in ogrožajo.

Počivaj v miru!

Uroš Rojko

BORIS PAHOR (1913–2022)

Govor na žalni seji za akad. Borisom Pahorjem 14. junija 2022

Spoštovani!

Poslavljamo se od doslej našega najstarejšega akademika, spoštovanega in dragega nam Borisa Pahorja, moža, ki si je že v času življenja pridobil status živega spomenika in je zato njegov odhod vsaj za nas, ta hip še žive, samo prehodni trenutek njegove trajne navzočnosti. Bil je edini od slovenskih umetnikov, ki je dočakal večnosten bronast javni spomenik, ker je živel za človeške pojme tako dolgo, da je v resnici že postal zgodovinski pojem; vendar ostaja tako aktualen, da nam njegov pomnik uteleša že kar mitičnega narodnega junaka, ki nas s svojo modrostjo spodbuja in nam kaže odrešilno pot.

V nadnaravno veliki spomeniški podobi v ljubljanskem Tivoliju stopa Pahor s svojo nepogrešljivo aktovko prek tamkajšnje vzpetine proti spomeniku Edvarda Kocbeka, pisateljskega prijatelja, ki se, sedeč na klopi, pogovarja s tako

imenovanim svojim človekom oziroma svojim notranjim jazom. Od drugih jazov pa je bil za Edvarda Kocbeka osrednji človek, s katerim se je v dolgotrajnem življenjskem dialogu najbolje razumel, ravno Boris Pahor, in zato je prav ta znamenita dvojica v slovenski zavesti v svojem velikem medsebojnem osebnem zaupanju že dolgo nerazdružljiva, o čemer govori že posebna knjiga njunih pisem *Peščena ura*.

Kocbeka je Pahor že ob izidu njegovega *Strahu in poguma* edini javno podprl in se je zato že takrat zameril povojnim oblastem. Še posebno pa je zaslužen, da se je Kocbek na njegovo vztrajno prigovarjanje v znamenitem intervjuju za Pahorjevo tržaško revijo *Zaliv* končno vendarle odločil povedati resnico o povojnih pobojih, na katerih posledice se nanaša tudi sedanja, izrecno na etični osnovi temelječa akademjska izjava o narodni spravi. S tem razkritjem, ki sta ga objavila s pisateljem Alojzom Rebulom tudi v posebni publikaciji *Edvard Kocbek, pričevalc našega časa*, je razodel kot docela nedopustno ne le nečloveško neusmiljenost vojnih zmagovalcev, ampak tudi trhle temelje povojne totalitarne jugoslovanske oblasti, ki so stali na dolgo prikrivanih moriščih, in je zato postal tako močno občudovan kot tudi kritiziran, saj so mu nekdanji partijci in njihovi potomci ogorčeno očitali, da je že dotlej preganjanemu Kocbeku dokončno ugrabil mir in da je njegovo zaupanje zlorabil; morda je zato lahko videti njegovo spomeniško prihajanje h Kocbeku v podobi ekspresivne prikazni za kakšen pogled tudi nekoliko srhljivo. Nekaterim nasprotnikom pa je bil Pahor v ozračju povojne preteklosti celo sumljiv, ker se je vrnil iz koncentracijskega taborišča živ, in jugoslovansko-slovenska oblast ga je skušala zaradi intervjuja s Kocbekom izgnati iz kulturne zavesti in mu je, zavednemu primorskemu Slovincu, v svojo veliko sramoto celo prepovedala obiske v domovini, postal pa je tudi eden osrednjih »varovancev« v žrelu zloglasne in zločinske Udbe, kar prav tako dokumentira posebna knjiga.

A pisatelj je že pred tem in tudi pozneje zato še bolj neizbrisno vstopal v najširšo slovensko ne le kulturno, marveč tako rekoč zgodovinsko zavest. Najbrž še močnejše kot umetnik je zaradi svoje dejavnosti v njej intenzivno živ izrecno kot javna, da ne rečem edinstvena civilno-politična osebnost. To je postal predvsem zato, ker se je zavzemal za demokratično in socialno pravično družbo in ker je bilo njegovo pisateljsko delo nerazdružno povezano z zavzemanjem za slovenstvo, ki je bilo kot sinonim za slovenski narod in njegovo jezikovno avtonomnost zanj nujna, konstantna in nedotakljiva ter že kar sveta vrednota, stoječa nepremakljivo zunaj vsakršnih partijskih oziroma strankarskih ideologij.

Za njeno ohranitev si je moral prizadevati že pred vojno, po drugi svetovni vojni pa je po njegovem neomajnem prepričanju pomenila v Jugoslaviji za Slovence največjo nevarnost povojna internacionalistična ideologija, ki je zastavljala pomen narodnosti, saj jo je bila pripravljena postopoma celo odpisati. Intimno zavezo, da si človek ne pusti odvzeti z narodom temeljno povezanega

maternega jezika, pa je povezoval s humanizmom in jo celo imenoval za najbolj humanistično od vseh ekoloških hotenj.

Boris Pahor je bil naš osrednji in, ob stoletnem akademiku Zorku Simčiču in žal pokojnem akademiku Saši Vugi, gotovo najvztrajnejši bojevnik za slovenski narod in slovenski jezik. Soborce pri tem zavzemanju je odkrival v predhodnikih Simonu Gregorčiču in Srečku Kosovelu, pri katerem je ob vsej razglašani pesnikovi trpkosti in bolesti vedno najbolj poudarjal njegovo upornost in ostro silovitost, da ne govorim o Ivanu Cankarju in Primožu Trubarju, ki ga je imenoval prvega moža naše identitete in Mojzesa slovenstva in o katerem je tudi rad pisal in celo dosegel, da je bil v Sloveniji vpeljan Trubarjev kulturni državni praznik. Posebej je opozarjal na prav tako s Trstom povezanega in v sončno luč zagledanega pesnika Dragotina Ketteja, ki je bil v njegovih očeh s svojim stremljenjem po etični izpopolnitvi celo predhodnik Srečka Kosovela. V zadoščenje pa mu je bilo tudi zavzemanje za ohranjanje slovenstva pred naraščajočo balkanizacijo, ki ga je v svojem pisanju nazadnje vse bolj izpostavljal vihravo neukrotljivi Bojan Štih, in pri tem je vsaj zase tudi sam opazil, da občuti v bojevanju za obstoj še posebno slast.

V takem življenjskem prizadevanju je postal etični oznanjevalec zanj nujne pravice vsakega naroda, da se mu dopusti lastno svobodno življenje, in s tem glasnik nujnega spoštovanja človečnosti. Zatrjeval je, da je človeku »rodna skupnost prva telesna in duševna domovina, če naj ne ostane brez korenin v veliki domovini, ki nam je vsem ta čudoviti planet«. Narodno zavest je imenoval nekaj najbolj žlahtnega, kar premore človek, ker je povezana z maternim jezikom, s katerim smo prišli na svet in ga skozenj odkrili, in v intervjuju je celo izjavil, da se taki problematiki, kot je narodna identiteta, tako kot v ljubezni človek razda scela.

Kot predstavnik komaj dvomilijonskega naroda se je zavedal še prav posebne vloge majhnih narodov, ki jih je v svetu in znotraj večjih držav še veliko, po njegovem videnju pa naj bi imeli v svetu celo poseben pomen (kakršnega je Slovencem kot nepogrešljivim v organizmu sveta nekdam mistično pripisoval že pisatelj Ivan Pregelj), saj je celo napisal, da bi Slovenci »v svoji zgodovinski danosti lahko našli dosti argumentov za to, da bi nastopali med pionirji nove dobe, v kateri bodo najbrž prav številčno majhni in najmanjši narodi odigrali najpomembnejšo vlogo«. V tej viziji so ga potrjevale sorodne ideje številnih pomembnih svetovnih mislecev, ki jih je preučeval kot svoje duhovne zaveznike. Šele z naraščajočo starostjo pa je pričel s svojimi pogledi in življenjsko usodo ter prizadevanji vse bolj vzbujati tudi veliko mednarodno pozornost in žeti občudovanje in simpatije še zlasti kot avtentičen pričevalec tragične preteklosti 20. stoletja, ki je na lastni koži doživel nasilje vseh treh njegovih totalitarizmov, fašizma, nacizma in komunizma, in lahko zato iz žive izkušnje svaril pred njimi kot edinstveno redka živa priča.

Kot Primorec je Pahor pred vojno doživel preganjanje in okrutno nasilje fašistov in kot sedemleten otrok na lastne oči videl požig tržaškega slovenskega Narodnega doma, ki ga je podoživel tudi v svoji prozi *Grmada v pristanu*. Med vojno je bil italijanski vojak v libijski puščavi, nato pa je sodeloval v odpor- niškem gibanju in bil poslan v koncentracijska taborišča. Tam je preživel, po zaslugi instinktivno sprožene samoohranitvene sposobnosti, s katero je zmo- gel preiti v trpno stanje, ki ga je pozneje »skoraj primerjal jogi ali budistični askezi«, ter se poslej vse življenje zavedal etične odgovornosti do ohranjanja spomina na vse tiste, ki se od tam niso vrnili. Zatem pa je po vojni v svojem kljubovanju raz- narodovanju jugoslovanskih oblasti postal pravcati emblem na praporu zavze- manja za slovenstvo. Tako se je nazadnje znašel v vlogi osrednjega narodnega modreca ali presojevalca, ki jo je iz svoje tržaške in v svet segajoče perspektive prevzel nase že kar nekako samoumevno, pri tem pa se je, oborožen z zavestjo slovenske pripadnosti in jasnimi argumenti, ves čas odločno spopadal z naspro- tniki na obeh straneh meje, ki jim je narodno zavest poškodovala komunistična ideologija.

Kot rojen Tržačan je Pahor kranjske rojake onstran Nanosa nenehno opo- zarjal na pomen Primorske in Trsta v slovenski zgodovini, ki ju je dojemal kot konstitutiven in ne le obrobni t. i. zamejski del Slovenije, a je bil po njegovem prepričanju v zavesti Ljubljane vedno vse premalo upoštevan in obravnavan kvečjemu kot nekakšna pritiklina; zato nam je med nekim obiskom na SAZU celo očital, da brezbrizni Slovenci v narodnem središču štejemo Primorce tako rekoč kar za Italijane. V nekem starejšem pogovoru iz ene njegovih knjig se je kot Tržačan celo spraševal, čemu »naj tukaj ustvarjamo slovensko književnost, če je Ljubljani vseeno, ali smo Slovenci ali Italijani, samo da smo marksisti in komunisti«. Zavedal se je, da bi se sam v italijanskih šolah prav lahko poitalijan- čil in izgubil svojo samosvojost oziroma identiteto, saj je, kot je pisal in govoril, prej spoznal Danteja in Leopardija kot Župančičevo *Dumo* in Kocbekovo *Zemljo*. In prav to psihološko vprašanje je izpostavljeno že v njegovi zgodnji prozi o potujčevanju primorskih Slovencev pod italijansko oblastjo. V njej je skušal pronikniti v procese, kako je postajal slovenski človek z italijansko šolsko vzgojo Italijan, celo »ne da bi se upiral, ne da bi slutil, kaj delajo z njim«; ali pa je šele v nelagodju, ki mu ga je lahko povzročilo že nenadno spoznanje o poitalijanče- nem imenu, začutil svoje pravo slovensko bistvo in se temu vendarle uprl.

Sam je, kot pripoveduje, še »pravočasno ušel vabi siren, za kar ima po- glavitno zaslugo čar slovenske besede, ki pa se je morala prebiti čez mejo kot pretihotapljene cigarete in konji«, ker so bile na Primorskem slovenske knjige prepovedane. Kot nekdanji dijak italijanske šole in poznejši profesor italijanske književnosti na tržaških srednjih šolah, izšolan v Bologni, kjer je diplomiral iz poezije Edvarda Kocbeka, pa je seveda odlično poznal, ponotranjil in cenil tudi italijansko in tudi vso drugo svetovno, še posebno francosko literaturo, med

drugim Camusa z njegovim *Upornim človekom*, ter je na osnovi radijskih predavanj napisal knjigo *Ladja brez krmarja* o italijanskih književnikih kot znanilcih italijanstva z vidika njihovega odnosa do narodnosti, a z dednimi aspiracijami po slovenskem ozemlju, ki so ga v času njegove mladosti okupirali fašisti. Zato se je tudi v gledanju na Evropo zavzemal za nastajajočo evropsko skupnost kot strpno povezovalko kulturno enakopravnih in resnično suverenih narodov, od katerih naj bi sleherni dobil možnost, da brez ogrožanja drugih svobodno zaživi svojo lastno bit oziroma identiteto in dostojanstvo.

Boris Pahor ostaja v najširši javni zavesti navzoč predvsem kot uporniško trmast in vselej sebi zvest poštenjak, ki je kot borec za pravice narodov podpiral njihove težnje po priznanju in uveljavljanju tudi na najrazličnejših srečanjih, tako kot v tržaški Dragi, v okviru mednarodnega PEN in brezštevilnih drugih mednarodnih forumov. Bil je celo podpredsednik in častni predsednik Mednarodnega združenja za obrambo ogroženih jezikov in kultur, katerega kongresov, ki so pošiljali opozorila vladam, po vsem svetu se je dejavno in požrtvovalno udeleževal iz čistega idealizma in vselej na lastne stroške. Vse to je posebej živo razvidno že iz njegovih dnevniških, na sprotnih zapiskih temelječih knjig, iz katerih je zgovorno razvidna tudi lucidnost njegovega živahnega duha, bistro opazovanje življenja in izrazit smisel za navezovanje medsebojnih stikov.

Samobitnost slovenske kulture je po svetu oznanjal kot samodejni svetovljan in svetovni romar, ki mu niti največji zoprnik ne bi mogel očitati zaplotništva, in to oznanjanje je vsaj navzven očitno štel za svoje osrednje življenjsko poslanstvo. Z vsem tem je postal tudi naš najvidnejši povezovalec obeh strani danes odprte italijansko-slovenske državne meje, povezanih v okrilju Evrope, in najodmevnejši sredozemski predstavnik skupnega slovenskega kulturnega prostora, ki je v danih možnostih uresničil nekdanje sanje o zedinjeni Sloveniji, kot je ta geografsko-duhovni prostor v pogovorih zelo rad poimenoval tudi naš nekdanji član in minister za kulturo pisatelj akademik Rudi Šeligo.

Seveda pa je bil in ostajal v svojem izhodišču in notranjem bistvu predvsem slovenski pisatelj, zazrt v človeka, naravo, medčloveška razmerja in intimnost človeške duše, hrepeneče po varnosti in ljubezni. Pisati je začel že pred vojno pod psevdonimom v ilegalnih ciklostiranih revijah in v Kocbekovem *Dejanju*, po vojni je od konca 40. let sprva pri založbah v Trstu, Kopru, Mariboru in Ljubljani izdal več proznih del, od prve knjige *Moj tržaški naslov* ali romana *Parnik trobi nji* prek avtobiografsko obarvane trilogije *Vila ob jezeru*, *Onkraj pekla* in *Nekropola* ali *Mesto v zalivu* do še cele vrste nadaljnjih podobnih knjig, ki jih je pozneje tudi še zgoščal oziroma predeloval ali prenaslavljal in v katerih je poleg trpljenja primorskih Slovencev pod Italijani že zgodaj prikazal tudi na Slovenskem dolgotrajno zatajevano delovanje ilegalne protifašistične organizacije TIGR.

Kot pisatelj je izstopil s svojo navezanostjo na tržaški *genius loci* in se je v osrednjeslovenskem prostoru postopoma, a vse opazneje uveljavljal predvsem kot posrednik celinskim Slovincem dotlej ne najbližje mediteranske oziroma tržaške kulture in njene s specifičnimi razmerami povezane narodne tematike. Pred vojno se je ta kultura krčevito upirala italijanskemu nasilju, po vojni pa nam je prav ta ambient najbolj odpiral okna v svet, najodmevneje sicer v slikarstvu z delom Lojzeta Spacala, o katerem je Pahor že v svoji prvi monografiji tudi zavzeto pisal, v svojem nazornem, a lapidarnem besednem prikazovanju tržaškega sveta in jasni mediteranski skladnji pa mu je bil tudi v marsičem soroden. Ob pariških srečanjih s slikarjem Venom Pilonom mu je razumljivo najbolj imponiralo slikarjevo spoznanje, da lahko umetnik zraste le iz domačih tal. Ko se je v kakem pisanju mimogrede dotaknil Višarij, je v spačenih obrazih tamkajšnjih Kraljevih predvojnih poslikav najbrž s perspektive tedanjega italijanskega dojemanja Slovencev videl podobo skaženih sužnjev in v njih razbral »tegobe našega občestva«, oglata drža njegovih figur pa se mu je zazdela izrazito kraška. A mu je bila blizu tudi intenzivnejša moderna ekspresivnost, zato je, kot se spominjam, preden je izšla njegova *Nekropola* v elitni knjižni zbirki Kondor, predvidel na naslovnici knjige prav prepričljivo sliko iz taboriščnega življenja, in sicer delo Marija Preglja, za kar je bila najprimernejša njegova podoba *Stisnjeni človek*, za predvideno newyorško izdajo istega besedila pa si je zaželel Munchov *Krik*.

Ko je razstavljal v najuglednejši galeriji v Parizu naš dopisni član Zoran Mušič, ki je posebej zaslovel s slikami taboriščni usodi posvečenega cikla *Nismo poslednji*, pa si ni mogel kaj, da bi slikarja v javnem pismu ne opozoril, kako ni prav, da ga na razstavi niso izrecneje deklarirali kot Slovence, kar se je nekaterim zdelo malenkostno, a je bilo pogumno in hvalevredno, saj je za opozarjanje na spregledovanje slovenstva izrabil vsako možnost ali priložnost.

Ob slikarjih je kmalu po vojni v Trstu kot pisatelj enako odmevno izstopal le še akademik Alojz Rebula, Pahorjev znanec ali prijatelj, kakorkoli ga že kje imenuje, ki je bil prav tako brezkompromisno zavezan slovenskemu jeziku, a z razliko od njega bolj usmerjen tudi v globine drugih, nadzemeljskih dimenzij, v onstransko transcendenco, medtem ko je bil agnostični Pahor, ki se je že zgodaj ali vsaj sprva, ne glede na prvotno bivanje v semenišču, kot je napisal, »odvrnil od cerkvenega nauka«, kot ustvarjalni prepesnjevalec tuzemskega sveta bolj usmerjen v družbeno presojanje zgodovinskih dogajanj in predvsem prepričan, da Slovincem manjka zgodovinske zavesti. V pogledu na obremenjujočo nas nedavno zgodovino pa je bil bolj od Rebule naklonjen medvojnemu protiokupatorskemu odporu, a le v njegovi prvinski čistosti, onkraj uničujoče ga komunistične revolucionarne zlorabe.

Z besednim slikanjem življenja v Trstu in okolici se je Pahor predstavil kot nekakšen neorealist. Izstopal je kot poetičen opisovalec tamkajšnje narave,

tržaškega mesta in ljudi, v opisana dogajanja ali osebnosti pa je včasih zajel tudi aluzijo na kak slovenski mit, v podobi potujčene Slovenke še posebno tistega o nesrečni Lepi Vidi, zavedal pa se je tudi našega črtomirowskega značaja, ki naj bi se rehabilitiral šele s slovensko osamosvojitvijo. Njegova moč je bila v dojemljivem opazovanju, večkrat čisto likovnem slikanju utripajočega življenjskega dogajanja in narave, s katerim je pretkano vse njegovo delo. Prav to se je še posebej lepo izrazilo v zapiskih, ki jih je posvečal vsakodnevnomu doživljanju, ko se je vsaj v predahih lahko ustvarjalno sprostil in se prepustil tudi povsem neposrednemu zaznavanju sveta, v skladu s pregovorom, ki ga je nekje po latinško zapisal: Najprej življenje, potem filozofiranje. Lepoto svojega Kontovela pa je primerjal celo z lepoto Caprija Axela Muntheja.

Dogajanje, nemir in pogosto starožitna tihožitja okrog sebe, vsakršne naravne pojave, živali, na primer pasji dialog, petelina na gnojišču z mavrico v repu, svetlobo poletnih kresnic ali kričeče obnašanje galeb, vrvež na tržnici, na kakršni je njegov oče prodajal maslo, vzdušje v obrtnih delavnicah in italijanskih šolah in večkrat v lapidarne dialoge zgoščena prijateljska in ljubezenska srečanja je ves čas, gnan od svet oživljajoče pisateljske strasti, živo popisoval, tako kot tudi arhitekturne in naravne oblike, preplete senc, dišave akacij, sonce, ki se smeje na opekah hiš, kraško gmajno, nagubane kmečke ženice ali zagorelo dekleško polt na plaži in opojne barve deklet, ki jih je videl kakor ogenj gorečk na oknu sive domačije. Naslikal nam je vsakdanje delo in praznik, pri tem pa se je oprijel predvsem sijočih barv, ki v njegovih očeh ponekod kar vrejo, in s tem zajel vso mediteransko lepoto, in tako je dneve, ure in trenutke svojega življenja večkrat tudi na novo mozaično vpletal v vsakovrstna besedila in nam jih ohranil za prihodnost.

O taki upodobitveni moči njegove besede mu je že primorski prijatelj Lino Legiša nekoč takole priznavalno napisal: »Tista sočna naravna beseda, ki je tako nazorna, ki tako sončno in domače slika naš svet in postavlja vanj naše ljudi, da nikjer drugod ne morejo biti doma kakor tam, prijetno prevzema vsakega in tako je zdaj ta svet blizu ne samo nam, ampak še toliko drugim, ki ž njim do danes še niso živeli.« Kritika pa ga je sprejemala sicer naklonjeno, a vendar z zadržanostjo, včasih mu je očitala pretirano izpostavljanje narodnoobrambnih vprašanj ali moralističnih etičnih opozarjanj, ki naj bi kalila čisto umetniškost, ali v ljubezenskih izjavah patetičnost in sentimentalnost, in ga tako presojala tudi v primerjavi z bolj vzneseno navdihnjenim in slogovno lahkotnejše bleščečim se Alojzom Rebulo ter ga včasih tudi prezrla. Tudi v SAZU je bil sprejet star že osemdeset let, skupaj z Rebulo in šele v času po osamosvojitvi.

Še bolj kot med Slovence je postopoma vse bolj prodiral v širši evropski svet, šele nazadnje tudi v »domače« italijansko okrožje, ki se je zaradi njegove pričujočnosti pričelo zavedati tudi slovenske kulture na italijanskih državnih tleh, in z naraščajočimi prevodi svojih del se je nazadnje uvrstil med zelo redke slovenske evropsko priznane pisatelje, kakršen je danes od naših članov pred-

vsem še akademik Drago Jančar, od Pahorjevih italijanskih tržaških someščanov pa dopisni član SAZU Claudio Magris, ki je sčasoma bolj razumevajoče prisluhnil Slovencem v Trstu tudi po Pahorjevi zaslugi. V resnici ne le zanimiv, ampak vznemirljiv in celo karizmatičen pa je postal Pahor za Evropo predvsem s francoskim in kljub prizadevanjem šele štiri desetletja po nastanku izdanim italijanskim prevodom romana *Nekropola*, ki je doma izšel že leta 1967, in sicer kot avtentično pričevanje o taboriščnih grozotah kot totalnem zlu in neopisljivi človeški tragediji, kakršno je simboliziralo nečloveško trpljenje v koncentracijskih taboriščih, ki ga je pisatelj v knjigi po ponovnem povojnem obisku taborišča razčlenil z različnih perspektiv. To trpljenje je postajalo ob navezanosti na tržaški Kras njegova osrednja življenjska tema, da ne rečem travma, ki ji ni mogel ubežati, saj sta mu celo branje srhljive Grimmove pravljice o Janku in Metki ali pogled na okleščeno okostnjaško drevo že sama od sebe sprožila mučno asociacijo na krematorijsko peč ali koščene mrličke.

Ko mu je, kot nekje piše, pozneje spet prišla v roke njegova obledela taboriščna fotografija v črtasti obleki, se je ob njej spomnil, kako so nekdanji taboriščniki verjeli, »da je bila taboriščna izkušnja skrajna globina človeškega pogubljenja«. »Potem pa je,« je zapisal, »z leti pričel rasti dvom v nas, dvom, ali nismo bili priče samo enemu izmed novih fenomenov zgodovine, predigri katastrofe, ki mora še priti in pred katero smo brez moči.«

Sam sem prvič pozorneje prisluhnil njegovemu duhovnemu profilu ob nekem samopredstavitvenem besedilu v Koledarju Prešernove družbe pred šestdesetimi leti, a sem se vsaj tistim njegovim knjigam, ki govore o taboriščnih grozotah, sprva že instinktivno skorajda izogibal, ker sem raje iskal zavetje pred tegobami sveta v umetnosti, odmaknjeni od družbenih razglasij in vojnih katastrof, ki človeku ne jemlje notranjega miru. Takrat pa Pahor tudi še ni hodil po slovenskih šolah, tako kot na primer France Bevk, ki nam je tudi govoril o podobnih temah, v katerih bi lahko oznanjal svoje izkušnje in spoznanja tudi slovenski mladini, kvečjemu se je udeleževal redkejših literarnih nastopov, in mu to še dolgo niti ni bilo mogoče. Pozneje pa je govoril, da bi moral na šolah pripovedovati mladini o preteklosti in ji dopovedovati pomen narodne zavesti tako rekoč vsak dan, kot pričevalec o italijanskem nasilju nad Slovenci pa je z velikim zadoščenjem pogosto obiskoval tudi italijanske šole.

Vendar tudi Pahor ob obujanju grozot, o katerih je pisal in govoril, gotovo ni užival, saj nikakor ni bil človek, ki bi se s posebnim veseljem ob njih ustvarjalno sproščal. Mnogo bolj mu je bila prirojena izrazita radoživost, sam se je imenoval celo človeka sonca, in to, kot je pristavil, »tudi za ceno, da bi bilo psihološki ravni v škodo«. Zapisal je celo, da kot pisatelj verjame v življenje tudi takrat, ko govori o smrti, takrat celo še najbolj, ter izjavljal, da ima rad življenje, ljubezen in zračnost. A je po vsem doživetem in preživetem očitno ves čas moral živeti tudi s spomini na grozote in temne sence ter nanje kazati in tudi

preventivno opozarjati ter ljudem odpirati oči, ker se zgodovina vse preveč ponavlja. Ena osrednjih tematik njegovih knjig je celo popisovanje prizadevanj, da bi njegov literarni človek, ki je bil v osnovi on sam, sploh pozabil na »vinograde smrti«, kot je imenoval koncentracijska taborišča. A taka pozaba mu ni bila dana in moral je ves čas živeti in ustvarjati ravno med takimi nasprotji.

Ker se v iskanju katarze ni obračal v onstranstvo in oddaljene zgodovinske čase in ker ga je toliko bolj pritegoval zemeljski čas, ki ga je sam doživel, je pri ljudeh in posebno v sebi tudi sicer posebej cenil zemeljsko oziroma telesno čvrstost in trdoživost, naklonjene medčloveške odnose ter še posebej odrešujočo ljubezen, pri čemer si je zase jemal vso svobodo in je zagotavljal zvestobo le svojemu hotenju. Miku žensk, ki ga je imenoval »neizčrpana skušnjava in večkrat najlepši dar življenja«, je s priznavanjem mitičnega božanstva Erosa in srčno zaupljivostjo izkazoval naklonjenost vse do zadnjega, tudi kot že zelo star mož. Vse življenje pa je oznanjal sprejemajoč in ne ekspresionistično zanikujoč odnos do telesa tudi z nadvse skrbnim prizadevanjem za ohranitev zdravja in trdoživosti, ki jo je izpričeval celo z vztrajnim planinarjenjem, tako kot s plezanjem po vretencih hrbtenice Nanosa, kot je slikovito označil konfiguracijo te domače mu gore z oddaljenim pogledom na morje, velikokrat pa se je povzpел celo na Triglav. S tem pa je predvsem živo in vsestransko utelešal tisti prvinski življenjski gon, o katerem je rad govoril in ki ga je tako dolgo ohranjal pri telesnih in vse do zadnjega neokrnjenih duhovnih močeh. Življenje pa je očitno znal toliko bolj ceniti, ker je v taboriščnih krematorijih iz oči v oči zrl v vseuničujočo smrt, ki jo je z zaledenelo otrplo grozo doživel kot strašnost nič, ki ga je zanikoval. Zato je po vrnitvi še toliko bolj hvaležno občutil življenjski užitek ob vsakoletnem nastopu poletnega sonca in celo napisal, da se od konca vojnih dni »poletno ozračje vsako leto znova približa« njegovim »celicam kot balzam«. »In čisto zavestno sleherno poletje,« je zapisal, »sledim tem občutkom in si jih tudi zapišem. V tem pač vztrajam, ker mi taka valilnica tridesetih stopinj obnavlja resnico povrnitve v življenje. In kakor mi za druge obletnice ni mar, sem ti zvest z vsem svojim bitjem.«

V osnovi je bil Pahor sredozemski vitalist. Ko pa je, spodbujen ob branju literature, mozgal o skrivnostih sveta in smislu bivanja, je priznaval njegovo nedoumljivost in tudi to, da mu je ljubša od metafizične poezije lirika, ki je bolj zemeljska in življenjska; in tudi glasba ga je, kot je priznaval, najbolj prevzela »s svojim sentimentom in neugnano življenjskostjo«. Zato je iz mučnih razglabljanj raje prehajal v opazovanje in živo slikanje bujnega življenja in je o tem ob neki priložnosti tudi zapisal: »[P]riznam, da me popade uničujoč preplah vsakokrat, ko se vživim v neizmernost prostora in časa. Takrat si hitro zaželim, da bi bil tako intimno spojen z vsemi bitji, da ne bi utegnil vrtati v smisel bivanja. Zazdi se mi namreč, da naša misel in njena predstavljalna zmožnost pogrešita, ko skušata zlesti iz posameznikovega bitja in se razširiti po vsem neskončnem

prostoru ter se potopiti v globine časov. Ker zavest, da me nekoč ni bilo in da me nekoč spet ne bo, medtem ko se vesolje ne bo niti malo zmenilo ne za moj prihod ne za moj odhod, ta zavest, če se ji predam, mi zna skaliti 'mlado slast življenja', kot pravi pesnik v Faustu, ali mi utegne celo v kali zatreti življenjski zagon. Leopardija je rešil tesnobe ob misli na pretresljive daljave svetovja šum krošnje, skozi katero je vel veter, to se pravi živa bližina narave. Mene zdaj na primer zvalja iz teh razmišljanj samogovor zgovornega kosa na starem hrastu.« Med takimi spraševanji o smrti, ki jo je nekje označil kot »padec v neznano«, ni našel dokončnega odgovora, težko pa mu je bilo sprejeti »gotovost, da bo nič vse zagrnil kakor plima obrežje«, kot je nekje napisal. In spet drugje je ob misli na svojo takrat še oddaljeno zadnjo uro pisal o zaupanju, da bo njegov »prehod lahek, kot me ponavadi po razgibanem dnevu sen kar mimogrede odpravi z brega zavesti«. In taka zatopljenost v naravo, prepuščanje življenjskemu utripu, svetlobi in sencam skozi njegovo zazrtost v življenje nasploh oživlja tudi njegovo značilno literaturo, v kateri se nam pogosto še bolj kot same zgodbe vtisnejo v spomin vedno novi slikoviti prikazi narave, tržaškega mesta in ljudi; in tako občudovana slast življenja, ki jo omenja in ki diha iz njegovih ustvarjalnih prikazov, ga vse do zadnjega ni zapustila. Ena njegovih občudovalk je to energijo in optimizem nenehno hitečega pisatelja pred desetletji že kar drastično primerjala celo z visokooktanskim bencinom, »da kar drdra in se praši za teboj na tej preljubi cesti življenja«. Toda kadar se je zastrmel v belo razpenjene sledi v morju pod soncem, ki jih puščajo za seboj odhajajoče ladje, v katerih je dojemal starodavni simbol življenja na poti v pristan, je postajal rahlo otožen, ker se je zavedal, da bodo, ko njega ne bo več, »nekoč zanamci deležni tega sijaja morske ravnine pod oblastjo poletnega sonca«, in si dopovedoval, da je pač pravično, da pride do menjavanja rodov, a si vendar ni mogel kaj, kot je zapisal, da si ne bi zaželel, »da bi mogel biti z njimi ...«

Na Akademiji smo Borisa Pahorja spoznali že kot starejšega človeka in ker je doživel biblijsko častljivo starost, so mu njegova leta nazadnje vtisnila še pečat povsem edinstvenega pričevalca zgodovine, ki se oglašča že iz minulosti. Nazadnje so iz njega ustvarila že kar znamenitost, malone živo in celo našo osrednjo živečo narodno svetinjo, podobno kot je na drugem področju svojčas veljalo za trdoživega telovadca in prav tako narodnjaka Leona Štuklja. Tega darila sicer nevšečne starosti, ki je tako usodno stopnjevala zanimanje zanj, se je Boris Pahor povsem zavedal in si ni o ničemer, tudi ne o vse bolj naklonjenem kritičkem odnosu do njegove literature na Slovenskem navkljub naraščajoči slavi nikoli delal iluzij; tako kot običajno vsi avtentični umetniki, ki se ne menijo za trenutno konjunktorno modo, se je svojega pravega mesta in svoje cene najbolje zavedal sam. A je bil ne glede na presojevalce naraščajočih priznanj vesel, ker so potrjevala slišnost njegovih prizadevanj, predvsem pa mu je bilo v zadoščenje, da je lahko ljudi vse bolj odmevno nagovarjal.

Svojo stoletno mladost je najbolj do kraja izrabil za poslanstvo, da je lahko tudi deklarativno oznanjal usodo in pravice Slovencev in hodil po svetu na množično obiskovane prireditve, kot nam je rad pripovedoval, še s posebnim poslanstvom med italijansko mladino, ker se tam, kot je ugotovil, učencem ni niti sanjalo o nekdanjem italijanskem fašizmu in nasilju nad Slovenci. Tako v slovenskih kot italijanskih šolah je mladini obeh narodov predvsem dopovedoval, naj ostane zvesta vsaka svoji identiteti, ker to spada k naravi in zdravemu človeku.

Predaval je o pomenu naroda in slovenskega jezika, bogastvu slovenske kulture, o neizpodbitni pravici narodov do uveljavljanja svoje lastne kulture in z njo povezanega maternega jezika, dajal neštete intervjuje in postal nekakšen oznanjevalec, ki so mu s pozorno spoštljivostjo prisluhnili vsepovsod, kot razglašenemu državljanu Evrope tja do evropskega parlamenta. O njem so vse pogosteje tudi v tujini snemali dokumentarne filme in tako je resnično postal že kar zvezdniško živi, utelešeni simbol vrednot, ki jih je sam živel in s skrajno odgovornostjo in zavzetostjo dosledno zagovarjal. Ves čas si je predvsem želel, da bi Slovenci zaživel srečno in svobodno, a je isto privoščil vsemu človeštvu in vsakemu, tudi najmanjšemu in najbolj zapostavljenemu narodu, ki že sam po sebi s svojo kulturo in jezikom bogati človeško izročilo. Slovence v današnji samostojni državi je pozival predvsem k enotnosti, h končanju razdvojenosti in razprtij, brez katerega nam ni videl rešitve; in prav te dni je narod simbolno povezal tudi ali vsaj s tem, da obžalujejo njegov odhod in poudarjajo njegov pomen rojaki z vseh strani. Še posebej pa je potrjeval in argumentiral zgodovinsko dejstvo, da ima slovenski jezik že skozi stoletja »neizpodbitno domovinsko pravico na tržaških tleh«.

Šele zavest o tem narodnem poslanstvu pa je gotovo spodbudila in vse bolj spodbuja tudi zanimanje za njegovo čisto umetniško literaturo, za njegovo kratko in daljšo prozo in ne le za bolj aktualistična in dnevniška besedila, ki so nekdanj najbolj razburjala državno oblast. Predvsem z njimi je postal magnet in narodni junak za vse tiste, ki zaupajo v moč slovenstva, ki so ga zatirali tako Italijani kot bolj prikrito, a nič manj načrtno, tudi poveljne jugoslovanske oziroma slovenske oblasti. V polemike pa se je zapletal tudi s slovenskimi misleci, posebno z akademikom Tarasom Kermaunerjem, in avantgardno obarvanimi književniki mlajših generacij, ki se jim je zdelo njegovo prizadevanje že kar pretirano ali celo anahronistično, ker naj bi bila po njihovem prepričanju naša narodna ogroženost v modernem času že presežena in narod tudi nasploh ne bil več pomemben in aktualen; predvsem pa so presojali, da v naši literaturi, potem ko smo imeli v nekdanji državi do neke mere suvereno republiko in smo z osamosvojitvijo postali nacija, ne bi smelo več biti prostora za narodna in druga zunajestetska vprašanja; on pa je to vseskozi odločno zanikal, podprt z velikim poznavanjem svetovne literature, ki je bila narodotvorna in državotvorna tudi

pri številčno največjih narodih vsaj od Danteja naprej. Razlagal pa si je, da je pri Slovencih »občutek odvečnosti narodnih prvin pravzaprav izraz manjvrednostnega kompleksa«, kakršnega veliki narodi ne poznajo, in zavračal jezikovni globalizem in forsiranje multikulturalnosti, kot si jo danes razlagajo levičarski ideologi. Med nastopi v svetu, med drugim tudi v Kataloniji, pa je predvsem dokazoval, »kako slabo uslugo so storili človeštvu propagatorji internacionalistične eshatologije in omalovaževalci narodnostnega principa«, ker so »izruvali v mladih tiste korenike, ki so jih povezovala z zemljo in tradicijo, in jih tako predali toku anonimne brezosebniosti«.

Svoje osnovno dopovedovanje rojakom, da »mora ideologija odstopiti prvo mesto skrbi za usodo slovenstva«, je po vojni z vsem pogumom, sicer vseskozi nadzorovan, izrekal iz svojega onstran jugoslovanske državne meje vendarle svobodnega tržaškega zavetja, ne da bi se iz eksistenčnih razlogov oziroma iz strahu prilagajal razmeram, kot so se jim morali ljudje v »matici« vsaj z običajno avtocenzuro, in je zato izstopal kot še toliko bolj pogumen in postajal marsikomu predvsem trn v peti. Zato sta bila v mraku jugoslovenarskih nakan in poznejših zanikanj pomena nacionalnosti njegova tržaška svetilniška luč na obzorju in njegov daljnovidni pogled iz jamborovega koša, kot je naslovil eno od tovrstnih knjig, za Slovence gotovo hvalevredna in bodrilna.

V stvareh, za katere se je nenehno in pravičniško zavzemal, je bil Boris Pahor neznansko energičen, nepopustljiv, neuklonljiv in neustavljiv kot pravcati človeški perpetuum mobile, kot bi bil utelešena trdoživa intelektualna strast, a je ob tem ostajal potrpežljiv in vedno ljubezniv. Ko je razmišljal o slovenski narodni usodi in perspektivi, je v nekem intervjuju tudi presodil, »da so v slovenskem značaju pravilno porazdeljene doze razuma in domišljije, resnosti in iznajdljivosti, tradicije in odprtosti«, razglabljal je o naših drugih karakternih značilnostih, izrekel pa je tudi marsikatero grenko, med drugim to, da je glavna konstanta naše biti nagnjenje k poslušnosti in da je slovenska duša neverjetno prikladna za vohunsko službo, ter nasploh razglabljal o arhetipskih lastnostih posameznih človeških oziroma narodnih skupnosti. Pri izrekanju svojih stališč je bil vedno odločen in brez zadržkov in se ni oziral na nikogar, ne meneč se za to, kako bo kdo njegove poglede in izjave komentiral, tako ne v jugoslovanski preteklosti, ko je bil kritičen na primer do osimskih sporazumov, kot tudi ne v samostojni Sloveniji, ko je bil v pogledih na vprašanje slovenskega dostopa do odprtega morja navzkriž tudi s stališčem predsednika države.

Ne samo glede na osrednjeslovenski odnos do zamejstva pa je v svoji kritičnosti do Ljubljane celo zavrnil predlog za ljubljansko častno meščanstvo, kot da bi v njem še odmeval glas Srečka Kosovela, ki je nekoč prijatelju Cirilu Debevcu napisal: »Midva ne bova nikoli častna občana Ljubljane. Hvala Bogu.« Bil pa je častni meščan Trsta in Maribora, v katerem se je med bolj odprtimi ljudmi

dobro počutil, ter častni doktor univerz in nosilec najvišjih ne samo slovenskih kulturnih in državnih priznanj, tako šele po državni osamosvojitvi prejete Prešernove nagrade kot tudi najvišjega državnega odlikovanja sedanjih predsednikov slovenske in italijanske države.

Boris Pahor se je zavedal, da človek živi le tu in le zdaj, in to samo enkrat, da pa je hkrati prihodnosti odgovoren organski člen v človeški narodni verigi, o kakršni je med našimi akademiki pesnil Oton Župančič, in da je biti zvest svojemu rodu, iz katerega izhaja, njegova osnovna etična dolžnost. V času, ko je razočarano vse bolj opazal, da velja v časih globalizacije, podrejene le še trgovanju, vztrajanje pri nacionalni zavesti v marsikaterih ideološko indoktriniranih očeh že za preseženo in celo nerazumljivo, pa se je moral pogosto celo malone zagovarjati in zato je vedno posebej poudarjal, da zaradi oznanjanja take vere nikakor ni nacionalist, vsaj ne v tistem smislu, ki mu danes radi pripisujejo negativen predznak, ker ga napačno enačijo z negativnim šovinizmom. Zato je moral vedno znova razčiščevati tudi take, zanj samoumevne, a danes za številne tudi kočljive pojme, ki so jim deformirali pozitiven pomen že kardeljevski ideologi internacionalizma, in je med svojimi obiski ali nastopi neštetokrat kot neustavljivi tok že do utrujenosti pripovedoval vedno eno in isto, da ga je bil lahko kdo tudi že kar naveličan ali mu je celo očital ponavljanje.

On sam pa je bil prepričan, da so časi taki, da se v njih kvečjemu še premalo ponavlja, saj je vse to ponavljal le zato, da bi poslušalcem stvari dopovedal, in v tem je bil iz zaskrbljene ljubezni do slovenstva kot živo svarilo in razkrinkovalec blodenj, ki so bile zanj že slaboumne, po potrebi polemičen, neizprosni in resnično neustavljivi. Enako ljubeč in pozoren pa je bil v ustvarjalni ljubezni do vsega živega in ustvarjenega na svetu, tudi najdrobnejših naravnih stvari in pojavov, vse do zadnjega cveta v travi, ptičjega peresa ali glasu, predvsem pa do slehernega sončnega žarka, ki se mu je v svojem pisanju ničkolikokrat prepustil in mu je bil vedno mnogo ljubši od teme.

Član umetniškega razreda SAZU je bil Boris Pahor od leta 1993, sprva dopisni in od leta 2009 redni. Vsaj kolikor pomnim, iz Trsta ni hodil na naše seje, a je bil z razrednim delovanjem v kontaktu, še posebno je bil, kolikor vem, v rednih telefonskih stikih s prijateljem Dragom Jančarjem. S svojimi stališči nam je bil, podobno kot Alojz Rebula, v veliko oporo pri zavzemanju za veljavo slovenskega jezika, da smo se lahko vedno sklicevali na njegovo veljavo in ugled. Tako je na primer na Slovenski matici, ki je bila tudi njegova založba, na zborovanju v zagovor slovenskega jezika celo zagrozil, da bo izstopil iz SAZU, če ne bomo preprečili načrtovanega zloglasnega izгона slovenščine z univerze. Kmalu po njegovi stoletnici je tedanji razredni tajnik akademik Niko Grafenauer organiziral, da nas je obiskal v umetniškem razredu, kjer je ves čas nepretrgoma govoril in je svoje pripovedovanje v restavraciji Pri slonu nezadržno nadaljeval tudi pri kosilu, kot bi nam hotel narekovati nekakšno duhovno oporoko, v kate-

Srečanja akademij iz regije na ANUBiH se je udeležil tudi predsednik SAZU akad. Peter Štih. / *SASA President, Acad. Peter Štih attended the ANUBiH Meeting of the Regional Academies.*

Prof. dr. Sabri Hamiti z Akademije znanosti in umetnosti Kosova je na SAZU predaval o albanski književnosti v 21. stoletju. / *Prof. Dr. Sabri Hamiti from the Kosovo Academy of Sciences and Arts lectured on Albanian 21st century literature.*

Predavanje akad. Jožeta Krašovca ob dnevu SAZU / Acad. Jože Krašovec' lecture on SASA Day

Akademijo sta obiskala minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon in minister za izobraževanje, znanost in šport Igor Papič. / Minister for Slovenians Abroad, Matej Arčon and Minister for Education, Science and Sport, Igor Papič, visited the SASA.

Slovenski in avstrijski zgodovinarji, avtorji *Slovensko-avstrijske zgodovine*, so se srečali marca na Dunaju in novembra v Ljubljani. / Slovenian and Austrian historians, authors of the upcoming monograph *Slovensko-avstrijska zgodovina*, met in Vienna in March and in Ljubljana in November.

Predsednik SAZU akad. Peter Štih na mednarodni konferenci *Strpnost in demokracija za mir v Evropi* v palači predsednika republike / SASA President Acad. Peter Štih at the conference *Tolerance and Democracy for Peace in Europe* at the palace of the President of the Republic of Slovenia

Dopisni član Han Steenwijk med nastopnim predavanjem / *Corresponding Member Han Steenwijk during his inaugural lecture*

Sprehod članov SAZU po Plečnikovi Ljubljani ob koncu Plečnikovega leta / *SASA Members strolled through Plečnik's Ljubljana at the end of the Plečnik Year*

ri je izstopalo opozarjanje na odnos do naroda in slovenskega jezika, na potrebo po prenovi šolske vzgoje ter na pozitiven odnos do telesa, ki mu je bil očitno za vselej močno hvaležen, da je v taborišču v nepopisno strašnih razmerah vzdržalo in mu ohranilo življenje. Takrat je tudi predlagal, da naj bi Slovenska akademija znanosti in umetnosti skupaj s Slovensko matico in Slovenskim centrom PEN organizirala mednarodni simpozij *Globalizacija in narodna identiteta*, ki bi moral imeti za izhodišče vprašanje identitete, ki v osnovi predpostavlja ljubezen do življenja.

Na SAZU je bil tudi na dan odkritja svojega spomenika v Tivoliju in tu je leta 2017 nazadnje izčrpno, živahno in tudi ostro govoril po simpoziju *Moč povezav*, posvečenem tržaški reviji *Zaliv* in njenemu odmevu, in Pahorju na čast, četudi brez njegove navzočnosti, je bila lani dan pred njegovim zadnjim rojstnim dnevom na SAZU predstavljena knjiga avtorjev dr. Boruta Klabjana in dr. Gorazda Bajca o požigu tržaškega Narodnega doma, katerega vrnitev Slovincem je še z zadoščenjem dočakal. Prav nazadnje se je še oglasil s pismom, v katerem je ponovno potrdil svoj stari predlog, podprt z nekdanjimi stališči nekaterih v glavnem že pokojnih akademikov, da bi bil za svoje odločilne zasluge pri predstavljanju slovenske kulture v svetu sprejet v SAZU slovenski primorski Parižan dr. Evgen Bavčar.

Akademik Boris Pahor je bil umetniški glasnik Trsta, njegovih lepot in ljudi, sinjega morja, kamnitih teras, gmajnic in sredozemskega rastlinja, bujnega in hkrati skopega, vseskozi pa zanj čarobnega okolja, ki ga je, skupaj s še nekaterimi književniki, vztrajno vsajal v (osrednje)slovensko zavest. Bil pa je tudi pisatelj, na katerega plečih je ležalo odgovorno breme, ki so ga nosili slovenski pesniki in pisatelji v naši celotni zgodovini vsaj od Prešerna naprej. Skrb za usodo slovenstva, za katero se je najbolj zavzemal, ga je tako življenjsko bremenila, da se ni in ni mogel docela pogrezniti le v svojo zasebno intimo. A že zaradi njegove usode in vsega hudega, kar je od otroštva videl in doživel, je ta njegova zavest o pripadnosti slovenstvu in slovenskemu jeziku v bistvu že sama po sebi postala v tolikšni meri tudi del njegove najgloblje intime in psihe, da je do zadnjega ostajal razpet med snovanjem literarnih del in pisanjem o aktualnih vprašanjih, ki so po njegovem najglobljem prepričanju segala v jedro našega narodnega obstoja in s tem njega samega in se jim zato že glede na svojo neizprosno etiko nikakor ni mogel izogniti, pa četudi so ga vse večkrat pregovarjali, naj se raje intenzivneje posveti le še pisanju romanov. Dnevniško aktualističnega pisanja se je, kot je pojasnjeval, loteval »kot na pol zgodovinar, na pol esejist«, a je bilo to zanj nujno, saj je spoznal, da so pereča vprašanja novejša zgodovine pri nas bolje kot zgodovinarji odpirali književniki, ter se zavedal, da »lahko prisluhne odzivom srca« samo pisatelj. In tudi že po svoji temeljni živahni naravi je vsepovsod, kjerkoli se je znašel, ne samo odkrival ljubo mu lepoto, marveč tudi vedno znova razčiščeval »svoje razmerje do časa in prostora«.

Ko smo lani v umetniškem razredu SAZU predstavili delo svojih živečih članov v knjigi *Glas umetnikov*, sem zanj izbral odlomek Pahorjevega besedila *Slovenska svatba* iz spominov na otroštvo na Krasu, kjer je odkril svet in pozneje najraje pisal, v sobi v gostilni Pri Marički v Dutovljah, ki so jo žal nedavno podrli. S Krasom je bil zraščten, tako kot nekoč Kosovel; ob tem ko nam je odkrival njegovo specifičnost, pa je z vidika njegovega razmerja do preostale Slovenije vedno tudi poudarjal in vedno znova ponavljal, da ta slovenska pokrajina nikakor ni izoliran svet zase.

Kot človek Krasa in morja se je zavedal moči oceanov, a je trdno stal na svoji zemlji, ki mu je edina zagotavljala trdna tla, za katera smo se morali Slovenci boriti in na katerih se je lahko edino počutil resnično doma, ker se je vsepovsod zavedal duhovne navzočnosti svojih rodovnih prednikov in slovenskih kulturnih predhodnikov, od zavednih starih duhovnikov prek Josipa Godine - Verdelskega do vseh drugih, tako v Trstu kot v priobalni podeželski okolici, o kateri je zapisal, da mu je intimno blizu že zato, ker so tamkajšnje nizke stavbe »iz časov naših pradedov«. Njeno vodovje pa je primerjal »našemu duhu, ki je rahel, gibčen, prožen, a tudi zgoščeno uporen in trd kot diamant«, in prav tak je bil tudi njegov lasten ustvarjalni in oznanjevalski duh.

Ob sourejanju knjige *Glas umetnikov* pa sem občutil tudi dolžnost, da sem Pahorjevemu besedilu o mladosti na Krasu dodal še odlomke iz njegovega dnevnika, iz katerih je razvidno, kako navdušeno in zaskrbljeno je spremljal in komentiral slovensko osamosvajanje, ki mu je bil brezkompromisno pripaden in ga je dojel kot »popravek pred sedmimi desetletji ponesrečeno zastavljene zgodovine 1918-1991«. Prav zato je, ko so pozneje iz ideoloških predsodkov izključili iz slovenskega centra PEN Janeza Janšo, skupaj s še nekaterimi najvidnejšimi književnimi člani Akademije iz tega združenja nemudoma protestno izstopil, akademik Andrej Jemec pa je iz njegove pisateljske dvorane odstranil svojo umetniško sliko.

Boris Pahor je bil odločen in brezkompromisen ter trdoživ, poln neuničljivega življenjskega gona, kot bi si v borbi za ohranitev svojega lastnega in narodnega življenja, četudi od mladosti bolehen, s trmasto kljubovalnostjo, vredno Kosovela in Ivana Cankarja, in z zaupanjem v življenje okrepil svojo bit in vase zasadil tisto legendarno kraško trdoživost, s katero je vedno znova presenečal. A nas je nanjo nazadnje že tako navadil, da smo novici o pisateljevem slovesu komajda še lahko verjeli, kajti v slovenski zavesti je postal že nesmrten, pa četudi bi nas taka vest glede na kratka leta, odmerjena človeškemu življenju, pravzaprav ne smela začuditi. Zato naj za njim, z besedami iz njegove proze, ponovim vsaj še enega izmed začudenih stavkov iz bogate zakladnice njegovih življenjskih opažanj in spoznanj: »Kakor v pravljicah izginjajo ljudje.«

Zdaj je iskrivi, izza debelih naočnikov uprti pogled Pahorjevega živahnega in drobnega obličja, ki je spominjalo na stoletno, v neuničljivem oklepu skrito

pravljčno želvo, skupaj z živim motorjem njegovega krhkega, a trpežnega telesa natiho ugasnil in kakor v pravljici izginil. Živo tkivo njegovega obraza je sredi živahnega govorjenja v žgani glini z vso Pahorjevo nemirnostjo med našimi akademiki nadvse prepričljivo za vselej oživil kipar Drago Tršar. Pisateljeva beseda pa še živi in se bo na novo prebujala v knjigah in filmskih pričevanjih. Ko jo bomo poslušali in prebirali, se bo v nas rojevala na novo, živahni Boris Pahor pa se bo v njej oglašal v svojih sončnih gajih kot pojoči kos, ki ga je nekoč tako rad poslušal, ali nam bo zašumel v pozdrav kot morski val ob njegovi rojstni obali. V novih neznanih krajih bo lahko dokončno prisedel k prijatelju Ediju Kocbeku in k vsem, ki jih je kdaj imel rad. Mi pa ga spoštljivo in ljubeče ohranimo v živi zavesti kot ustvarjalnega pričevalca o (ne le) tržaškem življenju in o zablodah in mukah 20. stoletja, kot slovenskega zaščitnika, kot čuječnega Odiseja ob jamboru, kot gorečnega pravičnika, ki nikoli ne utihne. Naj mu v slavo in slovo iz tržaškega zaliva zablesti modrina morja (njegova »modra modra modra kakor nebo, kakor encijanov cvet sinja in modra«) in naj mu v zavetju pristana, kamor se je dokončno odpravil, zatrobi parnik.

Spoštovani, predragi veliki Slovenec in svetovljanski popotnik Boris Pahor, odpočijte si v zavetju slovenske govornice, v svetli krošnji večnega miru.

Milček Komelj

JOSEPH MILIČ-EMILI (1931–2022)

Dr. Joseph Milič-Emili, ki je deloval kot zaslužni profesor fiziologije in medicine na McGill University v Montrealu (Kanada), je bil rojen 27. maja 1931 v Sežani. Začetno raziskovalno izobrazbo je dobil pri prof. Rodolfu Margarii v Italiji, ki je bil izjemen fiziolog telesnega napora. Na tem področju je v začetnem obdobju deloval tudi Milič-Emili, pozneje pa je postal izjemen raziskovalec fiziologije dihanja. Kot takega ga je osebno spoznal tudi eden izmed članov medicinskega razreda SAZU, ki deluje na področju intenzivne medicine. Miliča-Emilija se spominja kot izjemnega predavatelja, ki je bil ključna figura na vseh največjih mednarodnih strokovnih srečanjih intenzivne medicine. Njegova predavanja so bila jasna, praktična in aplikativna in tudi zato ga upravičeno štejemo med pionirje respiratorne patofiziologije in mehanične ventilacije v intenzivni medicini. Pri njem sta se daljše obdobje izobraževala tudi slovenska zdravnik prof. dr. Jurij Šorli (1980–81) in prof. dr. Matjaž Fležar (1990–1991). Vez s Slovenijo je kljub obilici dela in mednarodnih obveznosti

vseskozi ohranjal in kar nekajkrat smo imeli čast, da je prof. Milič-Emili tudi pri nas gostoval kot predavatelj.

Dr. Milič-Emili ima za sabo izjemno bogato mednarodno raziskovalno kariero. Deloval je na številnih najbolj priznanih univerzah v Evropi (Milano, Liège, London, Pariz, Barcelona) in Severni Ameriki (Harvard) in bil častni član najpomembnejših strokovnih združenj na svojem področju. Leta 1982 je postal tudi dopisni član SAZU, leta 1999 pa prejel častni doktorat Univerze v Ljubljani. Bil je avtor več kot 400 znanstvenih člankov in treh ključnih učbenikov na področju respiratorne fiziologije. Spominjali se ga bomo kot izjemnega človeka, ki je v srcu vseskozi nosil Slovenijo in neposredno prispeval k razvoju respiratorne fiziologije in intenzivne medicine tudi pri nas.

Gregor Serša

IV
BIBLIOTEKA IN PUBLIKACIJE
SASA LIBRARY AND PUBLICATIONS

BIBLIOTEKA SAZU V LETU 2022

Leta 2022 smo se po izteku epidemije covida-19 spomladi zaposleni spet vrnili na delo v službene prostore in tako nadaljevali delo na vseh področjih brez opaznih prekinitev.

Na področju izposoje smo bili na voljo našim uporabnikom in smo odgovarjali na njihove potrebe v skladu z navodili o vnaprejšnjem dogovoru; število članov je naraslo na 4140.

Z nakupi, zamenjavo ali z darovi smo prejeli in obdelali 7387 enot monografskih in serijskih publikacij, odpisali pa 2171 enot; tako je celotni knjižnični fond konec leta 2022 obsegal skupno 574.768 enot. Poleg tega smo v bibliografsko bazo COBIB vnesli več kot 1500 enot sicer klasično že inventariziranega gradiva; večidel gre pri tem za knjige iz zapuščin Milka Kosa, Ivana Jagra in Frana Ramovša.

Na področju rokopisnih zapuščin lahko izpostavimo zapuščino po pokojnem akademiku Lojzetu Vodovniku, ki smo jo v celoti uredili, obenem s podrobnim popisom v elektronski obliki.

Statistični izpis stanja v bazi COBIB ob koncu leta 2022 kaže, da smo v bazo prispevali 7282 novih bibliografskih zapisov; skupni prispevek Biblioteke SAZU v bazi se je tako povzpel na 264.989 bibliografskih zapisov. Za namen bibliografij smo kreirali 2690 zapisov, dopolnili ali popravili smo 3376 zapisov. V bazi normativnih osebnih imen CONOR smo kreirali 1726 zapisov, prevzeli 542 zapisov in verificirali 2303 zapisov. Skupni prispevek Biblioteke v bazi CONOR je ob koncu leta štel 38.679 zapisov.

V okviru sodelovanja pri OSICH smo pregledali, potrdili in/ali ustrezno dopolnili 2518 bibliografskih zapisov, v obdobju od 2018 do 2022 skupno 12.850.

Pri spletnem portalu *Slovenska biografija* smo dopolnjevali gesla in podatke pri vseh treh leksikonih. Pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu* smo dodali 48 novih gesel z biogrami in sorodstvenimi povezavami (večinoma pri črki D); opravili smo še zadnje korekture pred izdajo 4. in 5. knjige pri 267 geslih (črki C in Č). Pri *Primorskem slovenskem biografskem leksikonu* smo pregledali, redigirali in objavili 661 gesel z ustreznimi biogrami. Sicer smo celotno *Slovensko biografijo* dopolnjevali s fotografijami, vključno z označenimi podatki o viru in avtorju fotografije, ter nadaljevali z redakcijo podatkov v več segmentih: v biogramih, poklicih, krajevnih imenih, sorodstvenih povezavah idr. Odgovorili smo tudi na več kot 50 komentarjev uporabnikov portala *Slovenske biografije*. Ob koncu leta je *Slovenska biografija* obsegala 9076 samostojnih gesel za 8102 oseb (za nekatere osebe obstaja več gesel) in 6976 z njimi povezanih oseb ter 126 rodbinskih gesel; skupno 15.078 oseb in 126 rodbin. Spletna statistika je v celoletnem obdobju zabeležila več kot 196.000 uporabnikov in 402.936 ogledov strani.

Aktivni smo bili tudi v nekaterih strokovnih telesih, npr. v Osrednjem specializiranem informacijskem centru za humanistiko (OSICH), v Svetu članic COBISS in v Izvršnem odboru Sekcije za specialne knjižnice ZBDS.

PRIRAST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Pridobili in obdelali smo 7387 enot knjižničnega gradiva. Prirast po posameznih vrstah gradiva in načinu nabave je prikazan v naslednjih preglednicah:

	Nakup	Zamenjava	Dar	Lastne izdaje	Stari fond	Skupaj
Monografske publikacije	1396	393	3284	379	364	5816
Serijske publikacije	143	747	491	129	16	1526
Skupaj	1539	1140	3775	508	380	7342

Od tega obsega neknjižno gradivo 45 enot:

	Nakup	Zamenjava	Dar	Lastne izdaje	Stari fond	Skupaj
Kartografsko gradivo	0	0	14	0	1	15
Slikovno gradivo	0	1	4	2	0	7
CD, DVD, e-gradivo	1	0	21	1	0	23
Skupaj	1	1	39	3	1	45

Poleg na novo pridobljenega gradiva smo v tem letu v sistemu COBISS obdelali še več kot 1500 enot gradiva, ki so bile doslej le klasično obdelane in inventarizirane, večidel iz zapuščin Milka Kosa, Frana Ramovša in Ivana Jagra; to pomeni, da smo za te enote na novo kreirali ali redigirali obstoječi bibliografski zapis v bazi COBIB ter pripisali zalogo v Biblioteki; dejansko je bilo torej v sistemu COBISS v tem letu obdelano prek 8800 enot gradiva.

V tem letu je gospa Tanja Peterlin – Neumeier, hči pokojnega akademika Antona Peterlina, predala Biblioteki zanimivo knjižnico svojega očeta, prav tako pa tudi nekaj rokopisnega gradiva, za kar smo ji zelo hvaležni; popoln popis knjižnice bo na voljo po končani obdelavi.

Tudi redni član Akademije Branko Stanovnik je Biblioteki daroval nekaj deset monografij, ki sodijo med pomembna referenčna dela na področju kemije in predstavljajo dragoceno obogatitev našega knjižnega fonda, za kar smo iskreno hvaležni.

CELOTNI KNJIŽNIČNI FOND

Prirast gradiva v tem letu obsega 7387 enot oz. 5773 naslovov, med serijskimi publikacijami skupno 2333 zvezkov, skupaj z monografijami pa ok. 8100 zvezkov. Odpis v tem letu je obsegal 2171 inventarnih enot, od tega je bilo odpisanih 1514 inventarnih številčk serijskih publikacij oz. 8688 zvezkov, kar je skupaj z monografijami naraslo na kar 10.714 zvezkov.

Dejanski prirast z upoštevanjem odpisa leta 2022 obsega 5216 enot. Celotni fond Biblioteke SAZU je tako ob koncu leta 2022 obsegal 574.768 enot. Iz preglednice so razvidni podrobnejši podatki:

Knjige in letniki revij	556.315
Rokopisne zaluščine	151
Mikrofilmi	706
Kartografsko gradivo	5.038
Slikovno gradivo	9.776
Plošče, CD, DVD, (video)kasete	2.072
Multimedialno gradivo, rač. dat.	710
Skupaj enot	574.768

KATALOGI IN BAZE PODATKOV

V bibliografsko bazo COBIB smo prispevali 7282 novih bibliografskih zapisov, s čimer se je skupni prispevek Biblioteke SAZU v bazi povzpел na 264.989 bibliografskih zapisov. Za namen bibliografij smo kreirali 2690 zapisov, dopolnili ali popravili smo 3376 zapisov.

V bazi normativnih osebnih imen CONOR smo kreirali 1726 zapisov, prevzeli 542 zapisov in verificirali 2303 zapisov. Skupni prispevek Biblioteke v bazi CONOR je ob koncu leta štel 38.679 zapisov.

Spletni listkovni katalog *e-AIK SAZU* (<https://katalog.sazu.si>) je bil dobro obiskan; spletna analitika je zabeležila 539 uporabnikov in 12.114 ogledov strani.

LASTNE PUBLIKACIJE – ZAMENA, DAROVI, RECENZIJE

V tem letu smo odpremili 4517 izvodov lastnih publikacij; največ smo jih poslali v tujino kot zameno, 2146 izvodov, v dar smo namenili 1594 izvodov (upoštevane tudi lastne izdaje preteklih let), v zameno po Sloveniji smo poslali 533 izvodov, prodali smo 145 izvodov.

Zamena – tujina	2146
Zamena – Slovenija	533
Dar	1594
Prodaja	145
Recenzija	57
Lastni knjižni fond	42
Skupaj	4517

IZPOSOJA

Število članov je v letu 2022 naraslo za 58 in je ob koncu leta doseglo število 4140.

Izposoja je potekala na oba načina, klasični listkovni in avtomatizirani po sistemu COBISS. Članarine in zamudnin nismo zaračunavali.

Avtomatizirana izposoja je štela 2009 enot; klasično izposajo ocenujemo na ok. 2000 enot. Rokopisno in trezorsko gradivo si je v raziskovalne namene ogledalo deset uporabnikov.

Na področju medknjižnične izposoje smo zabeležili izposajo 398 monografij ter 105 dokumentov v elektronski obliki, skupaj 503 enote drugih knjižnic za naše uporabnike; ter izposajo 103 monografij in 166 dokumentov v elektronski obliki, skupaj 269 enot našega gradiva za uporabnike drugih knjižnic. V tem letu je bilo torej opaziti porast medbibliotečne izposoje vzajemno v obe smeri. Storitve medbibliotečne izposoje nismo zaračunavali.

Biblioteka je v svojih prostorih omogočala dostop do naslednjih baz podatkov: ScienceDirect, SpringerLink, SAGE Journals Online, Scopus, JSTOR in Academic Search Complete. Dostop do posameznih baz podatkov je bil omogočen s spletne strani Biblioteke (<http://www.sazu.si/biblioteka>), kjer je naveden tudi seznam drugih prosto dostopnih relevantnih spletnih virov.

Veseli in hvaležni smo, da smo lahko iz našega rednega knjižničnega fonda prispevali gradivo za razstavo o etnologinji in antropologinji Branislavi Sušnik, raziskovalki v Paragvaju, ki jo je pod naslovom *La Doctora* pripravil Slovenski etnografski muzej; otvoritev razstave je bila 20. aprila 2021, končali pa so jo 1. marca 2022.

DIGITALIZACIJA

Slovenska biografija

Pri spletnem portalu *Slovenska biografija* smo dopolnjevali gesla in podatke pri vseh treh leksikonih:

Pri *Novem Slovenskem biografskem leksikonu* smo dodali 48 novih gesel z biogrami in sorodstvenimi povezavami (večinoma pri črki D). Opravili smo še zadnje korekture pred izdajo 4. in 5. knjige pri 267 geslih (črki C in Č).

Pri *Primorskem slovenskem biografskem leksikonu* smo pregledali, redigirali in objavili 661 gesel z ustreznimi biogrami.

Sicer smo v celotni *Slovenski biografiji* dodali 43 fotografij, vključno z označenimi podatki o viru in avtorju fotografije; narejene so bile številne dopolnitve in redakcije biogramov ter celotnih besedil gesel; dopolnili smo taksonomijo poklicev, pregledali in redigirali številna krajevna imena, dodali več sorodstvenih povezav pri nekaterih že objavljenih geslih. Odgovorili smo tudi na več kot 50 komentarjev uporabnikov portala *Slovenske biografije*.

Ob koncu leta je *Slovenska biografija* obsegala 9076 samostojnih gesel za 8102 oseb (za nekatere osebe obstaja več gesel) in 6976 z njimi povezanih oseb ter 126 rodbinskih gesel; skupno 15.078 oseb in 126 rodbin.

Spletna statistika je v celoletnem obdobju zabeležila prek 196.000 uporabnikov in 402.936 ogledov strani.

OSREDNJI SPECIALIZIRANI INFORMACIJSKI CENTER ZA HUMANISTI-KO, OSICH

Tudi leta 2022 smo v katalogu COBISS.SI spremljali znanstveno dejavnost raziskovalcev na področju humanistike, preverjali ustreznost razvrstitve bibliografskih zapisov in redigirali njihove bibliografske zapise. V preteklem letu smo pregledali, potrdili in/ali ustrezno dopolnili 2518 bibliografskih zapisov, v petletnem obdobju od 2018 do 2022 pa kar 12.850. Zahtevnost redakcij posameznih bibliografskih zapisov je bila podobna kot v preteklem letu. Ponovno smo opazili porast obsega svetovanja raziskovalcem pri vrednotenju raziskovalnih dosežkov.

OSICH je tudi leta 2022 poleg osnovnih del in nalog izvajal še verifikacijo znanstvenih slovarskih del in znanstvenokritičnih izdaj vira. To je posebna naloga OSICH, ki od uveljavitve novega Pravilnika Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS dalje spremlja in preverja tipe 1.26, 2.26, 2.27 in 2.28 na raziskovalnih področjih znanstvenega slovaropisja in znanstvenokritičnih izdaj vira.

Tudi v preteklem letu smo sodelovali pri izboljšavah obstoječega sistema vrednotenja raziskovalnega dela.

SODELOVANJE Z ZVEZO PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

Ohranili smo tudi sodelovanje s Komisijo za delo zgodovinskih krožkov pri ZPMS, ki vsako leto izda publikacijo *Zbornik strokovnih prispevkov za mentorje zgodovinskih krožkov* s prispevki področnih strokovnjakov. Biblioteka SAZU je v bazo COBIB.SI vpisala tudi rednega za l. 2022 *Šport skozi čas* in s tem simbolno podprla dejavnost ZPMS.

BIBLIOGRAFIJE

Na področju urejanja bibliografij za člane Slovenske akademije znanosti in umetnosti in raziskovalce Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU smo v sis-

temu COBISS.SI kreirali 2690 bibliografskih zapisov. Za urejanje bibliografij je pomembno sodelovanje pri Osrednjem specializiranem informacijskem centru za humanistiko (OSICH), saj smo vedno seznanjeni z novostmi in aktualno problematiko, obenem pa aktivno sodelujemo s strokovnimi rešitvami glede vrednotenja znanstveno-raziskovalnega dela.

BIBLIOGRAFIJA OSEBJA BIBLIOTEKE SAZU

Barbara Bizilj

Zamenjava publikacij Biblioteke Slovenske akademije znanosti in umetnosti z drugimi knjižnicami in znanstvenimi ustanovami, Knjižničarske novice [Elektronski vir], <https://knjiznicarske-novice.si/novica/1635/pokazi> (Maj 2022)

Publikacije Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti 72 (2021): 377–381.

Simona Frankl

ANNOTATED sample of the Slovenian Biographical Lexicon SBL-51abbr 1.0 [Elektronski vir], <http://hdl.handle.net/11356/1588>. Ljubljana : Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022 (CLARIN.SI data & tools, ISSN 2820-4042) (Tomaž Erjavec v sodelovanju s Petro Vide Ogrin, Jakobom Lenardičem, Mojco Mlinar Strgar in Simono Frankl)

Mojca Mlinar Strgar

ANNOTATED sample of the Slovenian Biographical Lexicon SBL-51abbr 1.0 [Elektronski vir], <http://hdl.handle.net/11356/1588>. Ljubljana : Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022 (CLARIN.SI data & tools, ISSN 2820-4042) (Tomaž Erjavec v sodelovanju s Petro Vide Ogrin, Jakobom Lenardičem, Mojco Mlinar Strgar in Simono Frankl)

Slovenska biografija [Elektronski vir]. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti : Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013- (Ročna redakcija zapisa TEI 2013-)

Petra Vide Ogrin

ANNOTATED sample of the Slovenian Biographical Lexicon SBL-51abbr 1.0 [Elektronski vir], <http://hdl.handle.net/11356/1588>. Ljubljana : Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022 (CLARIN.SI data & tools, ISSN 2820-4042) (Tomaž Erjavec v sodelovanju s Petro Vide Ogrin, Jakobom Lenardičem, Mojco Mlinar Strgar in Simono Frankl)

Slovenska biografija [Elektronski vir]. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013- (Urednica zbirke podatkov 2013-)

Biblioteka SAZU, Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti 72 (2021): 371–377.

Biblioteka. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1952- (Glavna urednica zbirke 2013-)

KNJIGOVEZNICA

V knjigoveznici ni bilo bistvenih sprememb, ob rednih popravilih in vzdrževanju pripomočkov (zlasti nož) smo ponovno opravili številne nove vezave in prevezave, popravila poškodovanih listov, hrbtov ipd., še posebej slovenike ali starejšega gradiva; prav tako je knjigovezka izdelala ne le mape, v katerih shranjujemo občutljivo gradivo, temveč gre posebej izpostaviti ustrezne škatle, s čimer si pomagamo, da zaščitimo gradivo in vsaj delno premostimo obdobje, ko ni sredstev za izdelavo tipiziranih restavratorskih škatel.

MUZEJSKA ZBIRKA

Iz restavriranja smo dobili zadnjo sliko iz cikla alegorij letnih časov – *Alegorija pomladi* (MSAZU 79).

Iz Škerkove hiše v Trnovci smo prenesli 193 predmetov, predvsem grafik in slik; vse smo fotografirali, dokumentirali in inventarizirali (ŠH 27–ŠH 211 in ŠH P 1–ŠH P 8).

V Narodno galerijo smo za razstavo *Hinko Smrekar* posodili eno risbo (MSAZU 117).

Sicer smo grafike iz zbirke *Slovenska grafika* razporedili po delovnih prostorih SAZU, preostale pa vzeli iz okvirjev in so shranjene v predalniku. Prav tako smo posodobili fotodokumentacijo zbirke MSAZU ter uredili popis nahajališč za vseh 270 predmetov.

V teku je realizacija vračila nekaterih umetnin družini Attems (za pet umetnin je vračilo odobreno, dodatnih pet je v postopku).

ARHIV, ZAPUŠČINE

Iz zapuščine Antona Peterlina smo doslej izločili tiskano gradivo in ga bomo obdelali v bazi COBIB.

Uredili in popisali smo zapuščino Avgusta Bukovca (R 150), 2 arh. škatli, ki mdr. obsegata 36 enot pisnega gradiva, 353 negativov in 105 enot korespondence.

Uredili in popisali smo rokopisni del zapuščine Lojzeta Vodovnika (R 151), 20 arh. škatel, ki mdr. obsegajo biografsko gradivo, fotografije, študijske zapiske, strokovna besedila in zapiske, 42 patentov in skoraj 500 enot korespondence.

V teku so dogovori za postavitve stalne Jagrove zbirke v Finžgarjevi hiši.

OSEBJE

V Biblioteki je bilo v tem letu zaposlenih osemnajst oseb, od tega ena oseba s skrajšanim delovnim časom. Glede delovnih nalog posameznih zaposlenih lahko načeloma povzamemo naslednje, pri čemer velja, da večina zaposlenih opravlja dela na več področjih, odvisno od trenutnih potreb:

oddelek za inventarizacijo: tri osebe;

oddelek za katalogizacijo in klasifikacijo: pet oseb;

oddelek za izposajo: dve osebi;

področje digitalizacije, specialne redakcije podatkov: dve osebi;

področje verifikacije bibliografskih zapisov in bibliografij članov SAZU: ena oseba;

ekspedit: dve osebi;

knjigoveznica: ena oseba;

administracija: ena oseba.

Na področju kontinuiranega usposabljanja se je v tem letu 15 oseb udeležilo devetih različnih tečajev, ki so večinoma potekali na daljavo prek spletnih aplikacij. Delovali smo tudi v strokovnih telesih, in sicer Mateja Švajncer kot predstavnica v Svetu članic COBISS, Simona Frankl in Marjana Benčina v Osrednjem specializiranem informacijskem centru za humanistiko (OSICH) ter Mira Sedmak v Izvršnem odboru Sekcije za specialne knjižnice ZBDS.

Petra Vide Ogrin

PUBLIKACIJE SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

PUBLIKACIJE SAZU

Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski in njegov čas. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 217 str. (Razprave / Razred za filološke in literarne vede, 27)

Fagopyrum. El. Časopis. Letn. 39, št. 1-2. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022

Način dostopa (URL): <https://ojs.zrc-sazu.si/fagopyrum/>

Folia biologica et geologica. Letn. 63, št. 1, 2. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022

Dostopno tudi na: https://ojs.zrc-sazu.si/fovia_bio_geo
ISSN 1855-7996

- Höfler, Janez: Historična topografija predjožefinskih župnij na Slovenskem: Primorska (Oglejski patriarhat, Tržaška škofija). Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 216 str. (Razprave / Razred za zgodovinske in družbene vede, 41)
- Kreft, Ivan: Bitter seed Tartary buckwheat. Ljubljana: Slovenian Academy of Sciences and Arts; Maribor: Fagopyrum – Slovenian Association for Buckwheat Promotion, 2022. 119 str.
- Letopis Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Knj. 72/2021. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 435 str.
- Novi pogledi na Adama Bohoriča. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 481 str. (Razprave / Razred za filološke in literarne vede, 26)
- Ramovšev simpozij: program simpozija in povzetki referatov: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Velika dvorana, Novi trg 3, Ljubljana, 21. september 2022. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 31 str.
- Za/s/trti pesnik Anton Žakelj-Rodoljub Ledinski: zbrano delo (faksimile). Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. 287 str. (Dopolnilo k razpravam / Razred za filološke in literarne vede, 27)

PUBLIKACIJE SAZU V SOZALOŽNIŠTVU Z ZRC SAZU

- Acta carsologica = Krasoslovni zbornik. Letn. 51, št. 1-3. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti; Postojna: ZRC SAZU, Inštitut za raziskovanje krasa, 2022
Dostopno tudi na: <https://ojs.zrc-sazu.si/carsologica/about>
ISSN 0583-6050
- Acta geographica Slovenica = Geografski zbornik. Letn. 62, št. 1, 2. Ljubljana: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU; Založba ZRC: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022
Dostopno tudi na: <https://ojs.zrc-sazu.si/ags/issue/archive>
ISSN 1581-6613
- Arheološki vestnik = Acta archaeologica. Letn. 73. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2022
Dostopno tudi na: http://av.zrc-sazu.si/Si/AV_seznam.html
ISSN 0570-8966
- Jarc, Miran: Zbrano delo. Knj. 6: Dediči ; Jalov dom ; Zakopani zakladi. 1. izd., 1. natis. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2022. 370 str. (Zbrana dela slovenski pesnikov in pisateljev, 287)
- Kocbek, Edvard: Zbrano delo. Knj. 17: Dnevnik 1953. 1. izd., 1. natis. Ljubljana:

- Založba ZRC, ZRC SAZU, 2022. 428 str. (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, 288)
- Kozak, Primož: Zbrano delo. Knj. 6: Dramski spisi V ; Legenda o svetem Che ; Delovni zapiski in osnutki. 1. izd., 1. natis. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2022. 595 str. (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, 289)
- Prelovšek, Damjan: Zacherlova hiša na Dunaju. 1. izd., 1. natis. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. 93 str. (Umetnine v žepu, 23)
- Wolfram, Herwig: Rimsko cesarstvo in njegovi Germani : pripoved o izvoru in prihodu. Ljubljana: Studia humanitatis: Založba ZRC, 2022. 459 str. (Studia humanitatis)
- Traditiones: zbornik Inštituta za slovensko narodopisje in Glasbenonarodopisnega inštituta. Letn. 51, št. 1-3. Ljubljana: Založba ZRC: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022
- Dostopno tudi na: <http://isn.zrc-sazu.si/index.php?q=en/node/108>
ISSN 0352-0447

PUBLIKACIJE SAZU V SOZALOŽNIŠTVU Z DRUGIMI ZALOŽBAMI

- XI. Conference on External Control of Human Extremities : the Dejan Popović memorial proceedings. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti = Slovenian Academy of Sciences and Arts: Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije - Soča = University Rehabilitation Institute, Republic of Slovenia - Soča, 2022. 182 str.
- Izzivi občanskega raziskovanja: izkušnje in pričakovanja iz Žirov in od drugod. Žiri: Muzejsko društvo; Občina Žiri, 2022. 2 zv. (495; 558 str.) (Zbirka Knjižnica Žirovskega občasnika, 28)
- Jančar, Drago: Ob nastanku sveta. Ljubljana: Beletrina, 2022. 257 str. (Knjižna zbirka Beletrina)
- Andrej Jemec: slike. Ljubljana: Slovenska matica, 2022. 439 str.
- Mlinar, Zdravko: Družboslovno raziskovanje: med profesionalizacijo in podružbljanjem. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2022. Zv. 1 (321 str.) (Prispevki in izzivi sociologije na Slovenskem, 2)
- Na obzorju novega: območje severnega Jadrana ter vzhodnoalpski in balkansko-podonavski prostor v obdobju pozne antike in zgodnjega srednjega veka: posvečeno Rajku Bratožu ob njegovi sedemdesetletnici. Ljubljana: Založba Univerze, 2022. 453 str.
- Nagel, Josef Anton: Opis na najvišji ukaz Njegovega rimskocesar. in kralj. veličanstva Franca I. raziskanih redkosti narave, ki se nahajajo v vojvodini Kranjski. Cerknica: Knjižnica Jožeta Udoviča ; Ljubljana: »Maks Viktor«, 2022. 64, CC, XXX str.

- Novi Slovenski biografski leksikon. Zv. 4: C. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. 364 str.
Dostopno tudi na: <http://www.slovenska-biografija.si/>.
- Novi Slovenski biografski leksikon. Zv. 5: Č. Ljubljana: Založba ZRC, 2022. 244 str.
Dostopno tudi na: <http://www.slovenska-biografija.si/>.
- Odzivanje na spolno kriminaliteto : modeli, spreminjanje in družbeni kontekst. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, 2022. 208 str. - (Razprave / Razred za zgodovinske in družbene vede, 40)
- Pavčnik, Marijan: Argumentacija v pravu : od življenjskega primera do pravne odločitve. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. 560 str. (Zbirka Pravna obzorja, 59)
- Pravne panoge in metodologija razlage prava. Ljubljana: Lexpera, GV Založba, 2022. 372 str. (Zbirka Pravna obzorja, 58)
- Tra ricerca sul campo e studio a tavolino: contributi per i cento anni dalla nascita dell'accademico Milko Matičetov = Med terenom in kabinetom: ob 100. obletnici rojstva akademika Milka Matičetovega. Padova: Cleup, 2022. 510 str.

Pripravila Barbara Bizilj

V
SUMMARY

Presidential Report on the Work of SASA in the Year 2022

The end of Covid-19 pandemic related restrictions marked work at the Slovenian Academy of Sciences and Arts in 2022. It was noticeable in a significant increase in Academy activities in various fields that will be presented in detail in the continuation of this report. They were promptly recorded and published at the Academy website, which serves as a sort of a digital archive of the SASA and SASA related events and all public feedback concerning the work and achievements of Academy Members. The timely publication of Academy events and annual reports, which will be published in the 2022 Yearbook relieve me from a detailed enumeration of all activities, events and deserving individuals that saw to the Academy being so busy in the previous year. In addition to an increase in Academy activities, the end of restrictions also afforded more meeting and socialising opportunities during SASA gatherings, which significantly improved the Academy work and social atmosphere.

The end of the said restrictions likely most positively affected international activities of the Slovenian Academy of Sciences and Arts. If, in my 2021 report, I had to mention the cancellation of international meetings, conferences, exchanges, festive sessions and other forms of international cooperation due to Covid-19, I am happy to state that, in the previous year, SASA international activities have returned to before 2020 levels. In 2022, the SASA President thus attended the General Assembly of All European Academies (ALLEA) in Brussels, the General Assembly on the 175th Anniversary of the Austrian Academy of Sciences in Vienna, together with Vice-President Robert Zorec the V4 Academies Forum (Poland, The Czech Republic, Slovakia, and Hungary) in Budapest (as invited guests). With Acad. Branko Stanovnik, Head of the Academy Department for International Relations and Scientific Cooperation, the President attended the General Assembly of the European Academy of Sciences and Arts (EASA) in Salzburg, and at the meeting of regional academies in Sarajevo. Acad. Franc Forstnerič, SASA General Secretary, together with representatives of the V4 academies, attended a meeting with Prof Maria Leptin, President of the European Research Council (ERC) in Brussels. They discussed possible actions to improve E-13 countries' success rates at ERC grant competitions.

While attending the festive session of the Austrian Academy of Sciences in Vienna, both presidents signed an updated bilateral agreement, and in Budapest, the presidents of all participating academies signed a joint statement

about the Russian invasion of Ukraine. The international conference *Tolerance and Democracy for Peace in Europe*, jointly organised by the Office of the President of the Republic of Slovenia, SASA and EASA, was held on 1 December in Ljubljana, with Acad. Jože Krašovec and EASA President, Prof Dr Karl Mainzer as keynote speakers. On this occasion, SASA President and Head of the Academy Department for International Relations and Scientific Cooperation, Acad. Branko Stanovnik, met with EASA President, Prof Mainzer, Honorary EASA President, Prof Felix Unger and Alma Mater Europea President, Prof Ludvik Toplak regarding the preparation of the following Danube Academies Conference, which is to be held at SASA in the Autumn of 2023.

In addition to collaboration with ALLEA, the SASA also actively participated on a multilateral level particularly in the European Academies Science Advisory Council (EASAC), the International Human Rights Network (IHRN) and in Alliance of International Science Organisations (ANSO), headquartered in Beijing. Initiated by SASA Vice President, Acad. Robert Zorec, the SASA representative in ANSO, one entire 2022 issue of the ANSO publication *Outreach* was devoted to the presentation and promotion of certain Slovenian research projects, covered by members of SASA Sections III, IV and VI.

Compared to 2020 and 2021, international bilateral cooperation strengthened as well. The SASA has bilateral agreements with 45 international academies, which also facilitate exchange of Slovenian and foreign scientists. In spite of an increased exchange frequency compared to previous years, a number of unexplored opportunities remain. It appears the reason for this may partly lie in the insufficiently informed potential beneficiaries of exchange schemes, which calls for more attention in the future. Of all the neighbouring academies, cooperation with the Austrian Academy of Sciences is most exemplary, since we are currently working on a joint project entitled Slovenian-Austrian History. Members of the Work group met twice in 2022; in spring in Vienna and in Autumn in Ljubljana. The text will be finished in 2023, and the publication of monographs in Slovenian and German is planned for 2024.

The SASA hosted many prominent visitors in 2022, including Prof Dr Igor Papič, the Minister of education, science and sport, Mr Matej Arčon, Minister for Slovenians Abroad, NAKVIS Director, Dr Franci Demšar, ARRS Director, Prof Dr Mitja Lainščak, and Acting Director of the Directorate for European Affairs at the Ministry of Foreign Affairs, Ksenija Škrilec MA: The Academy also hosted two Prime Ministers of the Republic of Slovenia. In January, we welcomed Mr Janez Janša and in November, Dr Robert Golob. During both (very constructive) visits, SASA representatives informed the prime ministers of Academy activities and mission. On both occasions, we raised the topic of cutbacks in individual Academy members' grants and expressed the expectation for this matter to be settled in accordance with the Act and the Statute on

the Slovenian Academy of Sciences and Arts. We also addressed the issue of the Škerk Estate in trnovca in the Triestine hinterlands. Due to the unresponsive stance of the Italian Region Friuli Venezia Giulia, the separation of assets (and all other procedures therewith) remain at a standstill. Also mentioned were the renovations of the Finžgar House, which was expedited as a result of both visits. In view of this, all construction and installation works will be concluded in 2023. Optimistically, the renovations on the building facade and garden, and interior furnishing, the house will be ready to serve its dedicated purpose by the end of the same year.

On the other hand, SASA representatives were glad to attend events they were invited to as guests or honorary speakers. In total, the number of such protocolary events amounted to over thirty, and in addition to the President, mostly included both Vice-Presidents.

Here, I would like to inform the reader about the visit of the National Court of Audit. The auditors reviewed the SASA business operations in the year 2020 and issued an adverse opinion in their audit report. The SASA issued a response report stating the remedying of the outlined irregularities, the Court of Audit amended the opinion to satisfactory and the audit was thus concluded.

The organisation of symposia, expert meetings, conferences and lectures count among SASA core activities. First and foremost, Academy sections and expert working bodies are responsible for that. The latter also consist of external experts, which gives them even greater competence. This is exemplified in the Council for Development, by far the most active working body within the Academy. They primarily address topics relevant for the general Slovenian social development. The Councils for Environmental Protection and Energetics strive to similar goals. The efforts of the Commission for Slovenian Language in Public Use and the SASA Human Rights Commission are also notable. Sadly, in the recent time, the activities of The Council for Slovenian spatial Culture and Identity and the Council for Ethnic Minorities Studies have all but ceased. In 2022, the SASA founded Antarctic and Arctic Research Council, and thus upgraded our endeavours in this domain hitherto. The Council's principle mission is the preparation of position statement and systems environment for the establishment and operations of a national Antarctic and Arctic Research Centre.

With organisation of symposia, conferences and public lectures addressing issues relevant to Slovenian sciences, arts and the general public, the SASA implements a lions' share of the tasks, stipulated in the Act on the Slovenian Academy of Sciences and Arts. Thus, the SASA continued with familiarising the Office of the Prime Minister of the Republic of Slovenia and the competent ministries with conclusions and recommendations from some key SASA symposia, thus providing science-based advice to political decision makers, which is one of the key tasks of national science academies in the 21st century. The truth

be told, to a rather modest effect. In 2022, the SASA carried out 24 symposia and expert meetings, which, statistically speaking translates to two per month. All of these are recorded for future reference at the Academy website, and will be further addressed in the annual reports of the work of individual SASA sections and working bodies to be published in the Academy yearbook. Therefore, please allow me to illustrate by only mentioning some: the 4th Inter-academy scientific symposium on zoonoses (prepared by Section IV together with the Faculty of Medicine of the University of Ljubljana), the Ramovš Symposium (Section II) and the symposium on the centennial of Academician Stanko Kristl (Section V with the Museum of Architecture and Design). Of the conferences, allow me to mention Legal Disciplines and Methodology of Legal Interpretations (Section I in cooperation with the Faculty of Law of the University of Ljubljana) on the future of public television, on key issues and developments of the national health system, demographic conditions in Slovenia (all organised by the Council for Development at the SASA), regenerative agriculture, forest and wood (both organised by the Council for environmental Protection at the SASA together with the Faculty of Biotechnology of the University of Ljubljana and other institutions). In December, the international colloquium *Javnost pod grožnjo digitalne oligarhije/ The General Public under Threat of Digital Oligarchy*, organised on the publication of Acad. Slavko Splichal's book, rounded off the congress season.

Academies frequently organise lectures, and of these, SASA hosted a fair share in 2022. We were happy and privileged to hear excellent and proverbially captivating introductory lectures of newly elected (2021) associate and corresponding SASA members. The Academy also hosted some (fewer than usual) invited lecturers from Slovenia and abroad. Here, I wish to mention the festive lecture by Acad. Jože Krašovec, entitled *Znanost in umetnost na poti do edinosti v svetu nasprotij in protislovij/Sciences and Arts Heading toward Unity in a World of Conflicts and Contradictions*, held on the 1st Day of the Slovenian Academy of Sciences and Arts (10 November). The Founding Assembly of the Slovenian Academy of Sciences and Arts was namely held on 12 November 1938 in Ljubljana, and this date is therefore considered as the day the SASA was founded. Since 2022, we commemorate it with festive lectures of members or reputable guests as the Day of the Slovenian Academy of Sciences and Arts.

In 2022, the SASA published, financed or co-financed 24 books, monographs, journals and periodic publications. Of the Academy 2022 publications, I wish to point out not only the SASA Yearbook, but also Folio 41 of *Razprave of Section I*, featuring the historical topography of pre-Josephite Primorska Parishes by Associate Member Janez Höfler and Folios 26 and 27 of *Razprave of Section II*, featuring the papers from the symposium on Adam Bohorič (Ed. by Associate Member Marko Jesenšek) and Anton Žakelj (Ed. by Acad. Marija

Stanonik). The SASA subsidised other periodicals of Section IV. (*Fagopyrum, Folia biologica et geologica*) as well as some SRC SASA publications (*Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev/The collected works of Slovenian poets and writers, Acta carsologica, Traditiones, Acta geografica Slovenica, Arheološki vestnik, Umetnine v žepu*) and books SASA members published through other publishers. The outstanding monograph by Acad. Andrej Jemec, *Slike 1956–2020 (Paintings 1956–2020, publ. by Slovenska matica)*, Acad. Drago Jančar's novel *Ob nastanku sveta/Upon the Creation of the World (Beletrina)*, the collected treatises *Na obzorju novega (On the horizon of things new)*, dedicated to the 70th birthday of Acad. Rajko Bratož (Faculty of Arts of the University of Ljubljana) and over 1000 pages long two part Journal *Izzivi raziskovanja v vsakdanjem življenju: Na poti k občanski znanosti in naprej – žirovske izkušnje in pričakovanja (The Challenges of Research in Daily Life: Toward citizen science and beyond- the Žiri Experience and Expectations)*, edited by Acad. Zdravko Mlinar. Last but not least, the Academy organised the presentation of several books and journals authored or edited by SASA members; here, I wish to point to the final part of Acad. Kajetan Gantar's memoirs, *Penelopin prt / Penelope's cloth* and the journal *Koga reševati v času pandemije/Whom to save during the pandemic*, edited by a Associate Member Renata Salecl.

In 2022, the SASA addressed several statements, proposals and initiatives to the Slovenian and international public. The majority was directly or indirectly addressing the Russian invasion of Ukraine, which started the greatest European war after World War II, shocked us and threatened peace on the Old Continent, causing a security, humanitarian and energy crisis. On February 28, four days after the beginning of the Russian invasion, the SASA published a statement in which the attack on the sovereign Ukrainian nation with democratically elected leadership was proclaimed the worst breach of international law and the greatest threat to peace and stability of Europe, expressed solidarity with Ukraine and appealed for peace. At the Višegrad Academies Conference in Budapest in the end of May 2022, already mentioned briefly in the beginning of this report, presidents of the Slovenian, Czech, Polish, Slovak and Hungarian academies signed a similar statement. SASA President also mentioned the Russian invasion of Ukraine as unacceptable and in complete contrast with our values during his December address at the previously mentioned International conference on *Tolerance and Democracy for Peace in Europe*, in Ljubljana. On 2 June 2022, the Human Rights Commission at the SASA addressed a motion to the UN Secretary General, which ought to be supported unreservedly, for the establishment of an international court for war crimes against children. Unfortunately, the motion did not receive the deserved and expected media or diplomatic attention. Also related to Russia's attack on Ukraine are the *Opinions and Proposals on the Energy Crisis*, prepared by the Council for Development at

the SASA last September. On 14 February 2022, Members of the Commission for Slovenian Language in Public Use at the SASA issued a statement outlining new instances of violations of the legally and constitutionally determined rules about Slovenian language in public use, mostly of omitting Slovenian in favour of English. Here, allow me to report that, on 28 November 2022, together with the Slovenian Rectors' Conference, Coordination of Independent Slovenian Research Institutes (KoSRIS), the Engineering Academy of Slovenia (IAS) and the Slovenian Academy of Medicine (SMA), the Slovenian Academy of Sciences and Arts as the first signed, addressed with two initiatives the President of the Republic of Slovenia, the Government of the republic of Slovenia and the National Assembly, namely that 10 November (death anniversary of Žiga Zois) be declared a state holiday named National Science Day and that Slovenian State Education Grants be named after Dr France Munda and Dr Pavel Turner, two most generous patrons of Slovenian students (the competent Ministry of Labour issued a reply to both proposals on 17 January 2023, and upheld the first motion but unfortunately opposed the second).

Visits of secondary school students to the SASA are also devoted to the younger generations. The visits are a collaborative effort of the Academy and the Slovenian Science Foundation (SZF). In May 2022, after a pause of two years, the SASA welcomed secondary school students from Slovenia and the Slovenian diaspora at 3 Novi trg again. The fourth, by now traditional annual meeting entitled *Invoking Nobility and Wisdom*, about the European Union, was prepared by Section I. The speakers presented the possibilities Europe offers its youth. Witnessing their lively interest and listening to their observations in the post-lecture debate was very satisfying. The SASA has traditionally supported the activities of the VTIS Association, which maintains ties between foreign-educated Slovenians studying or working abroad. We were glad to be able to host their annual assembly at the Prešeren Hall on 26 December, also attended by the SASA Head of the Department for International Relations and Scientific Cooperation, Acad. Branko Stanovnik, and SASA President, who also addressed the guests and awarded the annual VTIS Reward. In 2022, it was handed to Professor Uroš Seljak from the UCLA, Berkley, USA for his founding of a prize, intended to support and enhance the publication of scientific research papers of students in the Republic of Slovenia.

The Academy takes great pride in the awards, recognitions and decorations bestowed to its members and their successful work. Acad. Kajetan Gantar was awarded the 2022 Prešeren Lifetime Achievement Award, and Acad. Marijan Pavčnik the Zois Lifetime Achievement Award. Academicians Kajetan Gantar, Tadej Bajd, Tine Hribar and Milček Komelj were named Deserving Members of the Slovene Society. Acad. Komelj also received the Valvasor Award for exceptional one time achievements (in 2021), and Acad. Janko Kos received the 2022

Trubar Recognition. Associate Member Marko Noč was awarded the Order of Merit of the Republic of Slovenia, Associate Member Renata Salecl was named Honorary Citizen of Ljubljana, Associate Member Peter Vodopivec received the (nemško ime, da lahko poiščem uradno AN ime) častni znak za zasluge of the Austrian Republic, and Florijan Lipuš SASA Corresponding Member received the Grand Decoration of Honour of the Province of Carinthia. Acad. Jože Krašovec was awarded the Medal of St. Cyril and Methodius by the Slovenian Bishops' Conference, Acad. Marija Stanonik received the golden coin Slovenian Tolar from the Slovenian World Congress, Associate Member Andreja Žele the expressions of gratitude of the Medical Chamber of Slovenia and Acad. Vito Turk the memorial medal 30 Anniversary of the Independent Republic of Slovenia. A number of SASA members, all of whom I unfortunately cannot mention here by name were presented with Certificates of Appreciation by the Slovenian Science Foundation for their donor funding efforts. Associate Member Marko Topič received the prestigious Alexander Becquerel Award, Associate Member Nina Šenk Kosem was awarded the Fux Award, and Associate Member Milan Dekleva the Cankar Award. Acad. Franc Forstnerič became the first mathematician in Slovenia to receive ERC project funding, while Associate Member Roman Jerala was granted 15 million € from the European Commission through a Teaming project for the construction and equipment of a Centre for gene and cell technologies Treatment (within the National Institute of Chemistry) (the new centre will be financially supported with the same amount by the Republic of Slovenia). In the final months of 2022, we received news about Associate Member Boris A. Novak becoming Corresponding Member of the Bosnian Academy of Sciences and Arts. Acad. Drago Jančar was honoured with a symposium on his literary opus at the Ljubljana Cankarjev dom congress centre. 2022 saw the third bestowment of the Cankar Award, which the SASA co-founded. It was awarded to Simona Semenič, author of the play *Tri igre za punce* (Three Plays for Girls).

It is a sad duty to also report on the passing, in 2022, of a number of SASA full members, Academicians: Emerik Bernard, Kajetan Gantar, Peter Gosar, Boštjan Kiauta, Janez Matičič, Jože Mencinger and Boris Pahor. The SASA also lost four corresponding members: Charles Dempsey, Silvin Košak, Gian Carlo Menis and Joseph Milič - Emili.

* * *

To summarise my report briefly, I believe I am not mistaken to declare 2022 a successful year. A number of compliments on our work, which I have received from several parties, also attest to that. We have worked in the spirit of the maxim *nobis atque aliis*, therefore for us, Slovenians and Slovenian citizens, chosen by our predecessors, the Operosi in the late 17th and early 18th centuries. They related the adage with bees, the epitome of diligent collection

of knowledge, which amasses in the hive as a symbol of a temple of wisdom, and of which everyone is ultimately nourished. During our activities, we were inspired by the idea to use our reputation and status wisely, to not only support the continued development of national sciences and arts, but also for uniting all Slovenians at home and abroad. This can only be achieved through refraining from and abstaining from participating in (daily) political debates, which is also consistent with our *modus operandi*.

With the exception of July and August when Academy activities are traditionally temporarily paused, hardly a week passed without an organised public event. Thus, our diligence makes us worthy substitutes of our predecessors, the Operosi. All of this could not be accomplished without the work and efforts of all SASA members and employees, to whom I express my sincere gratitude.

I rest assured that 2023 will prove equally industrious and successful. It will, undoubtedly, be marked by two elections, through which the SASA will have voted in a new executive board as well as welcomed new members. In terms of international cooperation, the Danube Academies Conference, jointly organised with the European Academy of Sciences and Arts, to be held in Ljubljana, will be the most prominent, while SASA's 85th anniversary will be celebrated with a festive session and social event in November.

Peter Štih

A) THE PRESIDENCY

President: Peter Štih

Vice-Presidents: Robert Zorec, Milček Komelj

Secretary-General: Franc Forstnerič

SECTION ONE Historical and Social Sciences

Secretary: Slavko Splichal until June 13, Rajko Bratož since July 1

SECTION TWO Philological and Literary Sciences

Secretary: Marko Jesenšek

SECTION THREE Mathematical, Physical, Chemical and Technical Sciences

Secretary: Matej Brešar

SECTION FOUR Natural Sciences

Secretary: Tatjana Avšič - Županc

SECTION FIVE Arts

Secretary: Jožef Muhovič

SECTION SIX Medical Sciences

Secretary: Gregor Serša

Members of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA: Igor

Emri, Uroš Rojko, Marija Stanonik

Branko Stanovnik, Head of Department for International Relations and Scientific Coordination, and Zoran Mezeg, Managing Director, are also invited to the Presidency meetings.

B) SASA ORGANIZATIONAL UNITS

1. Library
2. Department of International Relations and Scientific Coordination

C) COUNCILS, COMMITTEES AND COMMISSIONS

1. Environment Council
2. Council for Energetics
3. Council for Slovenian Spatial Culture And Identity
4. SASA Development Council
5. Antarctic and Arctic Research Council
6. Committee for Ethnic Minorities Studies
7. The Orthography Commission
8. Committee for Printing and Publications
9. Commission for Statutory Issues

10. The Human Rights Commission
11. Commission for Advancing Slovenian Language in Public Use

D) FOUNDATIONS

1. Dr. Bruno Breschi Foundation
2. The Ivan Vidav Foundation

E) SASA MANAGEMENT

SECTION ONE

Historical and Social Sciences

FULL MEMBERS

Bratož, Rajko, D. Sc., born on February 17, 1952. Emeritus Professor of Ancient History, Faculty of Arts, University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001.

Home: Malgajeva 6, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 231-18-14, Mobile +386 31-268-395.

Office: Faculty of Arts, Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 241-11-92, 231-18-14, Fax: +386 1/ 425-93-37, E-mail: rajko.bratoz@guest.arnes.si.

Hribar, Valentin, D. of Political Sciences, born on January 28, 1941. Professor of Phenomenology and Philosophy of Religion, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001.

Home: Tomišelj 31 a, SI-1292 Ig, Phone: +386 059-939-439, E-mail: valentin.hribar@siol.net.

Office: Faculty of Arts, Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 241-10-06, Fax: +386 1/ 425-93-37.

Mlinar, Zdravko, Ph. D., born on January 30, 1933. Emeritus Professor of Spatial Sociology, Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana. Associate Member since April 24, 1981, Full Member since April 23, 1987

Home: Pod topoli 93, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/28-31-032.

Office: SASA, Novi trg 3, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-64-23, Fax: +386 1/ 425-34-23, E-mail: zdravko.mlinar@fdv.uni-lj.si.

Pavčnik, Marijan, D. Sc., born on December 8, 1946. Professor of Legal Theory and Legal Philosophy, Faculty of Law, University of Ljubljana. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since May 21, 2009.

Home: Poljanski nasip 28, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 232-26-90 or +386 1/ 232-58-62.

Office: Faculty of Law, Poljanski nasip 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 420-31-97, Fax: +386 1/ 420-31-15, E-mail: marijan.pavcnik@pf.uni-lj.si.

Pirjevec, Jože, Ph. D., born on June 1, 1940. Professor of Contemporary History at the Faculty of Humanities, University of Primorska, Koper. Corresponding Member since June 6, 1995, Associate Member since May 5, 2005, Full Member since May 21, 2009.

Home: Trg 28. avgusta 6, SI-6210 Sežana, E-mail: pirjevecj@gmail.com.

Office: University of Primorska, Faculty of Humanities, Titov trg 5, SI-6000 Koper, Phone: +386 5/ 663-77-40, Fax: +386 5/ 663-77-42, E-mail: info@fhs-kp.si or joze.pirjevec@fhs.upr.si.

Splichal, Slavko, D. Sc., born on June 14, 1947. Professor of Communication, Faculty of Social Sciences, University of Ljubljana. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since May 21, 2009.

Home: Pot na Golovec 1, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 515-20-80, E-mail: slavko.splichal@guest.arnes.si.

Office: Faculty of Social Sciences, Kardeljeva ploščad 5, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386/ 1 580-52-42, Fax: +386 1/ 580-51-06, E-mail: slavko.splichal@fdv.uni-lj.si.

Šelih, Alenka, Ph. D., born on October 2, 1933. Emeritus Professor of Criminal Law, Faculty of Law, University of Ljubljana, Researcher at the Institute of Criminal Law. Associate Member since May 27, 1997, Full Member since June 12, 2003. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 5, 2005 to May 6, 2008. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from April 22, 2008 to May 6, 2014.

Home: Pod bukvami 40, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 283-47-01 or SI-4260 Bled, Grič 7a.

Office: Faculty of Law, Institute of Criminal Law, Poljanski nasip 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 420-31-93, Fax: +386 1/ 420-32-45, E-mail: alenka.selih@pf.uni-lj.si.

Štih, Peter, Ph. D., born on November 27, 1960. Professor of Medieval History and Auxiliary Historical Sciences, Faculty of Arts, University of Ljubljana. Associate Member since June 1, 2007, Full Member since June 18, 2015. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts since May 8, 2017 to May 31, 2020. President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts since June 1, 2020.

Home: Bratovševa ploščad 36, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/059-018-908, E-mail: peter.stih@siol.net.

Office: Faculty of Arts, Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/241-11-98, Fax:+386 1/425-93-37, E-mail: peter.stih@guest.arnes.si.

Teržan, Biba, D. Archaeol. Sc., born on July 25, 1947, Emeritus Professor of Prehistoric Archaeology, Faculty of Arts, University of Ljubljana. Associate Member since June 7, 2001, Full Member since June 1, 2007.

Office: Faculty of Arts, Dept. of Archaeology, Zavetiška 5, SI-1000 Ljubljana, Fax: +386 1/423-12-20, E-mail: biba.terzan@ff.uni-lj.si.

Žižek, Slavoj, Ph. D., born on March 21, 1949. Professor of Philosophy and Theoretic Psychoanalysis, researcher at the Faculty of Arts, University of Ljubljana. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since February 21, 2013.

Home: Metelkova 7 B, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 431-70-16, E-mail: szizek@yahoo.com.

Office: Faculty of Arts, Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 241-10-00.

ASSOCIATE MEMBERS

Höfler, Janez, born on December 11, 1942. PhD, Musicology; PhD, Art History; Distinguished Professor, University of Ljubljana. Associate Member since June 1, 2017.

Office: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana; Phone: + 386 1/ 241 12 10; E-mail: janez.hoefler@ff.uni-lj.si.

Kranjc, Janez, born on May 11, 1949, PhD of Legal Sciences, Full Professor of Roman Law and Legal History at the Faculty of Law of the University of Ljubljana and the University of Maribor and Professor of German Legal Terminology at the Faculty of Law of the University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 2019.

Office: Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Poljanski nasip 2, 1000 Ljubljana, Phone:+386 1 420 31 98, E-mail: janez.kranjc@pf.uni-lj.si.

Nastran Ule, Mirjana, born on 17 July, 1947, PhD in Psychological Sciences, retired Professor Emeritus of Social Psychology at the Faculty of Social Sciences of the University of Ljubljana. Associate Member since 3 June, 2021.

Home: mirjana.ule@guest.arnes.si.

Office: Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, mirjana.ule@fdv.uni-lj.si.

Salecl, Renata, born on January 9, 1962, Full Professor, Research Councillor at the Institute of Criminology of the Faculty of Law of the University of Ljubljana. Associate Member since June 1, 2017.

Office: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti, Poljanski nasip 2, 1000 Ljubljana, Phone: 01 4203246, E-mail: renata.salecl@pf.uni-lj.si.

Vodopivec, born on July 7, 1946, PhD of Historical Sciences, Full Professor of General 18th and 19th Century History at the Department of History of the Faculty of Arts of the University of Ljubljana until 1999, then Research Counsellor at the Institute of Contemporary History (1999–2012). He retired in 2012. Associate Member since June 6, 2019.

Home: Poljanska 15, 1000 Ljubljana, Phone: +386 1 2313 354, +386 41 796 713, E-mail: peter.vodopivec@guest.arnes.si.

CORRESPONDING MEMBERS

Egg, Markus, born 26 June 1954, Head of the Department of Ancient History at the Research institute and Restoration Office, Vice-CEO of the Mainz

Roman-Germanic Central Museum, in retirement since 2019. Corresponding Member since 3 June 2021.

Office: Römisch-Germanisches Zentralmuseum, Ernst-Ludwig-Platz 2, 55116 Mainz, Germany, Tel.: 004916096968962, egg@rgzm.de.

Flotzinger, Rudolf, born on September 22, 1939. Director of the Institute of Musicology, University of Graz. Corresponding Member since May 23, 1985.

Home: Hans-Mauracher-Str. 81, AT-8044 Graz.

Gleirscher, Paul, born on October 7, 1960. Head of the Department of Prehistory and Early History at the State Museum of Carinthia in Klagenfurt, Austria. Corresponding Member since June 18, 2015.

Office: Landesmuseum Für Kärnten, Abteilung für Ur- und Frühgeschichte 9021 Celovec - Klagenfurt am Wörthersee, Museumgasse 2, Austria

Gombocz, Wolfgang L., born on September 28, 1946, Retired (since 2010) Professor of History of Philosophy, University of Graz, Corresponding Member since June 7, 2001.

Home: Riesstrasse 362, AT-8010 Kainbach bei Graz, Phone: +43 316/ 302-324. E-mail: wum@utanet.at.

Office: Institut für Philosophie, Karl-Franzens-Universität Graz, Heinrichstrasse 26, AT-8010 Graz. Fax: +43 316/ 380-9705, Phone: +43 316/ 380-2302, E-mail: gombocz@uni-graz.at.

Härtel, Reinhard, born on November 24, 1945. Professor of Medieval History and of Historical Auxiliary Sciences at the Graz University, retired. Corresponding member since June 6, 2019.

Home: Johann Pailerweg 7 / 17, A-8043 Graz

Office: Institut für Geschichte, Karl-Franzens-Universität Graz, Heinrichstrasse 26 / III, A-8010 Graz, E-mail: reinhard.haertel@uni-graz.at.

Klingemann, Hans-Dieter, born on February 3, 1937, Hans-Dieter, PhD., Emeritus Professor, Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB). Corresponding Member since June 1, 2017.

Office: BAU International Berlin, University of Applied Sciences, Heinrich-Heine-Strasse 15, D-10179 Berlin, Germany, Phone: +49-30-8105808-0, E-mail: lingemann@bauinternational-berlin.de.

Madžar, Ljubomir, born on September 30, 1938, PhD., retired Professor of Economics and President of the Academy of Economic Sciences at the University of Belgrade Faculty of Economics. Corresponding Member since June 1, 2017.

Office: Alfa BK Univerzitet, Palmira Toljatija 3, 11070 Novi Beograd, Serbia, Phone: 381 11 2 609 754.

Moore, Henrietta L., born on 18 May 1957, DBE, FBA, FAcSS, Member of the British Academy, Founder and Director of the Institute for Global Prosperity and the Chair of Culture Philosophy and Design at University College London (UCL). Corresponding Member since 3 June 2021.

Office: UCL Institute for Global Prosperity (IGP), Floor 7, Maple House, 149 Tottenham Court Road, London W1T 7NF, Phone: +447887578508, E-mail: henrietta.moore@ucl.ac.uk.

O'Loughlin, Niall, Ph. D., born on September 30, 1941. Musicologist, Senior Lecturer in Music and Director of the Arts Center at the Loughborough University, retired. Corresponding Member since June 1, 2007.

Home: 7 St Augusta Court, Batchwood View, St Albans, Hertfordshire, AL3 5SS, United Kingdom. E-mail: niall.oloughlin@hotmail.co.uk.

Scalon, Cesare, born on November 20, 1939. PhD., retired Latin Paleography at the Udine Faculty of Arts. Corresponding Member since June 1, 2017.

Office: Istituto Pio Paschini per la storia della chiesa in Friuli, Via Treppo 5/B, 33100 Udine, Italia, Phone: + 0432 414585, E-mail: info@istitutopiopaschini.it.

Straus, Jože (Joseph), born on 14 December 1938, Title Full Intellectual Property Law Professor at the Faculty of Law of the University of Ljubljana, Professor Honoris Causa in Patent Law at the Munich Ludwig Maximilian University, Director Emeritus of the Max Planck Institute for Innovation and Competition (formerly The Max Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law, Munich). Doctor Honoris Causa, University of Ljubljana and University of Kragujevac. Corresponding Member since 6 June, 1995.

Office: Max-Planck-Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law, Marstallplatz 1, D-80539 München, Phone: +49 89/ 24-246-410, Fax: +49 89/ 24-246-506, E-mail: joseph.straus@ip.mpg.de.

Supićić, Ivan, born on July 18, 1928. Professor at the Music Academy, University of Zagreb. Director of the Institute for Musicological Research, Croatian Academy of Sciences and Arts, Zagreb, retired. Corresponding Member since April 24, 1981.

Home: Boškovičeva 9, HR-10000 Zagreb, Phone: +385 1/ 487-32-73.

Office: Croatian Academy of Sciences and Arts, Zrinski trg 11, HR-10000 Zagreb, Phone: +385 1/ 489-51-11.

Tavano, Sergio, born on March 13, 1928. Professor of Early Christian and Byzantine Archaeology, University of Trieste. Corresponding Member since June 7, 2001.

Home: Via Margotti 9, IT-34170 Gorizia.

Office: Dipartimento di Storia e Storia dell'arte, Università degli studi di Trieste, Via Economo 4, IT-34123 Trieste, Phone: +39 040/ 676-7617.

Wakounig, Marija, born on 19 March 1959. Historian, Associate Professor at the Institute for Eastern-European History at the University of Vienna. SASA Corresponding Member since May 5, 2011.

Home: Klopstockgasse 49/9, A-1170 Wien, Avstrija.

Office: Universität Wien, Institut für Osteuropäische Geschichte, Spitalgasse 2, Hof 3 (Campus), 1090 Wien, Avstrija.

Weiler, Joseph H. H., born 2 September 1951, Joseph Straus Professor of Law, European Union, Jean Monnet Chaired Professor, Co-Director, Jean Monnet Center for International and Regional Economic Law and Justice, New York University School of Law. Corresponding Member since 3 June 2021.

Office: NYU School of Law, 40 Washington Square South, Room 109, New York, NY 10012, E-mail: joseph.weiler@nyu.edu

Wolfram, Herwig, born on February 14, 1934. Emeritus Professor of Medieval History and Historic Auxiliary Sciences at the University of Vienna, former Director of the Institute for Austrian Historical Research. Corresponding Member since June 18, 2015.

Home: Sommereg 13, 5301 Eugendorf, Austria. Phone: +43 664 73392522, E-mail: herwig.wolfram@univie.ac.at.

SECTION TWO

Philological and Literary Sciences

FULL MEMBERS

Kmecl, Matjaž, D. Sc., born on February 23, 1934. Professor of Slovenian Literary History, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired. Associate Member since May 27, 1997, Full Member since June 12, 2003.

Home: Pot v Čeželj 14, SI-1231 Ljubljana Črnuče, Phone: +386 1/ 537-40-14.

Kos, Janko, Ph. D., born on March 9, 1931. Emeritus Professor of Comparative Literature and Literary Theory, Faculty of Arts, University of Ljubljana. Associate Member since March 10, 1977, Full Member since June 6, 1983.

Home: Pleteršnikova 1, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 436-80-99.

Krašovec, Jože, Sc. B. D., Ph. D., Th. D. and Anth. Rel. D., born on April 20, 1944. Professor of Biblical Sciences, Faculty of Theology, University of Ljubljana. Associate Member since May 30, 1991, Full Member since June 6, 1995. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2014 to May 8, 2017.

Home: Dolničarjeva 1, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 434-01-98, Fax: +386 1/ 433-04-05.

Office: Faculty of Theology, Poljanska 4, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 434-58-10, Fax: +386 1/ 434-58-54, E-mail: joze.krasovec@guest.arnes.si.

Orešnik, Janez, Ph. D., Emeritus Professor, born on December 12, 1935. Professor of Germanic Comparative Grammar and General Linguistics, Faculty of Arts, University of Ljubljana. Associate Member since April 23, 1987, Full Member since May 27, 1993.

Home: Janežičeva 21, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 51/622-732, E-mail: janez.oresnik@sazu.si.

Office: Faculty of Arts, Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 241-14-22, Fax: +386 1/ 425-93-37, E-mail: janez.oresnik@sazu.si.

Snoj, Marko, born on April 19, 1959. Comparative linguist, etymologist, lexicographer at the Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language, SRC SASA, Professor at the Department of Comparative and General Linguistics at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana. Associate Member since June 18, 2015, Full Member since June 3, 2021.

Office: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Novi trg 4, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1 4706 162, E-mail: marko.snoj@zrc-sazu.si.

Stanonik, Marija, born on May 23, 1947, literary historian, literary folklorist, ethnologist; retired scientific advisor; Professor at the Department of Slovenian Studies at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana. Associate Member since June 18, 2015, Full Member since June 3, 2021. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA since June 1, 2020.

Office: Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC SAZU, Novi trg 5, 1000 Ljubljana; Phone: + 386 1 519 88 64, E-mail: stanonik@zrc-sazu.si.

ASSOCIATE MEMBERS

Jesenšek, Marko, born on March 14, 1960, PhD in linguistic sciences, Full Professor of Slovenian Language at the Faculty of Arts of the University of Maribor. Associate Member since June 1, 2017. Associate Member since June 1, 2017.

Office: Filozofska fakulteta, Koroška cesta 166, 2000 Maribor, Phone: +386 2 22 93 630,+ 386 51 324 250, E-mail: marko.jesensek@um.si; marko@jesensek.si.

Maver Igor, born on December 1, 1960, PhD of Literary sciences, Full Professor of English and American Literature at the Department of English at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 2019.

Office: Filozofska fakulteta, Oddelek za anglistiko, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, E-mail: igor.maver@ff.uni-lj.si.

Škofic, Jožica, born on 4 March, 1964, PhD in Language Sciences, dialectologist, Research Councillor at the SRC SASA Fran Ramovš Institute of the Slovenian Language, Full Professor of the Slovenian Language at the Faculty of Humanities of the University of Primorska in Koper. Associate Member since 3 June, 2021.

Office: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, Novi trg 4, 1000 Ljubljana, Phone: +386 1 4706 221, E-mail: jozica.skofic@zrc-sazu.si.

Virk, Tomo, born on 31 May, 1960. PhD in Literary Sciences, Full Professor of Comparative Literature and Literary Theory at the Department of Comparative Literature and Literary Theory at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana. Associate Member since 3 June, 2021.

Office: Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, E-mail: tomo.virk@ff.uni-lj.si.

Žele, Andreja, born on August 7, 1963, Professor at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana, Scientific Councillor at the Fran Ramovš Institute for the Slovenian Language at the SRC SASA. Associate Member since June 6, 2019.

Home: Phone: +386 51 335 052, E-mail: andrejaz@zrc-sazu.si.

Office: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2/II, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1 241 10 00, E-mail: andreja.zele@ff.uni-lj.si.

CORRESPONDING MEMBERS

Cooper, Henry R. Jr., born on September 30, 1946. Professor and Head of Department of Slavic Languages and Literatures, University of Bloomington, Indiana. Corresponding Member since June 6, 1995.

Home: 2420 720 W. Gordon Terrace, Apartment 19L Chicago IL 60613.

Office: Indiana University, Department of Slavic Languages and Literatures, Ballantine Hall 502, 1020 E. Kirkwood Avenue, Bloomington, US-Indiana 47405-7013, Phone: +1 812/ 855-2608, Fax: +1 812/ 855-2107, E-mail: cooper@indiana.edu.

Greenberg, Marc Leland, born on November 9, 1961, Ph. D., Professor of Slavic Languages & Literatures, Department of Slavic Languages & Literatures, School of Languages, Literatures & Cultures, University of Kansas, USA. Director, School of Languages, Literatures & Cultures, University of Kansas. Corresponding Member since June 1, 2017.

Home: 4209 Wheat State St., Lawrence, KS 66049-3585, USA, Phone: +1-785-218-4767; +1-785-218-4767, E-mail: mlg@ku.edu.

Office: Dept of Slavic Languages & Literatures, School of Languages, Literatures & Cultures; University of Kansas; 1445 Jayhawk Blvd., Rm. 2080, Lawrence, KS 66045-7594, USA.

Hannick, Christian, born on September 3, 1944. Head of Department of Slavic Philology at Julius-Maximilians-Universität in Würzburg. Corresponding Member since June 1, 2007.

Home: Am Trimmelter Hof 70, D-54296 Trier.

Office: Ostkirchliches Institut an der Universität Würzburg, D-97082 Würzburg, Steinbachtal 2a, Phone: +49-931-7841973, fax: +49-931-7841979, E-mail: hannick@uni-wuerzburg.de.

Karničar, Ludvik, born on August 23, 1949, retired Associate Professor (Graz

University), Slavist, dialectologist and lexicographer. Corresponding Member since June 1, 2017.

Home: + 43 664 870 33 18, E-mail: ludwig.karnicar@uni-graz.at.

Kozar - Mukič, Marija, born on March 8., 1952, Retired Senior Custodian and Ethnologist (Savaria Museum, Szombathely, Hungary), Ethnologist and Slavist. Corresponding Member since June 6, 2019.

Home: Váci M. u. 39. H-9700 Szombathely, Phone: +36 94 315 411, +36 30 9970 077; E-mail: mukic@t-online.hu

Kurkina, Ljubov Viktorovna, born on February 17, 1937. Professor of Slavic Studies, etymologist, lexicographer, leading Research Associate at the Institute of Russian Language V. V. Vinogradova at the Russian Academy of Sciences in Moscow, Russia. Corresponding Member since June 18, 2015.

Office: Институт русского языка имени В. В. Виноградова РАН, 119019, Москва, ул. Волхонка, д. 18/2, Россия.

Lauer, Reinhard, born on March 15, 1935. Head of Seminar of Slavic Philology and Professor at the Georg-August University in Göttingen. Associate Member since June 12, 2003.

Office: Seminar für slawische Philologie, Georg-August-Universität Göttingen, Humboldtallee 19, D-37073 Göttingen, Phone: +49 551/ 394-702, Fax: +49 551/ 394-707, E-mail: rlauer@gwdg.de.

Moskovich, Wolf, born on April 7, 1936. Professor at the Department of Russian and Slavic Studies of The Hebrew University of Jerusalem. Corresponding Member since May 5, 2005.

Home: POB 7823, Jerusalem 91078, Izrael, E-mail: wmoskovich@yahoo.com.

Pohl, Heinz Dieter, born on September 6, 1942. Professor of General and Diachronic Linguistics, University of Klagenfurt. Corresponding Member since May 5, 2005.

Home: Limburggasse 21, AT-9073 Klagenfurt, Phone: +43 463/ 913-001, +43 664-433-5436, Faks: +43 463/ 281-330, El. pošta: heinz.pohl@chello.at.

Office: Universität Klagenfurt, Universitätsstrasse 65-67, AT-9020 Klagenfurt, Phone: +43 463/ 270-028-12 / 2802, Faks: +43 463/ 270-028-99.

Spinozzi Monai, Liliana, born on October 30, 1936. External associate at the International multilinguality centre (CEIP) of the University of Udine and former researcher at the Institute of Linguistics at the same institution. She studies theoretical linguistics and researches Slovenian dialects of the Friuli region. She has published several manuscript texts by Jan Badouin de Courtenay. Corresponding Member since June 6, 2019.

Home: Viale Marconi, 35 I -33043 Cividale del Friuli, Phone: +39 0432 730426, Mobile: +39 3336883150, E-mail: ianaspinozzi@gmail.com.

Steenwijk, Johannes Jacobus, born 27 May 1959, PhD in Slavic Languages and Literatures, Associate Professor of Slovenian Language and Literature at

the Department of Slavic Languages and Literatures (DiSLL) of the University of Padua. Corresponding Member since 3 June 2021.

Office: Università di Padova, Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari, Via Suor Elisabetta Vendramini 13, 35137 Padova (PD), Italy, Phone: +39 049 8279650, E-mail: han.steenwijk@unipd.it

Tokarz, Bożena, born on October 17, 1946. Literary Theorist, Professor of Polish and Slovenian Studies, comparativist, Full Professor at the University of Silesia in Katowice, where she is Head of Chair of Literary theory and Theory of Translation at the Department of Slavic Philology at the Faculty of Arts at the University of Silesia in Katowice, Poland, editor in Chief of the periodical *Prevajanje slovanskih književnosti*. Corresponding Member since June 18, 2015.

Home: Ul. Zamknięta 5/1, 41-205 Sosnowiec, Poland, Phone: + 48 / 32 266 66 06; 739 33 34 26, E-mail: tokarzbozena@gmail.com

Office: Ul. Gen. Grota-Roweckiego 5, p. 4. 15, 41-200 Sosnowiec, Poland, Phone: + 48 / 32 364 08 19; + 48 / 32 364 09 12, E-mail: filslow@us.edu.pl

Tokarz, Emil, born on October 6, 1944, Linguist, Slavist and general linguist retired Full Professor at the University of Silesia in Katowice and University of Bielsko Biala (Poland). Corresponding Member since June 6, 2019.

Home: ul. Zamknięta 5, 41-2015 Sosnowiec, Poland, Phone: +48 727 711 706, E-mail: tokarzemil@gmail.com.

Verč, Ivan, born on February 2, 1950, Essayist and specialist of slavic studies, Full Professor of Russian Language and Russian Literature at the University of Trieste (retired). Corresponding Member since June 6, 2019.

Home: E-mail: iverc@spin.it.

Woschitz, Karl Matej, born on September 19, 1937. Professor at the Faculty of Theology, University of Graz, retired. Corresponding Member since June 7, 2001.

Home: Treffelsdorf 28, AT-9064 Pischeldorf, Phone: +43 4224/29-569 or: AT-8010 Graz, Geidorfgürtel 28.

Office: Karl-Franzens-Universität Graz, Institut für Religionswissenschaft, Attemsgasse 8, AT-8010 Graz, Phone: +43 316/ 380-3164, Fax: +43 316/ 380-9315.

SECTION THREE

Mathematical, Physical, Chemical and Technical Sciences

FULL MEMBERS

Bajd, Tadej, D. Sc., born on January 19, 1949, Professor of Robotics, Faculty of Electrical Engineering, University of Ljubljana. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since May 21, 2009. Vice-President of the Slo-

venian Academy of Sciences and Arts from May 5, 2011 to May 6, 2014. President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2014 to May 31, 2020.

Home: Bobenčkova 12, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 256-23-80, E-mail: tadej.bajd@robo.fe.uni-lj.si.

Bratko, Ivan, D. Sc., born on June 10, 1946. Professor of Computer and Information Science, Faculty of Computer and Information Science, University of Ljubljana. Associate Member since May 27, 1997, Full Member since June 12, 2003.

Home: Podrožniška 4, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 251-39-11.

Office: Faculty of Computer and Information Science, University of Ljubljana, Tržaška 25, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 476-83-93, 476-83-87, Fax: +386 1/ 426-46-47, E-mail: bratko@fri.uni-lj.si.

Brešar, Matej, born on September 26, 1963. PhD, Full Professor of Mathematics at the Faculty of Natural Sciences and Mathematics of the University of Maribor and at the Faculty of Mathematics and Physics of the University of Ljubljana. Associate Member since June 18, 2015, Full Member since June 3, 2021.

Home: Kosarjeva 47b, 2000 Maribor, Phone.: + 386 2 251 47 34.

Office: Fakulteta za matematiko in fiziko, Jadranska 19, 1000 Ljubljana, tel. + 386 1 476 66 23, faks: + 386 1 251 72 81, or: Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Koroška c. 160, 2000 Maribor, Phone: + 386 2 229 36 91, Fax: + 386 2 251 81 80; E-mail: matej.bresar@fmf.uni-lj.si ali matej.bresar@um.si.

Emri, Igor, D. Sc., born on May 22, 1952. Professor of Mechanics, Faculty of Mechanical Engineering, University of Ljubljana. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since February 21, 2013. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA since June 1, 2020.

Home: Grampovčanova 17, SI-1125 Ljubljana, Phone: +386 1/ 257-27-52, E-mail: ie@emri.si.

Fajfar, Peter, D. Sc., born on May 27, 1943. Professor Emeritus of Structural and Earthquake Engineering, Faculty of Civil and Geodetic Engineering, University of Ljubljana. Associate Member since May 18, 1989, Full Member since May 27, 1993. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from May 6, 2014 to May 31, 2020.

Home: Puharjeva 6, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 251-98-52.

Office: Faculty of Civil and Geodetic Engineering, Jamova 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 476-85-92, E-mail: peter.fajfar@fgg.uni-lj.si.

Forstnerič, Franc, D. Math. Sc., born on May 1, 1958. Professor of Mathematical Analysis, Faculty of Mathematics and Physics, University of Ljubljana. Associate Member since April 8, 1999, Full Member since May 5, 2005. Secretary-General of the Slovenian Academy of Sciences and Arts since June 1, 2020.

Home: Pot v Hrastovec 8, SI-1231 Ljubljana Črnuče, Phone: +386 1/ 561-17-87.

Office: FMF, Jadranska 19, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 476-65-56, 476-65-00, Fax: +386 1/ 251-72-81, E-mail: franc.forstneric@fmf.uni-lj.si.

Globevnik, Josip, D. Math. Sc., born on December 6, 1945. Retired Professor, Professor Emeritus of Mathematical Analysis, Faculty of Mathematics and Physics, University of Ljubljana. Associate Member since May 23, 1985, Full Member since May 18, 1989.

Home: Trnovska 2, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1 283-50-11.

Office: Inštitut za matematiko, fiziko in mehaniko, Jadranska 19, 1111 Ljubljana, Phone: + 386 1 476-65-48, + 386 1 476-65-00, Fax: + 386 1 251-72-81; E-mail: josip.globevnik@fmf.uni-lj.si.

Grabec, Igor, D. Sc., born on November 17, 1939. Professor of Physics, Faculty of Mechanical Engineering, University of Ljubljana, retired. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001.

Home: Kantetova 75, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 256-37-18, E-mail: igor.grabec@fs.uni-lj.si.

Kernel, Gabrijel, D. Phys. Sc., born on September 14, 1932. Emeritus Professor of Physics, Faculty of Mathematics and Physics, University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001.

Home: Pod bukvami 7, 1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 425-96-61.

Kralj, Alojz, D. Sc., born on March 12, 1937. Emeritus Professor of Biomedical Engineering, Biomechanics and Robotics, Faculty of Electrical Engineering, University of Ljubljana. Associate Member since May 27, 1993, Full Member since May 27, 1997. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 1999 to April 25, 2002.

Home: Planinska 26, SI-1231 Ljubljana Črnuče, Phone: +386 1/ 537 4825, E-mail: alojzkralj7@gmail.com.

Pirc, Raša, D. Phys. Sc., born on June 15, 1940. Professor of Physics and researcher at the Jožef Stefan Institute, Ljubljana, Dept. of Theoretical Physics. Associate Member since June 1, 2007, Full Member since June 18, 2015.

Home: Jamova 52, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 256-57-20.

Office: Jožef Stefan Institute, Dept. of Theoretical Physics, Jamova 39, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 477-35-88, Fax: +386 1/ 251-93-85, E-mail: rasa.pirc@ijs.si.

Stanovnik, Branko, D. Chem. Sc., born on August 11, 1938. Professor of Organic Chemistry, Faculty of Chemistry and Chemical Technology, University of Ljubljana. Professor Emeritus of the University of Ljubljana. Associate Member since May 30, 1991, Full Member since June 6, 1995. Head of the SASA Department for International Relations and Scientific Coordination since September 21, 1999.

Home: Tičnica 26, SI-1360 Vrhnika, Phone: +386 1/ 755-11-40.

Office: Faculty of Chemistry and Chemical Technology, Večna pot 113, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 4798 567, E-mail: branko.stanovnik@fkkt.uni-lj.si; SASA, Novi trg 3, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-61-34, Fax: +386 1/ 425-53-30, E-mail: international@sazu.si.

Tomažević, Miha, D.Sc., born on September 19, 1942. Scientific Adviser at Slovenian National Building and Civil Engineering Institute, Ljubljana, Professor of Earthquake Engineering and Masonry Structures at Faculty of Civil and Geodetic Engineering, University of Ljubljana, retired. Associate Member since June 7, 2001, Full Member since May 21, 2009.

Home: SI-1000 Ljubljana, Kvedrova 1, Phone: +386 41/667-497

Office: Slovenian National Building and Civil Engineering Institute, SI-1000 Ljubljana, Dimičeva 12, Phone: +386 1/ 280-44-00, Fax: +386 1/280-44-84, E-mail: miha.tomazevic@zag.si.

Turk, Vito, D. Chem. Sc., born on June 27, 1937. Professor of Biochemistry. Scientific Adviser at the Jožef Stefan Institute, Dept. of Biochemistry and Molecular Biology. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since February 21, 2013.

Home: Lamutova 4, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 519-96-51.

Office: Jožef Stefan Institute, Dept. of Biochemistry and Molecular Biology, Jamova 39, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 477-33-65 or +386 1/ 477-39-25, Fax: +386 1/ 477-39-84, E-mail: vito.turk@ijs.si.

Žekš, Boštjan, D. Sc., born on June 26, 1940. Professor of Biophysics, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since April 23, 1987, Full Member since May 30, 1991. President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from April 25, 2002 to May 6, 2008.

Home: Poštna 4, SI-1360 Vrhnika, Phone: +386 41 741-898.

Office: Inštitut za biofiziko Medicinske fakultete, Vrazov trg 2, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1 543-76-18, + 386 1 543-76-00, Fax + 386 1 431-51-27 E-mail: bostjan.zeks@mf.uni-lj.si; SAZU, 1000 Ljubljana, Novi trg 3.

ASSOCIATE MEMBERS

Jerala, Roman, born on January 24, 1962, DSc of Chemical Sciences, Full Biochemistry and Molecular Biology Professor at the University of Ljubljana and Head of the Department of Synthetic Biology and Immunology at the National Institute of Chemistry in Ljubljana. Associate Member since June 6, 2019.

Office: Kemijski inštitut, Hajdrihova 19, 1000 Ljubljana, E-mail: roman.jerala@ki.si.

Knez, Željko, born on the August 26, 1954. Dr. Sci., Full Professor of Chemical Engineering at the Faculty of Chemistry and Chemical Technology of the University of Maribor. Associate Member since June 1, 2017.

Home: Aljaževa 15, 2000 Maribor; Phone: + 386 2 320 3000, + 386 41 672 545; E-mail: zeljko.knez@guest.arnes.si.

Office: Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Univerza v Mariboru, Smetanova 17, 2000 Maribor, Phone: + 386 2 22 944 31, 041 371 666; E-mail: zeljko.knez@um.si.

Križan, Peter, born on May 21, 1958. PhD of Physical Sciences, Full Physics Professor at the Faculty of Mathematics and Physics of the University of Ljubljana, Research Councillor at the Jožef Stefan Institute, Visiting Professor at Nagoya University, Japan. Associate Member since June 1, 2017.

Office: Fakulteta za matematiko in fiziko, UL, Jadranska 19, 1000 Ljubljana, E-mail: peter.krizan@ijs.si.

Mihailović, Dragan, born on 2 March, 1958. PhD in Physical Sciences, Research Councillor and Head of Department of Complex Matter at the Jožef Stefan Institute, Full Professor of Physics at the Faculty of Mathematics of the University of Ljubljana, the Jožef Stefan International Postgraduate School and Director of CEEN Nanocenter. Associate Member since 3 June, 2021.

Office: Institut Jožef Stefan, Phone: +386 1 4773388, +386 41 787 196, E-mail: dragan.mihailovic@ijs.si.

Topič, Marko, born on 8 July, 1967. DSc in Electrical Engineering, Full Professor of Electrical Engineering at the Faculty of Electrical Engineering of the University of Ljubljana. Associate Member since 3 June, 2021.

Office: UL FE, Tržaška 25, 1000 Ljubljana. Phone: +386 1 4768 470, E-mail: marko.topic@fe.uni-lj.si.

CORRESPONDING MEMBERS

Boldyreva, Elena Vladimirovna, born on February 4, 1961, Chief Researcher at the Institute of Solid State Chemistry and Mechanochemistry, Siberian Branch of Russian Academy of Sciences, Novosibirsk and Head of the Chair of Solid State Chemistry of Novosibirsk State University. Corresponding Member since June 1, 2017.

Office: Institute of Solid State Chemistry and Mechanochemistry, Siberian Branch of Russian Academy of Sciences, ul. Kutateladze, 18, Novosibirsk, 630128, Russian Federation, Phone: +73833321550, E-mail: boldyrev@solid.nsc.ru.

Bratos, Savo, born on July 28, 1926. D. h. c. University of Wrocław. Professor of Physics, Laboratory of Theoretical Physics of Liquids, University of Pierre and Marie Curie, Paris. Corresponding Member since April 23, 1987.

Office: University of Pierre and Marie Curie, Laboratory of Theoretical Physics of Liquids, Tour 24, 2e étage, Boîte 121, 4, Place Jussieu, FR-75252 Paris Cedex 05, Phone: +33 1/ 4427-4878, Fax: +33 1/ 442-74-952, E-mail: bratos@lptmc.jussieu.fr.

- Carbonell**, Ruben G., born on rojen December 27, 1947. Ph.D., Professor of Chemical and Biomolecular Engineering, North Carolina State University. Corresponding Member since June 1, 2017.
Home: 5217 Hartfelt Drive, Garner, NC 27529, Mobile: 919-971-2815, E-mail: ruben@ncsu.edu.
Office: Kenan Institute for Engineering, Technology & Science, North Carolina State University, 1070 Partner's Way, Hunt Library, Suite 5100, Raleigh, NC 27606; Phone: 919-515-5118 or 919-513-0050, Mobile: 919-971-2815, E-mail: ruben@ncsu.edu.
- Geiger**, Manfred, born on June 13, 1941. Ph. D. in Mechanical Engineering, Professor of Manufacturing Technology, University Erlangen-Nürnberg, Germany. D. h. c. University of Ljubljana. Member of Berlin Brandenburg Academy of Sciences. Corresponding Member since May 21, 2009.
Office: Lehrstuhl für Fertigungstechnologie, Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg, Egerlandstr. 13, D-91058 Erlangen, Germany. Phone: +49-9131/85-28599, Fax: +49-9131/85-27141, E-mail: geiger@lft.uni-erlangen.de.
- Haldane**, Duncan, born on September 14, 1951, Professor of Physics at Princeton University, USA, co-recipient of the 2016 Nobel Prize in Physics, 2016. Corresponding Member since June 6, 2019.
Office: F. Princeton University, 330 Jadwin Hall, Princeton, NJ 08544-0708, USA, Phone: (609) 258-5856, Secretary: (609) 258-5650, (Antonia Sarchi, asarchi@princeton.edu). Fax: (609) 258-1549, E-mail: haldane@princeton.edu.
- Lehn**, Jean-Marie Pierre, born on September 30, 1939. Director of Laboratory of Supramolecular Chemistry at the Institute of Supramolecular Science and Engineering of the University of Strasbourg. Professor at the University of Strasbourg Institute of Advanced Study (USIAS). Nobel Prize for Chemistry, 1987. Corresponding Member since June 12, 2003.
Office: ISIS, University of Strasbourg, 8, Allée Gaspard Monge, F-67000 Strasbourg, Phone: +33 368 / 85-51 45, Fax: +33 368 / 85-50 40, E-mail: lehn@unistra.fr.
- Merletti**, Roberto, born on March 6, 1945. PhD. Former Assoc. Prof. of Biomedical Engineering at Boston University, USA and Former full. Prof. of Rehabilitation Engineering at Politecnico di Torino, Italy. Corresponding Member since June 3, 2021. Corresponding Member since June 3, 2021.
Home: Via Artisti 26, Torino 10124, Italy, Mobile: 34716, E-mail: roberto@robertomerletti.it.
Office: E-mail: roberto.merletti@formerfaculty.polito.it.
- Müller**, Karl-Alexander, born on April 20, 1927. Professor of Solid-State Physics, University of Zurich. Nobel Prize for Physics, 1987. Corresponding Member since April 23, 1987.

Office: University of Zurich, Institute of Physics, Winterthurerstrasse 190, CH-8057 Zurich, Phone: +41 1/ 635-57-49, Fax: +41 1/ 635-57-04.

Nakashima, Masajoshi, born on January 28, 1952. Professor Emeritus of Kyoto University, Japan. Corresponding Member since June 3, 2021.

Office: Kobori Research Complex, KI Building, 6-5-30, Minato-ku, Tokyo, 107-8502, JAPAN, tel: +81-3-5561-2421.

Povh, Bogdan, born on August 20, 1932. Scientific Member, Member of Collegium, and Director of the Max-Planck Institute for Nuclear Physics, Heidelberg, and Professor at the Heidelberg University. Corresponding Member since March 10, 1977.

Office: Max-Planck Institut für Kernphysik, p. f. 103980, D-69029 Heidelberg, Phone: +49 622 1/ 516-272-270, Fax: +49 622 1/ 51-65-40, E-mail: bogdan.povh@ampr-hd.mpg.de.

Rao, Chintamani Nages Ramachandra, born on June 30, 1934. Professor of Chemistry, President of the Jawaharlal Nehru Center for Advanced Scientific Research, Bangalore. Corresponding Member since April 24, 1981.

Office: Indian Institute of Science, IN-Bangalore 560012, E-mail: cnrrao@incasr.ac.in.

Sammut, Claude, born on March 9, 1956, Professor in the School of Computer Science and Engineering at University of New South Wales, Sydney, Australia, Head of the Artificial Intelligence Research Group. Corresponding Member since June 6, 2019.

Office: School of Computer Science and Engineering, The University of New South Wales, Sydney 2052 Australia, Email: c.sammut@unsw.edu.au, Phone: +61-2-9385-6932, Fax: +61-2-9385-5995.

SECTION FOUR

Natural Sciences

FULL MEMBERS

Avšič - Županc, Tatjana, D. Sc., born on July 11, 1957. Professor of Microbiology and Immunology, University of Ljubljana, Medical Faculty, Institute of Microbiology and Immunology. Associate Member since June 1, 2007, Full Member since June 18, 2015. Head of Laboratory at the Institute of Microbiology and Immunology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since June 1, 2007, Full Member since June 18, 2015.

Home: Močilnikarjeva 4, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 529-20-87.

Office: Institute of Microbiology and Immunology, Medical Faculty, Zaloška 4, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 543-74-50, Fax: +386 1/ 543 74 01, E-mail: tatjana.avsic@mf.uni-lj.si.

- Gogala**, Matija, D. Sc., born on December 11, 1937. Retired Scientific Adviser and Director, Slovenian Museum of Natural History, Ljubljana; Professor of Animal Physiology, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana. Associate Member since May 30, 1991, Full Member since April 8, 1999. Secretary-General of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from April 25, 2002 to May 6, 2008. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2008 to May 5, 2011. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from May 5, 2011 to May 8, 2017.
Home: Pot na Tičnico 6, SI-1351 Brezovica, Phone: +386 1/ 756-55-39.
Office: SASA, Novi trg 3, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-61-26, Fax: +386 1/ 425-64-92, E-mail: matija.gogala@guest.arnes.si.
- Kranjc**, Andrej, D. Sc., born on November 5, 1943. Scientific Adviser, retired. Emeritus Professor of Karstology, University of Nova Gorica. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001. Secretary-General of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2008 to May 6, 2014. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2014 to May 8, 2017.
Home: Cesta v Podboršt 12, p. p. 4959, SI-1231 Ljubljana Črnuče.
Office: SASA, Novi trg 3, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-61-28, Fax: +386 1/ 425-64-92, E-mail: makranjc@siol.net.
- Kreft**, Ivan, D. Sc., Dr. h. c., born on November 23, 1941. Emeritus Professor of Genetics, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana. Associate Member since May 27, 1997, Full Member since June 12, 2003.
Home: Kremžarjeva ulica 36, 1000 Ljubljana, Phone: +386 1 517-44-29, E-mail: ivan.kreft@guest.arnes.si.
Office: Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1001 Ljubljana, Phone: +386 1 320-32-61.
- Maček**, Jože, D. Agr. Sc., D. Econ., D. Hist. Sc., born on October 28, 1929. Emeritus Professor of Phytopathology and Phytopharmacology, Biotechnical Faculty, University of Ljubljana. Associate Member since May 18, 1989, Full Member since June 6, 1995, Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from November 27, 2003 to April 22, 2008.
Home: Jerančičeva 12, SI-1133 Ljubljana Brod, Phone: +386 1/ 512-35-31.
- Sket**, Boris, Ph. D., Full Professor, scientific Consultant at the Department of Biology at the Faculty of Biotechnology at the University of Ljubljana. Born on July 30, 1936. Associated SASA Member since 5 May 2011, Full Member since June 1, 2017.
Office: Department of Biology, Faculty of Biotechnology, p. o. BOX 2995, 1001 Ljubljana, Phone: 320-33-63, e-mail: boris.sket@bf.uni-lj.si.
- Zorec**, Robert, D. Sc., born on January 23, 1958. Professor of Pathophysiology, Institute of Pathophysiology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana.

Associate Member since June 7, 2001, Full Member since June 1, 2007. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts since May 8, 2017.
Home: Brdnikova 31, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 256-13-84.
Office: Institute of Pathophysiology, Faculty of Medicine, Zaloška 4, SI-1104 Ljubljana, Phone: +386 1/ 543-70-80, Fax: +386 1/ 543-70-21, E-mail: robert.zorec@mf.uni-lj.si.

Zupančič, Mitja, D. Sc., born on December 25, 1931. Phytocoenologist, Scientific Adviser at the Jovan Hadži Institute of Biology, SASA Scientific Research Centre, Ljubljana, retired. Associate Member since May 27, 1993, Full Member since June 7, 2001.

Home: Trubarjeva 61, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 41 / 737 538.
Office: Jovan Hadži Institute of Biology, Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-63-24, +386, Fax: +386 1/ 425-33-24.

ASSOCIATE MEMBERS

Anderluh, Gregor, born on July 15, 1969, PhD. in Biological Sciences, Full Biochemistry Professor at the Faculty of Biotechnology of the University of Ljubljana, Research Councillor at the Institute of Chemistry. Associate Member since June 1, 2017.

Office: Kemijski inštitut, Hajdrihova 19, 1000 Ljubljana, Phone: 01 476 02 61, E-mail: gregor.anderluh@ki.si.

Gabrovšek, Franci, born on October 20, 1068. PhD in Physics, Associate Karstology Professor at the University of Nova Gorica, Scientific Advisor at the Karst Research Institute of the Scientific Research Centre of SASA in Postojna. Associate Member since June 18, 2015.

Home: Stara Vrhnika 79, 1360 Vrhnika, Phone: + 386 31 530 711, E-mail: gabrovsek@zrc-sazu.si.

Office: Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, Titov trg 2, 6230 Postojna, Phone: + 386 5 700 19 07.

Kraigher, Hojka, born on September 4. 1956, DSc of Chemical Sciences, DSc of Agricultural Sciences from the field of forestry, Associate Professor at the Faculty of Biotechnology of the University of Ljubljana, Research Counsellor at the Slovenian Forestry Institute in Ljubljana. Associate Member since June 6, 2019.

Home: Brdnikova 31, 1125 Ljubljana, Phone: +386 1 256 13 84, +386 41 330 543, E-mail: hojkakz@gmail.com.

Office: Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Phone: 01 200 78 20, E-mail: hojka.kraigher@gozdis.si.

CORRESPONDING MEMBERS

Bosák, Pavel, born on August 14, 1951. Karstologist, Geologist, Sedimentologist, Professor of Earth Sciences. Corresponding Member since May 5, 2005.

Office: Institute of Geology of the ASCR, v.v.i, Rozvojová 269, 165 00 Praha 6, CZ-16502 Praha 6, Lysolaje, bosak@gli.cas.cz.

Ceulemans, Reinhart, born on January 15, 1954. Emeritus Professor of Ecology at the University of Antwerp, Belgium. Honorary doctor of the Mendel University of Brno (Czech Republic) and of the Université d'Orléans (France). Member of the Royal Academy of Sciences and the Arts, Belgium. Corresponding Member since June 18, 2015.

Home: Oosterveldlaan 51, B-2610 Wilrijk (Antwerp), Belgium, E-mail: Reinhart.Ceulemans@uantwerpen.be

Office: University of Antwerp, Department of Biology, Universiteitsplein 1, B-2610 Wilrijk (Antwerp), Belgium, Phone: + 32 / 3265 2256 Mobile: ++32 478790696, E-mail: Reinhart.Ceulemans@uantwerpen.be

Dreybrodt, Wolfgang, born 10 January 1939, Professor of Experimental Physics at the University of Bremen. Corresponding Member since 3 June 2021.

Office: E-mail: dreybrodt@ifp.uni-bremen.de

Gušić, born on November 17, 1938, PhD. in Geology, Professor Emeritus at Zagreb University, Full Member of the Croatian Academy of Sciences and Arts, Corresponding Member since 6 June 2019.

Home: Križanićeva 3, HR-10000 Zagreb, Croatia.

Office: Prirodoslovno-matematički fakultet, Geološko-paleontološki zavod, Horvatovac 102a, HR-10000 Zagreb, Croatia, Phone: +385 1 4606 102, +385 98 352 627, E-mail: gusic@hazu.hr.

Ford, Derek Clifford, born on April 24, 1935, Doctor of Philosophy, Professor Emeritus of Geography and Earth Sciences at McMaster University (Canada). Corresponding Member since June 1, 2017.

Home: 187 Cedar Island Road, Orillia, ON L3V 1T2, Canada, Phone: 17053263057, Mobile 17059550150, E-mail: dford@mcmaster.ca

Haydon, Philip G., born on April 11, 1958. Ph. D. in Neurosciences, Head of Department for Neuroscience, University Tufts, Boston, USA. Corresponding Member since May 21, 2009.

Office: Annetta and Gustav Grisard Professor and Chair Department of Neuroscience, Tufts University School of Medicine, 136 Harrison Avenue, Boston, MA 02111, USA. Phone: +1-617/636 2190, Fax: +1-617/636-2413. E-mail: philip.haydon@tufts.edu.

Ilijanić, Ljudevit, born on September 27, 1928. Emeritus Professor of Geobotany, Plant ecology, Phytocoenology and Plant morphology, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, University of Zagreb. Corresponding Member since June 12, 2003.

Home: Savska cesta 1 a, HR-10000 Zagreb.

Neher, Erwin, Ph. D., born on March 20, 1944. Professor of Physics, Director of the Max-Planck Institute for Biophysical Chemistry, Göttingen. Nobel Prize for Physiology and Medicine, 1991. Corresponding Member since June 1, 2007.

Office: Max-Planck Institut für biophysikalische Chemie, Am Fassberg 11, D-37077 Göttingen, Phone: +49 551/ 201-1630, Fax: +49 551/ 201-1688, E-mail: eneher@gwdg.de.

Noble, Denis, born on November 16, 1936, CBE FRS FRCP held the Burdon Sanderson Chair of Cardiovascular Physiology at Oxford University from 1984 to 2004. Appointed Professor Emeritus and co-Director of Computational Physiology at Oxford University. SASA Corresponding Member since May 5, 2011.

Office: University of Oxford, Department of Physiology, Parks Road, Oxford, OX1 3PT, UK, denis.noble@dpag.ox.ac.uk.

Parpura, Vladimir, born on December 5, 1946. MD, PhD (co-major in Zoology and Neuroscience), Professor of Neurobiology at University of Alabama at Birmingham, Birmingham, AL, USA. Corresponding Member since June 1, 2017.

Office: 17196th Avenue South, CIRC 429, University of Alabama at Birmingham Birmingham, AL 35294-0021, Phone: +1-205-996-7369, Mobile: +1-951-288-4970, E-mail: vlad@uab.edu.

Pignatti, Alessandro (Sandro), born on September 28, 1930. Botanist, Phytocoenologist, Ecologist, Professor at the La Sapienza University in Rome. Corresponding Member since May 5, 2005.

Home: Via Angelo Tittoni 4, IT-00153 Roma, Phone: +39 06 5812398, E-mail: sandro.pignatti@gmail.com.

Poldini, Livio, born on September 7, 1930. Professor of Plant Ecology, University of Trieste. Corresponding Member since June 6, 1995.

Office: Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Biologia, Via A. Valerio 32/34, IT-34127 Trieste, Phone: +39 040/ 676-38-82, Fax: +39 040/ 568-855.

Storm-Mathisen, Jon, born on January, 16, 1941. Neuroscientist in immunocytochemistry of the central nervous system, Professor of Medicine at the Department of Anatomy of the University of Oslo. Corresponding Member since 3 June 2021.

Home: Domus Medica, Room 0283, Sognsvannsveien 9, 0372 Oslo, Tel: +47 97193044, Email: jonsm@medisin.uio.no.

Office: Division of Anatomy, Department of Molecular Medicine, Institute of Basic Medical Sciences (IMB) & CMBN/SERTA Healthy Brain Ageing Centre (HBAC), University of Oslo, POBox 1105 Blindern, N-0317 Oslo, Norway

Verkhratsky, Alexei, born on July 30, 1961, Professor of Neurophysiology at the Faculty of Life Sciences, The University of Manchester, UK. Corresponding Member since June 6, 2019.

Office: The University of Manchester, Oxford Road, M13 9PT, Manchester, UK, +44 161 2755 414, alexej.verkhratsky@manchester.ac.uk

SECTION FIVE

Arts

FULL MEMBERS

Grafenauer, Niko, poet, story-writer, essayist, translator, publicist, born on December 5, 1940. Editor-in-chief of the publishing house Nova revija, retired. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since May 21, 2009.

Home: Bratovševa ploščad 21, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 534-26-27, Mobile: +386 41/ 632-072, E-mail: nina.grafenauer@nova-revija.si.

Jančar, Drago, writer, born on April 13, 1948. Secretary and editor-in-chief of Slovenska matica (Slovenian Society), Ljubljana. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001.

Home: Velika čolnarska 8, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 283-50-31.

Office: Slovenska matica, Kongresni trg 8, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 422-43-42, Fax: +386 1/ 422-43-43, E-mail: drago.jancar@siol.net.

Jemec, Andrej, painter, born on November 29, 1934. Professor of Drawing and Painting, Academy of Fine Arts and Design, University of Ljubljana, retired. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from April 22, 2008 to May 6, 2014.

Home: Zabreznica 40 b, SI-4274 Žirovnica, Phone & Fax: +386 4/ 580-21-66. *Studio:* Prešernova 12, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 425-56-76, E-mail: andrej.jemec@siol.net.

Komelj, (Bogomil) Milček, born on November 16, 1948. Ph. D., retired Associate Professor at the Department of Art History at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana. Associate Member since 5 May 2011, Full Member since June 1, 2017. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts since June 1, 2020.

Home: Glinškova ploščad 20e, 1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 537 18 83, Mobile: +386 41/ 737 863, E-mail: sumi.komelj@gmail.com.

Kristl, Stanko, architect, born on January 29, 1922. Lecturer for landscape architecture at the Faculty of Architecture and at the Biotechnical Faculty, University of Ljubljana. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since May 5, 2011.

Home: Borsetova 19, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 283-88-14, E-mail: s.kristl@biro-arcus.si.

Lebič, Lojze, composer and conductor, born on August 23, 1934. Professor of Music Theory Subjects and Composition, Faculty of Arts, University of Ljubljana, retired. Associate Member since May 30, 1991, Full Member since June 6, 1995. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from May 6, 2014 to May 31, 2020.

Home: Ulica bratov Učakar 134, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 518-31-55.

Office: SASA, Novi trg 3, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-64-29, Fax: +386 1/ 425-34-23.

Mušič, Marko Marijan, architect, born on January 30, 1941. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since June 1, 2007. Vice-President of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2008 to February 27, 2014; Deputy President from December 17, 2013 to February 27, 2014; President from February 27, 2014 to May 6, 2014.

Home: Stari trg 11a, SI-1000 Ljubljana, Phone & Fax: +386 1/ 425-52-90, E-mail: info@ateljemarkomusic.si.

Office: SASA, Novi trg 3, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 470-61-27, Fax: +386 1/ 425-64-92.

Rojko, Uroš, born on September 9, 1954. Full Professor of Composition at the Ljubljana Academy of Music of the University of Ljubljana, composer and clarinetist. Associate Member since June 18, 2015, Full Member since June 3, 2021. Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA since June 1, 2020.

Home: Tbilisijska 8, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1/ 256 71 74, E-mail: rojkour@gmail.com, uros-rojko.de.

Simčič, Zorko, writer, playwright, born on November 19, 1921. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since May 5, 2011.

Home: Metelkova 7/B, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 431-11-03, Mobile: +386 1/ 31-200-866.

Tršar, Drago, sculptor, born on April 27, 1927. Emeritus Professor of Sculpture, Academy of Fine Arts and Design, University of Ljubljana. Associate Member since May 30, 1991, Full Member since June 6, 1995.

Home: Cesta na Rožnik 25, SI-1000 Ljubljana, Phone: + 386 1/ 251-39-28.
Studio Svetčeva 1, SI-1000 Ljubljana.

ASSOCIATE MEMBERS

Bratuša, Mirko, born on February 19, 1963, Sculptor, Full Sculpting Professor at the Department of Fine Art of the Faculty of Education of the University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 2019.

Home: Linhartova cesta 42, 1000 Ljubljana, Phone: +386 41 692 516, E-mail: mirko.bratusa@pef.uni-lj.si.

Office: Oddelek za likovno pedagogiko, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 16, SI-1000 Ljubljana, Phone.: +386 1 5892 248, E-mail: mirko.bratusa@pef.uni-lj.si.

Dekleva, Milan, born on October, 17, 1946. BA in Comparative Literature and Literary Theory, poet, author, playwright, essayist, translator. Associate Member since June 1, 2017.

Home: Aljaževa 13, 1000 Ljubljana, E-mail: milan.dekleva@gmail.com.

Jesih, Milan, born on April 14, 1950, poet, playwright and translator. Associate Member since June 6, 2019.

Home: Ulica pregnancev 5, 1000 Ljubljana, Phone: +386 41 559 643, E-mail: milan.jesih@guest.arnes.si.

Muhovič, Jožef, born on December 22, 1954. Fine Artist (painting, graphic art), Doctor of Philosophy, Full Professor of Art Theory at the Academy of Fine Arts and Design, University of Ljubljana. Associate Member since June 1, 2017.

Home: jozef_muhovic@t-2.net.

Office: Akademija za likovno umetnost, Erjavčeva 23. 1000 Ljubljana; E-mail: muhovicjo@aluo.uni-lj.si.

Novak, Boris A., born on December 3, 1953. Poet, playwright, translator and author of youth literature, Full Professor at the Department of Comparative Literature and Literary theory at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana. Associate Member since June 1, 2017.

Office: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1/ 241-13-88, E-mail: boris-a.novak@guest.arnes.si.

Šenk Kosem, Nina, born on February 14, 1982, Composer, Assistant Professor of Music Composition. Associate Member since June 6, 2019.

Home: Phone: +386 41 533 233, E-mail: senk.nina@gmail.com.

CORRESPONDING MEMBERS

Globokar, Vinko, born on July 7, 1934. Composer, Paris. Corresponding Member since June 1, 2007.

Home: 82 Rue de Crimée, F-77019 Paris, Phone: +33 1/420-108-66, E-mail: vinkoglobokar@wanadoo.fr.

Haderlap, Maja, born on March 8, 1961. PhD, poet, writer, playwright; Celovec/Klagenfurt, Austria. Corresponding Member since June 1, 2017.

Hamano, Toshihiro, born on December 6, 1937. Painter, graphic artist, sculptor, Takamatsu, Japan. Corresponding Member since June 18, 2015.

Office: 1-13-14 Matsushima-cho, Takamatsu, Kagawa, 760-0068 Japan.

Handke, Peter, born on December 6, 1942. Writer, playwright and translator, Salzburg. Corresponding Member since April 23, 1987.

Home: Mönchsberg 17/A, AT-5020 Salzburg.

Lipuš, Florjan, born on May 4, 1937. Writer. Corresponding Member since May 23, 1985.

Home: Sele/Sielach 52, AT-9133 Miklavčevo/Miklauzhof.

Magris, Claudio, born 10 April 1939. University Professor of German Literature, writer, poet, essayist, translator, Senator of the Republic of Italy. Corresponding Member since 3 June 2021.

Neidhardt, Velimir, born on October 7, 1943. Architect, Zagreb, Croatia. Corresponding Member since June 18, 2015.

Office: Neidhardt Arhitekti d.o.o., Ilica 26, 10000 Zagreb, Croatia; Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, zrinski trg 11, Zagreb, Croatia.

Oman, Valentin, born on December 14, 1935. Painter, Finkenstein/Bekštajn, Austria. Corresponding Member since June 18, 2015.

Home: Villacher Weg 19, 9584 Finkenstein, Österreich, Phone: 0676 / 425 82 36 0676 / 425 82 35, E-mail: elisabeth@oman-valentin.com.

Paljetak, Luko, born on August 19, 1943. Poet, translator and essayist. Editor-in-chief of the magazine Dubrovnik. Corresponding Member since June 7, 2001.

Home: Gorica sv. Vlaha 155, HR-20000 Dubrovnik, Phone: +385 20/ 332-490.

Podrecca, Boris, architect, born on January 30, 1940. Director of the Institute Raumgestaltung und Entwerfen, Technical University, Stuttgart. Corresponding Member since April 23, 1987.

Home: Architekturatelier Podrecca, Jörgerbadgasse 8, AT-1170 Vienna, Phone: +43 1/ 427-210, Fax: +43 1/ 427-21-20, E-mail: boris.podrecca@podrecca.at.

Schiphorst ter, Iris, born on 22 May 1956, composer, Professor of Media Composition. Corresponding Member since 3 June 2021.

Ugljen, Zlatko, born on September 15, 1929. Architect and designer. Professor at the Technical Faculty and Academy of Fine Arts in Sarajevo, retired. Corresponding Member since June 1, 2007.

Home: Hazima Šabanovića 3, BA-71000 Sarajevo, Phone: +387 33/ 212-413, E-mail: nnug5@bih.net.ba.

SECTION SIX

Medical Sciences

FULL MEMBERS

Čerček, Bojan, Ph. D., born on September 20, 1949. Cardiologist, Professor at the University of California, Los Angeles, and Director of the Coronary

Care Unit at the Cedars-Sinai Medical Center, L. A. Associate Member since June 1, 2007, Full Member since June 18, 2015.

Home: 4319 Manson Avenue, Woodlandhills, CA 91364, USA.

Office: Cedars-Sinai Medical Center, 8700 Beverly Boulevard, Division of Cardiology, Room 5534, Los Angeles, CA 90048, USA, Phone: + 1/ 310-423-38-36, Fax: +1/ 310-423-02-45, E-mail: bojan.cercek@cshs.org.

Dolenc, Vinko V., D. Sc., born on June 29, 1940. Professor of Neurosurgery, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since April 23, 1987, Full Member since May 27, 1993.

Home: Barvarska steza 7, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 282-18-00.

Office: University Medical Centre, Clinic of Neuro-Surgery, Zaloška 7, SI-1525 Ljubljana, Phone: +386 1/ 522-53-57, E-mail: vinko.dolenc@kclj.si.

Ferluga, Dušan, D. Sc., born on May 28, 1934. Emeritus Professor of Pathology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since May 27, 1993, Full Member since May 27, 1997.

Home: Komenskega 20/II, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 232-21-36.

Office: Institute of Pathology, Faculty of Medicine, Korytkova 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 543-71-37, 543-71-03, Fax: +386 1/ 543-71-04, E-mail: dusan.ferluga@mf.uni-lj.si.

Kordaš, Marjan, D. Sc., born on August 17, 1931. Emeritus Professor of Pathophysiology, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001.

Home: Ilirska 8, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 232-24-96.

Office: Institute of Pathophysiology, Faculty of Medicine, Zaloška 4, SI-1104 Ljubljana, Phone: +386 1/ 543-70-83, Fax: +386 1/ 543-70-21, E-mail: marjan.kordas@mf.uni-lj.si.

Lamovec, Janez, D. Sc., born on April 14, 1941. Researcher at the Institute of Oncology in Ljubljana. Associate Member since June 1, 2007, Full Member since June 18, 2015.

Home: Ul. Bratov Učakar 132, SI-1000 Ljubljana.

Office: Onkološki inštitut, Zaloška 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 587-97-19, E-mail: jlamovec@gmail.com.

Peterlin, Matija, D. Sc., born on July 4, 1947. Professor of Medicine, Microbiology and Immunology, University of California, San Francisco. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since February 21, 2013.

Home: 14 Hill Point Avenue, San Francisco, US-CA 94117. Phone: +1 415/ 665-2071.

Office: University of California San Francisco (UCSF), Box 0703, 3rd and Parnassus Aves., San Francisco, US-CA 94143-0703. Phone: +1 415/ 502-1902, +1 415/ 502-1905, Fax: +1 415/ 502-1901, E-mail: matija.peterlin@ucsf.edu.

Rozman, Blaž, MD, Ph. D., born on September 29, 1944. Professor of Internal Medicine, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since May 5, 2005, Full Member since February 21, 2013.

Home: Dermastjeva 17, SI-1235 Radomlje, Phone: +386 1/ 534-65-66.

Office: University Medical Center, Clinical Department of Rheumatology, Vodnikova 62, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 522-55-33, Fax: +386 1/ 522-55-98. E-mail: meta.rozman@siol.net.

Serša, Gregor, born on March 4, 1956. Doctor of Sciences, Full Professor of Molecular Biology and Radiobiology at the College of Health of the Faculty of Health Sciences of the University of Ljubljana and Head researcher at the Department of Experimental Oncology at the Ljubljana Institute of Oncology. Associate Member since June 18, 2015, Full Member since June 3, 2021.

Home: Kopaljška 6, SI-1000 Ljubljana, Phone: + 386 31 648 015

Office: Onkološki inštitut Ljubljana, Zaloška 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: + 386 1 58 79 434, E-mail: gserša@onko-i.si

Skalerič, Uroš, D. Sc., born on April 9, 1945. Professor at the Chair of diseases of oral cavity and parodontology of the Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Expert director of the Clinic of Stomatology in Ljubljana. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since May 21, 2009. Secretary-General of the Slovenian Academy of Sciences and Arts from May 6, 2014 to April 9, 2020.

Home: Ul. bratov Jančar 25, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 510-82-28.

Office: Department of Stomatology, Faculty of Medicine, SI-1000 Ljubljana, Hrvatski trg 6, Phone: +386 1/ 300-21-10, Fax: +386 1/ 522-25-04, E-mail: uros.skaleric@mf.uni-lj.si.

Sketelj, Janez, D. Sc., born on June 23, 1947. Professor of Pathophysiology, Head of the Institute of Pathophysiology. Associate Member since June 7, 2001, Full Member since June 1, 2007.

Home: Jesihov štradon 47, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 427-56-26.

Office: Institute of Pathophysiology, Faculty of Medicine, Zaloška 4, SI-1104 Ljubljana, Phone: +386 1/ 534-70-46, Fax: +386 1/ 543-70-21.

Strle, Franc, D. Sc., born on February 18, 1949. Professor of Infectology at the Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Head of the Clinic of Infectious Diseases and Febrile Illnesses and Chairman of the Research Council of the University Medical Centre in Ljubljana. Associate Member since June 12, 2003, Full Member since May 21, 2009.

Home: Kmečka pot 20, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 517-12-91.

Office: Clinic of Infectious Diseases and Febrile Illnesses, Japljeva 2, SI-1525 Ljubljana, Phone: +386 1/ 522-26-10, Fax: +386 1/ 522-24-56, E-mail: franc.strle@kclj.si.

Svetina, Saša, D. Sc., born on October 16, 1935. Professor of Biophysics, Faculty of Medicine, University of Ljubljana. Associate Member since June 6, 1995, Full Member since June 7, 2001, Member of the Presidency pursuant to Art. 22 of the Law on the SASA from November 4, 2004 to April 22, 2008.
Home: Gradišče 6, SI-1000 Ljubljana, Mobile: +386 41/ 778-235.
Office: Institute of Biophysics, Faculty of Medicine, University of Ljubljana, Vrazov trg 2, SI-1000 Ljubljana, Phone: +386 1/ 543-76-19, Fax: +386 1/ 543-76-01, E-mail: sasa.svetina@mf.uni-lj.si.

ASSOCIATE MEMBERS

Battelino, Tadej, born on 7 January, 1966. Specialist in Paediatrics and subspecialist of Paediatric Endocrinology, Diabetology and Metabolic Diseases. Since 1997, Head of the Clinical Department of Endocrinology, Diabetes and Metabolic Disease at the Paediatric Department of the Ljubljana University Medical Centre Full Paediatrics Professor at the Ljubljana Faculty of Medicine of the University of Ljubljana since 2007, Head of the Chair of Paediatrics at the same faculty since 2014. Associate Member since 3 June, 2021.

Office: Pediatrična klinika UKC Ljubljana, Bohoričeva 20, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1 522 9235, E-mail: tadej.battelino@mf.uni-lj.si.

Noč, Marko, born on March 6, 1963. Specialist of Cardiology, Vascular and Intensive Care Medicine. Head of the Intensive Care and Internal Care Medicine Department of the Ljubljana University Clinic, since 2001. Full Professor of Internal Medicine at the Faculty of Medicine of the University of Ljubljana since 2007. Associate Member since 1 June, 2017.

Office: Center za intenzivno interno medicino, Univerzitetni klinični center, Zaloška 7, 1000 Ljubljana, Phone: + 386 1/ 522 37 90, Mobile: + 386 41 723 807; E-mail: marko.noc@mf.uni-lj.si.

CORRESPONDING MEMBERS

Cardesa, Antonio, born on March 23, 1939. Professor of Pathology, University of Barcelona. Corresponding Member since June 7, 2001.

Office: Hospital Clínico, Universidad de Barcelona, Villarroel, 170, ES-08036 Barcelona, Phone: +34 93/ 227-54-50, Fax: +34 93/ 227-57-17, E-mail: acarcesa@clinic.ub.es.

Dimitrijević, Milan R., born on January 27, 1931. Professor of Neurology, Head of Department of Physical Medicine and Rehabilitation, Baylor College of Medicine, Houston, Texas. Corresponding Member since April 24, 1981.

Office: Baylor College of Medicine, S-821, Houston, One Baylor Plaza, US-77030 Texas, Phone: +713/ 664-22-60, Fax: +713/ 664-01-58, E-mail: naisus@cs.com.

- Hausen**, Harald zur, born on March 11, 1936. Virologist and Nobel Laureate, Heidelberg, Germany. Corresponding Member since June 18, 2015.
Office: Im Neuenheimer Feld 280, 69120 Heidelberg, Germany, Phone: +49 / 6221 42 3850, E-Mail: zurhausen@dkfz.de
- Lajtha**, Abel, born on September 22, 1922. Professor of Psychiatry, New York University School of Medicine and Center for Neurochemistry, the N. S. Kline Institute, Orangeburg, N. Y. Corresponding Member since May 18, 1989.
Office: The N. S. Kline Institute, 140 Old Orangeburg Road, Bldg. 39, Orangeburg, US-NY 10962-2210, Phone: +1 845/ 398-55-30, Fax: +1 845/ 398-55-31, E-mail: lajtha@nki.rfmh.org.
- Shoenfeld**, Yehuda, born on February 14, 1948. Appointed Professor of Medicine, Head, Department of Medicine 'B' and Center for Autoimmune Diseases, Sheba Medical Center, Incumbent of the Laura Schwarz-Kipp Chair for Research of Autoimmune Diseases, Tel-Aviv University, Israel. Corresponding Member since May 21, 2009.
Home: Phone: +972-3/ 534-48-77.
Office: Tel-Hashomer 52621, Israel. Phone: +972-3/-530-26-52, Mobile: +972-52/ 666-61-20, Fax: +972-3/-535-28-55, E-mail: shoenfel@post.tau.ac.il.
- Stålberg**, Erik Valdemar, born on April 21, 1936. Emeritus Professor of Clinical Neurophysiology, University Hospital Uppsala. Corresponding Member since May 27, 1997.
Home: Rorbaksvagen 40, Vilan, S-752 57 Uppsala.
Office: Department of Clinical Neurophysiology, University Hospital, S-751 85 Uppsala.
- Unger**, Felix, born on March 2, 1946. Cardiologist, Head of the Clinic of Cardiac Surgery, Salzburg. President of Academia Scientiarum et Artium Europaea. Corresponding Member since June 6, 1995.
Office: Academia Scientiarum et Artium Europaea, St-Peter-Bezirk 10, AT-5020 Salzburg, Phone: +43 662/ 841-345, Fax: +43 662/ 841-343, E-mail: felix.unger@european-academy.at.
- Wernig**, Anton, born on October 14, 1944. Professor of Neurophysiology, University of Bonn. Corresponding Member since June 7, 2001.
Home: Wernig Anton, D: Odertalweg 6, D-76275 Ettlingen, Germany, anton.wernig@ukb.uni-bonn.de, E-mail: anton.wernig@ukb.uni-bonn.de.

THE SASA LIBRARY IN 2022

In spring 2022, after the Covid-19 epidemic subsided, the Library staff returned to their work posts and continued with their daily tasks in all areas without noticeable interruptions.

SASA Library was available for all user queries and responded to their requirements in accordance with the pre-ordering arrangement; the number of users rose to 4140.

Through purchases, exchanges or gifts, the Library acquired and processed 7387 units of monographic and serial publications, while 2171 units were written off. The Library fund at the end of the year 2022 counted 574.768 units in total. Also, over 1,500 previously conventionally catalogised units were added to the COBIB bibliography database – accounting for previously extant Library fund, predominantly from the estates of Milko Kos, Ivan Jager and Fran Ramovš.

As far as estates in manuscript form are concerned, the estate of the late Academician Lojze Vodovnik can be pointed out, since it has been entirely sorted and listed in detail in digital form. According to statistics in the COBIB database, the SASA Library contributed 7282 new bibliographical entries, thus raising the entire Library contribution to 264.989 entries. For bibliographies, the Library created 2690 entries and completed or amended 3376 entries. In the normative personal names database CONOR, the Library created 1726 entries, adopted 542 entries and verified 2303 of them. The total contribution of the SASA Library to the CONOR database thus amounted to 38.679 entries in the end of 2022.

As per our participation in the OSICH cooperative network, we revised, verified and/or updated 2.518 bibliographic entries, reaching a total of 12.850 entries in the period from 2018 to 2022.

With the portal *Slovenska biografija*, the SASA Library has continued to add new entries and information, as well as revised the previously published data in all three lexicons. We added 48 new entries with biogrammes and family links (mostly in the letter D); completed final corrections before the printing of volumes 4 and 5 for 267 entries (letters C and Č). We revised, corrected and published 661 entries to the *Primorski slovenski biografski leksikon* complete with biogrammes. To the portal *Slovenska biografija*, we also added photos (including information about the source and authors of the added photographs) and continued editing information in several segments: the biogrammes, vocations, topographical names family relations etc. SASA Library staff also reacted to over 50 comments of the portal users. At the end of 2022, the portal *Slovenska biografija* contained information on 9,076 individual entries and 6976 entries

of their relations, as well as 126 family entries, totalling 15,078 individuals and 126 families. Web statistics recorded over 196, 000 users and 402,936 website viewings.

SASA Library staff also actively participated in some expert bodies, namely: the Central Specialised Humanities Information centre (*OSICH*), the *Council of COBISS Members* and the *Executive Board of the Special Libraries Section (ZBDS)*.

Petra Vide Ogrin
Head of SASA Library

A

Anderluh, Gregor 9, 171, 183–185, 400
 Andolšek-Jeras, Lidija 17, 18, 271
 Andrić, Ivo 271
 Apostolski, Mihailo 271
 Avšič-Županc, Tatjana 9, 11, 42, 44, 82, 170,
 185–186, 381, 398

B

Bajd, Tadej 9, 12, 16, 17, 26, 27, 40, 51, 62,
 65, 85, 165, 215, 378, 381, 392
 Bajec, Anton 271
 Bajt, Aleksander 271
 Balenović, Krešimir 271
 Barton, Derek Harold Richard 271
 Bartoš, Milan 271
 Batis, Janez 17, 271
 Battelino, Tadej 9, 179, 187–189, 409
 Bedjanič, Milko 272
 Beier, Friedrich-Karl 272
 Belić, Aleksandar 272
 Benac, Alojz 272
 Benhart, František 272
 Bergles, Arthur E. 272
 Berkopec, Oton 272
 Bernard, Emerik 27, 44, 272, 333–337, 379
 Bernik, France 16, 130, 272, 312, 320, 322,
 324
 Bernik, Janez 272
 Bevk, France 272, 347
 Bezljaj, France 129, 273
 Blinc, Robert 16, 273
 Bogdanović, Milan 273
 Boldireva, Jelena Vladimirovna 9, 169, 396
 Bole, Jože 273
 Borisevič, Nikolaj A. 273
 Boršnik, Marja 273
 Bosák, Pavel 9, 76, 172, 401
 Brajdič, Ivan 273
 Brajković, Vladislav 273
 Bratko, Ivan 9, 12, 14, 51, 64, 165, 189, 393

Bratos, Savo 9, 169, 396
 Bratož, Rajko 9, 11, 13, 24, 32, 61, 82, 85,
 157, 189–190, 257, 311, 368, 377, 381,
 383
 Bratuša, Mirko 9, 45, 175, 190, 404
 Bravničar, Matija 273
 Brecelj, Bogdan 273
 Brešar, Matej 9, 11, 12, 14, 33, 40, 41, 47, 51,
 70, 165, 190–191, 381, 393
 Breznik, Anton 129, 273
 Brodar, Srečko 273
 Broz - Tito, Josip 273
 Brzin, Miroslav 274
 Bujas, Zoran 274
 Butozan, Vaso 274

C

Cankar, Izidor 274
 Carbonell, Ruben G. 9, 82, 169, 397
 Cardesa, Antonio 9, 179, 409
 Ceulemans, Reinhart 9, 172, 401
 Cevc, Emilijan 210, 274, 311, 324
 Cigoj, Stojan 274
 Cilenšek, Johann 274
 Cooper, Henry R. jr. 9, 163, 390
 Cronin, James W. 274
 Cvetko, Dragotin 274

Č

Čamo, Edhem 274
 Čelešnik, Franc 274
 Čerček, Bojan 9, 176, 191, 406
 Černigoj, Avgust 274
 Čop, Bojan 275, 308
 Čubrilović, Vasa 275

D

Deanović, Mirko 275
 Dekleva, Milan 9, 14, 26, 45, 63, 64, 85, 136,
 175, 191–193, 210, 230, 379, 405
 Dempsey, Charles G. 27, 30, 275, 306–308

- Demus, Otto 275
 Despić, Aleksandar 275
 Dimitrijević, Milan R. 9, 179, 409
 Dimnik, Martin 275
 Djordjević, Jovan 275
 Djurdjev, Branislav 275
 Djuričić, Ilija 275
 Dolar, Davorin 275
 Dolenc, Metod 120, 275
 Dolenc, Vinko V. 9, 177, 407
 Dolinar, Lojze 275
 Dreybrodt, Wolfgang 9, 172, 401
 Drovenik, Matija 17, 276
 Drujan, Boris 276
 Dyggve, Ejnar 276
- E**
- Egg, Markus 9, 160, 385
 Elsner, Norbert 276
 Emri, Igor 9, 11, 12, 18, 32, 40, 41, 51, 55, 59,
 72, 82, 85, 95, 101, 165, 193, 381, 393
- F**
- Fajfar, Peter 9, 12, 18, 51, 165, 193–194, 393
 Feil, Arnold 276
 Ferluga, Dušan 9, 177, 194, 407
 Fettich, Janez 276
 Finžgar, Alojzij 276
 Finžgar, Fran Saleški 35, 120, 276
 Fischer, Kurt von 276
 Flaker, Aleksandar 276
 Flotzinger, Rudolf 9, 160, 386
 Ford, Derek Clifford 9, 172, 401
 Forstnerič, Franc 9, 11, 12, 13, 17, 21, 26, 40,
 51, 59, 85, 96, 166, 194–195, 373, 379,
 381, 393
 Franchini, Aldo 276
 Frangeš, Ivo 276
 Fučić, Branko 277
- G**
- Gabrovec, Stane 277
 Gabrovšek, Franci 9, 11, 42, 73, 85, 172,
 195–198, 400
 Gams, Ivan 277
 Gantar, Kajetan 14, 16, 18, 25, 26, 27, 32,
 33, 63, 65, 66, 69, 85, 86, 87, 134, 198,
 198–199, 208, 209, 210, 251, 252, 277,
 311–330, 377, 378, 379
 Gaspari, Maksim 277
 Gavazzi, Milovan 277
 Geiger, Manfred 9, 169, 397
 Geršković, Leon 277
 Gestrin, Ferdo 277
 Geyer, Otto F. 277
 Giesemann, Gerhard 277
 Gleirscher, Paul 9, 160, 386
 Gligorić, Velibor 277
 Globevnik, Josip 9, 12, 14, 51, 63, 70, 166,
 394
 Globokar, Vinko 9, 176, 405
 Gogala, Matija 9, 12, 14, 17, 18, 42, 64, 82,
 85, 170, 199, 333, 399
 Golia, Pavel 277
 Golič, Ljubo 277
 Gombocz, Wolfgang L. 9, 160, 386
 Goričar, Jože 17, 277
 Gosar, Peter 27, 40, 278, 330–331, 379
 Grabec, Igor 9, 12, 13, 51, 166, 199, 394
 Grad, Anton 278
 Gradnik, Alojz 278
 Grafenauer, Bogo 278
 Grafenauer, Ivan 129, 278
 Grafenauer, Niko 9, 13, 46, 173, 199–200,
 202, 352, 403
 Grafenauer, Stanko 278
 Grdenić, Drago 278
 Greenberg, Marc Leland 9, 103, 163, 390
 Grickat-Radulović, Irena 278
 Grimič, Vill 278
 Grošelj, Milan 278, 322
 Gubensšek, Franc 278
 Gušić, Branimir 279
 Gušić, Ivan 9, 172, 401
 Gyergyek, Ludvik 279
- H**
- Haderlap, Maja 9, 176, 405
 Hadži, Dušan 279
 Hadži, Jovan 120, 279, 400
 Hafner, Stanislav 279
 Hahn, Erwin Louis 279
 Hajdin, Nikola 279
 Haldane, Duncan F. 9, 169, 397
 Hamano, Tošihiro 9, 45, 82, 176, 405

Handke, Peter 9, 82, 176, 269, 406
Hannick, Christian 9, 163, 390
Härtel, Reinhard 9, 160, 386
Hauptman, Ljudmil 279
Hausen, Harald zur 9, 179, 410
Haydon, Philip G. 9, 172, 401
Hegedušič, Krsto 279
Herak, Milan 279
Hieng, Andrej 279
Höfler, Janez 9, 24, 31, 61, 65, 82, 159, 200,
308, 367, 376, 385
Horvat, Matija 279
Hottinger, Lukas Conrad 279
Hribar, Valentin 9, 14, 26, 63, 64, 74, 85,
135, 157, 200, 378, 383

I

Ibrovac, Miodrag 280
Ilešič, Svetozar 280
Ilijanič, Ljudevit 9, 172, 401
Ingolič, Anton 280
Inkret, Andrej 280
Ivič, Milka 280
Ivič, Pavle 280

J

Jakac, Božidar 280
Jakopič, Rihard 120, 280
Jakopin, Franc 280
Jama, Matija 120, 208, 280
Jančar, Drago 9, 24, 26, 44, 46, 62, 85, 173,
200–201, 347, 352, 368, 377, 379, 403
Jemec, Andrej 9, 12, 14, 18, 24, 45, 62, 64,
173, 199, 202, 208, 211, 336, 354, 368,
377, 403
Jerala, Roman 9, 12, 26, 41, 51, 55, 82, 85,
168, 202, 379, 395
Jesenšek, Marko 9, 11, 12, 14, 24, 33, 36, 39,
51, 61, 64, 65, 66, 69, 103, 104, 107,
162, 202–204, 211, 376, 381, 389
Jesih, Milan 9, 14, 64, 85, 133, 175, 204, 405
Jovčić, Dimitrije 280
Jurancič, Janko 280

K

Kahl, Hans-Dietrich 280
Kalin, Boris 280

Kalin, Zdenko 281
Kambič, Vinko 281
Karamata, Stevan 281
Kardelj, Edvard 281
Karničar, Ludvik 9, 163, 390
Katritzky, Alan R. 281
Kenk, Roman 281
Kermauner, Taras 281, 350
Kermavner, Dušan 281
Kernel, Gabrijel 9, 82, 166, 394
Kiauta, Boštjan 27, 42, 199, 281, 331–333,
379
Kidrič, Boris 281
Kidrič, France 16, 120, 281
Klingemann, Hans-Dieter 9, 82, 160, 386
Klopčič, Mile 281
Kmecl, Matjaž 9, 13, 161, 204–205, 315, 322,
388
Knez, Željko 9, 12, 40, 41, 51, 168, 205–208,
395
Koblar, France 282
Kochansky-Devidé, Vanda 282
Kogoj, Franjo 282
Komelj, Milček 9, 11, 13, 14, 17, 26, 62, 64,
85, 107, 174, 208–211, 330, 337, 355,
378, 381, 403
Koneski, Blaže 282
Konstantinović, Zoran 282
Konstantinovski, Georgi 282
Kordaš, Marjan 9, 12, 13, 177, 407
Korošec, Viktor 282, 308
Kos, Božidar 282
Kos, Gojmir Anton 282
Kos, Janko 9, 26, 34, 36, 37, 161, 211, 378,
388
Kos, Milko 17, 120, 282, 359, 360, 411
Kosmač, Ciril 282
Kossack, Georg 282
Kostrenčič, Marko 282
Košak, Silvin 27, 30, 283, 308–310, 310, 379
Košir, Alija 283
Kovačič, Lojze 283
Kovič, Kajetan 283
Kozak, Juš 283
Kozar - Mukič, Marija 9, 37, 82, 117, 164,
391
Kozina, Marjan 283
Koželj, Venčeslav 283

Kraigher, Hojka 9, 11, 41, 42, 90, 97, 115,
172, 211–215, 400
Kralj, Alojz 9, 12, 16, 51, 82, 167, 215, 394
Kranjc, Andrej 9, 11, 12, 17, 41, 62, 73, 170,
215–216, 399
Kranjc, Janez 9, 14, 31, 63, 159, 216–217, 385
Kranjec, Miško 283
Krašovec, Jože 9, 14, 17, 22, 24, 26, 35, 37,
38, 63, 64, 73, 85, 121, 132, 146, 153,
162, 218, 374, 376, 379, 388
Krašovec, Metka 283
Krašovec, Stane 283
Kratochvíl, Josef 283
Kravar, Miroslav 283
Krbek, Ivo 283
Kreft, Bratko 16, 283, 312, 322
Kreft, Ivan 9, 13, 14, 41, 62, 63, 170, 219,
367, 399
Krek, Gregor 17, 120, 121, 284
Krek, Uroš 284
Kretzenbacher, Leopold 284
Kristl, Stanko 9, 12, 24, 82, 83, 174, 232,
376, 403
Križan, Peter 9, 40, 168, 220–221, 396
Krklec, Gustav 284
Krléža, Miroslav 284
Kuhelj, Anton 16, 284
Kühn, Othmar 284
Kumbatovič, Filip Kalan 284
Kuret, Niko 37, 117, 284
Kurkina, Ljubov Viktorovna 9, 82, 164, 391
Kušej, Gorazd 17, 284
Kušej, Rado 120, 284
Kyovsky, Rudi 285

L

Lajovic, Anton 285
Lajtha, Abel 9, 82, 179, 410
Lamovec, Janez 9, 14, 177, 222, 407
Laroche, Emmanuel 285
Lauer, Reinhard 10, 164, 391
Lavrač, Ivan 285
Lavrič, Božidar 16, 285
Lavrin, Janko 285
Lebič, Lojze 9, 12, 18, 174, 222–223, 404
Leeming, Henry 285
Lehn, Jean-Marie Pierre 10, 169, 397
Lenček, Rado L. 285

Levec, Janez 285
Lipuš, Florjan 10, 82, 176, 406
Lobe, Feliks 285
Logar, Janez 285
Logar, Valentin 285
Lorković, Zdravko 286
Luckmann, Thomas 286
Lukić, Radomir 286
Lukman, Franc Ksaver 286
Lunaček, Pavel 286

M

Maceljški, Milan 286
Maček, Jože 9, 18, 171, 223, 399
Madžar, Ljubomir 10, 160, 386
Magris, Claudio 10, 176, 209, 347, 406
Majer, Boris 286
Maksimović, Desanka 286
Mansfield, Peter 286
Mardešić, Sibe 286
Maroevič, Tonko 202, 286
Martinović, Juraj 287
Matevski, Mateja 287
Matičetov, Milko 36, 37, 62, 117, 247, 250,
252, 267, 268, 287, 369
Matičič, Janez 27, 44, 287, 337–340, 379
Matjašič, Janez 287
Maver, Igor 9, 12, 14, 32, 33, 36, 51, 64, 107,
163, 223–224, 389
Mavretič, Anton 287
Mayer, Ernest 17, 287
McLaren, Anne 287
Mekuli, Esad 287
Melik, Anton 287
Melik, Vasilij 287
Menart, Janez 287
Mencinger, Jože 12, 14, 18, 27, 30, 31, 51, 63,
64, 139, 224, 255, 288, 305–306, 379
Menis, Gian Carlo 30, 288, 310–311, 379
Merchant, Mylon Eugene 288
Merhar, Boris 288
Merkù, Pavle 288
Merletti, Roberto 10, 40, 118, 169, 397
Micevski, Kiril 288
Michie, Donald 288
Mihailović, Dragan 9, 40, 114, 168,
224–227, 396
Mihajlovič, Mihajlo Lj. 288

Mihalič, Slavko 288
 Mihelič, France 288
 Mihelič, Milan 82, 84, 288
 Milčinski, Janez 16, 289
 Milčinski, Lev 289
 Milič-Emili, Joseph 289, 355–356
 Minatti, Ivan 289
 Mlinar, Zdravko 9, 12, 24, 31, 32, 51, 56, 62,
 157, 208, 227–230, 251, 368, 377, 383
 Mlinarič, Jože 289, 325
 Mohorovičić, Andre 289
 Molè, Vojeslav 289, 328
 Moore, Henrietta L. 10, 82
 Moravec, Dušan 289
 Moskovich, Wolf 10, 164, 391
 Moszyński, Leszek 289
 Muhovič, Jožef 9, 11, 45, 46, 136, 175, 210,
 230–231, 337, 381, 405
 Müller, Karl-Alexander 10, 82, 169, 397
 Müller-Karpe, Hermann 289
 Murko, Matija 289
 Mušič, Marjan 84, 289
 Mušič, Marko Marijan 9, 12, 16, 17, 84, 109,
 174, 231–232, 404
 Mušič, Zoran 290, 345

N

Nahtigal, Rajko 16, 38, 120, 121, 129, 290
 Nakašima, Masajoši 10, 82, 169
 Nastran Ule, Mirjana 9, 29, 31, 32, 82, 114,
 135, 159, 232, 385
 Negovski, Vladimir A. 290
 Neher, Erwin 10, 172, 402
 Neidhardt, Velimir 10, 176, 406
 Nejedly, Zdenek 290
 Neubauer, Robert 290
 Neuhäuser, Rudolf 290
 Nicod, Jean 290
 Nitsch, Kazimierz 290
 Noble, Denis 10, 173, 402
 Noč, Marko 9, 26, 85, 93, 179, 233–234, 379,
 409
 Nougayrol, Jean 290
 Novak, Boris A. 9, 26, 85, 175, 234, 379, 405
 Novak, Franc 290
 Novak, Grga 290

O

Ocvirk, Anton 130, 290
 O'Loughlin, Niall 10, 160, 387
 Olszak, Waclaw 290
 Oman, Valentin 10, 176, 406
 Orešnik, Janez 9, 162, 235, 388
 Oštir, Karel 291, 308

P

Pahor, Boris 9, 27, 44, 201, 209, 210, 235–
 236, 291, 323, 325, 340–355, 379
 Paljetak, Luko 10, 176, 406
 Panteleev, Dimitr 291
 Parpura, Vladimir 10, 173, 402
 Paternu, Boris 32, 291
 Paulin, Alfonz 291
 Pavček, Tone 18, 291
 Pavčnik, Marijan 9, 12, 14, 26, 29, 31, 51, 61,
 88, 157, 236–237, 369, 378, 383
 Pavičević, Branko 291
 Pavlov, Todor 291
 Pavšič, Vladimir – Bor Matej 291
 Pécsi, Márton 291
 Peklenik, Janez 291
 Perović, Slobodan 291
 Persianinov, Leonid Semenovič 291
 Peterlin, Anton 292, 360
 Peterlin, Matija 9, 82, 177, 238, 407
 Pignatti, (Sandro) Alessandro 10, 173, 402
 Pirc, Raša 9, 167, 238, 331, 394
 Pirjevec, Jože 9, 13, 138, 139, 158, 238–239,
 383
 Pitamic, Leonid 120, 292
 Plečnik, Jože 84, 120, 292
 Plemelj, Josip 120, 292
 Pleničar, Mario 292
 Pleterski, Janko 292
 Podrecca, Boris 10, 176, 406
 Pogačnik, Jože 292, 322
 Pohl, Heinz Dieter 10, 164, 391
 Poldini, Livio 10, 173, 402
 Polec, Janko 120, 292
 Popov, Andrej Vladimirovič 292
 Popović, Dejan 40, 62, 215, 292, 368
 Potrč, Ivan 293
 Povh, Bogdan 10, 82, 169, 398
 Prelog, Vladimir 293

Pretnar, Stojan 293
Prevoršek, Dušan C. 293
Prokop, Otto 293
Prunč, Erich 293
Pusić, Eugen 293

R

Rajičić, Stanojlo 293
Rakovec, Ivan 293
Rammelmeyer, Alfred 293
Ramovš, Fran 16, 17, 36, 104, 105, 120, 121,
129, 258, 293, 359, 360, 389, 390, 411
Ramovš, Primož 17, 293
Rant, Zoran 294
Rao, Chintamani Nages Ramachandra 10,
169, 398
Ravnikar, Edvard 294
Rebula, Alojz 294, 323, 341, 345, 346, 352
Rechinger, Karl Heinz 294
Regen, Ivan 294
Rigler, Jakob 294
Rojko, Uroš 9, 11, 12, 18, 51, 174, 239–241,
340, 381, 404
Rothe, Hans 294
Rozman, Blaž 9, 14, 63, 178, 408
Rumpler, Helmut 294
Rus, Veljko 294

S

Saeverud, Harald 294
Safar, Peter 294
Salecl, Renata 9, 12, 14, 25, 26, 30, 51, 63,
64, 82, 85, 134, 160, 241–245, 377,
379, 385
Salopek, Marijan 294
Samec, Maks 294
Sammut, Claude 10, 170, 398
Savić, Pavle 295
Scalon, Cesare 10, 161, 387
Schiphorst ter, Iris 10, 176, 406
Scott, James Floyd 295
Seidl, Ferdinand 295
Serša, Gregor 9, 11, 48, 178, 245–246, 356,
381, 408
Sever, Savin 84, 295
Severn, Roy Thomas 295
Shoenfeld, Yehuda 10, 179, 410

Simčič, Zorko 9, 44, 62, 175, 210, 246, 323,
342, 404
Simoniti, Primož 295, 322, 325
Sirotković, Jakov 295
Skaleric, Uroš 9, 17, 178, 408
Sket, Boris 9, 11, 12, 51, 171, 247, 399
Sketelj, Janez 9, 11, 82, 178, 408
Skok, Petar 295
Slodnjak, Anton 295
Snoj, Marko 9, 11, 12, 13, 14, 33, 34, 36,
37, 51, 64, 103, 105, 107, 129, 162,
247–248, 381, 389
Sovrè, Anton 295, 314, 322, 328
Spacal, Lojze Luigi 295
Spinozzi Monai, Liliana 10, 164, 391
Splichal, Slavko 9, 11, 12, 24, 29, 30, 31, 32,
51, 55, 56, 59, 82, 89, 91, 94, 100, 111,
139, 158, 248–250, 376, 381, 384
Stålberg, Erik Valdemar 10, 180, 410
Stanković, Siniša 295
Stankowski, Jan 295
Stanonik, Janez 33, 36, 211, 296
Stanonik, Marija 9, 11, 18, 24, 26, 32, 36, 62,
82, 86, 103, 107, 162, 211, 250–252,
268, 322, 377, 379, 381, 389
Stanovnik, Branko 9, 11, 12, 14, 21, 22,
26, 64, 65, 70, 72, 73, 75, 140, 167,
252–253, 360, 373, 374, 378, 381, 394
Steenwijk, Johannes Jacobus 10, 36, 37, 103,
119, 164, 247, 250, 252, 267, 268, 391
Stefanović, Dimitrije 296
Stelè, France 120, 274, 296
Stern, Pavao 296
Stevanović, Petar 296
Storm-Mathisen, Jon 10, 173, 402
Straus, Jože 10, 161, 387
Strle, Franc 9, 12, 51, 108, 178, 253–254, 408
Stuhlpfarrer, Karl 296
Stupica, Gabrijel 296
Supičić, Ivan 10, 161, 387
Svane, Gunnar Olaf 296
Svetina, Saša 9, 18, 179, 255, 409
Szentágothai, János 296

Š

Šalamun, Tomaž 296
Šašel, Jaroslav 296, 311

Šeligo, Rudi 296, 344
Šelih, Alenka 9, 14, 17, 18, 63, 86, 158, 255,
306, 384
Šenk Kosem, Nina 9, 26, 45, 82, 86, 176,
255–256, 379, 405
Šercelj, Alojz 296
Šidak, Jaroslav 296
Škerjanc, Lucijan Marija 297
Škerlj, Milan 297
Škerlj, Stanko 297
Škofic, Jožica 9, 34, 36, 80, 103, 104, 105,
106, 116, 163, 256–257, 389
Šlebinger, Janko 297
Šnuderl, Makso 297
Štampar, Andrija 297
Štih, Peter 9, 11, 12, 16, 17, 27, 30, 47, 51, 64,
72, 74, 75, 84, 88, 90, 102, 103, 109,
119, 134, 139, 140, 144, 145, 146, 147,
158, 257–258, 380, 381, 384
Šuklje, Lujo 297

T

Tavano, Sergio 10, 161, 387
Tavčar, Alois 297
Tavčar, Igor 297
Taylor, Alan John Percival 297
Teržan, Biba 9, 12, 30, 82, 99, 159, 258–259,
310, 384
Tesnière, Lucien 297
Teune, Henry 297
Tišler, Miha 297
Todorović, Kosta 298
Tokarz, Božena 10, 82, 164, 392
Tokarz, Emil 10, 103, 164, 392
Tolstoj, Nikita Iljič 298
Tomažević, Miha 9, 12, 51, 82, 167, 395
Tomović, Rajko 298
Topič, Marko 9, 12, 26, 40, 41, 51, 82, 86,
116, 168, 260–264, 379, 396
Toporišič, Jože 298
Trofenik, Rudolf 298
Trontelj, Jože 16, 298
Trstenjak, Anton 298
Tršar, Drago 9, 45, 46, 82, 175, 264, 355, 404
Turk, Vito 9, 26, 41, 82, 86, 167, 264, 379,
395
Turnšek, Dragica 298

U

Udovič, Jože 298
Ugljen, Zlatko 10, 176, 406
Unger, Felix 10, 180, 374, 410
Ušeničnik, Aleš 120, 298

V

Vavilov, Sergej Ivanovič 299
Vavpetič, Lado 299
Veber, Franc 299
Verč, Ivan 10, 164, 392
Verkhratsky, Alexei 10, 173, 403
Vidav, Ivan 14, 15, 299, 382
Vidmar, Josip 16, 299
Vidmar, Milan 16, 299
Vilfan, Sergij 299
Villadsen, John 299
Virk, Tomo 9, 35, 116, 163, 264–265
Vodopivec, Peter 9, 26, 29, 30, 31, 86, 115,
160, 265, 379, 385
Vodovnik, Lojze 17, 299, 359, 366, 411
Volkov, Mstislav Vasiljevič 299
Vouk, Vale 300
Vratuša, Anton 300
Vrišer, Igor 300
Vučenov, Dimitrije 300
Vuga, Saša 300, 323, 342

W

Wakounig, Marija 10, 161, 387
Waugh, John S. 300
Weiler, Joseph H. H. 10, 86, 161, 388
Wernig, Anton 10, 180, 410
Wolfram, Herwig 10, 161, 368, 388
Wollman, Frank 300
Woschitz, Karl Matej 10, 82, 164, 392
Wraber, Maks 300

Z

Zadnikar, Marijan 300
Zadavec, Franc 300
Zajc, Dane 300
Závada, Vilem 300
Ziherl, Boris 16, 300, 327
Zlobec, Ciril 16, 17, 301

Zorec, Robert 9, 11, 12, 17, 21, 22, 51, 72,
74, 108, 145, 171, 265–266, 373, 374,
381, 399

Zorko, Zinka 106, 203, 204, 257, 301

Zupančič, Črtomir 301

Zupančič, Mitja 9, 12, 14, 90, 97, 171, 266,
400

Zupančič, Rihard 120, 301

Zupanec - Sodnik, Anica 301

Zwitter, Fran 301

Ž

Žekš, Boštjan 9, 11, 12, 14, 16, 51, 64, 70, 73,
167, 266–267, 331, 395

Žele, Andreja 9, 14, 26, 32, 34, 35, 36, 37,
64, 65, 86, 143, 163, 267–268, 379,
390

Žižek, Slavoj 9, 159, 268–270, 269, 384

Župančič, Andrej O. 301

Župančič, Oton 120, 301, 321, 352

Fotografije: arhiv SAZU in osebni arhivi posameznih članov SAZU

ISSN 0374–0315

LETOPIS
SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI
73. KNJIGA
2022

Uredniški odbor:
Peter Štih, Milček Komelj, Robert Zorec

Glavni in odgovorni urednik:
Franc Forstnerič

Zbiranje gradiva in urejanje:
Veronika Simoniti

Jezikovni pregled:
Polona Šergon

Prevod:
Špela Truden

Izdala:
Slovenska akademija znanosti in umetnosti
v Ljubljani

Prelom:
Medija grafično oblikovanje, d. o. o.

Tisk
Abo Grafika, d. o. o.
Ljubljana, 2023

15 €

ISSN 0374-0315